Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	**Midtre Nordland nasjonalparkstyre**
Møtested:	Nytt møterom, Storjord- Nordland nasjonalparksenter
Dato:	25.06.2024
Tidspunkt:	09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 10/2024	Godkjenning av innkalling / protokoll		
ST 11/2024	Delegerte saker		
DS 21/2024	Saltfjellet landskapsvernområde - Avslag på søknad om gjennomføring av jaktprøve - Salten fuglehundklubb		2022/5767
DS 22/2024	Junkerdal nasjonalpark - Fellestur - Jubileumstur til Solvågtind - Saltdal turlag		2024/3720
DS 23/2024	Søknad om dispensasjon - Sjunkhatten nasjonalpark - bruk av ATV - Reidmar Mjånes		2024/4417
DS 24/2024	Søknad - Motorferdsel - Ekstra turer transport av materialer til vedlikehold av hytte - Láhko nasjonalpark - Karl Kristian Hals		2016/7439
DS 25/2024	Saltfjellet landskapsvernområde - Tillatelse til motorferdsel - John Arne Norbergsen		2014/1679
DS 26/2024	Sjunkhatten nasjonalpark - dispensasjon til utsett av viltkamera - Lars-Magnus Kvamme		2024/4224
DS 27/2024	Rago nasjonalpark - Dispensasjon til bruk av helikopter - Arealrepresentativ naturovervåking ANO - Miljødirektoratet - Miljøfaglig utredning AS		2020/3707
DS 28/2024	Gåsvatnan landskapsvernområde - Søknad om tillatelse til motorferdsel - Finn Rusaanes		2019/1049
DS 29/2024	Junkerdal nasjonalpark - Avslag på søknad om tillatelse til bruk av snøskuter til Mavas - Marius Kvæl		2016/1781
DS 30/2024	Láhko nasjonalpark - Dispensasjon helikopter motorferdsel - Arealrepresentativ naturovervåkning (ANO) - Miljødirektoratet - Miljøfaglig utredning AS		2020/3707
DS 31/2024	Gåsvatnan landskapsvernområde - Søknad om utvidelse av hytte og oppføring av badstue ved Gåsvatnet - Per Thomas Kuhmunen		2024/2189
DS 32/2024	Junkerdal nasjonalpark - TIllatelse til motorferdsel til ekstraordinær transport av materialer til privat hytte - Maria Nordahl		2019/4832
DS 33/2024	Láhko nasjonalpark - Tillatelse motorferdsel - snøskuter til transport av båt - Bård Hillestad		2016/5639
DS 34/2024	Gåsvatnan landskapsvernområde - Jaktprøver med fuglehund - Salten fuglehundklubb		2022/5767

DS 35/2024	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Dispensasjon til o ppsett av elementlavvu - Per Thomas Kuhmunen	2024/2189
DS 36/2024	Gåsvatnan landskapsvernområde -Tillatelse til ekstraordinær motorferdsel til privat hytte- Torbjørn Bjelland	2022/6991
DS 37/2024	Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Søknad om motorferdsel i forbindelse med skadefelling - Saltdal kommune	2017/3183
DS 38/2024	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Tillatelse til motorferdsel for transport av material til hytte ved Ramnskaret - Egil Danielsen	2024/2140
DS 39/2024	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel til leting etter kulturminner - Toril og Knut Sivertsen	2024/2096
DS 40/2024	Gåsvatnan landskapsvernområde - Søknad om motorferdsel for preparering av skiløype til Gohøla - Børre Fridtjofsen	2018/2287
DS 41/2024	Junkerdal nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter til naust ved Solvågvatnet - Saltdal jeger og fiskeforening	2012/9009
DS 42/2024	Junkerdal nasjonalpark - dispensasjon fra motorferdselforbudet - Morten Bentsen	2024/1132
ST 12/2024	Referatsaker	
RS 6/2024	Henvendelse om regulering av ferdsel i kalvingsland	2024/1329
RS 7/2024	Svar på henvendelse om regulering av ferdsel av hensyn til kalving i reindriftsområder - MIDNOR - ferdsel i kalvingsområder	2024/1329
RS 8/2024	Opprettholder vedtak men med annen begrunnelse - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Helikoptertransport sausanking - Steinar Stolpen	2023/29890
RS 9/2024	Vedtak - klage på vedtak om tillatelse til fuglehundprøver - MIDNOR - Salten Fuglehundklubb - jaktprøver verneområder	2022/5767
RS 10/2024	Befaringsnotat - Sluttbefaring etter avsluttet hogst - Salten skogservice 2024	2014/5230
RS 11/2024	Svar på søknad om dispensasjon - Fellesturer unntatt søknadsplikt - Saltdal turlag	2024/3720
RS 12/2024	Høring - NOU 2024:10 Ny motorferdsellov - Klima- og miljødepartementet	2024/4173
ST 13/2024	Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Prioritering av arbeidsoppgaver høsten 2024	2023/33709

ST 14/2024	Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Oppnevning av rådgivende utvalg for perioden 2024-2027	2023/33709
ST 15/2024	Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Henvendelse om mulig overføring av forvaltningsansvar for verneområder	2024/4052
ST 16/2024	Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Ferdigstilling av besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet	2019/3977
ST 17/2024	Junkerdal nasjonalpark - Revidering av forvaltningsplan - Utkast til faglig godkjenning	2017/1256
ST 18/2024	Rago nasjonalpark - Vedtak om mulighetsstudie innfallsport Rago	2024/4256
ST 19/2024	Høringsuttalelse- felles handlingsplan for fjellrev for Norge, Sverige og Finland 2024-2028	2024/4325
ST 20/2024	Visjon Storjord - Utvikling innfallsport Junkerdal Junkerdalsura Saltfjellet - stans av prosjekt	2022/3867
ST 21/2024	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Saltfjellet landskapsvernområde - Søknad om fornying av tillatelse og utsetting av nye fôringsstasjoner - Norsk institutt for naturforskning (NINA)	2012/1976
ST 22/2024	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Oppsett av kameratuneller for overvåking av smågnagere - Norsk institutt for naturforskning (NINA)	2024/4323
ST 23/2024	Eventuelt	

ST 10/2024 Godkjenning av innkalling / protokoll
ST 11/2024 Delegerte saker

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

SALTEN FUGLEHUNDKLUBB
c/o Bjørn Tore Flatvoll-Pedersen Naurstadveien 429
8050 TVERLANDET

Saksbehandler Inge Sollund Ingvaldsen **Vår ref.** 2022/5767 **Deres ref.** **Dato** 22.04.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Saltfjellet landskapsvernområde - Avslag på søknad om gjennomføring av jaktprøve - Salten fuglehundklubb

Vedtak
Midtre Nordland nasjonalparkstyre avslår søknaden fra Salten fuglehundklubb om å få tillatelse til å arrangere Saltfjellprøven i Saltfjellet landskapsvernområde.

Vedtaket er fattet etter verneforskrift for Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern § 7 andre ledd.

Bakgrunn
Salten fuglehundklubb har i brev datert 4. mars 2024 søkt om tillatelse for å arrangere jaktprøve for stående fuglehund 26. – 28. april 2024. De ønsker å benytte Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområde. Her er søknaden i sin helhet:

Jaktprøve for stående fuglehunder er en fellesbetegnelse på jaktprøver for stående fuglehunder. Prøver avvikles både i lavlandet på feltfugl (fasan), i skog på storfugl og orrfugl, samt i høyfjellet etter lirype (såkalt høyfjellsprøve). Målet er å kartlegge hundens evne til å finne vilt, egenskaper ved søk (vidde og lyst), standegenskaper, kontakt med fører, vilje til å reise fugl, samt ro i oppflukt og ved skudd. Det skytes med 9 mm startrevolver. Det stilles hund i tre klasser; unghund klasse, åpen klasse og vinner klasse. I unghund og åpen klasse kan det stille inntil 14 hunder i hvert parti, mens det i vinner klassen kan stilles inntil 20 hunder i hvert parti. I alle klasser slippes kun to og to hunder i gangen. Slipptid er ca 20 – 25 minutter. All ferdsel foregår til fots/ski og hundene føres i band frem til anvist terreng. Saltfjellprøven foregår, så lenge det er nok påmelde, over tre dager og største antall partier hver dag vil være begrenset til 7-9 parti. Flere av partiene vil oppholde seg utenfor verneområdene.

Salten fuglehundklubb har arrangert jaktprøve for stående fuglehund på Saltfjellet

siste helga i april i mange år. Prøven har etter hvert etablert seg som et populært, og for mange innen sporten, en tradisjonell avslutning på prøvesesongen.

Salten fuglehundklubb viser til tidligere vedtak i ST25/2023 og søker på samme vilkår om å arrangere jaktprøve for stående fuglehund i Saltfjellet landskapsverneområde og Gåsvatnan landskapsverneområde 26-28. april 2024.

Det var en lengre saksbehandlingsprosess knyttet til fjorårets søknad.
Nasjonalparkstyret avslo først søknaden om jaktprøve → Salten fuglehundklubb klaget på avslaget → Nasjonalparkstyret omgjorde sitt eget vedtak → Birdlifte og Naturvernforbundet i Nordland klaget på tillatelsen → Nasjonalparkstyret opprettholdt sitt vedtak →Klagen ble videresendt til Miljødirektoratet for endelig behandling. Vi ønsket at klagebehandlinga skulle bli ferdigstilt før vi fattet et nytt vedtak i saken. Den 11. april 2024 mottok Midtre Nordland nasjonalparkstyre vedtak i klagesak fra Miljødirektoratet. Det er lagt vekt på denne i behandlinga av årets søknad.

Grunnlaget for avgjørelsen
Saltfjellet landskapsvernområde ble først vernet 8. september 1989, og revidert 16. oktober 2020. Etter revisjonen har landskapsvernområdet også fått status som biotopvernområde for fjellrev. Landskapsvernområdet forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Nasjonalparkforvalter kan på delegert myndighet fatte vedtak i saker som blant annet omhandler ferdsel. Dette vedtaket er fattet av nasjonalparkforvalter på delegert myndighet fra nasjonalparkstyret.

Formålet med forskriften er å ta vare på et natur- og kulturlandskap av økologisk og opplevelsesmessig verdi, som Jarbudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjønna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som ikke skjer til fots må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom dette kan forstyrre fjellrev eller påvirke dens livsbetingelser, jf. § 1 annet ledd bokstav c. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

Naturmangfoldloven §§ 8 -12 er også vurdert.

Vurdering
Salten fuglehundklubb søker om å få arrangere jaktprøver i to landskapsvernområder. I brev datert 12. april 2024 har Midtre Nordland nasjonalparkstyre gitt tillatelse til å arrangere Saltfjellprøven i Gåsvatnan landskapsvernområde. Naturmangfoldloven trekker opp linjene for de ulike kategoriene for områdevern, og disse sier at man ikke kan regulere ferdsel til fots i et landskapsvernområde.

Saltfjellet landskapsvernområde er imidlertid ikke bare vernet som landskapsvernområde, men i tillegg også som biotopvernområde, jf. verneforskriften § 2 tredje ledd. Biotopvernområdet dekker hele landskapsvernområdet og er vedtatt for å ivareta fjellreven. I biotopvernområder som overlapper helt eller delvis med landskapsvernområder, kan det fastsettes bestemmelser om ferdsel til fots og organisert ferdsel til fots.

Videre heter det i bestemmelsen at nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen. Det er ikke utarbeidet forvaltningsplan. Ifølge foredraget til kgl.res for Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern uttalte Klima- og miljødepartementet heter det imidlertid at "… fjellrev med forslaget vil få bedre beskyttelse av sitt økologiske funksjonsområde innenfor verneområdet, noe fjellrev ikke har i verken i dagens verneforskrift eller i forskrift om fjellrev som prioritert art. Dette innebærer at forvaltningsmyndigheten i vurdering av dispensasjonssøknader må vektlegge at fjellrev er en del av verneformålet. Selv om motorferdsel i reindriften kan medføre støy og forstyrrelser, vil det fortsatt kunne gis tillatelse til dette, men det må gjøres en mer konkret vurdering av hvordan dette kan påvirke fjellreven og dens livsbetingelser. Departementet foreslår også bestemmelse om at annen støy som vesentlig kan forstyrre fjellrev er forbudt. Videre foreslås det bestemmelse om at større arrangementer,organisert ferdsel og ferdselsformer som ikke skjer til fots, må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, dersom dette utgjør en mulig fare for forstyrrelse av fjellrev."

Nasjonalparkstyret ga i vedtak 21. april 2023 tillatelse til å gjennomføre Saltfjellprøven forrige år. Et av vilkårene var at prøven ikke skulle komme i konflikt med fjellre. Derfor skulle slippene være nord for Dypenåga. Miljødirektoratet legger i sin klagebehandling vekt på at dette er mangefullt begrunnet, og at begrunnelsen skal vise til faktiske forhold. Fjorårets vedtak var i så måte ugyldig jfr. Forvaltningsloven § 41.

NINA gir informasjon og råd om hvordan man skal unngå å forstyrre fjellreven ("Sett fjellrev? Meld fra om fjellrevobservasjoner" publisert 5. juli 2021) på sine hjemmesider. Her heter det at fjellreven kan bli stresset og urolig om vi kommer for nært. Mye ferdsel nært et hi kan føre til at fjellreven flytter til et annet hi av dårligere kvalitet. Fjellreven bruker hiet aktivt gjennom hele året, men det er to perioder da den er særlig sårbar for forstyrrelser: under etableringen i mars–april og i yngletiden mai–juni–juli.

Videre skriver NINA at for å forhindre at fjellreven blir forstyrret skal man unngå fjellrevens hiområder, spesielt under etableringen i mars–april og i fra midten av mai til midten av juli når valpene er særlig utsatte. Mennesker til fots bør holde en avstand til hiene på minst 300 meter, og gjerne enda lenger i åpent og flatt terreng. Avstanden bør økes dersom man er flere personer i gruppe. NINA gjør oppmerksom på at hunder kan overføre smittsomme sykdommer og parasitter til fjellreven. Hunder kan også ta livet av fjellrev.

Miljødirektoratet skriver videre i sin klagebehandling at omsøkte arrangement skal avholdes i den mest sårbare perioden for fjellreven. Antall deltakere er stort, så stort at avstanden til hinene bør være mer enn 300 meter i følge NINA. Miljødirektoratet mener at forsyrrelsene vil på grunn av stort antall hunder være mer omfattende enn at mennesker uten hund ferdes til fots. De mener at avstande bør være betydelig.

Hundene kan i følge Miljødirektoratet også påføre fjellreven sykdom. En rekke forvaltningstiltak er satt i verk for at bestanden skal utvikle seg i riktig retning. Selv om det kan være vanskelig å fastslå nøyaktig hvor nært man kan komme fjellreven før den blir forstyrret og hvilke konkrete konsekvenser hundeprøvene har for fjellreven, mener Miljøldirektoratet at det er en risiko for at prøvene kan medføre slik uro i en sårbar tid og dermed påføre fjellreven vesentlig skade. De mener at føre-var-prinsippet gis vekt i denne saken.

En tillatelse vil dessuten kunne skape presedens, jf. naturmangfoldloven § 10. Andre hundeklubber vil også kunne ønske å avholde sine prøver i fjellrevens yngletid og den samlede belastningen vil kunne bli for stor. Det vises til at arrangøren opplyser at det er viktig å avholde prøven på gitte tidspunkt fordi det er mange fuglehundprøver gjennom vinteren/våren og prøvene må ikke kollidere med andre prøver til samme tid i samme distriktet.

Videre mener Miljødirektoratet at det ikke er nødvendig å gjennomføre dette arrangementet i verneområdet. Det vises til et naturmangfoldloven § 12 som sier at man for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering (vår understrekning) som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Hensynet til naturmangfoldet skal veie tungt i vurderingen av hvilken lokaliseringsløsning som skal velges. Vi mener derfor at hundeprøvene bør utføres utenfor verneområdet i foreliggende tilfelle.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har lagt vekt på vurderingene til Miljødirektoratet og det endelige vedtaket i klagesaken. Nasjonalparkstyret avslår derfor årets søknad om å få arrangere Saltfjellprøven i Saltfjellet landskapsvernområde.

Konklusjon
Nasjonalparkstyret avslår derfor årets søknad om å få arrangere Saltfjellprøven i Saltfjellet landskapsvernområde.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
Verneforskrift for Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern
Miljødirektoratets veileder M106-2014: Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter

Med hilsen

Inge Sollund Ingvaldsen
sekretariatsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO i RANA
Statskog Fjelltjenesten avd. Mo	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Saltfjellet reinbeitedistrikt v/ Per Ole Oskal	Saltfjellveien 1991	8255	RØKLAND
STATSFORVALTEREN I NORDLAND AVD BODØ	Postboks 1405	8002	BODØ
STATSFORVALTEREN I NORDLAND SEKSJON REINDRIFT	Moloveien 10	8003	BODØ

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Saltdal Turlag

Saksbehandler Inge Sollund Ingvaldsen **Vår ref.** 2024/3720 **Deres ref.** **Dato** 07.06.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Junkerdalsura naturreservat - Tillatelse til jubileumstur til Solvågtind - Saltdal turlag

Vedtak
Saltdal turlag gis tillatelse til avgrenset bruk av Junkerdalsura naturreservat for å arrangere jubileumstur til Solvågtind 31. august 2024. Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskriftens kap VI pkt 5.

Vilkår for tillatelsen:

- Innenfor et skravert område på 300 meter (se kart under) skal det ikke legges opp til akitviteter som quiz, natursti, sitatsti ink. felles rasting, med hensyn til grønnlandsstarr
- I løpet av turen skal det informeres om merking av sti. Dette gjøres i forbindelse med åpning av ny merking til topps.
- Fra starten av markert område på kart, settes et tak på 120 deltakere.

Figur 1 Det skal ikke legges opp til aktiviteter i det oransje skraverte området

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Láhko, Sjunkhatten og Rago
Naturreservat	Blakkådalen, Storlia, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet og Gåsvatnan

Bakgrunn
Saltdal turlag har i epost datert 10. mai 2024 bedt om tilbakemelding om hvor vidt turlaget må søke tillatelse for å arrangere seks ulike fellesturer i regi av turlaget.

I brev datert 7. juni 2024 har sekretariatet for Midtre Nordland nasjonalparkstyre besvart denne henvendelsen. Det er redegjort for hvilke turer som kan gjennomføres uten særskilt tillatelse, og landet ned på at jubileumsturen til Solvågtind er den eneste av turlagets turer som må ha tillatelse. Hovedsakelig på grunn av forventet høy deltakelse.

Jubileumsturen til Solvågtind arrangeres 31. august 2024. Det er lagt opp til flere deletapper, hvor folk kan gå enten deler, eller hele, turen til toppen. Første stopp er ved Storjordfjellkoia hvor Ronald Nystad-Rusaanes skal fortelle kåseri om levd liv i bygdene under Solvågtind. Saltdal bibliotek skal ha sitat og natursti langs stien, med quiz like over skoggrensen. Nasjonalparkstyret skal ha formell åpning av merket sti fra skoggrensen til toppen av Solvågtind.

Facebook-arranagementet har allerede overskredet 100 interesserte, og det vil med stor sannsynlighet bli over 30 deltakere som vil være med på den første deletappen under jubileumsturen.

Grunnlaget for avgjørelsen
Fellesturen til Solvågtind vil foregå i to verneområder. Junkerdal nasjonalpark og Junkerdalsura naturreservat. Begge verneområdene forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Nasjonalparkforvalter kan på delegert myndighet fra styret behandle søknader som omhandler ferdsel.

Junkerdal nasjonalpark ble vernet ved kronprinsregentens resolusjon 9. januar 2004.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:
- å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

Bestemmelsene i verneforskrifta er ikke til hinder for guidede fotturer. Bestemmelsen er heller ikke til hinder for turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, universiteter, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Junkerdalsura naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 21. desember 2000.

Formålet med fredningen er å bevare en skogsli fra dalbunn til snaufjell med alt naturlig plante- og dyreliv og med alle de naturlige økologiske prosessene. Av spesielle kvaliteter kan nevnes at området:
- Domineres av rike barskogs- og lauvskogstyper og rike vegetasjonstyper,

- har stor botanisk artsrikdom med floristisk og plantegeografisk interessante arter, varmekjære innslag, sjeldne, krevende, og sårbare/truede arter,
- har en av Nordens største kalkbjørkeskoger, og
- utgjør en viktig del av en av Norges mest kjente plantelokaliteter.

Bruk av reservatet til teltleirer, idrettsarrangementer og andre større arrangementer er forbudt. Forvaltningsplanen for Junkerdalsura naturreservat trekker opp retningslinjer for behandling av saker etter verneforskriften. Den definerer et større arrangement som «arrangement som er større enn en skoleklasse, dvs mer enn 30 personer». Forvaltningsmyndigheten kan likevel gi tilaltelse til avgrenset bruk av reservatet til disse formålene.

Naturmangfoldloven §§ 8 – 12 er også vurdert.

Vurdering
Verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark er ikke til hinder for turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger. Derfor trengs det ingen nærmere vurdering av turen i nasjonalparken. Den kan gjennomføres uten tillatelse fra nasjonalparkstyret.

I Junkerdalsura naturreservat er det forbudt med større arrangementer. Forvaltningsplanen derfinerer et arrangement med mer enn 30 personer regnes som et større arrangement. Jubileumsturen til Saltdal turlag vil trolig overskride dette antallet og må derfor ha en tillatelse fra nasjonalparrkstyret. Det er åpnet for at nasjonalparkstyret skal kunne gi tillatelse til større arrangementer, dersom det ikke påpvirker formålet med vernet.

Jubeileumsturen skal følge en godt etablert sti gjennom Junkerdalsura naturreservat, i en tid på året der naturen har høy tålegrense. Stor del av denne stien er langs opparbeidet kjerrevei, som er robust med tanke på stort antall deltakere. Når man kommer ut av skogen og opp i fjellterreng, går man over i et mer sårbart parti. Her vokser flere sjeldne fjellplanter. I et 300 meters belte er det flere registreringer av grønnlandsstarr. Grønnlandsstarren vokser spredt i hele dette området, og at det er mange observasjoner rett ved stien er nok mer et resultat av at folk, inkludert botanikere, holder seg på stien i området.

Junkerdalsura naturreservat ligger helt i ytterkant av reinens sommerbeiteområde, i ytterkant av distriktsgrensa. Dette er definert som lavereliggende sommerland, mindre sentralt og/eller mindre intenst brukte områder. Turen er på en tid på året der reinen er robust for forstyrrelser, før brunsten slår til for fullt. Vi mener at turen kan gjennomføres uten at det påvirker det samiske naturgrunnlaget.

Turen er oppdelt i flere deler, og det er kun de som skal gå til toppen som vil gå gjennom det sårbare grønnlandsstart-beltet. Vi setter derfor et tak på antall deltakere som kan være med helt til toppen. Dette er satt høyere enn det Saltdal turlag for øyeblikket har kapasitet til å lede, med tanke på antall turledere. De som bare skal gå til Storjordfjellkoia, eller delta på quiz, natursti eller bibliotekets sitatsti vil primært ferdes på kjerrevei. Derfor er det kun satt tak på siste del av jubileumstur, da de nedre delene ikke vil påvirke naturverdier.

Ut fra føre-var-prinsippet setter vi også en buffer rundt stien i starrbeltet. I dette området skal det ikke legges opp til aktiviteter eller felles rasting.

Det er få plasser i landet at naturverdiene generelt og de botaniske verdiene spesielt er bedre kartlagt enn i Junkerdalsura, og vi vurderer at vi har god kunnskap om hvilke verneverdier som finnes i naturreservatet. Grønlandsstarren ser ut til å være ganske robust, da dette er en populær tursti gjennom sommeren. Vi har god kunnskap om hvilken påvirkning arrangementet har på naturverdiene i området jfr naturmangfoldloven § 8, men vi setter likevel vilkår om å unngå aktviteter i det mest sårbare området jfr § 9.

Stien er populær, og der den er merket er det lav belastning på vegetasjonen utenfor sti jfr naturmanfoldloven § 10. I år skal hele stien merkes, for å få konsentrert slitasjen. Dette gjelder hovedsakelig innen nasjonalparken, der denne typen ferdsel ikke begrenses av vernet. I naturreservatet ser det ut til at verneverdiene har tålt ferdselen, og turen vil ikke medføre at området utsettes for nevneverdig belastning. Basert på tellerdata kan det også se ut til at det er en nedadgående trend i antall besøk i dette området. Antall deltakere på jubileumsturen vil ikke føre til en økning større enn siste års nedgang. Med andre ord har det vært større ferdsel til Solvågtind tidligere, som naturverdiene har tålt belastningen av.

Naturmangfoldloven §§ 11 og 12 er ikke relevant i denne saken.

Konklusjon
Saltdal turlag gis tillatelse til avgrenset bruk av Junkerdalsura naturreservat for å arrangere jubileumstur til Solvågtind 31. august 2024. Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskriftens kap VI pkt 5.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
Verneforskrift for Junkerdal nasjonalpark
Verneforskrift for Junkerdalsura naturreservat
Forvaltningsplan for Junkerdalsura naturreservat

Med hilsen

Inge Sollund Ingvaldsen
sekretariatsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Balvatn reinbeitedistrikt v/ Kristine Blind Helland	Bentevassveien 11d	8206	FAUSKE
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
STATSFORVALTEREN I NORDLAND AVD BODØ	Postboks 1405	8002	BODØ

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531557
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Reidmar Hans Mjånes
Røsvikdalen 2
8220 Røsvik

Saksbehandler Marte Brekke **Vår ref.** 2024/4417 **Deres ref.** **Dato** 14.06.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Sjunkhatten nasjonalpark - dispensasjon til bruk av ATV – Reidmar Hans Mjånes

Vedtak

Reidar Hans Mjånes gis dispensasjon fra verneforskriftens § 3 punkt 6.1 i Sjunkhatten nasjonalpark for bruk av ATV til begrenset persontransport fra ilandstigningplass til hytta ved Hella i Sjunkfjorden på grunn av funksjonsnedsettelse. Dispensasjonen gis etter § 4 i verneforskriften for Sjunkhatten nasjonalpark.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- All kjøring utenom angitte formål er forbudt og trasé i kart er forbudt.
- Dispensasjonen gjelder for perioden 2024-2028
- Dispensasjonen gjelder for inntil fem (5) turer per år.
- Dispensasjonen gjeder for kun ett (1) kjøretøy (ATV)
- Kjørebok skal føres før hver tur. Etter endt periode kan utfylt kjørebok enten sendes til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, Saltfjellveien 2035, 8255 Røkland, eller per e-post til sfnopost@statsforvalteren.no. Husk å merk e-posten med referanse som er oppgitt i tillatelsen. Ny søknad vil ikke bli behandlet før kjørebok er innsendt.

Bakgrunn

Reidar Hans Mjånes søker per brev mottatt 31.05.24 om tilltatelse til å bruke ATV langs strekning mellom fjæra/ilandstigning og opp til hytta på Hella i Sjunkfjorden. Reidar Hans Mjånes har en funksjonsnedsettelse som er bekreftet i vedlagt legeerklæring. Ifølge legeerklæringen fører helseproblemene til et behov for ATV for å ta seg frem. I praksis er ATV eneste mulighet for å komme seg opp til hytta sommerstid.

Tidligere hadde Reidar Hans Mjånes kone dispenasjon til slik type transport, men hun døde for noen år siden. Det søkes nå om dispensasjon til å bruke ATV på den 200 meter lange

strekningen fra ilandstigningsplass til hytta. Den etablerte veien er et gammelt kjørespor fra omkring 1980 som er gruslagt.

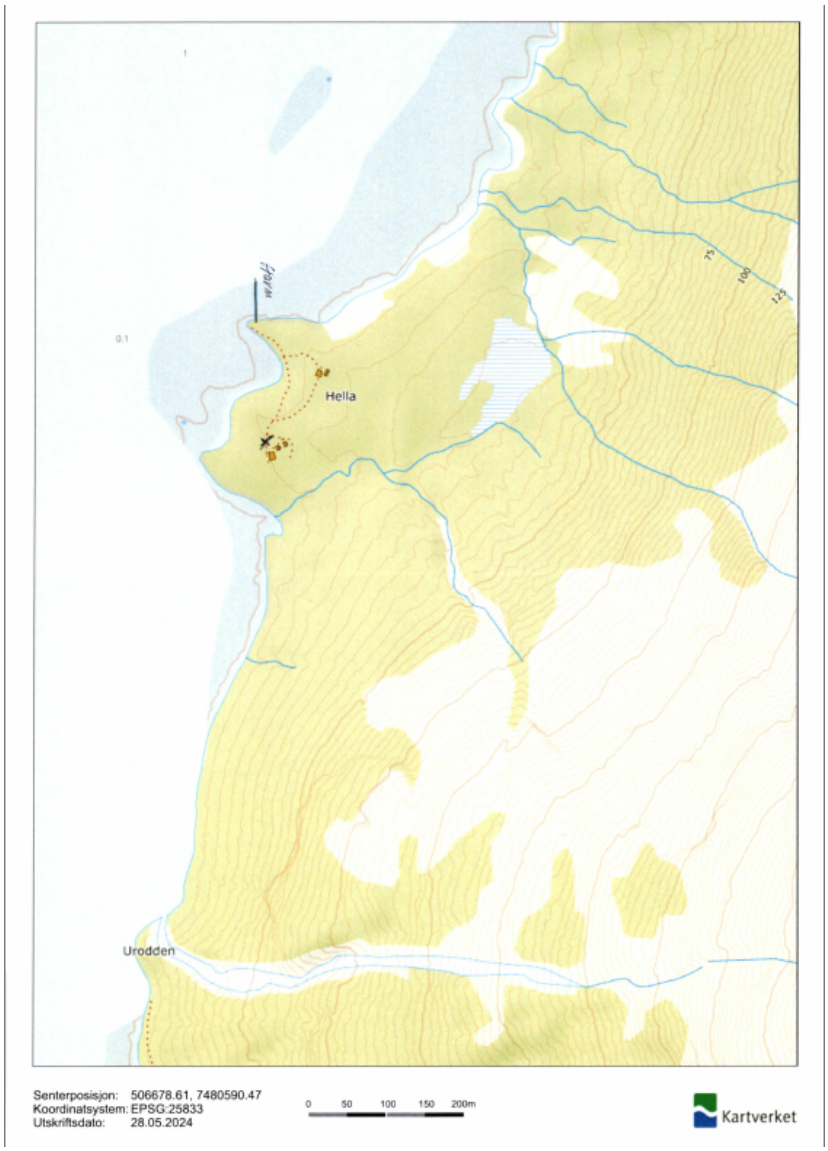

Bilde 1: Viser strekning mellom havn og hytte

Grunnlaget for avgjørelsen

Sjunkhatten nasjonalpark ble opprettet ved kgl.res. av 5. februar 2010. Verneforskriften forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Saken er behandlet av nasjonalparkforvalter på delegert myndighet fra fra styret.

Formålet med Sjunkhatten nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne, representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre inngrep.

Formålet omfatter:

- bevaring av et fjord- og høgfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- bevaring av et vakkert og svært variert landskap fra fjord til høgfjell,
- bevaring av leveområde for sjeldne dyrearter i tilknytting til vann-våtmarkssystemer, og annet biologisk mangfold som preger området,
- bevaring av geologiske forekomster i et storslått isbreutformet landskap,
- bevaring av vakker og særpreget vassdragsnatur,
- bevaring og sikring av kulturminner,
- bevaring og sikring av grotter og karstformer mot all skade og mot at det
- fjernes biologisk eller geologisk materiale fra dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Videre skal allmennheten, med særlig fokus på barn og unge, gis anledning til uforstyrret naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I utgangspunktet er det forbud mot all motorisert ferdsel i nasjonalparken, jf § 3 punkt 6.1 i verneforskriften. Forvaltningsmyndigheten kan i følge § 4 gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål eller ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldlovens (nml) §§ 8 til 12.

Vurdering

Med bakgrunn i dokumenterte helseutfordringer har søker behov for å benytte ATV til forflytning. Det vil være av stor betydning for søker å fortsatt kunne benytte hytta i Sjunkfjorden, og en dispenasjon til motorferdsel med ATV langs den gruslagte strekningen vil muliggjøre dette.

Persontransport i forbindelse med funksjonnedsettelse er ikke omtalt i verneforskriften, men *kan* praktiseres noe mer liberalt enn annen persontransport for å gi en mer lik tilgang til områder. Ved slike tilfeller skal det alltid foreligge en legeeklæring, noe det gjør i dette tilfellet.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken, siden dette kan påvirke ulike verneverdier negativt gjennom forstyrrelse, slitasje og støy. Motorferdsel i dette tilfelle er i et svært begrenset omfang, på allerede etablert og gruset kjørespor. Området kjøringen skal foregå i ligger i et lite tigjengelig område i nasjonalparken. Det er generelt svært liten trafikk inne i Sjunkfjorden. Det er derfor lite sannsynlig at den omsøkte motorferdselen vil føre til forstyrrelser i form av støy, av naturopplevelsen til andre besøkende.

Det er ikke registrert sårbare, truede eller prioriterte arter eller naturtyper i området hvor det søkes om motorferdsel i. Dessuten skal kjøringen kun foregå på opparbeidet gammelt kjørespor på en lokasjon hvor det allerede er inngrep i form av hytte/fritidsbolig. Det er derfor

lite trolig at motorferdselen vil føre til nevneverdig innvirkning på vegetasjon med tanke på slitasje. Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra Nordlandsatlas naturvernkart, som gir en samlet oversikt over potensielt eller dokumentert sårbart naturmangfold i blant annet våre verneområder.

Jamfør naturmangfoldloven § 8 skal alle «*Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet».*
Forvaltningenmyndigheten vurderer kunnskapsgrunnlaget som tiltrekkelig til å fatte vedtak i saken.

Videre er hensyn til naturmangfoldlovens § 9 om føre-var-prinsippet tatt gjennom strenge vilkår som begrenser kjøringen i tid og rom. Vi vurderer videre at den omsøkte kjøringen sammen med annen lovlig virksomhet ikke vil føre til for stor samlet belastning i området, jamfør nml. § 10. Nml. §§ 11 – 12 er ikke relevante i denne saken.

Med bakgrunn i ovennevnte vurderer vi det slik at den omsøkte kjøringen med de vilkår som er satt, ikke vil stride mot vernetvedtakets formål eller påvirke verneverdiene nevneverdig negativt. Det kan derfor gis en dispensasjon med vilkår i denne saken ette verneforskriftens § 4.

Konklusjon

Reidar Hans Mjånes gis dispensasjon fra verneforskriftens § 3 punkt 6.1 i Sjunkhatten nasjonalpark for bruk av ATV til begrenset persontransport fra ilandstigningplass til hytta ved Hella i Sjunkfjorden på grunn av funksjonsnedsettelse. Dispensasjonen gis etter § 4 i verneforskriften for Sjunkhatten nasjonalpark.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Marte Brekke
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Sørfold kommune	Strandveien 2	8226	STRAUMEN
Duokta reinbeitedistrikt v/ Mats Pavall	Holtanveien 620	8219	FAUSKE
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531683
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Karl Christian Hals
Kystveien 216
8150 Ørnes

Saksbehandler Johan Rova **Vår ref.** 2016/7439 **Deres ref.** **Dato** 16.04.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Tillatelse til bruk av snøskuter til frakt av materialer til naust i Láhko nasjonalpark – Karl Christian Hals

Vedtak
Karl Christian Hals gis tillatelse til å bruke snøskuter i Láhko nasjonalpark for transport av materialer til vedlikehold på naust og hytte, som han eier, mellom Segelvann og Fiskvann i nasjonalparken. Tillatelsen gjelder for tre (3) turer i 2024.

Tillatelsen er gitt med hjemmel til verneforskriften for Láhko nasjonalpark § 3 punkt 6.3 bokstav (e).

Vilkår for tillatelsen:

- Kjøring er kun tillatt langs det trasé-alternative som ved tidspunktet er kortest mulig, og sikkerhetsmessig forsvarlig, mellom Namnlausvatnet og Seglvatnet, se blå linje i kart nedenfor.
- All kjøring utenom angitte formål og blå løype på kart er forbudt.
- Tillatelsen gjelder fra når det er tilstrekkelig snø til at kjøring kan foregå uten å skade vegetasjonen, fram til 01.05.2024.
- Tillatelsen gjelder for tre (3) turer med én (1) snøskuter.
- Tillatelsen gjelder mellom kl. 07.00–23.00.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraseen skal farta reduseres til reinen har trukket unna. Den skal ikke forstyrres unødig.
- Turene skal fylles ut i kjøreboken til sak 2016/7439 med notering om at det er turer for «**transport av materialer**».
- Tillatelsen, kart med inntegnet trasé og utfylt kjørebok skal tas med ved kjøring og vises ved kontroll. Det skal benyttes penn ved utfylling av kjørebok.

Kjøringen vil også kreve tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

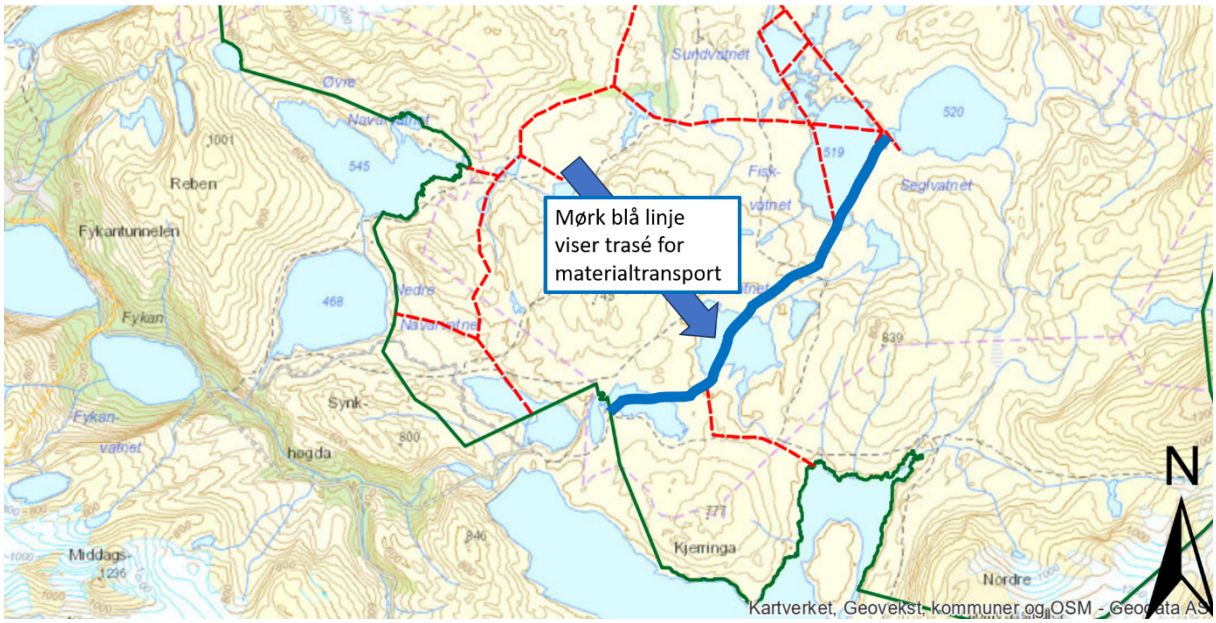

Bakgrunn
Karl Christian Hals søker per telefon den 12.04.2024 om tre turer med snøskuter vinteren 2024 for å frakte opp materialer til vedlikehold av i første hånd naustet som hører til hytten hans, på odden mellom Fiskvatnet og Seglvatnet i Láhko nasjonalpark.

Hals har siden tidligere tillatelse til seks turer hver vinter for transport av varer og utstyr til egen hytte, samt to turer hver vinter til persontransport.

Grunnlaget for avgjørelsen
Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Láhko nasjonalpark og skal behandle søknader om motorisert ferdsel i verneområdet. Søknaden er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Verneforskriften for Láhko nasjonalpark ble fastsatt ved kongelig resolusjon 14. desember 2012. Formålet med Láhko nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder et særegent naturmangfold, med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster. Alpin karst, grotter, sjøer med kransalger og de truede fjellplantene grønlandsstarr og nordlig tinderublom er særskilt nevnt bland verneformålene. Området er også vernet for å bevare det samiske naturgrunnlag og for å gi allmenheten anledning til uforstyrret opplevelse av naturen.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Láhko nasjonalpark. Verneforskriften § 3 punkt 6.3 åpner likevel opp for mulighet å gi tillatelse til bruk av snøskuter til bland annet transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger (§ 3 pkt 6.3 e), transport av varer og utstyr til hytter (§ 3 pkt 6.3 d), transport av båter (§ 3 pkt 6.3 i) og i meget spesielle fal persontransport (§ 3 pkt 6.3 k). Det er altså flere forskjellige, parallelle, muligheter å prøve og gi tillatelser til bruk av beltekjøretøy.

Forvaltningsplan foreligger foreløpig ikke for Láhko nasjonalpark. Verneplanen (Kgl. Res.) til nasjonalparken er litt utydelig i hvor streng forskriften er menet å regulere motorferdsel. Dels står det i verneplanen at «*motorisert ferdsel, herunder ut fra hensynet til dyrevelferd, redningsaksjoner og sikring, vil kunne påvirke verneverdiene negativt […] [s]kjer slik motorferdsel på barmark vil påvirkningen på naturmangfoldet kunne være meget negativt*», dels står det at «[*v]ernebestemmelsene åpner for at pågående aktiviter [sic!] knyttet til vedlikehold av bygninger og gjerder, reindriftens bruk av område på dagens nivå, høsting av planter, jakt og fangst, organisert ferdsel til fots, ulike former for motorisert ferdsel, primært på snødekt mark skal kunne holde fram uhindret av vernet*».

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldlovens § 7.

Vurdering
Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Láhko nasjonalpark, da dette kan medføre forstyrrelser på dyrelivet, rein og friluftslivet i området. Motorferdsel er som regel strengt regulert i norske verneområder, men intensjonene i verneplanen (Kgl. Res.) til Láhko er likevel at vernebestemmelsene skal åpne for at «*ulike former for motorisert ferdsel, primært på snødekket mark skal kunne holde fram uhindret av vernet*» (sekretariatets understrekning).

Verneforskriften har en egen bestemmelse som åpner for muligheten å gi tillatelse til bruk av snøskuter til transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger (§ 3 pkt 6.3 e), hvilket signalerer at slike transporter skal vurderes som særskilt nødvendig og noe som det kan gis tillatelse til utover de turer som kan tillates, eksempelvis, for transport av varer og utstyr til hyttene i området med hjemmel i § 3 punkt 6.3 bokstav d.

Den søkte traséen følger en etablert trasé for transporter med snøskuter. Området som traséen krysser er til viss del naturtypekartlagt og klassifisert som «kalkrike områder i fjellet». Nasjonalparkforvaltningen vurderer at det ikke finnes arter eller naturtyper som risikerer å forstyrres eller ødelegges på grunn av transporter med snøskuter på snødekket mark, langs den aktuelle traséen, i perioden frem til 1. mai.

Ved å sette begrensninger på antall turer og kjøretid på døgnet, vil det være mulig å begrense de forstyrrelser, som likevel kan oppstå på dyreliv, rein og friluftsliv, til et ikke envneverdig forstyrrende nivå. For å unngå kjøreskader i terrenget er det mulig å sette vilkår om at kjøring kun må skje ved tilstrekkelig snømengde.

Sekretariatet vurderer at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å gi tillatelse til omsøkte kjøring, jfr. naturmangfoldlovens § 8. Med de vilkår som er satt vil skuterkjøring i liten grad medføre til slitasje på geologiske fenomener eller vegetasjon, og ikke heller gi forstyrrelser på dyreliv eller friluftsliv i området. Vilkårene er delvis satt med bakgrunn i føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9. Vi vurderer det heller ikke til at denne kjøringen sammen med annen lovlig kjøring i området vil medføre for stor samlet belastning på økosystemet jf. naturmangfoldloven § 10. Naturmangfoldlovens § 11 om kostnader ved miljøforringelse er ikke aktuelle i denne saken. Det er ikke praktisk mulig å få fraktet ut materialer til bygg og vedlikehold ved å bruke ski. Av alternativene helikopter eller frakt med snøskuter langs siden tidligere vel fungerende traséer, er det senere alternativ å foretrukke, jf. naturmangfoldlovens § 12.

Konklusjon
Karl Christian Hals gis tillatelse til å bruke snøskuter i Láhko nasjonalpark for transport av materialer til vedlikehold på naust og hytte, som han eier, mellom Segelvann og Fiskvann i nasjonalparken. Tillatelsen gjelder for tre (3) turer i 2024. Til tillatelsen er det knyttet en rekke vilkår.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
Verneforskrift for Láhko nasjonalpark, FOR-2012-12-14-1314

Med hilsen

Johan Rova
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531561
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Kjell Rune Siggerud

FAUSKE

Saksbehandler Erik Jonas Andersen **Vår ref.** 2014/1679 **Deres ref.** **Dato** 25.04.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Saltfjellet landskapsvernområde - Tillatelse til motorferdsel - John Arne Norbergsen

Vedtak
John Arne Nordbergsengis tillatelse til begrenset bruk av snøskuter i Saltfjellet landskapsvernområde for frakt av varer og utstyr til sin hytte ved Austre Viskisvatnan.

Tillatelsen gjelder også Kjell Rune Siggerud, Per Håvard Siggerud og Evelyn Olsen Nordbergsen.

Tillatelsen er gitt med hjemmel til verneforskriften for Saltfjellet landskapsvernområde § 8 tredje avsnitt, bokstav d).

Vilkår for tillatelsen:
- All kjøring utenom angitte formål og løype på kart er forbudt.
- Tillatelsen gjelder fra det er tilstrekkelig snø til at kjøring kan foregå uten å skade vegetasjonen i tidsrommet 07.00-23.00 fram til 1. mai i årene 2025 – 2028.
- Tillatelsen gjelder for én snøskuter og inntil seks turer per sesong for transport av varer og utstyr til egen hytte.
- Langfredag og 1. påskedag er snøskuterfrie dager.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraseen skal farta reduseres til reinen har trukket unna. Den skal ikke forstyrres unødig.
- Tillatelsen, kart med inntegnet trasé og utfylt kjørebok skal tas med ved kjøring og vises ved kontroll. Det skal benyttes penn ved utfylling av kjørebok.
- Kjørebok skal føres før hver tur. Etter endt periode kan utfylt kjørebok enten sendes til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, Saltfjellveien 2035, 8255 Røkland, eller per e-post til sfnopost@statsforvalteren.no. Husk å merk e-posten med referanse som er oppgitt i tillatelsen. Ny søknad vil ikke bli behandlet før kjørebok er innsendt.

Omsøkte kjøring vil også kreve tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

Bakgrunn
John Arne Nordbergsen v/Kjell Rune Siggerud søker 27.02.2024 om tillatelse for motorisert transport av varer og utstyr til sin hytte ved Austre Viskisvatnan i Saltfjellet landskapsvernområde. Da søker allerede har tillatelse til ordinær motorferdsel frem til 1. mai 2024, og derfor har behandling av ny søknad ikke blitt prioritert. Dette har søker blitt informert om i dialog med sekretariatet.

Grunnlaget for avgjørelsen
Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Saltfjellet landskapsvernområde, og skal behandle søknader om motorisert ferdsel i dette verneområdet. Søknaden er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Saltfjellet landskapsvernområde ble vernet ved kongelig resolusjon 8. september 1989, og ny verneforskrift ble vedtatt 16.10.2020.

Formålet med forskriften er å ta vare på et egenartet natur- og kulturlandskap av stor naturhistorisk, økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi.

Videre er formålet med forskriften å ta vare på
- et stort høyfjellsområde med særlig stor kvartærgeologisk verdi i avsetninger dannet i slutten av siste istid
- et identitetsskapende landskap preget av mange samiske og andre kulturminner
- et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.
Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Saltfjellet landskapsvernområde. Verneforskriftene åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig transport til hyttene i området på vinterføre.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering
Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Saltfjellet landskapsvernområde da dette kan medføre forstyrrelser på dyrelivet, rein og friluftslivet i området. Ved å sette begrensninger på antall turer, kjøretid på døgnet og snøskuterfriedager forventes forstyrelsene til å bli begrenset til et akseptabelt nivå. For å unngå kjøreskader er det satt vilkår om at kjøring kun må skje på tilstrekkelig snømengde.

Å kunne transportere ved, materialer, verktøy, forbruksartikler og diverse annet fram til hytta er nødvendig for å kunne drifte og bruke den gjennom året. Dette gjøres både enklest og mest miljøvennlig med snøskuter på vinteren.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven §8, er det ikke registrert prioriterte, truede eller nær truede arter, viktige funksjonsområder eller naturtyper som vil bli påvirket nevneverdig i den planlagte kjøretraseen. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i kjøretraseen som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt. Med de vilkår som er satt vil heller ikke friluftslivet i området påvirkes nevneverdig, da det over en sesong er snakk om relativt få turer som kun er til hytte. Vilkårene er delvis satt i føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven §9. Vi vurderer det heller ikke til at denne kjøringen sammen med annen lovlig kjøring i området vil medføre stor samlet belastning på økosystemet jf. naturmangfoldloven §10. Naturmangfoldloven §§11-12 er ikke aktuelle i denne saken.

Konklusjon
John Arne Nordbergsen, Kjell Rune Siggerud, Per Håvard Siggerud og Evelyn Olsen Nordbergsen gis tillatelse til bruk av snøskuter i Saltfjellet landskapsvernområde for frakt av varer og utstyr til sin hytte ved Austre Viskisvatnan.

Klageadgang
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Med hilsen

Erik Jonas Andersen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Saltfjellet reinbeitedistrikt v/ Per Ole Oskal	Saltfjellveien 1991	8255	RØKLAND
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
STATSFORVALTEREN I NORDLAND AVD BODØ	Postboks 1405	8002	BODØ

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531557
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Lars-Magnus Kvamme
Grønåsveien 4
8219 Fauske

Saksbehandler Marte Brekke **Vår ref.** 2024/4224 **Deres ref.** **Dato** 05.06.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Sjunkhatten nasjonalpark - dispensasjon til utsetting av viltkamera - Lars-Magnus Kvamme

Vedtak

Lars- Magnus Kvamme på vegne av Nordlandsforsknings prosjekt Viltkameraprosjektet i Fauske-Sørfold- Hamarøy- Steigen gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 dispenasjon til oppsetting av til sammen 10 viltkameraer i området Vestvatnli- Nordskar-Drogvatn, Sjunkfjorden, Nordfjord og Heggvassbotn.

Videre gis Lars- Magnus Kvamme med hjemmel i verneforskriftens § 3 punkt. 1.3 f. tillatelse til oppsett av til sammen 10 midlertidige informasjonsskilt/plakater i tilknyntning til hvert kamera.

Dispenasjon og tillatelse gis med følgende vilkår:

- Dispensasjonen og tillatelsen gjelder i tidsommet 04.06.24- 30.08.25. Etter denne perioden skal viltkameraene og tilhørende informasjonsskilt tas ned.
- Når eksakt posisjon for kamera og plakat er bestemt, skal punkt for disse formidles til forvaltningsmyndigheten ved marte.brekke@statsforvalteren.no. Dersom plasseringene skulle komme i konflikt med verneverdier, skal nytt punkt vurderes i samråd med forvaltningsmyndigeten. Dette kan foregå enkelt per telefon, eller e-post.
- Det er ikke tillatt å rydde busk eller kvist i forbindelse med oppsett av viltkameraene.
- Kameranene og informasjonsskiltene skal festes til treet på en måte som ikke skader treet.

Øvrige opplysninger:

- Verneområdeforvaltningen har ikke vurdert hvorvidt utplassering av viltkamera er i strid med annen lovgivning, som for eksempel personvern, eller grunneiers rettigheter.

Bakgrunn

Lars- Magnus Kvamme søker 31.05.24 på vegne av viltkameraprosjektet Fauske- Sørfold- Hamarøy-Steigen om oppsett av inntil 10 viltkamera i Sjunkhatten nasjonalpark. Viltkameraene skal settes ut i områdene Vestvatnli, Nordskar, Drogvatn, Sjunkfjorden, Nordfjord og Heggvassbotn, og skal ikke stå i nærheten av stier, eller områder med persontrafikk. Prosjektet har blant annet fått midler til konfliktdempende tiltak gjennom Statsforvalteren i Nordland, og har som mål å dokumentere gauper i området. Prosjektet drives av Nordlandsforskning. Viltkameranene skal stå ute mellom 04.06.24-30.08.25.

Etter en telefonsamtale den 04.06.24 informerer Lars- Magnus Kvamme om at kunnskapen som hentes inn gjennom prosjektet blant annet vil være tilgjengelig for forvaltningen gjennom Skandobs. Videre forklarer søker at alle kameraer merkes med eier av kameraet, og ansavrlig for prosjektet- Nordlandsforskning. I tillegg vil det settes opp et skilt i tilknytning til hvert kamera, enten på samme tre, eller et tre i nærheten. Skiltet skal informere evtentuelle forbipasserende om at det er viltkamera i nærheten, og hva som er hensikten med disse.

Bilde 1: Eksempel på informasjonsskilt/plakat som skal stå i tilknytning til hvert kamera.

Grunnlaget for avgjørelsen

Sjunkhatten nasjonalpark ble opprettet ved kgl.res. av 5. februar 2010. Nasjonalparken forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Styret kan gi forvaltere myndighet til å treffe vedtak i kurante saker. Denne saken er behandlet på delegert myndighet av nasjonalparkforvalter.

Formålet med Sjunkhatten nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne, representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre inngrep.

Formålet med nasjonalparken omfatter:
- bevaring av et fjord- og høgfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk

mangfold,
- bevaring av et vakkert og svært variert landskap fra fjord til høgfjell,
- bevaring av leveområde for sjeldne dyrearter i tilknytning til vann- og våtmarkssystemer, og annet biologisk mangfold som preger området,
- bevaring av geologiske forekomster i et storslått isbreutformet landskap,
- bevaring av vakker og særpreget vassdragsnatur,
- bevaring og sikring av kulturminner,
- bevaring og sikring av grotter og karstformer mot all skade og mot at det fjernes biologisk eller geologisk materiale fra dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Allmennheten, med særlig fokus på barn og unge, skal gis anledning til uforstyrret naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, […], oppsetting av skilt (§ 3 andre ledd punkt 1.1).

Viltkamera er ikke omtalt hverken i vernebestemmelsene, i forvaltningsplan eller i verneplanen for Sjunkhatten nasjonalpark. Tiltaket må derfor vurderes etter naturmangfoldlovens § 48. Etter § 48 i naturmangfoldloven (nml.) kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Forvaltningsmynidheten kan etter verneforskriftens § 3 punkt 1.3 f. gi tillatelse til oppsett av skilt.

Søknaden blir vurdert etter naturmangfoldlovens §§ 8 til 12.

Vurdering

I vernebestemmelsen for Sjunkhatten nasjonalpark står det at området er vernet mot oppføring av blant annet midlertidige innretninger av enhver art og oppsetting av skilt. Viltkamera vil regnes som en midlertidig innretning og er derfor søknadspliktig. Dersom viltkameraene festes til trær på en slik måte at treet ikke tar skade av det, og at man ikke bruker andre innretninger til oppsett av viltkameraene, vil dette ikke ha noen nevneverdig negativ påvirkning på verneverdiene i området.

Videre står det i søknaden at utplassering av viltkameraene ikke skal settes i nærheten av stier, eller andre områder med persontrafikk. Det vurderes derfor slik at tiltaket ikke vil påvirke verneformålet om å gi allmennheten, med særlig fokus på barn og unge anledning til uforstyrret naturopplevelse. Ved hvert kamera vil det også settes opp et enkelt skilt som informerer eventuelle forbipasserende om at det er viltkamera i nærheten, og hva som er formålet med kameraene. Ettersom skiltene også skal stå i områder med liten eller ingen trafikk, vurderer vi at heller ikke disse vil være i konflikt med verneformålet om gi allmennheten anledning til en uforstyrret naturopplevelse. Skiltene skal festes til trær på en skånsom måte.

§§ 8-12 i naturmangfoldloven

Nmfl. § 8 sier at *«Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.».* Kunnskapsgrunnlaget er hentet fra naturbase og Nordlandsatlas naturvernkart. Det er ingen registrerte forekomster av naturtyper eller arter i tiltaksområdet som trolig vil bli påvirket nevneverdig negativt av tiltaket. Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig til å vurdere saken.

Nml. § 9 om før-var-prinsippet, regnes ikke som relevant i saken. Det er ingen annen kjent aktivitet i tiltaksområdet, som sammen med omsøkt tiltak vil føre til at den totale samlede belastningen i området blir for stor. Nml. § 11 – 12 er ikke relevante for saken.

Tiltaket med utsetting viltkamera slik det er beskrevet over vurderes ikke å påvirke verneformålene i Sjunkhatten nasjonalpark negativt, og det kan derfor gis dispensasjon etter nmfl. § 48.

Videre vurderes tiltak om utsetting av midlertidige informasjonsskilt mot verneforskriftens § 3 punkt 1.3.f, om at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppsetting av skilt. Forvaltingsplanen for Sjunkhatten gir ingen retningslinjer for søknader om oppsett av skilt. Forvaltningsmyndigheten vurderer at tiltaket ikke vil være i konflikt med, eller påvirke verneverdier nevneverdig negativt.

Konklusjon
Lars- Magnus Kvamme på vegne av Nordlandsforskning sitt viltkameraprosjekt gis dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48 til utsetting av 10 viltkamera i det omsøkte området. Med hjemmel i verneforskriften for Sjunkhatten nasjonalpark gis også Lars-Magnus Kvamme på vegne av viltkameraprosjektet tillatelse til oppsett av 10 enkle informarsjonskilt/plakater i tilknytning til hvert kamera. Dispensasjonen og tillatelsen gis med vilkår.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Marte Brekke
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Statsforvalteren i Nordland Postboks 1405 8002 BODØ

Bodø kommune	Postboks 319	8001	BODØ
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske thorhild.lamo@miljodir.no	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Duokta reinbeitedistrikt v/ Mats Pavall	Holtanveien 620	8219	FAUSKE

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531683
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Johan Rova **Vår ref.** 2020/3707 **Deres ref.** «REF» **Dato** 13.06.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Rago nasjonalpark - Dispensasjon til bruk av helikopter ved arealrepresentativ naturovervåking (ANO) - Miljødirektoratet - Miljøfaglig utredning AS

Vedtak
Miljødirektoratet, og underleverandører på vegne av Miljødirektoratet, gis dispensasjon til en (1) tur med helikopter, inkludert landing i Rago nasjonalpark, for kartlegging av ANO-flate 842, på østsiden av Litlverivatnet.

Dispensasjonen gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Til dispensasjonen er det knyttet følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder for transport av folk og utstyr til ANO-flate 842. All flyging utenom angitte formål er forbudt.
- Flying må skje i perioden 15. juli – 1. september 2024 og landing må skje innen ca. 200 meter fra kartleggings-punktet.
- Duokta reinbeitedistrikt skal kontaktes minst 48 timer før flyging, på e-post duokta@gmail.com.
- Denne dispensasjon, (eller kopi av den) skal medbringes i felt og fremvises ved kontroll.
- Nasjonalparkforvaltningen skal informeres om gjennomført feltarbeid, og datoer for dette, senest 1. november 2024.
- Det skal ikke landes i områder der det står mye rein. Turgåere, fugle- og dyreliv i nærområdet skal ikke forstyrres unødvendig.

Øvrige opplysninger
- Brudd på reglene i denne dispensasjonen kan medføre straff.
- Verneområdeforvaltningen vurderer at merkingen av ANO-punktene – på den måte som er beskrevet i søknaden (metallrør som ikke vil stikke opp mer enn 1-2 cm fra marken) – ikke trenger dispensasjon fra verneforskriften til Rago nasjonalpark.

- Forekomst av kulturhistoriske verdier er ikke kjent fra prøveflaten, men registreringen av kulturminner er mangelfulle. Det er tiltakshavers ansvar å ikke ødelegge kulturminner. I Rago finnes det f.eks. gamle og unike samiske kulturminner i form av ringer med småstein som har vært brukt av barn som lekte at de samla rein. Vi påminner om at det er forbudt å flytte, fjerne, skade eller ødelegge alle slags kulturminner i verneområdene.
- Grunneier (Statskog) og kommune (Sørfold kommune) må kontaktes for å få tillatelse til landing med helikopter. Grunneier må også gi sin tillatelse til markering av ANO-punktene. Utenfor nasjonalparken kan også andre kommuner og/grunneiere være aktuelle å ta kontakt med for tillatelser i forbindelse med helikopterflyging.
- Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Bakgrunn
I e-post til Midtre Nordland nasjonalparkstyre den 14. mai 2024 søker Miljøfaglig utredning AS, på oppdrag til Miljødirektoratet, om tillatelse til å bruke helikopter for å utføre naturkartlegging i Rago nasjonalpark. Den aktuelle kartleggingen er en del i Arealrepresentativ naturovervåkning (ANO), et nasjonalt overvåkingsprogram i regi av Miljødirektoratet.

Søknaden omfatter en landing med helikopter i forbindelse med arbeid i ANO-flate «842». Flygningen er planlagt i 8. august 2024, men eksakt dato er avhengig lempelig vær.

I tillegg søkes det om tillatelse til nedsetting av fastmerker, for markering av kartleggingspunkter, for å finne tilbake til nøyaktig samme punkt neste gang de skal overvåkes. I kartleggingsflaten er det 18 faste punkter som alle skal markeres med to rør, ifølge kartleggingsmanualen til ANO.

Den 4. desember 2020 behandlet Midtre Nordland nasjonalparkstyre en tilsvarende søknad. Det ble da vurdert at vegetasjonsanalysen ikke trengte særskilt tillatelse fra verneområdeforvaltningen. Etter konsultasjon med reinbeitedistriktet i området ble det anbefalt å få feltarbeidet utført i perioden 15. juli – 1. september, hvis ikke annen dato hadde blitt avtalt i forkant mellom ansvarlig for feltarbeid og Duokta reinbeitedistrikt. Det ble da ikke søkt om dispensasjon for å bruke helikopter for å utføre kartlegging av den aktuelle overvåkingsflaten, men det ble også vurdert at det ikke var nødvendig å bruke helikopter for å nå den aktuelle ANO-flaten i Rago.

Grunnlaget for avgjørelsen
Rago nasjonalpark ble fastsatt ved kgl.res. 22. januar 1971 og er senest endret ved forskrift 26. oktober 2021 nr. 3090. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Rago nasjonalpark. Saken er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Formålet med Rago nasjonalpark er å «*representere et uberørt nordlandsk fjellandskap med egenartet dyreliv i grenseområdet mot den svenske nasjonalpark Padjelanta*».

Forvaltningsplan for Rago nasjonalpark er faststilt i 2013.

Nærmest all motorferdsel, foruten redningstjeneste, er i utgangspunktet forbudt innen Rago nasjonalpark, jfr. verneforskriften kapittel III, femte ledd, punkt 2.4, bokstav a. Forskriften savner hjemler til å gi tillatelse til den type helikoptertransport som omsøkes.

Forvaltningsmyndigheten kan vurdere unntak fra verneforskriften med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Denne bestemmelsen sier i første ledd at *«[f]orvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig […].*» I retningslinjene til bruk av § 48 (Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, Miljødirektoratet, M106-2014) legges det vekt på at dispensasjon kun kan være mulig hvis begge vilkår i første ledd er oppfylt.

Alle saker som gjelder naturmangfoldet skal, i tillegg til øvrige vurderinger, vurderes ut fra de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven: kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

1. *Er utplasseringen av metallrør og ANO-kartleggingen i seg selv søknadspliktig?*

Forvaltningsplanen poengterte i 2013 at kunnskapen om de forskjellige naturkvalitetene i Rago er mangelfull og at det er ønske om naturtypekartlegging. Selv om det har blitt utført litt naturtypekartlegging i områdene nærmest Storskogvatnet i Rago etter 2013, er situasjonen stort sett den samme også i dag.

Forvaltningsplanen diskuterer ikke hvor stort et «anlegg» skal være for å telles som et anlegg i verneforskriftens kapittel III, femte ledd, punkt 2.1 betydelse, hvor det sies at *«[l]andskapet skal være fredet mot […] anlegg av enhver art […]*». Fra eksemplene som gis i forskriften (veg- og jernbanebygging, bergverksdrift, grustak, vassdragsreguleringer, husvær, hytter, innretninger i forbindelse med reindriften, merking av stier) virker det som det er større inngrep, som er synlig i landskapet, som bestemmelsen er rettet til å regulere. En mulig tolkning er da at utplasseringen av små «anlegg», som metallrørene til ANO-prosjektet, ikke er regulert av denne bestemmelsen. Det var også den vurdering som ble gjort når tilsvarende søknad ble behandlet i 2020.

Det er likevel mulig å legge vekt ved at det står anlegg av <u>enhver art</u> og at dette er svært inkluderende. Men det vil uansett finnes en nedre grense for hva som telles som et anlegg. Ut fra at verneforskriften poengterer at <u>landskapet</u> skal være fredet, og de eksempler på inngrep som verneforskriften lister, blir sekretariatet sin skjønnsvurdering fortsatt at den utplassering av metallrør, som det er søkt om i denne sak, ikke trenger dispensasjon.

Metallrørene vil være knapt synlig, de vill ikke påvirke de verneverdier til nasjonalparken som er nevnt i forskriften, og det er liten risiko at det over tid vil bli markert så mange kartleggingsflater at det vil påvirke landskapet. Ikke heller den forventede ferdselen i forbindelse med gjentatte kartlegginger på bestemte plasser er vurdert å påvirke verneformålene.

2. *Vurdering av bruk av helikopter*

Nærmest all motorferdsel, foruten redningstjeneste, er i utgangspunktet forbudt i Rago nasjonalpark. Ettersom unntakshjemler savnes, må søknad om motorferdsel prøves mot naturmangfoldloven § 48.

Forvaltningsplanen lifter formuleringene i Ot.prp. 52 (2008-2009) om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) kap. 21, Merknader til de enkelte bestemmelser, som veiledning til hvordan den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 skal brukes i Rago. Ettersom ANO er kartlegging/overvåking, og ikke vitenskapelig forskning, er de retningslinjer i proposisjonen som omfatter forskning ikke aktuell. Den mest relevante veiledningen i forbindelse med ANO blir i stedet:

> *«Som regel vil det bli gitt dispensasjon for tiltak som bidrar til å fremme verneverdier. Slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene. Ofte vil det også være uproblematisk å tillate bruk som er nøytral i forhold til verneverdiene, dvs. som verken fremmer eller er i strid med disse.»*

ANO-prosjektet vurderes å fremover bli en viktig del i den løpende nasjonale miljøforvaltningen, ikke minst på grunn av at flatene er tilfeldig fordelt over landet. Dette motiverer at det gis mulighet til undersøkelser av flater også inne i verneområder, selv hvor det må brukes helikopter, for å få undersøkelsene gjennomført. I 2020 ble det vurdert at den ANO-flaten, som det her er søkt om helikoptertransport til, var enkel å nå til fots. Det har nå blitt åpenbart at det var en altfor strikt vurdering. Likevel er det viktig å begrense bruk av helikopter til et minimum, for å unngå forstyrrelser for friluftsliv, dyreliv, reindrift og andre naturverdier.

I det aktuelle området er det rapportert minst en truet art (en fugl) som risikerer å forstyrres av flying og landing med helikopter i hekkesesongen. Ved å sette vilkår om å ikke tillate helikopterbruk før 15. juli, vil dog risikoen for forstyrrelser på fuglelivet bli minimal. Det må også settes vilkår om å ikke lande alt for langt fra overvåkingsflaten. Sekretariatet vurderer at kunnskapsgrunnlaget for artsforekomster er tilstrekkelig for å kunne vurdere saken. Sekretariatet vurderer at den helikopterferdsel som det er søkt om ikke vil stride mot verneområdets formål og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig – hvis helikopterferdselen skjer etter 15. juli. Ved å opprettholde anbefalingene fra 2020, som sier at ANO-karlegging i Rago nasjonalpark skal skje i tidsrommet 15. juli – 1. september, vil søkt helikoptertransport ikke stride mot vernevedtakets formål og den vil heller ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Det er derfor mulig å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre vurderer at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å gi tillatelse til omsøkte helikoptertransport. Vilkårene er delvis satt med bakgrunn i føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9. Vi vurderer det heller ikke til at den tur som denne flygingen omfatter, sammen med annen lovlig motorferdsel i området, vil medføre altfor stor samlet belastning på økosystemet jf. naturmangfoldloven § 10. Naturmangfoldlovens § 11 er ikke aktuell i denne saken.

Det er regelmessig gitt tillatelser til bruk av helikopter til transporter av gass og utstyr til hyttene ved Storskogvatnet og til Ragohytta. Forvaltningsplanen til Rago motiverer dette med at ettersom «*hyttene ligger langt fra vei og transport av nødvendig utstyr inn til hyttene er vanskelig vil slik transport i enkelte tilfeller være den beste løsningen, og ikke komme i noen*

særlig konflikt med verneverdiene». Sekretariatet vurderer at den samme argumentasjonen kan brukes til ANO-overvåkingen, som fra forvaltningen sin perspektiv er minst like verdifullt som friluftslivet i nasjonalparken. Bruk av helikopter er derfor vurdert å oppfylle kravene til miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. naturmangfoldloven § 12.

Rundskriv M106-2014 er tydelig med at «[*d]ersom søknad om dispensasjon etter § 48 første alternativ gjelder gjentatte aktiviteter, bør forskriftsendring vurderes*». Ettersom bruk av helikopter til person- og materialtransport i forbindelse med ANO er forventet å bli en fast del av nasjonal norsk naturovervåking må det derfor, med tiden, til en forskriftsendring som gir mulighet å behandle slike søknader på annen måte enn etter naturmangfoldloven § 48. Frem til at en slik ny forskrift er vedtatt må likevel søknader om slik motorferdsel i Rago nasjonalpark vurderes mot naturmangfoldloven § 48.

Konklusjon
Miljødirektoratet, og underleverandører på vegne av Miljødirektoratet, gis dispensasjon til å bruke en (1) tur med helikopter, inkludert landing, i Rago nasjonalpark for kartlegging og markering av ANO-flate 842. Til dispensasjonene er det knyttet en rekke vilkår, bl.a. at flying må skje i perioden 15. juli – 1. september 2024 og at landing må skje innen ca. 200 meter fra kartleggings-flaten.

Bruk av metallrør til merking av punktene i den flaten som skal kartlegges, og på den måte som er beskreven i feltinstruksen til ANO, er vurdert å ikke trenge særskilt dispensasjon i Rago nasjonalpark, med nåværende forskrift.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
- Forskrift om vern av Láhko nasjonalpark, Gildeskål, Meløy og Beiarn kommuner, Nordland Forskrift om vern av Láhko nasjonalpark, Gildeskål, Meløy og Beiarn kommuner, Nordland - Lovdata
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100?q=naturmangfoldloven

Med hilsen

Johan Rova
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Statsforvalteren i Nordland avd Bodø	Postboks 1405	8002	BODØ
Statskog Salten	Eiaveien 5	8208	FAUSKE
Saltfjellet reinbeitedistrikt	C/O Per Ole Oskal Saltfjellveien 1991	8255	RØKLAND

soj@statskog.no
pgi@statskog.no

Mottakerliste:

Miljøfaglig utredning AS			
Miljøfaglig utredning AS	Toppsundveien 1333	9423	GRØTAVÆR
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531557
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Finn Edgar Rusaanes
Tømmerdalveien 50
8255 Røkland

Saksbehandler Marte Brekke **Vår ref.** 2019/1049 **Deres ref.** **Dato** 05.06.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Gåsvatnan landskapsvernområde - Søknad om tillatelse til motorferdsel - Finn Rusaanes

Vedtak

Finn Rusaanes gis tillatelse til begrenset bruk av snøskuter i Gåsvatnan landskapsvernområde for frakt av varer og utstyr til sin hytte ved Kvitbervatnet.

Tillatelsen er gitt med hjemmel til verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde § 8 tredje avsnitt, bokstav d).

Vilkår for tillatelsen:

- All kjøring utenom angitte formål og løype på kart er forbudt.
- Tillatelsen gjelder fra det er tilstrekkelig snø til at kjøring kan foregå uten å skade vegetasjonen i tidsrommet 07.00-23.00 fram til 01.05 i årene 2025 – 2028.
- Tillatelsen gjelder for én snøskuter og inntil seks turer per sesong for transport av varer og utstyr til egen hytte.
- Langfredag og 1. påskedag er snøskuterfrie dager.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraseen skal farta reduseres til reinen har trukket unna. Den skal ikke forstyrres unødig.
- Tillatelsen, kart med inntegnet trasé og utfylt kjørebok skal tas med ved kjøring og vises ved kontroll. Det skal benyttes penn ved utfylling av kjørebok.
- Kjørebok skal føres før hver tur. Etter endt periode kan utfylt kjørebok enten sendes til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, Saltfjellveien 2035, 8255 Røkland, eller per e-post til sfnopost@statsforvalteren.no. Husk å merk e-posten med referanse som er oppgitt i tillatelsen. Ny søknad vil ikke bli behandlet før kjørebok er innsendt.

Omsøkte kjøring vil også kreve tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

Bakgrunn

Finn Rusaanes søker 13.05.2024 om tillatelse for motorisert transport av varer og utstyr til sin hytte 1840-78/4 ved Kvitbervatnet i Gåsvatnan landskapsvernområde.

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Gåsvatnan landskapsvernområde, og skal behandle søknader om motorisert ferdsel i dette verneområdet. Søknaden er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Gåsvatnan landskapsvernområde ble vernet ved kongelig resolusjon 8. september 1989, og ny verneforskrift ble vedtatt 16.10.2020.

Formålet med forskriften er å ta vare på et natur- og kulturlandskap av økologisk og opplevelsesmessig verdi, som Jarbudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjønna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Gåsvatnan landskapsvernområde. Verneforskriftene åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig transport til hyttene i området på vinterføre.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Gåsvatnan landskapsvernområde da dette kan medføre forstyrrelser på dyrelivet, rein og friluftslivet i området. Ved å sette begrensninger på antall turer, kjøretid på døgnet og snøskuterfriedager forventes forstyrelsene til å bli begrenset til et akseptabelt nivå. For å unngå kjøreskader er det satt vilkår om at kjøring kun må skje på tilstrekkelig snømengde.

Å kunne transportere ved, materialer, verktøy, forbruksartikler og diverse annet fram til hytta er nødvendig for å kunne drifte og bruke den gjennom året. Dette gjøres både enklest og mest miljøvennlig med snøskuter på vinteren.

Naturverdiene er godt kartlagt på strekningen mellom Tømmerdal og Kvitbergvatnet. Det er en reirlokalitet for jaktfalk i nærheten av Russåga, om lag 230 meter fra traseen. Dette er innenfor det som er anslått som hensynssone til jaktfalk. Terrenget er derimot utformet slik at omsøkte kjøring til og fra Kvirbergvatnet ikke vil komme i konflikt med eventuell hekking. Reirlokaliteten ligger nede ved elva, 50 høydemeter lavere enn skutertraseen. Skuterkjøring har foregått langs denne traseen i flere tiår før området ble vernet som landskapsvernområde, og er den mest benyttede skutertraseen inn til hytter i hele Saltfjellet-området. Hadde dette vært en ny trase i ett nytt område, ville vi tatt mer hensyn til reirlokaliteten jfr. føre-var-prinsippiet (§ 9) i naturmangfoldloven. Vi mener at det ikke foreligger en risiko for irreversibel skade på naturmangfoldet. Da det gjennom kunnskap om generasjoners erfaringer gjennom bruk av området tilsier at jaktfalken tåler både skutertrafikk og øvrig ferdsel i området. Kravet i § 8 om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt. Med de vilkår som er satt vil heller ikke friluftslivet i området påvirkes nevneverdig, da det over en sesong er snakk om relativt få turer.

De 18 hytteeierne ved Kvitbergvatnet må på et vis få transporter nødvendig varer og utstyr, og dette gjøres best gjennom Jarbrudalen. Det er likevel satt enkelte vilkår for kjøringa, jf. føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9. Blant annet om krav til tilstrekkelig snødekke, at det skal følges en fast trase, og at det skal tas hensyn til rein. Vi vurderer det heller ikke til at denne kjøringen sammen med annen lovlig kjøring i området vil medføre for stor samlet belastning på økosystemet jf. naturmangfoldloven §10. Naturmangfoldloven §§11-12 er ikke aktuelle i denne saken**.**

Konklusjon

Finn Rusaanes gis tillatelse til bruk av snøskuter i Gåsvatnan landskapsvernområde for frakt av varer og utstyr til sin hytte ved Kvitbervatnet.

Klageadgang
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Marte Brekke
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND AVD BODØ	Postboks 1405	8002	BODØ
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	ROGNAN
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS

Saltfjellet reinbeitedistrikt v/ Per Ole Oskal Saltfjellveien 1991 8255 RØKLAND

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Marius Kvael

Saksbehandler Paavo Pirttilehto **Vår ref.** 2016/1781 **Deres ref.** **Dato** 19.03.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Junkerdal nasjonalpark - Avslag på søknad om tillatelse til bruk av snøskuter til Mavas - Marius Kvæl

Vedtak
Marius Kvæl sin søknad om bruk av snøskuter i Junkerdal nasjonalpark for frakt av varer og utstyr til Mavas, avslås.

Bakgrunn
Marius Kvæl søker 12.01.2024 om tillatelse for motorisert transport av varer og utstyr gjennom Junkerdal nasjonalpark til Mavas i Arjeplog kommune i forbindelse med drift av Mavas stugby.

Grunnlaget for avgjørelsen
Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader om motorisert ferdsel i dette verneområdet. Søknaden er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Junkerdal nasjonalpark ble etablert ved kronprinsregentens resolusjon av 9. januar 2004. Formålet med vernet er:

- Bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- Stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.
Begrensninger på antall turer, tidspunkter på døgnet og skuterfrie dager følger av retningslinjer i gjeldende forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Junkerdal nasjonalpark. Verneforskriftene åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig transport til hyttene i området på vinterføre.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering
Etter bestemmelsen i verneforskriftens § 3 punkt 6.2 bokstav c. kan personer med fast bostedsadresse i Mavas i Arjeplog kommune bruke beltekjøretøy på vinterføre for nødvendig transport. Motorferdsel fra Mavas til Sulitjelma skal følge en trasé som er fastlagt i forvaltningsplanen. Det ble i verneplanprosessen lagt til grunn at transport for andre enn fastboende skal skje via etablert snøskuterløype fra Daja eller snøskuterløype fra mellomriksvegen. Søkerne er ikke fastboende i Mavas og kan derfor ikke kjøre med hjemmel i verneforskriften.

Ifølge verneforskriften kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og materialer til hytter. Forvaltningspraksis til Midtre Nordland nasjonalparkstyre er å gi tillatelser til bruk av snøskuter til hytter som ligger i et verneområde eller der det er nødvendig å kjøre gjennom verneområder for å komme seg frem. Forvaltningspraksisen innebærer imidlertid ikke tillatelser til motorferdsel gjennom verneområdet om det finnes en rimelig alterativ trasé utenfor vernegrense.

Bestemmelsene i naturmangfoldloven § 48 åpner for at det kan gis dispensasjon fra et vernedvedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Søkernes behov for transport mellom Sulitjelma og Mavas ble vurdert etter § 48 i saken behandlet i 2023. Nasjonalparkstyret ga da tillatelse til denne transporten ut fra et særskilt unntaksbehov; søkerne tok ansvar over drfiten av Mavas stugby i sesongen 2023 på grunn av innehavers sykdom. Vedtaket var klaget på av Statsforvalteren og klagen ble behandlet i Miljødirektoratet. Direktoratet tok klagen ikke til følge og søkerne fikk tillatelse til bruk av snøskuter som et unntakstilfelle. Direktoratet skrev videre at tillatelsen ikke skaper presedens. Vi oppfatter ikke flereårig aktivitet som et unntakstilfelle og mener at § 48 ikke kan brukes årlig for å åpne opp for denne kjøringa, da det vil medføre en uthuling av verneforskriften og formålet med vernet.

Dessuten er ivaretakelse av samisk næringsutnyttelse en del av verneformålet i nasjonalparken. Balvatn reinbeitedistrikt har i sin distriktsplan uttalt at økt ferdsel vil forstyrre reinen, og at utfart i kalvingsområdet er svært negativt. Motorferdsel i nasjonalparken begrenses derfor til det laveste mulig nivå. Skuterløype i Metskidalen ligger i kalvingsområdet.

Å åpne opp for skuterkjøring gjennom nasjonalparken til hytter vil skape presedens og kan medføre økt samlet belastning. Skuterkjøring vil kunne være en forstyrrelse for dyrelivet, friluftsliv og reindrift. Naturmangfoldloven §§11-12 er ikke aktuelle i denne saken.

Konklusjon
Marius Kvæl sin søknad om tillatelse til bruk av snøskuter i Junkerdal nasjonalpark for frakt av varer og utstyr til Mavas, avslås.

Klageadgang
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Paavo Pirttilehto
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:
1 Søknad om tillatelse til bruk av snøskuter til Mavas

Kopi til:

Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Balvatn reinbeitedistrikt v/ Kristine Blind Helland	Bentevassveien 11d	8206	FAUSKE
Naturvernforbundet i Nordland			
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531683
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Johan Rova **Vår ref.** 2020/3707 **Deres ref.** «REF» **Dato** 13.06.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Láhko nasjonalpark - Dispensasjon til bruk av helikopter og merking av overvåkingsflater til ANO - Miljødirektoratet - Miljøfaglig utredning AS

Vedtak
Miljødirektoratet, og underleverandører på vegne av Miljødirektoratet, gis dispensasjon til to (2) turer helikopter, inkludert landing i Láhko nasjonalpark, for kartlegging av ANO-flate 335 på Urdfjellet.

Miljødirektoratet, og underleverandører på vegne av Miljødirektoratet, gis også dispensasjon til å bruke metallrør for å markere ANO-punktene i ANO-flate 335 på Urdfjellet i Láhko nasjonalpark.

Dispensasjonene gis med hjemmel i verneforskriften til Láhko nasjonalpark § 4. Til dispensasjonen er det knyttet følgende vilkår:

Generelle vilkår
- Denne dispensasjon, (eller kopi av den) skal medbringes i felt og fremvises ved kontroll.
- Nasjonalparkforvaltningen skal informeres om gjennomført feltarbeid og datoer for dette senest 1. november det år feltarbeidet ble utført.

Vilkår før helikoptertransport
- Flying må skje i perioden 5.-25. august 2024 og landing må skje innen ca. 200 meter fra kartleggings-punktet.
- All flyging utenom angitte formål er forbudt. Tillatelsen gjelder for transport av folk og utstyr.
- Saltfjellet reinbeitedistrikt skal kontaktes minst 48 timer før flyging. Kontaktperson er Per Ole Oskal, telefon 41634422.
- Det skal ikke landes i områder der det står mye rein.
- Turgåere, fugle- og dyreliv i nærområdet skal ikke forstyrres unødvendig.

Vilkår for merking av kartleggingsflate

- Metallrørene skal ikke stikke mer enn 1-2 cm opp fra marken.
- Metallrørene skal plasseres slik at de ikke synes og ikke kan føre til forstyrrelser eller skade på rein, ville dyr eller besøkende, som passerer rørene.
- Dersom metallrørene ikke skal brukes etter 2029 skal de fjernes samtidig med siste besøk eller senest 15. september 2030.
- Om rørene skal stå igjen etter 2029 må dette behandles med ny søknad og erklæring om hvem som skal stå som eier av dem.

Øvrige opplysninger

- Grunneier (Statskog) og kommune (Gildeskål kommune) må kontaktes for å få tillatelse til landing med helikopter. Grunneier må også gi sin tillatelse til markering av ANO-punktene. Utenfor nasjonalparken kan også andre kommuner og/grunneiere være aktuelle å ta kontakt med for tillatelser i forbindelse med helikopterflyging.
- Verneområdeforvaltningen anbefaler Miljødirektoratet å arbeide for nødvendige endringer i verneforskriften, slik at Miljødirektoratet sine nasjonale og gjentatte kartlegginger ikke trenger å saksbehandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften eller § 48 i naturmangfoldloven.
- Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Bakgrunn

I e-post til Midtre Nordland nasjonalparkstyre den 14. mai 2024 søker Miljøfaglig utredning AS, på oppdrag for Miljødirektoratet, om tillatelse til å bruke helikopter for å utføre naturkartlegging i Láhko nasjonalpark. Den aktuelle kartleggingen er en del av Arealrepresentativ naturovervåkning (ANO), et nasjonalt overvåkingsprogram i regi av Miljødirektoratet.

Søknaden omfatter to landinger med helikopter i forbindelse med arbeid i ANO-flate «335». Flygningene er planlagt i 6.-7. august 2024, men eksakt dato er avhengig av værforholdene.

I tillegg søkes det om tillatelse til nedsetting av fastmerker, for markering av kartleggingspunkter, for å finne tilbake til nøyaktig samme punkt neste gang den skal overvåkes. I hver kartleggingsflate er det 18 faste punkter som alle skal markeres med to rør, ifølge kartleggingsmanualen til ANO.

Den 4. desember 2020 ga Midtre Nordland nasjonalparkstyre tillatelse til Miljødirektoratet, og underleverandører på vegne av Miljødirektoratet, til å gjennomføre vegetasjonsanalyser og kartlegging gjennom ANO på den søkte flaten, inkludert å markere de faste overvåkingspunktene. Til vedtaket ble det satt en rekke vilkår, blant annet at markeringene skulle være fjernet senest i 2025.

For ANO i Láhko nasjonalpark ble det i 2020, etter korrespondanse med reindriftsnæringen, satt som vilkår at feltarbeidet ikke skal begynne før 5. august og at det skal være avsluttet senest 25. august, hvis ikke annen dato hadde blitt avtalt i forkant mellom ansvarlig for feltarbeid og Saltfjellet reinbeitedistrikt. Det ble da ikke søkt om dispensasjon til å bruke helikopter for å utføre kartlegging av den aktuelle overvåkingsflaten. Det ble vurdert slik at det ikke var nødvendig å bruke helikopter for å nå den aktuelle ANO-flaten i Láhko.

Grunnlaget for avgjørelsen
Láhko nasjonalpark ble fastsatt ved kgl.res. 14. desember 2012 med hjemmel i naturmangfoldloven. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Láhko nasjonalpark. Saken er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Formålet med Láhko nasjonalpark er «*å bevare et stort naturområde som inneholder et særegent naturmangfold med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster som er uten tyngre naturinngrep*».

I formålene med nasjonalparken inngår blant annet å ta vare på geologiske landskapsformasjoner, herunder grotter og alpin karst, viktige lokaliteter av kalksjøer, et svært rikt planteliv med en rekke truede og nær truede arter og det samiske naturgrunnlaget.

Forvaltningsplan for Láhko nasjonalpark er ennå ikke faststilt.

All motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Láhko nasjonalpark. Forskriften savner direktehjemler til å gi tillatelse til den type helikoptertransport som Miljødirektoratet sin konsulent søker om.

Verneforskriftens § 4 sier blant annet at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften, på samme måte som ved bruk av naturmangfoldloven § 48. Naturmangfoldloven § 48 sier i første ledd at *«[f]orvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig […].*» I retningslinjene til bruk av § 48 (Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, Miljødirektoratet, M106-2014) legges det vekt på at dispensasjon kun kan være mulig hvis begge vilkår i første ledd er oppfylt.

Alle saker som gjelder naturmangfoldet skal, i tillegg til øvrige vurderinger, vurderes ut fra de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven: kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Vurdering
Rundskriv M106-2014 er tydelig på at «[*d]ersom søknad om dispensasjon etter § 48 første alternativ gjelder gjentatte aktiviteter, bør forskriftsendring vurderes*». Ettersom ANO er forventet å bli en fast del av nasjonal norsk naturovervåking må det derfor, med tiden, til en forskriftsendring som gir mulighet å behandle tiltak i forbindelse med ANO på annen måte enn etter verneforskriften sin § 4 (alternativt naturmangfoldloven § 48). Frem til at en slik ny forskrift er vedtatt må søknader om gjentatte aktiviteter i Láhko nasjonalpark, og som ikke er hjemlet i annen bestemmelse, vurderes mot verneforskriften § 4.

Dispensasjon til å markere punktene i den aktuelle overvåkingsflaten ble gitt til Miljødirektoratet, med underleverandører, i 2020. Sekretariatet vurderer at det ikke har skjedd noe som endrer vurderingen om å kunne tillate denne merkingen, med de samme vilkår som ble satt i 2020. Dispensasjonen for merking av punktene i ANO-flaten 335 kan derfor forlenges til, i denne omgang, 2029.

ANO-prosjektet vurderes å fremover være en viktig del i den nasjonale miljøforvaltningen, ikke minst på grunn av at flatene er tilfeldig fordelt over landet. Dette motiverer også at det gis mulighet til undersøkelser av flater inne i verneområder, selv hvor det må brukes helikopter for å få undersøkelsene gjennomført. I 2020 ble det vurdert at den ANO-flaten, som det her er søkt om helikoptertransport til, var enkel å nå til fots. Det har nå blitt åpenbart at det var en altfor streng vurdering. Likevel er det viktig å begrense bruk av helikopter til et minimum, for å unngå forstyrrelser for friluftsliv, dyreliv, reindrift og andre naturverdier.

Verneformålene til Láhko nasjonalpark nevner spesifikt en rekke sjeldne og truede arter. En av dem er nordlig tinderublom (*Draba cacuminum subsp. angusticarpa*), som i databasen Artsobservasjoner er rapportert fra Urdfjellet/Sokumtinden, akkurat i det område som den aktuelle ANO-flaten ligger. I forbindelse med at rødlisten 2021 ble utarbeidet, ble de funnene av «nordlig tinderublom» som var rapportert fra Láhko vurdert å høre til en annen art, mest sannsynlig bergrublom (*Draba rupestris*). Dette er en forholdsvis vanlig art som er vurdert som livskraftig (LC; e-postkorrespondanse med Heidi Solstad, april 2024).

I det aktuelle området er det ellers ikke rapportert truede eller sterkt truede arter som risikerer å forstyrres nevneverdig av flyging og landing med helikopter. Sekretariatet vurderer at kunnskapsgrunnlaget når det gjelder artsforekomster er tilstrekkelig for å kunne vurdere saken. Det må settes vilkår om å ikke lande alt for langt fra overvåkingsflaten.

Sekretariatet vurderer at den helikopterferdselen som det er søkt om ikke vil være i strid med verneområdets formål og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig; ferdselen risikerer ikke å forstyrre landskap, naturtyper, geologiske forekomster eller de arter som er tatt opp i verneforskriften. Med å opprettholde de vilkårene som ble satt i 2020 om at ANO-karlegging i Láhko nasjonalpark skal skje i tidsrommet 5.-25. august vil søkt helikoptertransport ikke gi uakseptable forstyrrelser for dyrelivet og friluftslivet i området, og ikke heller på de naturverdier som bygger opp under det samiske naturgrunnlag. Det er derfor mulig å gi dispensasjon etter verneforskriftens § 4.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre vurderer at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å gi tillatelse til omsøkte helikoptertransport. Vilkårene er delvis satt med bakgrunn i føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9. Vi vurderer det heller ikke til at de to turene som denne flygingen omfatter, sammen med annen lovlig motorferdsel i området, vil medføre altfor stor samlet belastning på økosystemet jf. naturmangfoldloven § 10. Naturmangfoldlovens § 11 er ikke aktuell i denne saken. Overvåkingsflaten er plassert på et sted som er vanskelig å nå til fots på en rimelig måte i forhold til det arbeidet som skal utføres, og helikoptertransport er derfor motivert, jf. naturmangfoldloven § 12.

Konklusjon
Miljødirektoratet, og underleverandører på vegne av Miljødirektoratet, gis dispensasjon til å bruke to (2) turer med helikopter, inkludert landing, i Láhko nasjonalpark for kartlegging og markering av ANO-flate 335. Flyging må skje i perioden 5.-25. august 2024 og landing må skje innen ca. 200 meter fra kartleggings-flaten. Dispensasjonen inkluderer også bruk av metallrør til merking av punktene i den flaten som skal kartlegges. Til dispensasjonene er det knyttet en rekke vilkår.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) - Lovdata
- Forskrift om vern av Láhko nasjonalpark, Gildeskål, Meløy og Beiarn kommuner, Nordland Forskrift om vern av Láhko nasjonalpark, Gildeskål, Meløy og Beiarn kommuner, Nordland - Lovdata
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

Med hilsen

Johan Rova
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Sørfold kommune	Strandveien 2	8226	STRAUMEN
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statsforvalteren i Nordland, avd. Bodø	Postboks 1405	8002	BODØ
tve@statskog.no			
pgi@statskog.no			

Mottakerliste:

Miljøfaglig utredning AS			
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Miljøfaglig utredning AS	Toppsundveien 1333	9423	GRØTAVÆR

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Per Thomas Kuhmunen
Saltfjellveien 2086
8255 RØKLAND

Saksbehandler Paavo Pirttilehto **Vår ref.** 2024/2189 **Deres ref.** **Dato** 24.05.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Gåsvatnan landskapsvernområde - Tillatelse til utvidelse av hytte og oppføring av badstue ved Gåsvatnet - Per Thomas Kuhmunen

Vedtak
Per Thomas Kuhmunen gis tillatelse til utvidelse av en eksisterende hytte og oppsett av en badstue ved Gåsvatnet, gårdsnr. 246. bruksnr. 1. 1804 Bodø, i Gåsvatnan landskapsvernområde. Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskriftens § 3, tredje ledd bokstav a og b.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:
- Etter utvidelsen skal ikke hytte overskride 53 m^2
- Badstuen skal ikke overskride 6 m^2 i areal og 2,5 m i høyde.
- Utvidelse skal ikke føre til fasadeendringer.
- Hytte og badstue skal males med samme farge som den eksisterende hytten.
- Badstuen skal plasseres innen området markert på kart under. Nøyaktig plassering må avtales med grunneier.

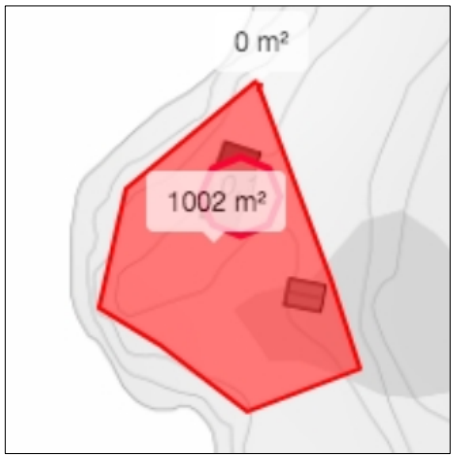

Tillatelsen er gitt fra verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde. Det må i tillegg innhentes tillatelse fra grunneier og kommune.

Tillatelse til frakt av materialer og utstyr må innhentes fra forvaltningsmyndigheten i tillegg til denne tillatelsen.

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Bakgrunn
Per Thomas Kuhmunen søker om tillatelse til å utvide en hytte ved Gåsvatnet, gårdsnr. 246. bruksnr. 1. 1804 Bodø. Hytte er på 43 m^2, og han ønsker å utvide den med 10 m^2. Det er også behov for renovering og bytting av tak og bordkledning. Ytterdøren er pr i dag i sør-vestlige hjørne og det fyller mye snø der på vinteren. I tillegg ønsker Kuhmunen å sette opp en badstue på 6 m^2 siden vaskemulighetene inne i hytta vil forsvinne ved ombygging.

Kuhmunen har nylig kjøpt den eksisterende hytten som skal bli brukt både som gjeter- og fritidshytte. Særlig vår-, høst- og vinterperioder kan det bli lengre opphold i området i forbindelse med utøving av reindrift. Det er derfor man skal kunne få vasket seg og få i seg varmen etter lange dager i fjellet. Hytten har per i dag ikke anordning for å kunne vaske seg.

Det finnes et uthus på eiendom i tillegg til hytten. Reisverket til uthuset er i sin tid laftet av Storlappen på Stormoen og senere flyttet opp til Gåsvatnet. Kuhmunen ønsker derfor ikke å gjøre ombygging på reisverket. Planlagte badstue er 6 m^2 ferdig laftet tømmring med torvtak, og vil bli fraktet til eiendommen ferdig oppsatt.

Grunnlaget for avgjørelsen
Gåsvatnan landskapsvernområde ble etablert ved kgl.res. av 8. september 1989 og forskriftene ble senest revidert ved kgl.res 16. oktober 2020.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for verneområdet. Søknaden er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Formålet med forskriften er:
- Å ta vare på et natur- og kulturlandskap av økologisk og opplevelsesmessig verdi, som Jarbudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.
- I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjønna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.
- Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.
- Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Det er ifølge forskriften § 3 første ledd forbudt å iverksette tiltak som alene eller sammen med andre tiltak kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Som

eksempler på slike tiltak lister forskriften bland annet «oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger».

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:
- ombygging og mindre utvidelser av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger (§ 3, tredje ledd, bokstav a) og
- oppføring av frittstående bygning som kun skal benyttes til uthus/utedo/naust til eksisterende hytter (§ 3, tredje ledd, bokstav b).

Søknaden skal videre vurderes opp mot naturmangfoldloven §§ 8 – 12, jf naturmangfoldloven § 7.

Vurdering
Hjemmelsgrunnlaget for utvidelse og oppføring av uthus er oppfylt.

Det er ikke registrert arter av nasjonal forvaltningsinteresse i umiddelbar nærhet av eiendommen. Utvidelsen av den eksisterende hytten er liten, og behov for renovering er begrunnet i søknaden. Hytten skal i tillegg bli brukt som gjeterhytte med vaskemuligheter. Lengre oppholdsperioder av reindriftsutøvere i driftsområder er sett som et tiltak som minsker blant annet behov for motorferdsel, og er derfor av positiv karakter.

Per i dag finnes det et uthus på eiendom i tillegg til hytten. Reisverket til uthuset er i sin tid laftet av Storlappen (viktig samisk reindriftsutøver) på Stormoen og senere flyttet opp til Gåsvatnet. Bygget kan derfor oppfattes som et samisk kulturminne, og det er ikke ønskelig å ombygge eller utvide det med en badstue. Verneforskriften § 6 sier at «[d]et er forbudt å skade eller ødelegge kulturminner som bidrar til landskapets egenart», og selv om det i denne sak ikke blir gjort en avgjørelse av om det enkelte bygget er å vurdere som «kulturminne», er forskriften sin formulering en indikasjon på at det er viktig å ta kulturhistoriske hensyn i saksbehandlingen.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har satt rammer for hvor stort bygningsareal som kan gis tillatelse til. Maksimalt bygningsareal per eiendom skal ikke overskride 80 m². Totalt bygningsareal på Kuhmunen sin eiendom skal være ca. 70 m^2 etter utvidelse av den eksisterende hytten og oppføring av badstuen.

Området tilhører Saltfjellet reinbeitedistrikt, og er brukt som både beite- og kalvingsland. Kuhmunen har selv en siidaandel og er medlem i styre for beitedistriktet; vi anser dermed at verneforskriften sitt formål om bevaring av det samiske naturgrunnlaget, er ivaretatt.

Nasjonalparkforvaltningen vurderer kunnskapsgrunnlaget, som er hentet fra Statsforvalteren i Nordland sitt kartløsning for forvaltning av verneområder, som tilstrekkelig til å kunne fatte vedtak i saken, jf. naturmangfoldlovens § 8 og kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig til at føre-var prinsippet, naturmangfoldloven § 9, ikke kommer til anvendelse. Nasjonalparkforvaltningen vurderer videre at tiltaket, med de vilkårene som er satt, ikke risikerer å bidra til den samlede belastingen eller å forårsake forstyrrelser på økosystemene i området, jf. naturmangfoldlovens § 10. Naturmangfoldloven § 11 og § 12 er ikke gjeldende i denne saken.

Konklusjon
Per Thomas Kuhmunen gis tillatelse til utvidelse av en eksisterende hytte og oppsett av en badstue ved Gåsvatnet, gårdsnr. 246. bruksnr. 1. 1804 Bodø, i Gåsvatnan landskapsvernområde.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Paavo Pirttilehto
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:
1 Plantegning utbygg
2 Plantegning eksisterende hytte

Kopi til:

Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Saltfjellet reinbeitedistrikt v/ Per Ole Oskal	Saltfjellveien 1991	8255	RØKLAND
Naturvernforbundet i Nordland			
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	ROGNAN

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531561
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Maria Nordahl

Saksbehandler Erik Jonas Andersen **Vår ref.** 2019/4832 **Deres ref.** **Dato** 05.04.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Junkerdal nasjonalpark - Tillatelse til motorferdsel til ekstraordinær transport av materialer til privat hytte - Maria Nordahl

Vedtak
Maria Nordahl gis tillatelse til begrenset bruk av snøskuter i Junkerdal nasjonalpark for frakt av materialer til og fra sin hytte ved Kvæbilok, Balvatn. Tillatelsen er gitt med hjemmel til verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark § 3 punkt 6.3.c.

Vilkår for tillatelsen:
- All kjøring utenom angitte formål og løype på kart er forbudt.
- Tillatelsen gjelder så lenge det er tilstrekkelig snø til at kjøring kan foregå uten å skade vegetasjonen.
- Tillatelsen gjelder to valgfrie dager i perioden 8. til 14. april, i tidsrommet 07:00-23:00.
- Tillatelsen gjelder fritt antall turer for to snøskutere.
- Det kan benyttes hjelpere til skutertransporten.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraseen skal farta reduseres til reinen har trukket unna. Den skal ikke forstyrres unødig.
- Tillatelsen, kart med inntegnet trasé skal tas med ved kjøring og vises ved kontroll.
- Det trengs ikke fylle inn kjørebok for kjøringen, men det skal gis beskjed til sekretariatet i Midtre Nordland nasjonalparkstyre de dagene tillatelsen benyttes.

Omsøkte kjøring krever også tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

Bakgrunn
Maria Nordahl søkte mandag 12. februar om tillatelse til ekstra turer med snøskuter gjennom Junkerdal nasjonalpark til sin hytte ved Kvæbilok i sammenheng med rivning og nybygg av uthus. Nordahl søkte i utgangspunktet om flere turer gjennom sesongen over flere år, men etter samtale mellom sekretariatet og søker ble det landet på at Nordahl kunne søke om et par dager med ubegrenset inn- og uttransport av materialer.

Grunnlaget for avgjørelsen
Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader om motorisert ferdsel i dette verneområdet. Søknaden er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Junkerdal nasjonalpark ble etablert ved kronprinsregentens resolusjon av 9. januar 2004. Formålet med vernet er:

- Bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- Stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Begrensninger på antall turer, tidspunkter på døgnet og skuterfrie dager følger av retningslinjer i gjeldende forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Junkerdal nasjonalpark. Verneforskriftene åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig transport til hyttene i området på vinterføre.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering
Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Junkerdal nasjonalpark da dette kan medføre forstyrrelser på dyrelivet, rein og friluftslivet i området. Ved å sette begrensninger på antall turer, kjøretid på døgnet og snøskuterfriedager forventes forstyrelsene til å bli begrenset til et akseptabelt nivå. For å unngå kjøreskader er det satt vilkår om at kjøring kun må skje på tilstrekkelig snømengde.

Å kunne transportere ved, materialer, verktøy, forbruksartikler og diverse annet fram til hytta er nødvendig for å kunne drifte og bruke den gjennom året. Dette gjøres både enklest og mest miljøvennlig med snøskuter på vinteren.

Søker ønsket opprinnelig å få flere kjøreturer i tillegg til sin ordinære tillatelse over flere årc, men sekretariatet vurderer det mer hensiktsmessig at antall turer heller konsentreres over et par dager enn over flere år. Dette er også praksis i Midtre Nordland nasjonalparkstyres andre verneområder.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven §8, er det ikke registrert prioriterte, truede eller nær truede arter, viktige funksjonsområder eller naturtyper som vil bli påvirket av omsøkte kjøring Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i kjøretraseen som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av

tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt. Med de vilkår som er satt vil heller ikke friluftslivet i området påvirkes nevneverdig, da det over en sesong er snakk om relativt få turer som kun er til hytte. Vilkårene er delvis satt i føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven §9. Vi vurderer det heller ikke til at denne kjøringen sammen med annen lovlig kjøring i området vil medføre stor samlet belastning på økosystemet jf. naturmangfoldloven §10. Naturmangfoldloven §§11-12 er ikke aktuelle i denne saken.

Konklusjon
Maria Nordahl gis tillatelse til to dager med ekstraordinær transport av materialer gjennom Junkerdal nasjonalpark til og fra privat hytte ved Kvæbilok.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Med hilsen

Erik Jonas Andersen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND AVD BODØ	Postboks 1405	8002	BODØ
Balvatn reinbeitedistrikt v/ Kristine Blind Helland	Bentevassveien 11d	8206	FAUSKE
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Fauske kommune	Postboks 93	8201	Fauske

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531683
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Bård Hillestad
Johs Høegs Vei 17
8160 Glomfjord

Saksbehandler Johan Rova **Vår ref.** 2016/5639 **Deres ref.** **Dato** 04.04.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Láhko nasjonalpark – Tillatelse til transport av båt med snøskuter – Bård Hillestad

Vedtak
Bård Hillestad gis tillatelse til å bruke snøskuter i Láhko nasjonalpark for transport av båt mellom Namnlausvatnet og Øvre Navarvatnet. Tillatelsen gjelder for to turer i 2024: én tur for å tråkke løype og én tur for å transportere båt.

Tillatelsen er gitt med hjemmel til verneforskriften for Láhko nasjonalpark § 3 punkt 6.3 bokstav (i).

Vilkår for tillatelsen:

- Kjøring er kun tillatt langs det trasé-alternative (se mørk blå linje i kart nedenfor) som ved tidspunktet er kortest mulig, og sikkerhetsmessig forsvarlig, mellom Namnlausvatnet og Øvre Navarvatnet.
- Ødelagt båt skal, om mulig, transporteres ut på retur-turen.
- All kjøring utenom angitte formål og løype på kart er forbudt.
- Tillatelsen gjelder når det er tilstrekkelig snø til at kjøring kan foregå uten å skade vegetasjonen fram til 01.05.2024.
- Tillatelsen gjelder for én snøskuter og kun for én tråkketur og én båttransporttur.
- Tillatelsen gjelder mellom 07.00–23.00.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraseen skal farta reduseres til reinen har trukket unna. Den skal ikke forstyrres unødig.
- Turene skal fylles ut i kjøreboken til sak 2016/5639 med notering om at det er turer for «båttransport ifølge separat tillatelse».
- Tillatelsen, kart med inntegnet trasé og utfylt kjørebok skal tas med ved kjøring og vises ved kontroll. Det skal benyttes penn ved utfylling av kjørebok.

Kjøringen vil også kreve tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

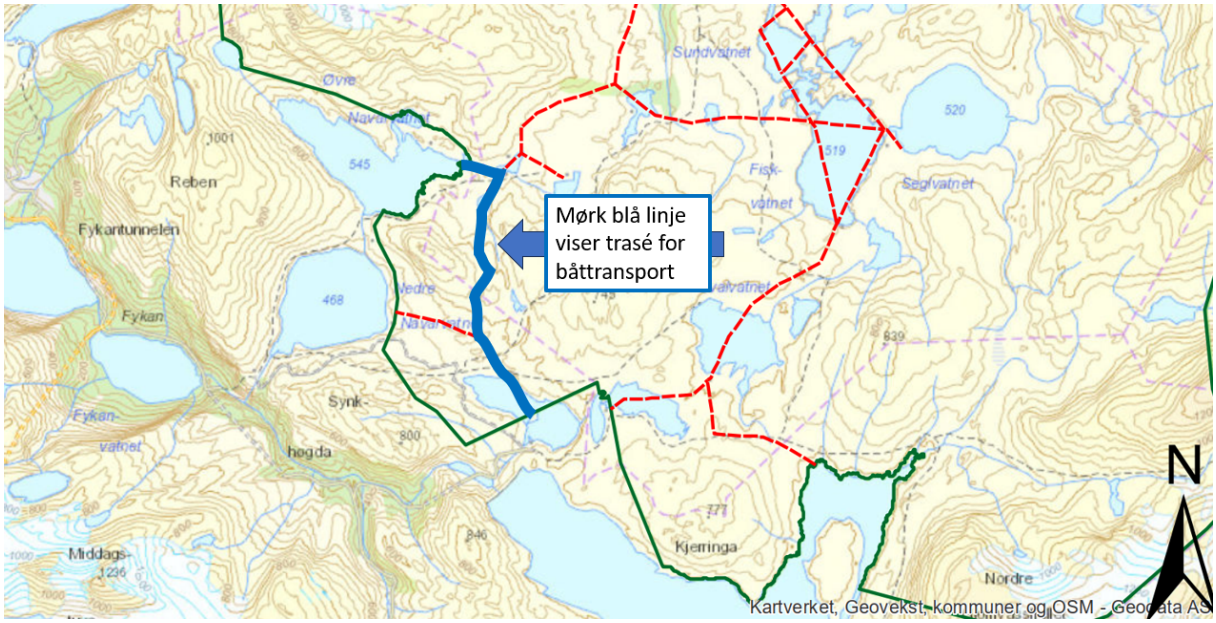

Bakgrunn
Bård Hillestad søker i e-post datert 19. mars 2024 om tillatelse for å bruke snøskuter for transport av båt på kryss av Láhko nasjonalpark, mellom Namnlausvatnet og Øvre Navarvatnet. Grunn til transportbehovet er at båten hans ved Øvre Navarvatnet må byttes ut.

Grunnlaget for avgjørelsen
Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Láhko nasjonalpark og skal behandle søknader om motorisert ferdsel i verneområdet. Søknaden er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Verneforskriften for Láhko nasjonalpark ble fastsatt ved kongelig resolusjon 14. desember 2012. Formålet med Láhko nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder et særegent naturmangfold, med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster. Alpin karst, grotter, sjøer med kransalger og de truede fjellplantene grønlandsstarr og nordlig tinderublom er særskilt nevnt bland verneformålene. Området er også vernet for å bevare det samiske naturgrunnlag og for å gi allmenheten anledning til uforstyrret opplevelse av naturen.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Láhko nasjonalpark. Verneforskriften § 3 punkt 6.3 bokstav (i) åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk av snøskuter for, bland annet, transport av båter.

Forvaltningsplan foreligger foreløpig ikke for Láhko nasjonalpark.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldlovens § 7.

Vurdering
Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Láhko nasjonalpark da dette kan medføre forstyrrelser på dyreliv, rein og friluftsliv i området. Motorferdsel er som regel strengt regulert

i norske verneområder, men intensjonene i verneplanen (Kgl. Res.) til Láhko er likevel at vernebestemmelsene [etter tillatelse fra verneområdeforvaltningen og i tråd med øvrig lovverk om motorferdsel] skal åpne for at «*ulike former for motorisert ferdsel, primært på snødekket mark skal kunne holde fram uhindret av vernet*».

Verneforskriften har en egen bestemmelse som åpner for muligheten å gi tillatelse til bruk av snøskuter til transport av båter (§ 3 punkt 6.3 bokstav i), hvilket signalerer at transport av båt skal vurderes som særskilt nødvendig og noe som det kan gis tillatelse til utover de turer som kan tillates, eksempelvis, for transport av varer og utstyr til hyttene i området med hjemmel i § 3 punkt 6.3 bokstav d.

Den aktuelle traséen følger en etablert trasé for transporter med snøskuter i nasjonalparken. Området som traséen krysser er til stor del naturtypekartlagt og da klassifisert som «kalkrike områder i fjellet». Nasjonalparkforvaltningen vurderer at det ikke finnes arter eller naturtyper som risikerer å forstyrres eller ødelegges på grunn av transporter med snøskuter på snødekket mark, langs den aktuelle traséen, i perioden frem til 1. mai.

Ved å sette begrensninger på antall turer og kjøretid på døgnet, vil det være mulig å begrense de forstyrrelser, som likevel kan oppstå på dyreliv, rein og friluftsliv, til et akseptabelt nivå. For å unngå kjøreskader i terrenget er det mulig å sette vilkår om at kjøring kun må skje ved tilstrekkelig snømengde.

Sekretariatet vurderer at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å gi tillatelse til omsøkte kjøring, jfr. naturmangfoldlovens § 8. Med de vilkår som er satt vil skuterkjøring i liten grad medføre til slitasje på geologiske fenomener eller vegetasjon, og ikke heller gi forstyrrelser på dyreliv eller friluftsliv i området. Vilkårene er delvis satt med bakgrunn i føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9. Vi vurderer det heller ikke til at denne kjøringen sammen med annen lovlig kjøring i området vil medføre for stor samlet belastning på økosystemet jf. naturmangfoldloven § 10. Naturmangfoldlovens § 11 om kostnader ved miljøforringelse er ikke aktuelle i denne saken. Det er ikke praktisk mulig å få fraktet båten ved å bruke ski. Av alternativene helikopter eller frakt med snøskuter langs siden tidligere vel fungerende traséer, er det senere alternativ å foretrukke, jf. naturmangfoldlovens § 12.

Konklusjon
Bård Hillestad gis tillatelse til å bruke snøskuter i Láhko nasjonalpark for transport av båt mellom Namnlausvatnet og Øvre Navarvatnet. Tillatelsen gjelder for to turer i 2024: én tur for å tråkke løype og én tur for å transportere båt.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
Verneforskrift for Láhko nasjonalpark, FOR-2012-12-14-1314

Med hilsen

Johan Rova
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Statsforvalteren i Nordland avd Bodø	Postboks 1405	8002	Bodø
Saltfjellet reinbeitedistrikt v/ Per Ole Oskal	Saltfjellveien 1991	8255	Røkland
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 sentrum	7801	Namsos
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	Ørnes
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	Inndyr
Soj@statskog.no			
Pgi@statskog.no			

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Salten fuglehundklubb

Saksbehandler Inge Sollund Ingvaldsen **Vår ref.** 2022/5767 **Deres ref.** **Dato** 12.04.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Gåsvatnan landskapsvernområde - Jaktprøver med fuglehund - Salten fuglehundklubb

Vedtak
Salten fuglehundklubb gis tillatelse fra verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde for gjennomføring av Saltfjellprøven i 2024, 2025, 2026 og 2027.

Større arrangementer er søknadspliktige men verneformen landskapsvern har ikke anledning til å regulere ferdsel til fots.

Bakgrunn
Salten fuglehundklubb har i brev datert 4. mars 2024 søkt om tillatelse for å arrangere jaktprøve for stående fuglehund 26. – 28. april 2024. De ønsker å benytte Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområde. Her er søknaden i sin helhet:

Jaktprøve for stående fuglehunder er en fellesbetegnelse på jaktprøver for stående fuglehunder. Prøver avvikles både i lavlandet på feltfugl (fasan), i skog på storfugl og orrfugl, samt i høyfjellet etter lirype (såkalt høyfjellsprøve). Målet er å kartlegge hundens evne til å finne vilt, egenskaper ved søk (vidde og lyst), standegenskaper, kontakt med fører, vilje til å reise fugl, samt ro i oppflukt og ved skudd. Det skytes med 9 mm startrevolver. Det stilles hund i tre klasser; unghund klasse, åpen klasse og vinner klasse. I unghund og åpen klasse kan det stille inntil 14 hunder i hvert parti, mens det i vinner klassen kan stilles inntil 20 hunder i hvert parti. I alle klasser slippes kun to og to hunder i gangen. Slipptid er ca 20 – 25 minutter. All ferdsel foregår til fots/ski og hundene føres i band frem til anvist terreng. Saltfjellprøven foregår, så lenge det er nok påmelde, over tre dager og største antall partier hver dag vil være begrenset til 7-9 parti. Flere av partiene vil oppholde seg utenfor verneområdene.

Salten fuglehundklubb har arrangert jaktprøve for stående fuglehund på Saltfjellet siste helga i april i mange år. Prøven har etter hvert etablert seg som et populært, og for mange innen sporten, en tradisjonell avslutning på prøvesesongen.
Salten fuglehundklubb viser til tidligere vedtak i ST25/2023 og søker på samme vilkår

om å arrangere jaktprøve for stående fuglehund i Saltfjellet landskapsverneområde og Gåsvatnan landskapsverneområde 26-28. april 2024.

Det var en lengre saksbehandlingsprosess knyttet til fjorårets søknad. Nasjonalparkstyret avslo først søknaden om jaktprøve → Salten fuglehundklubb klaget på avslaget → Nasjonalparkstyret omgjorde vedtaket →Birdlifte og Naturvernforbundet i Nordland klaget på tillatelsen → Nasjonalparkstyret opprettholdt sitt vedtak → Klagen ble videresendt til Miljødirektoratet for endelig behandling. Vi ønsket at klagebehandlinga skulle bli ferdigstilt før vi fattet et nytt vedtak i saken.

Den 11. april 2024 mottok Midtre Nordland nasjonalparkstyre vedtak i klagesak fra Miljødirektoratet. Det er lagt vekt på denne i behandlinga av årets søknad.

Grunnlaget for avgjørelsen
Gåsvatnan landskapsvernområde ble først vernet 8. september 1989, og revidert 16. oktober 2020. Landskapsvernområdet forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Nasjonalparkforvalter kan på delegert myndighet fatte vedtak i saker som blant annet omhandler ferdsel. Dette vedtaket er fattet av nasjonalparkforvalter på delegert myndighet fra nasjonalparkstyret.

Formålet med forskriften er å ta vare på et natur- og kulturlandskap av økologisk og opplevelsesmessig verdi, som Jarbudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjønna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Større arrangementer kan kun gjennomføres med tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Naturmangfoloven § 36 skriver om landskapsvernområder:
«<…> Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området. I forskriften kan det gis bestemmelser om hva som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing, og om ferdsel som ikke skjer til fots».

Naturmangfoldloven §§ 8 -12 er også vurdert.

Vurdering
Verneforskriften til Gåsvatnan landskapsvernområde § 7 er tvetydig i spørsmål om ferdsel som kan reguleres. Det står i forskriften at «større arrangementer kan kun gjennomføres med tillatelse fra forvaltningsmyndigheten». I Miljødirektoratets klagesaksbehandling står det: «Dette innebærer at det i landskapsvernområder ikke er adgang til å regulere ferdsel så lenge den er til fots». Bakgrunnen for dette er at man gjennom forskriften både skal være i kontakt med arrangører fordi de må ha tillatelse, men også for å ha mulighet til å regulere arrangementer som ikke skjer til fots.

Landskapsvernområde som verneform kan ikke regulere ferdsel til fots (naturmangfoldloven § 36 I forskriften kan det gis bestemmelser om ferdsel som ikke skjer til fots) derfor er det heller ikke anledning for oss som forvaltningsmyndighet å sette vilkår i denne saken. Som landskapsvernområde kan vernes natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Heller ikke dyreliv har noe særskilt vern innen landskapsvernområder. Naturmangfoldloven § 15 gjelder her, som i øvrig norsk natur.

Lov om hundehold beskriver forhold knyttet til båndtvang. Dette er et lovverk som forvaltes av den enkelte kommune. Reindriftsloven § 66 kan også nedlegge tidsbegrenset forbud mot blant annet jakthundprøver.

Naturmangfoldloven §§ 8 – 12:
Fuglhundprøver er en ferdselsform som skjer til fots. Landskapsvernområder har ingen anledning til å regulere slik fersdel. Større arrangementer må ha tillatelse fra verneforskriften. Dette er et større arrangement, som skjer til fots, som ikke kan reguleres. Hjemmelen i forskrifta er satt for å regulere arrangementer som ikke skjer til fots, samtidig som at det pålegger arrangørene om å ha en dialog med forvaltningsmyndigheten.

Klagesaksbehandlinga til Miljødirektoratet er tydelig på nasjonalparkstyret må gi Salten fuglehundklubb tillatelse, siden den skjer til fots, og derfor blir ikke våre vurderinger om påvirkninger på naturmangfoldet relevante. Vi mener at fuglehundprøver i denne perioden året er uheldig, med tanke på forstyrrelser på fugl- og dyreliv, men at dette ikke er noe som kan vektlegges i saken. Slippområdene som benyttes til Saltfjellprøven skjer i kurante deler av landskapsvernområdet.

Konklusjon
Salten fuglehundklubb gis tillatelse fra verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde for gjennomføring av Saltfjellprøven i 2024, 2025, 2026 og 2027.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
Miljødirektoratets veileder M106-2014: Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter Naturmangfoldloven

Med hilsen

Inge Sollund Ingvaldsen
sekretariatsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Bodø kommune	Postboks 319	8001	Bodø
Beiarn kommune	Kommunehuset, Nedre Beiarveien 906	8110	Moldjord
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog Fjelltjenesten avd. Mo	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Saltfjellet reinbeitedistrikt v/ Per Ole Oskal	Saltfjellveien 1991	8255	RØKLAND
STATSFORVALTEREN I NORDLAND AVD BODØ	Postboks 1405	8002	BODØ
STATSFORVALTEREN I NORDLAND SEKSJON REINDRIFT	Moloveien 10	8003	BODØ

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531561
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Per Thomas Kuhmunen

Saksbehandler Erik Jonas Andersen **Vår ref.** 2024/2189 **Deres ref.** **Dato** 15.04.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Dispensasjon til oppsett av elementlavvu - Per Thomas Kuhmunen

Vedtak
Per Thomas Kuhmunen gis tillatelse til oppsett av elementlavvo i Jalggisoajvve i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskriftens § 3 tredje avsnitt bokstav g). Dette regnes som èn av de seks enhetene som Midtre Nordland nasjonalparkstyre ga tillatelse til i styresak 22/2021.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:
- Plassering må avtales med Statskog som grunneier
- Elementlavvoen skal ikke overskride 22m2.
- Elementlavvoen tas inn i distriktsplanen for Saltfjellet reinbeitedistrikt.
- Elementlavvoen skal plasseres som angitt i søknaden, innen området markert på kart under:

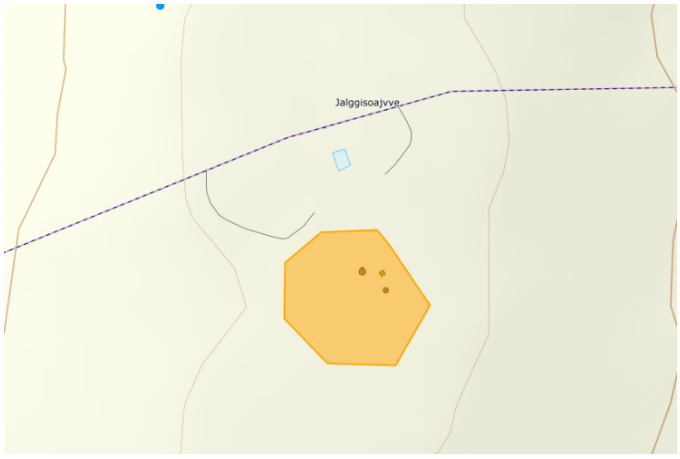

Tillatelsen er gitt fra verneforskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og at det også må innhentes tillatelse fra grunneier og kommune.

Bakgrunn

Midtre Nordland nasjonalparkstyre ga i styresak 22/2021 Saltfjellet reinbeitedistrikt en rammetillatelse med muligheter for oppføring av seks gjeterhytter og et utedo ved Jalggisoajvve. Følgende vedtak ble fattet:

«Midtre Nordland nasjonalparkstyre er positive til å gi Saltfjellet reinbeitedistrikt dispensasjon for oppføring av seks gjeterhytter og utedo ved Jalggisoajvve i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Dette under forutsetning at hver gjeterhytte ikke blir større enn 22 m² (Finstadlavvo 5,26 m).

Søknaden er utydelig på hva som skal bygges. Reinbeitedistriktet ser for seg enkle bygninger av moderat størrelse som for eksempel Finstadlavvoen. Før en endelig behandling må det konkretiseres:
- Hva som skal oppføres? Størrelse, form, høyde, fundamentering, etc.
- Hvor det skal plasseres i forhold til eksisterende infrastruktur på Jalggisoajvve?
- Om det er tenkt felles utedo for alle eller noen av hyttene.

Saltfjellet reinbeitedistrikt må på bakgrunn av dette fremlegge konkrete detaljtegninger av hva som skal bygges og kart som viser plassering på Jalggisoajvve. Når dette foreligger, kan saken behandles i arbeidsutvalget.»

Saltfjellet reinbeitedistrikt består av syv siida-andeler med totalt 23 næringsutøvere. Ved Jalggisoajvve har de et gjerdeanlegg som årlig benyttes til merking både om sommeren og høsten. I dag har distriktet to hytter ved dette anlegget. Med så mange utøvere, og utøvernes familie med barn, har de behov for flere overnattingsplasser ved dette gjerdeanlegget

Per Thomas Kuhmunen søkte 10.03.2024 om dispensasjon til oppsetting av elementlavvo på inntil 20 m2. Søker har siidaandel i Saltfjellet reinbeitedistrikt. Omsøkte elementlavvo vil være én av de seks gjeterhyttene som Saltfjellet reinbeitedistrikt i utgangspunktet søkte om.

Søker har lagt ved disse bildene og spesifikasjonene til oppsettet av lavvoen:

- Plank/elementlavvo. 20m2, 5,26m m/dørutstikk
- Bygges på platting av altanvirke. Festen i grunn med fjell/betonganker
- Konstruksjonen bygges i elementer hjemme og kjøres opp med scooter.
- Ingen avløp eller innlagt vann.
- 150 meter til rana kommune
- Ca. 26 meter til de andre lavvoene.
- Distriktet har bygd felles utedo til alle ved gjerdeanlegget.

Figur 1: Oversiktsbilde og omtrentlig plassering i Jalggisoajvve.

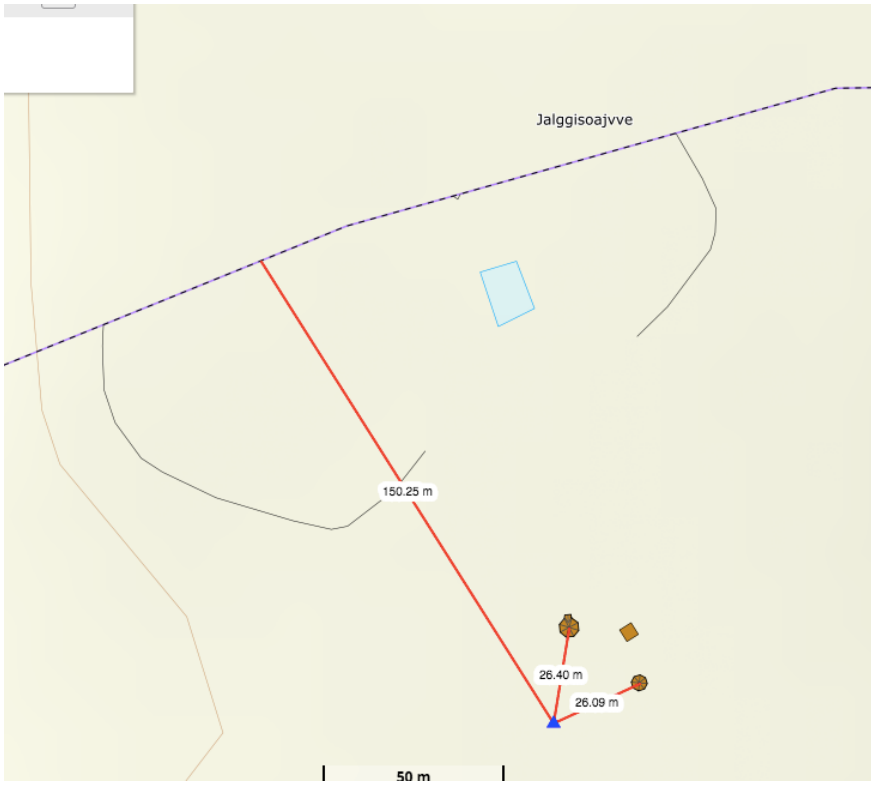

Figur 2: Planlagt plassering i Jalggisoajvve, i forhold til kommunegrense til Rana kommune.

Grunnlaget for avgjørelsen
Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ble først vernet 8. september 1989, men verneplanen ble revidert og oppdatert 16. oktober 2020. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken.

Formålet med forskriften er å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:
a) et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige naturmangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper, landskap og geologi
b) variasjonsbredden av naturtyper og landskap med nord-sørgrensen for en rekke arter
c) et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev
d) et variert og storslått landskap
e) et av Norges største isbremassiver, Svartisen, med avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger
f) deler av kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster med, med Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
g) de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi
h) et referanseområde for å følge utviklingen i naturen

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

I Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er det forbudt å iverksette virksomhet og tiltak som kan endre naturmiljøet. Nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for utøvelse av reindrift eller landbruksdrift.

Søknaden er også vurdert etter naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Vurdering
Det ble gjort en grundig vurdering av saken i forbindelse med styresak 22/2021:

«Jalggisoajvve er et sentralt sted for reindrifta på Saltfjellet. Anlegget brukes årlig i forbindelse med merking både sommeren og på høsten. Jalgges er midt i hjertet av reinbeitedistriktet og her har det vært aktivitet i all tid. Fra før finnes både samlegjerder og hytte her. Det er et område hvor det alltid har vært stor aktivitet knyttet til reindrift, med eller uten gjeterhytter vil trolig ikke dette endre seg. Vi har forståelse for at reindrifta har et behov for å legge til rette for at yngre generasjoner, og øvrig familie i større grad kan bidra aktivt inn i arbeidsintensive perioder.

Jalggisoajvve er allerede et intensivt brukt område av reindrifta, og var det før området ble vernet som nasjonalparken. Som følge av dette er området tydelig nedslitt, og det er ikke noe som tyder på at markslitasje skal opphøre. Aktiviteten i området er dessuten så stor at dyr og fugler som sjeneres av forstyrrelser ikke benytter dette i dag. Det er derfor ikke funnet noen verneverdige arter som forringes av tiltaket.

Gjeterhyttene vil ha størst effekt på den landskapsmessige karakteren. Fra før står det ei gjeterhytte med uthus i området, og det er relativt omfattende gjerdeanlegg på Jalgges. I søknaden skriver Saltfjellet reinbeitedistrikt at gjeterhyttene skal plasseres i umiddelbar nærhet til eksisterende gjerdeanlegg. Sekretariatet mener at slike gjerdeanlegg vil være mer forstyrrende for landskapskarakteren enn gjeterhyttene. Jalgges ligger skjermet i forhold til populære turstier i området, og dette er også en av grunnene til at anlegget har blitt så viktig i reindriftssammenheng. I formålet heter det at verneforskriften skal ta vare på et storslått landskap, vi mener at gjeterhytter på Jalgges ikke nødvendigvis strider med dette da landskapet her allerede er forringet. For mange vil det dessuten være storslått å se reindriftas aktivitet og samisk kultur på en slik plass.

Distriktet argumenterer med at barmarkskjøring i forbindelse med samling og merking reduseres, da man slipper å kjøre til og fra gjerdet hver dag. Et av formålene med vernet er å gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv. Saltfjellstua er en av to turistforeningshytter som ligger både på Nordlandsruta og Telegrafruta. Dette er en populær turistforeningshytte gjennom hele året. Reindrifta har ei

hytte 270 meter fra Saltfjellstua, og av flybilder ser vi at mye av kjøringa til Jalgges starter herfra. Slik det er tenkt med gjeterhytter på Jalgges så vil det redusere kjøring i områder tett knyttet til turistforeningens sine stier og husvær, noe som gir flere anledning til å oppleve uforstyrret natur.

Sekretariatet mener på bakgrunn av at Jalgges er som det er, med stor årlig aktivitet, omfattende infrastruktur fra før, stort behov for barmarkskjøring til og fra anlegget, så kan man gi tillatelse til tiltaket».

Per-Thomas Kuhmunen sin søknad gjelder en elementlavvo som er innenfor den størrelsen nasjonalparkstyret tidligere har uttalt seg positive til å tillate. I tillegg til en tillatelse etter verneforskriften, må det hentes inn grunneiers tillatelse. Statskog krever en befaring for å se på plassering (tomt) og vil ha på plass en privatrettslig avtale. Sekretariatet mener på bakgrunn av de vurderingene som er gjort i styresak 22/2021 at det foreligger nok kunnskap om effekten tiltaket har på naturmangfoldet. Området rundt Jalgges er preget av lang tids bruk i reindrift, og det er ingen kjente forekomster av sjeldne dyre- og plantearter. Føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse. Sekretariatet mener at det ikke blir økt belastninga på økosystemet på bakgrunn av tiltaket. Tvert imot kan dette bidra til redusert barmarkskjøring og mindre kjørespor i mer sårbare områder som ikke er like slitt som på Jalgges. Grunneier krever at det skal være en befaring for å se på best egnet plassering. Det settes vilkår om en slik befaring jfr. § 12 «for å unngå eller begrense skader på naturmangfold skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater».

Konklusjon
Per Thomas Kuhmune gis tillatelse til oppsett av elementlavvo i Jalggisoajvve i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Med hilsen

Erik Jonas Andersen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531561
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Torbjørn Bjelland
Vesterveien 46 A
8014 Bodø

Saksbehandler Erik Jonas Andersen **Vår ref.** 2022/6991 **Deres ref.** **Dato** 26.03.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Gåsvatnan landskapsvernområde -Tillatelse til ekstraordinær motorferdsel til privat hytte- Torbjørn Bjelland

Vedtak
Torbjørn Bjelland gis tillatelse fra motorferdselsforbudet i Gåsvatnan landskapsvernområde for frakt materiell og utstyr i forbindelse med vedlikehold av sin hytte ved Gåsvatnet.

Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskriftens § 8 tredje avsnitt bokstav e.).

Tillatelsen gis med følgende vilkår:
- All kjøring utenom angitte formål og løype på kart er forbudt
- Tillatelsen gjelder 12. – 14. april 2024.
- Tillatelsen gjelder for fritt antall turer med to snøskutere
- Det skal ikke benyttes kjørebok under denne kjøringa
- Tillatelsen og kart med inntegnet trase må være med under kjøring, og vises ved kontroll.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraseen skal farta reduseres til reinen har trukket unna. Den skal ikke forstyrres unødig.

Omsøkte kjøring krever også tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

Bakgrunn
Torbjørn Bjelland søkte den 21. mars 2024 om tillatelse for frakt av varer og utstyr til sin hytte ved Filipvatn (Store Gåsvatn), som søker overtok sent i 2022. I brev datert 9. januar 2023 fikk han en ordinær tillatelse for seks transporter per år i fem år fremover. Det ble forespeilet i denne tillatelsen at Torbjørn kunne forvente å få fri kjøring i en bestemt periode for transport av oppussingsmateriell til hytta, men at han måtte finne ut når dette skulle utføres. Søker fikk innvilget en frihelg i mars i 2023, men da det er en betydelig jobb trenger han lignende frihelg i år også. I epost datert 21. mars 2024 opplyser han om at han ønsket å gjennomføre kjøring 12.-14. april 2024.

Grunnlaget for avgjørelsen
Gåsvatnan landskapsvernområde ble opprettet ved kongelig resolusjon 8. september 1989. Forskriften ble revidert 16. oktober 2020. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Gåsvatnan. Nasjonalparkforvalter kan på delegert myndighet fatte vedtak i kurante motorferdselssaker. Dette vedtaket er fattet av nasjonalparkforvalter på delegasjon fra styret.

Formålet med forskriften er å ta vare på et natur- og kulturlandskap av økologisk og opplevelsesmessig verdi, som Jarbudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjønna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.
Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.
Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse nødvendig motorferdsel for transport av materialer til byggearbeid og vedlikehold på bygninger, anlegg og innretninger
Søknaden er også vurdert etter naturmangfoldloven §§ 8-12

Vurdering
Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Gåsvatnan landskapsvernområde da dette kan medføre forstyrrelser på dyrelivet, rein og friluftslivet i området. Å kunne transportere ved, materialer, verktøy, forbruksartikler og diverse annet fram til hytta er nødvendig for å kunne drifte og bruke den gjennom året. Dette gjøres både enklest og mest miljøvennlig med snøskuter på vinteren.

I forbindelse med kjøp eller andre overdragelser av hytter utløses ofte et større transportbehov. Midtre Nordland nasjonalparkstyre har praktisert dette ved at den nye hytteeieren får kjøre ubegrenset for en periode, for å løse dette transportbehovet. Torbjørn Bjelland har skissert et stort behov blant annet til å frakte isolasjon, bordkledning, nye vinduer, gass, ved. Vi har forståelse at dette ikke lar seg løse på de ordinære seks turene eller kun én helg med frikjøring.

Formålet med forskriften er å gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Beiarfjellet er et populært område for vinterfriluftsliv, særlig etter at Beiarn kommune begynte å preparere skiløype med utgangspunkt i Reinhornheia. Forstyrrelser fra en snøskuter som utfører nødvendige transporter må kunne ansees som bagatellmessige, sammenliknet med en tråkkemaskin i samme område. Brukere som oppsøker dette området, vil måtte være noe forberedt på støy fra motoriserte kjøretøyer.

I Gåsvatnan landskapsvernområde ligger det et relativt stort antall hytter ved Gåsvatnet og Kvitbergvatnet. Til begge disse vatnene går det hver sin skutertrase, hvor det gjennom

vinteren er relativt stor skutertrafikk til å være innen et verneområde. Skutertraseen til Gåsvatnet starter med to greiner, fra hver av de to store parkeringsplassene på Beiarfjellet (ved tunnellen og ved T-sti). Disse traseene møtes innenfor Tverrbrennvatnet, og går samlet til forbi Smågåsvatnan ned til Gåsvatnet. Det er flere registreringer av våtmarksfugler knyttet til Smågåsvatnan og Tverrbrennvatnet, blant annet havelle, heilo og rødstilk. Skuterkjøringen vil foregå i midten av april, da det fremdeles er mye snø og is på vatnene, og skutertransporter vil ikke forstyrre dyrelivet i noen nevneverdig grad. Det er satt vilkår om at rein ikke skal forstyrres unødig. Det er også noen registreringer av rødlistede plantearter i området som reinrose og rabbestarr, men disse er ivaretatt av vilkåret om at tillatelsen kun er gyldig fra det er tilstrekkelig med snø, til at kjøring kan foregå uten skade på vegetasjon.

Sekretariatet vurderer at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å gi tillatelse til omsøkte kjøring. Med de vilkår som er satt vil skuterkjøring i liten grad medføre til slitasje på vegetasjon, eller forstyrrelser på dyrelivet og friluftslivet i området. Vilkårene er delvis satt med bakgrunn i føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9. Vi vurderer det heller ikke til at denne kjøringen sammen med annen lovlig kjøring i området vil medføre for stor samlet belastning på økosystemet jf. naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldlovens § 11 er ikke aktuelle i denne saken.

Konklusjon
Torbjørn Bjelland gis tillatelse fra motorferdselsforbudet i Gåsvatnan landskapsvernområde for frakt materiell og utstyr i forbindelse med vedlikehold på sin hytte ved Gåsvatnet.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Med hilsen

Erik Jonas Andersen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Saltfjellet reinbeitedistrikt v/ Per Ole Oskal	Saltfjellveien 1991	8255	RØKLAND
STATSFORVALTEREN I NORDLAND AVD BODØ	Postboks 1405	8002	BODØ
Bodø kommune	Postboks 319	8001	Bodø
Statskog Fjelltjenesten avd. Mo	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Marianne Hoff

Saksbehandler Inge Sollund Ingvaldsen **Vår ref.** 2017/3183 **Deres ref.** **Dato** 21.03.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Gåsvatnan landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark – Tillatelse til motorferdsel i forbindelse med skadefelling - Saltdal kommune

Vedtak
Saltdal kommune v. Marianne Hoff gis tillatelse til motorferdsel i fornbindelse med skadefellingsuttak på gaupe. Skadefellingsområde er definert i Statsforvalteren i Nordland tillatelse til skadefelling av gaupe i Saltdal, Bodø og Beiarn kommuner, som omfatter arealer innenfor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Gåsvatnan landskapsvernområde.

Skadefelling gjelder felling av én (1) gaupe i tidsrommet 20. mars til og med 27. mars 2024.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelse til motorferdsel gjelder ut den dagen vellykket skadefelling ble utført.
- Fellingsområde er avgrenset til følgende deler av Saltdal kommune:
    - Grense mot øst: E6
    - Grensen mot vest: Beiarelva
    - Grense mot nord: Fylkesvei 812 og 813
    - Grense mot sør: Tverrådalen, se vedlagt kart
    -
- Tillatelsen gjelder for inntil seks snøskutere, inkldert skutere som benyttes av reindrifta.
- Saltdal kommune ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Kun personer som er oppnevnt til det kommunale skadefellingslag kan delta i skadefellingsforsøket.

Skadefelling er direkte hjemlet i verneforskriftene, og det trengs ingen tillatelse til skadefellingsuttaket.

Bakgrunn
I Midtre Nordland nasjonalparkstyrets sak 32/2017 vedtok nasjonalparkstyret retningslinjer for behandling av motorferdsel i forbindelse med skadefeliingsuttak.

Der tapssituasjonen er så prekær at Fylkesmannen i Nordland gir tillatelse til skadefellingsuttak i et eller flere verneområder innenfor Midtre Nordland nasjonalparkstyrets virkeområde, bør også Midtre Nordland nasjonalparkstyre kunne gi dispensasjon til motorisert ferdsel i forbindelse med uttaket. Dispensasjon gis av nasjonalparkforvalterne på delegert myndighet.

Nasjonalparkforvalterne kan sette vilkår som begrenser kjøring i områder som kan være spesielt sårbare for forstyrrelser. Hilokaliteter for fjellrev og reirlokaliteter for rovfugler er forekomster som kan sette begrensninger for kjøringa. Dette skal vurderes opp mot når på året kjøring finner sted.

Det skal settes vilkår om hvilke traseer som gjelder inn til et gitt område for å begrense utstrekninga av motorisert ferdsel. Kjøretraseene er allerede bestemt basert på tidligere dispensasjoner til motorisert ferdsel uavhengig av formål for kjøringa. Det kan gis muntlig tillatelse etter § 23 i forvaltningsloven. Skriftlig dispensasjon utformes samme / neste virkedag.

Statsforvalteren i Nordland ga i brev datert 20. mars 2024 skadefellingstillatelse på en gaupe i Saltdal, Beiarn og Bodø kommuner. Skadefellingsuttaket skal rettes mot skadevoldende individ og fellingsområde er satt ut fra dette. Saltdal kommune v. Marianne Hoff sendte også epost 20. mars 2024 og søkte om tillatelse til å benytte snøskutere i verneområdene i forbindelse med skadefellingsuttaket.

Grunnlaget for avgjørelsen
Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ble første gang vernet 8. september 1989. Forskriften ble revidert ved kongelig resolusjon 16. oktober 2020. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken.

Formålet med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:
a) et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige naturmangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper, landskap og geologi
b) variasjonsbredden av naturtyper og landskap med nord-sørgrensen for en rekke arter
c) et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev
d) et variert og storslått landskap
e) et av Norges største isbremassiver, Svartisen, med avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger
f) deler av kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster med, med Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
g) viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi
h) et referanseområde for å følge utviklingen i naturen.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Dyrelivet med hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser skal ikke skades eller vesentlig forstyrres. Utsetting av dyr på land og i vann er forbudt. Det er likevel tillatt med lisensfelling, skadefelling og uttak av store rovdyr i samsvar med lover og forskrifter.

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt nasjonalparken. Nasjonalparkstyret kan etter søknad gi tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med forvaltning av arter, jf. § 3 tredje ledd bokstav j.

Gåsvatnan landskapsvernområde ble første gang vernet 8. september 1989. Forskriften ble revidert ved kongelig resolusjon 16. oktober 2020. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet.

Formålet med forskriften er å ta vare på et natur- og kulturlandskap av økologisk og opplevelsesmessig verdi, som Jarbudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjønna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Dyrelivet har ikke særskilt vern i landskapsvernområde, og skadefellingsuttak kan gjennomføres i tråd med tillatelsen som er gitt av Statsforvalteren i Nordland. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy. Nasjonaparkstyret kan gi tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med tiltak som nevnt i § 3 tredje ledd bokstav j (tiltak i forbindelse med forvaltning av arter).

Nasjonalparkforvalter kan på delegasjon fra styret behandle søknader som omhandler motorferdsel, der forskriften har en spesfisiert unntaksparagraf. Denne søknaden er behandlet av nasjonalparkforvalter på delegert myndighet fra styret.

Naturmangfolldoven §§ 8-12 er også vurdert

Vurdering
I saker der Statsforvalteren i Nordland gir kommunene tillatelse til skadefellingsuttak er det allerede gjort mange vurderinger etter naturmangfoldloven. En skadefellingstillatelse for uttak av gaupe bør ha en høyere terskel enn for å kjøre med snøskuter inn i et verneområde på snøføre. Derfor mener nasjonalparkstyret at det er lite ønskelig at verneområdeforvaltninga skal bli en treghet i et forvaltningssystem der også Statsforvalteren og kommunene må gi sine tillatelser.

Saltdal kommune skriver i sin rapport om skadefellingsuttak ved Viskis at det er svært nyttig for skadefellingslaget å ha tillatelse til bruk av snøskuter under fellingsforsøk på vinterføre, og at skadefellingslaget bør ha kjapp responstid for å fort kunne avspore store områder.

Skadefellingsuttak er et viktig forvaltningsverktøy for å kunne ta ut skadevoldende individ. I våre områder er det i all hovedsak jerv, gaupe og en sjeldent gang bjørn som det gis skadefellingstillatelse for. Det er gode beiteforhold i området i år og reineierne viser til at det derfor er ønskelig å bruke disse områdene for å spare på de andre vinterbeitene.
Flere av siidaandelene i Saltfjellet reinbeitedistrikt har rein på vinterbeite i Skjevlfjell – Ramskjelltind-området. I perioden mellom 13. – 19. mars 2024 er det funnet fire rein påvist tapt til gaupe i området Skjevlfjell og Ramsgjeltinden. De tre siste skadene er å anse som nokså ferske, noe som tyder på at skadevolder befinner seg i område. På bakgrunn av funn av påviste skader forårsaket av gaupe i området, vurderte Statsforvalteren skadesituasjonen som akutt og pågående. Det er erklært beitekrise i distriktet og det er derfor utfordrende beiteforhold i fjellet. Det blir gjennomført tilleggsfôring lenger sør i distriktet.

Imidlertid går det en del rein i skadeområdet som har trukket dit naturlig. Det forventes at reinen trekker ned i skogsområdene ved skadeområdet og det forventes også at det vil komme flere rein til området i forbindelse med flytting til vårbeite. På bakgrunn av beitekrisa har det blitt gjort mye intensivering av tilsynet i området, uten at dette har hindret videre tap til gaupe. Med antall rein i området, gaupeskadenes utvikling og utfordrende beiteforhold, vurderer Statsforvalteren at det ikke finnes andre hensiktsmessig eller praktisk gjennomførbare skadeforebyggende tiltak som i tilstrekkelig grad kan forhindre skade. Statsforvalteren anser at det er betydelig potensiale for framtidige skader forårsaket av gaupe i det aktuelle området.

Avgrensninga til skadefellingsområdet Statsforvalteren har gitt tillatelse til ble satt i samråd med sekretariatet. Ved å sette en sørgrense ved Tverrådalen unngår man kjøring i områder hvor motorferdselen kan forstyrre sårbart dyreliv. Ved å sette sørgrense her kan skadefellingslaget kjøre fritt innenfor det respektive området. For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Statsforvalteren fra viltlovens § 21 slik at fellingslaget kan:
«bruke snøskutere til lokalisering av gaupespor, utplassering av fellingspersonell og for eventuelt å ringe inn et område hvor gaupa har tilhold. Dispensasjonen gjelder for inntil seks snøskutere, inkludert evt. snøskutere som brukes av reindriftsutøvere som er med på fellingslaget og som deltar i fellingsforsøket.
Dispensasjonen gjelder innenfor fastsatt fellingsområde og fastsatt fellingsperiode».

Verneverdiene er godt kjent i området. Føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse. Vi vurderer at omsøkte kjøring, med de vilkår som er satt av Statsforvalteren, ikke vil ha noen

stor påvirkning utover det som allerede kjøres lovlig som følge av at reinbeitedistriktet står med mye rein i området.

Konklusjon
Saltdal kommune v. Marianne Hoff gis tillatelse til motorferdsel i forbindelse med skadefellingsuttak på gaupe. Skadefellingsområde er definert i Statsforvalteren i Nordland tillatelse til skadefelling av gaupe i Saltdal, Bodø og Beiarn kommuner, som omfatter arealer innenfor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Gåsvatnan landskapsvernområde

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
Miljødirektoratets veileder M106-2014: «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter»

Med hilsen

Inge Sollund Ingvaldsen
sekretariatsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog Fjelltjenesten avd. Mo	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Saltfjellet reinbeitedistrikt v/ Per Ole Oskal	Saltfjellveien 1991	8255	RØKLAND
Statsforvalteren i Nordland avd. Bodø	Postboks 1405	8002	BODØ
Beiarn kommune	Kommunehuset, Nedre Beiarveien 906	8110	Moldjord
Bodø kommune	Postboks 319	8001	Bodø

Vedlegg 1: Kart over fellingsområde

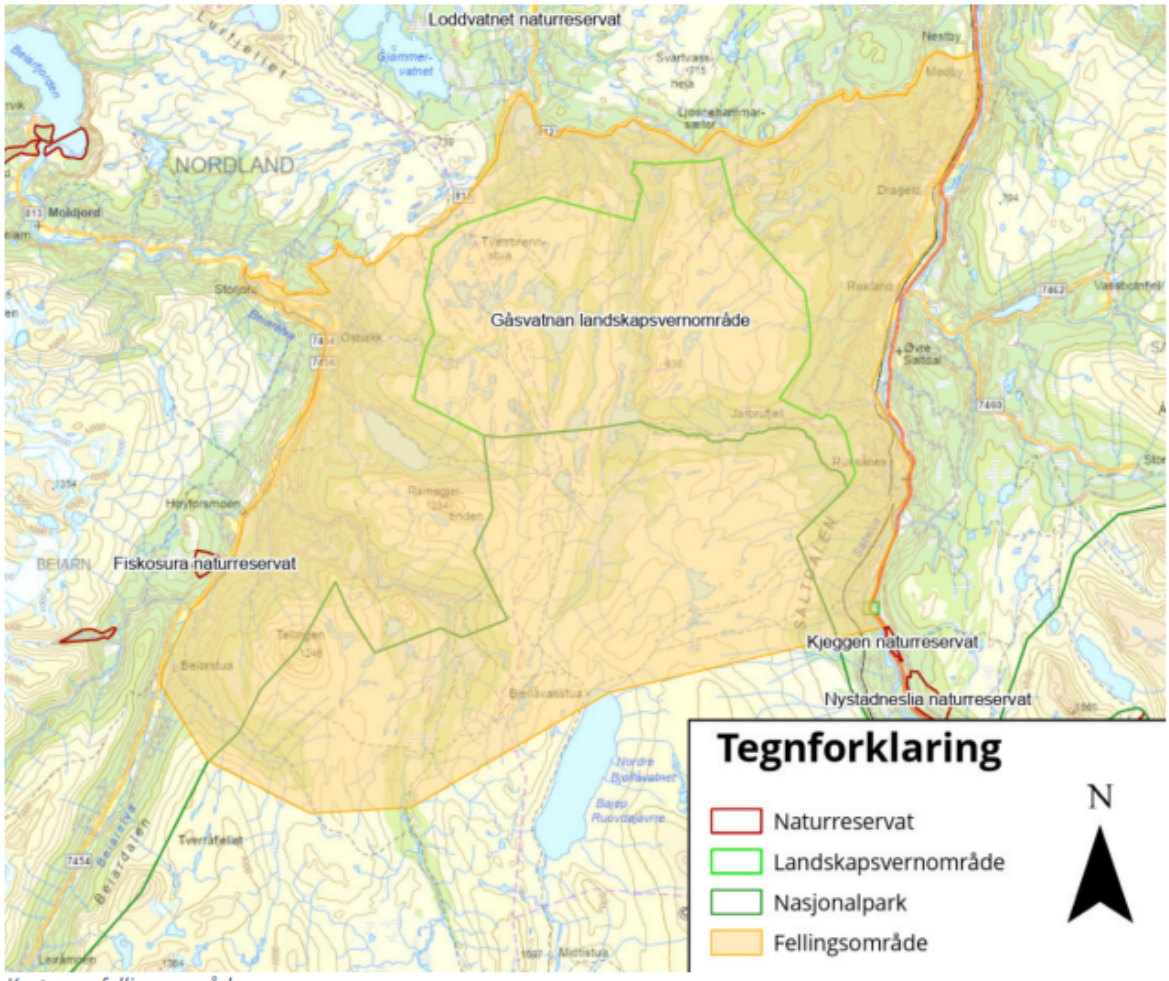

Kart over fellingsområde.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Egil Danielsen

Saksbehandler Inge Sollund Ingvaldsen **Vår ref.** 2024/2140 **Deres ref.** **Dato** 21.03.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Tillatelse til motorferdsel for transport av material til hytte ved Ramnskaret - Egil Danielsen

Vedtak
Egil Danielsen gis tillatelse til begrenset bruk av snøskuter i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark for frakt av varer og utstyr til sin hytte ved Ramnskaret.

Tillatelsen er gitt med hjemmel til verneforskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark § 8 tredje avsnitt, bokstav d).

Tillatelsen gjelder også for Arne Thoresen og Knut Storvik.

Vilkår for tillatelsen:
- Tillatelsen gjelder fra det er tilstrekkelig snø til at kjøring kan foregå uten å skade vegetasjonen i tidsrommet 07.00-23.00 fram til 31. aprill i årene 2024 – 2028.
- Tillatelsen gjelder for én snøskuter og inntil seks turer per sesong for transport av varer og utstyr til egen hytte. Det kan benyttes to skutere, men dette regnes da som to turer.
- Langfredag og 1. påskedag er snøskuterfrie dager.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraseen skal farta reduseres til reinen har trukket unna. Den skal ikke forstyrres unødig.
- Tillatelsen, kart med inntegnet trasé og utfylt kjørebok skal tas med ved kjøring og vises ved kontroll. Det skal benyttes penn ved utfylling av kjørebok.
- Kjørebok skal føres før hver tur. Etter endt periode kan utfylt kjørebok enten sendes til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, Saltfjellveien 2035, 8255 Røkland, eller per e-post til sfnopost@statsforvalteren.no. Husk å merk e-posten med referanse som er oppgitt i tillatelsen. Ny søknad vil ikke bli behandlet før kjørebok er innsendt.

Omsøkte kjøring vil også kreve tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere. Skal det kjøres gjennom Fisktjønna naturreservat må det også hentes inn tillatelse fra Statsforvalteren i Nordland.

Bakgrunn
Egil Danielsen søker 6. mars 2024 om tillatelse for motorisert transport av varer og utstyr til sin jaktbu ved Ramnskaret ved Melfjorden utenfor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.For å transportere utstyr til hytta vinterstid må det kjøres gjennom nasjonalparken.

Grunnlaget for avgjørelsen
Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og skal behandle søknader om motorisert ferdsel i dette verneområdet. Søknaden er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ble vernet ved kongelig resolusjon 8. september 1989, og ny verneforskrift ble vedtatt 16.10.2020.
Formålet med forskriften er å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep. Formålet er videre å ta vare på:

- et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige naturmangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper, landskap og geologi
- variasjonsbredden av naturtyper og landskap med nord-sørgrensen for en rekke arter
- et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev
- et variert og storslått landskap
- et av Norges største isbremassiver, Svartisen, med avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger
- deler av kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster med, med Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
- de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi
- et referanseområde for å følge utviklingen i naturen.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.
Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Verneforskriftene åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig transport til hyttene i området på vinterføre.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering
Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark da dette kan medføre forstyrrelser på dyrelivet, rein og friluftslivet i området. Ved å sette begrensninger på antall turer, kjøretid på døgnet og snøskuterfriedager forventes forstyrelsene til å bli

begrenset til et akseptabelt nivå. For å unngå kjøreskader er det satt vilkår om at kjøring kun må skje på tilstrekkelig snømengde.

Å kunne transportere ved, materialer, verktøy, forbruksartikler og diverse annet fram til hytta er nødvendig for å kunne drifte og bruke den gjennom året. Dette gjøres både enklest og mest miljøvennlig med snøskuter på vinteren. Jaktbua ved Ramnskaret ligger utenfor nasjonalparken, men verneforskrifta åpner for at transport kan skje til hytter i området. Vi anser denne som innenfor det området verneforskrifta henviser til.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven §8, er det ikke registrert prioriterte, truede eller nær truede arter, viktige funksjonsområder eller naturtyper i den planlagte kjøretraseen. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i kjøretraseen som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt. Med de vilkår som er satt vil heller ikke friluftslivet i området påvirkes nevneverdig, da det over en sesong er snakk om relativt få turer som kun er til hytte. Vilkårene er delvis satt i føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven §9. Vi vurderer det heller ikke til at denne kjøringen sammen med annen lovlig kjøring i området vil medføre stor samlet belastning på økosystemet jf. naturmangfoldloven §10. Naturmangfoldloven §§11-12 er ikke aktuelle i denne saken.

Konklusjon
Egil Danielsen gis tillatelse til bruk av snøskuter i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark for frakt av varer og utstyr til sin hytte ved Ramnskaret.

Klageadgang
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
Miljødirektoratets veielder M106-2014: Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter

Med hilsen

Inge Sollund Ingvaldsen
sekretariatsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog Fjelltjenesten avd. Mo	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO i RANA
Rødøy kommune		8185	Vågaholmen
Hestmannen / Strandtindene reinbeitedistrikt v/ Kurt Gaup	Nesnaveien 1020	8725	UTSKARPEN
STATSFORVALTEREN I NORDLAND AVD BODØ	Postboks 1405	8002	BODØ

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531561
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Toril Sivertsen

Saksbehandler Erik Jonas Andersen **Vår ref.** 2024/2096 **Deres ref.** **Dato** 22.03.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel til leting etter kulturminner - Toril og Knut Sivertsen

Vedtak
Knut Sivertsen og Toril Sivertsen gis dispensasjon fra motorferdselsforbudet i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark for begrenset bruk av snøskuter i forbindelse med kartlegging av samiske kulturminner i 2024.

Dispensasjon gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 på følgende vilkår:

- All kjøring av snøskuter utenom angitte formål er forbudt. Dispensasjonen gjelder kun for registrering av samiske kulturminner i Tollådalen.
- Dispensasjonen for bruk av snøskuter er gyldig i to (2) dager i perioden 15. mars til 20. april 2024.
- Dispensasjon gjelder for inntil to (2) snøskutere.
- Dispensasjonen kan benyttes i Tollådalen i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, men kun der det er furuskog.
- Kjøring med snøskuter er forbudt mellom 23:00 og 07:00
- Det må tas hensyn til andre brukere av nasjonalparken. Skigåere og andre friluftsutøvere skal ikke oppsøkes. Unngå kjøring i nærhet av kjente utfartsårer.
- Kjøringen skal foregå i et viktig reinbeiteområde for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Rein skal ikke forstyrres. Distriktet v/ leder Per Ole Oskal skal kontaktes før kjøring. Det skal ikke kjøres hvis reindriften motsetter seg dette.
- Dispensasjonen må medbringes og det skal føres kjørebok før kjøring som skal vises ved kontroll.

Bakgrunn

I epost 5. mars 2024 søker Knut og Toril Sivertsen om tillatelse for bruk av to snøskutere for å registrere og dokumentere samiske kulturminner Tollådalen i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Dette etter at det ble funnet potensielt kulturhistorisk interessante merker i en furu i Tollådalen. De legger innsatsen til ulike områder hvert år, og baserer aktiviteten i stor grad på tips fra dagens reindriftsutøvere i Saltfjellet. Eventuelle funn av uregistrerte og nye kulturminner registreres, digitaliseres og gjøres tilgjengelig både for forvaltningen og øvrige gjennom kartportalen Askeladden.

Knut og Toril Sivertsen fikk dispensasjon for tilsvarende aktivitet på styremøte 12. mars 2019 for registreringer i 2019. De fikk også dispensasjon til bruk av snøskuter på delegert myndighet for den samme aktiviteten for registreringer i 2020, 2021, 2022 og 2023 og for helikopter i 2021, 2022 og 2023. Knut og Toril Sivertsen har ved flere anledninger presentert funnene sine for publikum.

Knut og Toril Sivertsen er noen av de eldste pitesamene i området, og er blant få som kjenner til historien og den pitesamiske bruken av området. De har god kontakt med dagens reindriftsutøvere, og bruker disse som resurspersoner i leitingen etter kulturminner. De er en del av et lite miljø i Beiarn og har en liten virksomhet knyttet til samisk historie og formidling. Det er i tillegg til Knut og Toril flere andre resurspersoner som er viktige i arbeidet med registrering og dokumentering av kulturminner. De ønsker derfor å bruke inntil to snøskutere for at også en av disse personene skal få kunne være med. Å være flere vil gjøre aktiviteten tryggere. De ønsker å benytte seg av snøskuter da det vil være vanskelig å få effektivitet i denne typen registreringer om man skulle ta seg inn til fots. I tillegg gjør alder og helse det vanskelig å skulle foreta registreringene på noen annen måte. For 2024 er det snakk om furuskogen i Tollådalen i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og skal behandle dispensasjonssøknader for verneområdet.

Formålet med forskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:
• et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige naturmangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper, landskap og geologi
• variasjonsbredden av naturtyper og landskap med nord-sørgrensen for en rekke arter
• et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev
• et av Norges største isbremassiver, Svartisen, med avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger
• deler av kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster med, med Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
• de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi
• et referanseområde for å følge utviklingen i naturen

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.
Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

I utgangspunktet er det forbud mot all motorisert ferdsel i nasjonalparken, jfr.§ 8. om motorferdsel. Aktiviteten det søkes om finnes heller ikke i lista over hva forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til. Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig gjennom naturmangfoldloven § 48.

Vurdering
Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken da dette kan ha negative effekter for verneverdiene gjennom forstyrrelser, forurensning og støy.

Miljødirektoratet lanserte i 2015 en veileder om forvaltningas håndtering av kulturminner i områder vernet etter naturmangfoldloven: «Det er et faktum at registrering av alle typer kulturminner i skog, fjell, utmark, kyst og under vann er mangelfull. Noe registrering er gjort i forbindelse med verneplanprosesser. Til tross for mangler i dagens databaser må målet på lengre sikt være å få til en kunnskapsbasert forvaltning av kulturminnene i nasjonalparker». Veilederen beskriver verneområdeforvaltningens rolle i registreringene: «Verneområdeforvaltningen har et ansvar for at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig, og bør initiere registreringer når en ser behov for dette».

Resultatene fra kartlegginger legges i Askeladden (database for kulturminner), som forvaltningen benytter i sin saksbehandling. Samiske kulturminner er dessuten innlemmet som en del av verneformålet for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Forvaltningsmyndigheten har med andre ord et ansvar for å verne om og øke kunnskapsgrunnlaget på temaet også gjennom forskriften.

De omsøkte registreringene vil kunne styrke formålet med vernet av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Funnene fra tidligere kartlegginger har blitt presentert for befolkningen i Beiarn, nasjonalparkforvaltere og Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Dette styrker den kulturelle og sosiale verdiskapingen gjennom økt lokal stolthet og identitet ved bevisstgjøring og kunnskapsbygging om lokale natur- og kulturverdier.

For oss nasjonalparkforvaltere er kunnskap om kulturminner viktige bidrag som vi kan nytte både i formidlingsarbeid, saksbehandling og besøksforvaltning.

Vurdering av motorferdsel med snøskuter

Snøskuterkjøring kan ha negative effekter for verneverdiene gjennom forstyrrelser, slitasje og støy. Samtidig vet vi at ferdsel på snødekt mark i et begrenset tidsrom, vil ha liten

innvirkning på vegetasjonen med hensyn til slitasje. Den omsøkte kjøringen er regulert ved at det er lagt begrensinger på 2 turer innenfor en begrenset tidsramme.

Også dyrelivet, og spesielt rein på kalvingslandet kan forstyrres av motorferdsel. Derfor er det satt vilkår om at Saltfjellet reinbeitedistrikt skal kontaktes før kjøring. Den omsøkte motorferdselen skal skje i reindriftas beite- og kalvingsområde, som er svært viktig for reinen på vårvinteren. Det skal ikke kjøres dersom reinbeitedistriktet motsetter seg dette. Kjøring bør derfor skje så tidlig som mulig i den omsøkte perioden.

Det er noen få registrerte rovfugllokaliteter langs Tollåga oppover i Tollådalen. Sist det ble registrert var i 2001, og etter samtaler med personell i Statskog Fjelltjenesten har det ikke vært observert de tidligere registrerte rovfugleartene der i for noen av artene i år, og andre av artene på veldig lenge.

Konklusjon
Knut og Toril Sivertsen gis dispensasjon for å gjennomføre kartlegging av samiske kulturminner med snøskuter. Den omsøkte aktiviteten med vilkår vurderes for å ha begrenset påvirkning på verneverdier og verneformål. Registrering av kulturminner kan være med på å styrke verneformålet og øke kunnskapsgrunnlaget for området.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
Miljødirektoratets veileder M106-2014: Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter
Miljødirektoratets veileder M420-2015: Kulturminner i områder vernet etter naturmangfoldloven
Verneforskrift for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Med hilsen

Erik Jonas Andersen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND AVD BODØ	Postboks 1405	8002	BODØ
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Beiarn kommune	Kommunehuset, Nedre Beiarveien 906	8110	Moldjord
Saltfjellet reinbeitedistrikt v/ Per Ole Oskal	Saltfjellveien 1991	8255	RØKLAND
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Børre Fridtjofsen

Saksbehandler Inge Sollund Ingvaldsen **Vår ref.** 2018/2287 **Deres ref.** **Dato** 20.03.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Gåsvatnan landskapsvernområde – Avslag på søknad om motorferdsel for preparering av skiløype til Gohøla - Børre Fridtjofsen

Vedtak
Midtre Nordland nasjonalparkstyre avslår Børre Fridtjofsen sin søknad om for bruk av snøskuter til preparering av skiløype i Gåsvatnan landskapsvernområde. Det er erklært beitekrise i Saltfjellet, og reinen trenger beitero i vinterbeiteområder før kalving. Vi vurderer at vinterbeiter er en del av det samiske naturgrunnlaget, og at økt ferdsel som følge av preparerte skiløyper vil påvirke verneformålet negativt.

Bakgrunn
Børre Fridtjofsen har i epost datert 13. mars 2024 søkt om å få fornyet tillatelse til å kjøre opp skiløype mellom Reinosthellarn og Gohøla på Skjevlfjell i Gåsvatnan landskapsvernområde.

I brev datert 31. januar 2020 fikk Saltdal kommune v. Ørjan Alm tillatelse til å kjøre opp skiløype. Børre Fridtjofsen har pøå vegne av kommunen gjennomført oppkjøringa.

I brev datert 11. mars 2024 ble Midtre Nordland nasjonalparkstyre orientert om at Beredskapsutvalget for reindrift i Nordland hadde erklært beitekrise på Saltfjellet. Statsforvalteren i Nordland skriver i brevet: «Vi har satt berørte kommuner, Statskog SF og Midtre Nordland nasjonalparkstyre som kopimottakere av dette brevet for å orientere om at det er erklært beitekrise. Dette betyr at reinen er i en sårbar fase og trenger mest mulig ro for å berge gjennom vinteren. Vi anmoder om at dette blir en del av beslutningsgrunnlaget når dere vurderer søknader som kan forstyrre reindrifta»

Grunnlaget for avgjørelsen
Gåsvatnan landskapsvernområde ble etablert 8. september 1989. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken og skal behandle

dispensasjonssøknader. Nasjonalparkforvalter kan på delegasjon fra styret behandle saker som omhandler ferdsel eller motorferdsel der det finnes spesifiserte unntakshjemler. Denne saken er behandlet av nasjonalparkforvalter på delegert myndighet fra styret.

Gåsvatnan landskapsvernområde ble første gang vernet 8. september 1989. Verneforskriften ble revidert og gjeldende forskrift ble vedtatt ved kongelig resolusjon 16. oktober 2020. Formålet med forskriften er å ta vare på et natur- og kulturlandskap av økologisk og opplevelsesmessig verdi, som Jarbudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjønna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt i Gåsvatnan landskapsvernområde. Før revisjonen var det ikke hjemmel til omsøkte kjøring, og tillatelser ble gitt etter § 48 i naturemangfoldloven. I den gjeldende forskriften er det åpnet for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppkjøring og merking av skiløyper.

Vurdering

Hovedformålet med verneområdene på Saltfjellet er å bevare et egenartet og vakkert naturlandskap, og områder med tilnærmet urørt natur. Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i verneområdene da dette kan ha negative effekter for verneverdiene gjennom forstyrrelse, slitasje og støy.Det er da et mål for forvaltningen å begrense motorferdselen i verneområder mest mulig, både med hensyn på slitasje (barrabber) og forstyrreelse på allmennhetens friluftsutøvelse. Motorisert ferdsel på snødekt mark i et begrenset tidsrom, vil ha liten innvirkning på vegetasjonen med hensyn til slitasje.

Forvaltningsmyndigheten ser at oppkjøring av skiløype gir gode muligheter for at flere grupper av befolkningen kan komme seg ut i områdene vinterstid. Saltdal kommune har i mange år kjørt opp skiløype med snøscooter for allmennheten i Skjevlfjell-området i forbindelse med påsken.

Dyre- og fuglelivet er mest sårbart for ferdsel utover våren i forbindelse med yngletiden, slik at dispensasjoner for motorisert ferdsel utover i april og begynnelsen av mai vil medføre en større risiko for forstyrrelse enn tidligere på vinteren. Innenfor tilgrensende områder til dette aktuelle skiutfartsområdet er det viktige hekkelokaliteter for sårbare rovfuglarter som jaktfalk og kongeørn. Preparering av skiløype vil ha en kanaliserende effekt, og de fleste turgåerne vil følge skiløypa. Nasjonalparkstyret mener at preparering av skiløype ikke vil føre til forstyrrelse av de sårbare rovfugllokalitetene i tilgrensede områder, kanskje kan det til og med redusere sjansene for å forstyrre rovfugllokalitetene.

Det samiske naturgrunnlaget er en del av verneformålet i Gåsvatnan landskaspvernområde. Skuteren som benyttes til å kjøre opp skiløyper vil ikke true det samiske naturgrunnlaget. Derimot vil økt ferdsel som følge av preparerte skiløyper hindre reinen i å få beitero. Statsforvalteren skriver i sin orientering om beitekrise, at reinen trenger mest mulig ro for å berge gjennom vinteren, og at dette må være en del av beslutningsgrunnlaget når søknader som kan forstyrre reinen skal vurderes. Sekretariatet har per telefon 20. mars 2024 kontaktet Saltfjellet reinbeitedistrikt, som opplyser om at det står mye rein på Skjevlfjell. Økt ferdsel her, som følge av preparerte skiløyper, vil være svært negativt for reindrifta inneværende vinter. Vi vurderer at preparering av skiløype vil påvirke det samiske naturgrunnlaget negativt i 2024, og at søknaden derfor avslås.

Hvis Saltdal kommune ønsker å preparere skiløyper i området, finnes det gode muligheter for å gjøre det utenfor landskapsvernområde. Vi har full forståelse for at Godhøla har en spesiell plass i lokalkbefolkningas og hytteeiernes bruk av Skjevlfjellet. Likevel bør man ta hensyn til de innspillene som har kommet fra reindriftsforvaltninga og reinbeitedistriktet, når det gjelder oppkjøring av skiløype inne i landskapsvernområdet. Dette er også viktig hvis man i fremtiden ønsker å utvide tilbudet, som utkast til besøksstrategi foreslår. Vi understreker at det fremdeles er mulig å gå på ski området, men at nasjonalparkstyret ikke vil legge til rette for en aktivitet som kan forstyrre reinen i en kritisk fase.

Basert på disse vurderingene, vil det i enkelte år være mulig innenfor rammen til verneforskriften å gi tillatelse til oppkjøring av skiløype både til Gohøla, og forlengelse ned mot Røklandsfjell, men at dette forutsetter at man ikke legger til rette for en aktivitet som kan forstyrre reindrifta i så stor grad at reinen vil slite med å komme seg gjennom vinteren. Vi mener det er riktig å avslå søknaden i år, da det er erklært beitekrise og vinterbeiter må vurderes som del av det samiske naturgrunnlaget, samtidig som det står en del rein på Skjevlfjell.

Konklusjon
Børre Fridtjofsen sin søknad om for bruk av snøskuter til preparering av skiløype med snøskuter i Gåsvatnan landskapsvernområde avslås.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
Miljødirektoratets veileder M106-2014: Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter

Med hilsen

Inge Sollund Ingvaldsen
sekretariatsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Saltfjellet reinbeitedistrikt v/ Per Ole Oskal	Lønsdal	8255	RØKLAND
Bodø kommune	Postboks 319	8001	Bodø
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
STATSFORVALTEREN I NORDLAND AVD BODØ	Postboks 1405	8002	BODØ

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Saltdal Jeger og Fiskerforening

Saksbehandler Paavo Pirttilehto **Vår ref.** 2012/9009 **Deres ref.** **Dato** 18.03.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Junkerdal nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter til naust ved Solvågvatnet - Saltdal jeger og fiskeforening

Vedtak
Saltdal jeger- og fiskerforening gis tillatelse til begrenset bruk av snøskuter i Junkerdal nasjonalpark for frakt av varer og utstyr til sin hytte ved Solvågvatn.

Tillatelsen er gitt med hjemmel til verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark § 3 punkt 6.3.c.

Vilkår for tillatelsen:
- All kjøring utenom angitte formål og løype på kart er forbudt.
- Tillatelsen gjelder fra det er tilstrekkelig snø til at kjøring kan foregå uten å skade vegetasjonen i tidsrommet 07.00-23.00 fram til 01.05. i årene 2024 – 2028.
- Tillatelsen gjelder for to snøskuter og inntil fire turer per sesong for transport av varer og utstyr til egen hytte.
- Langfredag og 1. påskedag er snøskuterfrie dager.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraseen skal farta reduseres til reinen har trukket unna. Den skal ikke forstyrres unødig.
- Tillatelsen, kart med inntegnet trasé og utfylt kjørebok skal tas med ved kjøring og vises ved kontroll. Det skal benyttes penn ved utfylling av kjørebok.
- Kjørebok skal føres før hver tur. Etter endt periode kan utfylt kjørebok enten sendes til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, Saltfjellveien 2035, 8255 Røkland, eller per e-post til sfnopost@statsforvalteren.no. Husk å merk e-posten med referanse som er oppgitt i tillatelsen. Ny søknad vil ikke bli behandlet før kjørebok er innsendt.

Omsøkte kjøring vil også kreve tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

Bakgrunn
Saltdal jeger- og fiskerforening søker 20.02.2024 om tillatelse for motorisert transport av varer og utstyr til sin hytte 69/1/20 ved Solvågvatn i Junkerdal nasjonalpark.

Grunnlaget for avgjørelsen
Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader om motorisert ferdsel i dette verneområdet. Søknaden er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Junkerdal nasjonalpark ble etablert ved kronprinsregentens resolusjon av 9. januar 2004. Formålet med vernet er:

- Bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- Stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.
Begrensninger på antall turer, tidspunkter på døgnet og skuterfrie dager følger av retningslinjer i gjeldende forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Junkerdal nasjonalpark.
Verneforskriftene åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig transport til hyttene i området på vinterføre.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering
Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Junkerdal nasjonalpark da dette kan medføre forstyrrelser på dyrelivet, rein og friluftslivet i området. Ved å sette begrensninger på antall turer, kjøretid på døgnet og snøskuterfriedager forventes forstyrelsene til å bli begrenset til et akseptabelt nivå. For å unngå kjøreskader er det satt vilkår om at kjøring kun må skje på tilstrekkelig snømengde.

Å kunne transportere ved, materialer, verktøy, forbruksartikler og diverse annet fram til hytta er nødvendig for å kunne drifte og bruke den gjennom året. Dette gjøres både enklest og mest miljøvennlig med snøskuter på vinteren.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven §8, er det ikke registrert prioriterte, truede eller nær truede arter, viktige funksjonsområder eller naturtyper i den planlagte kjøretraseen. Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i kjøretraseen som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer. Dermed er det heller ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt. Med de vilkår som er satt vil heller ikke friluftslivet i området påvirkes nevneverdig, da det over en sesong er snakk om relativt få turer som kun er til hytte. Vilkårene er delvis satt i føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven §9. Vi vurderer det heller ikke til at denne kjøringen sammen med annen lovlig kjøring i området vil medføre stor samlet belastning på økosystemet jf. naturmangfoldloven §10. Naturmangfoldloven §§11-12 er ikke aktuelle i denne saken.

Konklusjon
Saltdal jeger- og fiskerforening gis tillatelse til bruk av snøskuter i Junkerdal nasjonalpark for frakt av varer og utstyr til sin hytte ved Solvågvatn.

Klageadgang
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Med hilsen

Paavo Pirttilehto
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:
1. Søknad om dispensasjon - tillatelse til kjøring for vedlikehold av naust - Solvågvannet - Junkerdal nasjonalpark - Saltdal jeger og fiskeforening
2. 2024.02.15 Saltdal kommune Saltdal jeger - og fiskerforening. Søknad om motorferdsel i utmark. Gnr 69 1.pdf

Kopi til:

Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog Fjelltjenesten v/ Jim T. Kristensen	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Naturvernforbundet i Nordland			
Balvatn reinbeitedistrikt v/ Kristine Blind Helland	Bentevassveien 11d	8206	FAUSKE

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Morten Bentsen
Sjyveien 29
8253 ROGNAN

Saksbehandler Paavo Pirttilehto **Vår ref.** 2024/1132 **Deres ref.** **Dato** 28.02.2024

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Junkerdal nasjonalpark - avslag på søknad om dispensasjon fra motorferdselforbudet - Morten Bentsen

Vedtak
Morten Bentsen sin søknad om tillatelse til å benytte snøscooter i Junkerdal nasjonalpark i forbindelse med transport av varer og utstyr til hytte ved Ingeborgvatn avslås.

Bakgrunn
Morten Bentsen søker 27.10.2023 om tillatelse til motorisert transport av varer og utstyr til sin hytte ved Ingeborgvatn.

Grunnlaget for avgjørelsen
Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader om motorisert ferdsel i dette verneområdet. Søknaden er behandlet av forvalter på delegasjon fra styret.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- å stimulere til opplevelse av natur og landskap med får eller ingen ingrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Junkerdal nasjonalpark.
Verneforskriftene åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig transport til hyttene i området på vinterføre.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering
Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Junkerdal nasjonalpark da dette kan medføre forstyrrelser på dyrelivet, rein og friluftslivet i området.

Forvaltningsmyndigheten kan likevel vurdere å gi tillatelse til nødvendig transport til hyttene i området på vinterføre. Dette er forvaltningspraksis når det gjelder hytter i nasjonalparken i tillegg til hytter som ligger utenfor, men hvor det er nødvendig å kjøre gjennom verneområdet for å komme seg frem. Hytte det søkes kjøretillatelse til ligger ved Ingeborgvatn i Saksenvika og tilhører ikke denne kategorien; Saltdal kommune har informert forvaltningsmyndigheten om en alternativ kjøretrase som er mulig å bruke for å komme seg til hytta.

Dessuten er en av formålene med vern av Junkerdal nasjonalpark ivaretakelse av samisk næringsutnyttelse. Balvatn reinbeitedistrikt har i sin distriktsplan uttalt at utfart i kalvingsområdet er svært negativt. Det gjelder særlig på denne tiden at uro er negativ for reinen som forbereder seg på kalving. Motorisert ferdsel innenfor nasjonalparken – spesielt i nærheten av kalvingsområdet hvor den foreslåtte kjøretraseen delvis ligger i – begrenses derfor til det laveste nivå.

Å åpne opp for scooterkjøring gjennom nasjonalparken til hytte vil skape presedens og kan medføre økt samlet belastning. Skuterkjøring vil kunne være en forstyrrelse for dyrelivet, friluftsliv og reindrift. Naturmangfoldloven §§11-12 er ikke aktuelle i denne saken.

Konklusjon
Morten Bentsen sin søknad om tillatelse til bruk av snøscooter i Junkerdal nasjonalpark for frakt av varer og utstyr til sin hytte ved Ingerborgvatn avlås.

Klageadgang
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Med hilsen

Paavo Pirttilehto
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:
1 Trase Skihytta- Ingeborgvatn.jpeg

Kopi til:

Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Balvatn reinbeitedistrikt v/ Kristine Blind Helland	Bentevassveien 11d	8206	FAUSKE

Miljø-
direktoratet

Midtre Nordland nasjonalparkstyre
c/o Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405
8002 BODØ

Trondheim, 16.04.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/1822

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Henvendelse om regulering av ferdsel i kalvingsland

Viser til brev av 13.03.2024 fra nasjonalparkstyret om regulering av ferdsel. Nasjonalparkstyret mener ferdsel i kalvingsområder truer det samiske naturgrunnlaget og ber om at Miljødirektoratet ser på mulighetene til å regulere ferdsel med særskilt forskrift.

Miljødirektoratet viser til vedlagte brev fra desember 2022 om regulering av ferdsel og andre aktiviteter i eksisterende verneområder. Eventuelle reguleringer av ferdsel i verneområder må vedtas av Kongen i statsråd. I praksis gjøres slike reguleringer ved å endre verneforskriftens bestemmelser om ferdsel. Ferdselsreguleringer må skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven som gjelder for den enkelte vernekategori.

I nasjonalparker er ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler tillatt, jf. naturmangfoldloven § 35. Det følger av bestemmelsen at slik ferdsel bare kan begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster.

Dersom nasjonalparkstyret mener det er grunnlag for å regulere ferdsel i bestemte områder i nasjonalparkene, må tilråding om dette sendes Miljødirektoratet, som i samråd med Klima- og miljødepartementet vil vurdere om det er grunnlag for å starte en prosess med endring av den aktuelle verneforskriften.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Miljø-
direktoratet

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «PostSted»
«Kontakt»

Trondheim, 06.12.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/15733

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Regulering av ferdsel og andre aktiviteter i eksisterende verneområder

Miljødirektoratet får jevnlig henvendelser med spørsmål om muligheten til å regulere ferdsel og andre aktiviteter i eksisterende verneområder. Spesielt gjelder dette i områder med villrein, hvor det kan være aktuelt å vurdere ferdselsreguleringer for enkelte områder i enkelte perioder.

I en rekke verneforskrifter er det tatt inn bestemmelser som åpner for at Miljødirektoratet kan regulere eller forby ferdsel, eller gi nærmere bestemmelser om beiting, jakt mv.

En bestemmelse som åpner for at det "*kan gis nærmere regler om ...* "er en forskriftshjemmel som innebærer at det kan fastsettes særskilte bestemmelser om ferdsel, beiting, jakt mv. i verneområdet. Innføring av slike bestemmelser krever høring etter forvaltningsloven, og fastsettelsen er et forskriftsvedtak siden bestemmelsene vil gjelde generelt for en ubestemt krets av personer (forvaltningsloven § 2). Bestemmelsene må enten fastsettes som egen forskrift, eller som en endring av den aktuelle verneforskriften.

Bestemmelser som legger slik myndighet til Miljødirektoratet er tatt inn både i eldre verneforskrifter vedtatt etter naturvernloven, og i nyere verneforskrifter vedtatt etter naturmangfoldloven. Myndigheten er i liten grad benyttet, hovedregelen er at restriksjoner i verneområdene fastsettes ved vernevedtaket.

I forbindelse med arbeidet med nye forskriftsmaler for verneområder er det gjort en vurdering av hvor langt naturmangfoldloven åpner for å delegere myndighet til å endre vedtatte verneforskrifter.

Verneforskrifter vedtatt etter naturmangfoldloven
Det følger av naturmangfoldloven § 34 at "*Kongen i statsråd fastsetter det enkelte verneområde, jf. §§ 35 til 39, ved forskrift*". Det betyr at myndigheten til å treffe vedtak om nytt vern eller endre gjeldende verneforskrifter ikke kan delegeres videre til underliggende forvaltningsorgan. Dette var en innskrenkning sammenlignet med den tidligere naturvernloven av 1970, der myndigheten til å gi forskrifter, og dermed også til å endre disse, var lagt til "Kongen". Dette åpnet for delegering til departementet og videre til direktoratet.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

I 2013 ble det på denne bakgrunn gjort en lovendring i § 34, da det ble vurdert som upraktisk å sende enhver forskriftsendring til statsråd. Det ble tatt inn et nytt sjette ledd som åpnet for å delegere myndighet til å foreta visse mindre endringer i verneforskriften.

Bestemmelsen omfatter

1. endring av verneområdets navn
2. retting av feil og unøyaktigheter i beskrivelsen av verneområdet
3. foreta grenseendringer som omfatter mindre arealer og ikke får nevneverdig betydning for private interesser.

Bestemmelsen i § 34 sjette ledd omfatter ikke regulering av ferdsel eller andre aktiviteter i verneområder. Dette innebærer at § 34 vil være en delegeringssperre, dvs. at myndighet til slike reguleringer ikke kan delegeres til Miljødirektoratet med mindre loven endres på dette punktet.

Verneforskrifter vedtatt etter naturvernloven av 1970 eller eldre lover

Naturmangfoldloven § 77 har overgangsbestemmelser som gjelder for verneforskrifter vedtatt før naturmangfoldloven. I eget delegeringsvedtak fra 1988 var Miljødirektoratet delegert myndighet til å foreta visse endringer i verneforskrifter. Dette omfattet blant annet myndighet til å fastsette bestemmelser om ferdsel.

Når lover oppheves, vil innholdet i en forskrift eller delegeringsvedtak etter loven normalt bare kunne videreføres i den utstrekning den nye loven gir grunnlag for det. De gamle delegeringsvedtakene kan derfor ikke benyttes i den utstrekning de er i strid med naturmangfoldloven § 34.

Saksgang ved behov for endring i vernebestemmelser

I praksis betyr bestemmelsen i naturmangfoldloven § 34 sjette ledd at bestemmelser i verneforskrifter og delegeringsvedtak som gir Miljødirektoratet myndighet til å regulere ferdsel, ikke lenger gjelder. Eventuelle reguleringer av ferdsel og andre aktiviteter i eksisterende verneområder må derfor vedtas av Kongen i statsråd. Dette gjelder selv om det i verneforskriften står at myndigheten er tillagt Miljødirektoratet. Det samme gjelder oppheving av eldre fredninger, for eksempel trefredninger.

For forvaltningsmyndigheten for verneområder vil dette ikke innebære noen praktisk endring. Eventuelle behov for endringer i verneforskriftene må fortsatt tas opp med Miljødirektoratet.

Miljødirektoratet vil da, i samråd med Klima- og miljødepartementet, vurdere om det er aktuelt å starte en prosess med endring av den aktuelle verneforskriften, og eventuelt gi oppdrag om å gjennomføre høring av endringsforslaget på vanlig måte. Når saken kommer til Miljødirektoratet vil vi sende tilrådning til Klima- og miljødepartementet som så vil fremme forslag om forskriftsendring for Kongen i statsråd. Dette innebærer at prosessen kan ta noe mer tid.

Merk at alle behov for endringer i verneforskrifter skal avklares med Miljødirektoratet før eventuell høring. Dette gjelder også mindre endringer som Miljødirektoratet kan vedta etter delegert myndighet med hjemmel i naturmangfoldloven § 34 sjette ledd.

Miljø-
direktoratet

Regulering av ferdsel etter andre bestemmelser
Naturmangfoldloven § 22 har en særskilt hjemmel for ferdselsregulering i utmark. Bestemmelsen er en forskriftshjemmel for å regulere ferdsel i utmark for å hindre skade eller ulempe for planter eller dyr.

Bestemmelsen åpner for å gi forskrift om "*gjennomføring av større arrangementer i utmark og for naturstudier, fotografering mv. og for ferdselsformer som i særlig grad kan være skadelig*".

Ferdselsregulering etter denne bestemmelsen kan være aktuelt i områder som er tilholdssted for sårbare eller truete arter, eller for å regulere ferdsel i yngletiden. Bestemmelsen gjelder i tillegg til adgangen til å regulere ferdsel i naturmangfoldloven § 24 for prioriterte arter, og regulering av ferdsel i verneområder. Ved regulering av ferdsel etter naturmangfoldloven § 22, må det gjøres en konkret vurdering av hvilke ferdeselsformer som kan være skadelig, og dermed omfattet av reguleringen.

Myndighet til å fastsette forskrift etter naturmangfoldloven § 22 er delegert til Miljødirektoratet ved kgl.res. 12. januar 2021.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum	Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder	seniorrådgiver

Fra: Postmottak KLD[postmottak@kld.dep.no]
Sendt: 07.05.2024 14:45:29
Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Tittel: Svar på henvendelse om regulering av ferdsel i nasjonalpark av hensyn til kalving i reindriftsområde

Vennligst se vedlagte dokument(er).
Med hilsen
Klima- og miljødepartementet

Ver venleg å sjå vedlagte dokument.
Med helsing
Klima- og miljødepartementet

Please see attached document(s).
Kind regards
Ministry of Climate and Environment

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405
8002 BODØ

Deres ref	Vår ref	Dato
2024/1329	24/1138-	7. mai 2024

Svar på henvendelse om regulering av ferdsel i nasjonalpark av hensyn til kalving i reindriftsområde

Vi viser til brev 13. mars 2024 med anmodning om at Miljødirektoratet eller Klima- og miljødepartementet regulerer ferdsel i nasjonalparken av hensyn til kalving i reindriftsområde.

Klima- og miljødepartementet har fått henvendelser fra både Sametinget og to andre nasjonalparker om i hvilken grad det kan legges vekt på hensynet til samisk kulturutøvelse ved fastsetting og forvaltning av verneforskrifter. Departementet utreder nå temaet og vil komme tilbake til forvaltningsmyndighetene med veiledning. Dette kan også omfatte veiledning om kanalisering av ferdsel. Vi vil tilby Sametinget konsultasjoner om veiledningsmaterialet.

Det er ikke aktuelt å vurdere eventuell endring av verneforskrifter før utredningen som nevnt er gjennomført.

Det er Landbruks- og matdepartementet som har det overordnede ansvaret for rammevilkårene for reindriften, som for eksempel virkemidler i reindriftsloven. Reindriftsloven § 65 har regler om ferdsel og annen aktivitet der rein beiter. Av bestemmelsen følger det blant annet at det skal vises særlig hensyn i forbindelse med reinens brunsttid, kalving, merking, skilling og slakting, og bestemmelsen kan håndheves. Bestemmelsen gir også statsforvalteren myndighet til å fastsette konkrete begrensninger for visse aktiviteter av hensyn til reindrift. Begrensninger i ferdsel og annen aktivitet av hensyn til reindriften bør primært løses gjennom bruk av reindriftsloven. Vi henviser derfor til Landbruks- og matdepartementet for mer informasjon og veiledning om dette.

Det er riktig at flere verneforskrifter, også nyere forskrifter fattet med hjemmel i naturmangfoldloven, har bestemmelse om at Miljødirektoratet kan regulere eller forby ferdsel

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8013 Dep	Kongens gate 20	22 24 90 90	Naturforvaltningsavdelingen	Ernst Inge
0030 Oslo		Org.nr.		Espeland
postmottak@kld.dep.no	www.kld.dep.no	972 417 882		22 24 58 90

som kan skade verneverdier angitt i verneformålet. Etter naturmangfoldloven § 34 er det i utgangspunktet bare Kongen i statsråd som har myndighet til å fastsette nye eller endre eksisterende verneforskrifter. Den svært begrensede forskriftskompetansen i § 34 sjette ledd er delegert til departementet og Miljødirektoratet, men denne omfatter ikke myndighet til å regulere ferdsel. Slike saker må derfor legges frem for Kongen i statsråd.

I den opphevede naturvernloven var fullmaktene videre enn i naturmangfoldloven. Naturvernloven åpnet for delegering av myndighet til å fastsette bestemmelser om bl.a. ferdsel i visse situasjoner. Eldre vedtak om delegering av myndighet til å fastsette bestemmelser om ferdsel, samt bestemmelser i nyere verneforskrifter som gir Miljødirektoratet slik myndighet, anses på grunn av de nye reglene i naturmangfoldloven som ikke gjeldende. Forskrifter som har slike bestemmelser, vil etter hvert bli revidert for å være i tråd med gjeldende rett.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Ernst Inge Espeland
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Miljødirektoratet

Miljø-
direktoratet

Steinar Stolpen

Trondheim, 19.03.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/690

Saksbehandler:
Marit Doseth

Vedtak i klagesak om helikoptertransport i forbindelse med sauesanking i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Vi viser til klagen på Midtre Nordland nasjonalparkstyre sitt vedtak 26.06.2023. Klagesaken ble oversendt fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre 22.09.2023.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Midtre Nordland nasjonalparkstyre sitt vedtak, men med en annen begrunnelse.

Søknad om bruk av helikopter i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i forbindelse med sauesanking avslås.

Vedtaket er fattet er fattet etter verneforskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ.

Bakgrunn for saken

Steinar Stolpen søkte 09.05.2023 om tillatelse til bruk av helikopter i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark 1.-3. september 2023. Helikopteret skal benyttes i forbindelse med sauesanking og persontransport. Det opplyses at sauebønder i Rana, Beiarn og Saltdal kommuner har gått sammen om en felles løsning og at også Statens naturoppsyn (SNO) har sagt seg villige til å delta med 6 personer. Det vises til at mange har sluttet med sauehold på grunn av rovdyrtap og at store deler av nasjonalparken er uten dekning for radiobjeller.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre fattet 27.06.2023 vedtak om avslag på søknaden fra Steinar Stolpen etter verneforskriften for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og naturmangfoldloven § 48.

Styret mente søknaden var mangelfull, blant annet var det ikke oppgitt hvor mange turer det var behov for, antall personer som skulle delta og ønsket landingsplass. Det var imidlertid muntlig gitt uttrykk for at sauesankerne skulle settes av ved Midistua. Det ble ikke bedt om utfyllende opplysninger da prosjektet ble ansett som lite troverdig og urealistisk. Det ble vist til at søker ikke

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

er tilknyttet sauenæringen og at to av de største sauebøndene i verneområdene på Saltfjellet ikke var kjent med saken, den ene hadde tatt avstand til prosjektet.

Videre mente styret at opplysninger i søknaden om deltakelse fra Statens naturoppsyn og/eller Statskog Fjelltjenesten, ikke var riktige. Styret la til grunn at Statsforvalteren i Nordland under enhver omstendighet ikke har midler til å finansiere helikopteret. Ved store tap kan rovdyrmidler benyttes, men disse forskutteres ikke tidlig i beitesesongen.

Styret la til grunn at helikoptersøket kunne forstyrre friluftslivet og dermed være i strid med verneformålet. Videre at en tillatelse vil kunne gi store presedensvirkninger. Det opplyses at tillatelse til bruk av helikopter bare gis dersom det etter en konkret vurdering anses som nødvendig. Tidlig på året vil det imidlertid være vanskelig å vurdere behovet.

Styret var ukjent med at det var gitt tillatelse til bruk av ATV i forbindelse med sauesanking, bare den Stolpen selv tidligere har fått til å benytte ATV på traktorvei til Jarbrufjell gård. Søknad fra Østre Nylaenget gård om å kunne benytte helikopter på generelt grunnlag, ble avslått i 2014. Samme gård fikk imidlertid tillatelse i 2012, etter en sommer med store tapstall til bjørn. Utover dette er det ikke gitt dispensasjoner til sauebruket på Storvollen.

Klagers argumenter

Vedtaket ble påklagd 21.07.2023. I klagen ble det vist til at sauenæringen på grunn av rovdyr lider store tap i nasjonalparken. Klager mener at sauebønder blir diskriminert, det vises til at Saltfjellet reinbeitedistrikt har full tilgang til bruk av både ATV og helikopter ved innsankingen av rein om høsten. Det hevdes at utøvere av sauenæring må likebehandles med reindriftsutøvere.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre sine merknader til klagen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre behandlet klagen 31.08.2023.

Styret viste til verneforskriften til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark som har hjemmel for «bruk av luftfartøy eller motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift», men ikke tilsvarende bestemmelse for sauesanking. Det ble også vist til motorferdselloven som heller ikke hjemler helikopterbruk til omsøkte formål.

Styret påpekte også forskjellene på næringene, kulturelt, tradisjonelt, arealbruk, dyrenes beitemønster og driftsteknikker. Saken ble sendt til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Vi oppfatter søknaden slik at Steinar Stolpen søker på vegne av sauebønder fra kommunene Rana, Beiarn og Saltdal med dyr på beite i nasjonalparken. Selv er Stolpen ikke lengre en aktiv utøver av næringen, ifølge våre opplysninger.

Det er et krav etter forvaltningsloven § 12 fjerde ledd at det fremlegges skriftlig fullmakt dersom en person representerer en person eller bedrift ved fremme av søknad på deres vegne. Vi kan ikke se at skriftlig fullmakt er fremlagt i denne saken. Forvaltningen har ikke noen plikt til å avvise den som ikke dokumenter fullmakt, det må være en saklig grunn til dette, se lovkommentar til bestemmelsen i Gyldendal Rettstidende. Miljødirektoratet mener at det i foreliggende tilfelle er så uklart hvem Steinar Stolpen eventuelt representerer, at nasjonalparkstyret burde vurdert om saken skulle ha vært avvist. Vi finner likevel av hensyn til effektivitet og ressursbruk i forvaltningen, og den generelle interesse saken har, å ta klagen til behandling.

Hva gjelder saken?

Spørsmålet i saken gjelder om sauebønder som har dyrene sine på beite i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark kan få tillatelse til å benytte helikopter i forbindelse med sauesanking.

Reglene som gjelder for verneområdet

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ble vernet ved kgl.res 8. september 1989, verneforskriften ble revidert 16.10.2020.

Formålet med forskriften er å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep, jf. verneforskriften § 1.

Formålet er videre å ta vare på:

a) et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige naturmangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper, landskap og geologi
b) variasjonsbredden av naturtyper og landskap med nord-sørgrensen for en rekke arter
c) et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev
d) et variert og storslått landskap
e) et av Norges største isbremassiver, Svartisen, med avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger
f) deler av kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster med, med Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
g) de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi
h) et referanseområde for å følge utviklingen i naturen.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt, jf. § 8 første ledd. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til bruk av luftfartøy eller motorkjøretøy i forbindelse med reindrift, se forskriftens § 3 tredje ledd bokstav h).

Verneforskriften har ikke unntaksbestemmelser som åpner for at det kan gis tillatelse til bruk av helikopter i forbindelse med sauesanking, og søknaden må derfor behandles etter naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ.

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at denne bestemmelsen ikke kan brukes for å utvide den rammen som er gitt i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. For at en dispensasjon skal kunne gis må vilkårene i bestemmelsen være oppfylt.

Konkret vurdering

Bruk av helikopter i nasjonalparken er i utgangspunktet forbudt. Vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ er at tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke har nevneverdig påvirkning på verneverdiene.

Nasjonalparkstyret har ikke innhentet flere opplysninger i saken. Grunnen er at de oppfattet søknaden som useriøs og urealistisk. Ifølge forvaltningslovens § 17 skal forvaltningsmyndigheten påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Hvor grundige undersøkelser man må foreta beror på en avveining hvor hensynet til å oppnå forsvarlige resultater veies mot økonomiske hensyn og tidsfaktoren. Siden nasjonalparkstyret oppfattet søknaden som urealistisk, useriøs med flere uriktige opplysninger og uten direkte betydning for søker selv, mener vi at det under tvil kan anses som forsvarlig at styret ikke brukte mer tid og ressurser på å innhente flere opplysninger.

Styret behandlet søknaden etter naturmangfoldloven § 48 første ledd. Styret mente at omsøkte kjøring kan stride med verneformål og påvirke verneverdier nevneverdig, og nødvendigheten med flyginga er høyst usikker. Søknaden ble avslått.

Vi mener at opplysninger om blant annet antall turer, hvor det skal flys og mulige landingsplasser er sentrale i vurderingen av om vilkårene for å gi dispensasjon foreligger etter naturmangfoldloven § 48 første ledd foreligger. De manglende opplysningene gjør det vanskelig å fastslå om vilkårene er oppfylt. Men selv om vilkårene for å gi dispensasjon skulle foreligge, har ingen krav på dispensasjon etter denne bestemmelsen. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse og det er opp til forvaltningsmyndigheten skjønn om det skal gis dispensasjon eller ikke.

Verneforskriften åpner som nevnt ikke for bruk av helikopterflyvning i forbindelse med sauesanking, noe vi mener var bevisst. Tilnærmet ingen verneforskrifter har dispensasjonsbestemmelser for bruk av motorferdsel i forbindelse med sauesanking. Dersom det skal åpnes for slik motorferdsel i verneområdene, vil det være lovgivers oppgave, ikke den enkelte forvaltningsmyndighet gjennom dispensasjonspraksis. En generell tillatelse til bruk av helikopter til omsøkte formål vil derfor være å utvide rammene for vernet. Dette er i strid med intensjonene for bestemmelsen. Det fremgår av forarbeidene til naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ at bestemmelsen ikke kan brukes for å utvide den rammen som er gitt i

vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er ikke tilfellet i foreliggende sak.

En dispensasjon vil også kunne skape uheldig presedens, andre sauebønder i dette og andre verneområder, vil også kunne søke om liknende tillatelse. Den samlede belastningen vil kunne bli for stor, jf. naturmangfoldloven § 10.

Miljødirektoratet utelukker ikke at det i spesielle tilfeller kan gis dispensasjon til bruk av helikopter i forbindelse med sauesanking, dersom vilkårene etter naturmangfoldloven § 48 er oppfylt. Hvorvidt det skal gis dispensasjon vil i slike tilfelle avgjøres etter en konkret vurdering hvor hensynet til verneverdier og verneformål avveies mot andre hensyn som dyrevelferd, hvorvidt tiltak haster, muligheter for alternative tiltak og liknende.

Søknaden om bruk av helikopter avslås derfor, men med en annen begrunnelse enn den nasjonalparkstyret i deres vedtak.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam seksjonsleder	Marit Doseth seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	Bodø
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	c/o Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405	8002	BODØ

Miljø-
direktoratet

BirdLife Norge

Trondheim, 10.04.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/6824

Saksbehandler:
Marit Doseth

Klage på vedtak om tillatelse til fuglehundprøver i Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområder

Det vises til klage på Midtre Nordland nasjonalparkstyre sitt vedtak 21.04.2023. Klagen ble oversendt fra nasjonalparkstyret 12.07.2023.

Vedtak

Miljødirektoratet tar klagen delvis til følge og opphever tillatelsen som er gitt til gjennomføring av hundeprøver i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern 21.04.2023 jf. forvaltningslovens §§ 25 jf. 41.

Søknad om å avholde hundeprøver i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern siste helg i april avslås. Vedtaket er fattet etter verneforskrift for Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern § 7 annet ledd.

Vedtaket kan ikke påklages.

Bakgrunn for saken

Salten fuglehundklubb tok 15. september 2022 kontakt med nasjonalparkstyrets sekretariat for å diskutere mulighetene for å avholde hundeprøver høst og vår i Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområde. Sekretariatet ba fuglehundeklubben fremsette to separate søknader, en for vår og en for høst. Søknad om høstprøven ble framsatt samme dag og ble innvilget dagen etter.

15. desember søkte fuglehundklubben om tillatelse til å avholde hundeprøver siste helg i april (fredag- søndag) i følgende verneområder: Saltfjellet landskapsvernområde, Gåsvatnan landskapsvernområde, Semska-Stødi naturreservat og Dypen naturreservat. Søknaden gjaldt for en lengst mulig periode. Det ble opplyst at hundene deles i tre klasser; ung hund, åpen klasse og vinnerklasse. I vinnerklassen er det inntil 20 hunder, 14 hunder i de to andre klassene. Det skal slippes to og to hunder om gangen, slipptid er 20-25 minutter.

Styret behandlet søknaden 24.02.2023. I saksframlegget ble det vist til at Saltfjellprøven er en av landet største og prestisjetunge jakthundprøver med 350 deltakere. Etter revisjonen av verneforskriftene i 2020, må store arrangementer ha tillatelse i verneområdene. Det er tidligere

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

ikke gitt tillatelse til å avholde omsøkte arrangement i naturreservatene Dypen, Stor-Graddis og Semska-Stødi.

Det opplyses at Bodø jeger & fiskeforening arrangerer hundeprøver på Saltfjellet i mars. Ved tidligere behandling av søknader/klager har nasjonalparkstyret uttalt at eventuelle arrangører skal varsles om at styret ikke ønsker fuglehundprøver i båndtvangstiden.

Styret viste til at aktuelle tidspunkt er en sårbar tid for en rekke arter, blant annet rovfugl, ryper og fjellrev. Siden det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om den påvirkningen den omsøkte aktiviteten har på dyre- og fuglelivet i prøve-områdene, ble føre-var-prinsippet tillagt stor vekt. Presedensvirkningen av en tillatelse ble også tillagt vekt. Nasjonalparkstyret avslo søknaden.

Avslaget ble påklagd av Salten Fuglehundklubb 03.03.2023. I klagen ble det vist til at de har arrangert Saltfjellprøven i mange år. Prøven har blitt en av de største prøvene i Nord-Norge og er veldig populær med deltakere fra hele landet. Det er mange fuglehundprøver gjennom vinteren/våren og prøvene må ikke kollidere med andre prøver til samme tid, i samme distrikt.

Det vises til at prøven gir en relativt stor inntekt til næringslivet i Saltdal. Siden stort sett alt av høyfjell er underlagt vern i områdene rundt Storjord så hevdes det at det er veldig lite egnede terreng tilgjengelig. Prøvene skal avholdes der hvor man ikke kommer i konflikt med sårbare arter. Arrangøren er godt kjent med hvor dette er. Blant annet er det avklart at man ikke avholder prøver i områder hvor man kan forstyrre fjellrev.

Nasjonalparkstyret tok klagen til følge og omgjorde vedtaket den 21.04. 2023, i strid med sekretariatets innstilling. Nasjonalparkstyrets skjønnsmessige vurdering var at arrangementet ikke vil komme i nevneverdig konflikt med verneverdiene i de to landskapsvernområdene. Salten Fuglehundklubb fikk tillatelse til å avholde fuglehundprøve 28. – 29. april 2023 i Gåsvatnan og Saltfjellet landskapsvernområder på følgende vilkår:

- Slippområder må avklares med Statskog og Saltfjellet reinbeitedistrikt.
- Prøven må ikke komme i konflikt med fjellrev i Saltfjellet landskapsvernområde. Øst for E6 skal slippene være nord for Dypenåga og utenfor Dypen naturreservat.
- Ved slipp i Viskisområdet kan deltakerne likevel gå gjennom Dypen naturreservat, men ikke slippe hunder.

Avslaget ble opprettholdt for hundeprøver i Dypen og Semska-Stødi naturreservat.

Klagen

BirdLife Norge og Naturvernforbundet i Nordland påklagde vedtaket 27.04.2023 og ba samtidig om at vedtaket ble gitt oppsettende virkning.

Klagerne viste til at alle hunder skal gå i bånd eller være forsvarlig inngjerdet i båndtvangsperioden. Hunder som jager husdyr, tamrein eller vilt kan gjøre skade selv om de ikke biter. Dyr blir stresset og skremt, og dør i verste fall.

Det ble anført at hekketiden med god grunn er godt beskyttet i regelverket, blant annet i hundeloven. Unntak fra båndtvang i dyrs ynglingstid og fuglenes hekketid er derfor svært uheldig. Arrangementet kan få følger for hele vår- og sommersesongen, siden dyr og fugler blir fortrengt og oppgir levestedene sine. Hvis noen arter har unger eller har lagt egg, er farene for sekundæreffekter store. Predatorer som kråke og ravn følger godt med på hva som skjer, og en unaturlig høy predasjon kan være en effekt dersom egg og unger blir liggende ubeskyttet. Hunder utfører selv predasjon.

I klagen vises det også til litteratur fra Norsk Institutt for naturforsking hvor effekten av hund spesielt og forstyrrelser generelt er omtalt. I fremtiden bør denne kunnskapen inngå i vurderingsgrunnlaget mener klagerne. Vinteren er en vanskelig tid for mange arter, og denne type arrangement må legges utenom båndtvangsperioden.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre sin vurdering av klagen

Nasjonalparkstyret behandlet klagen 27.06.2023. Klagen ble avslått i strid med sekretariatets innstilling. Sekretariatet mente at Saltfjellprøven ikke bør arrangeres siste helga i april av hensyn til dyr i yngletid og fugler i hekketid, spesielt ikke etter en krevende vinter med beitekrise. Det ble vist til tidligere signaler om at det ikke ville bli gitt tillatelse til hundeprøver i båndtvangstida.

Flertallet i nasjonalparkstyret mente imidlertid at en tillatelse til arrangementet var innenfor lov og forskrift. Det ble vist til at denne typen arrangementer avholdes i verneområder i andre deler av landet. Det legges til grunn en god dialog med reindrifta, og enighet om hvilke områder som skal brukes til arrangementet.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Parter og andre med rettslig klageinteresse har klagerett etter forvaltningsloven § 28. BirdLife Norge og Naturvernforbundet i Nordland er ikke part i saken. For å ha rettslig klageinteresse må klageren ha en viss tilknytning til saken, det vil si å ha interesser av slik art og styrke at det er rimelig å gi vedkommende et rettskrav på å få avgjort om et forvaltningsvedtak er gyldig.

Organisasjoner har i stor utstrekning rett til å klage for å fremme medlemmenes eller standens interesser, eller for å ivareta organisasjonens formål og ideelle interesser. Miljødirektoratet legger til grunn at BirdLife Norge og Naturvernforbundet i Nordland har rettslig klageinteresse i denne saken.

Miljødirektoratet har sin kunnskap fra foredraget til kongelig resolusjon, Norsk institutt for naturforskning (NINA) og saksforberedelsen ellers, jf. naturmangfoldloven § 8.

Hva gjelder saken?

Spørsmålet i saken er hvorvidt det skal gis tillatelse til Salten fuglehundklubb til å gjennomføre hundeprøver siste helg i april i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern og Gåsvatnan landskapsvernområde.

Aktuelle regler som gjelder for området

Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområde ble først vernet ved kgl.res. 8. september 1989. Verneforskriftene er senere revidert 16.oktober 2020.

Formålet med Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern er å ta vare på et egenartet natur- og kulturlandskap av stor naturhistorisk, økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi.

Videre er formålet med forskriften å ta vare på

a. et stort høyfjellsområde med særlig stor kvartærgeologisk verdi i avsetninger dannet i slutten av siste istid
b. et identitetsskapende landskap preget av mange samiske og andre kulturminner
c. et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Verneforskriften har bestemmelser om ferdsel og aktiviteter i § 7. Organisert ferdsel og ferdselsformer som ikke skjer til fots må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom dette kan forstyrre fjellrev eller påvirke dens livsbetingelser, jf. § 1 annet ledd bokstav c. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen. Også større arrangementer kan kun gjennomføres etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Formålet med Gåsvatnan landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap av økologisk og opplevelsesmessig verdi, som Jarbudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen og Fisktjønna naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Også i verneforskriften for Gåsvatnan reguleres ferdsel og aktiviteter i § 7. På samme måte som i Saltfjellet landskapsvernområde må større arrangementer ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten for å kunne gjennomføres.

Konkret vurdering

Utvidelsen og revisjonen av verneforskriftene for verneområdene på Saltfjellet ble vedtatt høsten 2020. De tidligere verneforskriftene for Saltfjellet og Gåsvatnan landskapsvernområder regulerte ikke annen ferdsel enn motorferdsel og organiserte hundeprøver var da ikke søknadspliktig.

Gjeldende verneforskrifter for landskapsvernområdene er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 36. Bestemmelsen setter rammene for hva som kan vernes som landskapsvernområder. Ifølge naturmangfoldloven § 36 andre ledd, siste setning kan det i forskrifter for landskapsvernområder gis bestemmelser om hva som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing, og om ferdsel som ikke skjer til fots (vår understrekning). Dette innebærer at det i landskapsvernområder ikke er adgang til å regulere ferdsel så lenge den er til fots.

Det fremgår av verneforskriften for Gåsvatnan landskapsvernområde at større arrangementer må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten for å kunne gjennomføres. De omsøkte hundeprøvene har ca. 350 deltakere og er dermed et stort arrangement som trenger tillatelse etter verneforskriften. Ferdselen skjer imidlertid til fots, og verneforskriften har heller ikke noe forbud mot slipp av hund. Styrets skjønnsmessige vurdering er at arrangementet ikke vil komme i nevneverdig konflikt med verneverdiene, slik at det ikke er grunnlag for å avslå søknaden i Gåsvatnan landskapsvernområde. Miljødirektoratet har ikke merknader til denne vurderingen.

Saltfjellet landskapsvernområde er imidlertid ikke bare vernet som landskapsvernområde, men i tillegg også som biotopvernområde, jf. verneforskriften § 2 tredje ledd. Biotopvernområdet dekker hele landskapsvernområdet og er vedtatt for å ivareta fjellreven. I biotopvernområder som overlapper helt eller delvis med landskapsvernområder, kan det fastsettes bestemmelser om ferdsel til fots og organisert ferdsel til fots.

Ifølge verneforskriften for Saltfjellet landskapsvernområde må organisert ferdsel og ferdselsformer som ikke skjer til fots ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom dette kan forstyrre fjellrev eller påvirke dens livsbetingelser, se § 7 annet ledd jf. § 1 annet ledd bokstav c. Det er et vilkår for å regulere ferdsel til fots etter denne bestemmelsen at ferdsel kan påvirke fjellreven og dens livsbetingelser. For å avgjøre søknaden må styret må derfor ta stilling til om omsøkte ferdsel kan ha innvirkning på fjellreven eller dennes leveområder,

Videre heter det i bestemmelsen at nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen. Det er ikke utarbeidet forvaltningsplan. Ifølge foredraget til kgl.res for Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern uttalte Klima- og miljødepartementet heter det imidlertid at "*... fjellrev med forslaget vil få bedre beskyttelse av sitt økologiske funksjonsområde innenfor verneområdet, noe fjellrev ikke har i verken i dagens verneforskrift eller i forskrift om fjellrev som prioritert art. Dette innebærer at forvaltningsmyndigheten i vurdering av dispensasjonssøknader må vektlegge at fjellrev er en del av verneformålet. Selv om motorferdsel i reindriften kan medføre støy og forstyrrelser, vil det fortsatt kunne gis tillatelse til dette, men det må gjøres en mer konkret vurdering av hvordan dette kan påvirke fjellreven og dens livsbetingelser. Departementet foreslår også bestemmelse om at annen støy som vesentlig kan forstyrre fjellrev er forbudt. Videre foreslås det bestemmelse om at større arrangementer, organisert ferdsel og ferdselsformer som ikke skjer til fots, må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, dersom dette utgjør en mulig fare for forstyrrelse av fjellrev.*"

Nasjonalparkstyret ga i vedtak 21.04. 2023 tillatelse til hundeprøvene. Det ble blant annet satt vilkår om at prøven ikke må komme i konflikt med fjellrev i Saltfjellet landskapsvernområde. Øst for E6 skal slippene være nord for Dypenåga og utenfor Dypen naturreservat. Styret begrunnet vedtaket med at arrangementet etter deres skjønnsmessige vurdering ikke ville komme i nevneverdig konflikt med verneverdiene. I forbindelse med klagen uttrykte styret at en tillatelse var innenfor lov og forskrift. Det ble vist til at denne typen arrangementer avholdes i verneområder i andre deler av landet. Det ble også lagt til grunn at det skulle være en god dialog med reindrifta, og enighet om hvilke områder som skal brukes til arrangementet.

NINA gir informasjon og råd om hvordan man skal unngå å forstyrre fjellreven ("Sett fjellrev? Meld fra om fjellrevobservasjoner" publisert 5. juli 2021) på sine hjemmesider. Her heter det at fjellreven kan bli stresset og urolig om vi kommer for nært. Mye ferdsel nært et hi kan føre til at fjellreven flytter til et annet hi av dårligere kvalitet. Fjellreven bruker hiet aktivt gjennom hele året, men det er to perioder da den er særlig sårbar for forstyrrelser: under etableringen i mars–april og i yngletiden mai–juni–juli.

Videre skriver NINA at for å forhindre at fjellreven blir forstyrret skal man unngå fjellrevens hiområder, spesielt under etableringen i mars–april og i fra midten av mai til midten av juli når valpene er særlig utsatte. Mennesker til fots bør holde en avstand til hiene på minst 300 meter, og gjerne enda lenger i åpent og flatt terreng. Avstanden bør økes dersom man er flere personer i gruppe. NINA gjør oppmerksom på at hunder kan overføre smittsomme sykdommer og parasitter til fjellreven. Hunder kan også ta livet av fjellrev.

Hvorvidt organisert ferdsel vil forstyrre fjellreven, må avgjøres ved en konkret vurdering hvor hvilken type organisert ferdsel det er, antall deltakere, hyppighet og varighet av aktiviteten og liknende vil være av betydning. Miljødirektoratet kan ikke se at nasjonalparkstyret har foretatt en slik vurdering. At liknende arrangement tillates i andre verneområder, kan ikke tillegges avgjørende vekt. Andre verneområder har andre verneformål og verneverdier. Likeledes har hundeprøvearrangementer ulike antall deltakere, gjennomføres på ulike måter og avholdes på ulike tidsrom.

Miljødirektoratet mener at nasjonalparkstyrets vedtak er mangelfullt begrunnet jf. forvaltningsloven §§ 24 og 25. Begrunnelsen skal vise til de faktiske forhold som vedtaket bygger på og hovedhensynene som har vært avgjørende for forvaltningens skjønn. Vi kan ikke se at styret har foretatt en konkret vurdering av arrangementets påvirkning på fjellreven. Vi kan heller ikke se at styret har vurdert miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Begrunnelsen er i foreliggende tilfelle så mangelfull at vi er usikre på hvilke vurderinger styret har lagt til grunn og vi kan derfor ikke utelukke at vedtaket er fattet på feil grunnlag. Den mangelfulle begrunnelsen er etter vår oppfatning en saksbehandlingsfeil som kan ha virket inn på vedtaket. Den tillatelse som styret har gitt til å gjennomføre hundeprøver i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern er derfor ugyldig jf. forvaltningsloven § 41.

Omsøkte arrangementet finner sted i den mest sårbare perioden for fjellreven. Antall deltakere er stort, så stort at avstanden til hiene ifølge NINA bør være mer enn 300 meter. Videre utgjør hunder en vesentlig del av arrangementet og hundene vil, dersom kommunene gir dispensasjon

fra båndtvangen, løpe fritt. Forstyrrelsene vil være vesentlig mer omfattende enn at mennesker uten hund ferdes til fots og avstanden til fjellrevens leveområder bør være betydelig.

Hundene kan også påføre fjellreven sykdom. Fjellreven er et av Norges mest truede pattedyr og direkte utrydningstruet her til lands. En rekke forvaltningstiltak gjør at bestanden utvikler seg i riktig retning. Selv om det kan være vanskelig å fastslå nøyaktig hvor nært man kan komme fjellreven før den blir forstyrret og hvilke konkrete konsekvenser hundeprøvene har for fjellreven, mener vi at det er en risiko for at prøvene kan medføre slik uro i en sårbar tid og dermed påføre fjellreven vesentlig skade. Vi tillegger derfor føre-var prinsippet vesentlig vekt i denne sak, jf. naturmangfoldloven § 9.

En tillatelse vil dessuten kunne skape presedens, jf. naturmangfoldloven § 10. Andre hundeklubber vil også kunne ønske å avholde sine prøver i fjellrevens yngletid og den samlede belastningen vil kunne bli for stor. Det vises til at arrangøren opplyser at det er viktig å avholde prøven på gitte tidspunkt fordi det er mange fuglehundprøver gjennom vinteren/våren og prøvene må ikke kollidere med andre prøver til samme tid i samme distriktet.

Videre mener vi at det ikke er nødvendig å gjennomføre dette arrangementet i verneområdet. Det vises til et naturmangfoldloven § 12 som sier at man for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering (vår understrekning) som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Hensynet til naturmangfoldet skal veie tungt i vurderingen av hvilken lokaliseringsløsning som skal velges. Vi mener derfor at hundeprøvene bør utføres utenfor verneområdet i foreliggende tilfelle.

Miljødirektoratet omgjør derfor delvis Midtre Nordland nasjonalparkstyre sitt vedtak 21.04.2023 og opphever den tillatelse som er gitt til gjennomføring av hundeprøver i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern, jf. forvaltningsloven §§ 25 jf. 41. Søknad om tillatelse til å avholde hundeprøver i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern siste helga i april avslås av hensyn til fjellreven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust	Terje Qvam
Avdelingsdirektør	seksjonsleder

Kopi til:
STATSFORVALTEREN I NORDLAND Postboks 1405 8002 BODØ

Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Saksbehandler, innvalgstelefon og e-post:
Johan Rova, 75531683
jorov@statsforvalteren.no

Dato:
13.06.2024

Sak:
2014/5230
Arkiv nr:
432.3

NOTAT

Sak: MIDNOR - Uttak av fremmede treslag - Sjunkhatten nasjonalpark

Til :
Fra: Johan Rova
Kopi til:

Sjunkhatten nasjonalpark - Befaringsnotat - Sluttbefaring etter avsluttet hogst - Hola - Salten skogservice AS

Den 23. april 2024 ble det utført sluttbefaring etter avsluttet hogst av plantede granfelter i områdene rundt Hola ved Valnesfjord: dels i Sjunkhatten nasjonalpark, dels på grunn hørende til Miljødirektoratet i det statlig sikrede friluftsområdet utefor nasjonalparken.

Det var fortsatt snø over store deler av området, men vi vurderte det var mulig å gjøre sluttbefaring.

Deltakere var forvalterne Johan Rova og Marte Brekke fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre, Torhild Lamo fra SNO og Magne Pedersen fra entreprenøren (Salten Skogservice AS).

Befaringen ble gjord på ski langs rød trasé i kart nedenfor. Fra traséen var det mulig å se sluttresultatene over mesteparten av hogstflatene som ble tatt i 2024 (oransje). Områder i grønne farger var tatt ut allerede i 2023 og er behandlet i befaringsnotat fra 2023.

Det var bygget ordentlige transportveier i snøen, med god kvisting, og vi vurderte det ville være mulig å identifisere plasser hvor det var risiko for kjørespor. Vi fant ikke noen steder hvor det var mistenkt det kunne ha blitt alvorlige kjørespor.

Befaringen ble gjort med reservasjon for at det ikke var mulig å sjekke om det hadde blitt etterlatt ris på stier. Entreprenør og SNO lovet å gjøre befaringer til sommeren for å sjekke dette. (Notat: I mai kom det inn klager fra allmenheten om at det lå kvist over sti på enkelte steder. Entreprenøren var inne i området i begynnelsen av juni og

ryddet bort den siste kvisten; da hadde allerede noen annen vært inne og tatt vekk en del grantopper ifølge entreprenøren.)

Vi vurderte den siste del av granhogsten hadde blitt godt gjort og godkjente arbeidet.

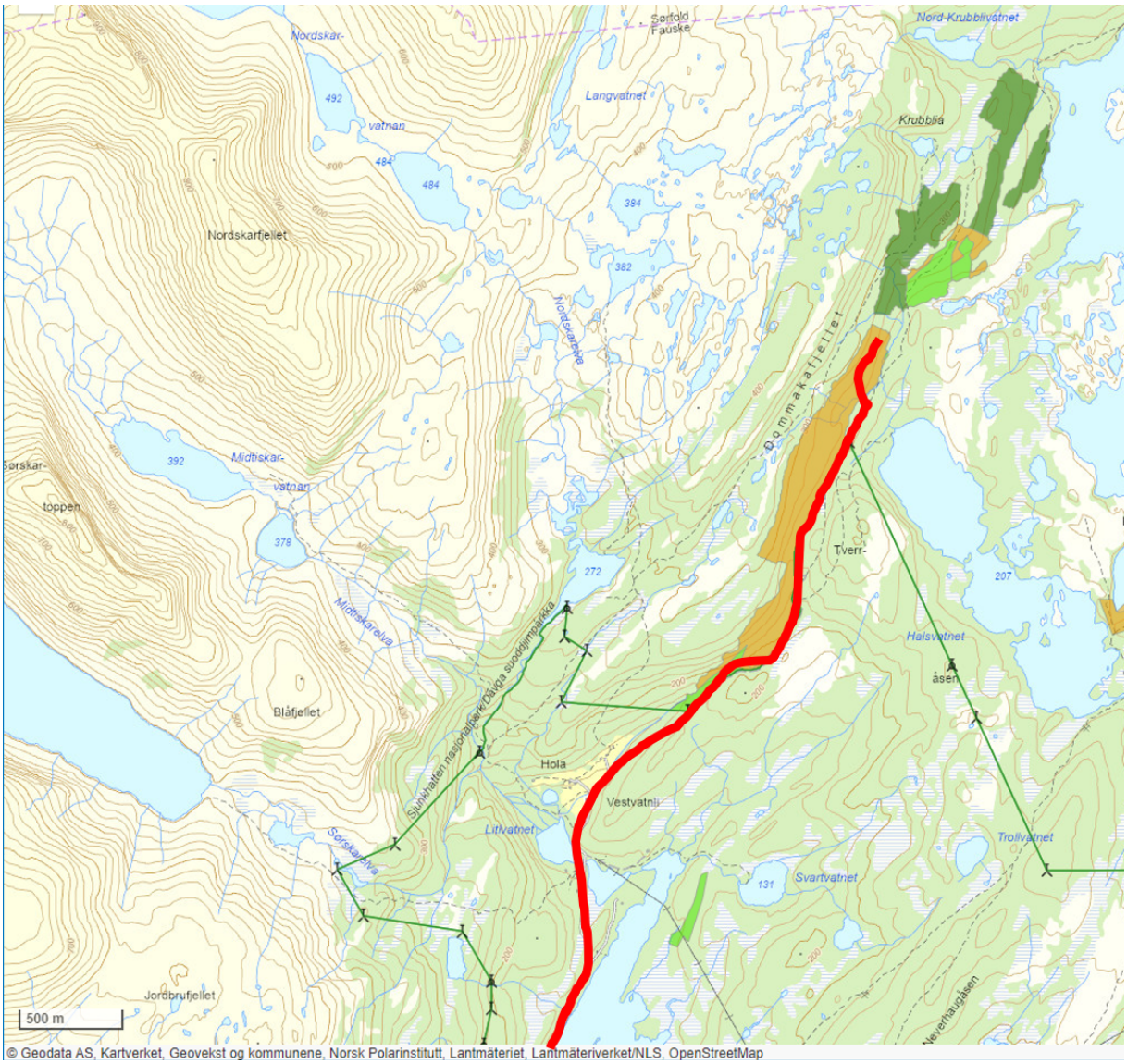

/Johan Rova & Marte Brekke

Bilder fra befaringen:

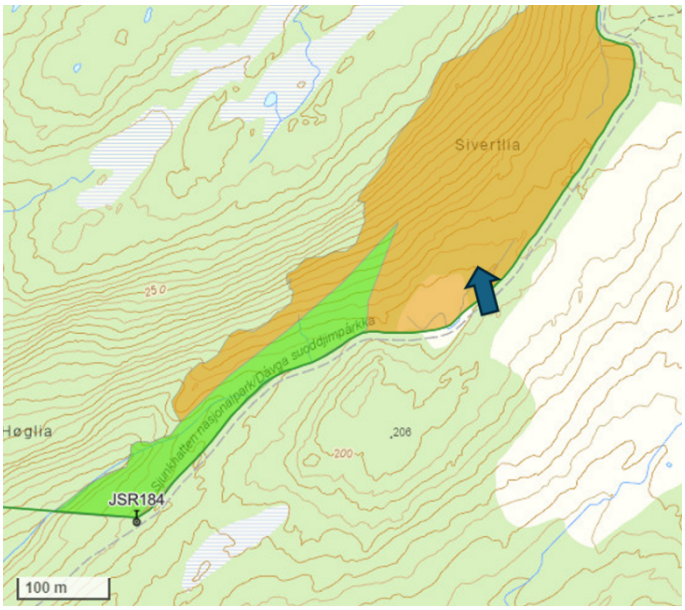
Sivertila
250
Høgfra
206
200
JSR184
100 m

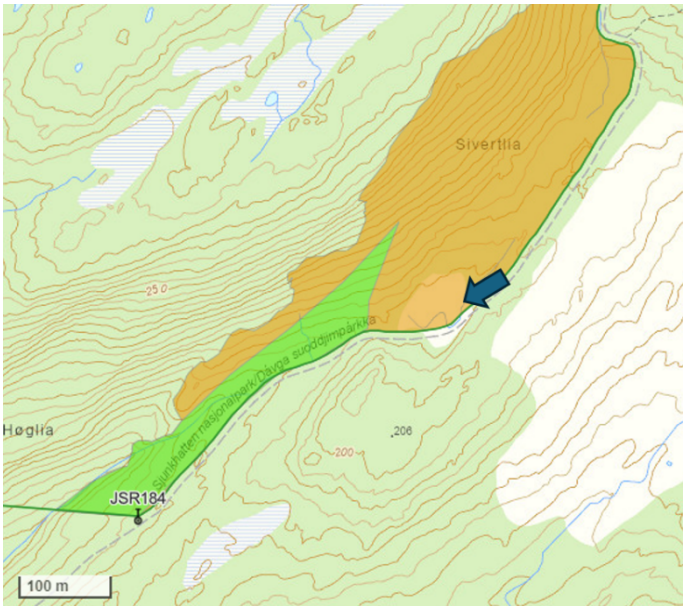
Sivertilia
Høglia
JSR184
100 m

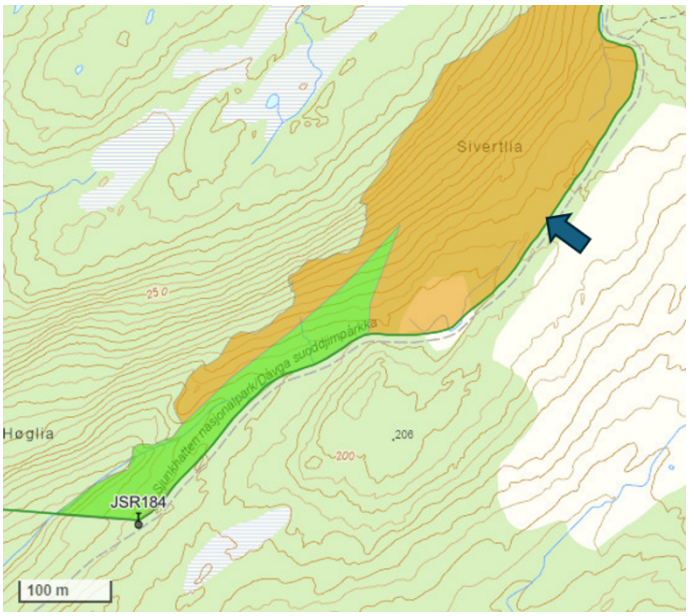
Sivertlia
250
Høglia
200
208
JSR184
100 m

ALFA

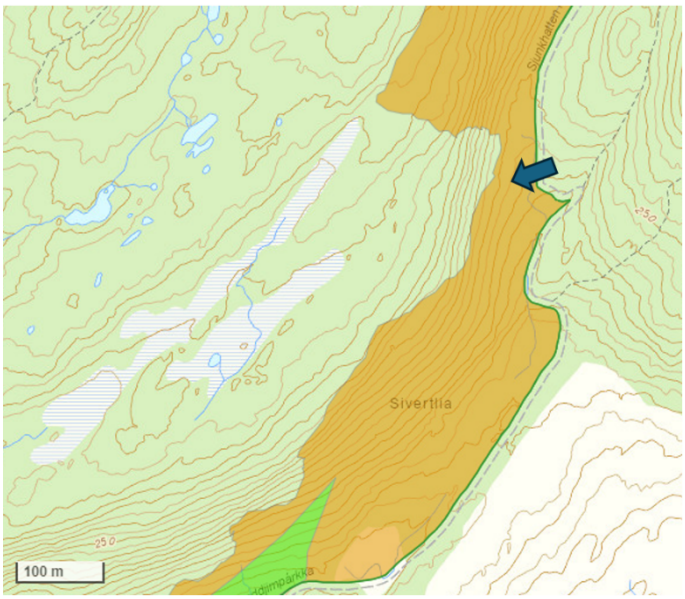
Sivertlia
250
100 m

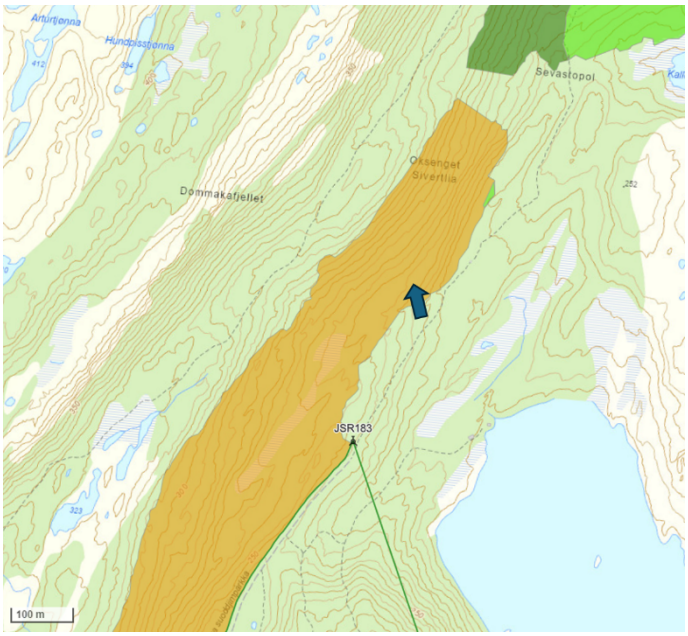
Arnurtjønna
Hundalsstjønna
Sevastopol
Oksenget
Sivertlia
Dommakafjellet
JSR183
100 m

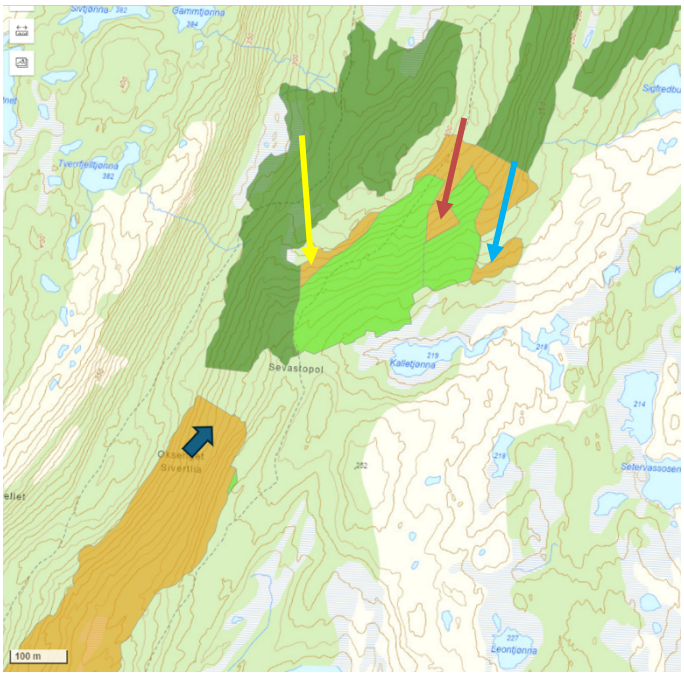

Gul, rød og lysblå pil viser samme plasser i foto og kart.

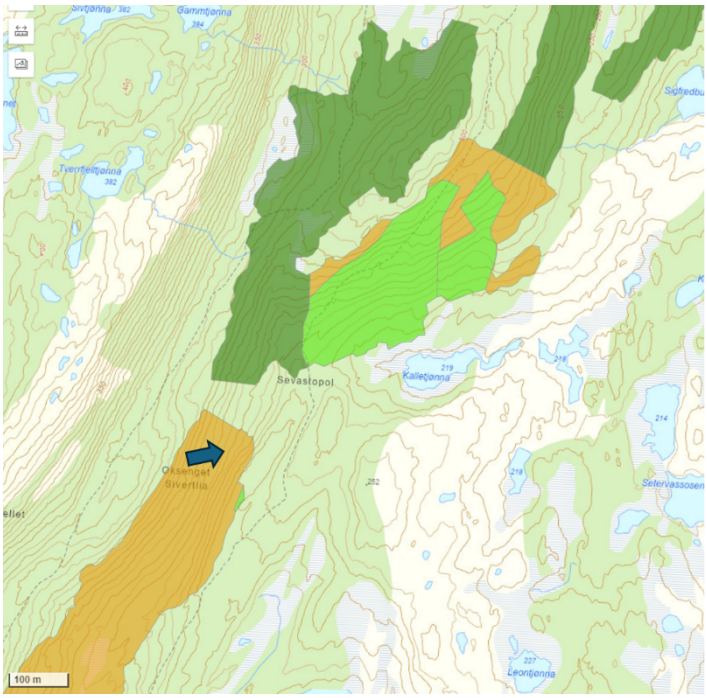
Gammtjønna
Tverrteltjønna
Sevastopol
Kalletjønna
Oksenget
Sivertlia
Setervassosen
Leontjønna
100 m

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røkland

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Saltdal turlag

Saksbehandler Inge Sollund Ingvaldsen **Vår ref.** 2024/3720 **Deres ref.** **Dato** 07.06.2024

Svar på henvendelse om søknadsplikt - Fellesturer unntatt søknadsplikt - Saltdal turlag

Vi viser til deres henvendelse datert 10. mai 2024 med oversikt over planlagte fellesturer i regi Saltal turlag. Først vil vi takke for at dere tar kontakt i forkant.

Fellesturene dere har listet opp i henvendelsen er:

1) Galaga - Rykjedalen (Junkerdal nasjonalpark)
2) Lønsdal – Storjord (Saltfjellet landskapsvernområde)
3) Storflåget (Fiskvågflåget naturreservat)
4) Nedre Viskis (Dypen naturreservat og Saltfjellet landskapsvernområde)
5) Tjernfjelltjønna (Junkerdalsura naturreservat og Saltfjellet landskapsvernområde)
6) Solvågtind (Junkerdalsura naturreservat og Junkerdal nasjonalpark)

Fellesturene deres berører mange ulike verneområder, med ulik verneform, vernebestemmelser og til og med forvaltningsmyndigheter. I henvendelsen skriver dere at turene som regel har mellom 4 og 10 deltakere, og sjeldent over 20. Vi velger å nummerere turen for videre vurdering.

Fellesturen i Galagadalen – Rykjedalen (1) gjennomføres i sin helhet i Junkerdal nasjonalpark. Nasjonalparken er ikke til hinder for turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, universiteter, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Denne turen kan arrangeres uten søknad, uten begrensninger i antall.

Fellesturen fra Lønsdal til Storjord (2) går i sin helhet i Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern for fjellrev. Organisert ferdsel må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom dette kan forstyrre fjellrev eller påvirke dens livsbetingelser. Turen mellom Lønsdal og Storjord vil ikke påvirke fjellreven negativt, og kan gjennomføres uten begrensninger i antall.

Fellesturene til Storflåget (3), Nedre Viskis (4), Tjernfjelltjønna (5) og Solvågtind (6) vil gjennomføres i Junkerdalsura, Dypen og Fiskvågflåget naturreservater. Disse har de strengste verneforskriftene med bestemmelser som regulerer denne typen fellesturer. Felles forvaltningspraksis for alle disse naturreservatene er at skoleklasser skal kunne gjennomføre turer uten å måtte søke i forkant. En skoleklasse er definert til 30 stykker. Alle disse turene

kan derfor gjennomføres uten særskilt tillatelse, dersom dere ikke overskrider 30 deltakere. Dette gjelder også Fiskvågflåget naturreservat som forvaltes av Statsforvalteren i Nordland.

Jubileumsturen opp til Solvågtind (6) går først gjennom Junkerdalsura naturreservat, deretter Junkerdal nasjonalpark. Vi tar utgangspunkt i at fellesturen til Solvgåtind vil få flere enn 30 deltakere, og at dere trenger tillatelse fra verneforskriften for Junkerdalsura naturreservat for å gjennomføre med ønsket antall deltakere. Vi er kjent med arrangementet, og har de opplysningene vi trenger for å behandle dette som en egen søknad. Dette vil bli behandlet av nasjonalparkforvalter på delgeret myndighet, og vedtak sendes i et eget brev.

Dersom dere ønsker å gjøre opp bål på noen av fellesturene vil vi opplyse om at det er store variasjoner i restriksjonsnivå på bålbrenning, mellom disse fem verneområdene. Gjør derfor ikke opp bål uten at dere kjenner til hvilke regler som gjelder for det verneområdet dere besøker.

Til slutt ønsker vi dere lykke til med gjennomføringen av fellesturene i regi av Saltdal turlag.

Med hilsen

Inge Sollund Ingvaldsen
sekretariatsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Fra: Postmottak KLD[postmottak@kld.dep.no]
Sendt: 29.05.2024 12:23:10
Til: Skansen, Ronny;Gulbrandsen, Jenny Marie;Odden, Alf;Haug, Jørn Trygve;Grevrusten, Stein Magne;Stokkenes, Aina-Elise Bolstad;hotbk@statsforvalteren.no;Valan, Sindre Kolstad;Sveen, Kari;Ullring, Ulf;Liebe, Morten;Sørlie, Kristine;Rødstøl, Mari Melbø;Stensby, Trond;Skarsaune, Ingvild;Nystuen, Hilde;Berge, Eirin;Sem, Gunhild Kirsti;Svendsgard, Bernhard;Nystad, Ingvild Hansen;Wika, Jannike Elise;Kvalshaug, Ole-Jakob;Aarstrand, Bjørnar;Sørensen, Emma Andrea;Andersen, Erik Jonas;Rova, Johan;Ingvaldsen, Inge Sollund;Halvorsen, Morten;Buttingsrud, Trond Erik;Jaren, Hege;Olsen, Monika;Skjemstad, Oddrun;Stine Emilie Alfonsdatter Nøding;Benonisen, Rune;Storm, Nina Andrea;Olsen, Sunniva;Vistnes, Ingunn Ims;Salmila, Karoline;Østereng, Geir;Solbakke, Jørgen Eira;Baardvik, Bjørn Morten;Kollstrøm, Rolf;Birkeland, Ingve;Tødås, Tore;Thyrum, Kirsten;Bull, Hans;Nisja, Eli Grete;Eide, Sara Kristiane Kjærgård;Slettom, Lars;Berger, Marit Sophie;Henriksen, Linda Forbregd;stsig@statsforvalteren.no;Nøstvold, Lina;Eide, Sara Kristiane Kjærgård;Moen, Hege Sæther;Sjømæling, Anne;Herregården, Kristian Kvaalen;Dobbedal, Eirik Johansen;Kråkenes, Lars Mikkjel Hus;Wallevik, Øystein;Snøtun, Trygve;Hauge, Tor Arne;Nedrelo, Eldrid;Nornes, Anbjørg;Vallestad, Jorunn;Underdal, Maria Baudonnel;Røyrvik, Alf Erik;Aasland, Øistein;anne.gerd.nysveen@ullensvang.kommune.no;trine.lise.slatsveen@nore-og-uvdal.kommune.no;bjornhelge.bjornsen@tinn.kommune.no;Haavik, Astrid Bakke;Bjerka, Ida Steien[ronny.skansen@statsforvalteren.no;jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no;alf.odden@statsforvalteren.no;jorn.haug@statsforvalteren.no;stein.grevrusten@statsforvalteren.no;aina-elise.bolstad.stokkenes@statsforvalteren.no;hotbk@statsforvalteren.no;sindre.valan@statsforvalteren.no;kari.sveen@statsforvalteren.no;ulf.ullring@statsforvalteren.no;morten.liebe@statsforvalteren.no;kristine.sorlie@statsforvalteren.no;mari.rodstol@statsforvalteren.no;trond.stensby@statsforvalteren.no;ingvild.skarsaune@statsforvalteren.no;hilde.nystuen@statsforvalteren.no;eirin.berge@statsforvalteren.no;gunhild.sem@statsforvalteren.no;bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no;ingvild.hansen.nystad@statsforvalteren.no;jannike.wika@statsforvalteren.no;ole-jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no;bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no;emma.andrea.sorensen@statsforvalteren.no;erik.jonas.andersen@statsforvalteren.no;johan.rova@statsforvalteren.no;inge.ingvaldsen@statsforvalteren.no;morten.halvorsen@statsforvalteren.no;trond.erik.buttingsrud@statsforvalteren.no;hege.jaren@statsforvalteren.no;monika.olsen@statsforvalteren.no;oddrun.skjemstad@statsforvalteren.no;stine.noding@statsforvalteren.no;rune.benonisen@statsforvalteren.no;nina.storm@statsforvalteren.no;sunniva.olsen@statsforvalteren.no;ingunn.vistnes@statsforvalteren.no;karoline.salmila@statsforvalteren.no;geir.ostereng@statsforvalteren.no;jorgen.solbakke@statsforvalteren.no;bjorn.baardvik@statsforvalteren.no;rolf.kollstrom@statsforvalteren.no;ingve.birkeland@statsforvalteren.no;tore.todas@statsforvalteren.no;kirsten.thyrum@statsforvalteren.no;hans.bull@statsforvalteren.no;eli.nisja@statsforvalteren.no;sara.kristiane.kjergard.eide@statsforvalteren.no;lars.slettom@statsforvalteren.no;marit.berger@statsforvalteren.no;Linda.Forbregd@statsforvalteren.no;stsig@statsforvalteren.no;lina.nostvold@statsforvalteren.no;sara.kristiane.kjergard.eide@statsforvalteren.no;hege.moen@statsforvalteren.no;anne.sjomaling@statsforvalteren.no;kristian.herregarden@statsforvalteren.no;Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no;lars.mikkjel.hus.krakenes@statsforvalteren.no;oystein.wallevik@statsforvalteren.no;trygve.snotun@statsforvalteren.no;tor.arne.hauge@statsforvalteren.no;eldrid.nedrelo@statsforvalteren.no;anbjorg.nornes@statsforvalteren.no;jorunn.vallestad@statsforvalteren.no;maria.underdal@statsforvalteren.no;alf.erik.royrvik@statsforvalteren.no;oistein.aasland@statsforvalteren.no;anne.gerd.nysveen@ullensvang.kommune.no;trine.lise.slatsveen@nore-og-uvdal.kommune.no;bjornhelge.bjornsen@tinn.kommune.no;astrid.haavik@statsforvalteren.no;ida.bjerka@statsforvalteren.no]
Tittel: Høring - NOU 2024:10 Ny motorferdsellov

Til nasjonalpark- og verneområdestyrene v/ kontaktpersoner i e-postadresser.

Vedlagt følger høring om *NOU 2024:10 Ny motorferdsellov.*
Høringen er også oversendt direkte til statsforvaltere (se vedlagt høringsliste).

Mvh

Postmottak
Klima- og miljødepartementet

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	24/2052-	27. mai 2024

Høringsbrev NOU 2024: 10 Ny motorferdsellov

Klima- og miljødepartementet sender Motorferdsellovutvalgets utredning NOU 2024: 10 *Ny motorferdsellov - Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven)* på offentlig høring.

Motorferdsellovutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 3. september 2021. Foranledningen for nedsettelsen av utvalget var et stortingsvedtak der regjeringen ble bedt om å fremme forslag om revidering av motorferdselloven med sikte på økt lokalt selvstyre og mindre byråkrati samtidig som hensynet til natur og friluftsliv blir ivaretatt.

Motorferdsellovutvalgets NOU ble overlevert klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen 21. mai 2024.

Departementet inviterer høringsinstanser og andre interesserte til å vurdere utredningen. Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Høringsinstansene bør vurdere om saken skal sendes til eventuelle underliggende etater eller tilsluttede virksomheter eller samarbeidende organisasjoner. Alle som ønsker det kan uttale seg, selv om de ikke er oppført på listen over høringsinstanser.

Høringssvar sendes inn ved å bruke skjemaet for høringssvar på regjeringen.no (https://www.regjeringen.no/id3040367/). Ved tekniske problemer kan innspill, med referanse 24/2052, i stedet sendes på e-post til postmottak@kld.dep.no. Høringsuttalelsene er offentlige etter offentleglova og blir publisert på regjeringen.no.

Fristen for å sende inn innspill er 15. september 2024.

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8013 Dep	Kongens gate 20	22 24 90 90	Naturforvaltningsavdelingen	Karin Maria Svånå
0030 Oslo		Org.nr.		22 24 60 88
postmottak@kld.dep.no	www.kld.dep.no	972 417 882		

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Karin Maria Svåna
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Alle kommuner
Alle fylkeskommuner
Alle statsforvaltere
Departementene
Artsdatabanken
Datatilsynet
Den Nasjonale Filmkommisjonen
Den norske turistforening
Finnmarkseiendommen
Forum for natur og friluftsliv
Forum for utvikling og miljø
Framtiden i våre hender
Friluftsrådenes landsforbund
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)
Greenpeace
Hovedorganisasjonen Virke
Kartverket
Kommunesektorens organisasjon (KS)
Konkurransetilsynet
Kulturrådet
Kystskogbruket
Kystverket
Landbruksdirektoratet
La humla suse
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Landssamanslutninga av vasskraftkommunar
Luftfartstilsynet
Mattilsynet
Miljødirektoratet
Miljøstiftelsen Bellona
Nasjonalforeningen for folkehelsen
Nasjonalparkstyrene
Natur og ungdom
Naturvernforbundet
Nettverk for miljørettet folkehelsearbeid
NHO Luftfart
NHO Reiseliv
NHO Sjøfart
NHO Transport
NOAH for dyrs rettigheter
Norges Automobil-Forbund (NAF)
Norges bilbransjeforbund
Norges bondelag
Norges Fjellstyresamband
Norges forskningsråd
Norges geologiske undersøkelse (NGU)

Norges Handikapforbund
Norges Hytteforbund
Norges idrettsforbund
Norges jeger- og fiskerforbund
Norges kulturvernforbund
Norges Luftsportsforbund
Norges miljøvernforbund
Norges Motorsportforbund
Norges skogeierforbund
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Norsk almenningsforbund
Norsk Bergindustri
Norsk bonde- og småbrukarlag
Norsk botanisk forening
Norsk forening mot støy
Norsk friluftsliv
Norsk inistitutt for luftforskning
Norsk institutt for bioøkonomi (Nibio)
Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
Norsk institutt for naturforskning
Norsk institutt for vannforskning
Norsk Journalistlag
Norsk ornitologisk forening
Norsk plantevernforening
Norsk polarinstitutt
Norsk presseforbund
Norsk sau og geit
Norsk zoologisk forening
Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner
Norske landskapsarkitekters forening
Norske reindriftsamers landsforbund
NORSKOG
Nortura SA
Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)
Politidirektoratet
Riksadvokaten
Riksantikvaren
Røde Kors
SABIMA - Samarbeidsrådet for biologisk mangfold
Sametinget
SINTEF
Sjøfartsdirektoratet
Snøscooterimportørenes forening
Snøskuterklubbenes Fellesråd
Småkraftforeninga
Statens vegvesen, Vegdirektoratet

Statistisk sentralbyrå
Statkraft
Statnett SF
Statskog SF
Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning
Tolldirektoratet
Transportøkonomisk institutt
Treindustrien
Utmarkskommunenes sammenslutning
Vellenes fellesorganisasjon
Viken Skog
Vitenskapskomiteen for mat og miljø
WWF-Norge
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
ZERO - Zero Emission Resource Organisation
ØKOKRIM

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/33709-0

Saksbehandler: Inge Sollund Ingvaldsen

Dato: 17.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	13/2024	25.06.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Prioritering av arbeidsoppgaver høsten 2024

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre tar sekretariatets forslag til prioritering av arbeidsoppgaver 2024 og langsiktig planlegging av innfallsporter, forvaltningsplaner og besøksstrategier 2024-2027 til orientering.

Bakgrunn og vurdering

Midtre Nordland nasjonalparkstyre ba i styremøtet mars 2024 om en oversikt over arbeidsoppgaver og fremdrift i ulike prosesser. Etter dette styremøtet har det oppstått en kritisk situasjon for sekretariatsdriften inneværende år.

Fire av fem nasjonalparkforvaltere skal av ulike årsaker slutte i løpet av sommeren og høsten. Det vil være svært begrenset arbeidskapasitet igjen i sekretariatet, og styret må prioritere arbeidsoppgaver. Sekretariatet har forsøkt å lage en prioritering, men selv små bagatellmessige saker vil i høst kunne gjøre at man må omprioritere. Styret bør undersøke muligheter for å få avlastning fra andre nasjonalparksekretariat i fylket, eventuelt bistand fra Statsforvalteren i Nordland i denne perioden.

Oppgave	Verneområde	Budsjett	Post	Status juni 2024 0 - Ikke startet 1- I gang 2 - Nesten klar 3 - Avsluttet	Mål 2024 0 - Ikke startet 1- I gang 2 - Nesten klar 3 - Avsluttet	Prio høst 2024 0 - Avsluttet 1 - Høy prio 2- Middel prio 3 - Til 2025 4 - Utgår helt	Kommentar
Besøksstrategi Saltfjellet	Saltfjellet NP	-	Arbeidstid	2	3	0	Besøksstrategien omfatter alle verneområdene på Saltfjellet og blir faststilt i juni 2024.
Brosjyre Sjunkhatten.	Sjunkhatten	-	Arbeidstid	3	3	0	Sendt til trykk. Følger opp brosjyre andre språk til høsten.
Brøyting av vei til innfallsport ved Ner-Skaiti. Skriftlig avtale følger KPI	Junkerdal	13 000,00	Grunnstøtte	3	3	0	Avtale finnes
Drift av toalett og søppelhåndtering Lakshola	Rago	45 000,00	Grunnstøtte	3	3	0	Avtale finnes (Minn Gerd-Bente/Sørfold kommune på å sende regning)
Ferdselstellere		-	Arbeidstid	2	3	0	Plan for ferdselstellinger finnes for 2024--2026. Ligger som Excel-fil under Besøksstrategi og Forvaltningsplaner. Fjelltjenesten er utfører. Gjennstår for sekretariatet i 2024: Registrere tellingene fra 2024 i XL-tabellen. På sikt (2025--): Be noen legge opp en database (Access?) hvor alle historiske data blir lagt inn, slik at det blir mulig å gjøre ordentlige analyser.
Følge opp NINA og fjellrev-avtale - Ny handlingsplan			Arbeidstid	3	3	0	Bør på plass før ny feltsesong. Her har vi utarbeida et høringsinnspill, som foreslår å inngå samarbeidsavtaler ved slike nasjonale prosjekter.
Hogst Hola	Sjunkhatten	450 000,00	Restaurering	3	3	0	Klager på ris over sti- Salten skogservice v/ Magne har fulgt opp dette, skal være OK nå.
Hovedplakat Rago	Rago	-	Arbeidstid	3	3	0	Venter på mulighetsstudien, men klar til trykk
Kjøp tavler cortenstål og furu		300 000,00	Tiltaksmidler	1	1	0	Paavo har kjøpt en del furutavler fra Fjelltjenesten. Vil bli midler over som nok må tilbake til Miljødirektoratet etter september-delrapporteringen. Fjelltjenesten vil montere de som er bestilt - ikke noen større oppfølgning.
Klopplegging vest for Balvassdemningen	Junkerdal	30 000,00	Tiltaksmidler	1	3	0	Bestilt fra Fjelltjenesten.
Kurser og videreopplæring		-	Arbeidstid	3	3	0	Jonas (NiN), Johan (skuter), Paavo
Legge inn oversettelse nettsider Rago og Junkerdal			Arbeidstid	2	3	0	Jonas går i gang med dette. Mest sannsynlig klart innen utgangen av august
Mariskodagen	Junkerdalsura	-	Arbeidstid	3	3	0	16.06.2024. I samarbeid med BNN og Observation of Change.
Nordlandsruta		-	Arbeidstid	3	3	0	Forprosjektet er avsluttet
Ny nasjonalparkutstilling		-	Arbeidstid	2	3	0	Ny utstilling har frist 14. juni 2024
Skifte brudekke Harondalen	Saltfjellet NP	-	Arbeidstid	1	3	0	Bestilt fra Fjelltjenesten.
Slått Bredek	Saltfjellet NP	150 000,00	Tiltaksmidler	1	3	0	Sekretariatet sin rolle er å bestille jobben fra Fjelltjenesten (klart!) og betale faktura.
Styrebefaring Saltfjellet		-	Arbeidstid	2	3	0	24.06.2024.
Temaplakat Rago	Rago	-	Arbeidstid	3	3	0	Venter på mulighetsstudien, klar til tyrkk
Underliggere		-	Arbeidstid	3	3	0	Ligger fortsatt en del underliggere på Bygger'n Rognan. Har Per Martin tatt hand om dem?
Ved til bålplasser	Rago	10 000,00	Tiltaksmidler	1	3	0	Bestilt fra Fjelltjenesten.
Attestere reiseregninger og møtehonorarer for styremedlemmer		-	Arbeidstid	1	1	1	Har tidligere vært lagt til Inge eller Johan. Etter august til Marte? Eller Oddlaug? Må avklares mellom styret og Statsforvalteren.
Besøksstrategi Láhko	Láhko	-	Arbeidstid	1	2	1	Arbeides med som del av forvaltningsplan
Forprosjektering myrrestaurering Sørfjorden og Sjunkfjorden	Sjunkhatten	10 000,00	Tiltaksmidler	1	3	1	Båt til Sjunkhatten. Johan blir med, og lager et notat dersom det skal følges opp i fremtida. Prioritert ettersom både Brit (SNO) og Johan slutter i høst. Hvis ikke Brit har mulighet vil denne oppgave utgå.
Forvaltningsplan Láhko	Láhko	25 000,00	Arbeidstid	1	2	1	FVP ferdig til faglig granskning 01 sept.
Hovedplakat	Sjunkhatten	-	Arbeidstid	3	3	1	Plakat er sendt til trykk.
Innfallsport Heia	Sjunkhatten	-	Arbeidstid	2	3	1	Natursti og plakater er klare, og vil kommer på plass innen 3.sept. Åpning av Heia denne datoen med Bodøskoler. Dette er et samarabeid med Bodø kommune, BNN m.fl.
Kontaktperson Junkerdal, Junkerdalsura, Stor-Graddis, Dypen		-	Arbeidstid	1	1	1	
Kontaktperson Láhko, Langvassdalen-Ruffedalen		-	Arbeidstid	1	1	1	
Kontaktperson Rago		-	Arbeidstid	1	1	1	

Kontaktperson Saltfjellet-Svartisen, Saltfjellet, Gåsvatnan, Semska-Stødi, Blakkådalen, Nattmoråga		-	Arbeidstid	1	1	1	
Kontaktperson Sjunkhatten		-	Arbeidstid	1	1	1	
Mulighetsstudier innfallsport Jakobsbakken	Junkerdal	300 000,00	Tiltaksmidler	1	3	1	Mulighetsstudie bestilt 1. mai. Blir klar etter sommeren 2024. Gjennstår kun å godkjenne rapporten.
Naturoppdrag		-	Arbeidstid	1	1	1	Alle tar en grundig utsjekk av sine oppdrag, før høsten
Organisere dokumenter Teams-Sharepoint-Onedrive		-	Arbeidstid	1	2	1	
Retningsskilt Stor-Graddis og fundamentering av portal	Stor Graddis	12 000,00	Arbeidstid	1	2	1	Betalt fra før?
Saksbehandling (løpende)		-	Arbeidstid	1	1	1	Status juni 2024: X restanser i Y saker. Til høsten 2024 er det ventet omtrent 70-90 skutersøknader (fr.a. Saltfjellet og Láhko). Mal for skutertillatelser finnes. Forslag er å samle all snøskuterbehandling til en konsentrert arbeidsuke i november, for å ta alle sakene felles på en rasjonal måte. Er det OK for styret? Vil bety vi gir direkte tilbakemelding til alle som søker at: "Du får svar før nyttår!"
Stenging grotteåpninger Storbekkgrotta	Saltfjellet NP	300 000,00	Tiltaksmidler	1	3	1	Anskaffelse felles med Statsforvalteren: Ole Martin tar ansvar og holder oss oppdatert
Stimerking Storjord-Solvågtind i tråd med besøksstrategi.	Junkerdal	-	Arbeidstid	1	3	1	Midler avsatt hos Fjelltjenesten. Avtalt med Statskog 2024/4058. Evaluere effekter av merking etter hvert (2025?) og vurdering av flere tiltak (skilting?).
Styrebefaring Junkerdal		-	Arbeidstid	2	3	1	Paavo har gjort all planlegging. Gjennstår: Deltakelse ved befaringsdagen.
Styremøter		-	Arbeidstid	1	3	1	
Temaplakat	Sjunkhatten	-	Arbeidstid	3	3	1	sendt til trykk
Følge opp rådgivende lokalutvalg Sjunkhatten		-	Arbeidstid	0	3	2	
Granprosjekt Junkerdalsura kunst	Junkerdalsura	-	Arbeidstid	1	2	2	Deltakelse to wørksjopper. Se mer info i sakene 2022/318 (avtale med NINA/NMBU for biologisk oppfølgning) og 2016/8388 (hogst/veteranisering).
Hjemmeside Sjunkhatten	Sjunkhatten	-	Arbeidstid	0	3	2	Jonas er i gang med denne. Trolig klar innen utgangen av august
Innfallsport Lakshol-Litjsand	Rago	200 000,00	Tiltaksmidler	1	2	2	Mulighetsstudie blir bestilt etter styremøte i juni 2024. Forslag: Kolbjørn Mathisen følger opp arkitektene / styringsgruppa (to befaringer og et møte?) høsten 2024. Ikke så stor jobb gjennstår til sekretariatet i 2024, men blir å gå videre med prosjektet i 2025.
Jubileumsfeiring Junkerdal	Junkerdal	-	Arbeidstid	2	2	2	Felles med BNN. Fagkvelder, jubileumsfeiring, fellesturer
Klopplegging Grisryggen og Storskogvatnet	Rago	300 000,00	Tiltaksmidler	1	2	2	Avtaler på eiendommer fra Lakshol til Storskogvatnet er i prosess. Klopplegging fra Litjsand utgår frem til grunneierdisputt er løst.
Lager en plan for utskifting av informasjonstavler	Junkerdal	-	Arbeidstid	1	1	2	Nye tavler er bestilt fra Per Martin (Fjelltjenesten). Jim Kristensen (Fjelltjenesten--> SNO) har oversikt hvilke tavler skal skiftes.
Oversikt over "allt" en nyansatt bør være kjent med - veiledere, kurser, Elements, dokumentlagring…		-	Arbeidstid	1	1	2	
Se over maler i Elements		-	Arbeidstid	1	3	2	Inge ser på dette i forbindelse med sakspapirer til kmmende styremøte
Standarder for saksbehandling - veileder		-	Arbeidstid	1	2	2	Se "oversikt over alt en nysanatt bør være kjent med"
Temaplakat og informasjonsmateriale reindrift		-	Arbeidstid	2	2	2	Begynn med å ta frem materiale til Junkerdal NP. Utkast ferdig, mulig å gjøre endringer.
Varsomhetsplakat og temaplakat varder	Saltfjellet NP	10 000,00	Tiltaksmidler	1	2	2	Klar til å bestilles når Besøksstrategi er ferdig.
Forvaltningsplan Junkerdal	Junkerdal	25 000,00	Arbeidstid	1	2	3	Vil ligge hos Miljødirektoratet til faglig godkjenning høsten 2024, arbeidet går videre i 2025.
Forvaltningsplan Saltfjellet	Saltfjellet	-	Arbeidstid	0	0	3	Venter til vi har FVP fastsatt for Junkerdal eller Láhko.
Følge opp bevaringsmål		-	Arbeidstid	1	1	3	Fortløpende. Johan kan gi veiledning.
Granprosjekt Junkerdalsura biologi	Junkerdalsura	-	Arbeidstid	1	1	3	Hold kontakt med NINA og NMBU for planlegging 2025. Dronefotografering er bestilt fra SNO/Vegar Pedersen for 2024 - dette bør gjentas hvert/annen hvert år for dokumentasjon/oppfølgning og bildene lagres i Skyfish. Se mer info i sakene 2022/318 (avtale med NINA/NMBU for biologisk oppfølgning) og 2016/8388 (hogst/veteranisering). Husk også planlegging med Observation of Change (kunstner-prosjekt, kontaktperson Anja Kath). Viktig gi alle parter mulighet å planlegge å søke midler i tid, derfor er det lampelig å ha kontakt i oktober, for å kunne forberede felles søknader til begynnelsen av januar det år saker er planlagt.

Hovedplakater for naturreservater	Flere områder	-	Arbeidstid	1	1	3	Emma har startet på alle uten om Langvassdalen-Ruffedalen. De er fortsatt i første utkast-fasen. Jonas kartlegger hva som Emma har gjort, men i øvrig ikke prioritert 2024.
Innfallsport Junkerdalsura (Viewpoint) --> Visjon Storjord	Junkerdalsura med flere	300 000,00	Tiltaksmidler	1	1	3	Avslutte Viewpoint - Starte nytt prosjekt med innfallsport
Interreg: Grenseløs, ansvarlig vandringsturisme		-	Arbeidstid	1	1	3	Inge melder fra til Knut Berntsen
Kartlegging klopping Stabbursfjellet	Langvassdalen-Ruffedal	-	Arbeidstid	0	0	3	Lage rapport om hva som må gjøres, hvor mye klopp må anskaffes osv.
Klopplegging av sti mellom Heia/Furumoen og Erlingbu. Grunneieravtale	Sjunkhatten	-	Arbeidstid	0	1	3	Venter svar fra Bodø kommune
Klopplegging og bru Langvassdalen	Sjunkhatten	200 000,00	Tiltaksmidler	0	0	3	Bru må avvente. Klopper lagt ut og rest returnert. Må avklare hvem som skal eie brua før man evt. går i gang med denne.
Knutepunktfunksjon – sosiale medier		-	Arbeidstid	1	1	3	
Mulighetsstudier innfallsport Storvollen	Saltfjellet NP	200 000,00	Tiltaksmidler	0	0	3	Avvent
Oppgradering inforom Balvatnet	Junkerdal	-	Arbeidstid	0	0	3	Diskutere med Statskog - alternativer, planer til fremtiden?
Oppmåling Saltfjellet – anskaffelse og feltarbeid	Saltfjellet	-	Arbeidstid	0	0	3	Kontakte Mdir - finnes det midler?
Overgripende besøkstrategi		-	Arbeidstid	1	1	3	Vent ut hva som blir av NOU Lev og Opplev?
Prosjektering klopplegging og utvidelse av parkeringsplass ved Ryavatnet	Sjunkhatten	-	Arbeidstid	0	0	3	
Proviniensanalyse furu	Dypen	-	Tiltaksmidler	0	0	3	Utgår - men vi kan få viss info fra NiN-kartleggingen som vil skje 2024
Rydding smågran	Langvassdalen-Ruffedal	50 000,00	Restaurering	0	0	3	
Sitkagran Nordfjorden	Saltfjellet NP	150 000,00	Restaurering	1	1	3	Fjelltjenesten?
Søppelhåndtering JoF-hytter mm	Láhko	-	Arbeidstid	0	0	3	Sa hva som kan gjøres av Fjelltjenesten
Ta kontakt med Bodø naturskole	Sjunkhatten	-	Arbeidstid	0	0	3	Var det ønske om klopping rundt Vatnlia.
Temaplakater Junkerdal	Junkerdal	-	Arbeidstid	1	1	3	Tar inn hjelp fra øvrige. Utkast av reindriftplakat klar. Artsplakat om planter under arbeid. Plakat om fugleliv ikke startet (artsplakat?).
Trykking og montering nye infoplakater		120 000,00	Tiltaksmidler	1	1	3	I første hånd Junkerdal (flere stykker av hovedplakaten er trykket, behov for flere infoplakater ikke definert; utvikles sammen med mulighetsstudie Jakobsbakken) , inkludert også trykking av to plakater til Sjunkhatten og natursti-plakater.
Utfrakt mast Kjemågvatnet	Saltfjellet LVO	-	Arbeidstid	0	0	3	Kontakt jurist, etterspør eier på formell måte.
Utkjøring søppel langs anleggsveien	Láhko	-	Arbeidstid	0	0	3	Se hva som kan gjøres av Fjelltjenesten
Brannhistorikk Dypen - masteroppgave	Dypen	-	Arbeidstid	0	0	4	Utgår, men NIN-kartlegging i Dypen
Styringsgruppe Aurora		-	Arbeidstid	3	3	4	Johan har vært med i Steering Committee, som Statsforvalteren sin representant, frem til juni 2024. Deretter tar Oddlaug over.
Rådgivende utvalg/ referansegrupper		-	Arbeidstid			???	Avhengig styrevedtak juni 2024. Grunnet personalsituasjonen: Utgår helt? Eller kun et fellesmøte i desember?

Planlegging arbeid med innfallsporter, forvaltingsplaner og besøksstrategier 2024-2027 og etter.

Forvaltningsplaner

Verneområde	Eksisterende forvaltningsplan år	Status juni 2024	Mål 2024	2025	2026	2027	2028+
Junkerdalsura naturreservat	2014	2	2	2	2	3	3
Rago nasjonalpark	2013	2	2	2	2	3	3
Stor-Graddis naturreservat	mangler	0	0	0	0	0	0
Sjunkhatten nasjonalpark	2012	2	2	2	3	3	2
Junkerdal nasjonalpark	2008	3	3	3	2	2	2
Dypen naturreservat	mangler	0	0	1	1	2	2
Semska-Stødi naturreservat	mangler	0	0	1	1	2	2
Saltfjellet landskapsvernområde	mangler	0	0	1	1	2	2
Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	mangler	0	0	1	1	2	2
Gåsvatnan landskapsvernområde	mangler	0	0	1	1	2	2
Blakkådalen naturreservat	mangler	0	0	1	1	2	2
Nattmoråga landskapsvernområde	mangler	0	0	1	1	2	2
Nordfjorden marine verneområde	mangler	0	0	0	0	0	0
Langvassdalen-Ruffedalen naturreservat	mangler	0	0	0	0	0	0
Láhko nasjonalpark	mangler	1	1	2	2	2	2
Fisktjønna naturreservat	2023	2	2	2	2	2	3

0 - Ikke startet
1 - I arbeid
2 - I drift
3 - I revidering

Besøksstrategier

Verneområde	Eksisterende besøksstrategi år	Status juni 2024	Mål 2024	2025	2026	2027	2028+
Junkerdalsura naturreservat	2019	2	2	2	2	2	3
Rago nasjonalpark	2019	2	2	2	2	3	3
Stor-Graddis naturreservat	2020	2	2	2	2	2	3
Sjunkhatten nasjonalpark	2020	2	2	2	3	3	2
Junkerdal nasjonalpark	2022	2	2	2	2	2	3
Dypen naturreservat	mangler	1	2	2	2	2	2
Semska-Stødi naturreservat	mangler	1	2	2	2	2	2
Saltfjellet landskapsvernområde	mangler	1	2	2	2	2	2
Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	mangler	1	2	2	2	2	2
Gåsvatnan landskapsvernområde	mangler	1	2	2	2	2	2
Blakkådalen naturreservat	mangler	1	2	2	2	2	2
Nattmoråga landskapsvernområde	mangler	1	2	2	2	2	2
Nordfjorden marine verneområde	mangler	0	0	0	0	0	0
Langvassdalen-Ruffedalen naturreservat	mangler	0	0	0	0	0	0
Láhko nasjonalpark	mangler	1	1	2	2	2	2
Fisktjønna naturreservat	2023	2	2	2	2	2	3

0 - Ikke startet
1 - I arbeid
2 - I drift
3 - I revidering

Innfallsporter

Verneområde	Innfallsport	Status juni 2024	Mål 2024	2025	2026	2027	2028+
Junkerdal nasjonalpark	Jakobsbakken	3	3	4-5	6	7	7
Junkerdal nasjonalpark	Tryggvebu	2	2	2	3	4	5-7
Junkerdalsura-Saltfjellet-Junkerdal	Storjord	1	2*	2-3	4-5	6	7
Láhko nasjonalpark	Namnlaus	1	1	2-3	4-5	6	7
Láhko nasjonalpark	Sundsfjord	1	1	2-3	4-5	6	7
Rago nasjonalpark	Lakshola & Litjsand	2	3**	3	4-5	4-5	6-7
Saltfjellet	Beiarfjellet	1	2	2	2-3	4-5	6-7
Saltfjellet	Engenbreen	1	2	2	2-3	4-5	6-7
Saltfjellet	Lønsdal	1	2	3	4-5	6-7	7
Saltfjellet	Polarsirkelsenteret	1	2	2	2-3	4-5	6-7
Saltfjellet	Russånes	1	2	2	2-3	4-5	6-7
Saltfjellet	Røkland	1	2	2	2	3	4
Saltfjellet	Storvollen	1	2	3	4-5	6-7	7
Saltfjellet	Tollådalen	1	2	2	2-3	4-5	6-7
Sjunkhatten nasjonalpark	Fridalen	2	2	2	2	3	4-7
Sjunkhatten nasjonalpark	Heia	6	7	7	7	7	7
Sjunkhatten nasjonalpark	Røsvik	2	2	2	2	2	2

0 - Ikke startet
1 - Besøksstrategi i arbeid
2 - Besøksstrategi vedtatt
3 - Mulighetsstudie
4 - Forprosjektering
5 - Detaljprosjektering
6 - Bygg
7 - Drift

*) Forprosjektering Viewpoint Junkerdalsura avsluttes og erstattes med arbeid med felles visjon for Storjord.

**) Vi har kommet så langt på innfallsport Lakshola & Litjsand at prosessen med mulighetsstudie kan komme i gang ganske raskt. Forslag: Kolbjørn Mathisen følger opp arkitektene / styringsgruppa (to befaringer og et møte?) høsten 2024.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/33709-0

Saksbehandler: Inge Sollund Ingvaldsen

Dato: 17.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	14/2024	25.06.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Oppnevning av rådgivende utvalg for perioden 2024-2027

Forslag til vedtak

Ut fra ressurssituasjonen i sekretariatet vil det ikke være hensiktsmessig å opprette rådgivende utvalg inneværende år. Det vil ikke bli tid til å følge dette opp i høst.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre oppretter rådgivende lokalutvalg fra og med 2025.

Bakgrunn

Midtre Nordland nasjonalparkstyrets vedtekter krever at styret skal oppnevne et rådgivende utvalg:

> *Nasjonalparkstyret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Formålet er å legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser der det er relevant.*
>
> *Rådgivende utvalg kan bl.a. bestå av representanter for grunneiere og rettighetshavere, friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner (f.eks. natur- og miljøorganisasjoner) og særlig berørte offentlige organer.*
>
> *Nasjonalparkstyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg*

I perioden 2010-2019 hadde Midtre Nordland nasjonalparkstyre et rådgivende utvalg for hele styrets virkeområde.

I styresak 10/2010 vedtok Midtre Nordland nasjonalparkstyre å opprette et rådgivende utvalg. Det første utvalget hadde følgende sammensetting:

- 2 representanter fra Bondelaget,
- 2 representanter fra Bonde- og småbrukerlaget,
- 1 grunneierrepresentant fra hver av de 4 kommunene som ikke får representanter fra de to bondelagene.
- 3 representanter fra Forum for natur og friluftsliv,
- 2 representanter fra Salten reiseliv,
- 1 fra Polarsirkelen reiseliv,
- 1 representant fra hver av reinbeitedistriktene Hestmannen/Strandtindene, Saltfjellet, Balvatn og Duokta, samt
- 1 representant fra Statskog.

På dette tidspunktet var forvaltningsmodellen ny, og i evalueringa i 2013 ble det diskutert hvor vidt dette kunne forklare lav deltakelse. Reindrift, grunneierrepresentanter, reiseliv og bondeorganisasjonene hadde til sammen kun to deltakere på de fire første møtene i rådgivende utvalg, før modellen ble revidert.

I vedtektene står det og at styret bør oppnevne et administrativt kontaktutvalg:

> *For å sikre at god samordning mellom forvaltning av verneområdene og annen kommunal forvaltning, bør nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevne et administrativt kontaktutvalg bestående av representanter fra administrativt nivå i de ulike kommunene.*
>
> *Formålet er å formalisere forvalteren sin administrative kontakt mot kommunene og samordning med kommunal forvaltning ellers, å etablere kunnskap om forvaltningen av verneområdene i kommuneadministrasjonen og bidra til lokalkunnskap i forvalterens innstilling til styret*.

I perioden 2010 – 2013 var administrativt kontaktutvalg (AK) et eget utvalg, men etter den omtalte evalueringa i 2013 ble AK innlemmet i RU. Etter denne evalueringa ble sammensettinga i seende slik ut:

- Bonde- og småbrukerlag – reduksjon fra 4 til 2 medlemmer
- Reinbeitedistriktene – reduksjon fra 4 til 2 samtidig som Reindriftsforvaltningen blir representert
- FNF-organisasjonene – reduksjon fra 3 til 2 medlemmer
- Private grunneiere – reduksjon fra 4 til 2 medlemmer
- Statskog – 1 medlem som i dag
- Reiselivsorganisasjonene – reduksjon fra 3 til 1 medlem
- Kommunene – 8 medlemmer fra administrativt kontaktutvalg tiltrer som faste medlemmer i utvalget (økte til 9 da Láhko ble en del av nasjonalparkstyrets portefølje)
- Nordland nasjonalparksenter – tiltrer som nytt fast medlem

Også i 2016 ble det gjort ei evaluering, og lav deltakelse var også denne gang et tema. I 2015 deltok kun 45 % fra RU i tillegg til at få styremedlemmer møtte på dialogmøtet med RU. Reindrifta møtte aldri, reiselivet var lite påkoblet, og det ble

vanskeligere å oppnevne private grunneiere. I 2016 ble det oppnevnt et nytt rådgivende utvalg med følgende sammensetting:

- 1 representant fra Nordland Bondelag
- 1 fra Nordland Bonde- og Småbrukerlag
- 2 fra reinbeitedistriktene
- 2 fra Forum for natur og friluftsliv
- 2 private grunneiere
- 2 fra Statskog (Salten / Rana)
- 1 fra reiselivsorganisasjonene
- 2 fra friluftsråd (Salten og Polarsirkelen friluftsråd) (ny)
- 1 fra Nordland fylkeskommune (friluftsliv / folkehelse evt. kulturminner) (ny)
- 1 fra besøkssenter nasjonalpark - nasjonalparkene i Nordland

I 2019 ble det gjennomført en grundig evaluering i forbindelse med styret og RU sitt dialogmøte i desember. Etter ti år med et stort rådgivende utvalg for hele Midtre Nordland nasjonalparkstyre slet man med de samme symptomene som i starten. Lavt oppmøte fra reindrift og grunneiere gjorde at man sjeldent fikk rom til å diskutere lokale saker. Reiseliv ble mer påkoblet rådgivende utvalg etter at merkevaren «Velkommen inn» ble lansert, og styret startet arbeidet med besøksstrategier. Referat fra dialogmøtet hvor denne evalueringa ble gjennomført ligger vedlagt. Resultatet av denne evalueringa var styret skulle prøve ut en ordning med rådgivende lokalutvalg, basert på gode erfaringer med referansegrupper for besøksstrategiene.

I perioden 2020-2023 hadde Midtre Nordland nasjonalparkstyre fem rådgivende lokalutvalg/referansegrupper. Der nasjonalparkstyret hadde pågående prosesser med referansegrupper, fungerte de som rådgivende lokalutvalg. Dette var mandatet til de rådgivende lokalutvalgene:

> Midtre Nordland nasjonalparkstyre oppretter rådgivende lokalutvalg for sine fem nasjonalparker.
>
> Lokalutvalget skal bidra med lokalkunnskap om nasjonalparken med tilgrensende verneområder, og nærområdene til nasjonalparken. Sekretariatet oversender prinsipielle saker til gjennomlesing før de behandles i styret. Lokalutvalget skal kunne komme med innspill og foreslå alternative vedtak dersom de er uenige med forvalter. Dette skal i så fall komme klart frem i saksfremlegget.
>
> Lokalutvalget skal på sikt være med i prosessene med å utforme nye besøksstrategier og forvaltningsplaner. Eksisterende referansegrupper avslutter de prosessene de har begynt på, og fungerer som lokalutvalg frem til forvaltningsplaner og besøksstrategier er vedtatt.
>
> Lokalutvalget skal bidra til bedre samhandling mellom de ulike interessene i området.
>
> Lokalutvalget skal ha minst ett årlig møte internt i utvalget, samt ett fellesmøte med de andre lokalutvalgene og Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Lokalutvalget oppnevner én representant som skal delta på dette fellesmøtet (kan veksle fra gang til gang). I tillegg skal de inviteres når nasjonalparkstyret skal på befaring i deres områder. Sekretariatet skal også ha lavere terskel for å invitere lokalutvalget til øvrige befaringer.

Sekretariatets kontaktperson for verneområdet er sekretær og innkaller til møter i lokalutvalget. Sekretariatsleder koordinerer fellesmøte med lokalutvalgene og nasjonalparkstyret.

Representantene fra kommunene skal bidra til å styrke informasjonsflyt mellom kommunene og nasjonalparkstyret. Disse skal videre bidra til å styrke det interkommunale samarbeidet rundt hver enkelt nasjonalpark for å øke nasjonalparkens anseelse blant lokale brukere og besøkende. De skal bidra med kommunale planer og strategier som angår arealer innen verneområdene, men også som kan være relevante for innfallsporter i randsonene. Det er viktig at de også har innsikt i kommunenes utviklingsfokus og kan bistå i arbeidet med å gjøre nasjonalparkene relevante for lokal verdiskapning.

Rådgivende lokalutvalg oppnevnes for en prøveperiode på to år: 2021 – 2022. Etter prøveperioden skal også denne organiseringa evalueres.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre utvidet prøveordninga til ut 2023, slik at evaluering kunne sammenfalle med oppnevning av nytt rådgivende utvalg. Vurderinga gjort under, er sekretariatets evaluering av denne perioden.

Vurdering

I perioden fra nasjonalparkstyret ble opprettet, og frem til 2019, var det et stort utvalg for hele Midtre Nordland. Sammensetninga ble delvis evaluert og endret etter nye styreperioder i 2013 og 2016. I fellesmøtet 2019 ble hele ordninga med rådgivende utvalg for Midtre Nordland nasjonalparkstyre grundig evaluert. Det ble gjennomført et gruppearbeid der nasjonalparkstyret, sekretariatet, rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg ble inndelt i hver sin gruppe, hvor målet var å forbedre rådgivende utvalg.

Det var på bakgrunn av dette møtet og evalueringa at Midtre Nordland nasjonalparkstyre vedtok å opprette rådgivende lokalutvalg for hver nasjonalpark.

Erfaringene fra disse to modellene er todelte, og spørsmål om hvilken modell som er best er basert på hva styret ønsker at rådgivende utvalg skal være.

Tabell 1 prøver å ta for seg fordeler og ulemper ved de to modellene. Ønsker styret et rådgivende utvalg for å:

- Diskutere prinsipielle saker som omhandler alle verneområdene, er det helt klart en fordel med et stort rådgivende utvalg.
- Legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndighet, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser, er den rådgivende lokalutvalgsmodellen å foretrekke.

Tabell 1: Fordeler og ulemper med de to ulike modellene for rådgivende utvalg

Fordeler	Ulemper
Et rådgivende utvalg for hele Midtre Nordland	
Lett å organisere to årlige møter	Lav deltakelse. Kun de største aktørene var fast på disse møtene.
Får en arena for å diskutere overgripende saker for alle verneområdene.	Vanskelig å diskutere lokale saker, der grunneiere og små interesser får dele sine meninger
Krever mindre av de organisasjonene som er i alle nasjonalparkene	Lav deltakelse gjør at enkeltstemmer får mye «innflytelse» om hva RU skal mene i enkeltsaker
	Bør ha et administrativt kontaktutvalg i tillegg til RU
	Vanskelig å oppnevne grunneiere til et slikt utvalg
	Svarer ikke ut hensikten med å opprette et rådgivende utvalg
Et rådgivende lokalutvalg for hver nasjonalpark	
I tråd med intensjonene bak lokal forvaltning	Tungt å drifte, minimum seks møter.
Bedre deltakelse fra små aktører/frivillige. Deltakelse er ikke regnet som arbeidstid.	Fellesmøtet er eneste forum for å diskutere overgripende saker
Skaper god dialog mellom aktører i nasjonalparkene	Uklar rolle for gamle administrative kontakter
Større aktualitet og påvirkningskraft	Salten friluftsråd takket nei til deltakelse, på grunn av kapasitet og ressurser.
Administrativt kontaktutvalg inngår i lokalutvalg	
Referansegrupper fungerte som lokale utvalg. Hadde ref. gr. for tre besøksstrategi og fvp-prosesser	
Må reise mer ut for å delta i møtene, og kan i større grad se lokale utfordringer	
Lokalutvalgets deltakelse på befaringer	

Sekretariatet opplever at den nye modellen har fått opp deltakelsen i rådgivende utvalg. Jevnt over har deltakelsen vært høyere, men ikke målt på samme måte som tidligere rådgivende utvalg (%-vis deltakelse). En kjapp sjekk av møtene i 2023 viser at rådgivende lokalutvalg for Sjunkhatten hadde 66 % deltakelse i 2023, og 75% deltakelse i Rago. For de tre andre nasjonalparkene fungerer referansegruppene som lokalt rådgivende utvalg, og her er det mer jevnlige møter og større variasjon fra gang til gang hvem som møter.

Det går et skille mellom de som deltar som en del av sin arbeidsportefølje (arbeidstid) og de som deltar på sin egen fritid (grunneiere og frivillige). Der førstnevnte gruppe jevnt over deltar uavhengig av modell, mens sistnevnte deltar når de får noe igjen for å bruke fritida si på dette. Aktualitet og påvirkningskraft vil være en viktig motivasjon for en grunneier å delta aktivt, og det oppnår man med de lokale utvalgene.

Som forventet krever det mer ressurser fra sekretariatet å drifte fem lokalutvalg, fremfor ett stort rådgivende utvalg. Dette var et av varskoene fra styret i 2020. De største aktørene, som Statskog, FNF, Nordland nasjonalparksenter og Salten friluftsråd måtte også bruke omfattende ressurser på å delta i fem utvalg. Salten friluftsråd trakk seg derfor ut fra disse rådgivende lokalutvalg på grunn av ressurs og kapasitet.

Sekretariatet understreker at tre av nasjonalparkene har referansegrupper som jobber med besøksstrategier og forvaltningsplaner. Disse gruppene skal uansett ha møter og jevnlig oppfølging, og deres mandat som rådgivende lokalutvalg skaper ikke stor ekstra arbeidsbelastning i sekretariatet.

I den siste perioden har dessuten en del kommuner opprettet kommunale nasjonalparkgrupper, som et ledd i kriteriene for å bli nasjonalparkkommuner. Disse kommunale nasjonalparkgruppene består av politikere og administrasjon innad i hver kommune. Gildeskål, Beiarn Saltdal og Meløy (m.fl?) har slike kommunale nasjonalparkgrupper. Sekretariatet opplever at det er lite informasjonsflyt mellom de kommunale nasjonalparkgruppene og lokalutvalgene.

Sekretariatet vil bestå av én nasjonalparkforvalter høsten 2024. Det vil ikke være hensiktsmessig å opprette rådgivende utvalg/lokalutvalg denne høsten, da det ikke vil bli tid og kapasitet til å følge det opp. Nåværende sekretariatsleder foreslår at man venter til 2025, for så å opprette lokalutvalg for alle fem nasjonalparkene.

Fellesmøte Rådgivende utvalg, Administrativt kontaktutvalg og Midtre Nordland nasjonalparkstyre

onsdag 11. desember 2019

Tilstedeværende fra rådgivende utvalg (RU) og administrativt kontaktutvalg (AKU): Erling Solvang (FNF og leder RU), Anette Hals (Salten friluftsråd), Pål Vinje (Polarsirkelen friluftsråd), Roger Johansen (NordNorsk reiseliv), Jan Nilsen og Wenche Hjelmseth (Statskog), Gerd- Bente Jakobsen (Sørfold), Thomas Sørensen (Beiarn), Ørjan Alm (Saltdal), Hans Haraldsen (Meløy), Benny Sætermo (Nordland nasjonalparksenter)

Tilstedeværende fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre (MNNPS):
Kjell Magne Johansen (Saltdal), Astrid Tove Olsen (Bodø), Sverre Hagen (Fauske), Inga- Lill Sundset (nestleder, Sametinget)

Tilstedeværende fra sekretariatet:
Inge Sollund Ingvaldsen, Sigrid Elise Lium og Marius Saunders

I tillegg deltok Camilla Risvoll og Aase Kristine Lundberg fra Nordlandsforskning

Møtet startet med velkomst og introduksjon av dagens program ved Erling Solvang og Inge Sollund Ingvaldsen før møtet tok for seg de ulike temaene for dagen.

Evaluering av rådgivende utvalg

Ordningen med rådgivende utvalg for de lokale styrene har blitt evaluert i hele landet, sammen med erfaringer fra de siste årene er det tydelig for både MNNPS, sekretariat, RU og AK at det er store forbedringspotensial. Styret velges for fire år av gangen i forbindelse med fylkesvalg, sametingsvalg og kommunevalg. Kommunens representanter velges i forbindelse med kommunevalg og det ser ut til å bli store utskiftinger i Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Som et ledd i dette oppnevner det nye styret nye utvalg, og det var naturlig å gjennomføre en evaluering av hvordan rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg har fungert i den inneværende perioden, som kan forbedres for kommende periode.
Deltagerne på møtet ble delt i fire grupper utfra hvem de representerte og fikk i gruppearbeid diskutere ulike sider ved de ulike utvalgene

Innspill fra rådgivende utvalg

- Det er variasjon i hvor lenge de ulike medlemmene og interessene har vært med i RU. Reiselivet har kommet mer den senere i tiden og de som driver annen næring i nasjonalparkene (reindrift, beite, landbruk) er i liten grad tilstedeværende. Dette er synd da det er viktig at alle interessene er med for at deres stemme også blir hørt i rådgivende utvalg.
- Grupper som ofte savnes i RU møtene og enten bør stille opp eller få en plass i RU: reindrifta, bønder/ landbruksnæringen, reiselivsbedrifter. Er det for hektiske hverdager og for dyrt (tid borte fra jobb) for dem å delta i møtene? Det er bra nok at RU får dekket reise til møtene, men hva med tapt arbeidsfortjeneste?
- Nasjonalparkene må brukes av folk på en måte som ivaretar verneinteressene.

- Leder av RU har observert mange styremøter, men savner at RU har et rom for å dele sine innspill til saker og prosesser. F.eks. kunne RU vært gitt noen minutter på starten av styremøtene til å gi sine innspill
- Statskog er flinke til å møte i RU, men savner en direkte kontakt med styret for å diskutere saker.
- Det er viktig at også reindrifta møter i RU da det ofte er konflikt mellom reinbeiteinteressene og andre interesser
- Foreslås å etablere et arbeidsutvalg som består av grunneier, friluftslivet og reiselivet, disse kan bidra til å fungere som «innpiskere» så ikke alt havner på leder av RU
- Medvirkning er viktig for lokalt eierskap og at de lokale skal føle at nasjonalparkene forvaltes lokalt.
- RU bidrar gjerne til å oppsummere dagens møte og bidra slik at dette kan bli en styresak i starten av neste styreperiode.

Innspill fra administrativt kontaktutvalg

- Savner et tydeligere mandat der rollen til AK er formalisert og mer informasjon
    - Blant annet kjente de knapt til at de var sammenslått med RU
- Er som regel med på fellesmøtene, men har ikke vært med på noen RUmøter utenom dette
- AK vil gjerne inviteres med på befaringer, her kan de også bidra med viktig lokal kunnskap
  Oppgaver og folk i kommunene skiftes, lett at innkallinger sendes feil. Pass på at kontaktinformasjon og personer er oppdatert!
- Hvem bør sitte i AK? Viktig at det er riktig rolle i kommunen utfra hva MNNPS ønsker/ har behov for
- Ønskelig med bedre dialog mellom AK- representant og styrerepresentant
- Send gjerne styrepapirer i forkant av møtene slik at AK kan være bevisst relevante saker.

Innspill fra sekretariatet

- Hvordan bedre deltagelse og engasjementet på RU- møtene? Viktig at de gjøres interessante, men også relevante for alle/ flest mulig:
    - Aktuelle saker som angår mange og som føles relevant for flere
    - Faglig påfyll i en eller annen form (f.eks. forskning eller oss selv)
    - At flere har noe de kan bidra med, de får påvirke
    - Man jobber fram noe konkret sammen (workshop, temaarbeid)
- Ikke send ut møteinnkalling for tidlig, viktig å holde møtet «varmt i hodet»
- Sekretariatet må jobbe for å senke terskelen for kontakt, begge veier.
    - Bli flinkere til å inkludere i saksbehandling ved å sende saker til RU for tilbakemelding. Slik kan sekretariatet få flere innspill til saksbehandling. Mer prinsipielle saker (viltgjerde, jaktprøve ol) er godt egnet.
    - Har tider vært utfordrende at FNF ikke er omforent, hvordan forholde seg til dette?
    - Sekretariatet tester ut å sende saker til RU for tilbakemelding oftere. Sendes til hele RU.
- Sekretariatet tror RU vil fungere bedre med en flat struktur der en deltager fra sekretariatet kan ta jobben som ordstyrer/ møteleder og referent. Slik kan diskusjonen gå fritt blant partene i RU.

- Sekretariatets tanker om AK
    - Er det de riktige fagpersonene fra kommunen som sitter i AK?
    - I dag er det ofte personer med likt fagområde/ fagbakgrunn som sekretariatet som sitter i AK, vi tror vi ville fått mer igjen for å prate med andre fagområder da disse i større grad vil komplementere vår kunnskap fremfor å utfordre vårt faglige skjønn. Vil mer plan- og utvikling eller næringsutvikling være riktigere?
    - AK vil være svært viktig i arbeidet med nasjonalparkkommuner.
- Sekretariatet vil jobbe for å etablere egne møteplasser for RU og AKU og en fellesarena for begge. Totalt tre møter per år for sekretariatet, to for utvalgene.
    - Ekstra møter med utvalgene lokalt ved behov
- Ønske om å videreføre et årlig møte med «lokalt RU/ AK». Ta utgangspunkt i de etablerte referansegruppene.
- RU sitt mandat må tydeliggjøres. Har de f.eks. «vedtaksmyndighet»?

Innspill fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre

- Vil gi honnør til RU lederen for å være «på» og ønske dialog med styret
- Leder av RU må være talsperson for hele RU. Viktig å sikre at alle interessene sine synspunkt/ innspill kommer til styret, ikke bare noen eller deler av dem
- AK er et ledd i styrets kommunikasjon inn mot de ulike kommunale administrasjonene
- Besøkstrategien har engasjert mye. Kan denne erfaringen gi råd om hvordan vi kan bedre dialogen med de ulike interessene?
- Kan de ulike befaringene som vi har brukes også til å få noen møter med de ulike interessegruppene på ettermiddagene? Her kan RU-representanten bidra med innspill til hvordan legge opp møtet med agenda. Møtet bør også være åpent for alle.
- Styret må bli mer aktivt og sette tydeligere agenda, spesielt ved befaringene.
- Kan det/ bør det vurderes å sette av en egen temadag til og om reindrifta? Der ulike utfordringer diskuteres spesielt, eget møte?
- Ved nytt kommunestyre bør man få på plass en informasjonsbolk om nasjonalparkene og arbeidet som skjer så tidlig som mulig i perioden.
- Befaringer: åpne møter som er relevant i områdene styret besøker. Dele kunnskap, skape en lokal møteplass underveis på ferden vår. Kommunene har jo også en plass og et ansvar i BS arbeidet.

Åpen diskusjon

- Erling startet med å takke for gode innspill og bidrag, men stiller seg skeptisk til om administrasjonen skal ta for stor rolle i RU/AK med tanke på demokratiet.
- Inge støtter AK i at mandatet er uklart og at dette må komme på plass. Vil antakelig også gjøre det enklere for kommunene å finne rett person (uten at sekretariatet må mene noe om det). Referansegruppene fungerer godt og vi ser hvordan dette gir bedre diskusjoner og øker relevansen for deltagerne i gruppene.

- Astrid: fem nasjonalparker og mange kommuner med lange avstander gjør det krevende å komme på møtene, men samtidig må folk kjenne sin besøkelsestid. Kanskje blir det enklere/ mer motiverende for folk å komme om den lokale relevansen øker? Støtter ideen om å bygge videre på referansegruppene. Kommunene må være PÅ dette.
- Erling: Viktig at det skilles mellom planprosessene og RU. Planprosessene følger PBL, medvirkning er her både viktig og lovpålagt. RU skal sikre medvirkning i saker ol underveis. Planprosessen: der skal alle som har meningsinteresse få tilgang (el. Junkerdal saken osv.). AK er i hovedsak for at forvalterne skulle ha en person i kommunen å henvende seg til, møtes ved relevans osv.
- Wenche: styret politisk, AK er fast ansatte. Viktig for sekretariatet å ha disse. Lurt for AK å ha fellesforumet dagens RU sikrer. Stadig ulike prosesser som ruller og går, da er styret planmyndighet mens de faste rutinene rundt AK/ RU er noe annet. To ulike behov og prosesser. Utfordrende med mange ulike nasjonalparker på en plass: skaper en del irrelevant for deltagerne, kontra nasjonalparker med et styre per park. Kontakt med de lokale viktig, vektlegg dette når anledningen byr seg ved møter og befaringer rundt forbi i fylket. Det skal jobbes hardt og legges mye jobb i å skape engasjement der ute for forvaltningen med fem nasjonalparker og lange avstander.
- Inge: AK har en viktig rolle som kontaktperson ute i kommunene. Nasjonalparkkommunearbeidet er krevende og omstendig, med høy grad av involvering og samhandling. Det blir dermed enda viktigere med et forum der kommunene kan diskutere nasjonalpark/ nasjonalparkkommune og koble det med nasjonalparkene.
- Gerd Bente: kommunikasjon med kommunene viktig. Formalisering for å sikre lokal forankring: administrativt og politisk nivå. Kommunen må vite sin plass og de AK sin plass. Ønskelig at det sendes ut en oversikt over hvem som sitter i RU til kommunene. Hvem representerer de ulike organisasjonene? Det er ikke alle kommuner som blir nasjonalparkkommune, like fullt viktig med eget AK- møte for å diskutere den enkelte nasjonalpark. Naturlig at det er ulike fora å treffes på/ diskutere. Kommunene må selv få bestemme hvem de skal sende, men da må mandatet være klart.
- Erling: strukturen RU/ AK/ Styret er satt fra øvre hold, men innholdet må vi bestemme. Hvem som sitter i utvalgene ligger ute på styrets nettsider. Styrepapirer bør ut til RU/ AK. Nettsiden lite oppdatert, men grei å finne frem på.
  - Innspillene som har kommet inn fra de fire gruppene i dag sendes sekretariatet for videre behandling. De fire gruppelederne utgjør en gruppe for å følge opp saken videre mot styrebehandling. Konkret forslag til styret: lage konkrete retningslinjer/ mandat for utvalgene.
- Sigrid: alle styrepapir kan sendes til post@kommune.no, da sendes det til rette vedkommende i kommunen. Spilt inn som ønske i møte med Gildeskål og Meløy om Láhko.
- Erling: viktig at sekretariatet har oversikt over hvem som sitter i RU og AKU slik at disse personene kan få saker og annet relevant direkte.

- Det etableres en e-post gruppe for å sette sammen innspillene fra gruppene til et felles innspill til styret. Denne består av de fire gruppelederne. Erling følger

gjerne opp videre. Viktig at vi får dette til å bli et konkret innspill, men trenger ikke fysiske møter.

Deltagelse arrangement

- Inge innledet om utfordringer og problematikk rundt manglende deltagelse på arrangementer og arenaer relevant for styret.
- Velkommen inn (VI) er styrets egen konferanse, får mye skryt og er en viktig og høyst relevant lokal arena. Like fullt vanskelig å få deltagelse fra lokalkommunene og styremedlemmene.
- Samme ser vi på nasjonalparkkonferanse i regi Miljødirektoratet. Dette legges merke til og vil nok sees på nå f.eks. midler skal fordeles
- Engasjert styre/ RU/ AK viktig for lokalt engasjement og forvaltning av nasjonalparkene
- Erling: deltatt på 2 av 3 VI siste år. Veldig relevante og gode møteplasser, men tydelig for gründerne at styret/ beslutningstakerne mangler. Konkret forslag: legge årets siste styremøte til dagen etter VI. Dagene er mer enn gode nok for RU-møtet. Stort sett lokale folk, dermed er f.eks. bestillingsdialog/ tiltak relevant
- Astrid: datoene akkurat i budsjettsforslaget i kommunene. Flyttes tidligere eller senere? Vanskelig å ha det midt i budsjettdiskusjonen i kommunene. Alle i referansegruppene bør få invitasjon til konferansen (for å nå bredt ut).
- Inga- Lill: kan være krevende å være borte tre dager på rad (jfr. Erlings forslag). Foreslår å sette opp deltagelse på ulike arrangement som eget punkt på styremøte: fordele hvem fra styret som deltar på hvilke arenaer.
- Wenche: nasjonale og lokale arrangement. Viktig for kompetansen at styret deltar. Engasjement for nasjonalpark viktig for styrevervene, gir representanter som ønsker å følge opp og bidra.
- Anette: invitasjonen kom i begynnelsen av november først. Det blir for sent, kalenderen er full. Viktig å sende det ut tidligere.
- Erling: dato for VI bør sees på. Ønske fra direktoratet om at ordførerene er representanter i nasjonalparkstyret, men ikke alltid de er så engasjert i nasjonalpark. RU anbefaler at styret legger et styremøte til VI og at styret deltar. F.eks. kan styremøte legges til ettermiddagen dag to (eller tre avhengig av opplegg).
- Benny: Vi ser at VI de siste årene har klart å være dagsaktuelle og relevante i valg av tema, dette er viktig for konferansen. Årets tema var attraksjon. Konferansen begynner å finne sin form og vi gjør endringer etter innspill fra evaluering internt og fra deltagerne. Konferansen oppleves som bedre enn antallet deltagere tilsier. F.eks. har miljøet i Namsskogan/ Lierne uttrykt at de ville delta, men årets konferanse kræsjet med et viktig møte i Stjørdal. Årets evaluering ikke klar, så vi tar gjerne imot tilbakemeldinger. Dialogene i konferansen må videreføres: god nettverksbygging og godt dialogrom. Vi er hele tiden på leting etter hva som er relevant og dagsaktuelt i tiden fremover. Ofte drodler vi dette over kaffekoppene på Storjord, men vi ønsker gjerne eksterne innspill på tema osv. Send det til en av oss, gjerne med en kort begrunnelse til hvorfor du ønsker dette tema.
- Kjell Magne: Eierforholdet viktig. Styret får med seg mye selv om de ikke er der. Formidling og deling av kunnskap/ erfaringer. Tidspunktet: bør nok ikke forskyves til desember. Bedre å forskyve mot oktober. Velkommen Inn

burde være oppe i styret som sak på våren. Hvilket tema ønsker vi å fokusere på i år? Kan bidra til å styrke styrets eierskap. MNNPS har eierskap til konferansen gjennom forvalterne, men ikke nok i styret.
    - Erling: Meløy et eksemplarisk eksempel på deltagelse. Konferansen gir mange dialogrom og konkrete diskusjoner.
    -

RU stemte over Erling sitt forslag og ble enige om å spille inn forslaget om å legge RU-møte + styremøte til neste års Velkommen Inn.

Parkas:

Camilla Risvoll og Aase Kristine Aasen Lundberg fra Nordlandsforskning presenterte kort PARKAS prosjektet (https://www.niku.no/prosjekter/parkas/) der Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er et av studieområdene. Fra nettsiden til prosjektet: «*Vi skal utforske hvordan naturmangfold, kulturhistoriske verdier og andre miljøgoder kan forvaltes på en helhetlig måte som bidrar til å oppnå politiske mål om et bærekraftig samfunn gjennom grønn omstilling.*»
Det var stor enighet om at dette prosjektet var relevant for både styret, RU og Norland nasjonalparksenter. Forskerne ønskes tilbake for en større presentasjon av prosjektet og resultater når det nye styret er konstituert. Dette kan være et aktuelt tema på skoleringsdag.

Skoleringsdag for både RU og styret

Inge introduserte kort om hva skoleringsdagen er og hva som er planlagt i 2020 når nye styrer er på plass. Skoleringsdagene gir styret viktig kunnskap om områdene de skal forvalte og hvilken rolle de har som et lokalt forvaltningsstyre. Det er planlagt tre samlinger på ulike datoer i Nordland:

    - Helgeland sør, MNNPS og Vesterålen- Lofoten

RU må spille inn hvilke datoer som passer for dem. Erling spilte inn at det ikke er noe i veien for at flere styrer møter også på samlingen i midtre Nordland dersom det er behov. *I etterkant av møtet er datoen for skolerings-/ opplæringsdatoer for styret satt til 4. og 5. mars 2020.*

Viltgjerde langs jernbanen

Jan Nilsen introduserte om Statskog sin rolle som forvalter av felleskapets verdier, bakgrunnen for at det nå skal settes opp viltgjerder langs jernbanen og Statskogs bekymring for om konsekvensene ved å sette opp gjerdet er tilstrekkelig utredet.
Etter introduksjon ble det åpnet for debatt, hovedtrekk:

- Det har vært et langtekkelig arbeid for reindrifta å få opp disse gjerdene. Påkjørsel av rein langs jernbanen er en stor utfordring. Viktig at det ikke settes i gang nye prosesser nå som forsinker oppsett av gjerdet.
- Viktig at konsekvensene av gjerdet blir ordentlig utredet, det er spesielt stor bekymring knyttet til friluftslivets interesser og om disse blir ivaretatt. Fører gjerdet til utestengelse fra naturen?
- MNNPS er sammen med kommunen premissgivere og de som kan sette krav om avbøtende og fysiske tiltak. MNNPS bør vedta samme rekkefølgebestemmelse som Saltdal kommune på morgendagens styremøte. Begge parter må tørre å sette krav til BaneNor og ivareta de ulike interessene.
- Det ble arrangert et stormøte på Storjord om saken der flere av de samme interessene som sitter i RU var representert. Dette opplevdes som et godt møte der saken ble godt oppsummert.

- Ved tillatelse til å sette opp de første gjerdene ble det satt krav om evaluering. Hva sier evalueringen? Er det reflektert og justert etter erfaringer eller settes det nå opp flere gjerder på samme vis?

Status forvaltningsplaner

Inge og Sigrid presenterte kort status for forvaltningsplaner og besøksstrategier.

Junkerdal:
Hovedfokus har vært på å få ferdig besøksstrategien, mål om å få sendt denne ut på høring tidlig i 2020. Hovedinnfallsportene er lagt til der det allerede er etablert næringsliv, noe RU syntes var et godt og riktig grep.

Saltfjellet- Svartisen:
Sprikende interesser innenfor reindrifta gir noen utfordringer, hvilke områder er viktigst til hvilke tider? Reindrifta trekkes frem som en viktig lokal næring. Tilretteleggingen må ikke gjøres slik at den ødelegger for reindrifta. Innspill om å merke stier i sesong med informasjon om å vise hensyn, vurdere å stenge/ legge om ruter deler av året?
Saltfjellet- Svartisen er viktig for friluftslivet og gjennom referansegruppa må man finne løsninger som fungerer for både reindrifta og friluftslivet. Tamreindrift er i liten grad tatt med i veilederne til besøksstrategiarbeidet, noe som gir MNNPS noen utfordringer i å finne de riktige løsningene.

Láhko:
Det jobbes med forvaltning plan og besøksstrategi. Ulike årsaker har ført til at arbeidet er startet litt på nytt i 2019. Gjennomført åpent informasjonsmøte med god deltagelse og etablert referansegruppe.

Rago:
Besøksstrategien er godkjent og målet er i hovedsak å håndtere besøket som allerede er, uten å øke det. Noe som kan bli en utfordring i dagens bildebaserte verden. Sørfold jobber for å skjerme lokalbefolkningen for belastningen besøket kan gi, blant annet ved å betale Øyra camping for toalett og turistinfo. Kom innspill om å flytte utkikkspunktet nærmere veien? Mange tror jo de er i nasjonalparken i det de krysser veien. Kanskje kan også parkeringsplassene legges lengre ut?

Sjunkhatten:
Besøksstrategien har vært på høring og skal sendes inn til Miljødirektoratet for endelig høring.

Tiltak 2019 og 2020 ble gjennomgått, uten store innspill.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/4052-0

Saksbehandler: Inge Sollund Ingvaldsen

Dato: 14.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	15/2024	25.06.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Henvendelse om mulig overføring av forvaltningsansvar for verneområder

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre er positive til å overta forvaltningsansvaret for Nordfjorden marine verneområde og Fisktjønna, Kjeggen og Nystadneslia naturreservat.

Nasjonalparkstyret vil sammen med Statsforvalteren i Nordland gjøre en felles henvendelse til Miljødirektoratet for videre formalisering av saken.

Bakgrunn

Statsforvalteren i Nordland henvender seg i brev datert 23. mai 2024 til Midtre Nordland nasjonalparkstyre for en mulig overføring av forvaltningsansvar for verneområdene: Nordfjorden marine verneområde og Fisktjønna, Kjeggen og Nystadneslia naturreservat.

Statsforvalteren i Nordland har forvaltningsansvaret for mindre verneområder i fylket, og forvalter 213 verneområder per mai 2024. Forvaltning av verneområdene er én av svært mange arbeidsoppgaver og oppdrag på Klima- og miljøavdelinga, og derfor er det begrenset med kapasitet til å følge opp enkeltområder i form av skjøtselstiltak, dispensasjonsbehandling osv. Statsforvalteren har også utfordringer knyttet til stor geografisk avstand til mange av områdene fra hovedkontoret i Bodø, hvilket gjør besøk/befaringer og annen oppfølging i felt utfordrende, ofte med lange tidsintervaller mellom hvert besøk.

På grunn av kapasitetsutfordringene skissert over har Statsforvalteren invitert Midtre Nordland nasjonalparkstyre til dialog om det kan være aktuelt å overføre forvaltningsansvaret for fire mindre verneområder som ligger i de respektive nasjonalparkkommunene over til nasjonalparkstyret, all den tid det er kapasitet hos forvalter til å følge disse opp.

Sekretariatet har gitt Statsforvalteren positive tilbakemeldinger for å sette i gang denne prosessen.

Da Midtre Nordland nasjonalparkstyre ble opprettet i 2010 hadde styret forvaltningsansvaret for Saltfjellet-Svartisen, Rago, Sjunkhatten (nyopprettet) og Junkerdal nasjonalpark, Gåsvatnan, Saltfjellet landskapsvernområde og Storlia naturreservat. I 2012 ble Láhko opprettet, og nasjonalparkstyret overtok forvaltningsansvaret i 2013.

I brev datert 04.12.2014 fra Miljødirektoratet, ble nasjonalparkstyret tilbyd forvaltningsansvar for alle naturreservat som grenset til nasjonalparkene/landskapsvernområdene. I 2015 overtok Midtre Nordland nasjonalparkstyret forvaltningsansvaret for Junkerdalsura, Stor-Graddis, Dypen, Semska-Stødi, Blakkådalen og Langvassdalen-Ruffedalen naturreservat.

I 2020 ble Midtre Nordland nasjonalparkstyre tilbydd Nordfjorden marine verneområde. Samme år ble også revisjon og utvidelse av verneområdene på Saltfjellet ferdigstilt. Midtre Nordland nasjonalparkstyre fikk forvaltninga av Fisktjønna naturreservat og Nattmoråga landskapsvernområde, samt utvidelse av de verneområdene som fantes før revisjon og utvidelse.

I styresak 59/2020 behandlet Midtre Nordland nasjonalparkstyre tilbudet om å forvalte Nordfjorden marine verneområde, og at styret hadde fått forvaltningsansvar for Fisktjønna naturreservat og Nattmoråga landskapsvernområde. Følgende vedtak ble fattet:

«Midtre Nordland nasjonalparkstyre takker ja til tilbudet om å overta forvaltningsansvaret for Nordfjorden marine verneområde på vilkår om at det settes av tid og midler til kompetanseheving av sekretariatet.

Styret stiller seg positive til å overta forvaltningsmyndigheten for nye Nattmoråga landskapsvernområde samt fortsette å ha forvaltningsmyndigheten for de reviderte verneområdene på Saltfjellet som også før revisjonen lå til Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Overtagelsen av forvaltningsansvaret for Fisktjønna naturreservat forventes å kreve så mye av sekretariatets arbeidskapasitet at Midtre Nordland nasjonalparkstyre foreløpig stiller seg negative til dette. Det foreslås at behandlingen av dette spørsmålet avventer en eventuell ny og forbedret bemanning og resurssitasjon i 2021. Det foreslås at forvaltningsansvaret for Fisktjønna naturreservat foreløpig delegeres til Fylkesmannen i Nordland.

Overtakelse av dette forvaltningsansvaret kan først skje etter at det er bevilget midler til en femte permanente nasjonalparkforvalter. Vedtaket sendes til Fylkesmannen i Nordland, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet».

Vurdering
Henvendelsen fra Statsforvalteren i Nordland er i tråd med Midtre Nordland nasjonalparkstyres vedtak fra 2020.

Nasjonalparkstyret ønsket forvaltningsansvaret for Fisktjønna naturreservat, under forutsetning at styret ble tildelt en femte nasjonalparkforvalter. Fra og med 2023 har det vært fem forvalterstillinger på Storjord, men først fra januar 2024 var alle stillingene på plass. Fisktjønna har i mellomtiden fått en godkjent forvaltningsplan med besøksstrategi, noe som vil redusere arbeidsmengden en del. Etter revisjonen av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, ble Fisktjønna naturreservat omkranset av nasjonalparken. Det vil være naturlig at naturreservatet har samme forvaltningsmyndighet som nasjonalparken.

Det ble satt vilkår om økt marin kompetanse for å overta Nordfjorden marine verneområde. Nasjonalparkforvalterne kan nyttiggjøre seg av den marine kompetansen hos Statsforvalteren i Nordland, dersom det skulle være nødvendig. Nordfjorden marine verneområde overlapper med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og det fremstår nokså rotete at deler av fjorden forvaltes av to ulike vernemyndigheter.

Det er sekretariatet selv som har spilt inn forslaget om å vurdere Kjeggen og Nystadneslia naturreservat i samme henvendelse. Dette er to naturreservat som likner Junkerdalsura i verneform og verneformål, og sekretariatet mener at det ikke vil medføre særlig innhogg i stillingsressursene å forvalte disse to verneområdene. I Kjeggen naturreservat har det kommet inn fire saker siden 2010, hvorav tre er knyttet til utfrakt av elg og den siste saken gjelder hogst av gran. I Nystadneslia har det vært ni saker i samme periode, også her er utfrakt av elg hovedmengden av saker.

Sekretariatet har foreslått disse to verneområdene, er nærhetsprinsippet som lå til grunn for den lokale forvaltningsmodellen, og det faktum at Statsforvalteren ønsker færre verneområder i sin portefølje. Begge naturreservatene ligger langs E6 mellom Røkland og Storjord, og nasjonalparkforvalterne på Storjord passerer disse daglig. Begge har gangavstand fra kontordøra. Nystadneslia ligger kun 1,5 km fra Junkerdal/Junkerdalsura og må sees på som en naturlig utstikker av de verneområdene som styret allerede forvalter.

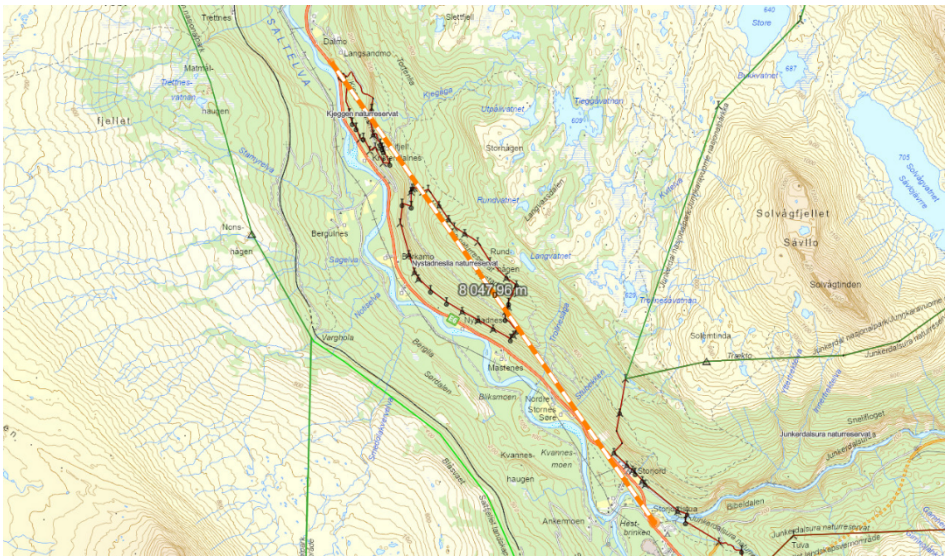
8 047,96 m
Solvågfjellet
Savlia
Solvågtinden
Storjord
Storjordelva
Mastenes
Biksmoen
Varghola
Bergulfes
Kjeggen naturreservat
Nystadneslia naturreservat
Langvatnet
Rundvatnet
Storvatnet
Ankermoen
Kvannesmoen
Kvannes-haugen
Solemtinda
Traskio
Junkerdalsura naturreservat
Junkerdalsura naturreservat
Tulva
Ibeldalen
Hest-brinken
Snellfloget
Langsandmo
Dalmo
Trettnes
Mannil-
Trettnes-vatnet
Tjellat
Nons-nagen
Sletfjell
Storvatnet
Tengdavatnet
Kjeggen
Storhagen
Rundvatnet
Langvatnet
Bliksmo
Nystadneslia naturreservat
Nordnes
Stornes
Sære
Sandtaren
Blåsmyr
Sagenes
Hodnefjelet
Fossbakken
Fossbakken
Trollbakken
Skjelvika
Kvalvik
Sandkleiva
Sandkleivatnet
Sandkleiva
Store
Sletvatnet
Tengdavatnet
Langvatnet
Trettnesvatnet
Junkerdalsura naturreservat
Junkerdalsura naturreservat
Junkerdalsura naturreservat
Tulva
Junkerdalsura naturreservat
Junkerdalsura naturreservat
Junkerdalsura naturreservat

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/3977-0

Saksbehandler: Inge Sollund Ingvaldsen

Dato: 17.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	16/2024	25.06.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Ferdigstilling av besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre støtter seg til sekretariatets og referansegruppas vurderinger, og vedtar en endelig besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet.

Endelig besøksstrategi sendes til godkjenning i Miljødirektoratet.

Bakgrunn

I 2019 vedtok Midtre Nordland nasjonalparkstyre oppstart av besøksstrategiarbeidet for verneområdene på Saltfjellet.

Besøksstrategien ble tatt fram av nasjonalparkforvalter sammen med en rådgivende referansegruppe. Utkastet til besøksstrategi ble først behandlet av nasjonalparkstyret i styresak 45/2022 og ble vedtatt sendt til faglig godkjenning i Miljødirektoratet.

Miljødirektoratet ga sin faglige godkjenning i brev datert 9. november 2022, men med en del kommentarer, spørsmål og rettinger som måtte ordnes før strategien kunne sendes ut på høring.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre sendte besøksstrategien på høring 16. oktober 2023, med mål om å ferdigstille den før «nytt styre» ble konstituert.

På grunn av flere forespørsler på utsatt høringsfrist, blant annet fra tre av kommunene i Midtre Nordland nasjonalparkstyrets område, ble ikke besøksstrategien for verneområdene på Saltfjellet vedtatt på styremøtet før jul 2023.

I mars 2024 var det et konstituerende møte i Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Sekretariatet vurderte at ferdigstilling av besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet ikke passet seg på et første konstituerende møte i styret.

Nasjonalparkforvalter har sammenfattet alle høringsuttalelser, gitt kommentarer på høringsuttalelsene som har kommet inn, og behandlet dette i referansegruppene for besøksstrategien. Denne sammenstillinga ligger vedlagt, sammen med høringsuttalelsene som har kommet til besøksstrategien.

Sekretariatet ferdigstiller besøksstrategien som legges ut på Midtre Nordland nasjonalparkstyrets hjemmeside: https://www.nasjonalparkstyre.no/Midtre-Nordland/publikasjoner/besoksstrategi

Vurdering

Arbeidet med besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet har vært en lang og innholdsrik prosess. Det er mange aktører på Saltfjellet, og flere står langt fra hverandre i spørsmål om besøksforvaltning og tilrettelegging for besøkende. Sekretariatet er likevel stolt over å legge frem et dokument som tar hensyn til så mange av interessene, og der man har landet kompromisser og avdekt muligheter i betente områder.

Særlig Tollådalen har utpekt seg som et betent område. Der reindrifta har sine viktigste kalvingsområder like innenfor nasjonalparkgrensen, har også Beiarn som nasjonalparkkommune sine satsninger mot lokal verdiskaping. Gjennom dialog, informasjon og kommunikasjon tror vi det kan finnes løsninger som gjør at reindrifta kan bestå i disse områdene, samtidig som at Beiarn kommune tar ut sitt potensial som nasjonalparkkommune. Referansegruppa og sekretariatet har blitt enige om å ikke legge ny sti over Storpåsk, basert på høringsuttalelsene fra reindrift, Statskog og DNT Rana og omegn.

En viktig konkretisering som har kommet inn etter høring er det å avdekke hva som skaper slitasje og skader på naturverdier. Flere av interessene mener at tilrettelegging i seg selv ikke gjør dette. En merket sti gjør at flere følger stien, og man får mindre slitasje enn om at folk sprer seg i terrenget. Dette er noe vi selv erfarer med turen opp til Solvågtind. Her tar nasjonalparkstyret selv ansvar for merking, for å unngå slitasjeskader. Sekretariatet har derfor skrevet inn i siste utgave av besøksstrategien at B-stier kan merkes og skiltes. Derimot skal disse ikke markedsføres, for det er markedsføring som medfører økt besøkstrykk. Lokal markedsføring i våre næraviser kan fortsette som før, men vi ønsker en mer restriktiv / selektiv linje med tanke på hva som markedsføres for de internasjonale gjestene. Dette er en erfaring vi tar med oss fra Marmorslottet.

Det har kommet flere innspill på informasjonspunkter, hvor det er ønskelig fra omgivelsene rundt nasjonalparkene å ha flere punkter. Sekretariatet har besvart dette med at informasjonspunkt ikke er uttømmende, men at man må starte på bestemte plasser. Et konkret sted som tas inn i besøksstrategi, er en opparbeidet rasteplass ved E6-avkjøringa til Rauvassdalen. Dette kan være et informasjonspunkt for hele søndre del av Saltfjellet, og kan med rette virkemidler avlaste områder som Fisktjønna, Blakkådalen og Svartisvatnet.

Etter siste referansegruppemøte gjenstår et punkt hvor det er stor avstand mellom interessene i Saltfjellet. Det dreier seg om gjenoppbygging av Gilastua. Sekretariatet mener at besøksstrategien ikke alene kan åpne for gjenoppbygging, da dette ikke bare dreier seg om besøksforvaltning men også landskapspåvirkning, motorisert ferdsel og samisk naturgrunnlag. Dette er temaer som ikke er omtalt eller hørt på. Derimot kan en besøksstrategi si om man ønsker eller ikke ønsker gjenoppbygging, og her må man se på historikken og bruken av området.

Gila fjellstue var den femte telegrafstua. Den ble oppført i 1882, men brant ned i 1968. Statskog ga tillatelse til å bygge en ny hytte her, før området ble vernet som nasjonalpark, men dette under forutsetning om at Rana turistforening ble enig med reindrifta om tomt. Hytta ble ikke bygget før det ble nasjonalpark. Forskriftene åpner for bygging av åpne husvær, og i «Forvaltningsplan for de verna områdene i Saltfjellet» står det at det kan tillates bygging av ei ny hytte i Tespdalen.

Sekretariatets mening er at tiden har gått fra Gila fjellstue. Grunnmuren kan ikke brukes, og det vil ikke være snakk om gjennoppbygging, men et nytt husvær. Vi mener at diskusjonen som har pågått siden 1968, er unødvendig og tapper både nasjonalparkforvaltninga, reindrift og DNT Rana for masse energi. Det er lite sannsynlig at det blir bygget et husvær her. Gila fjellstue ligger inni reinens kalvingsområde, og vi kan ikke se for oss at man gir tillatelse til å føre opp noe her.

Besøksstrategien kan med dette sette lokk på denne diskusjonen, og fokusere på de tiltak som faktisk kan realiseres. DNT Rana og omegn har spilt inn at de som alternativ kan se på utvidelse av Raudfjelldalskoia. Dette mener sekretariatet er et godt utfall i noe som har fremstått som en endeløs sak. Raudfjelldalskoia ligger langs Nordlandsruta. Den er trukket vekk fra kalvingsområder, og det er allerede et inngrep i naturen.

Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Saksbehandler, innvalgstelefon og e-post:
Inge Sollund Ingvaldsen,
fmnoiin@statsforvalteren.no

Dato:
06.06.2024

Sak:
2019/3977
Arkiv nr:
432.3

Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet - Sammenstilling av høringsuttalelser

Besøksstrategien for verneområdene på Saltfjellet ble sendt på høring 16. oktober 2023, med frist for å komme med uttalelse 24. november 2023.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre mottok 18 høringsuttalelser fra: *Saltfjellet reinbeitedistrikt, Dalan advokatfirma, DNT Rana og Omegn, Saltdal kommune, Graddis hytteforening, Nordland fylkeskommune, Forum for natur og friluftsliv i Nordland, Rana kommune, Statsforvalteren i Nordland, Statskog SF, Bodø og Omegns turistforening, Beiarn Beitelag SA. Bodø jeger- og fiskeforening, Samediggi/Sametinget, Stiftelsen Nordland nasjonalparksenter, Glomfjord jeger- og fiskeforening, Dag Arntzen og Per Asgeir Sperstad.*

Generelle uttalelser

Glomfjord jeger- og fiskerforening understreker at de ikke er godt kjent i verneområdene på Saltfjellet, men synes det legges opp til en fornuftig besøksstrategi, og har ingen anmerkninger.

Stiftelsen Nordland nasjonalparksenter synes det er gjort et godt arbeid, og støtter kanaliseringen av ferdsel og informasjon. Besøkssenter nasjonalpark Nordland er godt ivaretatt.

Bodø og Omegn turistforening er svært fornøyd med at besøksstrategien snart er ferdig, og synes det har blitt et gjennomarbeidet dokument som i stor grad ivaretar verne- og bruksinteressene i nasjonalparken. De var sentrale i arbeidet med den første forvaltningsplanen.

Statskog SF er dominerende grunneier for områdene som inngår i besøksstrategien, og har store forvaltningsmessige interesser i områdene. Interessene er primært knyttet til deres oppdrag om å sikre allmennhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsliv, samt ivaretakelse av ulike rettighetshavere. De har forståelse for at det er vanskelig å finne løsninger som ivaretar alle interessenter, i et så kompleks og sammensatt område som Saltfjellet er.

Statsforvalteren i Nordland har uttalt seg på vegne av klima- og miljøavdelinga og landbruk- og reindriftsavdelinga. De ser at det er lagt ned et stort arbeid med å utarbeide besøksstrategi for Saltfjellet, og at det er mange interesser som skal veies opp mot hverandre. De understreker at det primære formålet med verneområdene er å ta vare på sårbar og truet natur. Tar man vare på dette vil man også ivareta

naturgrunnlaget for den samiske reindrifta. Reinen er også en del av naturen og verneverdiene som skal ha ro. Som det skrives i besøksstrategien, er tamrein et noe misvisende begrep. Statsforvalteren anbefaler derfor at det skrives rein og ikke tamrein i besøksstrategien

Rana kommune er positiv til at det utarbeides en besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet. Med økt turisme og befolkningsvekst er det nødvendig å kanalisere ferdsel for å ta vare på sårbare områder. Samtidig som man legger til rette for lokal verdiskaping og bruk. Rana mener at mål, strategiske grep og tiltaksplanen bør komme tidligere i dokumentet, eventuelt at dette utgjør besøksstrategien mens resten legges til som vedlegg.

Forum for natur og friluftsliv i Nordland takker for at de og flere av deres tilsluttede organisasjoner har fått muligheten til å komme med innspill til besøksstrategien. Siden de sitter i referansegruppa synes de at mye av deres interesser og synspunkt er godt ivaretatt i utkastet. De ber likevel om at innspill fra tilsluttede organisasjoner blir ivaretatt i det videre arbeidet. FNF mener at besøksstrategien må gå mer inn på hvorfor Norge og verden må verne natur, og at denne informasjonen må spres på best mulig måte. Besøksstrategien må videre vise til naturkrise, menneskelig aktivitet, nedbygging av natur og klimaendringer. Det bør legges til et avsnitt om naturavtalen, hvilke mål og forpliktelser denne avtalen innebærer. Historien om Saltfjellet-Svartisen må også informeres om, særlig hvilken rolle frivillige organisasjoner hadde i den forbindelse. De påpeker at besøksstrategien samlet sett er et godt dokument, basert på tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag og gode medvirkningsprosesser.

Nordland fylkeskommune er positiv til at det er utarbeidet en felles besøksstrategi for ni sammenhengende verneområder på Saltfjellet. God besøksforvaltning av våre vernede områder er viktig for å ivareta de verdiene som gir grunnlag for vern, og for å gi de besøkende gode opplevelser. Besøksstrategien inneholder et omfattende kunnskapsgrunnlag, målsettinger og strategiske grep for forvaltning av besøkende til området.

Graddis hytteforening mener at det er viktig å løfte frem og ivareta randsonene i større grad enn i dag, ettersom grensene ikke er absolutte. Støy av visuell og hørbar karakter strekker seg allerede i dag langt inn i vernede områder, og især randsoner, som ikke kan ansees som absolutter. Hytteforeninga har i flere avsnitt av høringsuttalelsen uttalt seg kritisk til skuterløyper i randsonen til verneområdene. De ønsker også at tolkbare ord/formuleringer begrenses (kan/bør ikke). De uttaler seg også generelt om ATV / skuterbruk, som i utgangspunktet ikke berøres av besøksstrategien.

Saltdal kommune er positive til at det legges opp til at man styrer bruken av verneområdene og lager innfallsporter for tilreisende turister, mens lokalbefolkning kan bruke området tilnærmet som de alltid har gjort. Kommunen er også opptatt av at det skal kunne drives næringsvirksomhet i forbindelse med verneområdene. Besøksstrategien må ikke medføre at det vanskeliggjør utøvelse eller etablering av næringsvirksomhet.

Saltfjellet reinbeitedistrikt registrerer at allemannsrett er nevnt flere plasser i dokumentet, men lite om allemannsplikt.

Sekretariatets kommentar
Vi tar de generelle betraktningene til orientering. Ut fra tidsbruk tror vi ikke det er hensiktsmessig å gjøre større omskrivinger med hensyn til naturavtalens mål og forpliktelser, og det store verdensbildet i naturvernet. Dette hører heller hjemme i en forvaltningsplan.

Uttalelser til bestemte kapitler i besøksstrategien

1. Innledning
Statskog SF mener at innholdet i besøksstrategien ikke er i overenstemmelse fra innledninga, da de mener at det legges opp til betydelige endringer som vil påvirke bruken av områdene. Det bør bli tydeligere hva som er formålet med dokumentet og justeres i den pågående utviklingen av strategien. *DNT Rana og omegn* reagerer også på besøksstrategien skal beskrive dagens bruk, og at fremtidig ønsket bruk skal diskuteres i forvaltningsplan. De mener at besøksstrategien også sier en del om fremtidig bruk.

Sekretariatets kommentar:
Sekretariatet skriver om besøksstrategien på dette punktet, for å redegjøre for hvorfor strategien tar for seg endringene

Referansegruppens kommentarer:
Referansegruppen støtter kommentarene fra sekretariatet.

1.1 Formål
Ingen innspill

1.2 Rammeverket

Forum for natur og friluftsliv i Nordland mener at regelverket for bruk av hundespann og sykkel i verneområdene, og kunnskap om konsekvenser er for dårlig. De mener dette bør reguleres strengt til forvaltningsplan er på plass.

1.3 Merkevarestrategi
Forum for natur og friluftsliv i Nordland stiller spørsmål om hvorfor natur og verneområder må markedsføres. De stiller spørsmål omkring bærekraftsmål og hvor vidt reiselivsaktører skal ha en bærekraftstrategi.

Sekretariatets kommentar:
Forskriftene for verneområdene på Saltfjellet er nylig revidert. Vi må forholde oss til forskriftene ved utforming av besøksstrategi. Markedsføring av verneområder startet med fjellteksten i 2002, og ble ytterliggere fremhevet med merkevaresatsninga

«Velkommen inn» i 2015. Dette er bakgrunnen for at nasjonalparkstyrene nå må utarbeide besøksstrategier for sine nasjonalparker.

1.4 Besøkssenter
Ingen innspill

2. Kunnskap om verneverdier

2.1 Beskrivelse av verneområdene

DNT Rana og Omegn mener at forholdene i Blakkådalen er endret, og at det ikke lengre er behov for bru for å opprettholde en merket turløype. De ønsker en åpen diskusjon rundt dette.

Sekretariatets kommentar:
Dette har i liten grad vært diskutert i prosessen med besøksstrategi, men det kan åpnes for at dette blir en kategori-B-sti i revisjon av besøksstrategi.

Referansegruppens kommentarer:
Referansegruppen mener besøksstrategien kan åpne for at hele stien blir kategori B og kan merkes hele veien, men at tilrettelegging som bruker og klopper ikke tillates ovenfor Blakkådalshytta.

2.2 Kunnskap om verneverdier

Per Asgeir Sperstad mener kapitelet om kulturminner bærer preg over at det er litt hastig skrevet, og at mange ting mangler i teksten. Han savner en bedre beskrivelser om helårsbosetningene på de mange gårdene som Stormdalen, Blakkådalen, Glomdalen og Bredek. Han mener at telegraflinja også bør beskrives som kulturminner. Sperstad mener også at Saltfjellet som villrein-område bør nevnes, og at Stallotuftenes historie fremstår med flere spørsmål enn svar.

Bodø og Omegns turistforening er positive til at kulturminneverdiene tas inn som viktige elementer i besøksstrategien. Det bør da beskrives nærmere at dette gjelder både tidligere tiders pitesamiske bruk og dagens moderne reindriftskultur, den lange landbrukstradisjonen med setring og utmarksbeite, samt den over 100 år lange friluftslivtradisjonen i sentrale deler av verneområdet. BOT mener at noe av informasjonen og kunnskap om verneområdene må ligge på nett, da det ikke er offentlig kommunikasjon som er tilpasset slik at alle skal møte på Storjord. BOT ønsker en utdyping av deres organiserte turer i verneområdene.

Nordland fylkeskommune ønsker at alle automatisk fredete kulturminner på Saltfjellet blir kartfestet og lagt inn i kulturminnedatabasen Askeladden. Dette for å i fremtiden holde øye med kulturminner og slitasjen disse blir utsatt for. Inntil disse kulturminnene blir lagt inn i Askeladden anmoder NFK om at NIKUs Oppdragsrapport 78/2011 «Revidering av verneplan og forvaltningsplan for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og tilgrensende verneområder» blir aktivt brukt.

Saltdal kommune synes det er viktig at også historisk aktivitet av lokale som ikke er samisk også ivaretas.

Saltfjellet reinbeitedistrikt mener det er viktig å få frem omfanget av kulturminner, og at store deler av Saltfjellet er et kulturlandskap.

Sekretariatets kommentar:
Det er nok riktig forstått at dette kapitelet ble hastig skrevet, da dette ble vurdert som lite relevant for den besøksstrategien som utarbeides. De innspillene som har kommet tas inn i teksten, men kulturminnene og forvaltning av disse vil bli bedre og mer utfyllende beskrevet i forvaltningsplan.

Referansegruppens kommentarer:
Referansegruppen mener at husvær må beskrives bedre. Dette gjelder særlig husvær som er besøksmål i seg selv. Referansegruppa mener at ansvaret ikke bare kan ligge på huseier, men også de som informerer og markedsfører tilbudene.

2.3 Kunnskap om friluftsliv

Bodø og Omegn turistforening ønsker at det nevnes at det samlet setter 4000 overnattinger på deres hytter i området. De foreslår også rettinger med tanke på eierksap til Nystadnesstua og navnene til Gråtådalstua og Jordbruhytta. Forventet økt besøk på hyttene vil medføre behov for økt do- og sengekapasitet.

Sekretariatets kommentar:
Besøksstrategien skrives om i henhold til rettinger.

2.4 Kunnskap om reiseliv

Rana kommune mener beskrivelsen av besøksmålet Austerdalsisen er mangelfull / utdatert. De skriver at det i 2023 er det kommet nye drivere av båten og disse har økt driften. Det er nå økt med en ekstra båt og bedre havn. De driver også kiosk, og det er også mulig å bestille oppvarmet badestamp til etter turen ved breen. Det er også tilrettelagt for camping i området. Ferdselstellinger ved Austerdalsvatnet viser 5167 passeringer, som viser at det er en god del personer som besøker området.

Nordland fylkeskommune ber om at besøksstrategien henviser til den nye reiselivsstrategien for fylket, som ble vedtatt i 2023. De viser til fire innsatsområder: Samferdsel og smart mobilitet, besøksforvaltning og reisemålsledelse, arbeidskraft og kompetanse, og kulturturisme og sesongutvikling.

Sekretariatets kommentar
Besøksstrategien oppdaterer avsnittet som beskriver ferdsel/turisme ved Austerdalsisen. Vi vil også se nærmere på reiselivsstrategien for Nordland fylke i endelig versjon av besøksstrategien.

2.5 Kunnskap om nåværende bruk

Bodø jeger- og fiskerforening understreker at besøksstrategi neppe vil påvirke ferdselsmønsteret i forhold til det høstingsbaserte friluftslivet, og at jegere og fiskere i fremtiden vil oppsøke de områder ressursene finnes. BJFF mener det er viktig at besøksstrategien skiller mellom høstingsbasert friluftsliv og øvrig friluftsliv og turisme.

De mener at det er viktig at en besøksstrategi og tiltak ikke kan brukes som argument i etterkant for å innskrenke allmennhetens rett til høstingsbasert friluftsliv.

Beiarn Beitelag ønsker fokus på informasjon om båndtvang som i Beiarn kommune er utvidet til 20. oktober. De opplever stor pågang av folk med løshunder og folk som trener jakthunder i deres beiteområder. Ønsker at det utarbeides temaplakater med informasjon om beitedyr, og hvordan man oppfører seg når man møter beitedyr i fjellet, eks. vise hensyn for å ikke spre flokken (skille sau og lam).

Statsforvalteren i Nordland understreker at reindrift står i en særstilling i verneområdene da det både er den største næringen/brukerinteressen, samtidig som den også må sees på som en verneverdi. De viser til FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27. Den etablerer et rettslig vern for minoriteter og utforlks rett til bl.a. kultur og kulturutøvelse. For reindriften er denne artikkelen mest aktuell å se i sammenheng med naturinngrep eller andre planer som kan påvirke grunnlaget for å drive med reindrift i nåtid og framtid. Et inngrep som er så omfattende at reindriftssamer fratas retten til å utøve kulturen, vil omfattes av artikkel 27. Det er de samla virkningene av alle gjennomførte og vedtatte inngrep som er vurderingstema, og ikke bare det siste inngrepet. Derfor skal det legges opp til aktiv deltakelse fra reindrifta i beslutningsprosesser. Besøksstrategien berører både Saltfjellet reinbeitedistrikt og Hestmann/Strandtindene reinbeitedistrikt. Begge distriktene har fått besøksstrategien på høring. Statsforvalteren er kjent med at det skal være et møte med Saltfjellet reinbeitedistrikt, og at Hestmannen/Strandtindene må få samme tilbud, hvis de ikke allerede har fått det.

Sekretariatets kommentar
Sekretariatet skal forsøke å tydeliggjøre skillet mellom høstingsbasert friluftsliv og øvrig friluftsliv samt turisme. Besøksstrategien skal ikke innskrenke allmennhetens rett til høstingsbasert friluftsliv. Det er verneforskriften som eventuelt kan sette disse begrensningene. Hestmannen/Strandtinden reinbeitedistrikt fikk også tilbud om fysisk møte, men har ikke svart på sekretariatets henvendelser.

Referansegruppens kommentarer:
Referansegruppen savner også et tydeligere fokus på jakt og fiskeinteressene i Saltfjellet.

3. Mål og strategiske grep

3.1 Mål for besøksforvaltningen

Bodø og Omegns turistforening er enig i at verneverdiene i nasjonalparken og tilgrensende verneområder er avgjørende for merkevaren Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Sametinget mener at verneområdeforvaltningen må ivareta hensynet til samiske kulturutøvelse, inkludert reindrift i området. De oppfordrer til dialog med samiske brukergrupper, reindriften og andre, om tiltak, ferdsel og bruk av verneområdet.

Forum for natur og friliftsliv i Nordland støtter at hovedmålet med besøksforvaltningen er å sikre og ivareta verneverdiene og verneformålet på Saltfjellet.

Statsforvalteren i Nordland mener nasjonalparkstyret bør være forsiktig med å rangere kalvingsland som mer kritisk enn annet. De har pekt på at alle årstider er viktig, og at de må ses samlet. Uten ro på vinteren går det ut over overlevelse og produksjon. Uten ro i brunstperioden vil det bli en lengre kalvingsperiode, som fører til dårligere overlevelse både de første leveukene og når vinteren kommer.

Forum for natur og friluftsliv i Nordland støtter delmålet om at de øvre delene av Blakkådalen og Stormdalen opprettholdes uten noen form for tilrettelegging, og viser til naturens egenverdi og viktigheten med å la store områder være i fred. De trekker også inn motorferdsel, og skriver at den må være strengt kontrollert og holdes på et absolutt minimum. Det bør også finnes informasjon om hvorfor det i noen tilfeller tillates motorisert ferdsel, og hvorfor det finnes spor etter barmarkskjøring. FNF mener også at man bør beskrive hvordan man forbereder de besøkende, og at det ikke er tilstrekkelig med informasjonspunkt ved innfallsporter og/eller underveis på turen. De foreslår å teste ut informasjonsstolper, både digitale og fysiske, og mener generelt at informasjonsarbeidet er noe «passivt». De foreslår å vurdere løsninger for digital informasjon i området man er i.

Saltfjellet reinbeitedistrikt ønsker at delmålet «unngå nye aktiviteter i viktige kalvingsområder for rein» skrives om ved at man streker over «nye». De ønsker også et eget delmål som handler om «informere om og øke forståelse for reindrift og samisk kulturutøvelse i fjellet». De mener at den samiske kulututøvelsen, som ikke handler om reindrift, må omtales mer i besøksstrategien.

Sekretariatets kommentarer

Sekretariatet tar innspillene til orientering. Det er ikke ønskelig med fysiske informasjonsstolper inne i verneområdene. Vi foreslår også å møte reindriftsdistriktet på å fjerne «nye» i setningen om å unngå aktiviteter i kalvingsland, og legge til «informere om og øke forståelse for reindrift og samisk kulturutøvelse» i dette delmålet. Andre samiske interesser har fått besøksstrategien på høring, og fått muligheten til å uttale seg om samisk kulturutøvelse.

Sekretariatet foreslår at Tollådalen flyttes fra hovedinnfallsport til strategisk informasjonspunkt. Hovedinnfallsport-begrepet fjernes da dette ikke benyttes i Miljødirektoratets veileder M-417 «Innfallsporter».

Referansegruppens kommentarer

Referansegruppa mener at det er et godt kompromiss at man tilrettelegger Tollådalen som et startpunkt, med kategori-A-sti over til Bjøllåvasstua. Stien sørover i Tollådalen blir kategori B. Det kan i tillegg gjennomføres vintermerking på traseen, for å styrke kanaliseringa over mot Bjøllåvasstua. Dette blir i så fall den eneste vintermerka traseen i nasjonalparken.

Hvis man når frem med informasjonstiltak, som gjør at folk unngår Tollådalen i den mest sårbare tida for rein, kan man i fremtidig besøksstrategi vurdere om denne stien blir Kategori A, men der ferdsel unngås i perioden 15. april til 15. juni.

Engenbreen blir utkikkspunkt etter Miljødirektoratets innfallsport-veileder.

3.2 Strategiske grep

3.2.1 Kanalisere ferdsel

Bodø og Omegn turistforening er tilfreds med at den nye besøksstrategien i prinsippet opprettholder deler av den opprinnelige soneringen og at store deler av nasjonalparken skal forbli «kvalifisert villmark». BOT ser også at sykkel og hest i stinettet sliter mer på stiene enn ferdsel til fots, og ønsker at forvaltningen overvåker slik ferdsel. BOT vil avstå fra å arrangere organiserte sykkelturer i verneområdene.

Bodø og Omegn turistforening er enige i at det innføres en ny struktur for sti- og rutesystem i nasjonalparken. De er og positive til at kategori A-stier overvåkes for slitasje, og ønsker tett dialog og samarbeid knyttet til eventuelle negative funn. De er positive til at stien til Tåkeheimen merkes skikkelig, og blir kategori-A-sti. BOT mener at det i videre arbeid må sees på gjenoppbygging av Gila og ny hytte ved Oksvatnan. Det bør også vurderes ei nødbu i Steindalen, tilrettelegging for trygg kryssing av Raudielva, og sikringsbu (om mulig inne i uthuset) på Jordbruhytta. BOT er og positive til et samarbeidsprosjekt rundt utvikling av lokale stier, kategori-B. BOT mener at både stien til Røkland og ned til Stolpen må være kategori-A-stier. *Statskog SF* synes det er fornuftig å kategorisere stiene, men savner en tydeligere definisjon på hva som er tillatt på kategori B-stiene. Skal det være tillatt å merke stien? *Statsforvalteren i Nordland* ber nasjonalparkstyre vurdere å fjerne stien fra Bolna fra kart og informasjonsmateriell siden det ikke er togstopp her i dag. Det samme bør vurderes for stien fra Russånes. *Rana kommune* er positiv til at ferdselen kanaliseres til enkelte stier (kategori A), samtidig som man legger til rette for lokale brukere (kategori B). *DNT Rana og omegn* synes også det er uklart hva det innebærer at en sti får en «B-gradering». Konkret lurer de på hvilke konsekvenser det vil ha for stien mellom Semska og Saltfjellstua. *Saltdal kommune* ønsker at kategori-B-stier fremdeles skal være merket.

Statskog SF mener den gamle soneringen der Glomdalen skal være fri for tilrettelegging, er dårlig begrunnet og dårlig kommunisert. De er usikre på om det det å unngå tilrettelegging i dette området er den beste tilnærmingen for å oppnå ønskede resultater. De ønsker en faglig vurdering på hvilken tilrettelegging som kan gjennomføres i Glomdalen, og understreker at det ikke er nødvendigvis slik at økt ferdsel langs stien vil medføre økt ferdsel i sårbar natur. Statskog understreker at Glomdalen med Fisktjønna og Marmorslottet er den mest brukte innfallsporten til nasjonalparken, og tiltrekker seg besøkende på grunn av områdets naturverdier. Besøkende kommer ikke til Marmorslottet på grunn av tilrettelegging og informasjon, men ekstern markedsføring. Dårlig tilrettelegging gjør at besøkende tar dårlige eller feil valg, som igjen går ut over naturverdiene. *Statsforvalteren i Nordland* viser til forvaltningsplan og besøksstrategi for Fisktjønna naturreservat og utfordringer knyttet til ferdselen til Marmorslottet. I forvaltningsplanen har Statsforvalteren gjort det tydelig at det ikke er ønskelig med tiltak som øker ferdselen inn til Marmorslottet. Statsforvalteren er derfor positiv til at nasjonalparkstyret ikke vil ta initiativ til tilrettelegging som kan øke besøket inn i dette området og videre inn i Glomdalen. *Rana kommune* var enig i denne formuleringa i forvaltningsplanen for Fisktjønna naturreservat. Statens naturoppsyn har likevel anbefalt at det tas tak i utforinger utenfor verneområdet; toalettfasiliteter, avfallshåndtering, utbedring av parkeringsplass og vedlikehold av bilvei. *Statsforvalteren i Nordland* håper at nasjonalparkstyret vil samarbeide om en mulig løsning for etablering og drift av disse

fasilitetene. *DNT Rana og omegn* lurer på hvorfor også Glomdalen skal være mest mulig uberørt, og synes at særlig Rana berøres av delmålet om «naturområder uten tilrettelagte stier og merking». De har sammen med Statskog og eiere av Glomdalsgården sett på muligheten for å overta gården slik at denne blir åpen for allmennheten.

Statskog ønsker at besøksstrategien tar stilling til nye turistforeningshytter ved Gila og Storoksvatn. Da dette er et viktig tema som bør inkluderes direkte i besøksstrategien. *DNT Rana og omegn* viser til at de i flere tiår har ønsket å gjenreise Gila fjellstua. Skulle det vise seg at det ikke lar seg gjøre å gå en hytter der de ønsker, vil de løfte et alternativ med å ha ei turistforeningshytte i Raudfjellelvdalen. Dette vil styrke økt satsning på Nordlandsruta, samtidig som man korter ned distansen fra sørsida av Saltfjellet og inn til hyttenettverket.

Statskog SF anser omlegging av sti fra Riebbivagge til over Storpåsk som en betydelig endring i bruksmønsteret i Tollådalen, og at dette kan få en betydelige konsekvenser for Bukkhaugbua. De minner om viktigheten av å konsultere med grunneier før slike endringer i stinettet iverksettes. De mener dessuten at endringsforslaget bør drøftes grundigere, og ikke iverksettes basert på besøksstrategien. *DNT Rana og omegn* frykter at omlegging i stinetttet i Storpåsk-området vil være uheldig for deres tilbud på Saltfjellstua. De mener at dersom stien gjennom Stallogropa ligger problematisk til, burde det være mulig å legge den om det korte stykket det gjelder. *Saltfjellet reinbeitedistrikt* er svært kritisk til at det merkes en ny sti over Storpåsk. De har ikke tro på at folk slutter å bruke den opprinnelige stien, og at man ender opp med to stier istedenfor én. Riebbivagge er svært sårbart, men i en relativt kort periode om våren i forbindelse med kalvingstid. Storpåsk er viktig for trekkene inn og ut fra Riebbivagge og er derfor sårbar for økt ferdsel i større deler av året. De mener det er en bedre løsning for alle parter å se på begrensning av ferdsel gjennom Riebbivagge i perioden 15. april – 15. juni.

Statsforvalteren i Nordland er positive til at nasjonalparkstyret vil kanalisere grotteferdsel til besøksgrottene i Rana. De savner likevel tiltak for å skåne grotteforekomster som til nå ikke har vært kjent for allmennheten, blant annet i Glomdalen. Statsforvalteren vil sette opp små informasjonsplakater ved grotteinnganger i tilfelle turister begynner å lete og finne disse på egenhånd. Plakatene skal informere om hvor sårbar disse systemene er for ferdsel og slitasje. I tillegg har de i forvaltningsplanen satt et tak på at maks fem personer kan besøke grottene på en gang. De ønsker å samarbeide om informasjonstiltak ved grottene, og håper nasjonalparkstyret vil være med på et slikt samarbeid. *Rana kommune* er positive til at ferdsel til grotter kanaliseres til besøksgrottene, da disse allerede er preget av intensiv bruk.

Rana kommune er positive til at Bredek som besøksmål utvikles, og at besøksstrategien legger opp til å heve kvaliteten på den tilrettelagte rundturløypa.

Forum for natur og friluftsliv er positive til at områder er fri for tilrettelegginger. De mener likevel at sikkerhet knyttet til bruer må inn i besøksstrategien, og at vedlikeholdet, kompetanse og finansiering av bruene bør beskrives. FNF mener at bruene bør eies og vedlikeholdes av et profesjonelt apparat.

Graddis hytteforening mener at kanalisering ikke bare må sees i sammenheng med reinbeiter, men også i sammenheng med rovdyrforvaltning og andre rødlistede arter, naturreservater, kulturminner, fauna samt lokal bruk av et område. En kanalisering kan etter deres mening være hensiktsmessig, men bare om ferdselen eller næringen ikke virker negativt inn på vernet. Plakater og synliggjøring på internett mener hytteforeninga kan ha en gunstig virkning i en «kanaliseringsstrategi», men det er ikke absolutter.

Saltfjellet reinbeitedistrikt synes det er uheldig hvis «Ministerhaugen» skal bli et trekkplaster for turister, og mener det ikke vil være i Per Adde sin ånd.

Sekretariatets kommentar
Sekretariatet skal gjøre det mer tydelig hvilke muligheter som ligger i kategori-B-stier. De fleste vil fremdeles være merket i terrenget. Ingen fysiske endringer blir gjort uten nærmere dialog, og stiene kan fremstå akkurat slik de er i dag. Etter forskriftsendringa har ikke nasjonalparkstyret mulighet til å regulere bruk av sykkel eller hest på sti i nasjonalparken, men vi kan overvåke det med bevaringsmål, og eventuelt sette inn tiltak som bøter på skadene. Stien gjennom Namnlausdalen vil bestå som i dag, men vil ikke være synlig på merkevaremateriell fra nasjonalparkstyret. Hvis bruken blir så stor at det påvirker fjellrevhi må den omlegges/fjernes, men dette vil ikke skje uten dialog med DNT Rana og omegn. Det vurderes om stien ned til Røkland skal bli kategori-A når det er avklart om Røkland skal være et startpunkt til Saltfjellet.

Glomdalen er et av de mest sårbare områdene i nasjonalparken på grunn av sin karstpregete geologi. Dette er et område med grotter og karstlandskap. Naturverdiene i ei enkelt grotte kan ødelegges av første besøk. Sekretariatet mener det er uheldig å legge til rette for økt bruk av dette området, som vil øke sjansene for uopprettelig slitasje/påvirkning. Besøksstrategien skrives om, slik at det kommer frem at det er promotering som er uheldig, men at tilrettelegging fremdeles kan gjennomføres for å ivareta verneverdier. Det er i dag sti opp Glomdalen, og Statskog eier to husværer i dalføret. Delmålet må sees i sammenheng med det som allerede finnes i dag, men at det ikke åpner for å utvide tilrettelegginga i Glomdalen. Stien (kategori B) kan merkes for å hindre at besøkende går feil/havner i sårbare områder. I masteroppgaven «Georturisme i Rana» fra 2023 ble besøkende ved Pikhågan intervjuet. Noen av informantene fortalte at de bor i nærområdet og hadde sett utviklingen av turistmengden som besøker Marmorslottet, og hvordan dette har påvirket stiene i området og miljøet. De var derfor ikke interesserte i at turister skulle høre om turmulighetene som ligger videre innover i terrenget. Sekretariatet synes en viktig kvalitet med Saltfjellet er å ha slike områder. Skulle Glomdalsgården bli åpen for allmennheten bør det vurderes om stien hit skal endre kategori, men dette kan tas i en fremtidig revisjon av besøksstrategien.

Gjenoppbygging av Gilahytta og ny hytte ved Oksvatnan er spørsmål som ikke bare handler om ferdsel og friluftslivets bruk av området. I tillegg til økt tilstedeværelse av mennesker i disse områdene, vil det også føre til økt bruk av motoriserte kjøretøyer, endret landskap og påvirkning på samisk naturgrunnlag. Dette er temaer som ikke er drøftet i besøksstrategien. Sekretariatet mener at disse husværene ikke skal bygges ut fra den totale påvirkningen av nasjonalparken, og presedens for andre

verneområder og andre aktører. Vi mener at det er en bedre løsning å se på utvidelse av Raudfjelldalskoia.

Sekretariatet anbefaler at stien ikke legges om over Storpåsk. Tiltaket var ment for å bedre situasjonen for reindrifta ved legge stien utenfor viktige kalvingsområder. Når Saltfjellet reinbeitedistrikt uttaler seg såpass kritisk som de har gjort, legger vi denne ideen død i denne omgang. Uavhengig av dette bør stien legges om rundt Stallogropa, med hensyn til sårbare naturverdier. Bukkhaugbua eies av Statsforvalteren, og konsekvensene for bruken av hytta er irrelevant i denne sammenheng. Det er ikke et mål om høyt belegg på Bukkhaugbua.

Sekretariatet ønsker at man gjennom besøksstrategien kan få til et samarbeid med Statsforvalteren m.fl. om informasjon ved grotteinnganger. Dette legges inn som et eget tiltak.

Nasjonalparkstyret eier svært få anlegg på Saltfjellet. De fleste bruene og kloppene eies av Statskog eller turistforeningene, og overvåkes av sine respektive eiere. Nasjonalparkstyret bidrar med midler til reparasjoner, og gjenoppbygging av ødelagte bruer. Nasjonalparkstyret har heller ikke kompetanse eller erfaring, til å vurdere bruenes tilstand. Det skrives et eget punkt om bruer og andre anlegg som et eget punkt under kunnskapsgrunnlag.

Besøksstrategien har ikke som intensjon at «Ministerhaugen» skal bli en turistattraksjon, men punktet ligger ved en av stiene hvor det legges opp til økt besøk.

Referansegruppas kommentarer

Referansegruppa støtter A- og B-kategoriene, men savner en tydelig vurdering av hvilke tiltak som kan tillates på kategori-B-stier. Besøksstrategien bør tillate tilrettelegging som på sikt bevarer naturverdier – merket sti og skilting vil føre til at folk følger sti.

Strategien må være konkret på hva «holde dagens nivå» betyr i praksis. Ansvarlig markedsføring er viktig, og be interessenter og aktører som kan generere mye trafikk, kontakte forvaltning før man iverksetter markedsføringskampanjer (ti-på-topp, Ranatrasken m.fl).

Referansegruppa mener at man kan definere målgrupper for markedsføring? Lokalt, regional og internasjonal markedsføring. Det vil ikke føre til økning i trafikk på kategori-B-stiene i områdene, hvis man går ut med små nyhetssaker i Ranablad.

Referansegruppa ønsker at stien i Glomdalen skal kunne merkes og skiltes, samtidig som at man unngår markedsføring ut over det som Statskog gjør i dag for sine husvær.

Referansegruppa ønsker at stien gjennom Blakkådalen skal være kategori-B-sti og at det tillates merking hele veien mellom Rana og Beiarn. Dette under forutsetning at det ikke medfører et krav om bruer over elvene, og klopplegging over bløte partier.

Referansegruppa støtter informasjonplakater i forbindelse med grotter, men mener

disse bør plasseres like innenfor grotteåpningene for å ikke tiltrekke seg oppmerksomhet, samtidig som at det gir en større stoppeffekt.

I Tollådalen ønskes stien over Djupvatnet til Bjøllåvasstua som kategori-A, mens øvrige stier i stinettet skal være kategori-B. Når man frem med informasjonstiltakene, og folk unngår å gå sørover i Tollådalen i kalvingstida, kan man på sikt også åpne for at denne stien blir kategori-A, men uten ferdsel i perioden 15. april – 15. juni.

Telegrafruta skal fremdeles være kategori-A-sti til tross for konflikter med grunneier.

Referansegruppa er todelt i hvor vidt man skal sette lokk på diskusjonen om å bygge opp Gilastua og eventuelt hytte i Storoksvatn-området.

3.2.2 Innfallsporter

Dag Arntsen synes at besøksstrategien i for stor grad legger opp til at folk skal kjøre bil til og fra området. Han foreslår å utrede en merket løype fra Dunderland stasjon og inn i området. Bolna er ikke betjent, og han mener det bør være mulig å besøke området uten å være nødt til å avslutte turen der en starter når man kommer med tog. *Bodø og Omegns turistforening* mener at det ikke er behov for ny jernbanestasjon ved Polarsirkelsenteret, men at antall stopp på Lønsdal må økes og at Bolna stasjon gjenåpnes for togstopp. *Statsforvalteren i Nordland* ber nasjonalparkstyret vurdere å ta bort denne innfallsporten, og fjerne sti/innfallsport fra kart, siden det ikke er togstopp her i dag. De begrunner det med at det vil bli større områder for reinen å finne beitero om høsten og på vinteren. *Forum for natur og friluftsliv* mener at mulighetene for en togstopp på Bolna stasjon kunne vært viktig av hensyn til rundturer og et miljøvennlig friluftsliv. *DNT Rana og omegn* er glade for at det tas standpunkt mot togstopp på Polarsirkelsenteret, og at det tas til orde for at Bolna stasjon åpnes igjen. Deres hytte på Bolna ble lagt dit nettopp fordi det var togstopp på stasjonen som ligger like ved hyttetunet.

Sametinget presiserer at samisk språk og stedsnavn i området må ivaretas ved utarbeidelse av skilt og informasjonsmateriell.

Bodø jeger- og fiskerforening mener det er viktig at de sentrale innfallsportene blir tilrettelagt med parkering, toaletter og søppelhåndtering.

Bodø og Omegns turistforening vil gjerne samarbeide om å bruke turistforeningen mer aktivt som informasjonsareaner om naturverdier og kulturminner i nasjonalparken, og mener at dette kan gi fjellvandrere økt dybde i naturopplevelsene. De er også enige i en strengere definisjon av innfallsport, og at en ny organisering med informasjonspunkter, strartpunkter og utsiktspunkter vil kunne gi en ryddigere markedsføring av nasjonalparken. BOT foreslår at parkeringsplassen til Lønsstua kan utstyres med toalett og informasjonstavler, istedenfor at det etableres en ny parkeringsplass like i nærheten. De ønsker å være en samarbeidsaktør i arbeidet med mulighetsstudie for innfallsport Lønsdal. Det ønsker også *Forum for natur og friluftsliv i Nordland.* Utover det har ikke FNF noen innvendinger til de foreslåtte innfallsportene.

Statskog SF støtter forslaget til startpunkt, informasjonspunkt og hovedinnfallsporter. I tillegg foreslår de å etablere et informasjonspunkt på Røssvoll, rettet mot de vestlige delene av nasjonalparken som er tilgjengelige fra Rana. Dette er et strategisk viktig punkt som binder E6 og Røvassdalveien sammen.

Rana kommune støtter forslaget om at Storvollen blir valgt som hovedinnfallsport, og at Polarsirkelsenteret og Fisktjønna blir valgt som informasjonspunkt, men ønsker også at Svartisvatnet utvikles som informasjonspunkt. De viser til at beskrivelsen av turen til Austerdalsisen er mangelfull, og at det i 2023 kom nye drivere av båten. Rana mener at nasjonalparkstyret må fremheve Svartisvatnet som et informasjonspunkt til nasjonalparken på en bedre måte enn det som gjøres i dag.

DNT Rana og omegn presiserer at Rana er den største kommunen i nasjonalparken, men at de fleste innfallsportene er tenkt å ligge utenfor kommunen. De løfter frem Bolna som en mulig hovedinnfallsport sammen med Storvollen. De har vannboret, og kan være med på et samarbeid om toalettfasiliteter. DNT Rana og omegn mener at det bør ordnes opp på parkeringa på Fisktjønna, og at det etableres en innfallsport her – besøket forsvinner nok ikke. De synes og det virker «litt tullete» med den nye stien fra parkeringa inn i gjørmete skog, når det allerede ligger en gruset vei over tunet der.

Saltfjellet reinbeitedistrikt er svært kritisk til at Tollådalen er nevnt som hovedinnfallsport. Særlig hvis man ikke kan regulere ferdsel i kalvingstida. En innfallsport i Tollådalen kan potensielt lede folk rett inn kalvingsland, og for dem fremstår dette som et «kniv midt i hjertet av reindrifta». De mener at også Bukkhaugbua bør stenges i samme periode (15. april – 15. juni). Saltfjellet reinbeitedistrikt mener at ideen om Tollådalen som et sted for å fremheve kulturminner er god, men lurer på om det er noen hensikt i og med at initiativtakerne begynner å bli gamle.

Saltfjellet reinbeitedistrikt mener at bålplassen i Dypen naturreservat er uheldig plassert. På motsatt side av Lønselva er det full reindriftsaktivitet hele året. Ofte har de behov for å slippe rein ut av gjerdene, og da slipper de dem mot Dypen og ikke mot E6 og jernbane. Reinen vil også naturlig komme i dette området når de flytter rein vestover. Bålplassen har mindre betydning sommerstid. Saltfjellet reinbeitedistrikt ber om at man ser på en ny plassering nærmere hengebrua.

Sekretariatets vurdering

Nasjonalparkstyrets arbeidsutvalg har gitt sin tilslutning til et opprop for å forsøke å forbedre togforbindelsene mellom Salten og Helgeland, sammen med flere aktører langs Nordlandsruta. Oppropet tar til orde for å gjenåpne Bolna og Hjartåsen stasjon. Nasjonalparkstyret har vært positive til både Telegrafruta og Nordlandsruta, og begge disse stasjonene ligger langs vandrerutene. Så lenge disse stasjonene er stengt, vil det ikke være hensiktsmessig å ha «hovedinnfallsport» på Bolna (og Storvollen). Det er allerede sti fra Dunderland, gjennom Grotjønnenget til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, men denne går gjennom rasfarlig terreng og det er lite ønskelig å trekke folk denne veien.

Sekretariatet minner om at det nylig har vært en prosess i forbindelse med forvaltningsplan for Fisktjønna naturreservat. I tiltaksplanen til forvaltningsplanen står

det at det skal etableres nødvendige toalettfasiliteter på parkeringsplassen (under forutsetning avtale om drift, vedlikehold og eierskap), og nasjonalparkstyret vil bidra inn i dette tiltaket. I deres forvaltningsplan står det at det skal være informasjon om Fisktjønna naturreservat, og vi tenker at det her bør suppleres med informasjon om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

De største innfallsportene skal ha infrastruktur som jeger- og fiskerforeninga etterspør. For hver av innfallsportene som er nevnt i delmål 1, vil det gjennomføres en mulighetsstudie. Mulighetsstudien vil avdekke behov for fasiliteter, og plassering av disse sammen med informasjon og parkering.

Listen over informasjonspunkt er ikke uttømmende, og sekretariatet tenker at et informasjonspunkt på Røssvoll/Svartisvatnet kan være aktuelt, men at det ikke blir prioritert fra nasjonalparkstyret i første omgang. Skulle andre ta initiativ til et slikt informasjonspunkt, vil det være aktuelt å se på mulighetene for et samarbeid.

Tollådalen tas ut som startpunkt frem til det er avklart hvilke muligheter det er for å regulere ferdsel i området, men det vil være hensiktsmessig å beholde dette som informasjonspunkt der man kan opplyse om områdets sårbarhet for reindrift. Det vil være informasjon om kulturminner i dette området.

Bålplassen i Dypen flyttes med hensyn til reindrift. Dette legges inn i tiltakslista.

Referansegruppas kommentarer
Referansegruppa ønsker at Røssvoll blir et informasjonspunkt for hele Rauvassdalen-området, og at dette blir et prioritert punkt i besøksstrategien. Et slikt punkt kan avlaste utfordringene som finnes ved Fisktjønna. De ønsker også at Tollådalen skal være et startpunkt, men at besøkende kanaliseres til Bjøllåvasstua.

Referansegruppa støtter forslaget om at Engenbreen blir utkikkspunkt, etter Miljødirektoratets innfallsport-veileder.

3.2.3 Besøkssenter nasjonalpark Nordland
Stiftelsen Nordland nasjonalparksenter mener Besøkssenter nasjonalpark Nordland er godt ivaretatt, men understreker at det viktig at senteret er presentert med informasjon på alle innfallsporter/startpunkter.

Sekretariatet tar dette til orientering

3.2.4 Polarsirkelsenteret
DNT Rana og omegn er glade for at det tas standpunkt mot togstopp på Polarsirkelsenteret, og at det tas til orde for at Bolna stasjon åpnes igjen

Sekretariatet tar dette til orientering

3.2.5 Vinterkanalisering
Bodø jeger- og fiskerforening støtter forslaget om å prøve ut traseer for skiløyper på Lønsdal. *Saltdal kommune* er positive til å lage en prøveordning med oppkjøring av

løyper fra Lønsdal – Golan/Kjemåvatnet. Kommunen mener at preparering av skiløyper er det beste måten å styre besøkende vinterstid. De mener det ikke bør være begrensninger i hvilke kjøretøy som benyttes til oppkjøring, og at det bør være enklere å få tillatelse til å etablere skiløyper i verneområdene, spesielt landskapsvernområdene. Det bør også legges til rette for at det kan arrangeres skirenn og andre organiserte arrangement som går inn i landskapsvernområdene.

Bodø og Omegns turistforening bemerker at det noen steder er farlig å følge sommermerket sti på grunn av rasfare. Det er viktig at man opplyser besøkende om at vi ikke har vintermerking eller oppkjørte spor i fjellet.

Statsforvalteren i Nordland mener at preparering av skiløyper er uheldig da det leder mer folk og under inn i fjellet i ei tid da reinen er sårbar. Reinen trener beitero i en periode der mattilgangen er begrenset.

Saltfjellet reinbeitedistrikt mener at oppkjøring av skiløypa på Beiarfjell er et godt eksempel på hvor «skummelt» det er for reindrifta med prøveordninger. Løypa har, uten noen form for evaluering, blitt permanent. Bygger Beiarn kommune et servicebygg tilknyttet løypa, vil den bli mer eller mindre permanent. Reinbeitedistriktet er negative til rundtur på Skjevlfjell, da det vil ødelegge fjellets kvalitet som vinterbeite. De minner om at skiløypa til Gohøla først og fremst ble preparert i forbindelse med påske, men at denne ordninga har blitt utvidet litt etter litt. Det er viktig for reinbeitedistriktet å understreke at det ikke er maskinen som er problemet, men den økte ferdselen som oppstår som følge av oppkjøringa. Reinen kan også ledes av oppkjørte løyper, og med rundtur leder man reinen ned mot hyttene på Røklandfjell.

Saltfjellet reinbeitedistrikt mener at formuleringa «til gjengjeld har hytteeierne i dette området (Lønsdal) fått forringet sine friluftsaktiviteter som følge av ny E6 og viltgjeder», er merkelig. Det var ikke reindrifta som anla jernbane og E6 over Saltfjellet, og gjerdene har store negative konsekvenser også for reindrift. Reinbeitedistriktet er redd for at ferdsel som følge av oppkjøring mellom Lønsdal og Golan vil jage reinen sørover, til enden av gjerdet. Det er også etablert en beitehage i dette området.

Rana kommune støtter forslaget om at hundespann begrenses til Nordlands- og Telegrafruta. *Saltdal kommune* synes at det legges for store begrensninger på hundespann. Kjøring med hundespann kan være en aktuell næringsvirksomhet i forbindelse med verneområdene, og som vil påvirke naturmangfoldet lite og er skånsomt. Bruk av hundespann må kunne likestilles som ferdselsform som skjer til fots. Saltdal kommune har et aktivt hundekjøremiljø i kommunen, og siden store deler av de aktuelle områdene som kan kjøres hund i er vernet så vil den begrensningen det er lagt opp til være problematisk. I stedet for å angi noen få plasser det kan kjøres hund bør det heller angis hvilke områder man ikke ønsker hundekjøring.

Sekretariatets kommentarer

Ut fra høringsuttalelsene som har kommet angående skiløyper, ser vi at det vil være mer hensiktsmessig å samle partene til en bredere diskusjon om hvilke løyper, inn i hvilke områder, og hvordan de eventuelt skal prepareres (tidspunkt på året, type

kjøretøy). Besøksstrategien åpner for at dette kan gjennomføres, men at det er viktig med god dialog mellom kommune, grunneier, reindrift og nasjonalparkstyret.

I utgangspunktet kreves det tillatelse fra verneforskrifta for å drive hundekjøring i Saltfjellet landskapsvernområde, da dette kan forstyrre fjellrev eller påvirke livsbetingelser. Kun èn av kategori-A-stiene går gjennom biotopvernområdet. Derfor kan man kanalisere hundekjøring til kategori-A-stiene.

Referansegruppas kommentarer
Referansegruppa støtter forslaget om å samle parter rundt de ulike løypeforslagene. Partene må bli enig om når de skal prepareres, hvor de skal prepareres, og eventuelt hvordan det skal evalueres.

Hundekjøring kanaliseres til kategori-A-stier (områder).

3.2.6 Reindrift

Bodø jeger- og fiskerforening har forståelse for at reindrifta ønsker minst mulig ferdsel i kalvingstida. Søndre Bjøllåvatn m-fl er populære vann til isfiske. De er skeptisk til å regulere ferdselen slik at allmennhetens tilgang til isfiske blir begrenset. Lokale isfiskere vil bruke traseene de alltid har brukt, og viser til at de er kjent med reindrifta og prøver å ta de hensyn som de må i møte med rein. De mener at området som er skravert er inngripende.

Bodø & omegn turistforening vil støtte et sterkere vern av reinens kalvingsland og vil unngå organisert aktivitet i disse områdene i tidsrommet 20. april – 1. juli. De vil også påpeke at dersom villmarkspreget i disse områdene skal opprettholdes må alle brukergrupper respektere villmarkspreget, og avstå fra å redusere naturmangfoldet. De mener det bør vurderes spesielle tiltak for naturrestaurering i områder med spor etter reindriftens barmarkskjøring.

Statskog SF ønsker at det spesifiseres bedre hva som menes med setninga: «I perioden 20. april til 1. juli skal det ikke skal legges til rette for nye aktiviteter som kan medføre økt ferdsel»

Statsforvalteren i Nordland ser at det er forsøkt å ivareta reindrifta ved å ikke legge til rette for ferdsel i sentrale deler av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og synes det vitner om gode intensjoner. De viser til at rettighetene går ut over det andre interesser har. All påvirkning på distriktet må sees i sammenheng. Vinterbeiter er i de fleste tilfeller den begrensende faktoren for reindrifta. Saltfjellet reinbeitedistrikt har mistet mye av vinterbeitene sine da de er utestengt fra sine tradisjonelle vinterbeiter i Sverige. De gjenstående vinterbeitene ligger i hovedsak på kysten i vest, på Skjerstadhalvøya, langs E6 over Saltfjellet eller nedover Dunderlandsdalen. Her er beitene redusert på grunn av blant annet vei og jernbane, gruvevirksomhet, hyttefelt og nydyrking. På toppen av det hele kommer klimaendringer med beitekriser. Selv om det settes av store områder uten tilrettelegging vest for Bjøllådalen vil ikke det ivareta distriktets behov for vinterbeiter, og selv små tiltak i vinterbeitene kan ha store negative konsekvenser for reindrifta. Satt på spissen kan et tilretteleggingstiltak bli det som gjør at summen blir for stor og reindrifta ikke lengre kan utøve

kulturen sin, noe som vil være et brudd på folkeretten. Reindrifta har over tid pekt på økende turisme som en uheldig faktor. Det er derfor viktig at nasjonalparkstyret vektlegger innspill fra reindrifta på hvor og når områder bør skjermes.

Saltfjellet reinbeitedistrikt har gjennom advokatfirmaet *Dalan advokatfirma* sendt et notat vedrørende åpninger for å nedlegge ferdselsforbud i deler av området i perioden 15. april – 15. juni, i visse tider på året. De viser til at det i mange naturreservat er ferdselsforbud med hensyn til hekkende fugl, og mener at dette bør kunne sidestilles med kalvingsområder. De mener at mye av ferdselen i kalvingstida ikke er hensynsfull, og at det derfor er brudd på friluftsloven. Dette gjelder særlig ferdsel med hund. De mener at kartet bør ta med seg øvre deler av Ramskjell, men at DNT-stien kan holdes utenfor. De mener at en slik regulering i vil være et ganske beskjedent grep rettet mot friluftsinteressene i området, sammenliknet med besøksstrategiens effekt på reindriften.

Saltfjellet reinbeitedistrikt mener det er viktig at det informeres om reindrift og ferdsel.

Sekretariatets kommentarer
Søndre Bjøllåvatn ligger utenfor det skraverte området, og kan fremdeles benyttes som isfiskevatn. Restaurering av kjørespor er et tiltak som ønskes gjennomført, men hvor og hvordan dette skal gjennomføres, må tas i forbindelse med forvaltningsplan.

Sekretariatet mener at det ikke bør gis tillatelse eller kanalisere ferdsel med nye tilretteleggingstiltak inn mot de sårbare områdene som er skravert i figur 43.

Sekretariatet har tatt flere hensyn til reindrifta, og det er deres innspill som «favoriserer» kalvingsområder fremfor vinterbeiter. Vi er klar over de utfordringene Saltfjellet reinbeitedistrikt har hatt de seneste vinterne, og tiltak vinterstid må diskuteres nærmere med de partene som ønsker økt vintertilrettelegging.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har løftet spørsmålet om ferdselsbegrensninger i kalvingsland til Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet. Nasjonalparkstyret har ingen myndighet til å regulere ferdsel, og dette må eventuelt skje ved ny forskrift.

Det skal utformes informasjon om reindrift og ferdsel ved startpunktene.

Referansegruppa
Referansegruppa ønsker at Tollådalen skal være startpunkt til nasjonalparken, og at det derfor må lages god informasjon om reindrift i området.

3.2.7 Kommersiell bruk og reiseliv
Bodø og Omegns turistforening vil presisere at nasjonalparkkonferansen «Velkommen inn» også er nyttig for frivillige organisasjoner. Siste setning virker uferdig.

Statskog SF ber om at det forankres i besøksstrategien et større fokus på grunneiers rettigheter i området. Kommersielle og organiserte aktiviteter bør planlegges i samarbeid med forvaltningsmyndighet og grunneiere for å sikre at det ikke medfører betydelig ulempe for de interesser de skal ivareta.

Forum for natur og friluftsliv i Nordland mener at det bør differensieres og prioriteres mellom ideelle og kommersielle aktører. De mener at kommersielle aktører i størst mulig grad bør stoppe på utkikkspunkter, informasjonspunkt, og benytte seg av tilbud i utkanten av verneområder. Vi støtter at lokale bedrifter ivaretas og at besøksstrategien og merkevaren kan ha en (kommersiell) nytteverdi. Men helt grunnleggende så må kommersielle grupper/aktørers adgang til verneområdene og kunne drive sin næringsvirksomhet, være regulert og planstyrt. Andre kommersielle aktører må ikke fortrenge lokale aktører, og de må være kvalitetssikret som seriøse aktører. Det kunne også vært nyttig å ha en plan for å få dyktige guider som er ute og informerer de besøkende.

Sekretariatets kommentarer
Sekretariatet tar innspillet fra Statskog til orientering, og vil i større grad involvere grunneier i spørsmål om kommersiell og organisert aktivitet som trenger tillatelse fra verneforskriften. Vi legger inn ei setning om dette i kommersiell bruk og reiseliv.

Nasjonalparkstyret kan ikke differensiere mellom ideelle og kommersielle aktører. Det er aktivitetens påvirkning på verneverdier som vil avgjøre om en aktør kan få tillatelse.

4. Tiltak
Bodø og Omegns turistforening sier at de kan påta seg ansvaret for merking av ny sti over Storpåsk og Tåkeheimen, men at de neppe får dette ferdig til sommeren 2024.

Statskog viser videre til kjernen i besøksforvaltningen «Å legge til rette for å styre bruken av verneområder slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapninga blir størst mulig, forståelse for vernet økes og verneverdiene ivaretas», og mener at det bør drøftes bedre hvilke tiltak som skal gjennomføres for å oppnå best mulig besøksforvaltning gjennom ulike tiltak.

Sekretariatets kommentarer
Stien over Storpåsk skal ikke merkes.

Sekretariatet er positive til å samarbeide med turistforeningene angående informasjon om verneverdier.

Tiltakslista svarer ut det sekretariatet mener er gode tiltak for å oppnå best mulig besøksforvaltning med tilgjengelige ressurser.

Bålplassen i Dypen flyttes.

Referansegruppas kommentarer
Referansegruppa ønsker at overvåking av Svartisen (pågående fotodokumentasjon) tas inn i tiltakslista.

Dalan.

N O T A T

Til:	Saltfjellet rbd ved Per Ole Oskal		
Fra:	Jon-Andreas Lange		
Dato:	11. desember 2023	**Vår ref.:**	P4638

1. Innledning

Vi har sett på adgangen til å fastsette begrensninger for allemannsretten i nasjonalparken i reindriftens kalvingstid.

Miljødirektoratet har hjemmel i forskrift 16. oktober 2020 nr. 2076 om vern av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark til å sette forbud, i et avgrenset område av nasjonalparken, mot ferdsel som kan skade verneverdiene angitt i verneformålet. Etter vårt syn gir denne bestemmelsen hjemmel til å begrense alminnelig ferdsel i kalvingsperioden. Se punkt 2.

Det anbefales derfor at distriktet foreslår at besøksstrategien inntar et forbud mot all ferdsel i et nærmere avgrenset område, i perioden fra og med 15. april til og med 15. juni. Og at man ber Miljødirektoratet fastsette følgende forskrift:

§ 1. Geografisk avgrensning
Sonen med ferdselsforbud i reinen kalvingsperiode, se § 2, er området ….., og strekker seg fra ….. til ….. (DNT-sti holdes utenfor)

§ 2. Forbud mot ferdsel
I sonen er det i kalvingsperioden fra og med 15. april til og med 15. juni forbud mot all ferdsel. Forbudet gjelder ikke for ferdsel i forbindelse med utøvelse av reindrift.

2. Den rettslige adgangen til å fastsette forbudet

Forskrift 16. oktober 2020 nr. 2076 om vern av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i Beiarn, Bodø, Meløy, Rana, Rødøy og Saltdal kommuner i Nordland fylke er fastsatt med hjemmel i

Dalan advokatfirma DA
Besøksadresse: Fridtjof Nansens pl 6, NO-0160 Oslo
Avd. Lillestrøm: Storgata 16, NO-2000 Lillestrøm
Postadresse: Postboks 1214 Vika, NO-0110 Oslo
Org.nr.: NO 982 470 250 MVA
Telefon: +47 23 30 86 00
Telefaks: +47 23 30 86 01
E-post: post@dalan.no
Hjemmeside: www.dalan.no

naturmangfoldloven § 34, jf. § 35 og § 62. Forskriften regulerer verneområdene på Saltfjellet.

I forskriftens § 7 femte ledd står det at «Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade verneverdiene angitt i verneformålet».

Et av forskriftens verneformål er å bevare «det samiske naturgrunnlaget», jf. forskriftens § 1 femte ledd.

Det foreslås derfor å sende forslag til Miljødirektoratet om å fastsette særskilt forskrift som forbyr all ferdsel i kalvingsperioden (15. april til 15. juni) i den nærmere avgrensede sonen, med den begrunnelse at ferdselen kan skade verneverdiene for det samiske naturgrunnlaget.

Det er på det rene at reindrift og kalving er en naturlig del av det samiske naturgrunnlaget. Dette kommer blant annet til uttrykk i reindriftsloven § 59 som fastslår at «Gjennom regler om beitebruk skal distriktets reineiere sikres tilgang til nødvendige beiter, herunder kalvingsland».

Ordlyden «kan» i forskriftens § 7 femte ledd gjør det klart at det ikke kreves at verneverdiene faktisk er skadet, men at det er nok at det er en mulighet for at skade kan skje. I Juridikas lovkommentar til reindriftsloven § 65 første ledd fremgår det at «Det er faktum at publikum av og til opptrer på en slik måte at det er til skade og ulempe for reindriften. Dette forhold har forsterket seg de senere år fordi stadig flere folk søker ut i skog og mark hvor de da kommer i kontakt med reinen. […] Skade kan f.eks. oppstå ved at folk prøver å nærme seg simler med nyfødte kalver slik at simla blir skremt og forlater kalven, ved at en reinflokk i et gjerde blir skremt og bryter ut.», jf. se også Innstilling fra Reindriftslovkomiteen, avgitt 23. november 1966, s. 52–53.

Basert på disse uttalelsene er det på det rene at allmennhetens ferdsel kan skade det samiske naturgrunnlaget, herunder kalving. Vilkåret i forskriftens § 7 femte ledd om at forskrift kan fastsettes dersom ferdselen «kan skade verneverdiene angitt i verneformålet» er dermed oppfylt. Det foreslås derfor å sende forslag til Miljødirektoratet om å fastsette særskilt forskrift i tråd med forskriftens § 7 femte ledd.

Allemannsretten kan begrenses gjennom forskrifter gitt i medhold av lov, jf. friluftsloven § 19.

3. Eksempel på sammenlignbar regulering

Forslaget er inspirert av ferdselsreglene i § 3 nr. 5.2 i Forskrift av 23. august 2013 nr. 1029 om vern av Færder nasjonalpark, Nøtterøy og Tjøme kommuner, Vestfold som lyder følgende:

> «Forbud mot ferdsel
> I sone B er det i tiden fra og med 15. april til og med 15. juli forbud mot all ferdsel på land og på sjø nærmere enn 50 meter fra land.
>
> Forbudet gjelder ikke for:
>
> a. Ferdsel på land ved bruk av landfester i forbindelse med yrkesfiske.
> b. Ferdsel på land i forbindelse med drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg.
> c. Fortøyning av fritidsbåter på Lille Rauer ved hjelp av akterfeste på østsiden av bukta i vest, når værforholdene gjør dette nødvendig»

Referat fra møte med Saltfjellet reinbeitedistrikt

Storjord, 4. desember 2023

Tilstede: Jon-Ante Kuhmunen, Ol-Duommá Utsi, Esaias Matheo Kuhmunen Sokki, Per Ole Oskal og Inge Ingvaldsen

Besøksstrategi for Saltfjellet

Vi gikk gjennom dokumentet og la merknader direkte inn i teksten.

Kulturminner:

- Viktig å få fram omfanget av kulturminner og at store deler av Saltfjellet er et kulturlandskap.
- Er det hensiktsmessig å fremheve Tollådalen som et kulturminnested? Knut og Toril begynner å bli gamle, og det er lite som tyder på at noen kommer til å ta over den aktiviteten de har bygd opp. Det er uheldig for reindrifta å trekke folk til Tollådalen, og dette gikk igjen i flere av punktene.

Allemannsretten

- Allemannsretten er nevnt et par plasser i dokumentet. Per Ole har sett nærmere på friluftsloven, og ser at det finnes muligheter for å regulere allmenn ferdsel i gitte perioder av året. Inge orienterte om verneforskrifta, og at nasjonalparkstyret ikke kan bestemme dette, men at det finnes en åpning for at Miljødirektoratet ved forskrift kan innføre ferdselsrestriksjoner. Det er kommunene som forvalter etter friluftsloven, og det er eventuelt de som må bruke bestemmelsene som står i den loven.
- Mange brudd på allemannsrett / friluftslov, særlig folk som ferdes i området i kalvingstid. «Utmark kan enhver ferdes til fots hele året, når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. Mye av ferdselen skjer ikke hensynfullt og med tilbørlig varsomhet. Gjelder særlig besøkende som kommer med hunder. Saltfjellet henviser til figur 28, og sier at dette skjer ofte i Saltfjellet, og at det blir vist liten forståelse for at rein forstyrres.
- Man ser ofte ferdselsforbud i fuglereservater med hensyn til hekking. Hvorfor kan ikke dette sidestilles med kalvingsområder?

Delmål:

- Ønsker et til delmål: «Informere om og øke forståelse for reindrift og samisk kulturutøvelse i fjellet». Generelt må også den samiske kulturutøvelsen, som ikke direkte handler om reindrift, bli mer omtalt i besøksstrategien.
- I eksisterende delmål «Unngå nye aktiviteter i viktge kalvingsområder for rein», ønsker distriktet å ta bort nye, og heller ha et mål om å unngå aktiviteter i kalvingsområdet i det store og det hele.

Ny sti over Storpåsk

- Fra forvaltninga sin side har man vært positiv til forslaget om å legge om stien over Riebbivagge, til over Storpåsk, nettopp med hensyn til rein og til andre verneverdier i sårbare områder.

- Saltfjellet reinbeitedistrikt er svært kritisk til en slik etablering. De tror ikke at bruk av den gamle stien vil opphøre, og at man derfor får to stier.
- Det er mer sårbart i Riebbivagge, men i en relativt begrenset periode. Storpåsk er en viktig korridor som reinen bruker når den trekker nord/sør. Området er også viktigere senere på sommeren, da det også ferdes mest folk.
- De ønsker at man istedenfor å lage ny sti, ser på mulighetene for å begrense ferdsel i perioden 15. april – 15. juni, og mener det er en bedre løsning for alle parter.
- Reinen er en forutsetning for det biologiske mangfoldet i dette området, og verneforskriften skal bevare det samiske naturgrunnlaget.
- Det er viktig at man informerer om både reindrift, og eventuelt ferdsel i området i den gitte perioden.
- Kunne et annet alternativ være å vurdere en strengere verneform for dette området? For eksempel har det kvaliteter til å være naturreservat, hvor man kunne hatt ferdselsforbud med hensyn til det rike fuglelivet?

Minsiterhaugen

- Det var ikke ønsket at dette skulle være et trekkplaster, og at det i Per Adde sin ånd ikke ville vært ønskelig.
- Fra forvaltninga sin side var ikke dette poenget heller. Stien går forbi der i dag, og det har hele tiden vært et fokus i besøksstrategien, om å knytte Storjord og Lønsdal tettere sammen. Ministerhaugen ligger naturlig ved siden av denne stien. Trond Loge og Salten friluftsråd kom i en tidlig fase med et innspill om å visualisere hvordan området hadde sett ut i dag, dersom det ikke hadde blitt vernet. Vi tror dette kan stå seg fint sammen med minnesmerket, og de henger tett sammen. Vi trenger ikke å trekke dette frem i markedsføring, men vil være et fint pausested på turen mellom Storjord og Lønsdal.

Innfallsporter

- Kan ikke ha innfallsport i Tollådalen hvis man ikke klarer å begrense ferdselen mellom 15. april og 15. juni. Bukkhaugbua må også være stengt i denne perioden. Uten en slik regulering vil dette fremstå som «en kniv midt i hjertet av reindrifta».

Bålplass Dypen

- Plasseringa av bålplassen er uheldig. På motsatt side av elva er det full reindriftsakivitet hele året. Ofte har de behov for å slippe rein ut av gjerdene og over mot Dypen. Det er også en naturlig plass å komme med rein når de flytter den fra Dypen og vestover. Har ingen betydning på sommerstid. Elva kan også være lunefull, og mange hytteeiere går over elva istedenfor brua om vinteren.
- Reindrifta foreslår å flytte bålplassen nærmere hengebrua. Kan den plasseres i nærheten av Statskog sin hytte?

Skiløyper

- Skiløypa på Beiarfjell er et godt eksempel på hvor «skummelt» det er for reindrifta med «prøveordninger». Den har blitt mer eller mindre permanent uten noen form for evaluering

eller spørsmål om det har fungert eller ikke. Hvis det også blir bygget servicebygg er løypa «skrevet i stein».

- Reindrifta ønsker ikke å ha en rundtur på Skjevlfjell. Det vil ta hele fjellet, og ødelegge områdets kvalitet som vinterbeite. Dagens preparering av skiløype til Gohøla er også uheldig, men reindrifta innser at de enkelte plasser må «gi litt». De minnet forvaltninga om at denne løypa, fra gammelt av, først og fremst ble preparert i forbindelse med påske. Men at også her blir det utvidet, litt etter litt.
- Det er viktig å presisere at det ikke nødvendigvis er tråkkemaskin/snøskuteren som er problemet, men den ferdselen som oppstår på grunn av opptråkkinga.
- Det er også en viss risiko for at reinen følger de hardtråkkede sporene, og at de dermed blir ledet ned mot Røklandsfjell og bebyggelsen.
- Reindrifta synes at formuleringa om at «Til gjengjeld har hytteeierne i dette området (Lønsdal) fått forringet sine friluftsaktiviteter som følge av ny E6 og viltgjerder». Det var ikke reindrifta sitt ønske å legge jernbane og E6 gjennom Lønsdal. Hadde det vært opp til dem hadde alt gått i tunnel under fjellet. Gjerdene forringer også reindrift, og at det kun er et nødvendig onde. Preparering av skiløype langs med gjerdet vil føre til at rein som beiter i området (gode vinterbeiter), blir jaget sørover til enden av gjerdet, og man får økt påkjørsler her. Det er også uheldig at skiløypa går rett inn mot reindriftas beitehage.
- I enkelte områder rundt Gjømmervatnet ser også reindrifta store skader på naturen som følge av prepareringa. Tuer blir «doset» ut, og det blir et terrenginngrep som vises om sommeren. Har forvaltninga noe kunnskap om hvordan naturverdiene kan endres av oppkjørte skiløyper?

Strategi reindrift

- Ønsker at man ikke bare begrenser nye aktiviteter jfr figur 43. De ønsker at man regulerer ferdselen i dette området i perioden 15. april – 15. juni.
- De mener at området må strekkes opp til Ramskjell. Slik at hele Tollådalen kommer med, og viktige kalvingsområder i Ramskjell-området. DNT-stien som er tegnet inn på kart kan holdes utenfor.
- Reindrifta anser dette som et ganske beskjedent grep, i forhold til de effektene besøksstrategien kan ha på de. De vil jevnt over stille seg positiv til innholdet i besøksstrategien, dersom man klarer å løse de store utfordringene som de har i Tollådalen. Hvis man ikke klarer å løse det, vil de være svært kritisk til innfallsport i Tollådalen, og de vil generelt være mer varsom til annen aktivitet i sine beiteområder også utenfor verneområder.

Barmarskjøring

Det ble litt dårlig med tid igjen til slutt, til å se på barmarkskjøring. Forvaltninga har sammenfattet et kart som viser alle inntegnede traseer i distriktsplanen.

Per Ole og Jon Anders gikk gjennom de ulike traseene og hva som var formålet med de. Det ble blant annet sett på fire hovedtraseer inn i områdene (fra Trettnes, Semska, Bolna og Storvollen), som de ønsker å benytte og som nasjonalparkstyret kan være med på å «forsterke» for å hindre slitasje. Fra før har det vært luftet en ide om å bygge en ATV-bru over utløpet av Søndre Bjøllåvatn, for å hindre

kjøring rundt vannet. Dette er noe man kan se nærmere på, hvis man blir enige om at hovedtraseene skal benyttes.

Noen «traseer» som er tegnet inn benyttes i forbindelse med samling. Det er uheldig å tegne inn traseer, for de følger ikke faste traseer under samling. Her er det bedre å tegne inn områder. Etter en rydding i kartet ble det ganske tydelig hva som egentlig er behovet for reindrifta.

Det største, og mest krevende spørsmålet, er hvordan dispensasjonene skal utformes. I den nye veilederen er det et krav om at alle som skal benytte tillatelsen skal navngis. Det vil si alle i hver av de syv siidaandelene og eventuelle hjelpemenn. Jon Anders mener at denne lista blir uforholdsmessig lang. Det er femårige tillatelser, og han frykter at mange setter opp flere folk enn de egentlig har bruk for, for å være sikret i en såpass lang periode. Sekretariatet ser absolutt denne utfordringa, og undersøker andre løsninger.

DNT Rana og omegn

Høringsuttalelse til forslag til besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet

Sak 2019/3977

Uklarheter rundt dagens bruk og tanker om framtida

Besøksstrategien sier innledningsvis at den skal beskrive dagens bruk, og at fremtidig ønsket bruk skal diskuteres i en forvaltningsplan. Likevel drøftes ofte ønsker om framtidig bruk i strategien. Det oppleves litt uklart, og det har derfor følt at det har vært nødvendig for oss også å uttale oss om fremtidens bruk.

Blakkådalen urørt?

I besøksstrategien står det å lese at turløypa mellom Beiarn og Blakkådalshytta ble lagt ned, da det ble avslag på søknad om bygging av bru. I dag er forholdene av en annen karakter, og det er ikke nødvendigvis behov for bru for å opprettholde en merket turløype. Vi savner en åpen diskusjon rundt dette, og det har vi også inntrykk av at rutegruppa i BOT gjør uten at vi skal tale på vegne av dem.

Saltfjellstua / Storpåsk

Vi forstår at BOT ønsker en sti rett til Midtistua, men frykter at en omlegging av stinettet i området vil være uheldig for vårt tilbud på Saltfjellstua. Det eksisterer i dag en fin rundtur rundt Tållådalen. Om stien i Stallogropa ligger problematisk til, burde det være mulig å legge den om det korte stykket det gjelder.

Gila fjellstue / hytte i Raudfjellelvdalen

Foreninga har som viden kjent i flere tiår ønsket å gjenreise Gila fjellstue som var en av de originale telegrafstuene. Skulle det vise seg at det ikke lar seg gjøre å få til en hytte der ønsker vi nå å løfte alternativet med å ha ei turistforeningshytte i Raudfjellelvdalen. Dette innspillet kom Statskog med for noen år siden. Dette vil føre til en økt satsing på Nordlandsruta, samtidig som man korter ned distansen fra sørsida av Saltfjellet og inn til hyttenettverket dypere inn i nasjonalparken, som har vært et av argumentene.

A/B gradering av stiene

Vi skjønner at det er mange stier inn i nasjonalparken, men vi synes det er uklart hva B-gradering av sti innebærer for vår sti fra Semska til Saltfjellstua. Vi ønsker å delta i arbeidet med dette. Betyr B-gradering at stiene ikke skal merkes? All den tid det kjøres med terrengkjøretøyer på barmark i Namnlausdalen er det vel uproblematisk om det også vandres noe der. Er problemene knyttet til dyreliv på visse årstider, kan kanskje dette kommuniseres ut til besøkende?

Glomdalen

Vi undrer oss om hvorfor også området rundt Glomdalen skal være mest mulig uberørt. Dette er et storslått naturområde. Det oppleves sånn at alle majestetiske fjelldaler som skal holdes fritt for besøkende tilfeldigvis ligger i Rana kommune – må det være sånn?

Foreningen har tidligere vært i dialog med både Statskog og eiere av Glomdalsgården for å vurdere å tilrettelegge plassen som en DNT-hytte for allmennheten, og vi ser på det som aktuelt fortsatt.

Togstasjoner

Vi er glade for at det tas standpunkt mot togstopp på Polarsirkelensenteret, og at det tas til orde for at Bona stasjon åpnes igjen. Dette løfter vi fram så ofte vi klarer. Vår hytte på Bolna ble lagt akkurat hit nettopp fordi det var togstopp på stasjonen som ligger like ved hyttetunet.

Innfallsporter

Forslagene til innfallsporter er ikke dårlige. Men: Rana er største kommune i nasjonalparken, og de fleste hovedinnfallsportene er tenkt å ligge utenfor kommunen. Hva med å ha Bolna som en av hovedinnfallsportene til nasjonalparken? Her har DNT Rana og omegn hatt vannboring for et par år siden og kan dermed samarbeide om toalettløsninger om det skulle være aktuelt. Eller Stormdal Ull på Storvollen som ligger rett ved parkeringa til Bredekrunden. Det burde også blitt ordnet opp i forholdene på parkeringsplassen Marmorslottet, og satset på en innfallsport her – besøket her forsvinner nok ikke. Det virker litt tullete med den stien fra parkeringa inn i gjørmete skog, når det allerede ligger en gruset vei over tunet der. Vi håper det kan ryddes opp i.

På vegne av DNT Rana og omegn

Kristian Hovd
daglig leder

Katrine Strand Kristiansen
styreleder

Saltdal kommune

Arkiv: K00
Arkivsaksnr: 2023/1968-2
Saksbehandler: Ørjan Alm

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	113/23	14.11.2023
Formannskap	121/23	28.11.2023
Kommunestyre	112/23	07.12.2023

Høringer - Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet - Drøftingssak

Foreliggende dokumenter:
Vedlegg
1 Høring - Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet

Saksopplysninger

Besøksstrategier
Midtre Nordland nasjonalparkstyre oppretter besøksstrategier for sine verneområder

Alle nasjonalparker skal ha en besøksstrategi. Besøksstrategien beskriver hvordan vi skal legge til rette for og styre bruken av de ulike verneområdene. Fra villmarksparken Rago til barnas nasjonalpark Sjunkhatten er det et stort spenn i både naturverdier og bruken av disse flotte naturområdene.

Besøksstrategiene beskriver hvor startpunkt og informasjonspunkt til nasjonalparkene skal være, hvilke stier som må forsterkes for å ta vare på naturverdiene, hvor det trengs nye bruer og hvilken informasjon vi ønsker at brukerne av nasjonalparkene skal få, både hvor, når og hvordan.

Som en del av besøksstrategien skal det derfor utarbeides en tiltaksplan. Denne tiltaksplanen kan rulleres årlig, men tiltakene skal være innenfor de rammene som er satt i strategien. Et annet formål med besøksstrategien er å bidra til å redusere interessekonflikt mellom næring- og friluftsinteresser i og rundt nasjonalparken. Ikke minst gjelder dette interessekonflikter mellom friluftsliv og reindrift.

Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet er nå ute på høring. Frist for å gi uttalelse er 24. november 2023. Saltdal kommune har fått utsatt høringsfrist til etter formannskapsmøte den 28. november. Besøkstrategien skal etter planen vedtas av NNPS den 12. desember

I forbindelse med arbeidet med besøksstrategien har det blitt nedsatt ei referansegruppe som har hatt muligheter til å komme med innspill, og til å bidra til faglig lokal forvaltning. Rune Berg har representert kommunen i referansegruppa.

Vurdering

Besøksstrategien er et dokument som beskriver hvordan vi som forvaltningsmyndighet ønsker å styre friluftsbruken av verneområdene på Saltfjellet. Naturverdiene skal alltid ha fortrinn i vernede områder, og bruken må tilpasses disse. Med god tilrettelegging og informasjon kan man i større grad ta i bruk de minst sårbare områdene, samtidig som man skåner de som er mest sårbare for forstyrrelser og slitasje.

Siden forvaltningsplan er utdatert, er besøksstrategien først og fremst et dokument som skal forsøke å rydde opp i besøksforvaltninga slik vi kjenner bruken i dag, og tilrettelegge på de stedene hvor man opplever utfordringer med besøkstrykket. Vi ønsker og en sterkere kanalisering. Det tyngste strategiske grepet er at vi foreslår en todelt stikategorisering. Det deles i kategori A- og B-stier. Kategori. A-stier skal eksponeres sammen med nasjonalparken, og man skal kunne forvente en viss økning i besøket langs disse stiene. Dette er stier som vil bli synlig på merkevarekart som igjen brukes i brosjyrer, nettside og informasjonsplakater. Det er også stier som skal anbefales av informasjonssentrene rundt nasjonalparken. Kategori B eksponeres i liten grad og vil kun være synlig på turkart, inntil videre. Disse stiene tilrettelegges med mål om å tilfredsstille lokale brukere. Det er ikke ønskelig at ferdselen langs disse stiene skal øke, og det skal ikke skiltes til disse fra vei. Det vil heller ikke settes opp informasjon om verneområdene på startpunktene til disse stiene. Den lokale brukeren er vanskelig å styre, og det vil heller ikke være hensiktsmessig. De som bor, har hytte, eller annen tilknytting til områdene vil fortsette å bruke Saltfjellet som før. Enten om det er småviltjakt, storviltjakt, bærturer, fotturer, skiturer eller mer ekstreme friluftsaktiviteter som grotting, skikjøring og klatring. Besøksstrategien tar høyde for at deres bruk fortsetter som før (med unntak hundesleder og kite i Saltfjellet landskapsvernområde).

Vinterkanalisering har også pågått i verneområdene i Saltfjellet i lang tid. Skiløypa til Gohøla har blitt preparert siden 90-tallet, og i senere tid har det også blitt preparert ei skiløype på Beiarfjell. Det har i ettertid kommet flere søknader fra Saltdal kommune om å preparere skiløype videre fra Gohøla og i Lønsdalområdet. Vi foreslår å etablere en forsøksordning der man åpner for å preparere noen av disse løypene.

Det foreslås å etablere «hovedinnfallsporter» på de mest besøkte og relevante startpunkten, i Saltdal vil dette være på Lønsdal. I tillegg foreslås det innfallsporter på Nasjonalparksenteret, Røkland, Russånes og i Graddis.

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren ber formannskapet drøfte høringen om besøksstrategier for verneområdene for Saltfjellet og komme med tilbakemeldinger til administrasjonen om hva de mener er viktig å legge vekt på i kommunens høringssvar.

På bakgrunn av dette vil høringssvar utarbeides, og legges frem for behandling i formannskapet 28. november 2023.

Formannskaps behandling i møte den 14.11.2023:

Ordfører refererte kommunedirektørens innstilling. Saksbehandler Ørjan Alm innledet i saken.

Sverre Breivik, SL fremmet forslag: Formannskapet ber kommunedirektøren undersøke muligheten for å få utsettelse på høringsfrist til etter kommunestyremøte 7. desember.

Enstemmig vedtak:

Formannskapet ber kommunedirektøren undersøke muligheten for å få utsettelse på høringsfrist til etter kommunestyremøte 7. desember.

Formannskaps behandling i møte den 28.11.2023:

Det er bekreftet i epost fra nasjonalparkforvalter at høringsfristen er utsatt til 7. desember. Saksbehandlere Ørjan Alm og Marianne Hoff var i møte og informerte om saken.

Janne Grauer Myrvoll, Sp fremmet forslag til innstilling: "Forslag til høringssvar legges fram fra administrasjonen til kommunestyret 7.desember." Enstemmig vedtatt.

Innstilling

Forslag til høringssvar legges fram fra administrasjonen til kommunestyret 7.desember.

Kommunestyres behandling i møte den 07.12.2023:

Forslag til høringssvar ble sendt representantene på epost i møtet, og ble referert.

Saksbehandler Ørjan Alm orienterte om saken.

Innspill fra Janne Grauer Myrvoll:

"I forbindelse med næringsvirksomhet så vel som fritidsformål;

Det bør gjøres enklere å få tillatelse til både å få tillatelse til motorferdsel med begrunnet formål og å etablere skiløyper i Verneområder, spesielt i landskapsområder."

"Kulturminner Sier mye om den rike samiske kulturarven spor i naturen og legger til rette for å bære historien og kulturen videre. Og det er jeg veldig glad for å lese.

Det jeg savner under kulturminner er at vi ivaretar også spor av kulturarven som måtte finnes fra historisk aktivitet av lokale som ikke er samisk også."

Saltdal kommunes høringssvar som ble lagt fram i møtet og Janne Grauer Myrvoll sitt tillegg ble enstemmig vedtatt.

Enstemmig vedtak:

Høringssvar:

Saltdal kommune syns besøksstrategien som er lagt ut til høring er godt gjennomarbeidet og flott presentert. Kommune er positiv til at det legges opp til at man styrer bruken av verneområdene og lager innfallsporter for tilreisende turister, mens lokalbefolkningen bruker områdene tilnærmet som de alltid har gjort.

Saltdal kommune er opptatt av at det skal kunne drives næringsvirksomhet i forbindelse med verneområdene. Besøksstrategien må ikke medføre at det vanskeliggjør utøvelse eller etablering av næringsvirksomhet.

Det er ønskelig fra kommunen at stier som ikke skal markedsføres og som tilrettelegges for lokalbefolkningen fortsatt blir merket i terrenget.

Når det gjelder hundespann syns kommunen at det vil blir for store begrensninger. Kjøring med hundespann kan være en aktuell næringsvirksomhet i forbindelse med verneområdene, og som vil påvirke naturmangfoldet lite og er skånsomt. Bruk av hundespann må kunne likestilles som ferdselsform som skjer til fots. Hundekjørere må også tilpasse seg reindrifta og må ha flere valgmuligheter enn bare Nordlands- og Telegrafruta, spesielt for lokale hundekjørere. Vi har et aktivt hundekjøremiljø i kommunen, og siden store deler av de aktuelle områdene som kan kjøres hund i er vernet så vil den begrensningen det er lagt opp til være problematisk. I stedet for å angi noen få plasser det kan kjøres hund bør det heller angis hvilke områder man ikke ønsker hundekjøring.

Skiløyper i verneområdene er nevnt og at det skal åpnes for å utvide bla. løypa som går fra Trollhaugan via Reinosthellarn til Gohøla forlenges mot Røkland og rundløypene der. Også skiløypa som er omsøkt fra Lønsdal stasjon til Kjemåvatn og mot Golan mener man kan prøves ut, men forutsetter styrebehandling. Det syns kommunen er positivt. Oppkjøring av skiløyper må være en av de beste måten å styre besøkende vinterstid. Kjører man opp løyper vil folk flest gå der og man får på en skånsom og enkel måte styrt bruke av verneområdene. Det bør ikke legges noe begrensinger for utsyr som brukes til å kjøre løyper med, ikke bare snøscooter men også ATV med belte eller tråkkemaskin må være tillatt. Det bør gjøres enklere å få tillatelse til å etablere skiløyper i verneområdene, spesielt i landskapsvernområdene. Det bør også legges til rette for at det kan arrangeres skirenn og andre organiserte arrangement som går inn i landskapsvernområdene.

I forbindelse med næringsvirksomhet så vel som fritidsformål;

Det bør gjøres enklere å få tillatelse til både å få tillatelse til motorferdsel med begrunnet formål og å etablere skiløyper i Verneområder, spesielt i landskapsområder.

Kulturminner: Sier mye om den rike samiske kulturarven spor i naturen og legger til rette for å bære historien og kulturen videre.

Vi ivaretar også spor av kulturarven som måtte finnes fra historisk aktivitet av lokale som ikke er samisk også.

Statsforvalteren i Nordland
”Besøksstrategi Saltfjellet”

Graddis Hytteeierforening v/ styret
Roger Riise Kristensen
Wenche Vågeng
Lisa Dillan

Høring - Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet - saksnummer «2019/3977»

Vi takker for henvendelse vedrørende høring angående ”Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet”, og ettersender dokumentet etter avtale med Inge S. Ingvaldsen. I dette dokumentet finner dere:

1. Innledning
2. Bakgrunn og erfaringer fra områdene i og rundt Graddis hytteeierforening
3. Konkrete innspill til det utsendte høringsdokumentet ”Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet - saksnummer «2019/3977»

3.1 Motorisert fornøyelseskjøring og andre bruk av fremkomstmidler som ikke er forenelig med vernets intensjon
3.2 Randsoner til vernet natur
3.3 Kanalisering
3.4 Graddis hyttefelt og påtrykk i dag
3.5 Unngå at vernet underordnes næring og andre interesseområder med egen vinning som formål
3.6 Ordlyd opp imot lovverk og intensjon

4. Konklusjon

1. Innledning

Graddis hytteeierforenings hyttefelt ligger i umiddelbar nærhet til, og i randsonen til Saltfjellet Landskapsvernområdets østside, naturreservatet i Stor-Graddis og Junkerdal nasjonalpark i nordvest.

Foreningens styre velger med bakgrunn i egne vedtekter, samt årsmøtevedtak fra 2017 (se neste avsnitt), å gi Statsforvalteren innsikt i prosessene vi som hyttefelt har observert og stått i, over mange år.

I vedtektene punkt 2. og 5. heter det blant annet:

> 2. Foreningens formål er å ta vare på hytteeiernes fellesinteresser, og å verne om hytteområdets egenart og natur.

5. Styret legger fram forslag til vedtak på årsmøtet og ivaretar foreningens interesser i samsvar med vedtektene og årsmøtevedtak.

Av årsmøtevedtak fra 2017, fremgår det blant annet:

> ”(…)Årsmøtet i Graddis hytteeierforening vil på det sterkeste motsette seg en slik løype (skuterløype, pres. tidligere i samme årsmøtevedtak), og vil så langt det er mulig arbeide for å forhindre at det kommer en slik løype igjennom hyttefeltet”.

Vi er i utgangspunktet positive til mange av momentene som foreslås. Vi ser allikevel noen mulige problemstillinger opp i mot ordlyd og innhold, som *kan* bidra til en uthuling av vernets nasjonale intensjoner og det eksisterende lovverket, og dermed svekke vernet natur og ikke minst vernede områders randsoner. Randsonene er etter vår mening viktige å løfte frem og ivareta i større grad enn i dag, ettersom grensene ikke er absolutte. Støy av visuell og hørbar karakter strekker seg allerede i dag langt inn i vernede områder, og især randsoner, som ikke kan ansees som absolutter.

Vi ber om at man grundig vurderer hvilken ordlyd og hvilket innhold man velger å løfte frem, med bakgrunn i de ulike momentene og innspillene vi nevner i dokumentet.

2. Bakgrunn og erfaringer fra områdene i og rundt Graddis hytteeierforening

Det har siden 2016, vært utredet 4 - 5 ulike skuterløypetraseer, som alle har brutt med intensjonen i motorferdselloven § 4a.

Mest alvorlig er løypeforslaget fra 2016, som var utredet og foreslått rett gjennom vernesonen mellom Rundhaugen og ravinen/kløfta i Graddis. Noe som ville gått gjennom reinbeiter for Saltfjellet RBD og i umiddelbar nærhet til yngleområder for fjellrev med mer.

Andre traseer som har vært foreslått og utredet fra kommunen i disse årene; har gått gjennom naturreservatet i Junkerdal/Skaiti, rett ved naturreservatet i Stor-Graddis (randsonen), og ikke minst løypa som nylig ble etablert fra Skaiti til Sverige, gjennom svenske samers reinbeiter, gjennom viktig frilufts- og jaktterreng, rett ved bjørnehiet oppe i Skaiti, og i områder for jerv, gaupe og rype. Forslaget gikk imot Statsforvalteren i Nordlands råd om å ikke legge løype her.

Som de fleste vet, ble løypa i Skaiti allikevel etablert. Dette til for tross massive klager fra reindrifta i området, fastboende, friluftslivsinteresser, hytteeiere, svenske samers riksforbund. Konklusjonens positive utfall for skuterløype, var blant annet basert på at settestatsforvalteren ikke hadde myndighet til å overprøve kommunalt skjønn, men det ble samtidig påpekt i settestatsforvalterens konklusjon at intensjonen med lovgivningen ikke følges.

Styret i Graddis hytteeierforening har også fått forståelsen av at kontrollmyndigheter ikke har kapasitet til å drive kontroller her, og fastboende i Skaiti melder oss om stadige overtramp og ulovlig ferdsel knyttet opp imot løypa i Skaiti. Dette øker trykket også opp i mot randsoner til de ulike vernede områdene på uheldige måter.

I årets kommunevalg 2023, så vi at FrP Saltdal gikk på valg med lovnad om å etablere en skuterløype gjennom Graddis hyttefelt og opp til svenskegrensen. En løype her vil (fortsatt) forstyrre og måtte passere reinbeitene til Saltfjellet reinbeitedistrikt, forstyrre yngleområder for fjellrev, og vil hele veien gå i verneområdets randsone, inkludert Graddis hyttfelt og det som i dette området på alle måter bør karakteriseres som "svært viktige friluftslivsområder".

3. Konkrete innspill til det utsendte høringsdokumentet "Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet - saksnummer «2019/3977»

I Høringsutkastet fra Statsforvalteren, nevnes det at "kanalisering" skal bidra til å flytte aktivitet fra de mest sårbare områdene, og at man med det skal legge til rette for større sammenhengende reinbeiter. Graddis hytteforening støtter denne formuleringen, men vil tilføye at en slik "kanalisering" også bør sees i sammenheng med rovdyrforvaltning og andre rødlistede arter, naturreservater, kulturminner, fauna, samt lokal bruk av et område – egentlig alt annet som kan overprøve vernet natur.

3.1 Motorisert fornøyelseskjøring og andre bruk av fremkomstmidler som ikke er forenelig med vernets intensjon

Historikken og den kommunale forvaltningen vi viser til i det foregående, viser at begrepet "vernesoner/nasjonalparkens randsone" er uten reelle rettigheter eller tas hensyn til i dagens kommunale forvaltning av områdene.
Fornøyelseskjøring med snøskuter og bruk av ATV er eksempler på aktivitet vi mener i for stor grad bryter med vernets intensjon, også mht ivaretakelse av vernesonens randsoner og Graddis hyttefelt

3.2 Randsoner til vernet natur

En vernesones grenser, mener vi ikke kan oppfattes eller tolkes som innenfor/utenfor på meterpresisjon, men må ansees som gråsoner hvor støy, forsøpling og høyt trykk av menneskelig aktivitet, vil kunne virke forstyrrende på i sær dyrelivet her. I denne sammenheng nevnes at Graddis er yngleområde for bjørn, og de fleste av våre store rovdyr er å finne her: fjellrev (Rundhaugenområdet), jerv, gaupe, sjeldne og sporadiske observasjoner av ulv i grensetrakten. Dette er dyreliv som så langt i hyttefeltets 50-60 år lange eksistens, har fungert side om side med friluftsliv slik begrepet er definert i forvaltningen: fysisk aktivitet i friluft. Vår oppfatning er at turgåere her, ikke er for mange, og at dyrelivet tåler den aktivitet vi ser.

Foreningen støtter ellers Statsforvalterens utkast, men ønsker som nevnt at det tilføyes andre og flere aspekter (se kommnetarer/tilføyninger i kursiv):

3.3 Kanalisering

I utkastet fra statsforvalteren heter det:

- En tydeligere kanalisering er delvis foreslått for å ivareta det samiske naturgrunnlaget. Dette vil på sikt gjøre det enklere å drive reindrift i verneområdene på Saltfjellet. Vi ønsker å oppnå at det blir større sammenhengende områder hvor reinen kan beite uforstyrret. Et annet strategisk grep er å sette av et større område som kalvingsland, hvor det ikke skal tillates nye aktiviteter som kan medføre økt ferdsel i perioden 20. april til 1. juli. Ingen av de stiene vi ønsker å synliggjøre i våre kanaler går inn i dette området.

Graddis hytteforening støtter formuleringen over. Vi vil tilføye betydningen av og klartekst rundt:

- *En "kanalisering" kan etter vår mening være hensiktsmessig, men bare om ferdselen eller næringen ikke virker negativt inn på vernet, og må sees i sammenheng med ander aspekter i vernet: rovdyrforvaltning og rødlistede arter. Aktuelle arter her er bla fjellrev, bjørn, gaupe, jerv og rype med mer. En kanalisering må ta absolutte hensyn til naturreservater, nasjonalpark og landskapsvernområder og deres randsoner, samt kulturminner, fauna og flora og for oss svært viktige friluftsområders tålegrense.*

  Vi anser det som uheldig og forbundet med risiko om man på noen måte tillater aktivitet som bryter med intensjoner i vern, gitt i lovverket.

- *Plakater og synliggjøring på nett vil vi anta har en gunstig virkning i en slik "kanaliseringsstrategi", men er ikke absolutter. Skuterløypa i Skaiti er et eksempel på gode intensjoner med f.eks skilt og fartsgrenser, som ofte ikke blir fulgt (kilde: fastboende beboere i Skaiti, ta kontakt om kildehenvisninger bør inngå i utredninger). Kontroller med at intensjoner og lovverk følges er fraværende. Å bryte med forbud i natur, gir statistisk sett i dag få eller ingen konsekvenser, ettersom myndighetene ikke har økonomi til å prioritere hverken kontroller eller oppfølging av lovbrudd i norsk fauna. Om man åpner for mer bruk av vernet natur i enkelte områder, mener vi man også må ta høyde for merkostnader med kontroller som ivaretar vernet.*

  Det kan være problematisk om man signaliserer at enkelte verneområder er "vern light" også på sikt?

3. 4. Graddis hyttefelt og påtrykk i dag

- *Lokal bruk av et område må utredes grundig før man eventuelt legger ytterligere og kanalisert påtrykk inn. Dette gjelder også verneområdene og randsonene rundt landskapsvernområdet hvor Graddis hytteforening befinner seg. Selv om det i dag er en del aktivitet, bør det ikke automatisk leses som at man dermed bør eller kan øke påtrykket ytterligere. Graddis hytteeierforening har i dag 68 hytter, og rundt regnet 500 mennesker tilknyttet hyttene i smått og stort. Fjellstua i Graddis har caravanplass*

med brukere som også frekventerer disse områdene, i tillegg kommer andre brukere og turister som parkerer ved p-plassen ved "Njallebrua" (hengebrua der Skaitiveien starter). I Graddis hyttefelt (vernesonens randsone) har man også påtrykk av brukere som går videre til Sverige via Nordlandsruta.

Området er et svært viktig og flott friluftsområde. Det er uvisst hvor stort trykk området her tåler mht. merbelastning, også tatt i betraktning sanitære forhold. Det er mangel på vann i feltet, og de vannressursene som er tilknyttet hyttene er åpne og sårbare for forurensning.

3.5 Unngå at vernet underordnes næring og andre interesseområder med egen vinning som formål

- *Næringsbegrepet står sterkt i dagens samfunn, og "næring" er argumentet vi oftest ser i forhold til etablering av aktivitet som utfordrer vernet og naturgrunnlaget, ikke bare oppe hos oss. Næringsaktører er ofte næringsaktører fordi de ser muligheter for inntjening til egen bedrift, og ettersom intensjonen er vinning, bør man sikre gode reguleringer som gjør at man ikke kan forbigå eller uthule verneforskrifter som er satt for verne natur i nasjonal målestokk og i en sammenhengende kontekst.*

3.6 Ordlyd opp imot lovverk og intensjon

- *Det følger en risiko med valg av ordlyd i strategier som dette. Om man åpner for ordlyd som kan leses som såkalt* ***hensynsjuss,*** *dvs, ordlyd som sier "kan/bør ikke" kontra absolutt ordlyd som bruker "skal ikke" og som man derfor er pålagt å følge.*

  Hensynsjuss er ordlyd man i dag finner i f. eks motorferdselloven § 4a, og som har ført til at 3 av 4 kommuner har kunnet bryte med motorferdsellovens intensjon, uten at Statsforvalterne har kunnet stoppe løypene med base i lovteksten. Klagene er massive, men ubrukelige, fordi kommunenes skjønn står så sterkt, og kan og får, overprøve nesten alle aspekter av motorferdselloven.

  Det høye konfliktnivået som har oppstått rundt skuterløypeforslag i f. eks Skaiti og Graddis, mener vi er triste eksempler på hvordan bygder, familier og hyttefelt splittes og splintres grunnet uklarheter i motorferdselloven § 4as lovtekst med base i hensynsjuss: man bør ikke, men kan legge løyper i alle områder så nær som i reinbeiter, vernesoner og nasjonalpark. Randsonen og alle øvrige aspekter loven skulle beskytte, er overlatt til seg selv og til kommunalt skjønn.

  Når kommunene styres av lite vernevennlige politiske strømninger, står vernet natur svært svakt, om det ikke ligger klare føringer via ordlyd som "skal/skal ikke".

4. Konklusjon

Uklare formuleringer og intensjoner rundt nasjonalt viktige og vernede verdier, må ikke uthule eller bidra til at vern av nasjonale verdier og områder kan komme til å bli til et tolkningsspørsmål på kommunalt nivå i favør av næring, eller økt besøk på bekostning av vernets verdigrunnlag på nasjonalt nivå.

Vi anbefaler at man unngår uklare og tolkbare ord og formuleringer, og intensjoner henimot hensynsjuss (kan/bør ikke) men sikrer der det er mulig og nødvendig for vernets lovgivning og intensjoner, at formuleringer følger lovpålagt juss med skal/skal ikke i ordlyd.

En endring i tekst/strategi bør etter vår mening ikke åpne for at næring, besøkende eller kanalisering fra andre områder, får fortrinn over vernets intensjon for områdene det åpnes opp for.

Ordlyd som setter klare, tydelige rammer, og som ikke kan tolkes eller mistolkes for noen parter er ønskelig.

Med vennlig hilsen styret i Graddis Hytteeierforening ved

Roger Riise Kristensen
Wenche Vågeng
Lisa Dillan

Kontakt:
styreleder@graddishytteforening.no

Nordland FYLKESKOMMUNE

Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 BODØ

Deres ref.:	Deres dato:	Vår ref.:	Vår dato:
2019/3977	16.10.2023	23/16710-2 23/148753	04.12.2023

Høringssvar - Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet

Viser til høringsutkast for besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet. Nordland fylkeskommune har fått utsatt frist for å komme med innspill, med frist 5. desember 2023.

Med bakgrunn i lov om kulturminner, naturmangfoldloven, vegloven og plan- og bygningsloven, herunder fylkesplanen og rikspolitiske retningslinjer, gir Nordland fylkeskommune følgende innspill.

Fylkeskommunen er positiv til at det er utarbeidet en besøksstrategi for ni sammenhengende verneområder på Saltfjellet: Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan, Saltfjellet, Nattmoråga landskapsvernområder, Dypen, Semska-Stødi, Blakkådalen, Fisktjønna naturreservater og Nordfjorden marine verneområde. God besøksforvaltning av våre vernede områder er viktig for å ivareta de verdiene som gir grunnlag for vern. Det er også viktig for å gi de besøkende gode opplevelser. Besøksstrategien inneholder et omfattende kunnskapsgrunnlag, målsettinger og strategiske grep for forvaltning av besøkende til området.

Merknader

Friluftsliv
Nordland fylkeskommune har ingen innspill eller merknader tilknyttet friluftsliv.

Besøksforvaltning og reiseliv
Nordland fylkeskommune vedtok ny reiselivsstrategi i 2023, og besøksstrategien bør henvise til denne og ikke den foregående reiselivsstrategien. Den nye strategien har fire innsatsområder: samferdsel og smart mobilitet, besøksforvaltning og reisemålsledelse, arbeidskraft og kompetanse, og kulturturisme og sesongutvikling.

Kulturminner og kulturmiljø
Det er en svakhet i datagrunnlaget at bare en liten brøkdel av de registrerte, automatisk fredete kulturminnene innenfor verneområdene på Saltfjellet er nøyaktig kartfestet og lagt inn i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden. Fylkeskommunen vil sterkt oppfordre til at dette blir gjort slik at det i framtiden blir mulig å holde øye med kulturminnene og slitasjen ferdselen i verneområdene eventuelt utsetter disse for. Inntil kulturminnene er registrert i

Adresse:	Besøksadresse:	Telefon:	Samfunnsutvikling
Postmottak	Prinsensgate 100	75650000	**Klima og miljø**
Fylkeshuset	Org.nr.:	E-post:	Mia Martine Hegstad-Pettersen
8048 Bodø	964 982 953	post@nfk.no	Tlf.:

Askeladden, anmoder fylkeskommunen om at NIKU Oppdragsrapport 78/2011: «Revidering av verneplan og forvaltningsplan for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og tilgrensende verneområder – Kulturminnekartlegging i verneområdene på Saltfjellet» blir brukt aktivt.

Med vennlig hilsen
Mia Marthinus Husdal
faggruppeleder klima og miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til

Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK

Midtre Nordland nasjonalparkstyre.
Statsforvalteren i Nordland,
Postboks 1405, 8002 Bodø.

Fauske, 29.11.2023.

Dette brevet sendes på vegne av BirdLife Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Nordland, Polarsirkelen Friluftsråd og Salten Naturlag.

Høringsuttalelse til forslag til besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet

Sak 2019/3977.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland er et samarbeidsnettverk for 14 natur- og friluftsorganisasjoner i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftsinteressene i Nordland fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftsorganisasjonene med sitt virke i regionen. Medlemsmassen hos de tilsluttede organisasjonene er ca. 22 000 personer.

Innledning

Vi takker for at FNF Nordland og flere av våre tilsluttede organisasjoner har fått muligheten til å komme med innspill til besøksstrategien.

Ved å være representert i referansegruppa for besøksstrategien så har FNF Nordland og tilsluttede organisasjoner i hatt flere muligheter til å medvirke i arbeidet med besøksstrategien, både muntlig og skriftlig. Styret i FNF Nordland har også hatt et møte med sekretariatet v/nasjonalparkforvalteren i høringsperioden.

Mye av våre interesser og synspunkt er godt ivaretatt i utkastet og vi vil derfor ikke kommenterer alt av innhold, kun noen hovedpunkter. Vi viser naturligvis til innkomne innspill fra våre tilsluttede organisasjoner til denne høringen og ber om at disse blir ivaretatt i det videre arbeidet.

Målsetninger og strategiske grep

Vi støtter at hovedmålet med besøksforvaltningen er å sikre og ivareta verneverdiene og verneformålet på Saltfjellet. Vi støtter også flere av delmålene og de foreslåtte strategiske grep. At besøkende kanaliserer gjennom Nordlandsruta, Telegrafruta og de etablerte turistforeningsstiene er naturlig.

Ellers er en god og fortløpende kontakt med de frivillige organisasjonene veldig viktig.

Hvorfor vern?

Det er fundamentalt for en besøksstrategi at den informerer om hvorfor Norge og verden må verne natur, og at den inneholder strategier og tiltak for å spre denne informasjonen på en best mulig måte.

Besøksstrategien må i den forbindelse fortelle at verden står midt opp i en naturkrise og at det er menneskelige aktivitet og nedbygging av natur, samt klimaendringer som er hovedårsaken til det. Det bør gjerne legges til et avsnitt om naturavtalen, hvilke mål og forpliktelser denne avtalen innebærer.

Vi mener det er nødvendig å informere om bakgrunnen for opprettelsen av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og hvilken rolle frivillige organisasjoner hadde i den forbindelse. Dette vil være en spennende historie og lærerikt for besøkende og for fremtidige generasjoner. Det vil også gi en styrket opplevelsesverdi. Vi bidrar gjerne med suppleringer til denne beskrivelsen i både besøksstrategien og i en fremtidig forvaltningsplan.

Vi mener naturens egenverdi og behovet for å la store områder være i fred må beskrives og at besøkende kan få reflektere over dette. Store deler av nasjonalparken må være fri for tilretteleggingger og aktiviteter som er uheldig for verneverdiene. Vi støtter blant annet delmålet om at de øvre delene av Blakkådalen og Stormdalen opprettholdes uten noen form for tilrettelegging.

«Eksempelet» Marmorslottet kan være en god historie/beskrivelse for hvorfor menneskelig ferdsel kan true natur- og verneverdier og derfor må reguleres. Det samme kan sies om kalvingsland for tamrein, fjellrevhi og jaktfalkreir – for å ta noen sentrale eksempler.

Motorferdselen må være strengt kontrollert og holdes på et absolutt minimum. Besøkende må få informasjon om hvorfor det kan tillates motorisert ferdsel i gitte tilfeller, hvem som kan få tillatelse og hvorfor. At barmarkskjøring lager spor i naturen, må det fortelles om.

Markedsføringen av norsk natur og verneområder

Vi stiller spørsmål om hvorfor norsk natur og våre verneområder må markedsføres så sterkt. Er det i henhold til bærekraftsmål og burde det ikke vært utarbeidet en bærekraftstrategi for turisme og krav til at alle reiselivsaktører skal ha det? Det skilles ikke mellom ideelle og kommersielle aktører, mens vi mener det skal differensieres og prioriteres. Kommersielle aktører bør i størst mulig grad stoppe på utkikkspunkter, infopunkter etc. og benytte tilbud i utkanten/randsonen av verneområdene.

Vi støtter at lokale bedrifter ivaretas og at besøksstrategien og merkevaren kan ha en (kommersiell) nytteverdi. Men helt grunnleggende så må kommersielle grupper/aktørers adgang til verneområdene og kunne drive sin næringsvirksomhet, være regulert og planstyrt. Andre kommersielle aktører må ikke fortrenge lokale aktører, og de må være kvalitetssikret som seriøse aktører.

Det kan være nyttig å ha en plan for å få dyktige (eventuelt sertifiserte) guider som er ute og informerer besøkende.

Innfallsporter

Vi har ingen innvendinger til de foreslåtte innfallsportene. Lønsdal er f.eks. foreslått som innfallsport og i besøksstrategien foreslås det at det gjennomføres en mulighetsstudie. Vi ber om at FNF Nordland og våre tilsluttede organisasjoner inviteres til å være med i denne, og lignende prosesser.

Fysiske tilrettelegginger

Vi er positive til at områder skal være fri for tilrettelegginger. Ellers er vi opptatt av vedlikeholdet av de store bruene i stinettet. Informasjon og strategier for å ivareta sikkerheten for de som ferdes i nasjonalparken må inn i besøksstrategien. Det å komme seg trygt over bruer er viktig og behovet for kompetanse/fagkunnskap og finansiering til dette må utredes/beskrives. De store bruene bør eies og vedlikeholdes av et profesjonelt apparat.

Informasjon

Et viktig spørsmål besøksstrategien må ta for seg, er hvor godt forberedt besøkende er *før* de besøker verneområdene. Det er ikke nødvendigvis tilstrekkelig med gode informasjonspunkt ved innfallsportene og/eller underveis på turen. Dette er samtidig et tema som kan knyttes til sikkerheten hos de som besøker og ferdes i nasjonalparken.

Når det gjelder informasjon underveis på turen, så kan eksempelvis «informasjonsstolper», både digitale og fysiske, vurderes.

Vi vurderer måten forvaltningen og besøksstrategien legger opp informasjonsarbeidet på, er noe «passivt». Vi foreslår å vurdere løsninger for digitale informasjonsløsninger i området man er i.

Bruk av hundespann og sykkel

Regelverket for bruk av hundespann og sykkel i verneområdene, og kunnskap om konsekvenser anses som dårlig. Disse formene for ferdsel må derfor reguleres strengt. At ferdsel med hundespann og sykkel underlegges strenge begrensninger inntil en forvaltningsplan er på plass, er helt nødvendig.

Miljøvennlig friluftsliv

Besøksstrategien må legge til rette for, og oppfordre til, et miljøvennlig friluftsliv. Mulighetene for en togstopp på Bolna stasjon kunne vært viktig av hensyn til rundturer og for et mer miljøvennlig friluftsliv.

Avslutningsvis vil vi påpeke at besøksstrategien samlet sett er et godt dokument, som er basert på et tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag og gode medvirkningsprosesser.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Nordland

Jens Egil Pedersen	Gisle Sæterhaug
Styreleder	Koordinator

Rana kommune

Arkiv: K12

Arkivsaksnr: 2022/9572-21

Saksbehandler: Kristin Brekke Klausen

Høringsuttalelse - Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet		28.11.2023

Rådmannens innstilling

Rana kommune sender høringsuttalelse til besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet som beskrevet i saksframlegget.

Vedlegg

1 Utkast-til-Besoksstrategi-verneomradene-pa-Saltfjellet-versjon-2.2-for-horing

Saksopplysninger

Bakgrunn

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har sendt besøksstrategi for Saltfjellet – Svartisen nasjonalpark – med omkringliggende verneområder- på høring.

Om besøksstrategien

Definisjon på besøksforvaltning:

- Å legge til rette for å styre bruken av et verneområde slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapninga blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

Formålet med besøksstrategien er å øke kvaliteten på besøksforvaltninga i verneområdene på Saltfjellet, og gjøre verneområdene rustet for økt besøk i fremtida. Selv om økt besøk ikke er et mål i seg selv, er det en tydelig trend om at flere og flere ønsker å besøke norsk natur generelt, og nasjonalparker spesielt for utenlandske gjester. Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak som skal gjennomføres for å oppnå en best mulig besøksforvaltning. Slike tiltak kan være: informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn, overvåking og kartlegging. Et annet formål med besøksstrategien er å bidra til å redusere interessekonflikt mellom næring- og friluftsinteresser i og rundt nasjonalparken. Ikke minst gjelder dette interessekonflikter mellom friluftsliv og reindrift.

Det er et viktig prinsipp i arbeidet med besøksstrategien at dersom det er motstridene målsetting mellom ivaretakelse av verneverdier, tilrettelegging for besøkende og lokal verdiskapning, skal verneverdiene tillegges størst vekt.

Mål for besøksforvaltningen

Hovedmålet for besøksforvaltninga i verneområdene på Saltfjellet er å sikre og ivareta verneverdiene og verneformålene. Det er verneverdiene som utgjør besøks- og opplevelsesverdiene i dag og i fremtida.

Delmål:

- Etablere «hovedinnfallsporter på de mest besøkte og relevante startpunktene: Storvollen, Lønsdal, Engenbreen, Beiarfjell og Tollådalen.
- Oppdatere og lage ny informasjon på strategisk viktige informasjonspunkter: Nordland nasjonalparksenter, Polarsirkelsenteret, Krokstrand, Engenbreen og Storjord i Beiarn.
- Gi besøkende gode opplevelser i nasjonalparken uten at dette bidrar til nevneverdig økning i tilrettelegging.
- Gjøre besøksforvaltningen mer enhetlig og systematisert i hele området, og bidra til mer attraktive lokalsamfunn og fornøyd lokalbefolkning.

- Bidra til økt verdiskapning i lokalsamfunnene rundt Saltfjellet, gjennom god samhandling med næringsaktører, brukere og kommuner.
- Gjennom kanalisering, tilrettelegging og informasjon skal besøksstrategien sørge for å kanalisere besøkende bort fra sårbare områder for dyreliv til ulike tider på året.
- Beholde øvre Blakkådalen, Glomdalen og øvre deler av Stormdalen som naturområder uten tilrettelagte stier og merking.
- Unngå nye aktiviteter i viktige kalvingsområder for rein.

Strategiske grep

For å nå målene for besøksforvaltninga skal økt ferdsel kanaliseres til ytterkantene av nasjonalparken og områder som tåler økt besøkstrykk. Det skal utarbeides informasjon som øker forståelsen av verneverdiene på Saltfjellet, Det må også utformes informasjon som gjør besøkende bedre rustet til å velge rett tur, eller turmål ut fra egne forventninger, ønsker, kompetanse/erfaring og fysisk form. Det skal også lages temainformasjon som vil være å finne på de ulike innfallsportene.

Nedenfor omtales de viktigste strategiske grepene innenfor Rana kommune.

Kanalisering av ferdsel

Økt ferdsel i verneområdene på Saltfjellet skal i all hovedsak kanaliseres til allerede brukte stier og stinett, samt til områder nært Nasjonalparksenteret på Storjord. De merkede stiene klassifiseres i to kategorier:

Kategori A) Fremhevde stier i merkevaren for Norges nasjonalparker

Kategori B) Viktige for lokale brukere

Kategori A-stier skal eksponeres sammen med nasjonalparken, og man skal kunne forvente en viss økning i besøket langs disse stiene. Dette er stier som vil bli synlig på merkevarekart som igjen brukes i brosjyrer, nettside og informasjonsplakater. Det er også stier som skal anbefales av informasjonssentrene rundt nasjonalparken. Ved enden av disse stiene skal det i alle tilfeller være startpunkter med hovedplakater og temaplakater. Det skal skiltes til disse stedene fra riksvei og fylkesvei. Kategori A vil sammenfalle med de foreslåtte innfallsportene, og områder som tåler økt bruk.

Kategori B eksponeres i liten grad og vil kun være synlig på turkart, inntil videre. Disse stiene tilrettelegges med mål om å tilfredsstille lokale brukere (mindre behov for tilrettelegging pga færre brukere). Det er ikke ønskelig at ferdsel langs disse stiene skal øke, og det skal ikke skiltes fra vei. Det vil heller ikke settes opp informasjon om verneområdene på startpunktene til disse stiene.

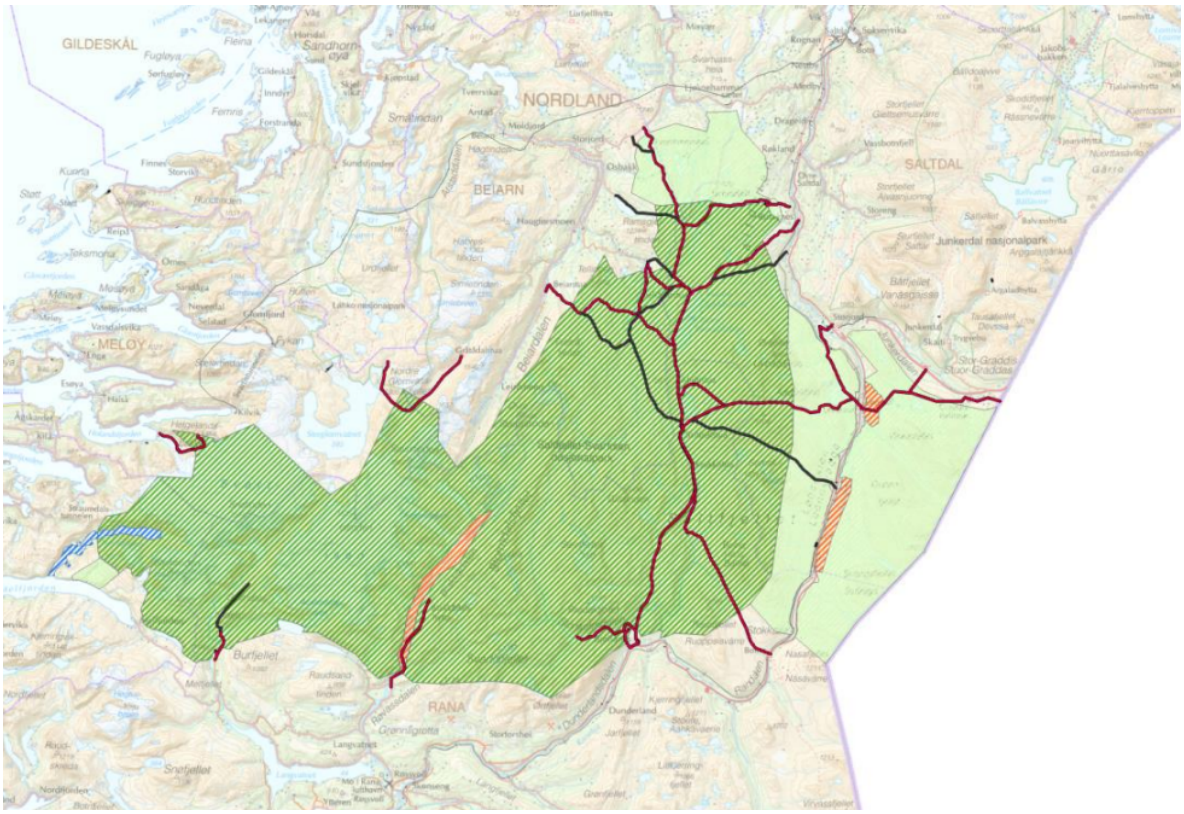

Figur 1. Kart med dagens stitraseer. Kategori A (rødt) markedsføres i brosjyrer, nettsider og annet informasjonsmateriell. Kategori B (sort) tilrettelegges for lokalbefolkning, men utgår fra informasjonsmateriell om Saltfjellet. Det opprettes et prosjekt for å se på fremtidig bruk av de sorte stiene

Det er ikke ønskelig å ta opp merkinga gjennom Blakkådalen, til tross for at det i dag er en synlig sti gjennom dalen, da et delmål er å beholde de øvre delene av Blakkådalen og Stormdalen som villmarksområder uten noe form for tilrettelegging.

Bredek som besøksmål utvikles videre i samarbeid med Statskog og Helgeland museum. Nasjonalparkstyret ønsker å heve kvaliteten på den tilrettelagte rundturløypa, Bredekrunden, med gode og trygge bruer, utbedre stier, særlig i liene ned mot Tespa.

Området ovenfor Marmorslottet, Glomdalen/Pikhågen, er svært sårbar på grunn av sitt karst- og grottelandskap, derfor vil det i besøksstrategien ikke tas initiativ til tilrettelegging som kan øke besøket i dette området. Statsforvalteren i Nordland har laget en forvaltningsplan for Fisktjønna naturreservat, som er ganske tydelig på at de ikke ønsker å gjennomføre tiltak som øker ferdselen inn til marmorslottet.

All ferdsel påvirker grottene, og i besøksstrategien er det ønskelig at grotting kanaliseres til besøksgrottene: Setergrotta og Grønnligrotta.

Bruk av hundespann bør også begrenses til Nordlands- og Telegrafruta, med hensyn til vinterbeiter og fjellrev.

Innfallsporter

Ett av delmålene i besøksstrategien er å etablere «hovedinnfallsporter» på de mest besøkte og relevante startpunktene. I Rana er Storvollen valgt.

I tillegg er Polarsirkelsentere og Fisktjønna valgt som informasjonspunkt.

Vurdering

Høringsuttalelse

Rana kommune er positiv til at det utarbeides en besøksstrategi. Med økende turisme og befolkningsvekst er det nødvendig å kanalisere ferdsel og påvirkning for å ta vare på de sårbare områdene, mens man samtidig legger til rette for lokal verdiskapning og bruk.

Kanalisert ferdsel

Rana kommune er positiv til at ferdselen kanaliseres til enkelte stier (kategori A) slik at påvirkning og forstyrrelser reduseres, men at det samtidig legges til rette for at lokale brukere kan bruke større områder (kategori B). Saltfjellet brukes til mange typer friluftsliv fra turister som holder seg nært polarsirkelsentere til de som går flerdagers turer gjennom fjellet. Det er ferdsel i form av fotturister, sykling (inkludert el-sykkel), topptur, turski, hundespann, ridning og områdene brukes også til jakt og høsting. Bruken er variert, og det er derfor bra at besøksstrategien legger til rette for flere typer bruk.

Rana kommune er positiv til at ferdsel til grotter kanaliseres til besøksgrottene. Disse grottene er allerede preget av intensiv bruk, og ved å kanalisere besøkende som vil oppsøke grotter hit, kan man bevare mer sårbare grotter.

Rana kommune er positiv til at Bredek som besøksmål utvikles og at Nasjonalparkstyret ønsker å heve kvaliteten på den tilrettelagte rundturløypa.

I høring av forvaltningsplanen til Fisktjønna naturreservat har Rana kommune stilt seg positiv til tiltak som kanalisering av sti, oppgradering av klopp langs sti, nye informasjonsplakater, samt ny tilrettelegging i bakke ned til selve Marmorslottet. Men var også enig i at økt tilrettelegging også kan medføre økt besøk. Kommunen var derfor enig med Statsforvalteren om at det er viktig at tilretteleggingen må være utformet slik at det ikke øker antallet besøkende i området, og dermed øker slitasjen.

Kommunen er positiv til at det tas hensyn til reindriften og fjellreven ved å begrense bruken av hundespann til Nordlands- og Telegrafruta.

Innfallsporter

Rana kommune støtter forslaget om at Storvollen blir valgt som hovedinnfallsport og at Polarsirkelsenteret og Fisktjønna er valgt som informasjonspunkt, men ønsker også at Svartisvatnet utvikles som informasjonspunkt.

I besøksstrategien er området beskrevet slik: «Turen til Austerdalsisen går enten ved båtskyss over Svartisvatnet, eller man kan gå i et krevende terreng langs vatnet. Den private grunneieren tar parkeringsavgift ved Svartisvatnet, og har etablert en liten kiosk i vannkanten. Som utgangspunkt mener vi at Engenbreen er den best egnede plassen å kanalisere gjester som ønsker å besøke Svartisen».

Dette mener vi er en mangelfull beskrivelse.

I 2023 er det kommet nye drivere av båten og disse har økt driften. Det er nå økt med en ekstra båt og bedre havn. De driver også kiosk, og det er også mulig å bestille oppvarmet badestamp til etter turen ved breen. Det er også tilrettelagt for camping i området.

Ifølge tabell 2 i besøksstrategien ble det gjort ferdselsregistreringer for Austerdalsvatnet i 2012. Tallene viser 5167 passeringer, det vil si 2583 personer om disse har gått fram og tilbake (registrere antall passeringer, ikke retning). Det er dermed en god del personer som besøker dette området.

I 2022 ga kommunen grunneier tillatelse til å ta avgift på den 1,4 km private veien inn til utgangspunktet/båthavna. Dette for å sikre vedlikehold og drift av veien som er viktig for lokalbefolkningen og turister.

På sørsiden av nasjonalparken er dette en viktig innfallsport for å kunne oppleve Svartisen bre, og de flotte geologiske formasjonene på nordsiden av Austerdalsvatnet som er en del av nasjonalparken. For de som kommer via E6 eller jernbane, er det en kortere avstikker å nå Svartisen via Svartisvatnet. Vi er dermed ikke enige i at Engenbreen bør være den eneste egnede plassen for å kanalisere gjester som ønsker å besøke Svartisen.

Vi mener derfor at nasjonalparkforvaltningen må fremheve Svartisvatnet som et informasjonspunkt til nasjonalparken på en bedre måte enn i dag. Området har informasjon (Statskog er aktivt inne i området med informasjon), parkeringsplasser, toalettfasiliteter og søppelhåndtering. Stien langs Austerdalsvatnet kunne med fordel også vært tilrettelagt mer for å ha et alternativ til de som ønsker å gå. Dette er kanskje spesielt viktig for de lokale brukerne.

Å etablere dette som et informasjonspunkt vil også bidra til delmålet «bidra til økt verdiskapning i lokalsamfunnene rundt Saltfjellet, gjennom god samhandling med næringsaktører, brukere og kommuner».

Om struktur i dokumentet

Besøksstrategien inneholder mye god informasjon om verneområdene, verneverdiene, friluftsliv, reiseliv og nåværende bruk. Dette er viktig som bakgrunn og begrunnelse for de valgte målene og strategiske grepene i besøksstrategien.

Det viktigste i besøksstrategien er mål og strategiske grep og tiltaksplanen. Vi mener dette kommer for langt ut i dokumentet, og at det er mye informasjon man må igjennom før man kommer til dette. Vi mener derfor at selve besøksstrategien kun bør inneholde mål og strategiske grep og tiltaksplan, og at kunnskapsgrunnlaget legges ved som et vedlegg. Eventuelt at man starter med mål og strategiske grep og tiltaksplanen, også kommer

kunnskapen etterpå som en begrunnelse. Da hadde målene og de strategiske grepene kommet mer og tydeligere fram.

Statsforvalteren i Nordland

Vår dato: 28.11.2023

Vår ref: 2023/32471

Deres dato:

Deres ref: 2019/3977

STATSFORVALTEREN I NORDLAND MIDTRE
NORDLAND NASJONALSTYRE
Moloveien 10
8003 BODØ

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ole Martin Nuven, Christian Brun-Jenssen

Høringsuttalelse på besøksstrategi for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark med omkringliggende verneområder

Statsforvalteren i Nordland er positiv til at besøksstrategi for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark nå er på høring. Vi ønsker å komme med noen innspill på vegne av klima- og miljøavdelinga og landbruk- og reindriftsavdelinga.

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark grenser bl.a. til Fisktjønna naturreservat som Statsforvalteren i Nordland har forvaltningsansvar for, og det er viktig at besøksforvaltninga for disse to verneområdene blir sett i sammenheng. Forvaltningsplan og besøksstrategi for Fisktjønna naturreservat ble vedtatt i september 2023. Som Midtre Nordland nasjonalparkstyre er kjent med, er det store utfordringer med slitasje i dette verneområdet, hovedsakelig på grunn av den økte ferdselen til Marmorslottet. I forvaltningsplanen for Fisktjønna har vi gjort det tydelig at det ikke er ønskelig med tiltak som øker ferdselen inn til Marmorslottet. Statsforvalteren er derfor positiv til at nasjonalparkstyret ikke vil ta initiativ til tilrettelegging som kan øke besøket inn i dette området og videre inn i Glomdalen.

Statens naturoppsyn har vært på befaring i Fisktjønna sommeren 2023, og kommet med forslag til tiltak for tilrettelegging av sti. De har imidlertid anbefalt at utfordringene utenfor verneområdet må tas tak i først, da det er et stort behov for etablering av toalettfasiliteter, avfallshåndtering, utbedring av parkeringsplass og vedlikehold av bilvei. Statsforvalteren kan søke om midler til bl.a. etablering av toalett, men dette fordrer at det foreligger en avtale om drift først. Vi er kjent med at nasjonalparkstyrene hvert år får midler til driftsavtaler som styret inngår i, f.eks. til drift av toaletter, brøyting av snø, avfallshåndtering etc. Statsforvalteren håper derfor at nasjonalparkstyret vil samarbeide om en mulig løsning for etablering og drift av toalettfasiliteter, avfallshåndtering og evt. andre tiltak i tilknytning til verneområdet.

I forvaltningsplanen for Fisktjønna har Statsforvalteren forslag til tiltak for å skåne karst- og grotteforekomster innenfor verneområdet som til nå ikke er kjent for allmennheten. Ettersom vi ikke ønsker å bidra til at disse forekomstene blir kjent, planlegges det å sette opp mindre informasjonsplakater ved de aktuelle grotteinngangene, dersom turister skulle begynne å lete og finne disse på egenhånd. Turistene vil da, før de evt. velger å gå inn i grottene, bli informert om hvor sårbare disse systemene er for ferdsel og slitasje, samt om hvor stort antall personer det er tillatt

E-postadresse: sfnopost@statsforvalteren.no
Sikker melding: www.statsforvalteren.no/melding
Postadresse: Postboks 1405, 8002 Bodø
Besøksadresse: Fridtjof Nansens vei 11, 8003 Bodø
Telefon: 75 53 15 00
www.statsforvalteren.no/no
Org.nr. 974 764 687

med inne i grottene. I forvaltningsplanen for Fisktjønna, under «Forvaltningsmyndighetens retningslinjer», har vi satt en grense på maks 5 personer i grottene. Flere personer enn dette inne i grottene regnes som større arrangementer, og vil være søknadspliktig.

Statsforvalteren er positiv til at nasjonalparkstyret vil kanalisere grotteferdsel til besøksgrottene Setergrotta og Grønnligrotta. Vi kan imidlertid ikke se at det er forslag til tiltak for å skåne grotteforekomster som til nå ikke er kjent for allmenheten, bl.a. i Glomdalen. Når det gjelder Statsforvalterens planer om informasjonstiltak ved grottene i Fisktjønna, har vi skrevet i forvaltningsplanen at dette er noe vi ønsker å samarbeide med nasjonalparkstyret om, med tanke på grottene i nasjonalparken som finnes i Glomdalen nord for Fisktjønna. Vi håper at nasjonalparkstyret er positive til et slikt samarbeid.

Reindrift

Reindrift står i en særstilling i verneområdene da det både er den største næringen/ brukerinteressen, samtidig som den også må sees på som en verneverdi. Saltfjellet har mange kulturminner og mye kulturhistorie fra både nær og fjern tid som er knyttet til reindrifta.

Reindriftas rettigheter er basert på alders tids bruk, som er et selvstendig rettsgrunnlag. Høyesterett har behandlet dette flere ganger, blant annet i Selbudommen, der det sies at reindriftsretten er en selvstendig rett, og ikke bare tålt bruk. Reindrifta reguleres gjennom reindriftsloven, og for svensk reindrift også grensereinbeiteloven.

I reindriftslovens § 1 annet ledd står det «*Loven skal bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftens viktigste ressursgrunnlag. Ansvaret for sikring av arealene påhviler både innehavere av reindriftsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene*». Landbruks- og matdepartementet fremhever at offentlige myndigheter er forpliktet til å sørge for at reindriftens interesser blir ivaretatt. Videre er statsmyndighetene etter Grunnlovens § 108 forpliktet til aktivt å legge til rette for samisk kulturutøvelse. Denne paragrafen har også betydning for samisk reindrift da språk og kultur er nært knyttet til reindrifta, og samisk reindrift er definert som en del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Til slutt nevner vi også FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27. Den etablerer rettslig vern for minoriteter og urfolks rett til bl.a. kultur og kulturutøvelse. For reindriften er denne artikkelen mest aktuell å se i sammenheng med naturinngrep eller andre planer som kan påvirke grunnlaget for å drive med reindrift i nåtid og framtid. Et inngrep som er så omfattende at reindriftssamer fratas retten til å utøve kulturen, vil omfattes av artikkel 27. Det er de samla virkningene av alle gjennomførte og vedtatte inngrep som er vurderingstema, og ikke bare det siste inngrepet.

Når artikkel 27 skal praktiseres, skal det legges opp til aktiv deltakelse fra reindrifta i beslutningsprosessene. Derfor har alle myndigheter et ansvar for å gi reindrifta mulighet til å medvirke i planprosesser og andre saker som berører næringa. Mer informasjon om Grunnlovens § 108 og folkeretten finnes på Statsforvalteren i Nordlands nettside: https://www.statsforvalteren.no/nb/Nordland/landbruk-og-reindrift/Reindrift/Regelverk-om-reindrift/Grunnlovens--108-og-folkeretten/.

Som det fremkommer over, har Midtre Nordland nasjonalparkstyre en rekke forpliktelser for å sikre reindrifta gjennom sin forvaltning. Denne besøksstrategien berører både Saltfjellet reinbeitedistrikt og Hestmann/Strandtindene reinbeitedistrikt, og vi ser at begge har fått planen på høring. Vi er også kjent med at det skal gjennomføres et møte med Saltfjellet reinbeitedistrikt, noe som er bra. Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt må også få dette tilbudet om de ikke allerede har fått det.

Det er lagt ned et stort arbeid med å utarbeide besøksstrategier for Saltfjellet, og det er mange interesser som skal veies mot hverandre. Det er ingen enkel jobb å gjøre alle fornøyd. Det primære formålet med verneområdene er å ta vare på sårbar og truet natur, og det er viktig at dette holdes som en rettesnor gjennom hele forvaltningsplanen. Dersom truet og sårbar natur beskyttes, ivaretas også naturgrunnlaget for den samiske reindrifta. Vi ser at det er forsøkt å ivareta reindrifta ved å ikke legge til rette for ferdsel i sentrale deler av Saltfjellet og Svartisen, og synes det vitner om gode intensjoner.

Reindriftas står i en særstilling i verneområdene generelt. De har rettigheter som går ut over det andre interesser har. Forvaltningsmyndighetene har gjennom Grunnloven og folkeretten spesielle forpliktelser overfor reindrifta. Her er det avgjørende at all påvirkning på distriktet ses i sammenheng, og at de forskjellige årstidsbeitene vurderes samlet. Vinterbeiter er i de fleste tilfeller den begrensende faktoren for reindrifta, og vi vil illustrere dette med et eksempel fra Saltfjellet reinbeitedistrikt. De har mistet mye av vinterbeitene sine da de er utestengt fra sine tradisjonelle vinterbeiter i Sverige. De gjenstående vinterbeitene ligger i hovedsak på kysten i vest, på Skjerstadhalvøya, langs E6 over Saltfjellet eller nedover Dunderlandsdalen. Her er beitene redusert på grunn av blant annet vei og jernbane, gruvevirksomhet, hyttefelt og nydyrking. På toppen av det hele kommer klimaendringer med beitekriser. Selv om det settes av store områder uten tilrettelegging vest for Bjøllådalen vil ikke det ivareta distriktets behov for vinterbeiter, og selv små tiltak i vinterbeitene kan ha store negative konsekvenser for reindrifta. Satt på spissen kan et tilretteleggingstiltak bli det som gjør at summen blir for stor og reindrifta ikke lengre kan utøve kulturen sin, noe som vil være et brudd på folkeretten.

Reindrifta har over tid pekt på økende turisme som en uheldig faktor. Det er gjort mye forskning som viser hvordan reinen unngår områder med folk og infrastruktur, noe det også vises til i besøksstrategiene. Det er derfor viktig at nasjonalparkstyret vektlegger innspill fra reindrifta på hvor og når områder bør skjermes.

Vi går ikke inn i detaljene i planen, men kommer avslutningsvis med noen innspill.

- Preparering av skiløyper er generelt uheldig da det leder mer folk og hunder inn i fjellet i ei tid da reinen er sårbar. Det fører til at reinen ikke får beitero i en periode da mattilgangen er begrenset og reinen trenger ro.
- Det fokuseres på at kalvingslandet er det mest kritiske og det er et delmål å unngå inngrep i kalvingslandet. Det er korrekt at det er viktig at reinen får ro så simle og kalv får knyttet bånd og får den utviklingen de skal, men nasjonalparkstyret bør være forsiktig med å rangere noe som mer kritisk enn annet. Som vi har pekt på tidligere er alle årstidsbeiter viktige, og de må ses samlet. Uten ro på vinteren går det ut over overlevelse og produksjon, uten ro i brunstperioden vil det bli en lengre kalvingsperiode med dårligere overlevelse både de første ukene og når vinteren kommer.
- Det legges opp til fire innfallsårer fra E6 (kategori A-stier). En av disse går fra Bolna. Så vidt vi kjenner, er det ikke togstopp her i dag. Vi ber nasjonalparkstyret vurdere om denne stien og innfallsporten kan fjernes fra kart og infomateriale. Da vil det bli et større område der reinen potensielt kan få ro om høsten og vinteren. På samme måte bør nasjonalparkstyret vurdere om stien fra Russånes bør fjernes fra kart og infomateriale. Dette bør også diskuteres med reinbeitedistriktet før eventuelle vedtak fattes.
- Reinen er også en del av naturen og verneverdiene som skal ha ro. Som det skrives i besøksstrategien, er tamrein et noe misvisende begrep. Vi anbefaler derfor at det skrives rein og ikke tamrein i besøksstrategien.

Med hilsen

Anne Sofie Bråge Fjeldstad (e.f.)
seksjonsleder

Ole Martin Nuven
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Gjelder eiendom
1833/147/17

STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Postboks 1405
8002 BODØ

Vår ref.	Deres ref.	Vår dato	Vår saksbehandler
23/8928- 2	2019/3977	22.11.2023	Magnus Beyer Brattli 970 90 713, mbb@statskog.no

Hørings svar Statskog SF - Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet

Det vises til høringsbrev av 16.10.2023 vedr. besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet.

Statskog SF er dominerende grunneier for områdene som inngår i besøksstrategien og har med det store forvaltningsmessige interesser i disse områdene. Våre interesser er primært knyttet til vårt oppdrag om å sikre allmenhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsliv, samt ivaretakelse av ulike rettighetshavere.

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark med omkringliggende verneområder er med tanke på bruk og vern et sammensatt og komplekst område. Vi har derfor forståelse for at det å finne løsninger som ivaretar alle interessenter er en kompleks og tidkrevende jobb. Det er likevel gjort en betydelig jobb i forbindelse med besøksstrategien og forhåpentligvis vil høringsuttalelser bidra til å forme en besøksstrategi og en forvaltningsplan og som vil sikre best mulig forvaltning av områdene.

Innledningsvis i dokumentet står det:

> *«Den første versjonen av besøksstrategien vil i all hovedsak ta for seg etablerte aktiviteter og turruter, innfallsporter som i dag er i bruk, der det er stort behov for en forankring i en besøksstrategi for videre tilrettelegging. Når besøksstrategien er faglig godkjent av Miljødirektoratet vil arbeidet med forvaltningsplan starte opp, og vi vil i større grad fokusere på fremtidig bruk av områdene.»*

Til tross for dette, foreslår besøksstrategien betydelige endringer som vil påvirke bruken av områdene. Det er uklart om dokumentet skal bekrefte eksisterende tiltak eller ta hensyn til nye og fremtidige bruksscenarier. Vi ber om at formålet med dokumentet blir tydeligere og justeres i den pågående utviklingen av besøksstrategien

Basert på det overnevnte, velger vi å utforme vår høringsuttalelse med tanke på både eksisterende aktiviteter og delvis fremtidig bruk av områdene i lys av de forslagene som fremkommer i høringsdokumentet. Nedenfor finner du våre tilbakemeldinger til besøksstrategien:

- Innfallsporter/informasjonspunkter: Vi støtter de foreslåtte startpunktene, informasjonspunktene og hoved innfallsportene. Imidlertid ønsker vi å legge til et informasjonspunkt rettet mot de vestlige delene av verneområdene som er tilgjengelige fra Rana. Et strategisk viktig punkt for denne informasjonen kunne være ved Røssvoll, der Røvassdalveien møter E6. Da store deler av verneområdet ligger i Rana, og med Mo i Rana som nærmeste nabo i sør, er det avgjørende med god informasjon i dette området.

- Glomdalen: Historisk sett har Glomdalen vært et dalområde der vernemyndighetene har unngått og delvis ikke godkjent betydelig tilrettelegging. Denne restriktive tilnærmingen har vært oppfattet som dårlig begrunnet og dårlig kommunisert. Den samme tilnærmingen fortsetter i besøksstrategien, hvor det fremgår at det ikke vil bli tatt initiativ til tilrettelegging som kan øke besøket inn i Glomdalen. Dette begrunnes med områdets sårbare natur, spesielt knyttet til karst- og grottelandskapet.

  Vi støtter vurderingen om at deler av naturen i området er sårbare og er viktige å vern om. Likevel er vi usikre på om å unngå tilrettelegging er den beste tilnærmingen for å oppnå ønskede resultater og for å optimalisere områdets bruk. Det er derfor avgjørende å spesifisere hvilken type tilrettelegging som kan gjennomføres i området, basert på en faglig vurdering av hvordan økt ferdsel kan påvirke naturverdiene i Glomdalen. Det er ikke nødvendigvis slik at økt ferdsel langs stien vil medføre tilsvarende økt ferdsel i de sårbare naturtypene, spesielt ikke hvis dette håndteres effektivt gjennom tilretteleggingen i området.

  Glomdalen, spesielt gjennom Fisktjønna naturreservat og Marmorslottet, er den mest brukte innfallsporten til nasjonalparken og tiltrekker seg besøkende på grunn av områdets naturverdier. Vår oppfatning er at tiltrekningen til området ikke nødvendigvis avhenger av lokal tilrettelegging og informasjon, men heller av ekstern markedsføring fra andre besøkende. Dette betyr at mange allerede har bestemt seg for å besøke Glomdalen før de kommer dit. Vi mener at manglende tilrettelegging på stedet kan føre til uønskede situasjoner, der besøkende tar dårlige eller feil valg som igjen får konsekvenser for naturverdiene. For eksempel kan bedre tilrettelegging langs stien bidra til å holde besøkende på stien, og hvis de skulle komme over grotter, kan det gis informasjon om grottene og at ferdsel der er forbudt.

  For Glomdalen mener vi at lokal tilrettelegging bør tillates, men det bør utvises forsiktighet med markedsføring eksternt. Dette krever balanse, da forbedret tilrettelegging kan øke områdets attraktivitet, men samtidig kan manglende tilrettelegging skade naturverdiene. Gjennom god informasjon og målrettet tilrettelegging tror vi at man kan oppnå det som er kjernen i besøksforvaltningen:

  «Å legge til rette for å styre bruken av verneområder slik at opplevelsen for de besøkende og den likale verdiskapninga blir størst mulig, forsåelse for vernet økes og verneverdiene ivaretas.»

  Ettersom besøksstrategien skal vise til hvilke tiltak som skal gjennomføres for å oppnå best mulig besøksforvaltning gjennom tiltak som informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn, overvåkning og kartlegging, mener vi dette burde drøftes bedre i forhold til Glomdalen.

- Tespdalen: Besøksstrategien nevner at diskusjoner om ny aktivitet og infrastruktur i Saltfjellet, som en ny turistforeningshytte ved Gila og Storoksvatn, vil tas opp i kommende forvaltningsplan. Vi mener at dette er et viktig tema som bør inkluderes direkte i besøksstrategien, da det vil ha stor innvirkning på hvilke områder og aktiviteter som ønskes. Tross alt er formålet med besøksstrategien å sette rammene for mottak av besøkende i verneområdene på Saltfjellet. Dette innspillet bør sees i sammenheng med behovet for tydeliggjøring av besøksstrategiens formål.

- Reindrift: I perioden 20. april til 1. juli skal det ikke skal legges til rette for nye aktiviteter som kan medføre økt ferdsel. Dette kan tolkes som å være et nokså omfattende tiltak, vi ønsker derfor at at dette spesifiseres bedre i besøksstrategien.

- Stier: Forslaget om å dele de merkede stiene i to kategorier virker fornuftig strategisk. Vi ønsker imidlertid en tydeligere definisjon av tillatte tiltak på B-stier. Selv om det står at B-stiene kan tilpasses for å imøtekomme lokale behov, er tolkningen av hva som tilfredsstiller de lokale brukerne ikke klart definert. For eksempel, er det tillatt å merke stien?

- Sti via Storpåsk: I strategien fremgår det at Bodø & omegn turistforening har fremsatt ønske om å etablere en ny sti over Storpåsk, under forutsetningen av at stien gjennom Rebbivagge og Stallogropa på sikt avvikles. Vi ser på dette som en betydelig endring i bruksmønsteret i Tollådalen, og det kan mulig få betydelige konsekvenser, spesielt for Bukkhaugbua (et åpent husvære drevet av Statskog). Vi vil minne om viktigheten av å konsultere med grunneieren før slike endringer i stinettet iverksettes. Det foreslåtte endringsforslaget bør grundig drøftes og ikke iverksettes utelukkende basert på besøksstrategien slik den er presentert her.

- Kommersiell bruk og reiseliv: Statskog ber om at det forankres i besøksstrategien et større fokus på grunneiers rettigheter i området. Kommersielle og organiserte aktiviteter/turer/arrangementer bør planlegges i samarbeid med forvaltningsmyndigheter og grunneiere for å sikre at det ikke medfører betydelig ulempe for de interesser vi er ansvarlige for å ivareta. Hvilke aktiviteter dette skal omhandle bør avklares mellom forvaltningsmyndigheter og grunneier. Vi oppfordrer til tett dialog for å oppnå en balanse mellom økt aktivitet og bevaring av områdets verdier i tråd med grunneiernes rettigheter.

Avslutningsvis ønsker vi å understreke at dette er våre **innspill** til videre arbeid dokumentet. Vi ser frem til nær dialog i videre arbeid med besøksstrategien.

Med hilsen

Magnus Beyer Brattli
eiendomskonsulent

Dette dokumentet er elektronisk signert

Vedlegg: 0

Midtre Nordland nasjonalparkstyre
sfnopost@statsforvalteren.no

Deres ref:	Vår ref:	Arkivkode:	Dato
2019/3977	23-020-02	82	24. november 2023

Høring – Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet

Innledning om verneverdier

Bodø og Omegns Turistforening (BOT) er svært fornøyd med at besøksstrategien nå er nesten ferdig, og vi syns generelt at det har blitt et gjennomarbeidet dokument som i stor grad ivaretar verne- og bruksinteressene i parken.

BOT var sentral i arbeidet med den første forvaltningsplanen for Saltfjell-Svartisen Nasjonalpark, og gikk inn for prinsippet om streng sonering av nasjonalparken slik at store sentrale og vestlige områder av Nasjonalparken skulle være uten tilrettelegging av noe slag. Vi er tilfreds med at den nye besøksstrategien i prinsippet opprettholder denne soneringen og at store deler av Nasjonalparken skal forbli «kvalifisert villmark». Konkret gjelder dette områdene Riebbivagge, Storstormdalen, Øvre Blakkådal, Vestergila, Austergila, Hedningefjella, Glomdalen og Melfjordfjellet.

Ferdsel i disse villmarksområdene krever stor friluftskompetanse, håndteringsevne og miljøbevissthet, og BOT vil legge vekt på økt opplæring på disse felt. Vi vil også støtte et sterkere vern av reinens kalvingsland i disse områdene og vil unngå organisert aktivitet i disse områdene i tidsrommet 20. april til 1. juli. Men BOT vil også påpeke at dersom de spesielle verneverdiene og villmarkspreget i disse områdene skal kunne opprettholdes, må alle brukergrupper respektere villmarkspreget og avstå fra å redusere naturmangfoldet her og sette spor i naturen. Spesielt der det er spor etter reindriftens barmarkskjøring bør det vurderes spesielle tiltak for naturrestaurering i disse sårbare villmarkspregede områdene, jfr. Ecofact rapport 511: «Sårbarhetsanalyse Saltfjellet og Svartisen Nasjonalpark».

Økt forståelse for verneverdier og kulturverdier i Nasjonalparken

BOT er enig i at verneverdiene i Nasjonalparken og tilgrensende verneområder er det avgjørende elementet i merkevarestrategien for Saltfjellet-Svartisen Nasjonalpark. Det er også positivt at kulturminneverdiene i verneområdene tas inn som viktige elementer i besøksstrategien. Det bør da i strategien beskrives nærmere at dette gjelder både tidligere tiders pitesamisk naturbruk og dagens moderne reindriftskultur, den lange landbrukstradisjonen med setring og utmarksbeite i verneområdene, samt den over 100 år lange friluftslivstradisjonen i sentrale deler av verneområdet.

BOT vil gjerne samarbeide med Nasjonalparkforvaltningen om å bruke turistforeningshyttene mere aktivt som informasjonsarenaer om naturverdier og kulturminner i nasjonalparken. Vår erfaring er at for fjellvandrere vil økt kunnskap om tidligere tiders bruk av områdene og naturfenomeners symbolverdi gi økt dybde i naturopplevelsene.

BOT er også enige at der hvor jakten på opplevelsesverdier kan true verneformålet, så må adgangen til opplevelser vike for verneverdiene; dilemmaet rundt «Marmorslottet» er her et godt eksempel. Vi er også enig i at det innføres en ny og strengere definisjon av «innfallsport» og at antallet komplette innfallsporter reduseres noe fra dagen 44. En ny organisering i «informasjonspunkter», «startpunkter»

Postadresse: Sjøgata 27, 8006 Bodø
Kontoradresse: Sjøgata 27, 2. etg, Bodø
Telefon: 75 52 14 13

Internett: www.dnt.no/bodo
Epost: post@bot.no
Organisasjonsnr: 970 918 213 MVA

og «utsiktspunkter» vil kunne gi en ryddigere markedsføring av nasjonalparken og gjøre nasjonalparkopplevelser mere tilgjengelig for bevegelseshemmede.

Besøksstrategien drøfter ikke problemene rundt jakt i nasjonalparken. Vi har en gryende debatt om dette i landet som strategien kanskje bør komme i forkant av.

Vi ser at bruk av sykkel og hest i stinettet sliter mer på stiene enn ferdsel til fots, og ønsker at forvaltningen overvåker slik ferdsel og iverksetter tiltak om nødvendig. BOT vil avstå fra å arrangere organiserte sykkelturer i verneområdene.

Kommentarer til kapittel 2, Kunnskapsgrunnlaget

I avsnittet om BOTs hytter i og rundt verneområdene (s. 32) kan det gjerne tas inn at BOTs hytter i området samlet sett har vel 4000 overnattinger pr år. Videre så tilhører Storjordstua/ Nystadnesstua Besøkssenter nasjonalpark Nordland. Et par hyttenavn er blitt feil i dokumentet; det skal være Gråtådalstua og Jordbruhytta.

Forventet økt besøk på hyttene vil medføre behov for økt dokapasitet på flere hytter, deriblant Bjellåvasstua og Midtistua. Sengekapasiteten kan også bli utfordret.

Sikkerhet er viktig, spesielt der besøkende mangler turerfaring og utstyr til å håndtere krevende forhold. Vi antar at setning om at målet er å styre førstegangsbesøkende til Besøkssenter nasjonalpark Nordland for å få nødvendig kunnskap og informasjon (nest siste avsnitt på side 35) er ment å si at slik informasjon må finnes på nett. Offentlig kommunikasjon mv. innebærer begrensninger i hvor mange som kan møte opp på Storjord. Det er for seint å få den aktuelle informasjonen når turen skal starte.

Vi ser gjerne at strategien utdyper litt mer om BOTs organiserte turer i verneområdene (side 36): Vi arrangerer årlige overnattingsturer til hytte for barnefamilier, for ungdom og for seniorer. Videre arrangerer vi helgeturer fra hytte til hytte og noen lengre overnattingsturer. Eksempler på turer som er på programmet stort sett hvert år: Både vinter- og sommertur Tverrbrennstua – Bjellåvasstua – Saltdal, sommertur langs Telegrafruta, vintertur Lønsstua – Midtistua – Beiarstua, vintertur Bjellåvasstua – Krukkistua – Bolna. I løpet av et år er det flere hundre deltakere på slike fellesturer.

I avsnittet om reiseliv kan det gjerne tas med at Lønsstua og Storjordstua/Nystadnesstua er veinære overnattingssteder i Saltdal, og at Beiarstua er et veinært overnattingssted i Beiarn.

Kommentarer til kapittel 3, Mål og strategiske grep

BOT er enig i at det innføres en ny hovedstruktur for sti- og rutesystemet i nasjonalparken og tilliggende verneområder. Vi er også enige i at hovedferdselsårene (Kategori A-stier) får «bevaringsmål» og overvåkes for slitasje. Både Telegrafruta, Nordlandsruta og Nordland-på-tvers-ruta er allerede i dag godt kjent for førstegangsbesøkende og er tilfredsstillende merket av turistforeningene. Vi er også enige i at ruta langs Engabreen til Tåkeheimen merkes skikkelig som Kategori A rute. BOT vil også sette stor pris på at når overvåkningen viser skjemmende slitasje og utvidede gjørmefelt så vil nødvendige tiltak skje i et samarbeid mellom nasjonalparkmyndighet, grunneier og turistforeningene.

Vi er enige i at ruta fra Tverrbrennstua til Bjellåvasstua (fra Innfallssport Beiarfjell) og fra Krukkistua til Bjøllånes er i lengste laget, spesielt for barnefamilier og seniorer. Gjenoppbygging av Gila og ny hytte ved Oksvatnan bør prioriteres i det videre arbeidet.

På Nordlandsruta bør det vurderes ei nødbu i Steindalen, samt tilrettelegging for trygg kryssing av Raudielva mellom Steindalen og Saltfjellstua. Dette er ei lang og krevende strekning hvor det av sikkerhetsgrunner bør være slik tilrettelegging.

Videre bør det etableres ei sikringsbu (om mulig inne i uthuset) på Jordbruhytta i tilfelle brann.

BOT kan være med på at ruta fra Bukkhaugbua til Saltfjellstua og fra Beiarstua til Bukkhaugbua legges ned samtidig som det etableres en ny rutetrase over Storpåsk mot Midtistua.
Imidlertid ønsker vi at ruta fra Storpåskfossen til man kommer inn på ruta fra Djupvatnet beholdes som ei kategori A-rute, slik at det blir en overkommelig dagsmarsj fra Beiarstua til Bjellåvasstua.

Vi er tilfreds med at det etableres et eget samarbeidsprosjekt for utvikling av lokale stier, og at dette vil fastlegge mere i detalj bevaringsmål, merking, vedlikehold, evt. omlegging og regenerering av slike stier.

Ved innfallsport Lønsdal har vi Lønsstua. Kanskje kan parkeringsplassen her utstyres med toalett og informasjonstavler i stedet for at det etableres en ny parkeringsplass like i nærheten. Hytta har nærmere 1500 overnattingsdøgn og ligger midt i Nordlandsrutetraséen, og vil dermed automatisk bidra med mange leselystne. Vi ønsker å være en av samarbeidsaktørene i arbeidet med mulighetsstudie for innfallsport Lønsdal.

I tabellen på side 53 om innfallsport Røkland står det: «Stinettet legges om til Røkland, istedenfor Russånes slik det er i dag». Det tolker vi som at stien fra nedenfor Stolpen gård er tenkt å gjøres til kategori B, mens stien fra Røkland blir kategori A. Vi mener at stien fra Stolpen må beholdes, da den er mye kortere enn den fra Røkland, og fordi den går i terrenget og ikke langs en kjedelig skogsvei. Muligheten for å merke fra Røkland har vi spilt inn for å legge til rette for de som benytter kollektivtransport for å komme inn i området, ikke for å erstatte nåværende sti. Vi mener derfor at begge stiene bør være av kategori A.

Vi bidrar gjerne med innspill/ korrekturlesing i arbeidet med informasjonstavler og nettsider.

Når det gjelder atkomst med kollektive transportmidler til Nasjonalparkens Innfallssporter/Startpunkt, vil BOT støtte besøksstrategien i at det ikke er behov for en ny jernbanestasjon ved Polarsirkelsentreret, men at Lønsdal stasjon heller må få flere stopp, og at Bolna stasjon gjenåpnes for togstopp.

Til avsnittet om vinterkanalisering vil vi bemerke at det noen steder er farlig å følge sommermerket sti på grunn av rasfare. Dette gjelder for eksempel et parti mellom Krukkistua og Tespdalen langs Telegrafruta. Det er viktig at man opplyser potensielle besøkende (på nett) om at vi ikke har vintermerking eller oppkjørte spor i fjellet.

I siste setning på side 60 antar vi at man mener nasjonalparkkonferansen «Velkommen inn» er en viktig møteplass også for frivillige organisasjoner.

I tiltaksplanen har BOT fått ansvar for merking av ny sti over Storpåsk, fjerning av stimerking gjennom Riebbivagge og merking av sti til Tåkeheimen. Vi kan ta på oss disse oppgavene, men det er ikke sikkert at vi får alle ferdig i 2024. Det er særlig merkinga til Tåkeheimen som kan kreve mer tid.

Kommentar til rettskriving

Foreningsnavnet vårt er skrevet feil mange steder i dokumentet. Det riktige navnet er Bodø og Omegns Turistforening.

Vennlig hilsen

Berit Irgens

Berit Irgens
daglig leder

Fra: Beiarn Frivilligsentral[beiarnns@online.no] Sendt: 22.11.2023 12:18:02 Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no] Kopi: Steinar Pedersen[ped.ste@online.no]; Tittel: Saksnr. 2019/3977

Høringssvar på Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet fra Beiarn Beitelag SA.

Høring på besøksstrategi for Verneområdene på Saltfjellet. Vedtatt på styremøte i Beiarn Beitelag SA, 21.11.23

- Fokus på info om båndtvang som i Beiarn Kommune er utvidet til 20.oktober. Vi opplever stor pågang av folk med løshunder og folk som trener jakthunder i vårt beiteområde; eks. sauer som blir jaget på elvene o.l.
- Ved behov for å gå inn i verneområdene for å hente ut dyr, så fungerer kommunikasjonen med vernemyndighetene bra.
- Behov for infoskilt/temaplakater med info om beitedyr og hvordan man oppfører seg når man møter beitedyr i fjellet; eks. ved vårslipp - at man viser ekstra hensyn for å ikke spre flokken (skille sau/lam).

Mvh
Gudbjørg H. Navjord
Sekr. for Beiarn Beitelag SA

Bodø Jeger- og Fiskerforening
Postboks 535
8001 Bodø
E-postadresse: bodo@njff.no
Org. nr. 969 461 897

21.11.2023

Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Saksnr 2019/3977 Høringssvar utkast til besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet

Bodø Jeger- og Fiskerforening (BJFF) er en interesseorganisasjon som skal bidra til å tilrettelegge for både medlemmers og allmennhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsliv.

Områdene som berøres av besøksstrategien har i alle tider vært mye brukt av lokalbefolkningen i hele Salten til høstingsbasert friluftsliv - det være seg småviltjakt, storviltjakt, fiske, bærplukking eller sopplukking. BJFF ønsker å påpeke at en besøksstrategi og tilrettelegging i så måte neppe vil påvirke ferdselsmønsteret i forhold til det høstningsbaserte friluftslivet. Jegere og fiskere vil nok også i fremtiden oppsøke de områder der resursene finnes, og vi mener dette er en rett vi i henhold til gjeldende lovgiving har. Vi mener derfor det er viktig at besøksstrategien skiller mellom høstningsbasert friluftsliv og øvrig friluftsliv og turisme. Dette er også viktig for at ikke en besøksstrategi og tiltak i denne kan brukes som et argument i etterkant for å innskrenke allmennhetens rett til høstningsbasert friluftsliv.

Vi har stor forståelse for at reindrifta ønsker minst mulig ferdsel i kalvingstiden. Søndre Bjellåvatn, men også mange andre fjellvann, er populære vann til isfiske. Som tiltak i besøksstrategien foreslås det å kartlegge muligheten for å regulere ferdsel inn i deler av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark fra midten av april (etter påske) til ut juni. April og mai er populære isfiskemåneder på Saltfjellet, og BJFF er skeptisk til å regulere ferdselen slik at allmennhetens tilgang til isfiske blir begrenset. Lokale isfiskere vil bruke trassene de alltid har brukt. De er kjent med reindrifta, og prøver å ta de hensyn som må tas i møte med rein.
Ut fra figur 43, så ser området som det er foreslått å redusere ferdselen i på om våren, inngripende ut.

På grunn av viltgjerder har tilgangen for allmennheten til fjellet blitt forringet. BJFF støtter derfor forslaget om å prøve ut traseer for skiløyper på Lønsdal.

Med utgangspunkt i A-stiene foreslås det sentrale innfallsporter. BJFF mener det er viktig at innfallsportene blir tilrettelagt med parkering, toaletter og søppelhåndtering.

Arild Skarvik Pettersen
Styreleder Bodø Jeger- og Fiskerforening
(sign)

SAEMIEDIGKIE

Saemiedigkie
Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka

+ 47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

DIJ VUE./ DERES REF:	BIEJJIE / DATO:
2019/3977	21.11.2023
MIJ VUE. / VÅR REF:	AAMHTSREERIJE / SAKSBEHANDLER:
23/5998-3	Pål Nilsen

Postboks 1405
8002 BODØ

Vedrørende høring av besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet/

Vi viser til Deres e-post av 16.10.2023.

I forbindelse med utarbeidelse av besøksstrategi anser Sametinget at verneområdeforvaltningen må ivareta hensynet til samisk kulturutøvelse, inkludert reindriften i området.

Sametinget oppfordrer verneområdeforvaltningen til å ha en god dialog med samiske brukergrupper, reindriften og andre, om tiltak, ferdsel og bruk av verneområdet.

Forslaget til besøksstrategi legger opp til at det skal utarbeides en del skilt og informasjonsmateriell. Samisk språk og samiske stedsnavn i området må ivaretas i den sammenhengen.

Heelsegh / Med vennlig hilsen

Andreas Stångberg
juogushoavda / seksjonssjef

Pål Nilsen
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

Tjaatsege lea elektrovneles jååhkesjamme jïh seedtesåvva vuelietjaalegapth. /

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Fra: Laila Ingvaldsen[laila@nordlandsnaturen.no]
Sendt: 21.11.2023 14:01:51
Til: Sigrid Elise Lium;Kari Nystad-Rusaanes;Benny;Ingvaldsen, Inge Sollund[sigrid@nordlandsnaturen.no;kari@nordlandsnaturen.no;bs@nordlandsnaturen.no;inge.ingvaldsen@statsforvalteren.no]
Tittel: Besøksstrategi Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Hei

Vi har sett i gjennom utkastet på Besøksstrategi og finner ikke noe grunnlag for å skrive høringsuttalelse. Vi synes det er gjort et godt arbeid og støtter kanaliseringen av ferdsel og informasjon. Besøkssenter nasjonalpark Nordland er godt ivaretatt, men det er viktig at vi er presentert med informasjon på alle innfallsporter/startpunkter (temaplakat).

Med vennlig hilsen
Laila Ingvaldsen
kommunikasjon/informasjon

Besøkssenter nasjonalpark Nordland

Telefon: 466 22 471
E-post: laila@nordlandsnaturen.no
www.nordlandsnaturen.no

Miljøfyrtårn®

Glomfjord Jeger- og Fiskerforening

Glomfjord 13.oktober 2023

Midtre Nordland
Nasjonalparkstyre

Statsforvalteren i Nordland,
Postboks 1405, 8002 Bodø

v/Inge Sollund Ingvaldsen

Deres ref. 2019/397

Besøksstrategi for verneområdene på Saltfjellet

-høringsuttalelse fr Glomfjord Jeger-og Fiskerforening

Styret har gått igjennom høringsutkastet. Vi er ikke så godt kjent i verneområdene på Saltfjellet. Med det som bakgrunn synes vi at det legges opp til en fornuftig besøksstrategi, og har ingen bemerkninger.

Glomfjord 14. november 2023

Hilsen

Silje-Mari Karlsen

(styreleder)

Fra: Dag Erlend Arntsen[darntse@online.no]
Sendt: 08.11.2023 22:17:12
Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Tittel: Besøksplan for Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark

Viser til utkast til besøksplan.

Området kan i dag bare nås fra tog på Lønsdal. Bolna er ikke betjent og toget stopper ikke der. Det burde være mulig å besøke området uten å være nødt til å avslutte turen der en starter når en ankommer med tog. Et alternativ som bør utredes er å merke løype fra Dunderland stasjon og inn i området. For mye av besøksstrategien bygger på at alle skal kjøre bil til og fra området.

Hilsen
Dag Arntsen

Fra: Per Asgeir Sperstad[peas-s@online.no] Sendt: 25.10.2023 22:15:17 Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no] Tittel: Besøksstrategien for verneområdene på Saltfjellet - høring

Uttalelse, særlig mht til kap **2.2.3 Kulturminner**

Det har kanskje gått litt hastig til når dette kapitlet ble skrevet, for viktige ting er ikke nevnt.

1. Det gjelder ikke minst minnene om helårsbosettingen på de mange gårdene som Stormdalen, Blakkådalen, Glomdalen og Bredek. Dette var både enslige ødegårder og ytterpunkter i bygdene.

2. Telegraflinja er også et viktig kulturminne.

Teksten i kapitlet kan også forbedres.

1. Som f eks meningen: "*Her har gamle kulturminner blitt bygget opp som varder"*

2. Meningen "*En annen interessant vinkling er at disse stallotuftene kan tyde på at samene levde i organiserte samfunn i tidligere tider, men at denne tok slutt og man gikk over til et mer nomadisk levesett"* er vel noe lettvint og spekulativ.
Poenget er at "Stallo"-tuftenes historie fortsatt framstår med flere spørsmål enn svar. Underlig er det dog at Saltfjellet som villrein-område ikke er nevnt. Det var villrein i området helt fram til 1700-tallet.

mvh
Per A Sperstad
8193 Rødøy

Besøksstrategi

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark
- *med omkringliggende verneområder*

Semska-Stødi naturreservat

Dypen naturreservat

Blakkådalen naturreservat

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Saltfjellet landskapsvernområde

Gåsvatnan landskapsvernområde

Nattmoråga landskapsvernområde

Innholdsfortegnelse

1. Innledning 3
1.1 Formål 3
1.2 Rammeverket 4
1.2.1 Verneformål 4
1.2.2 Forvaltningsplan 5
1.2.3 Arbeidet med besøksstrategien 6
1.3 Merkevarestrategi - Norges nasjonalparker 8
1.3.1 Innfallsporter 8
1.3.2 Kommersielt merke – Norges nasjonalparker 9
1.4 Besøkssenter nasjonalpark Nordland 10
2. Kunnskapsgrunnlaget 12
2.1 Beskrivelse av verneområdene 12
2.2 Kunnskap om verneverdier 18
2.2.1 Dyrelivet 19
2.2.2 Vegetasjon og slitasje 22
2.2.3 Kulturminner 23
2.3 Kunnskap om friluftsliv 25
2.3.1 Ferdselsregistreringer 31
2.3.2 Åpne-/ utleiehytter for allmennheten 32
2.2.3 Brukerundersøkelse 35
2.3.4 Organisert friluftsliv 37
2.4 Kunnskap om reiseliv 38
2.4.1 Nasjonal reiselivsstrategi 2030 38
2.4.2 Stortingsmelding 19 (2016-2017) – Opplev Norge – Unikt og eventyrlig 39
2.4.3 Strategi for reiseliv og opplevelser i Nordland 2023 - 2027 39
2.4.6 Reiselivet rundt Saltfjellet 40
2.5 Kunnskap om nåværende bruk 42
2.5.1 Reindrift 42
2.5.2 Landbruk 46
2.5.3 Lokal bruk 46
2.5.4 Høstingsfriluftslivet 47
2.6 Sammenstilling av kunnskapsgrunnlaget 47
3. Mål og strategiske grep 48
3.1 Mål for besøksforvaltningen 48
3.2 Strategiske grep 48
3.2.1 Kanalisere ferdsel 49
3.2.2 Innfallsporter 53

3.2.3 Besøkssenter nasjonalpark Nordland 56
3.2.4 Polarsirkelsenteret 56
3.2.5 Vinterkanalisering 58
3.2.6 Reindrift 60
3.2.6 Kommersiell bruk og reiseliv 62
4. Tiltaksplan (kan endre seg til ferdig besøksstrategi) 63

1. Innledning

I september 2015 startet Midtre Nordland nasjonalparkstyre arbeidet med å utforme besøksstrategier for nasjonalparkene: Rago, Sjunkhatten, Junkerdal, Saltfjellet-Svartisen og Láhko. Besøksstrategi er en plan for hvordan nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet for disse nasjonalparkene vil gjennomføre besøksforvaltning. Besøksstrategien skal som utgangspunkt være et vedlegg til forvaltningsplaner for de ulike verneområdene.

Klima- og miljødepartementet vedtok i oktober 2020 en ny verneplan for verneområdene på Saltfjellet. Siden arbeidet med besøksstrategien allerede var påbegynt, vedtok Midtre Nordland nasjonalparkstyre at denne jobben skulle ferdigstilles før man tok fatt på en ny forvaltningsplan. Dette ble gjort i samråd med Miljødirektoratet. Besøksstrategien er skrevet om slik at den samsvarer med gjeldende forskrifter for verneområdene på Saltfjellet.

Som en del av besøksstrategien skal det utarbeides en tiltaksplan. Denne tiltaksplanen kan rulleres årlig, men tiltakene skal være innenfor de rammene som er satt i strategien.

Definisjon på besøksforvaltning:
- Å legge til rette for å styre bruken av et verneområde slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapinga blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er omkranset av tre landskapsvernområder Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga, og fire naturreservat Semska-Stødi, Dypen, Blakkådalen og Fisktjønna. I tillegg overlapper Nordfjorden marine verneområde med nasjonalparken innerst i fjorden med samme navn.

Forvaltningsansvaret for Fisktjønna naturreservat er lagt til Statsforvalteren i Nordland, og inngår derfor ikke i denne besøksstrategien.

1.1 Formål

Formålet med besøksstrategien er å øke kvaliteten på besøksforvaltninga i verneområdene på Saltfjellet, og gjøre verneområdene rustet for økt besøk i fremtida. Selv om økt besøk ikke er et mål i seg selv, er det en tydelig trend om at flere og flere ønsker å besøke norsk natur generelt, og nasjonalparker spesielt for utenlandske gjester. Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak som skal gjennomføres for å oppnå en best mulig besøksforvaltning. Slike tiltak kan være: informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn, overvåking og kartlegginger. Et annet formål med besøksstrategien er å bidra til

å redusere interessekonflikt mellom næring- og friluftsinteresser i og rundt nasjonalparken. Ikke minst gjelder dette interessekonflikter mellom friluftsliv og reindrift.

Nasjonalparkstyrets primære oppgave er å forvalte de vernede områdene i samsvar med internasjonale forpliktelser, gjeldende lovverk og intensjoner med lokal forvaltning. Den viktigste oppgaven er å ivareta naturverdiene på kort og lang sikt.

Nasjonalparkstyret har også en viktig rolle som tilrettelegger for verdiskaping og opplevelser for besøkende. Det er likevel et viktig prinsipp i arbeidet med besøksstrategier at dersom det er motstridende målsetting mellom ivaretakelse av verneverdier, tilrettelegging for besøkende og lokal verdiskaping, skal verneverdiene tillegges størst vekt.

Innenfor disse rammene skal nasjonalparkstyret bedrive besøksforvaltning – hvordan ønsker man å ta imot besøkende i verneområdene på Saltfjellet?

Den nye merkevarestrategien for Norges nasjonalparker legger føringer for hvordan vi skal kommunisere om verneområdene, og hvordan aktørene under merket skal ta en aktiv rolle i å gi besøkende i verneområdene gode opplevelser av høy kvalitet.

Aktørene skal også legge til rette for økt verdiskapning, samtidig som naturen ivaretas. Besøksstrategier er en del av forvaltningas arbeid med å ta i bruk den nye merkevaren.

Figur 1 Den smale sti i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Foto: Inge Ingvaldsen

1.2 Rammeverket

1.2.1 Verneformål

Verneformålet er den viktigste veilederen for hvordan verneområder skal forvaltes. Hverken nasjonalparkstyret eller andre forvaltningsmyndigheter kan forvalte områdene i strid med formålet.

Verneformålet beskriver hele intensjonen med å etablere verneområder, og nasjonalparkstyres hovedoppgave er å ivareta disse. Derfor er også det å ta vare på disse verdiene det viktigste målet med besøksstrategien. Verneformålet gjør området unikt, og det er dette som utgjør verdiene som besøkende kommer for å oppleve. Ved å forringe verneformålet forringer man også opplevelsen.

Det er ni sammenhengende verneområder på Saltfjellet: Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan, Saltfjellet, Nattmoråga landskapsvernområder, Dypen, Semska-Stødi, Blakkådalen, Fisktjønna naturreservater og Nordfjorden marine verneområde.

Formålet med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

a) et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige naturmangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper, landskap og geologi
b) variasjonsbredden av naturtyper og landskap med nord-sørgrensen for en rekke arter
c) et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev
d) et variert og storslått landskap
e) et av Norges største isbremassiver, Svartisen, med avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger
f) deler av kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster med, med Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
g) de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi
h) et referanseområde for å følge utviklingen i naturen.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Alle verneområder har egne verneformål, fastsatt i sine spesifikke verneforskrifter. Disse er tilgjengelig for alle på lovdata.no. Vi velger å kun ta med nasjonalparkens formål i dette dokumentet.

1.2.2 Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen skal konkretisere og utdype verneforskriftene, og legge føringer for hva slags type utfall ulike saker vil få. Noen ganger henviser verneforskrifta til forvaltningsplan for eksempel: «Organisert bruk av hest er kun tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen». I forvaltningsplanen må det derfor finnes traseer godkjent for organisert bruk av hest, og en definisjon om hva som menes med «organisert hest». Eksemplet viser at uorganisert bruk av hest ikke trenger godkjente traseer i forvaltningsplan, og at det derfor er tillatt å bruke hest på denne måten i nasjonalparken. Forvaltningsplanen må også si noe om hva menes med «bruk av hest» - er det kløvturer, rideruter, hest og kjerre, eller kan det også være frakt av materialer og utstyr?

Eksisterende forvaltningsplan for verneområdene på Saltfjellet ble ferdigstilt 31. desember 1990. Den ble skrevet for å utdype de forrige verneforskriftene for

verneområdene på Saltfjellet, før revisjonen i 2020. Dessuten ble den skrevet på en «annen tid», før internett, sosiale medier, droner, og en rekke nye friluftsaktiviteter har blitt mer allment å utøve. Mye av innholdet i forvaltningsplanen har dermed blitt utdatert gjennom 30 års bruk av området.

Forvaltningsplanen anses som utdatert og benyttes ikke lengre i den daglige forvaltninga av nasjonalparken. Den er og utdatert når det kommer til besøksforvaltning og bruken av området. Blant annet legger den opp til en streng sonering som ikke primært ivaretar verneverdier og verneformål, som viktige leveområder for truede planter og dyr, samt det samiske naturgrunnlaget. Soneringa er derimot lagt opp etter bruken av verneområdene på vernetidspunktet. Når bruken av områdene rundt nasjonalparken har endret seg, har denne formen for sonering vært både uhensiktsmessig og vanskelig å forsvare. Likevel er det ønskelig at deler av den strengeste sonen, fremdeles skal opprettholdes som villmarksområde uten noen form for tilrettelegging.

Besøksstrategien vil foreslå områder som fremdeles skal være lite tilgjengelig for besøkende. Arbeidet med ny forvaltningsplan starter opp når nasjonalparkstyret har sendt besøksstrategien til endelig godkjenning.

Figur 2 Rein i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Foto: Johan Rova

1.2.3 Arbeidet med besøksstrategien

Allerede i 2017 ble det vedtatt en plan for hvordan arbeidet med besøksstrategien for verneområdene på Saltfjellet skulle gjennomføres. Fremdriftsplanen beskriver organiseringen av «prosjektet». Prosjekteier og styringsgruppe er Midtre Nordland nasjonalparkstyre, og ledes av nasjonalparkforvalter. Det skal også oppnevnes en referansegruppe som skal gi innspill og bidra til faglig lokal forvaltning

På grunn av størrelsen på prosjektet fant prosjekteier og prosjektleder det hensiktsmessig å dele området i to referansegrupper. En for den vestlige delen av nasjonalparken og en for den østlige delen.

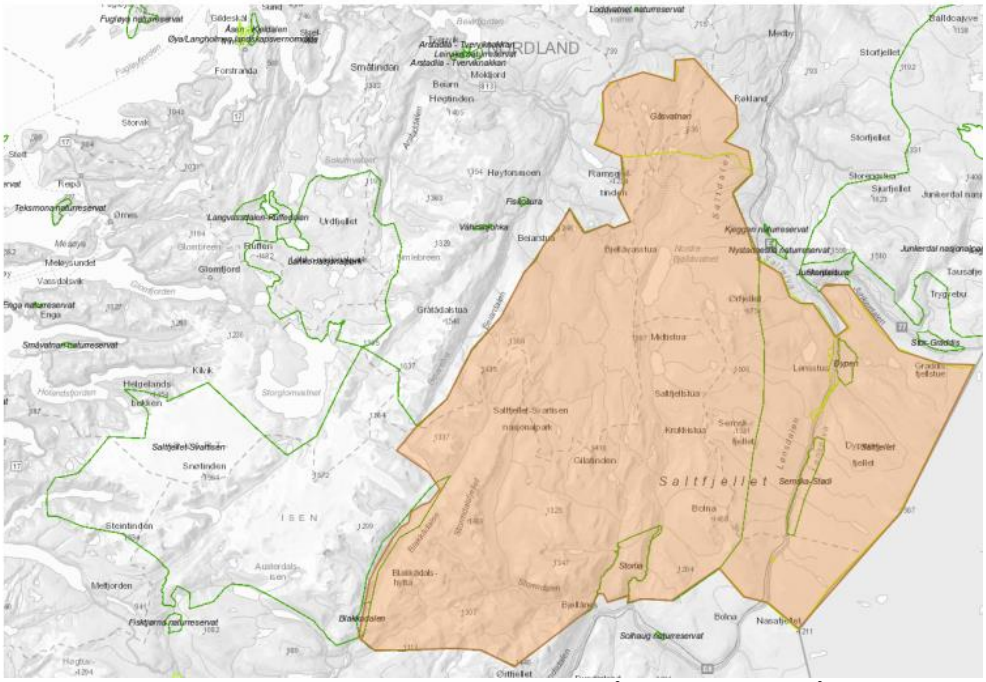

Figur 3 Det ble delt inn i to referansegrupper. Oransje område viser fokusområdet for referansegruppa i øst. Vest for Beiarn og Blakkådalen var fokusområdet for referansegruppe i vest.

Referansegruppe øst var satt sammen av:
Rana, Beiarn, Saltdal og Bodø kommuner, Bodø & omegn turistforening, Statskog SF, Nordland bondelag, Polarsirkelen friluftsråd, Saltfjellet reinbeitedistrikt, DNT Rana og Omegn, Besøkssenter nasjonalpark Nordland og Forum for natur og friluftsliv.

Referansegruppa i vest var satt sammen av:
Meløy, Rana og Rødøy kommuner, Statskog SF, Bodø & omegn turistforening, Forum for natur og friluftsliv, Besøkssenter nasjonalpark Nordland, Salten friluftsråd, Hestmannen-Strandtinden reinbeitedistrikt, Saltfjellet reinbeitedistrikt og Beyond Limits.

Referansegruppene hadde oppstartsmøter desember 2019, som formelt startet prosessen med å utarbeide en besøksstrategi. I 2020 var det flere permisjoner og vakanser i sekretariatet til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, kombinert med koronarestriksjoner, bremset fremdriften i arbeidet helt opp. I oktober 2020 kom det nye forskrifter for verneområdene på Saltfjellet, og det måtte avklares hvor vidt det skulle jobbes videre med besøksstrategi. Prosjektleder utarbeidet i 2021 med et utkast, som ble presentert på referansegruppemøter 16. og 17. desember 2021. Dette har blitt gjennomarbeidet og sendt til referansegruppene til en ny gjennomlesing før utkastet ble sendt til faglig godkjenning i Miljødirektoratet.

Besøksstrategien for verneområdene på Saltfjellet ble faglig godkjent i brev av 9. november 2022.

1.3 Merkevarestrategi - Norges nasjonalparker

Merkevarestrategien for Norges nasjonalparker er en felles overordnet strategi, og visuell identitet for alle nasjonalparker, sentrer og øvrige verneområder. Merket er en invitasjon til besøk med slagordet «velkommen inn», og aktørene under merket er vertskap for naturopplevelser. Merkevarestrategien for Norges nasjonalparker legger føringer for den visuelle utformingen av for eksempel skilt og tavler, og stiller også kvalitetskrav til funksjonalitet, design og varighet til innretninger og infrastruktur som møter den besøkende. Det er et mål at den besøkende, uavhengig av hvilken nasjonalpark eller verneområde som besøkes, på samme måte skal ønskes velkommen, og få en sterk opplevelse av verneområdets kvalitet og verneverdi.

Målsetningen med det nye merket er å bedre opplevelsen for de besøkende, ivareta verneverdier og gi større verdiskaping lokalt. Prinsippet er at verneområder som tåler mye besøk kan ta ut full effekt av merket gjennom maksimal eksponering, mens mer sårbare verneområder tar ut en mindre effekt gjennom mer forsiktig eller ingen eksponering. Effekten styres gjennom graden av eksponering på nettsider, skilting, infrastruktur, etablering av utkikkspunkt (eller ikke), markedsføring og redaksjonell omtale. For verneområdene på Saltfjellet vil det være store forskjeller mellom de ulike verneområdene. Saltfjellet-Svartisen er også Norges nest største nasjonalpark, og det er store forskjeller på sårbarhet innad i det 2192 km² store fjellområdet.

Det nye merket skal først og fremst henvende seg til de som ikke er kjent i de verneområdene de besøker. Denne gruppen omfatter turister fra inn- og utland, tilfeldig forbipasserende og den delen av lokalbefolkningen som ikke besøker verneområdene på eget initiativ.

1.3.1 Innfallsporter

Tradisjonelt har begrepet innfallsport vært brukt om det stedet hvor den besøkende setter fra seg bilen og legger ut på tur. Med ønske om en mer presis, fleksibel og helhetlig besøksforvaltning har Miljødirektoratet sett et behov for at begrepet innfallsport får et bredere innhold enn tilrettelegging som forutsetter stitilknytning og vandring inn i verneområdet.

Møtet med et verneområde kan også bestå av andre opplevelser. Informasjon, utsikt eller aktiviteter i randsonen kan i mange tilfeller utgjøre en fullverdig innfallsport og være et godt tilbud til den besøkende. I det videre brukes derfor innfallsport om summen av utendørs tilrettelegging som møter og kanaliserer besøkende fram til en opplevelse av hele eller deler av verneområdet. En innfallsport kan inneholde ett eller flere tilretteleggingstiltak i regi av forvaltningsmyndigheten. Tiltakene kan, avhengig av funksjon og innhold, deles inn i tre kategorier/ nivåer av anlegg: utkikkspunkt, startpunkt og informasjonspunkt.

1. Informasjonspunkt
   - Etableres på steder hvor det er naturlig å stanse
   - Skal formidle helhetlig utendørs-informasjon om nasjonalparken
   - Samlokalisering av annen tilrettelegging/virksomhet bør prioriteres
   - Omfang og innhold avpasses til stedet og formålet i besøksstrategien

2. Startpunkt
   - Tilbud til besøkende som skal legge ut på vandring

- Etableres i tilknytning til etablerte turstier, som er identifisert som prioriterte i besøksstrategien
- Informasjon til turgåeren
- Tilrettelegges slik at langtidsparkering ikke skaper problemer

3. Utkikkspunkt, som skal tjene følgende formål:
- et tydelig utkikkspunkt å sende besøkende til
- et sted å søke informasjon om nasjonalparken
- en universelt utformet gangsti for besøkende med bevegelsesutfordringer
- et sted å oppleve nasjonalparken fra
- et utvalgt område som tåler økt besøk
- et kommunikasjonspunkt for å formidle verneverdiene og for å formidle hvordan besøkende kan ta del i vernet

Etablering av en godt organisert innfallsport vil normalt involvere flere aktører enn forvaltningsmyndigheten. Toalettanlegg, turistinformasjon, matservering, kiosk, guiding og andre servicetilbud er supplerende tilbud som gjennom godt samarbeid og samordning med andre aktører vil kunne løfte opplevelsen av innfallsporten. Ved planlegging av innfallsporter er det viktig å se de ulike tilretteleggingstiltakene i sammenheng. Også besøkssentre, eller andre steder hvor den besøkende henter informasjon på vei mot nasjonalparken.

1.3.2 Kommersielt merke – Norges nasjonalparker
Merkevaren Norges nasjonalparken åpner opp for at virksomheter med geografisk tilhørighet til en nasjonalpark kan søke om tillatelse til å benytte et spesiallaget merke for denne merkevaren sammen med logo for egen virksomhet i markedsføring av et produkt, tjeneste eller aktivitet. Det er laget egne merker for formålet (kommersielt merke) og det er nasjonalparkstyret som behandler søknaden og gir tillatelse. Bruk av kommersielt merke krever at nasjonalparken har en godkjent besøksstrategi.
Merket er utviklet for å gi en mulighet til å markedsføre en bedrift, aktivitet eller produkt i relasjon til Norges nasjonalparker. Merket er ikke et kvalitetsstempel, og representerer ikke en godkjenning, noen form for finansiering eller annen støtte fra nasjonalparken. I seg selv ligger det en kvalitet i å ligge i nærheten av en nasjonalpark, og intensjonen med merket er at de lokale bedriftene skal kunne nyte godt av dette.

1.4 Besøkssenter nasjonalpark Nordland

Nordland nasjonalparksenter åpnet i 2005 på Storjord i Saltdal. Dette var et autorisert nasjonalparksenter for Junkerdal og Saltfjellet-Svartisen nasjonalparker. Det ble opprettet et forvaltningsknutepunkt her i forbindelse med den lokale forvaltningsmodellen, hvor verneområdeforvaltning, naturoppsyn og naturformidling er samlokalisert. I 2013 ble Adde Zetterquist kunstgalleri bygd på nasjonalparksenteret, og i forbindelse med merkevarestrategien for Norges nasjonalparker skiftet naturavdelinga navn til Besøkssenter nasjonalpark Nordland.

Som forvaltningsknutepunkt er det tette bånd mellom de ansatte naturveilederne, naturoppsynet og nasjonalparkforvalterne. Nasjonalparksenteret har oppdatert informasjon om alle verneområdene som forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Det er et mål at fremmede besøkende, som kommer til Midtre Nordland for første gang, skal innom Besøkssenter nasjonalpark Nordland for å få oppdatert og nyttig kunnskap før de besøker verneområdene.

Besøkssenteret er et svært viktig stoppested for turister langs E6 og har siden åpningen i 2005 vært helt avgjørende i informasjons- og veiledningsarbeidet rettet mot Saltfjellet-Svartisen og Junkerdal nasjonalpark. Storjord er og et viktig friluftsområde for både tilreisende og lokale brukere. Fra Storjord starter man blant annet turen opp til Kjemåga, Kjemåvatn, Lønsdal eller videre inn i nasjonalparken i vest. Besøkssenteret er dessuten også et startsted og innfallsport for turer i Junkerdal nasjonalpark. Området er godt egnet for den mer impuls-baserte turismen til nasjonalparkene, og knytter Junkerdal og Saltfjellet-Svartisen sammen til attraktive turmål.

Besøkssenter nasjonalpark Nordland er i dag autorisert for alle nasjonalparkene som forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Besøkssenteret vil være den primære arena i informasjon- og formidlingsarbeidet for verneområdene på Saltfjellet. Ansatte på

senteret og forvaltere skal samarbeide om formidlingsarbeid og nytt informasjonsmateriell på senteret. Forvalter skal ta initiativ og sørge for at ansatte på.

Figur 4 Nordland nasjonalparksenter, med Adde Zetterquist kunstgalleri og Besøkssenter nasjonalpark Nordland. Foto: Bjørn Jørgensen.

2. Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskap om verneverdier, reiseliv og nåværende / tradisjonell bruk er nødvendig for å få en godt forankret besøksstrategi. I forbindelse med revisjon av forskriftene og utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ble det gjennomført en rekke kartlegginger, særlig i utvidelsesområdene i Rana og Rødøy. Kunnskapsgrunnlaget er sammenfattet på bakgrunn av disse kartleggingene og kunnskap etter mange års bruk.

En sammenstilling av eksisterende kunnskap vil gi et godt grunnlag for å utarbeide en første versjon av besøksstrategien. Det bør likevel legges opp til at det som tiltak bør hentes inn ytterliggere kunnskap.

2.1 Beskrivelse av verneområdene

Verneområdene på Saltfjellet dekker et areal på 2887 km². Dette er det eneste stedet i Norge med sammenhengende vern på tvers av hele landet, fra kyst til svenskegrensa.

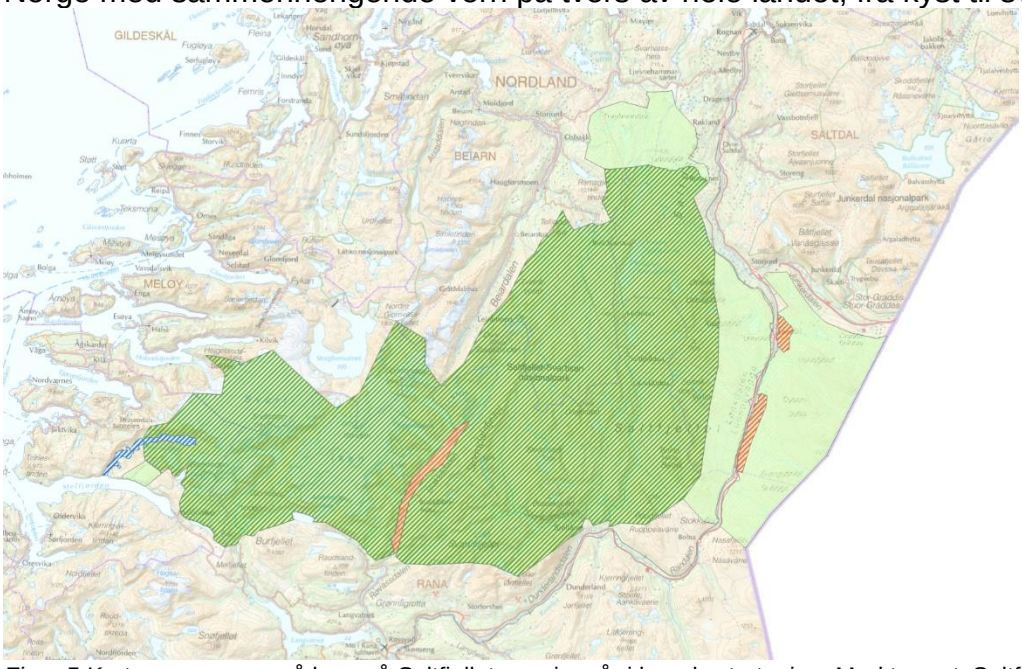

*Figur 5 Kart over verneområ*dene på Saltfjellet som inngår i besøksstrategien. Mørkt grønt: Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, lyse grønn: landskapsvernområder, røde: naturreservat, blått: marint verneområde.

Ytterst i vest ligger **Nordfjorden marine verneområde** i Rødøy kommune. Det marine verneområdet strekker seg inn i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Nordfjorden er en lang, smal, dyp fjord, omkranset av et alpint landskap. Den har et terskebasseng som påvirkes av smeltevann fra bre, som gir unike miljøforhold innerst i fjorden.

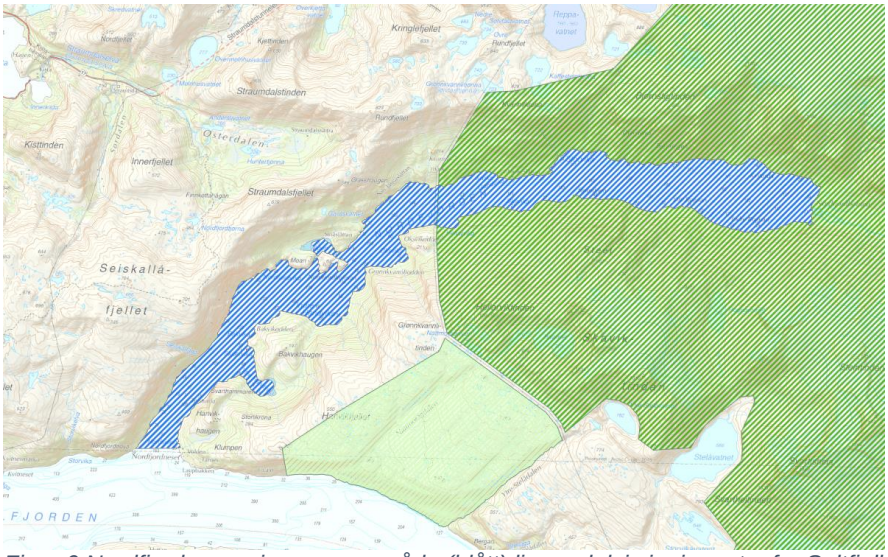

Figur 6 Nordfjorden marine verneområde (blått) ligger delvis inni og utenfor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Rett sør for Nordfjorden ligger Nattmoråga landskapsvernområde (lys grønt).

Sørvest for nasjonalparken ligger det nyopprettede **Nattmoråga landskapsvernområde.** Hele landskapsvernområdet er ei bratt li som strekker seg fra en stupbratt fjord opp til fjell. Nattmoråga ender opp i en foss som hiver seg utenfor fjellsidene og bruser ut i havet. Dette er en velkjent turistattraksjon i Rødøy. Landskapsvernområdet ligger svært utilgjengelig for besøkende, men fossen som bruser ut i Melfjorden blir besøkt med båt, som på bildene under.

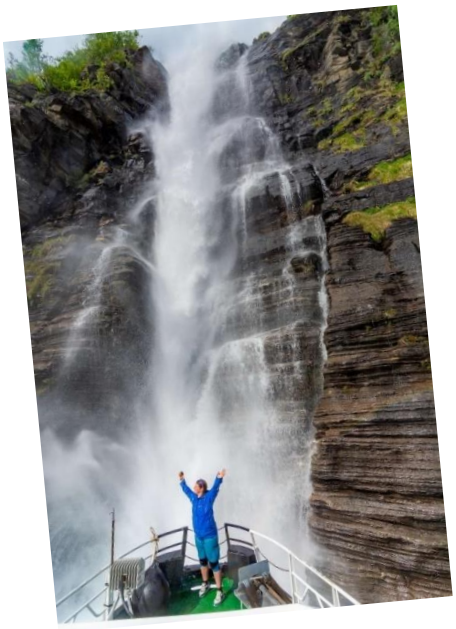

Figur 7 Naturveileder Sigrid E. Lium dusjer i Nattmoråga, mens styremedlem Sten-Robert Hansen nøyer seg med å fotografere denne mektige fossen. Terrenget rundt er svært krevende, og lite aktuelt for besøksstrategien.

Selve nasjonalparken brer seg fra Nordfjorden over til høyfjellsplatået Saltfjellet i øst. Det sammensatte navnet **Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark** beskriver godt at verneområdet nesten er delt i to.

I vest ligger Svartisen omkranset av bratte fjell og fjorder, mens man i øst har et mer viddepreget landskap. Der Beiardalen og Blakkådalen møtes er nasjonalparken bare 6 km bred, og utgjør et markert skille mellom den østlige og vestlige delen.

Siden Blakkåga er overført til Storglomvatnet innfrir ikke Blakkådalen kriteriene for å være nasjonalpark (fravær av tyngre tekniske inngrep), og **Blakkådalen naturreservat** ligger som en to mils lang kile inne i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Øverst i naturreservatet er det to overføringstuneller til Storglomvatnet. Herfra er det bare 6 kilometer til vernegrensa ned mot Beiarn, og mesteparten av dette området dekkes av Bogvatnet.

Blakkådalen er et barskogreservat med noen av de nordligste naturlige granforekomstene i Norge. Tidligere gikk det en merket sti gjennom Blakkådalen over til Beiarn, men da det ikke ble gitt tillatelse til å bygge bro over Blakkåga ble merkingen videre fra Blakkådalshytta og nordover fjernet. DNT Rana og omegn eier Blakkådalshytta, og har nylig fått tillatelse til å oppføre ei sikringshytte ved hovedhytta. De ønsker også å ta opp den gamle merkinga.

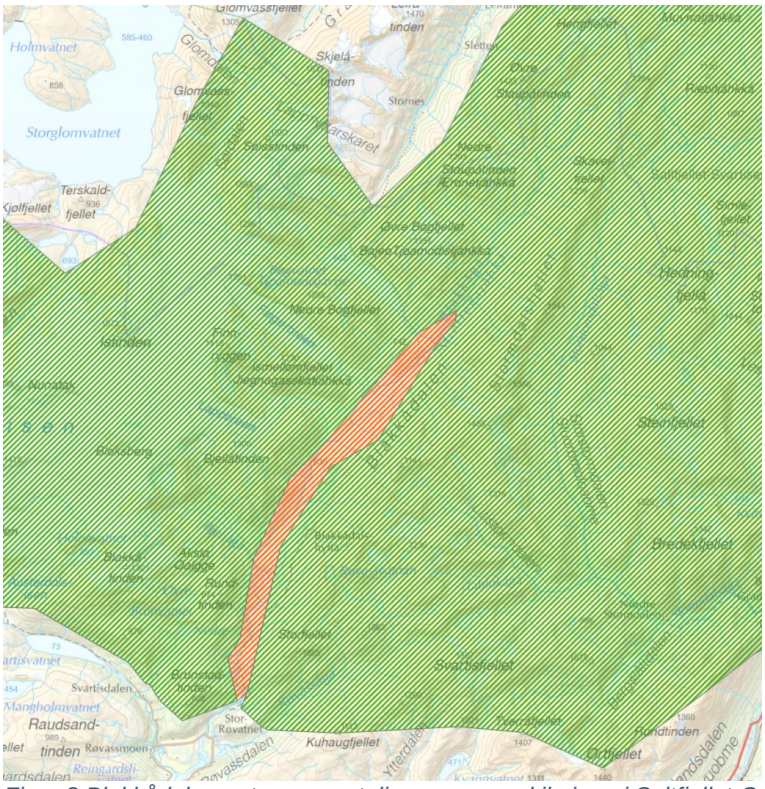

Figur 8 Blakkådalen naturreservat, ligger som en kile inne i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. På grunn av at Blakkåga er overført til Storglomvatnet kan ikke Blakkådalen klassifiseres som nasjonalpark.

Øst for Beiarn og Blakkådalen endrer nasjonalparken preg og går over til et mer viddepreget landskap med utstrakte daler og flatere fjell med flere fjellvatn. Området er preget av menneskets tilstedeværelse over mange generasjoner. Bjøllåvatnan ligger som et hjerte i denne østlige delen av nasjonalparken. Disse vatnene har vært viktige for lokalbefolkningas behov for rekreasjon og matauk. Vandringer over fjellet, mellom Rana og Saltdal, fulgte i mange år den gamle telegrafruta langs vatnene. Den historiske bruken av området kommer godt til syne på det omfattende turløypenettet som vatnene er omsluttet av. Det er også kartlagt mange kulturminner i og rundt Bjøllåvatnan, særlig ned mot Tollådalen.

Øst for Bjøllådalen stopper nasjonalparken ved **Saltfjellet landskapsvernområde**. Saltfjellet landskapsvernområde er et høyfjellsområde med særlige kvartærgeologiske verdier, og et identitetsskapende landskap preget av mange kulturminner. Ved revisjon av verneforskriftene i 2020 fikk Saltfjellet landskapsvernområde status som biotopvernområde for fjellrev, som i tillegg til ivaretakelse av landskapet regnes som den

viktigste verneverdien i dette området. Med biotopvern kan organisert ferdsel til fots, og ferdselsformer som ikke skjer til fots være avhengig av særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, dersom dette kan forstyrre fjellreven eller påvirke dens livsbetingelser. Dette innebærer i praksis at det er større adgang til å regulere ferdselsformer som ikke er til fots, for eksempel sykkel, i landskapsvernområdet enn i nasjonalparken.

Det er en svært allsidig bruk av dette fjellområdet på grunn av sin nærhet til E6, og vi ser et større mangfold i friluftsaktiviteter her enn i resten av området. Polarsirkelen er en av de største turistattraksjonene i Nord-Norge, og Polarsirkelsenteret ligger omsluttet av landskapsvernområdet i Rana kommune. I terrenget rundt senteret er det store utfordringer med slitasje, først og fremst knyttet til at mange bygger i nærområdet t il senteret.

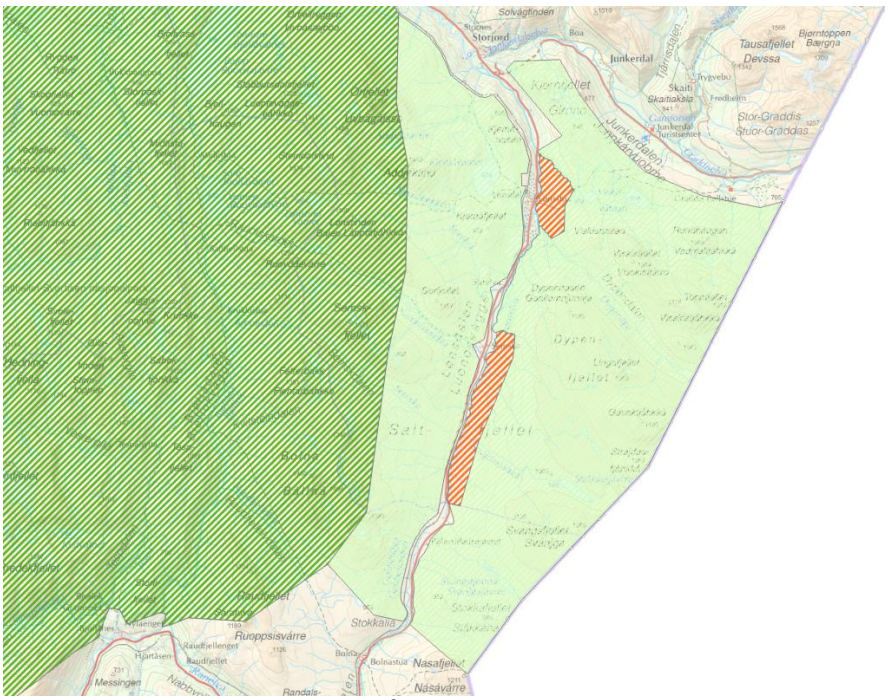

Figur 9 Saltfjellet landskapsvernområde, øst for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Dette er også biotopvernområde for fjellrev. Naturreservatene Dypen og Semska-Stødi ligger innkapslet i landskapsvernområdet.

Inne i Saltfjellet landskapsvernområde ligger **Dypen og Semska-Stødi naturreservater**. Dypen-området var tidligere en del av Saltfjellet landskapsvernområde, men i 2000 ble Dypen opprettet som et eget naturreservat for å ivareta nasjonalt viktig furuskog, med reelle urskogsområder. Dypen naturreservat huser en av de mest intakte furuskogene i Nordland, med et interessant artsmangfold særlig knyttet til død ved. Nasjonalparkstyret har de senere år jobbet med å ta vare på den dødveden, blant annet ved å tilrettelegge bålplasser hvor det kjøres ut bålved og informeres om bålbestemmelsene med egne temaplakater. Til tross for dette er det fremdeles en utfordring at besøkende bruker tørrkvist fra sølvfurer til bålved, uten forståelse for at bålet ødelegger en biologisk ressurs med en levetid på opp mot 500 år.

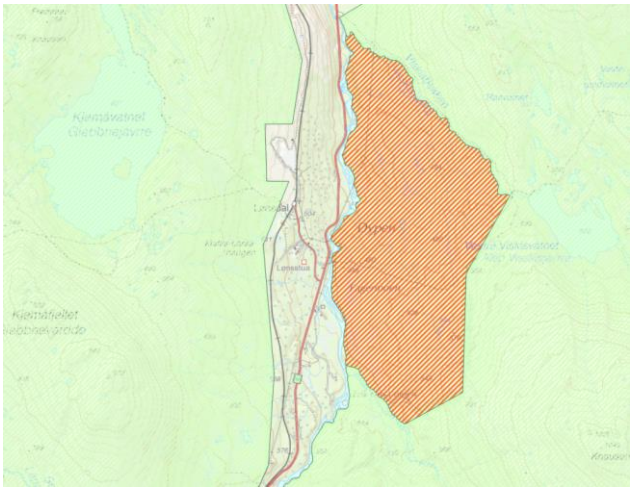

Figur 10 Dypen naturreservat, barskogreservat

Semska-Stødi naturreservat ble vernet i 1976 som det eldste verneområdet på Saltfjellet. Dette ble i sin tid vernet for å ta vare på et unikt dyre- og planteliv, samt særegent landskap av glasiale løsmasseavsetninger. Semska-Stødi naturreservat var dessuten et viktig hekkeområde for sædgås, noe som gjorde at området fikk naturreservatstatus ei god stund før resten av Saltfjellet ble vernet i 1989. Frem til 2020 var det ferdselsforbud i perioden 1. mai til 31. juli i med hensyn til hekkende våtmarksfugl i naturreservatet. Dette opphørte etter revisjonen av verneforskrifta. Området benyttes ikke lengre av sædgås. Det er for fuglelivets del likevel ikke ønskelig å trekke besøkende inn i de sårbare områdene av Semska-Stødi naturreservat.

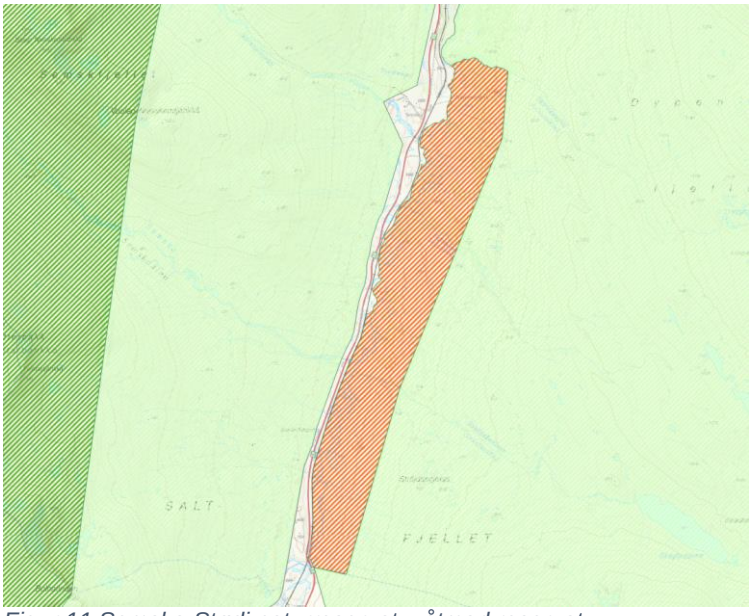

Figur 11 Semska-Stødi naturreservat, våtmarkreservat

Gåsvatnan landskapsvernområde ligger nord for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Gåsvatnan er et kalkrikt område med både unik botanikk og et særpreget grottelandskap. Her finner vi blant annet Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv. Det er relativt mange hytter inne i selve landskapsvernområde, hovedsakelig rundt Tverrbrennvatn, Store Gåsvatn og Kvitbergvatnet. Randområdene utenfor Gåsvatnan landskapsvernområde har også høy tetthet av hytter (bl.a. Trollhaugan), og området er mye brukt både sommer og vinter av lokalbefolkning med utgangspunkt i egen hytte. I sør, tett inntil nasjonalparken, ligger Jarbrufjell gård, en fjellgård som i dag eies av Lars

Monsen. Her er det tenkt å utvikle mulige reiselivsprodukter. I 2020 ble rikmyrområdet Hávvamåhkke, i Bodø kommune, innlemmet i Gåsvatnan landskapsvernområde.

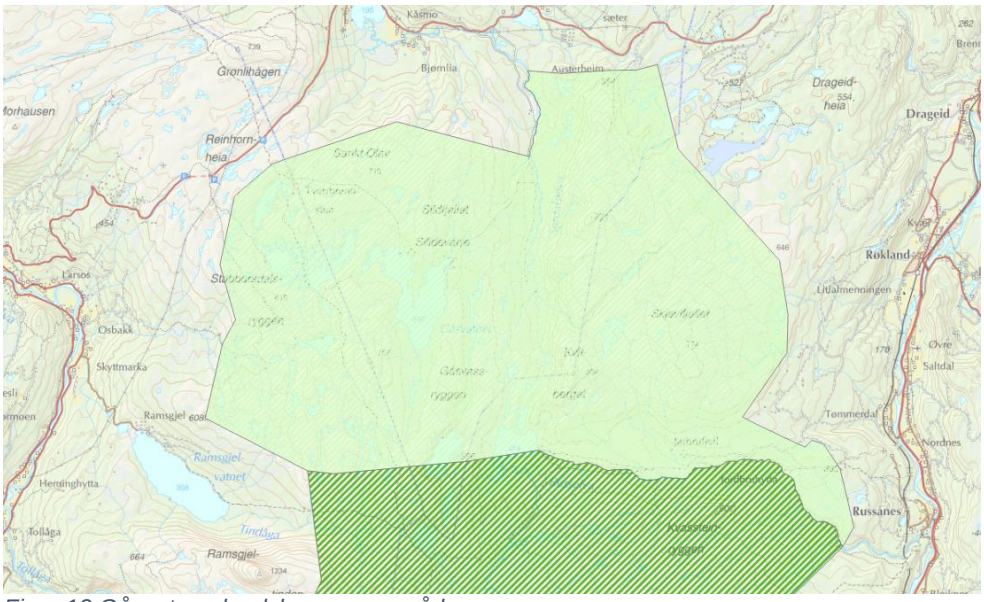

Figur 12 Gåsvatnan landskapsvernområde

Sør for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ligger også **Fisktjønna naturreservat**. Dette huser østsiden av Marmorslottet, og er en av de største turistattraksjonene i Saltfjellet. Foruten karstforekomster og grotter, er det grov skog med rik flora og urskogpregete områder innen naturreservatet. Vestsiden av Marmorslottet ligger i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Marmorslottet trekker såpass mye folk inn i Glomdalen, at dette vil også påvirke bruken av nasjonalparken.

Fisktjønna forvaltes av Statsforvalteren i Nordland og inngår derfor ikke i denne besøksstrategien. Forvaltningsplan med besøksstrategi ble vedtatt i 2023 og kan leses på «Forvaltningsplaner på nettet». Videre i besøksstrategien er Fisktjønna benevnt som stedsnavn, som innfallsport til nasjonalparken.

Figur 13 Marmorslottet ligger delvis i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og er tatt inn som en del av verneformålet for nasjonalparken. Foto: Inge Ingvaldsen

2.2 Kunnskap om verneverdier

Verneverdiene på Saltfjellet er godt kartlagt i forbindelse med opprettelse av vernet i 1989. Det ble også gjort nye kartlegginger i forbindelse med revisjon av forskriftene og utvidelse av vernet i 2020. Gjennom tretti års vern har det også blitt hentet inn kunnskap der forvaltningsmyndigheten(e) har hatt behov for det. Besøksstrategien ser på verneområdene på Saltfjellet samlet, delvis uavhengig av verneformer, foruten der forskriftene gjør det nødvendig med skiller.

Saltfjellet har et vidt spenn i naturkvaliteter, som gjenspeiles i områdets geologiske karakterer; landets nest største isbre, karst og grottelandskap, men også store områder med granittisk gneis (kalkfattig). Russåga er landets lengste underjordiske, uregulerte elv, og Saltfjellet/Rana-regionen regnes som kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster. Store deler av Saltfjellet landskapsvernområde er granittisk genis. Denne variasjonen i kalkrike- og kalkfattige områder gir stor variasjon av arter i verneområdene på Saltfjellet. Saltfjellet har også spennende kvartærgeologi med blant annet Ølfjellryggen, som en av landets lengste randmorener, Semska-Stødi og Dypen med sine spektakulære løsmasseavsetninger, samt tilbaketrekkingen av Svartisen som danner et jomfruelig terreng, av stor interesse for vitenskapen.

Under prosessen med revisjon av forskriftene og utvidelse av vernet på Saltfjellet ble det gjennomført naturtypekartlegginger i hele området, med særlig fokus på utvidelsesområdene i Rana og Rødøy. Det har også blitt kartlagt naturtyper i forbindelse med ulike prosjekter; for eksempel restaurering av slåttemark på Bredek. I Saltfjellet er det kartlagt 99 flater med sjeldne naturtyper (se figur 8) som til sammen dekker et areal på 109 km². Et areal som er større enn flere av Nordlands nasjonalparker. Av de sjeldne naturtypene er 21 områder kategorisert som svært viktige for ivaretakelse av biologisk mangfold, og 47 har blitt verdsatt som viktige.

De fleste naturtypeflatene er knyttet til kalkrikt jordsmonn/fjell, som for eksempel øverst i Bjøllådalen hvor flere snøleier i kalkrike områder i fjellet har blitt verdsatt som svært viktig. Vi ser også at store områder i Gåsvatnan landskapsvernområde har verdifulle naturtyper. I nordspissen finner vi Havvamåhke, et rikmyrområde som ble innlemmet i landskapsvernområdet i 2020. I Dypen finner vi svært viktig gammel furuskog. På grunn av sine store mengder død ved og gamle furuskog, regnes Dypen som det mest verdifulle kjente området med denne naturtypen i Nordland. Rundt Austerdalsvatnet er det viktige flommarkområder med store kvartærgeologiske verdier. Langs fjorden i Melfjorden, delvis innenfor Nattmoråga landskapsvernområde, er det et langt smalt område med svært viktig høgstaudeskog. Dette området har en betydelig populasjon med alm sett opp mot at treslaget her vokser nært sin nordlige utbredelse. På flere steder finnes også ultrabasiske fjellformasjoner i fjellterreng. Rundt Engenbreen er det en stor rasmark-forekomst, som blant annet regnes som kjerneområdet for svartisvalmuen. Tidligere hadde nasjonalparken svartisvalmuen i sin logo (før «portalen»). Den er også abildet i kommunevåpenet til Meløy. I dag regnes svartisvalmue som en underart av fjellvalmue.

Rundt Bredek er de fleste slåttemarkene enten svært viktige eller viktige for bevaring av biologisk mangfold, og nedenfor Bredek er det kartlagt en svært viktig bekkekløft som strekker seg på begge sidene av Tespa. Bekkekløfta har kun delvis ligget innenfor nasjonalparken, men 16. desember 2022 ble også privat grunn frivillig vernet på østsiden, slik at hele denne bekkekløften nå er innlemmet i nasjonalparken. Av utvidelsen på 223 daa er 193 daa produktiv skog. En ganske marginal utvidelse i areal som ikke slår ut på

totalarealet oppgitt i kvadratkilometer, men som bidrar til verdibevaring av en svært viktig og artsrik naturtype.

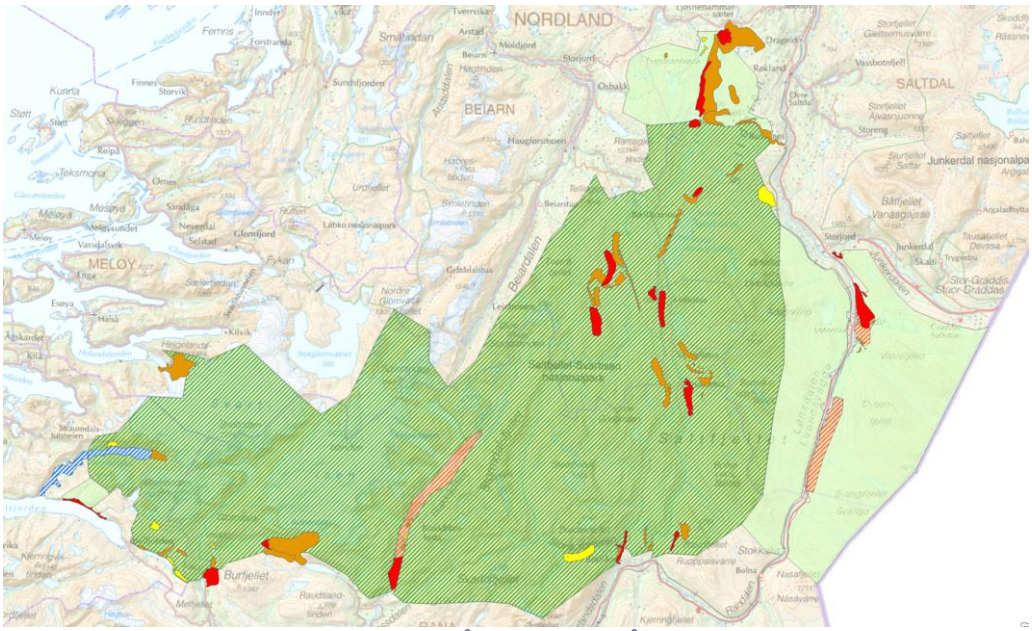

Figur 14 Sjeldne naturtyper i Saltfjellet-området. Røde områder: Svært viktige for ivaretakelse av biologisk mangfold, oransje: viktige for ivaretakelse av biologisk mangfold, gul: lokalt viktig for ivaretakelse av biologisk mangfold.

Saltfjellet har et rikt dyre- og fugleliv, og sjeldne arter som fjellrev, jerv og jaktfalk yngler/hekker i området. Alle verneområdene i Saltfjellet er dessuten svært viktig for reindrifta, og Saltfjellet reinbeitedistrikt sammenfaller med verneområdene.

2.2.1 Dyrelivet

Verneområdene på Saltfjellet er viktige leveområder for en rekke dyre- og fuglearter. De fleste artene i verneområdene på Saltfjellet tallrike, men det hekker / yngler også flere sjeldne arter her. I en tid der klimatiske forhold endrer seg er store sammenhengende fjellområder svært viktig, særlig for arter tilpasset høyfjellet. Saltfjellet-Svartisen er landets nest største nasjonalpark, kun Hardangervidda er større. Med tilgrensende verneområder utgjør Saltfjellet et av landets største intakte fjelløkosystem.

Arter som er tilpasset livet i høyfjellet er sårbare mot forstyrrelser og konkurranse fra konkurransesterke og mer varmekjære arter. Det er vanskelig å se på enkeltarter i forvaltningen av disse store fjellområdene, men fjellrev er definert som prioritert art med særlig vern, uavhengig av verneområdestatusen. Den er også viktig i og med at Saltfjellet landskapsvernområde er et biotopvernområde for fjellrev, som må hensyntas i besøksforvaltninga av området.

Jaktfalk, kongeørn og fjellvåk bør også nevnes da slike dagrovfugler er særlig sårbare mot forstyrrelser i forbindelse med hekketid.

Hele Saltfjellet-området er helårsbeiter for rein, og særlig i forbindelse med kalving og brunst trenger reinen ro. Reinen på Saltfjellet regnes som tamrein, men har en økologisk funksjon i Saltfjellet. I det engelske vokabularet har de et bedre ord for denne reinen: «Semi-domestic» eller halvtam, hvis man skal oversette til norsk. Dette gir en bedre beskrivelse av den reinen som til daglig beiter på Saltfjellet. Reindrift og samisk kultur har

en sentral plass i verneområdene på Saltfjellet. Reinen er videre omtalt i kapitel om reindrift.

Det viktigste grepet i videre forvaltning av disse fjellområdene er at det fremdeles skal være områder hvor dyrelivet blir skånet mot økt ferdsel og tilrettelegging, og at økt ferdsel ikke går på bekostning av kjente lokaliteter for truede dyrearter. Dagens eksisterende aktivitet i Saltfjellet har delvis blitt lagt dit den er, for å skåne dyrelivet, men også dyrelivet er der det er for å slippe forstyrrelser. Derfor er det særlig viktig å gjøre gode avveininger før man legger til rette for nye aktiviteter i nye områder.

Figur 15 Fjellrev er den mest trua pattedyrarten i verneområdene på Saltfjellet (stockfoto).

Tabell 1: Sjeldne og sårbare dyrearter, og påvirkning av forstyrrelser og andre påvirkningsfaktorer

Sensitiv enhet	Geografisk område	Forstyrret av ferdsel?	Andre påvirkningsfaktorer?
Våtmarksfugl	Store deler av Saltfjellet, men de viktigste leveområdene for våtmarksfugl finner vi: Semska-Stødi, Riebbivagge, Havvamåhke og Krukkimyra	Sensitiv i spill og hekkeperiode. Reirplasser på bakken gjør de svært utsatt for predasjon. Løse hunder er et stadig økende problem.	Etter yngleperioden er disse artene lite påvirket av ferdsel.
Fjellrev	Østre deler av Saltfjellet. Alle kjente fjellrevhi er øst for Blakkådalen.	Særlig utsatt for forstyrrelser ved hi i yngleperiode, men menneskelig aktivitet i og rundt veier/hytter favoriserer rødrev	Mattilgang og konkurranse fra rødrev styrer store deler av fjellrevens overlevelse. E6 tiltrekker seg åtseletere, både pga. påkjørte dyr, men også matavfall og søppel.
Bjørn	Av og til innslag i østlige deler av Saltfjellet. Saltfjellet LVO øst for E6 er forvaltningssone for bjørn.	Sporadisk gjest, lite sensitiv da den som oftest er på vandring.	Skadefellingsuttak og jakt må regnes som viktigste faktorer for hvor vidt bjørn etablerer seg i området.
Gaupe	Hele området: Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gaupe hvert år. Små reinbeitedistrikt èn gaupefamilie: Hestmannen-Strandtinden. Derfor vil det aldri være mer enn tre familiegrupper i verneområdene på Saltfjellet.	Sensitiv i parring- og yngletid	Mattilgang, ordinær jakt og skadefellingsuttak påvirker gaupas tilstedeværelse i området, mer enn besøkende
Jerv	Hele området. Fra Bjøllåvatn og østover er Saltfjellet forvaltningssone for jerv. Denne sona, sammen med andre forvaltningssoner i Nordland, skal oppfylle målet om 10 årlige ynglinger.	Sensitiv i parring og yngletid	Mattilgang, hiuttak, jakt og skadefellingsuttak påvirker jervens tilstedeværelse i området.
Kongeørn	Hele området. Reirplasser i daler i og rundt nasjonalparken.	Sensitiv nært reirplasser i yngleperiode mars – juni.	Lite påvirket av ferdsel utenom yngleperioden.
Jaktfalk	Hele området.	Sensitiv nært reirplasser i yngleperiode mars – juni.	Lite påvirket av ferdsel utenom yngleperioden. I dårlige rypeår kan mattilgangen være liten.
Rein	Se eget kapitel om reindrift		

2.2.2 Vegetasjon og slitasje
Verneområdene på Saltfjellet dekker store fjellområder med ulik geologi og jordsmonn som igjen gir grobunn for et stort mangfold av plantearter og vegetasjon- og naturtyper (se figur 9). Saltfjellet utgjør også en nord/sør-grense for arter og man får en sammenblanding av arter som både har sin sydligste utbredelse nord for fjellet, og nordlige utbredelse sør for fjellet. Norsk gran er det mest kjente eksemplet på dette, og Blakkådalen naturreservat har som formål å bevare granforekomster som regnes som de nordligste i Norge. Det var også formålet med gamle Storlia naturreservat, som ble opphevet/innlemmet i nasjonalparken i 2020.

Enkelte vegetasjonstyper er sårbare for økt ferdsel, mens andre er robuste. Norsk institutt for naturforskning (NINA) har på oppdrag fra Miljødirektoratet utarbeidet en veileder for gjennomføring av sårbarhetsanalyser knyttet til vegetasjon og dyreliv. Det vil bli gjennomført denne typen analyser som tiltak i besøksstrategien.

På fjellgårdene rundt Bredek har det pågått en omfattende restaureringsslått for å få tilbake de gamle slåttemarkene, som også gir opphav til en særegen flora. Slåttemarkene på Bredek er noe fragmentert, men de fleste har stor verdi for ivaretakelse av biologisk mangfold (A-verdi) og det er artsrikdommen som trekkes frem. Byggene på Bredek eies av Helgeland museum og Statskog eier grunnen. Helgeland museum har årlig «besøksgård» om sommeren, som er et populært tilbud for lokalbefolkninga. I tillegg har det blitt restaurert slåttemark rundt Stormdalsgården, Granneset og Inner-Bredek. Flere av byggene på disse fjellgårdene er vernet av riksantikvaren, noe som gir fjellgårdene i Saltfjellet en spennende historie om både naturbruk og kulturmiljø.

Et mål med besøksstrategien er å forhindre økt slitasje på sårbar vegetasjon, og restaurering av vegetasjon der slitasjen allerede har vært for høy over tid.

De største utfordringene med slitasje finner vi i Tespdalen, Fisktjønna på vei til Marmorslottet og Lønsdal. Telegrafruta starter i Tespdalen, men slitasjen i dette området skyldes i all hovedsak storfe som benytter seg av stiene i området på utmarksbeite. Statsforvalteren i Nordland jobber med å begrense slitasjen i naturreservatet.

Det er anslått at over 10 000 går til Marmorslottet årlig, og man ser på tellinger at dette medfører økt ferdsel i nasjonalparken. Det er viktig å følge med på hvor vidt ferdselen opp til Marmorslottet genererer økt trafikk innenfor Glomvatnet.

Ved Polarsirkelsenteret er vegetasjonen svært slitt, og landskapet er sterkt preget av denne slitasjen.

Det siste området med synlig slitasje er fra Lønsdal opp til Kjemågvatn. Dette er et område hvor vi ser at ferdselen er økende. Nærhet til E6 og togstasjon gjør området svært tilgjengelig for reisende. Her har Midtre Nordland nasjonalparkstyre klopplagt de største våtpartiene i 2021 og 2022, og slitasjen er foreløpig under kontroll.

Ellers er mye av slitasjen i Saltfjellet knyttet til annen bruk. Reindriftas bruk av barmarkskjøretøyer går i enkelte områder i samme spor som turstiene: Midtistua – Saltfjellstua, Hessihompan, Tespdalen, Navnlausdalen. Langs E6 er det også en del barmarkstraseer brukt i reindrifta, men som også blir benyttet av turister. Årlig ser man bobiler parkert på kjørespor. De aller fleste av disse veiene som stikker seg ut fra E6

regnes som utmark, og kjøring på disse er brudd på motorferdselloven, noe som ikke er innlysende besøkende turister.

2.2.3 Kulturminner
Verneområdene på Saltfjellet er rike på kulturminner, særlig samiske kulturminner. Hele Saltfjellet er svært rikt på samiske kulturminner, og regnes som det området i Norge etter Finnmarksvidda, med flest kulturminner etter samisk bruk.

Minner etter samisk bruk finner man i hele området, både nede i skogen i lavlandet og oppe på de høyeste toppene. Samisk bruk har preget og formet Saltfjellet langt tilbake i tid, og man antar at samer har brukt området tilbake til tidlig jernalder.

I Saltfjellet finner man stallotufter som kan spores tilbake til 800-1000 år e.kr. Det er et høyt antall stallotufter på Saltfjellet, som viser at det var en utbredt levemåte i det bestemte tidsrommet. Pollenundersøkelser viser at bjørkeskogen har gått kraftig tilbake etter hard beskatning i denne perioden. En annen interessant vinkling er at disse stallotuftene kan tyde på at samene levde i organiserte samfunn i tidligere tider, men at denne tok slutt og man gikk over til et mer nomadisk levesett. Den harde beskatningen av bjørkeskogen kan være en forklaring på dette. En annen teori er knyttet opp mot sosiale forhold til omkringliggende høvdingsamfunn som har opphørt.

Et annet typisk kulturminne for Saltfjellet/Dypen er barktatte trær og arran (bålplasser). Disse er godt synlige i dag og datering av barktakingene tyder på at dette har vært en tradisjon langt tilbake i tid. Dypen naturreservat er rik på barktatte trær, og viser områdets betydning for samisk kultur også i tidligere tider.

Sametinget har etablert en drive-in-kulturvei over Saltfjellet. Kulturveien starter på Vensmoen i Saltdal og slutter på Stokkabekken i Rana. Langs denne kan man se stallotufter, offersteiner, barktakinger, gammer og fangstanlegg. Det er seks stoppesteder til sammen, og de fleste er tilgjengelige også for folk i rullestol. Alle bortsett fra stallotuftene er også synlige og tilgjengelige om vinteren, da de ligger langs brøytede veier og parkeringsplasser. Kulturminnene overvåkes av Sametinget for å se om belastninga blir for stor.

Kulturminnene er viktig også for dagens samers kultur og identitet, og et viktig mål for besøksstrategien er at disse skal ivaretas selv med økt ferdsel. Den største trusselen finner man i nærområdet til Polarsirkelsenteret, hvor det foregår en vidstrakt vardebygging. Her har gamle kulturminner blitt bygget opp som varder.

Figur 16 Knut Sivertsen viser frem gamma i Dållågådden Villmarkscamp. Knut Sivertsen har vært en viktig bidragsyter for å få kartlagt kulturminner i Saltfjellet. Foto: Inge Ingvaldsen

I tillegg til samiske kulturminner er det også mange krigsminner i området etter tyskernes jernbanebygging over fjellet. Bjørnelva fangeleir var regnet som den verste fangeleiren i Nordland. Det ble satt opp et monument på plassen, som senere ble fjernet i forbindelse med den kalde krigen (operasjon Asfalt). Nasjonalparkstyret har gitt Narviksenteret tillatelse til å sette opp et nytt monument på plassen. Det har i denne sammenheng blitt gitt en tillatelse til å bygge et utsiktsplatå på Sukkertoppen. Fugleblikk gir et helt annet inntrykk av fangeleiren; man ser tydelig hvor brakkene har stått, hvor vaktpostene har vært, og hvor døde fanger ble begravet. Et slikt platå vil stå utenfor grensa til landskapsvernområdet. Nasjonalparkstyret har likevel gitt en tillatelse til dette, for å kunne prosjektere dette videre, også dersom man sneier inn i landskapsvernområdet. Fra Sukkertoppen får man dessuten et overblikk over Semska-Stødi naturreservat og kan fungere som et utkikkspunkt. Dette er spilt inn til arkitektene som jobber med utsiktsplatået. Krigsfangeleiren ved Bjørnelva er foreslått fredet gjennom kulturminneloven, som igjen vil medføre et større restriksjonsnivå innenfor fredningsbestemmelsene. Alt arbeid med monument, utsiktsplatå og fredning er utsatt som følge av krigen i Ukraina: «Når det gjelder fangeleiren på Bjørnelva har departementet bedt Riksantikvaren om at vedtak i fredningssaken utsettes. Vi vil derfor informere Nordland fylkeskommune om at vi ikke vil fatte endelig fredningsvedtak for fangeleiren på det nåværende tidspunkt» (Riksantikvaren). Det også fangeleirer ved polarsirkelen, Krokelva, Lønsdal og Kjemåga, og man finner både løse gjenstander og synlige spor i terrenget i og rundt disse fangeleirene.

I Saltfjellet er det flere fjellgårder. I Rana finner man både Bredek, Inner-Bredek, Stormdalsgården, Granneset, Glomdalsgården og Blakkådalsgården inne i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. I Gåsvatnan landskapsvernområde ligger Jarbrufjell gård og Jordbruhytta i Saltdal, mens i Bodø (gamle Skjerstad) ligger Stormoen. Flere av disse gamle gårdene er i dag utviklet som populære besøksmål, samtidig som de skal ivaretas for fremtidige generasjoner. Besøksstrategien bør ha som mål å finne en ansvarsfordeling, mellom de som eier gårdene, og de som benytter gårdene i sin markedsføring. Enten det er nasjonalparkstyret, kommune, reiseliv. En slik fordelingsnøkkel bør kartlegges. Nasjonalparkstyret har til nå hatt fokus på å sikre allmennhetens tilgang, ved å finansiere bruer og stinett i området.

Tabell 2 Oversikt over fjellgårdene i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Gårder i uthevet skrift regnes som viktige besøksmål for besøkende i Saltfjellet. Det bør utarbeides en felles forventningsavklaring rundt disse gårdene.

Fjellgård	Verneområde	Kommune	Ansvarlig
Bredek	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	Rana	Helgeland museum
Inner-Bredek	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	Rana	Statskog SF
Granneset	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	Rana	Statskog SF
Nordre-Stormdalen	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	Rana	Statskog SF
Glomdalsgården	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark	Rana	Privat
Jordbruhytta	Gåsvatnan landskapsvernområde	Saltdal	Bodø & omegn turistforening
Stormoen	Gåsvatnan landskapsvernområde	Bodø	Privat

I tillegg kan man se ruinene etter Blakkådalsgården og Søre Stormdalen.

En av stiene som besøksstrategien ønsker å fremheve er Telegrafruta. Dette er en historisk vandrerute langs den gamle telegrafruta over Saltfjellet. Denne ble bygget i 1866. Det var viktig for nasjonen å binde landet tettere sammen. Kobbertråd gjorde det mulig å kommunisere over lengre avstander, og i 1868 sto telegraflinja mellom Russånes og Bjellånes ferdig. Langs telegraflinja ble det bygget flere små husvær som arbeiderne kunne bo i. Med disse strategisk plassert for hver mil ble det tryggere å krysse Saltfjellet. I en tid der folk ikke eide kart, kompass eller GPS ble telegraflinja en sikker veiviser. Det er mange spor etter telegrafruta. De vanligste er stolpesko, og mange ønsker å besøke én av de to steinstuene på strekka. I tillegg er Midtistua èn av de originale telegrafstuene på Saltfjellet.

Saltfjellet er et fjellområde hvor friluftslivet strekker seg langt tilbake, og man kan finne spor etter friluftsliv langt tilbake i tid.

2.3 Kunnskap om friluftsliv

Verneområdene på Saltfjellet har blitt brukt til ulike former friluftsliv til ulike tider gjennom flere hundre år. Det mest karakteristiske friluftslivet på Saltfjellet er nok fjellvandreren, som labber inn over fjellet med tung sekk, pakket for flere dager til fjells, både sommer og vinter.

Østre deler av Saltfjellet har et velutbygd hyttenett av DNT- og JFF-hytter, som egner seg for de som vil gå med lett sekk fra hytte til hytte. Den vestre delen er så si fri for tilrettelegging og er derfor mer egnet den erfarne og eventyrlystne turgåeren. Det er likevel enkle, isolerte, turmål som egner seg for spektakulære dagsturer, på og rundt Svartisen. I tillegg til det tradisjonelle fottur/skitur friluftslivet har også Saltfjellet vært et kjent sted for mer ekstreme friluftslivformer som brevandring og grotting. Selve Svartisen har vært et kjent turistmål helt tilbake til 1800-tallet, og man startet tidlig med å ta turister med på brevandringer.

Figur 17 Brevandring i 1870. Foto: Ole Tobias Olsen, hentet fra Nasjonalbiblioteket.

I nyere tid har flere moderne ferdselsformer hatt sitt inntog i verneområdene på Saltfjellet: Kiting er særlig populært langs E6, skikjøring er populært på de fleste topper som har atkomst med bil, sykling blir også mer vanlig og Saltdal kommune jobber med å etablere en sykkelsti fra Rognan til Polarsirkelsenteret. Hundekjøring i kommersiell virksomhet har etablert seg i områdene nord for Gåsvatnan landskapsvernområde.

Sykling er tillatt i alle verneområdene på Saltfjellet, men kun på stier, veier og kjørespor. El-sykkel er også tillatt på veier og kjørespor. Dette gjelder ikke i Saltfjellet landskapsvernområde der alle ferdselsformer som kan forstyrre fjellrev krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Sykling ser ut til å bli mer utbredt, men fremdeles på et svært begrenset nivå. Slitasjen fra sykkel kan være stor, særlig på bløte stier og i hellinger hvor slitasjen ofte fører til erosjon. Siden det er åpnet for sykling i forskrifta kan ikke besøksstrategien innsnevre folks muligheter til å sykle i nasjonalparken.

Saltfjellet er og har vært et viktig fjellområde for høstingsfriluftsliv både lokalt, regionalt, og når det kommer til jakt og fiske er Saltfjellet godt kjent i hele landet. Saltfjellet byr på all slags type høsting, men i antall er det flest besøkende som kommer på småviltjakt og fisketurer. I 1979 regnet man med 14 900 småviltjaktdager i Saltfjellet. Selv om antallet ikke kan måle seg mot småviltjegere og fiskere, er også storviltjakt og bærplukking svært viktig for høstingsfriluftslivet i Saltfjellet.

Ser man på den geografiske utstrekninga av friluftslivet, er det områder i Saltfjellet som blir benyttet hele året, til en eller flere friluftsaktiviteter. Dette gjelder særlig vandreledene Telegrafruta og Nordlandsruta, og områdene rundt Ramskjell, Viskis, Lønsdal og

Gåsvatnan der det er mange private hytter og stor utfart. I dag bruker folk hyttene sine året rundt, og verneområder som ligger tett til private hyttefelt vil få en helårsbruk. Dette er også brukere av nasjonalparken som er vanskelig, og uhensiktsmessig å kanalisere.

Andre deler blir brukt i enkelte sesonger av året. Områdene rundt Engenbreen, Fisktjønna og Bredek er de mest besøkte stedene i Saltfjellet, men besøkes utelukkende om sommeren. Vi registrerer likevel at sesongene blir lengre. Til Engenbreen må man ta skyssbåt og denne går daglig i perioden 21. mai til 31. august og i helgene i september. Dette området blir derfor lite brukt utenfor denne perioden, og man har på grunn av skyssbåten god kontroll på besøket i området. De som kommer inn til Engen med egne båter, utgjør en forsvinnende liten andel av det totale besøket. I kapitel om ferdselsregistreringer ser vi nærmere på den romlige bruken av Saltfjellet. Dersom det kommer bru over Holandsfjorden vil man kunne oppleve masseturisme på Svartisen som vanskelig å håndtere, verst med tanke på sikkerhet, men også på slitasje, forsøpling og toaletter.

Det er også store områder i Saltfjellet som «ikke» besøkes, og bruken begrenser seg til en håndfull «eventyrere», reindrift og eventuelle andre oppdragstakere i nasjonalparken. Til de sist nevnte hører for eksempel redningstjenester på kjentmannsturer og forskningsinstitusjoner. Vi ønsker å beholde disse områdene som villmarksområder for fremtida, i form av lite tilrettelegging, eksponering og kanalisering. Dette gjelder områdene øst for E6 og områdene vest for Bjøllådalen (utenom Engenbreen og Marmorslottet-området).

Nasjonalparkstyret har tidligere uttalt seg positive til økt fokus på Telegrafruta og Nordlandsruta, som er to vandringsruter som omfatter ett eller flere av verneområdene på den østre delen av Saltfjellet. Begge er knyttet til eksisterende stinett i Saltfjellet. I disse vedtakene står det at det skal opprettes bevaringsmål for stiene og de skal overvåkes jevnlig for å følge med på eventuell økt slitasje. Dette settes inn som tiltak i besøksstrategien.

Telegrafruta (Figur 33 Kart med dagens turruter i Saltfjellet. Kategori A-stier (rødt) markedsføres i brosjyrer, nettsider og annet informasjonsmateriell. Kategori B-stier (sort) tilrettelegges for lokalbefolkning, men utgår fra informasjonsmateriell om Saltfjellet. er en «Historisk vandrerute» fra Bjellånes til Russånes. Historiske vandreruter er et samarbeid mellom Den norske turistforening og Riksantikvaren med formål om å gjøre gamle ferdselsveier bedre kjent og mer brukt. I en tid da nær all trafikk gikk langs kysten, og kart/kompass/GPS ikke var hvermannsens eie, ble telegraflinja en sikker veiviser over fjellet. Derfor ble dette en svært viktig ferdsel- og handelsvei, samt en «trygg» måte å krysse Saltfjellet på. Langs Telegrafruta kan man se mange synlige kulturminner fra telegrafens tid. Det er over 1000 stolpefundament og tre av telegrafstuene er i dag turistforeningshytter: Bjellåvasstua, Midtistua (BOT) og Krukkistua (PT). I tillegg er det to nyrestaurerte steinstuer ved Krukki og Nordre Bjellåvatn. Disse ble først bygget i 1864 og ble benyttet til forberedelsen til telegrafbyggingen. De utvalgte rutene skal gi besøkende flotte friluftsopplevelser i kombinasjon med unik kulturarv. Telegrafruta er 62 km lang og er beregnet til å ta fire dager å gå, men løyperekorden på Telegrafruta Ultra er på 4 timer og 50 minutt, så alt er relativt, noe som er viktig å ha med seg ved formidling av slike turløyper. Terrenget er relativt lettgått, men skal man belage seg på å gå fra hytte til hytte, er de første etappene på nord- og sørsiden lange.

Hest var også et mye brukt hjelpemiddel på fjellturer. Langs Telegrafruta kan man flere plasser se typiske «hest og kjerre»-spor. Der disse sporene er synlig er det tre spor i bredden – spor etter hest i midten, og to smalere spor i kantene etter kjerren (Figur 18 Et gammelt hest-og-kjerrespor ved Hessihompvatnet. Frem til 70-tallet var hest mye brukt til fjells, særlig fra Russånes. I dag er hest mindre vanlig, men det er fortsatt noen som spør hvor vidt det er tillatt å bruke hest i nasjonalparken. Det er tillatt å bruke hest i nasjonalparken, Gåsvatnan og Nattmoråga landskapsvernområde, Semska-Stødi naturreservat, mens det i Dypen naturreservat vil være forbudt. I Saltfjellet landskapsvernområde er det som utgangspunkt søknadspliktig å benytte hest, men det kan legges opp til faste retningslinjer i forvaltningsplanen. I Blakkådalen naturreservat åpner forskriften for bruk av hest på trasser godkjent i forvaltningsplan. Bruk av hest viser tydelig kompleksiteten i verneområdene på Saltfjellet, med fire ulike restriksjonsnivåer man må forholde seg til: tillatt, forbudt, søknadspliktig og tillatt etter retningslinjer i forvaltningsplan.

Figur 18 Et gammelt hest-og-kjerrespor ved Hessihompvatnet. Foto. Bjørnar Nystrand

Nordlandsruta ble etablert som en sammenhengende fotturrute i perioden 1988 – 1992 ((Figur 33 Kart med dagens turruter i Saltfjellet. Kategori A-stier (rødt) markedsføres i brosjyrer, nettsider og annet informasjonsmateriell. Kategori B-stier (sort) tilrettelegges for lokalbefolkning, men utgår fra informasjonsmateriell om Saltfjellet.. Dette er en vandrerute fra Børgefjell i sør til Bjørnfjell i nord. En vandrerute på 650 km inndelt i 43 etapper og 8 delstrekker. Delstrekke 4: «Over Saltfjellet» går fra Bolna til Lønsdal, mens Delstrekke 5 går fra Lønsdal til Ny-Sulitjelma. Hver delstrekke er igjen delt inn i etapper. Til sammen er 68 km av ruta i verneområdene på Saltfjellet. Vi forutsetter at markedsføringa av Nordlandsruta vil føre til økt besøk og at vi må være forutseende for dette. Nordlandsruta er dessuten en del av den etter hvert populære «Norge på langs» og «E1», som er en vandrerute gjennom hele Europa fra Nordkapp til Capo Passero på Sicillia i Italia.

Figur 19 Nordlandsruta - en 650 km lang merket sti fra Børgefjell til Bjørnefjell. I 2021 ble det gitt ut en egen turbok for ruta.

De siste årene har det også vært økende interesse for «Nordland på tvers» (Figur 33 Kart med dagens turruter i Saltfjellet. Kategori A-stier (rødt) markedsføres i brosjyrer, nettsider og annet informasjonsmateriell. Kategori B-stier (sort) tilrettelegges for lokalbefolkning, men utgår fra informasjonsmateriell om Saltfjellet.. Dette er en turrute mellom Storglomvatn i vest til Saltfjellet i øst. Dette binder Saltfjellet-Svartisen sammen med Láhko og innfallsportarbeidet som gjøres i forbindelse med denne nasjonalparken.

Meløy Utvikling har over flere år jobbet for å få veien inn til Engenbreen autorisert som nasjonal turiststi. Tåkeheimen, som er et sidespor til Engenbreen, har de senere årene opplevd en eksplosiv økning i besøket. Den forrige forvaltningsplanen for Saltfjellet åpnet ikke for merking og tilrettelegging av denne stien. I 2018 var sekretariatet på befaring sammen med styringsgruppa for nasjonal turiststi og Statens naturoppsyn. Sistnevnte skrev befaringsrapport som anbefaler tilrettelegging i området: «Derfra er det utfra målsettingen en setter seg kanskje ikke ønskelig med en så voldsom trafikkøkning opp til Tåkeheimen og Helgelandsbukken. Det er oppgitt fra Bodø og Omegn Turistforening at det er ca. 500 overnattinger på Tåkeheimen pr. år, men at en god del av disse overnatter to netter for å ta Helgelandsbukken på dagen i midten. Ferdselstrykket er derfor ikke særlig høyt i dag, og det ser en også på stiene som foreløpig ikke er særlig utsatt for erosjon, med noen unntak. Imidlertid vil det være slik at dersom en velger å gå inn med tiltak i de nedre områdene vil også antall besøkende til Tåkeheimen/Helgelandsbukken øke. Det er vanskelig å si med noen som helst grad av sikkerhet hvor mye, men at det øker er relativt klart utfra erfaringene vi har andre steder». Man må ta høyde for at dette er et område med svært høy årsnedbør, og at det derfor bør gjøres enkel tilrettelegging på stien for å lede bort vatnet. Over tregrensa synes det som at terrenget tåler dagens besøkstrykk godt, og her anbefaler SNO at man ikke gjør tiltak før man ser effekter av trafikkøkningen. Her er eneste alternativ å steinsette. En annen grunn til å avvente er at økt tilrettelegging kan i seg selv kan øke besøkstrykket, og dette bør gjøres med omtanke. Stien til Tåkeheimen er merket ulovlig, og merkingen er gjort med svært dårlig kvalitet. Derfor er det vanskelig å følge merkinga hele veien. SNO anbefaler å legge om

stien enkelte steder, og merke denne skikkelig. Her må det eventuelt vardes og merkes tett.

Etter utvidelsen av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark har nedre deler av Austerdalsisen i Rana blitt innlemmet i nasjonalparken. Siste del av stien vil også komme innenfor vernegrensa med de utfordringene som er der knyttet til ferdsel og faren ved å ferdes for nært iskanten. Turen til Austerdalsisen går enten ved båtskyss over Svartisvatnet, eller man kan gå i et krevende terreng langs vatnet. Etter noen år uten båtskyss, ble det i 2023 etablert en ny skyssbåt over vannet. De nye driverne har satt inn ekstra båt og utbedret havna. De har også åpen kiosk, og bygd badestamp til utleie.

Sommeren 2014 ble det kartlagt startpunkt/innfallsporter til verneområdene på Saltfjellet. Det ble kartlagt 44 mulige startsteder/parkeringsplasser med infotavler. Friluftslivet er derfor vidstrakt ut over et enormt areal. Et viktig arbeid i denne besøksstrategien er å velge ut og fokusere på de innfallsportene som tåler økt besøk (innenfor og utenfor nasjonalparken), slitasje og tilrettelegging. Som nevnt i avsnitt 1.3.1 om innfallsporter, er den nye definisjonen av en innfallsport videre enn det som var tilfelle da Saltfjellet ble opprettet i 1989. Områder som pekes ut som innfallsporter må ha noen funksjoner: informasjon og parkeringsplasser (startpunkt), i tillegg bør de ha toalettfasiliteter, søppelhåndtering og visse servicefunksjoner. Dette gir besøkende gode forutsetninger for å planlegge turer i nasjonalparken, men også besøke lokale bedrifter og foretak. Innfallsportene må derfor sees i sammenheng med økt lokal verdiskaping. En innfallsport kan også ha et informasjonspunkt. Her skal besøkende få grunnleggende informasjon om nasjonalparken, som gjør at gjesten finner frem til de startpunktene som forvaltningsmyndigheten ønsker at vedkommende skal besøke. Internettsiden for nasjonalparken kan også være et ledd i innfallsporten, da dette er første møtet gjesten har med området.

Mange av startpunktene (etter innfallsportveileder) som ligger langs E6 fører til svak kanalisering, store forstyrrelser, slitasje og svært lite verdiskaping. Derimot fører de til en del merutgifter med tanke på brøyting, søppelhåndtering og generelt vedlikehold. Startpunktet er der besøkende skal sette fra seg bilen/komme med tog, buss, båt, etc før turen inn i verneområdene, mens selve innfallsporten kan være en samling av flere startpunkt, informasjonssenter, informasjonstavler, togstasjon, kafe, butikk, nettsider og skal henspeile den totale tilrettelegginga som er gjort for besøkende inn i et område.

Figur 20 Fra kartlegginga i 2014. En typisk innfallsport etter gammel standard. Dette er i Miljødirektoratets veileder M-417-2015 definert som et startpunkt, og er et ledd i en større innfallsport tanke. Foto: Zdenek Dvorak

2.3.1 Ferdselsregistreringer

I verneområdene på Saltfjellet har vi ferdselsregistreringer helt tilbake til 1994. Metodene har endret seg så tallene fra de første tellingene kan ikke direkte sammenliknes med de siste års tellinger. De første tellingene i Saltfjellet ble utført i perioden 1994-1997. Disse ble utført med såkalt trykknapp-teller. Etter hvert ble de byttet ut med mattetellere. De var vanlig i perioden 2004 – 2012. Etter 2012 har det kun blitt brukt EcoCounter eller TrafX – fotocelle-teller som registrerer passeringer foran fotocellen. EcoCounter kan registrere retning på passeringene, slik at man får både inn og ut-tall, mens TrafX kun registrerer passeringer. Skal man finne et besøkstall må man derfor dele antall passeringer på to, inn og ut.

Tabell 2: Ferdselsregistreringer i og rundt verneområdene på Saltfjellet. År uten tellinger er tatt ut av tabellen.

Hvor	1994	1995	1996	1997	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2014	2018	2019	2020	2021	2022
Lønsdal-Viskis														1620					1823
Semska	194	390	236	272															
Austerdalsvatn													5167						
Tverrådalen									328	336	225	259							
Tespdalen																			420
Blakkådalen			60	157															
Bolna																			729
Fisktjønna			70	734			1955	3203	3728	3406	1748	3039	2309	4160		12159	14178	14724	11718
Granneset	150		1085	388	1897	1916	1797	2464	1907	163	1644	1732	1498		278	2881	3273	4438	3894
Inner-Bredek																	817	1033	1411
Navnløsdalen											968								
Glomdalsvatn																	3072	4177	2092
Stormdalen																		525	219

Et viktig poeng når man ser på ferdselsregistreringer, er å ikke henge seg for mye opp i de eksakte tallene. Det som er viktig er å vite hvordan tallene skal brukes. Hvis vi ser på tellingene i og rundt Saltfjellet er det kun i Fisktjønna at det er talt over 10 000 passeringer – og med 14 724 passeringer kan vi anta at det har vært rundt 7500 besøkende. Det forteller oss at dette er et område hvor vi må tillate større grad av tilrettelegging. 7500 besøkende gir rundt 2 500 biler, som i snitt gir over 20 biler per dag på parkeringsplassen. Dette gir oss et svar på hvordan en parkeringsplass bør dimensjoneres, for at ikke trafikken skal være til bry for lokalbefolkning. Den 24. juli 2022 var det 418 passeringer på telleren, med samme forhold i folk og biler tyder dette på rundt 140 biler på parkeringen. Det er kun ved Fisktjønna at disse utfordringene er gjeldende. I Blakkådalen der tellingene er på rundt 100 passeringer, vil det nesten ikke være behov for parkering.

Ferdselsregistreringer er også interessante til å se trender over tid. Bortsett fra Granneset og Fisktjønna er det ikke noen områder i Saltfjellet å hente ut trender fra. Fisktjønna har hatt en eksplosiv vekst etter at Marmorslottet ble en kjent turistattraksjon, mens Granneset har hatt en gradvis vekst fra tellingene startet opp på starten av 90-tallet.

Inne i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er det tellerne ved Glomdalsvatnet og Granneset som har flest passeringer. At det er mange ved Glomdalsvatnet viser hvordan Marmorslottet som attraksjon, ikke bare trekker besøkende til Fisktjønna naturreservat, men også videre innover i nasjonalparken.

Det er også relativt høye besøkstall på stien mellom Lønsdal og Viskis. I motsetning til Marmorslottet er det trolig en del som bare går èn vei forbi denne telleren, på tur mellom Graddis og Lønsdal. Det er likevel et lavt tall, som ikke vil kreve oppfølging og tiltak av forvaltningsmyndigheten.

2.3.2 Åpne-/ utleiehytter for allmennheten

I Saltfjellet er det 28 utleiehytter tilgjengelige for allmennheten. Disse driftes av: Statskog, Bodø & omegn turistforening, DNT Rana og Omegn, Saltdal JFF, Bodø JFF og Skjerstad JFF. Mange av hovedhyttene har også sikringshytte. I dette kapitelet omtales de som èn hytte.

Tabell 3 Husvær i Saltfjellet fordelt på tilbydere

Forening	**Antall husvær**
Statskog	10*
Bodø & omegn turistforening	9*
DNT Rana og Omegn	4
Saltdal JFF	3
Bodø JFF	1
Skjerstad JFF	1
Beiarn JFF	1
Statsforvalteren i Nordland	1

*Ikke tatt med gammer

Statskog har mange åpne husvær i og rundt nasjonalparken. Husværene er av svært ulik karakter, fra de gamle steinstuene langs Telegrafruta til den nyrestaurerte hytta i Glomdalen. Alle husværene til Statskog er åpne og gratis for allmennheten. Til tross for at det er mange husvær, bidrar ikke disse hyttene stort besøk i verneområdene. Flere av disse ligger langt utenfor allfarvei, som for eksempel Bjørkestua i Bjellådalen eller Skogstua i Blakkådalen. I Beiarn ligger fire åpne husvær, som alle er beskjedent besøkt. Steinstuene er viktige kulturminner langs Telegrafruta, men standarden innbyr ikke til mer enn dagsbesøk/søke ly for vær og vind. Dette til tross for store restaureringer de senere årene. Av Statskog sine åpne husvær er Glomdalshytta og Pikhåghytta de som i størst grad trekker besøkende inn i nasjonalparken (sammen med fjellgårdene Granneset, Inner-Bredek og Stormdalsgården). Hyttene ligger derimot i et svært snørikt område, i vinter var det kun pipa som stakk opp over snøen. Bruken begrenser seg selv i og med at sommersesongen er kort mellom Øst- og Vest-Svartisen.

Bodø & omegn turistforening er den største turistforeninga i Nordland, og eier ni av hyttene på Saltfjellet. Gråtådalsstua, Lønsstua og Beiarstua ligger alle i randsonene til verneområdene på Saltfjellet. Midtistua, Bjellåvasstua og Tåkeheimen ligger inne i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, mens Tverrbrennstua og Jordbruhytta ligger i Gåsvatnan landskapsvernområde. Til sammen er det rundt 4000 overnattinger på BOT sine husvær i løpet av året. Bjellåvasstua og Lønsstua er Saltfjell-hyttene med flest besøk, med mellom 1300 – 1500 årlige overnattingsdøgn.

Gråttådalsstua og Jordbrustua er de to minst benyttede BOT-husværene i Saltfjellet. I gjennomsnitt overnatter 85 personer på Gråtådalsstua, og 115 på Jordbruhytta i løpet av et år.

Tåkeheimen har tradisjonelt vært ei hytte med 200-350 overnattinger, men i de senere år har overnattingskapasiteten vært «sprengt». De siste årene har antall overnattinger ligget mellom 381 – 566. Noe som er høye tall om man tar i betraktning at hytta kun er tilgjengelig i fire-fem måneder, mai – september. Bare i juli i 2019 var det 232 overnattinger på Tåkeheimen, dette tilsvarer 7,5 overnatting per natt.

Figur 21 Tåkeheimen i morgensol over Svartisen. Foto: Inge Ingvaldsen

DNT Rana og Omegn er den andre turistforeninga som opererer i Saltfjellet. De har fire hytter som er relevante for besøksstrategien: Bolnastua som ligger utenfor verneområdene, og Saltfjellstua, Krukkistua og Blakkådalshytta inne i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Saltfjellstua hadde flere år med over 700 overnattinger i perioden 2002 – 2005, men har i perioden 2016-2019 kun hatt 383 – 589 overnattinger. Bolnastua har motsatt utvikling med 71 - 337 overnattinger på midten av 00-tallet, og mellom 402 – 560 overnattinger de senere år. Krukkistua ser ut til å ha stor variasjon i besøkstall med 125 overnattinger i 2017 og 285 overnattinger i 2019. I 2013 åpna den nye sikringshytta og da var det 506 overnattinger på Krukki. Liknende utvikling har vi sett andre plasser der det har kommet sikringshytter/utvidet overnattingskapasitet. Blakkådalshytta hadde i 1979 sitt beste år med 186 overnattinger. De senere år har antallet ligget mellom 79 og 148. Under bygging av sikringshytter / utvidelser av foreningshytter blir også tallene høye fordi «dugnadsgjengen» skriver seg inn i hytta mens de arbeider.

Saltdal JFF har tre hytter i Saltfjellet: Bjellåvassnaustet (har en liten overnattingsdel), Hessihomphytta og Kjemåvasshytta. Alle tre ligger innenfor verneområdene på Saltfjellet. Foreningshyttene til jeger- og fiskeforeningene har en annerledes utleiepraksis enn DNT-hytter, der man hos DNT leier en sengeplass og må dele hytta med andre brukere, leier man hos JFF hele hytta og har den for seg selv. I praksis betyr det at man ikke vet hvor mange overnattinger det har vært på JFF sine hytter, men man vet hvor mange døgn hyttene har vært utleid. Derfor skiller man på utleiedøgn hos JFF og overnattingsdøgn hos DNT. Frem til 2020 måtte man leie hyttene lokalt i Saltdal, men fra og med 2020 ble hyttene tilgjengelig på inatur.no. Dette hadde en stor effekt på utleiedøgn. Kjemåvasshytta hadde 59 utleiedøgn i 2019, noe som nesten doblet seg frem til 161 utleiedøgn i 2021. Den samme utviklinga ser man på både Bjellåvassnaustet og Hessihomphytta. Der utleiedøgnene tredoblet seg fra 2019 til 2021. Hessihomphytta har mellom 29 – 58 utleiedøgn, mens Bjøllåvassnaustet har mellom 31 – 60 utleiedøgn. Det er likevel interessant å se effekten av at hyttene blir tilgjengelig på for eksempel inatur.no.

Bodø JFF har ei hytte ved Tverrbrennvatnet i Gåsvatnan landskapsvernområde. Tverrbrennhytta (må ikke forveksles med Tverrbrennstua til BOT) har tradisjonelt ligget på rundt 50 utleiedøgn, men har de siste årene hatt en økning opp til 123 – 137 døgn. Dette er nesten en tredobling, slik som hyttene til Saltdal JFF. Denne trenden ser vi på

begge hyttene ved Tverrbrennvatnet, som begge har hatt en tredobling i besøkstallene de siste 10 årene. Dette skyldes den lette atkomsten fra Fylkesvei 813 fra Beiarfjellet, tilgjengelighet gjennom inatur.no og at hyttene ligger i et attraktivt område, som er godt egnet for både dagsturer og som innfallsport til flerdagsturer i Saltfjellet.

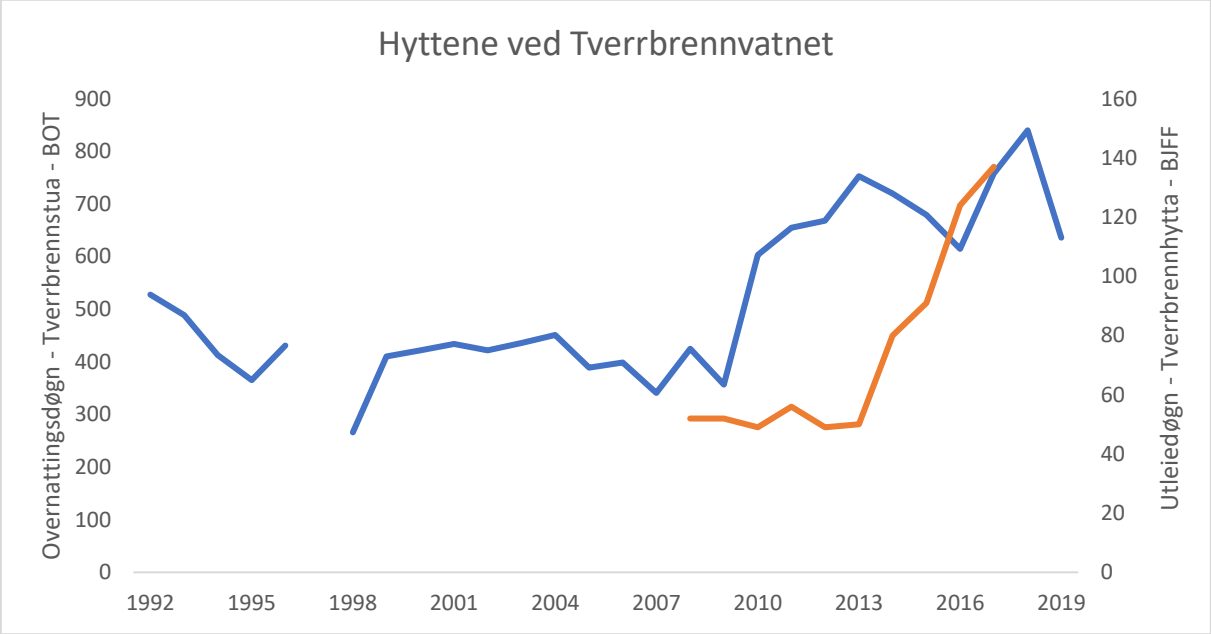

Figur 22 Både Bodø & omegn turistforening (blå strek) og Bodø jeger- og fiskerforening (rød strek) sine hytter ved Tverrbrennvatn har hatt en dobling- / tredobling i besøkstallene de senere årene.

Skjerstad JFF eier Gåsvassbu, som ligger ved Store Gåsvatnet, i Gåsvatnan landskapsvernområde. Gåsvassbu har mellom 29 til 58 årlige utleiedøgn.

Beiarn JFF har ei hytte ved Åsvatnet i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Åsvasshytta har mellom 45 og 30 utleiedøgn. De har også ei hytte i Gråttådalen, Gråttådalshytta, som ligger vegg i vegg med Gråttådalsstua til BOT. Hyttene ligger mellom Saltfjellet-Svartisen og Láhko nasjonalpark, og er et vanlig stoppested for de som går Norge på tvers.

Bukkhågbua er ei åpen hytte i Tollådalen. Denne ble i sin tid satt opp av Lappefogden i samarbeid med lokale reineiere. Den eies i dag av Statsforvalteren i Nordland. Statskog har over mange år lagt ned et stort arbeid for å holde denne i stand. Bukkhåghytta har ikke hatt store besøkstall, men ligger strategisk plassert øverst i Tollådalen, hvor stiene fra Tollådalen, Tverrådalen og Søndre Bjøllåvatn møtes. Dette er også sentralt i reindriftas kalvingsland, og som et resultat av dette har vært at hytta har blitt låst i kalvingstida.

Der hyttene i DNT systemet er viktige for alle brukere uavhengig av bostedsadresse, oppleves hyttene i JFF-systemet som viktigst for lokale brukere. De åpne hyttene hos Statskog har få overnattingsgjester, og her er det ikke noen krav til å skrive seg inn. Det er derfor vanskelig å beskrive brukerne av disse husværene, men de mest bortgjemte hyttene blir i all hovedsak benyttet av lokalbefolkning. I forbindelse med etableringen av vernet på Saltfjellet ble friluftslivet nøye kartlagt. Friluftsliv, naturvern og reindrift var hovedstemmene i kampen mot kraftinteressene. I disse kartleggingene ble det anslått at det var rundt 5300 overnattinger i Saltfjellet i 1979. Dersom man regner to overnattinger per utleiedøgn på jeger- og fiskeforeningshyttene, vil dette tallet ha økt til rundt 7000 i 2019.

2.2.3 Brukerundersøkelse
Midtre Nordland nasjonalparkstyre bestilte i 2017-2018 en brukerundersøkelse for verneområdene på Saltfjellet. Det ble satt ut svarkasser og skjema ved de mest brukte innfallsportene i Saltdal, Rana og Beiarn. Det skulle også settes opp ei kasse ved Tåkeheimen men dette ble ikke gjennomført da vi sleit med logistikk og oppfølging av ei slik kasse. Skjemaene ga svar på hvem de besøkende var: nasjonalitet, alder, grupper, og hvilke preferanser de har til sitt idealområde og hvor godt deres besøk i Saltfjellet samsvarer med dette. I tillegg kunne respondentene fylle inn epostadresse og svare på en grundigere etterundersøkelse. Det var 1607 utfylte kasseskjema og 241 respondenter på etterundersøkelsen.

Figur 23 Svarkasse ved Rv813 på Beiarfjellet, på stien til Tverrbrennstua. Foto: Sigrid E. Lium

I verneområdene på Saltfjellet var 67 % av de besøkende nordmenn. Den største majoriteten av besøkende var på dagstur (74 %), og en gjennomsnittlig dagsturlengde varte i nesten 4 timer. En gjennomsnittlig flerdagstur i Saltfjellet varte 4,6 dager. Halvparten av de besøkende var lokal tilhørende i Rana, Rødøy, Saltdal, Fauske, Beiarn, Meløy, Gildeskål eller Bodø, og 20 % av disse hadde hytte i området. Dette betyr at det er få førstegangsbesøkende i området. Førstegangsbesøkende er en gruppe som enkelt kan kanaliseres gjennom tilrettelegging og informasjonstiltak, og som beskrevet i kap 1.3 er det denne brukergruppen merkevaren Norges nasjonalparker henvender seg til. De fastboende har sine faste stier, hytter og fiskevann, og de fastboende sin bruk av fjellet vil i stor grad ikke la seg påvirkes av tiltak i besøksstrategien.

Å oppleve «helt spesiell natur» og «området er godt tilrettelagt med stier og turisthytter» var de viktigste motivene for å besøke Saltfjellet. De besøkende verdsatte mange fysiske tilretteleggingstiltak, spesielt de som lå i utkanten av verneområdene og tradisjonelle tiltak for å lette fremkommeligheten.

En relativt lav andel innhentet informasjon om Saltfjellet før de besøkte området. Dette henger nok sammen med at det høye tallet med lokal tilhørighet, som enten bor i en av kommunene, eller har hytte i nærheten. De som innhentet informasjon, fikk den hovedsakelig gjennom internett eller gjennom venner/slektninger/bekjente. Den foretrukne plassen å motta mer informasjon er ved innfallsportene/ parkeringsplassene,

eller på internett før avreise. Det er verdt å merke seg at forsvinnende få ønsker informasjon ute i terrenget.

At Saltfjellet-Svartisen er vernet som nasjonalpark påvirket ikke valget om å besøke området. Dette samsvarer også med den høye andelen lokale brukere. Brukerne er godt fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv, men mener at stier er dårlig merket og / eller at stiene er slitte/gjørmete enkelte steder.

Besøksstrategien foreslår at det gjøres prioriteringer både geografisk og i forhold til bruk og brukergrupper. Prioriteringer kan balansere mellom lokal/regional /internasjonal bruk, eller mellom landbruk/reindrift og tradisjonelle høstingsinteresser, eller turismeutvikling og nye aktiviteter. I dette arbeidet i besøksstrategien bør man ha et bilde av hvilke konsekvenser prioriteringene kan ha for de andre brukerne.
Besøksstrategien peker på at det fremover kan bli utfordringer mellom moderne friluftsliv og tradisjonelt friluftsliv. I dag er det et omfattende stinett, og i besøksstrategien foreslås det et omfattende arbeid med å gå gjennom stinettet, for å se på nødvendige endringer / prioriteringer i forhold til de nevnte brukergruppene.

En relativt stor andel, spesielt utenlandske brukere, hadde aldri vært på flerdagers fottur eller skitur før de kom til Saltfjellet. Dette kan være et tegn på at besøkende mangler turerfaring og utstyr til å håndtere værskifter, og risikoen for personskader øker. Det bør være et mål om at førstegangsbesøkende styres til Besøkssenter nasjonalpark Nordland for å få nødvendig informasjon og kunnskap på før de drar på flerdagers tur i Saltfjellet.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre ba NINA om å utforme noen spørsmål om rein og reindrift som en del av etterundersøkelsen (utover den standardiserte spørreundersøkelsen). Av de besøkende visste 71 % at det var aktiv reindrift i Saltfjellet før de besøkte området i 2017. Dette tallet samsvarer godt med andelen besøkende nordmenn. For mange hadde reindrift en positiv betydning for besøket. Hele 95 % mente at tamreindrift i området hadde en positiv eller svært positiv betydning. Det kom også fram at utlendinger synes dette var mer positivt enn nordmenn. Over halvparten av de besøkende så rein på Saltfjellet i løpet av sitt besøk i 2017, og 1/3 synes at dette var en svært interessant opplevelse. Dette tyder på mange møter mellom mennesker og tamrein.

Figur 24 Små bukkeflokker kan ofte vandre vekk fra hovedflokken. Disse kan man treffe på i hele området. Denne femkløveren sto en hel vår på Roparneset nedenfor Besøksenter nasjonalpark Nordland. Foto: Inge Ingvaldsen

2.3.4 Organisert friluftsliv

I verneområdene på Saltfjellet drives det noe organisert friluftsliv. Både DNT Rana og Omegn og Bodø & omegn turistforening (BOT) arrangerer organiserte fellesturer gjennom året. BOT har ca. 20 årlige fellesturer med alt fra 5 – 25 deltakere. Noen går hele Saltfjellet på langs, andre til bestemte foreningshytter.

Siden 2019 har det blitt arrangert et ultraløp langs Telegrafruta. Det startet som et testløp med 30 deltakere i 2019, deretter økt til 70 deltakere i 2020 og 2021. For kommende arrangement er det satt et tak på 100 deltakere. Nasjonalparkstyret har gitt arrangøren beskjed om at dette blir den siste utvidelsen for Telegrafruta Ultra.

Det finnes noen få bedrifter som driver organisert virksomhet i Saltfjellet. Det er også et aktivt reiselivsnettverk i Saltdal, som har som mål å øke aktiviteten i nettverket blant annet med å etablere opplevelsesbedrifter. Per nå er det ingen opplevelsesbedrifter i nettverket.

Med Svartisen i hjertet av den vestlige delen av nasjonalparken, er dette et område med lang reiselivshistorikk. På nasjonalbiblioteket på nett kan man finne digitaliserte bilder tilbake til 1880-tallet med dampbåter som ligger til kai i Engen, med turister som skal besøke Engenbreen/Fonndalsbreen. I dag er det fire lokale guider som tilbyr turer på Svartisen: Arctic Wonderlust, Beyond Limits, Meløy adventure og Svartisen AS. I tillegg har man Nordland turselskap, men de benytter seg som regel av et av de andre selskapene. Rana spesialsport gjennomfører av og til brevandringer fra Austerdalsisen.

Beyond Limits tilbyr dessuten lengre fot- / skiturer i Saltfjellet, og er for øyeblikket den største aktøren når det gjelder aktivitet- og opplevelsesturisme i området. I år tilbyr de to turer langs Telegrafruta, fire turer Norge på tvers og to turer gjennom Glomdalen i sommer. Beyond Limits har også arrangert vintertur langs Telegrafruta og èn tur Norges på tvers. I sum er Beyond Limits den største reiselivsaktøren innen verneområdene på Saltfjellet.

Utenfor nasjonalparken er det to besøkssgrotter, Sætergrotta og Grønnligrotta, hvor det tilbys guidede grotteturer.

Tidligere var det ikke lov å drive med kommersiell virksomhet i nasjonalparken, og det virker som om dette fremdeles henger litt igjen blant de som ønsker å starte opp med turistvirksomhet.

Figur 25 Beyond Limits tilbyr turen "Nordland på tvers", både sommer og vinter.

2.4 Kunnskap om reiseliv

2.4.1 Nasjonal reiselivsstrategi 2030
Reiselivet er viktig for Norge av mange grunner som f.eks.; regional utvikling, sysselsetting, verdiskaping, eksport og bærekraft. Reiselivsnæringen gir store ringvirkninger og muligheter for verdiskaping også i andre næringer. Reiselivet står nå ved noen viktige korsveier, i kjølvannet av korona, ser man i større grad en dreining fra kvantitet til kvalitet. Reiselivsnæringen i Norge gir jobb til svært mange. Sysselsettingen tilsvarte 171 200 årsverk i 2011. Det vil si 7,1 prosent av all sysselsetting. Beregninger fra World Travel and Tourism Council (WTTC) viser at den totale sysselsettingseffekten, med alle ringvirkninger, var 350 000 arbeidsplasser. Det totale konsumet var 193,9 milliarder kroner, og foreløpige tall fra SSB for 2019 viser at eksportandelen av dette er 59 milliarder. Det gjør reiseliv til Norges femte største eksportnæring.

Vår attraktivitet som reisemål er særlig knyttet til majestetiske landskap, ikoniske utsiktspunkt, vandre- og fiskemuligheter, gode forhold for ski- og vinteraktiviteter, samt fenomener som midnattssol og nordlys. Norge har også en høy score på en internasjonal ranking av nasjoner som leverer på opplevelsesturisme (adventure tourism). Allemannsretten og vår friluftslivstradisjon er vevd inn i dette bildet. Det skaper i seg selv interesse internasjonalt, samtidig som det er en sterk driver for nordmenns reiser i eget land. Det understreker behovet for å ha håndteringsevne og regimer for god besøksforvaltning, der de besøkende møter vår natur.

Det er et stort verdiskapingspotensial i naturbasert reiseliv gjennom mer bruk av guiding og tilrettelegging for ulike målgrupper, både nasjonale og internasjonale. Samhandlingen mellom institusjonene som forvalter naturen på vegne av felleskapet og reiselivsaktørene som har naturbaserte opplevelser (i vid forstand) som sitt driftsgrunnlag må styrkes, for å sikre at en videre utvikling blir bærekraftig
og ivaretar alle hensyn på en god måte

Strategien peker ut mål og retning. Verdiskaping, ringvirkningseffekter og gjestetilfredshet skal øke. Utviklingen skal samtidig bidra til attraktive lokalsamfunn med fornøyde innbyggere og klimaavtrykket skal reduseres.

Utviklingen skal være basert på FNs bærekraftsmål og regjeringens mål om det grønne skiftet.

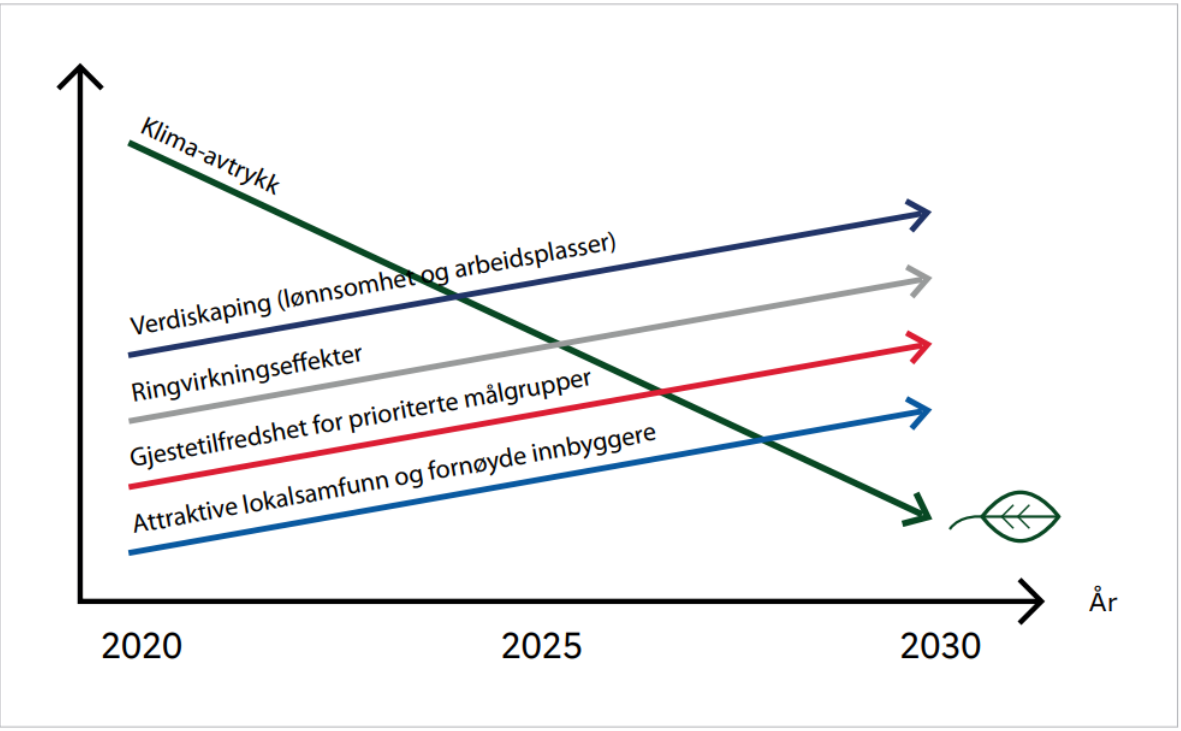

Figur 26 Norsk reiseliv fram mot 2030 (utklipp fra Nasjonal reiselivsstrategi 2030).

2.4.2 Stortingsmelding 19 (2016-2017) – Opplev Norge – Unikt og eventyrlig
Denne stortingsmeldinga er sentral i arbeidet med besøksstrategier og besøksforvaltning i verneområder.

Stortingsmeldinga sier at nasjonalparkene og andre store verneområder skal bidra til lokal verdiskaping innenfor rammene av det enkelte verneområdet. Bærekraftig bruk til reiseliv kan i mange tilfeller utøves i verneområdene uten at det kommer i konflikt med vernet.

I april 2015 lanserte Klima- og miljødepartementet en merkevarestrategi for norske nasjonalparker. Med denne strategien ønsket regjeringen å legge til rette for å få flere besøkende inn i nasjonalparkene der hvor naturen tåler det, og at kommunene kan utnytte sine muligheter til å legge til rette for miljøvennlig reiselivsvirksomhet utenfor nasjonalparkene. En god besøksforvaltning, besøksstrategier og kunnskap om verneverdier og tålegrenser vil bidra til at nasjonalparkene og andre vernede områder blir attraktive besøksmål samtidig som verneverdiene tas vare på.
Reiselivsmeldinga sier og at det ikke skal være et skille mellom kommersiell og ikke-kommersiell aktivitet i verneområder, men at type aktivitet og påvirkningen på verneverdier er det som skal være førende. Om et lokalt turlag tar 50 stykker med seg på tur, har det like stor påvirkning på verneverdier som om en guidebedrift tar med seg 50 stykker på tur.

2.4.3 Strategi for reiseliv og opplevelser i Nordland 2023 - 2027
Nordland fylkeskommune vedtok april 2023 en reiselivsstrategi for fylket. Det overordnede målet for strategien er at: «*Nordland skal være en reiselivsregion med godt forvaltede reisemål som gir en positiv merverdi for natur, kultur og lokalsamfunn. Reiselivet skal utvikle seg til å bli robust og konkurransedyktig. Dette skal bidra til grønn omstilling, attraktive lokalsamfunn og fornøyde innbyggere*». Innsatsområdene det skal

jobbes med i årene fremover er: Samferdsel og smart mobilitet, besøksforvaltning og reisemålsledelse, arbeidskraft og kompetanse, kulturturisme og sesongutvikling. Nordland fylkeskommune har siden 2018 deltatt i et pilotprosjekt om besøksforvaltning.

Besøksforvaltningsprosjektet i Nordland fylkeskommune har formulert tre hovedprinsipper for god besøksforvaltning. Disse er:

1. Bygg livskraftige lokalsamfunn! All reiselivsvirksomhet skal bidra til å bygge gode, livskraftige lokalsamfunn gjennom å ivareta både natur, kultur og lokal lønnsomhet.

2. Driv reiseliv på innbyggernes premisser! All reiselivsvirksomhet skal planlegges, utvikles og drives i et omforent lokalsamfunnsperspektiv, der innbyggerne tas på alvor.

3. Sikre forpliktende samhandling og gode løsninger! Det private og det offentlige på hvert reisemål må samhandle med hverandre i forpliktende og langsiktige løp og samtidig sikre best mulig samhandling regionalt og nasjonalt. Hvert reisemål bør ha en godt fungerende reisemålssledelse.

Nasjonalpark er ikke eksplisitt nevnt i Nordland fylkeskommune sin strategi, men klima, miljø, natur og regenerativt reiseliv har fått et mye tydeligere fokus. Strategien tar blant annet inn FNs bærekraftmål. Et poeng som også er tatt inn, som er viktig også for å lykkes med vår besøksforvaltning i verneområder, er betydningen av ansvarlig markedsføring.

2.4.6 Reiselivet rundt Saltfjellet

Reiselivet er en stor næring rundt Saltfjellet. Store turistattraksjoner som polarsirkelen, Marmorslottet, Grønnligrotta Svartisen og Saltstraumen trekker en del turister til regionen. I nasjonalparkkommunene jobbes det med å se hvordan eksistensen av en nasjonalpark kan trekke flere besøkende til deres kommuner, og da først og fremst til kommunen og ikke nødvendigvis til nasjonalparken. Sett ut i fra den besøkende perspektiv er hele Nord-Norge flott og spektakulært. Det er vanskelig å få turister med mål om Lofoten og Nordkapp til å bli i Saltfjellet-regionen lengre. Sparebanken Nord-Norge ga i 2021 10 millioner til reiselivsbedrifter i nord, i prosjektet «*En dag til*», som handler om å få turister til å bli lengre i området. Reiselivsnettverket i Saltdal fikk midler til å utvikle en turapp for sykkelstien gjennom Saltdal.

Reiselivet i Saltdal har sammen med andre reiselivsbedrifter i Salten, etablert «Saltenhygge», som skal være med å løfte reiselivet i regionen.

Det finnes overnattingssteder rundt hele nasjonalparken – åtte hoteller, 23 campingplasser, private utleiehytter samt et stadig økende antall Air BnB-enheter. Per juli 2022 er det rundt 50 AirBnB-enheter i områdene rundt Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Tidligere var Saltfjellet hotell Polarsirkelen i Lønsdal et svært viktig samling- og overnattingssted for turister som skulle besøke verneområdene på Saltfjellet. Dette har imidlertid ikke vært i ordinær drift siden 2021, og det er vanskelig å se for seg at hotellet kan komme tilbake til sin storhetstid på 70-tallet. Hotellet ligger svært sentralt mellom E6 og jernbanestasjon. Det ligger også bare noen minutter utenfor Saltfjellet landskapsvernområde og Dypen naturreservat, og ny drift på hotellet vil føre til stor

ferdsel i verneområdene. Noe av turiststrømmen som tidligere dro til Saltfjellet hotell besøker nå Saltdal turistsenter eller Nordnes kro og camping.

Graddis fjellstue er en liten «fjellstue» like nord for Saltfjellet landskapsvernområde, på grensen mot Sverige. De tilbyr både overnatting og mat, og ligger sentralt på Nordlandsruta. Rundt fjellstua finnes flere gamle furuer, som tidligere har blitt omtalt i reisemagasin, samt en gammel kjerrevei over til Sverige som kan egne seg for besøkende.

Spisesteder finnes også rundt hele Saltfjellet, men med unntak av Nordnes Kro og Camping i Saltdal er det får som satser på lokal mat som kan assosieres til nasjonalparken. Nordnes derimot, har en stor satsning på lokal mat, og tradisjonsmat.

Saltfjellet blir lite brukt i markedsføring av reiseliv og produkter, men både polarsirkelen og Svartisen er begreper som blir mye brukt i markedsføringssammenheng. Det er særlig Polarsirkelen som er «brandet» for denne regionen.

I Rana har man i stor grad brukt «Polarsirkelen» som begrep, og man finner både Polarsirkelen skole, Polarsirkelen lufthavn, Polarsirkelen hotell, etc. Mens man på vestsiden finner mange referanser til Svartisen, som for eksempel Svartisen Apartments, Svartisen dykkeklubb og Svartisens rike, for å nevne noen. Bruken av Saltfjellet som merkenavn begrenser seg til reindriftas Saltfjellet Reinprodukter som selger reinkjøtt.

Ved Engenbreen finner vi Brestua som tilbyr både mat og overnatting, og hvor det planlegges en satellitt under Besøkssenter nasjonalpark Nordland, samt at kaiområdet ved Engen har utviklet seg til en liten suvernirbutikk. I og rundt Engenbreen er det mange små bedrifter som har etablert seg, som for eksempel de som driver skyssbåten over fjorden.

Krokstrand er et kjent stoppested for veifarende som kjører over Saltfjellet. I forbindelse med ny E6 gjennom Randalen fikk Krokstrand et ansiktsløft, med hvileplasser for tungtrafikk, ladestasjoner, bobilparkering, lekestativer, tilrettelagte turstier og toalettanlegg. Krokstrand Fjellpark har og etablert et «Høyt & Lavt»-anlegg (klatrepark), og skal framover satse på helårs reiseliv med guidede turer inn i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Det skal også lages en stor informasjonstavle om turer i området, hvor nasjonalparkstyret skal bidra med informasjon.

Beiarn Lodge øverst i Beiardalen har satset på skiopplevelser i spektakulære fjell mellom Saltfjellet-Svartisen og Láhko nasjonalpark.

I sum er det mange aktører som driver med reiseliv i og rundt verneområdene på Saltfjellet. Det er ligger likevel et stort potensial til å utvikle dette videre med fokus på samarbeid på tvers av kommuner og bedrifter. En annen viktig brikke i dette arbeidet er å få Nordland fylkeskommune, SJ og andre som driver med offentlig kommunikasjon, til å sette opp ruter som gjør det mulig å reise rundt i regionen med buss, tog, hurtigbåt og ferger.

2.5 Kunnskap om nåværende bruk

2.5.1 Reindrift
I verneområdene på Saltfjellet drives det aktiv samisk reindrift hele året. Saltfjellet reinbeitedistrikt benytter alle verneområdene på Saltfjellet. Noen av verneområdene, blir benyttet hele året, mens andre områder blir brukt som sesongbeiter. Alle verneforskriftene har som formål å ta vare på det samiske naturgrunnlaget.

Saltfjellet reinbeitedistrikt er 5600 km² stort. Rundt halvparten av arealet ligger i verneområder som forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. I tillegg benytter Hestmannen-Strandtinden reinbeitedistrikt de sørvestlige delene av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, sør for Svartisen. Saltfjellet reinbeitedistrikt er det største distriktet i Nordland og har et øvre reintall på 3500 individ. Saltfjellet har gjennom all tid vært et viktig område for reindrift og samisk naturbruk. Noe de utallige samiske kulturminnene viser. Foruten områder i Skjerstad/Saltstraumen og vestlige områder i Meløy/Gildeskål er distriktets beiteareal sammenfallende med verneområdene på Saltfjellet (samt Láhko nasjonalpark). De ulike siidaandelene i distriktet er gjerne spredt, i forsøk på å fordele beitepresset i de ulike sesongene. Noe som resulterer i spredt beiting i store deler av Saltfjellet-området. Fra et besøksstrategi-perspektiv betyr det at hele Saltfjellet må vurderes som et område hvor det er forventet at det går rein på beite.

Figur 27 Kalvmerking på Ljøsenhammeren like nord for Gåsvatnan landskapsvernområde. Foto: Johan Rova

De svenske samebyene Svaipa og Semisjaur-Njarg kan etter grensebeiteloven beite mellom Junkerdalen, E6 og Virvassdalen i perioden 1. juli til 31. august. De kan også stå lengre utover høsten til brunsten er ferdig, men det må da være i enighet med norsk reindrift.

Både Ildgruben og Balvatn reinbeitedistrikt har beiterett rett utenfor verneområdene på Saltfjellet, øst for Rana- og Saltdalselva, og det hender at rein fra tilgrensende distrikt blander seg med «Saltfjellrein».

Om vinteren er de østlige delene av Saltfjellet med tørt høyfjellsklima, og de vestlige delene, nært kyst, viktigst for reinen. Her har den stort sett tilgang på beiter som ikke er nediset. Likevel vil man vinterstid kunne støte på rein i alle verneområdene på Saltfjellet.

Kalvingslandet er det mest kritiske området for reindrifta i Saltfjellet. Her er det svært viktig at reinen får ro, og at den bli lite utsatt for forstyrrelser før og etter kalving. Det viktigste kalvingslandet i Saltfjellet er mellom Bjellåga og Stormdalsfjellet (Figur 29 Vårbeiter / kalvingsland i Saltfjellet. Områder med tett avstand mellom striper er de viktigste kalvingsområdene). og strekker seg som ei tunge nordover helt mot Børvasstindan, utenfor verneområdene i nord. I kalvingsområdene vil forstyrrelser i mai og juni være svært negativt, og i verste fall gå på bekostning av reproduksjonen, som igjen går ut over næringa og kulturen reinen representerer. I de siste årene har det vært en økning i antall løse hunder. Selv om de færreste jager rein, vil de likevel være en stor forstyrrelse. Reinsimlene ser ikke forskjell på en «snill» hund som ikke jager rein, og en potensiell fiende. Alle hunder er underart av ulv, og vil ha lukt og lyd som skremmer rein, uavhengig av hvor godt oppdratt de er.

Statsforvalteren i Nordlands reindriftsseksjon og forskning utført av Nibio viser mange likhetstrekk mellom halvtamrein på Saltfjellet og villrein, når det kommer til forstyrrelser og unnvikelse av mye besøkte områder. Simler på våren er særdeles sårbare, og kan ha en lang flukt fra mennesker og inngrep. Dette kan i verste fall gå på bekostning av kalv / kalving, og i denne tiden må reinen ha mest mulig ro. Ved forstyrrelser etter kalving, kan simlene legge på flukt slik at de forlater kalven, som ikke vil klare seg alene. Saltfjellet er et populært utfartsområde på våren. Lange skiturer på vårføre, med sollys langt ut over kveldene, er noe mange forbinder med Saltfjellet. Disse turene legges ofte til Søndre Bjellåvatn. Dette populære fiskevannet ligger tett inntil kalvingslandet i Saltfjellet. Her er det en vesentlig interessekonflikt mellom friluftsliv og reindrift. Dette er vanskelig å regulere all den tid det er allemannsrett i området. De som besøker Saltfjellet i denne perioden lar seg heller ikke styre av tilrettelegging og kanalisering, da de fleste skal besøke Søndre Bjøllåvatn for å fiske på isen. I informasjon og kommunikasjonsarbeid er det viktig å jobbe med å få frem områdets sårbarhet i mai og juni. På denne måten kan man oppmuntre besøkende til å ta nødvendige forhåndsregler, og eventuelt velge andre områder av nasjonalparken som er mindre sårbare.

I Figur 28 Fluktrespons for åtte GPS-merkede simler i kontakt med turfølge i mai. Isfiskere hadde fisket på Stor-Rosnavatnet. Kart utarbeidet av Nibio v. Svein Eilertsen.kan man se bevegelsen til åtte simler i starten av mai (Junkerdal nasjonalpark). Pilene viser reinens fluktrespons etter møte med isfiskere med løse fuglehunder på Stor-Rosnavatnet. Simlene hadde løpt en distanse i fra 9 til rundt 14 km i løpet av et døgn. En slik flukt vil kunne være fatal for kalven, enten ved at den ble skilt fra simla, eller ved energitap. Det er også interessant å merke seg at simlene begynte å trekke ut av området når de merket at noen nærmet seg kalvingsområdet. Det resulterte i at fiskerne aldri observerte disse reinene, og kunne derfor ikke ha forutsetning for å skjønne at de hadde forstyrret rein. I flere tilfeller kan man høre om friluftsutøvere som har vært i områder som er viktige for reinen, men siden de ikke har observert rein så mangler forståelsen for dette.

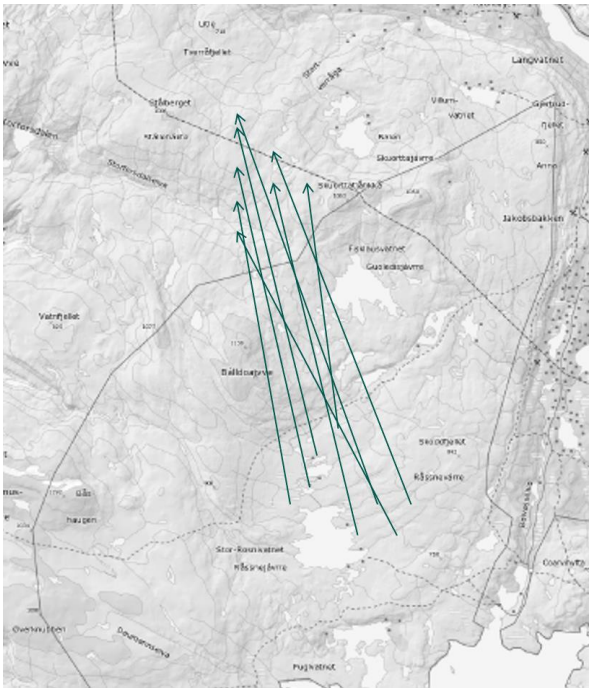

Figur 28 Fluktrespons for åtte GPS-merkede simler i kontakt med turfølge i mai. Isfiskere hadde fisket på Stor-Rosnavatnet. Kart utarbeidet av Nibio v. Svein Eilertsen.

Melfjordloftan og Glomdalen er også definert som vårbeiter. Mens Melfjordloftan er såpass utilgjengelig at ferdsel ikke ser ut til å kunne bli ei utfordring med det første, ser man i større og større grad at Glomdalen med Pikhågan blir et populært turmål. Denne økningen inn mot Pikhågan bør overvåkes og eventuelt må man se på tiltak for å bremse ferdselen inn i dette området på forsommeren. Generelt er dette et fjellområde som er svært sårbart for slitasje og forstyrrelser, og det er ikke ønsket å legge til rette for ferdsel i dette området. Utfordringa er at Pikhågan blir en forlengelse av stien inn til Marmorslottet. Siden det er økt ferdsel og interesse for Marmorslottet, vil også flere besøkende trekkes innover Glomdalen mot Pikhågan.

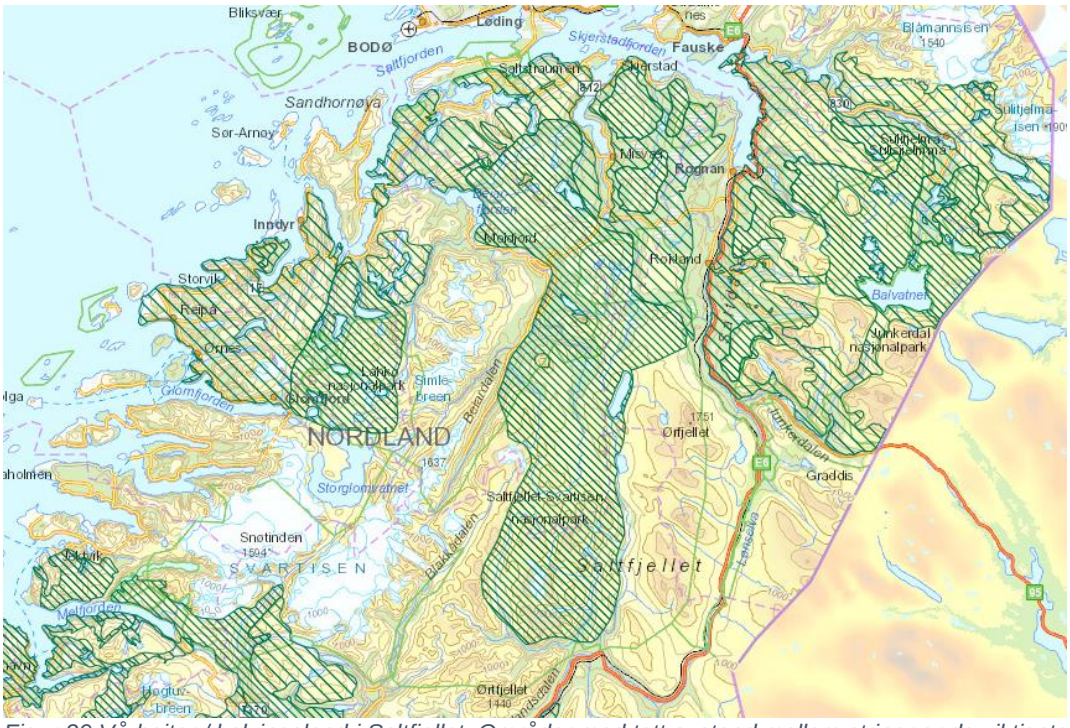

Figur 29 Vårbeiter / kalvingsland i Saltfjellet. Områder med tett avstand mellom striper er de viktigste kalvingsområdene.

Reinen beiter seg ut av kalvingslandet, og utover sommeren benyttes hele nasjonalparken, og i mindre grad landskapsvernområdene. Om høsten trekker reinen mot vinterbeitene i øst og nord, og vil da berøre alle verneområdene på Saltfjellet.

Under brunstperioden om høsten er også reinen sårbar mot forstyrrelser. Reinen er helt avhengig av rolige områder for å få gjennomført en vellykket parring. I motsetning til kalvingslandet som er relativt konsentrert, er høstbeitene og brunstområder spredt over hele Saltfjellet.

Landskapet vest for Svartisen blir i liten grad benyttet av reindrifta (unntatt Melfjordloftan). Økt tilrettelegging til Engenbreen og Tåkeheimen vil derfor ha liten negativ konsekvens for det samiske naturgrunnlaget.

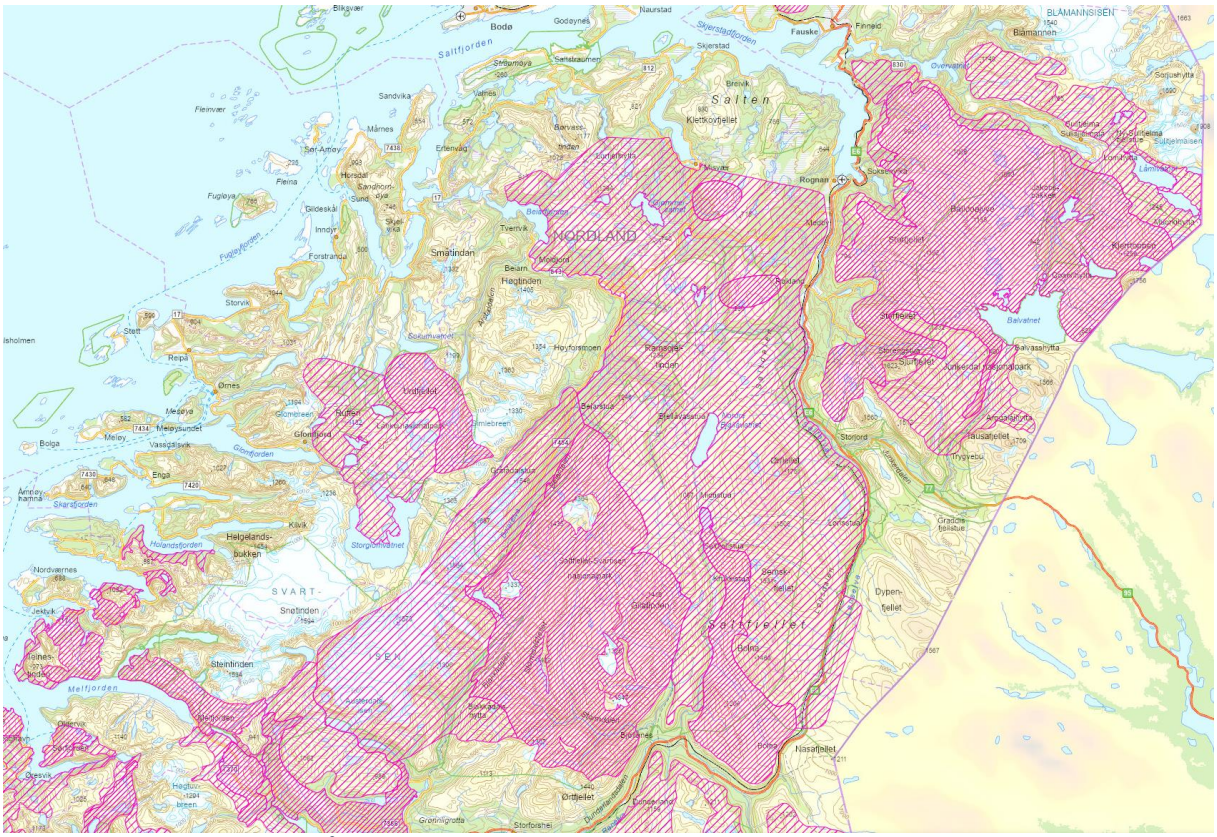

Figur 30 Høstbeiter/brunstområder. Hele Saltfjellet benyttes om høsten.

Vinterbeiter kan også være kritisk for reinen. Særlig i år med beitekriser vil ro under vinterbeiting være avgjørende for hvor vidt simla bærer frem kalv eller ikke. Beitekriser kan løses med støtteforing, og da er det også viktig at reinen ikke blir unødig forstyrret i områder hvor den fores. Saltfjellet reinbeitedistrikt er flink til å informere om hvor det står rein, og hvor de ønsker at folk styrer unna i slike perioder. Dette er informasjon som nasjonalparkstyret og besøkssenter nasjonalpark Nordland kan gjøre tilgjengelig for enda flere.

Figur 31 Vinterbeiter. Særlig i år med beitekriser vil ro under vinterbeiting være avgjørende for hvor vidt simla bærer frem kalv eller ikke. Beitekriser blir ofte løst ved støtteforing

2.5.2 Landbruk

Deler av Saltfjellet benyttes også til landbruk. I sør, den del som tidligere var Storlia naturreservat, beiter både storfe og sau, mens i nordre deler av nasjonalparken og Gåsvatnan landskapsvernområde beiter det tidvis mye sau. I de nordligste delene av Gåsvatnan landskapsvernområde beiter det også geit i korte perioder om året. Dette er med på å gi landskapet en spesiell karakter. Vesterlisætra ligger i Sørdalen, helt i nordgrensa til Gåsvatnan landskapsvernområde. Per i dag er det ikke drift på denne, men det kan ikke utelukkes at dette også er status i fremtiden. Drift på denne sætra vil bety relativt intensiv beiting innover Sørdalen, og det kan også gjøre området mer utilgjengelig i form av grinder og gjerder.

Beitende storfe i gamle Storlia naturreservat har ført til stor slitasje på stier i området. Sammen med DNT Rana og Omegn ønsker nasjonalparkstyre å se på muligheten for å klopplegge disse stiene, men siden vi er usikre på hvor vidt de vil bli ødelagt av storfe, skal dette testes ut på en kort delstrekke hvor vi vet det ferdes en del storfe.

Forskrifta for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark åpner ikke for å regulere beiting.

2.5.3 Lokal bruk

Lokalt blir områdene på Saltfjellet brukt til rekreasjon, og den lokale bruken skiller seg ikke nevneverdig fra øvrige besøkende. Tradisjonelt friluftsliv og høstingsfriluftsliv er den viktigste lokale bruken rundt Saltfjellet. Saltfjellet er rikt på bær, og det er lange tradisjoner for å sanke særlig multebær på fjellet om høsten. Dette utøves også primært av lokal- regionalbefolkning. Den lokale bruken er mer spredt i tid og rom. Der tilreisende kommer primært på sommeren, er den lokale bruken hele året. Om vinteren er det mest ferdsel inn og ut fra hytteområder som; Lønsdal, Trollhaugan, Beiarfjellet og Stabbursdalen, men rundt påske og utover våren kommer tilreisende i større grad inn i området, med utgangspunkt i de sentrale innfallsportene.

Den lokale brukeren er vanskelig å styre, og det vil heller ikke være hensiktsmessig. De som bor, har hytte, eller annen tilknytting til områdene vil fortsette å bruke Saltfjellet som før. Enten om det er småviltjakt, storviltjakt, bærturer, fotturer, skiturer eller mer ekstreme

friluftsaktiviteter som grotting, skikjøring og klatring. Besøksstrategien tar høyde for at deres bruk fortsetter som før (med unntak hundesleder og kite i Saltfjellet landskapsvernområde), da man ikke kan se at denne bruken forringer områdene, og at mål og strategier først og fremst retter seg mot fremtidig besøk og besøkende som lar seg styre. Det er viktig å understreke den nasjonale reiselivsstrategiens målsetting om å skape attraktive lokalsamfunn og fornøyd lokalbefolkning. Derfor må mål og strategier i besøksstrategien tilpasses dette nasjonale målet.

En del lokale brukere har hytter i området, og går ofte dagsturer med utgangspunkt i egen hytte. Disse vil i stor grad ha egne stier og veier, og lar seg sjeldent lede av merking og tilrettelegging.

Reindrift er beskrevet, men i tillegg har man samisk naturbruk som strekker seg ut over reindrifta. Muligheten for å bruke områdene til samisk kultur er forankret i verneforskriftene.

2.5.4 Høstingsfriluftslivet
Jegere, fiskere og sankere har i lang tid strømmet til Saltfjellet på grunn av fjellets naturlige rikdommer. Dette er derimot en gruppe brukere som ikke lar seg styre gjennom en besøksstrategi. De følger viltet, fisken og multebærmyrene. Det ligger derimot stor makt i markedsføring av områdene, og man ser stor effekt av at gode fiskehistorier kommer på trykk. Det er viktig at aktører rundt Saltfjellet ikke markedsfører områder som kan føre til stor belastning på verneverdier. For eksempel ligger det et fjellrevhi nær Strájdasjávrre hvor fjellreven ikke får ut valper, trolig på grunn av at fiskevannet har blitt godt kjent i isfiskemiljøer, og fører til at det er mye besøkt i den mest kritiske perioden for fjellreven.

Besøksstrategien vil ikke i seg selv innskrenke allmennhetens rett til høstingsbasert friluftsliv da dette er hjemlet i verneforskrifta. I områder der dette kommer i konflikt med verneverdier, er det viktig å poengtere at nasjonalparkforvaltningas hovedoppgave å ivareta verneverdier. Dette gjelder all type ferdsel og aktivitet i nasjonalparken.

Ansvarlig markedsføring er viktig også i denne sammenheng.

2.6 Sammenstilling av kunnskapsgrunnlaget
Saltfjellet-Svartisen er et stort og komplekst system av ulike naturtyper, økosystemer, arter, verneformer, næringsvirksomheter og ikke minst friluftsliv og friluftslivsformer. De fleste verneområdene på Saltfjellet ble opprettet i 1989, og gjennom 30 år med forvaltning, og utvidelse i 2020 har vi stor kunnskap om de ulike verneområdene og bruken av disse.

Figur 32 Ruinene etter Gilastua. Foto: Geocaching.com

3. Mål og strategiske grep

3.1 Mål for besøksforvaltningen

Hovedmålet for besøksforvaltninga i verneområdene på Saltfjellet skal være å sikre og ivareta verneverdiene og verneformålene på Saltfjellet. Det er verneverdiene som utgjør besøks- og opplevelsesverdiene og gjennom å ta vare på disse, vil verneområdene være attraktive besøksmål både i dag og i fremtida. Dette vil gi verdiskaping i tid og rom.

Delmål:

- Etablere startpunkter i samsvar med Miljødirektoratets veileder M-417 «Innfallsporter» på Storvollen, Lønsdal, Storjord (pågående prosess), Beiarfjellet og Tollådalen.
- Etablere enkle startpunkter på Graddis fjellstue, Bolna, Blakkådalen, Russånes og Inner-Russånes.
- Oppdatere og lage ny informasjon på strategisk viktige informasjonspunkter: Nordland nasjonalparksenter, Fisktjønna, Polarsirkelsenteret, Krokstrand, Røssvoll, Storjord i Beiarn og Beiarstua.
- Etablere utkikkspunkt på Engenbreen
- Gi besøkende gode opplevelser i nasjonalparken uten at dette bidrar til nevneverdig økning i tilrettelegging.
- Gjøre besøksforvaltninga mer enhetlig og systematisert i hele området, og bidra til mer attraktive lokalsamfunn og fornøyd lokalbefolkning.
- Bidra til økt verdiskaping i lokalsamfunnene rundt Saltfjellet, gjennom god samhandling med næringsaktører, brukere og kommuner.
- Gjennom kanalisering, tilrettelegging, informasjon og ansvarlig markedsføring skal besøksstrategien sørge for å kanalisere besøkende bort fra sårbare områder for dyreliv til ulike tider på året
- Beholde øvre Blakkådalen, Glomdalen og øvre deler av Stormdalen som naturområder uten tilrettelagte stier. Dagens stier gjennom Blakkådalen og Glomdalen kan merkes, men det skal ikke medføre økt behov for tilrettelegging.
- Unngå aktiviteter i viktige kalvingsområder for rein. Samtidig informere om, og øke forståelse, for reindrift, arealbruk og samisk kulturutøvelse i fjellet.
- Ikke bygge nye turistforeningshytter i Saltfjellet.

3.2 Strategiske grep

For å nå målene for besøksforvaltninga skal økt ferdsel kanaliseres til ytterkantene av nasjonalparken og områder som tåler økt besøkstrykk. Det skal utarbeides informasjon som øker forståelsen av verneverdiene på Saltfjellet. Det må også utformes informasjon som gjør besøkende bedre rustet til å velge rett tur, eller turmål ut fra egne forventinger, ønsker, kompetanse/erfaring og fysisk form. Det skal også lages temainformasjon som vil være å finne på de ulike innfallsportene.

3.2.1 Kanalisere ferdsel

Økt ferdsel i verneområdene på Saltfjellet skal kanaliseres til allerede brukte stier og stinett. Besøkende som vil gå lange turer i fjellet henvises primært til Nordlandsruta, Telegrafruta samt de allerede veletablerte turistforeningsstiene i verneområdene.

I Saltfjellet er det et omfattende stinett med over 440 km med merkede stier. I enkelte områder går stier parallelt gjennom samme fjellområde, og noen stier går gjennom sårbare naturområder med fjellrevhi, kalvingsland og rovfuglreir. Ingen av stiene benyttes i et slikt omfang i dag at det truer naturverdier i området, men økt besøk vil i fremtiden kanaliseres til de stiene hvor vi vet naturverdiene tåler det. De merkede stiene klassifiseres i to kategorier:

Kategori A) Fremhevede stier i merkevaren for Norges nasjonalparker
Kategori B) Viktige for lokale brukere

A-stier skal markedsføres sammen med nasjonalparken, og man skal kunne forvente en økning i besøket langs disse stiene. Dette er stier som vil bli synlig på merkevarekart som igjen brukes i brosjyrer, nettside og informasjonsplakater. Det er også stier som skal anbefales av informasjonssentrene rundt nasjonalparken. Det forventes økt trafikk på disse stiene. Ved enden av disse stiene skal det i alle tilfeller være startpunkter med hovedplakater og temaplakater. Det skal skiltes til disse stedene fra riksvei og fylkesvei. A-stier vil sammenfalle med de foreslåtte innfallsportene, og områder som tåler økt bruk.

B-stier eksponeres i liten grad og vil kun være synlig på turkart. Disse stiene tilrettelegges med mål om å tilfredsstille lokale brukere (mindre behov for tilrettelegging pga færre brukere). Det vil si dagens nivå av tilrettelegging. Det er ikke ønskelig at ferdselen langs disse stiene skal øke, og det skal ikke skiltes til disse fra vei. Det vil heller ikke settes opp informasjon om verneområdene på startpunktene til disse stiene. Disse skal heller ikke markedsføres i særlig grad. Kategori B-stier kan merkes i terrenget, for å unngå at manglende merking fører til slitasje.

Innen denne besøksstrategien ønsker vi at det sees nærmere på kategori B-stier, om hvor vidt de tjener formålet for lokalbefolkning eller om lokalbefolkning heller vil benytte seg av de tyngre tilrettelagte kategori-A-stiene. Denne jobben må gjøres sammen med lokale brukere og eiere av stinett, og krever en god dialog og samhandling. Med å dele stiene inn i to kategorier håper vi at oppnår bedre kvalitet og forutsigbarhet, samt at man unngår økt ferdsel i sårbare områder.

Stien gjennom Blakkådalen kan merkes, men det vil ikke bli gitt tillatelse til klopper og bruer. Det er et delmål at de øvre delene av Blakkådalen og Stormdalen skal være villmarksområder uten noen form for tilrettelegging. Tillatelsen til å bygge sikringshytte ved Blakkådalshytta gjelder fremdeles, men det er ikke ønskelig at et nytt bygg her skal bli et besøksmål i seg selv.

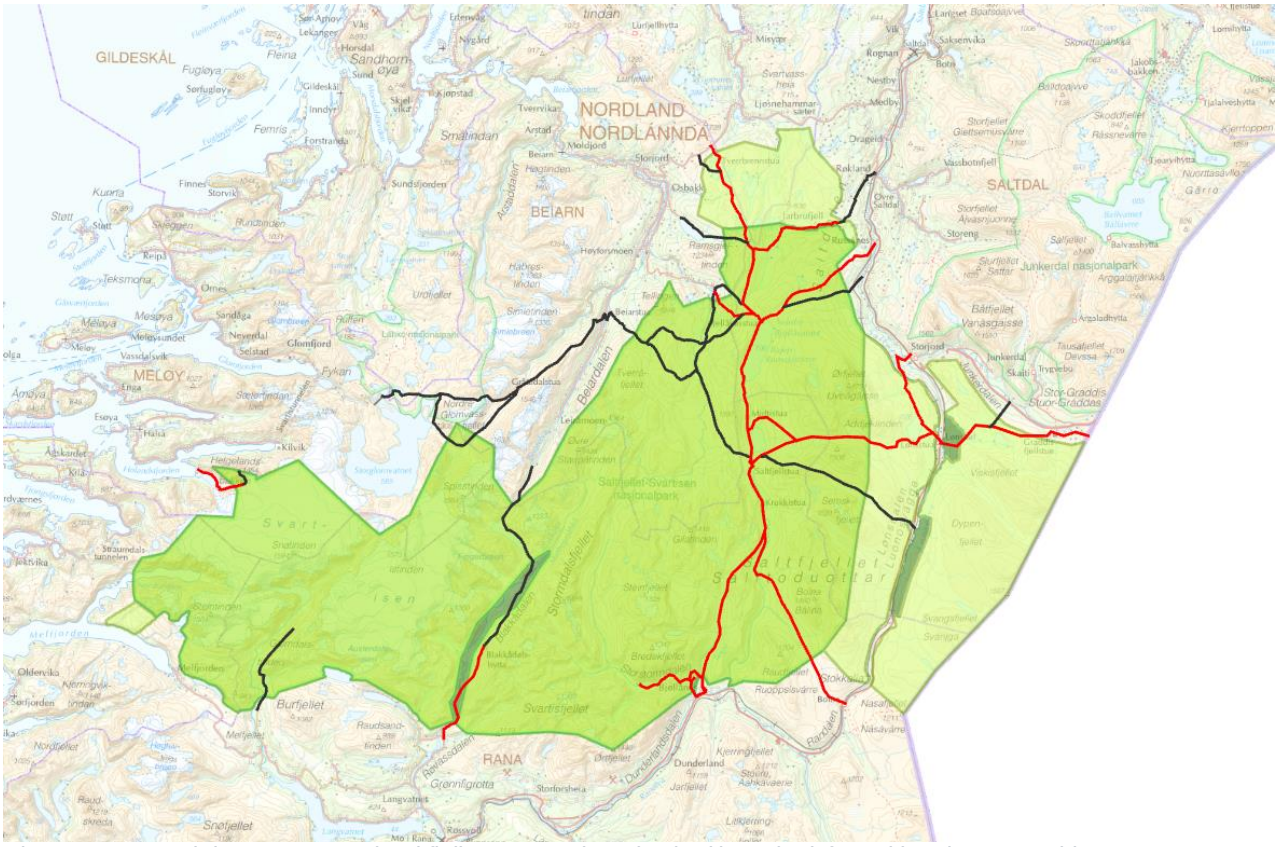

Figur 33 Kart med dagens turruter i Saltfjellet. Kategori A-stier (rødt) markedsføres i brosjyrer, nettsider og annet informasjonsmateriell. Kategori B-stier (sort) tilrettelegges for lokalbefolkning, men utgår fra informasjonsmateriell om Saltfjellet. Ansvarlig markedsføring tilsier at disse stiene ikke bør markedsføres for et bredt publikum.

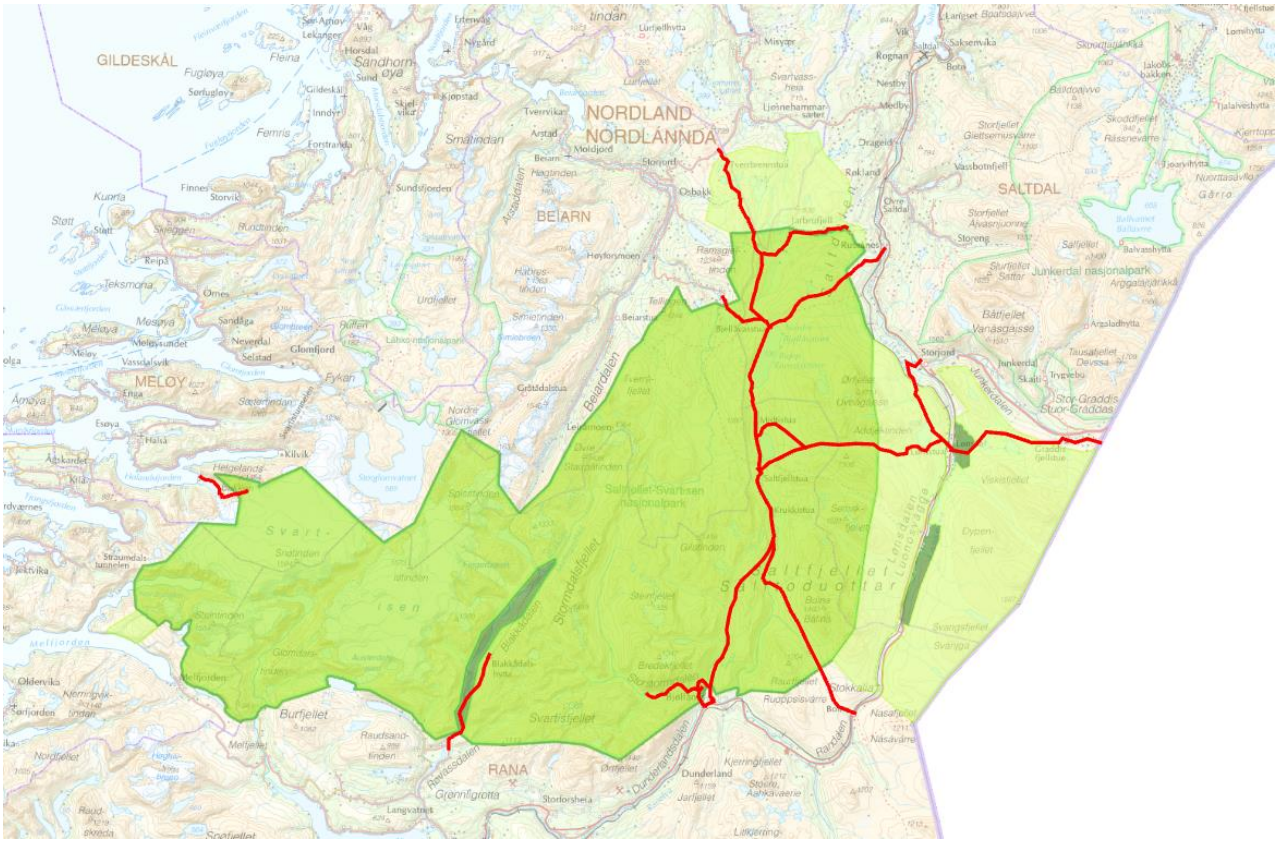

Figur 34 Kun A-stier blir tatt inn i merkevarematerielle og i markedsføringa av verneområdene på Saltfjellet.

I tillegg til det store sammenhengende stinettet i øst, er det også noen kortere dagstur-stier. Stien fra Engenbreen til Tåkeheimen skulle i opprinnelig forvaltningsplan ikke merkes. Dette går vi nå bort fra og anbefaler merking i samsvar med befaringsrapport. Det skal benyttes bautamerker, som vises godt, også i tåke. Økt ferdsel i dette området sees på som uproblematisk opp mot verneverdier, men det bør gjøres tilretteleggingstiltak på stien utenfor nasjonalparken for å lede bort vann.

I Tollådalen kan det tilbys kulturhistoriske vandringer med Dållågådden Villmarkscamp som utgangspunkt. Her er det allerede satt opp informasjonsplakater som viser ulike samiske kulturminner i området. Vandringer mellom Beiarfjellet og Tollådalen kan være gi gode opplevelser for de som vil gå på fjelltur, uten å bevege seg over like store avstander som Telegraf- og Nordlandsruta. Det er knyttet litt usikkerhet til hvor lenge Dållågådden villmarkscamp vil bestå, men de plakatene som er satt opp i området, vil fremdeles være der. Fra Tollådalen skal besøkende kanaliseres forbi Djupvatnet til Nordre Bjøllåvatn (A-sti), og det skal settes opp god informasjon om reindriftas kalvingsområde. Resten av stinettet mellom Tollådalen – Saltfjellstua – Beiarstua - Tverrådalen blir B-sti. Hvis man lykkes med kanaliseringa vil vi i neste besøksstrategi vurdere om resten av dette området blir A-sti, men det forutsetter at folk unngår området i kalvingstid.

Fra Beiarfjellet kan man velge lengde på tur etter form og erfaring. Med det foreslåtte A-stikartet kan besøkende gå fra Beiarfjell til Tollådalen, Røkland, Russånes, Lønsdal, eller helt over til Rana, som i sum gir mange muligheter. Fra dagsturer til ukesturer gjennom hele Saltfjellet. Man kan også velge å gå nordover mot Lurfjellhytta og komme ned i Åseli- eller Falkflogdalen. Dette området inngår ikke i besøksstrategien for Saltfjellet, da dette er utenfor vårt mandat og fokusområde, men er likevel viktig å ha med seg i arbeidet med innfallsport på Beiarfjellet.

Besøkssenter nasjonalpark Nordland tar besøkende med på geopoetiske vandringer fra Storjord, opp langs Kjemåga, over til Lønsdal stasjon. Stien ble merket om i 2022. Det kan også merkes en avstikker opp på Kjemånasen. I forbindelse med «Ministerhaugen» er det etablert et lite minnested for Per Addes innsats for Saltfjellet. Vi ønsker at dette stedet også kan ha informasjon om Ministerhaugen, og en visualisering av området dersom det hadde blitt neddemt i henhold til de planene som forelå. Stedet skal knytte Lønsdal og Storjord, kunst og natur tettere sammen. Dette er også en viktig dokumentasjon av den spesielle vernehistorikken Saltfjellet.

Fjellgårdene som besøksmål utvikles videre med eiere av gårdene. Nasjonalparkstyret ønsker å heve kvaliteten på den tilrettelegge rundturløypa, Bredekrunden, med gode og trygge bruer, utbedre stier, særlig i liene ned mot Tespa og flere klopplengder. Det bør utformes informasjon om fjellgårdene og den historiske bruken av området. Det er tidligere bevilget midler til Helgeland museum for denne jobben. Det er også en styrke om fjellgårdene kan benyttes i pedagogiske sammenhenger gjerne samarbeid mellom forvaltning, museum, grunneier og nasjonalparksenter.

Figur 35 Bredek fjellgård. Foto: Inge Ingvaldsen

Marmorslottet har blitt en av Helgelands største turistattraksjoner. Frem til utvidelsen av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark har Marmorslottet ligget i Fisktjønna naturreservat, forvaltet av Statsforvalteren i Nordland. Etter utvidelsen har den vestlige delen av Marmoslottet havnet innenfor nasjonalparken. Områdene ovenfor Marmorslottet, Glomdalen / Pikhågan, er svært sårbart på grunn av sitt karst- og grottelandskap, derfor vil vi ikke ta initiativ til tilrettelegging som kan øke besøket inn i dette området. Vi vurderer at merket sti i seg selv ikke øker besøker, og at denne fremdeles kan merkes. Erfaringer fra Solvågtind viser mer slitasje uten merket sti. Det er viktig at området ikke benyttes i markedsføringskampanjer, eller andre aktiviteter som kan medføre stor økning i besøket. Typiske aktiviteter som ti-på-topp og Ranatrasken, kan medføre stort besøk. Erfaringer fra Finnkonnakken i Sjunkhatten nasjonalpark, viser en femdobling i trafikken, og som vedvarer som besøksmål når toppen er tatt ut av ti-på-topp. Statsforvalteren i Nordland har laget en forvaltningsplan for Fisktjønna naturreservat, som er ganske tydelig på at de ikke ønsker å gjennomføre tiltak som øker ferdselen inn til Marmorslottet. Stiene i området blir B-stier, og vi vil samarbeide med Statsforvalteren om å tilrettelegge innfallsport på Fisktjønna.

Rana regnes som et av kjerneområder for grotter i Norge. Grotter er en sårbar naturtype oppført på den norske rødlista for naturtyper. All ferdsel påvirker grottene, og vi ønsker at grotting kanaliseres til besøksgrottene: Setergrotta og Grønnligrotta. Disse er allerede preget av intensiv bruk, og ved å kanalisere besøkende som vil oppsøke grotter hit, kan man bevare andre og mer sårbare grotter. Nasjonalparkstyret har i sin høringsuttalelse til forvaltningsplan for Fisktjønna naturreservat, anmodet Statsforvalteren i Nordland med å ta opp arbeidet med å utforme en handlingsplan for grotter. Sammen med Statsforvalteren vil vi utarbeide informasjonsplakater som skal stå like innenfor åpningen i de sårbare grottene som ikke skal besøkes.

3.2.2 Innfallsporter

Rundt Saltfjellet foreslås det å etablere/oppgradere informasjonspunkt og startpunkt i forbindelse med stikart og delmål i kapitlet over. Med utgangspunkt i A-stiene pekes det i retning ni startpunkter til Saltfjellet. Det foreslås to nivåer på startpunktene.

De som skal følge Miljødirektoratets veileder M-417 «Innfallsporter»:

- Storvollen, Lønsdal, Storjord, Beiarfjellet og Tollådalen

Og de litt enklere startpunktene hvor man kun setter opp hovedplakat for nasjonalparken (og tilgrenset verneområde).

- Graddis fjellstue, Bolna, Blakkådalen, Russånes og Inner-Russånes.

Der hvor innfallsport-veilederen brukes skal også startpunktet ha minimum to temaplakater. Alle skal ha en temaplakat om reindrift. Disse startpunktene vil derfor få et økt fokus og få en tyngre tilrettelegging enn de øvrige.

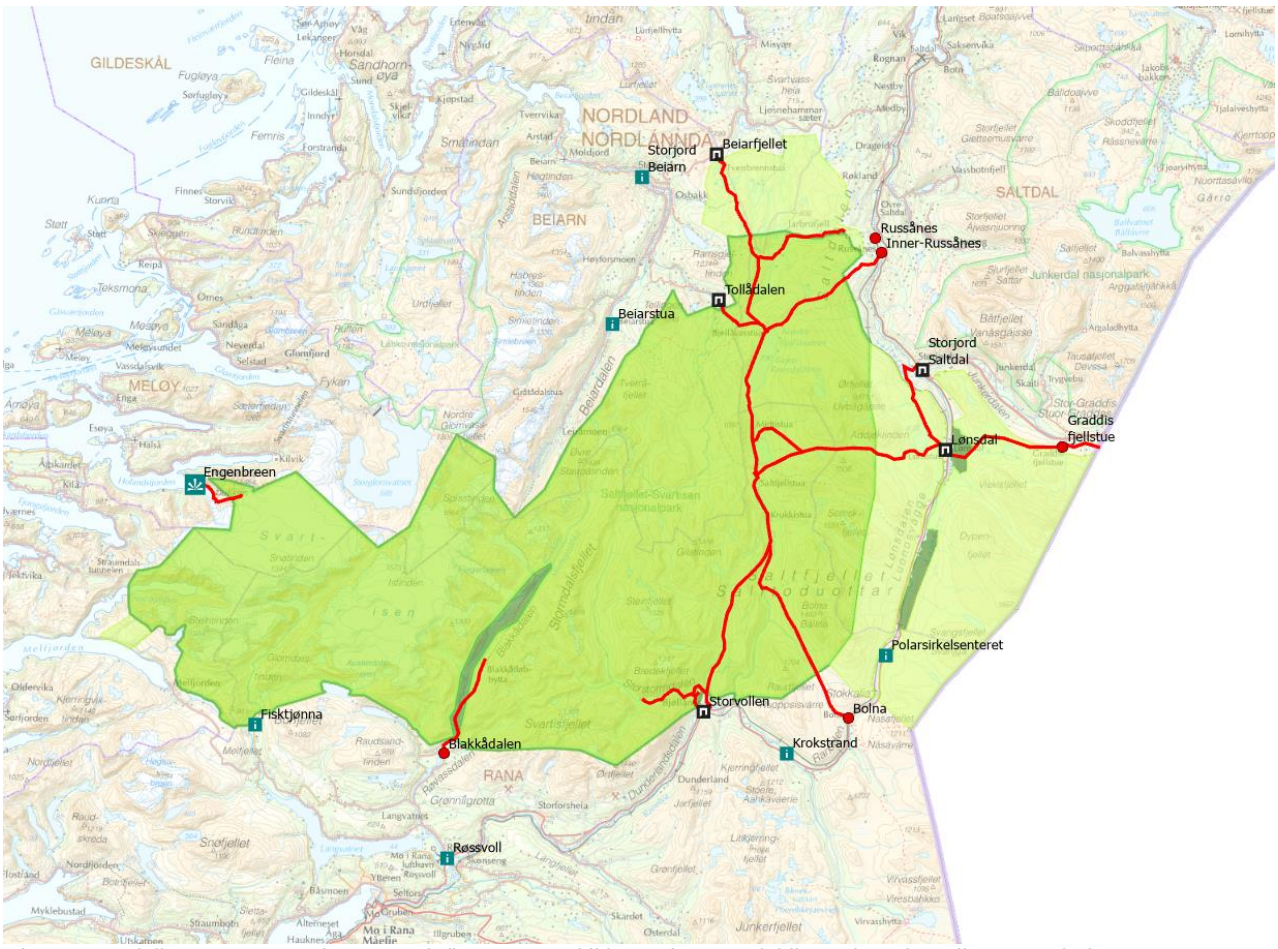

Figur 36 Innfallsporter. Engenbreen er definert som utkikkspunkt. Portalskiltene henviser til startpunkt hvor Miljødirektoratets veileder M-417 skal følges. Informasjonspunktene er markert med en «i». Mindre startpunkt vises med en rød runding.

Storglomvatnområdet er et «perifert» startpunkt til Saltfjellet. Dette området behandles forbindelse med besøksstrategien til Láhko nasjonalpark. Det er hensiktsmessig at det også informeres om Saltfjellet-Svartisen ved den fortrukne innfallsporten ved Láhko.

I tillegg til startpunktene er det tenkt å ha informasjonspunkter på strategisk viktige steder, hvor vi vet at vi når ut til mange besøkende: Engenbreen (Satellitt Brestua),

Besøkssenter nasjonalpark Nordland, Krokstrand, Beiarstua/Tverrådalen, Røssvoll, Polarsirkelsenteret og Storjord i Beiarn. Denne listen er ikke uttømmende, men dette er punkter som nasjonalparkstyret vil prioritere å jobbe med. Informasjonspunktene skal i tillegg til å ha en hovedplakat, ha relevante temaplakater.

I besøksstrategiprosessen har det blitt foreslått tre aktuelle utsiktspunkter: på Melfjellet, Myken og Beiarfjellet. Vi behandler ikke disse som utkikkspunkt etter innfallsport-veilederen, men mer som et ønske om å sette opp portaler med utkikk mot nasjonalparker. Veilederen legger opp til at utkikkspunkt skal være store besøksmål i seg selv, noe som ikke er tenkt i denne sammenhengen. Tidligere er det skrevet at det ikke skal sees på nye installasjoner i besøksstrategien, men vi mener at disse portalene ikke vil påvirke bruken av nasjonalparkene. Hovedpoengene med portalene er å gi gode opplevelser av nasjonalparken på avstand, og samtidig gi Rødøy større eierskap til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Engenbreen er løftet opp som utkikkspunkt etter høringsinnspill fra Meløy kommune. Her skal også veilederen fra Miljødirektoratet benyttes for å hente inn mulighetsstudier, forprosjektering og detaljprosjektering. Det er viktig at Meløy kommune finner en langsiktig løsning for parkeringsproblematikken før nasjonalparkstyret iverksetter denne prosessen.

Under er grov skisse for hvordan de ulike innfallsportene skal fasiliteres med informasjon og andre servicetilbud. Uthevet skrift er startpunkt der Miljødirektoratets innfallsport-veileder skal benyttes.

Engenbreen:
- **Utkikkspunkt – gjennomføre mulighetsstudie**
- Informasjonspunkt: Hovedplakat(er), temaplakat om Svartisen, Tåkeheimen, informasjon om Láhko
- Det skal være en langsiktig løsning for parkeringsproblematikken før prosessen starter opp.

Beiarfjellet:
- Mulighetsstudie jfr. veileder om innfallsporter. Forslag:
    - Startpunkt ved DNT-sti over til Tverbrennstua
    - Portalskilt i nedstigninga mot Beiarn
    - Informasjonsrom/informasjonspunkt på Storjord – om nasjonalparken(e), nasjonalparkkommunen Beiarn, verneverdier, reindrift og friluftsliv.

Tollådalen
- Mulighetsstudie jfr. veileder om innfallsporter – kanalisere besøkende mot Djupvatnet og Nordre Bjøllåvatn
- Informasjonspunkt: hovedplakat, temaplakat om reindrift, egen om kalvingsland, kulturminner, samisk inspirert.
- Toalettfasiliteter sees i sammenheng med informasjonsrom på Storjord i Beiarn

Lønsdal
- Mulighetsstudie jfr. veileder om innfallsporter

- Startpunkt – etablere ny parkeringsplass, se på toalettløsninger og kartlegge besøksflyt i området. Etablere en bålplass ved Lønselva? Portalskiltet til Dypen naturreservat skal plasseres ved hengebru før man går inn i naturreservatet.
- Informasjonspunkt – hovedplakat, temaplakat om reindrift, Nordlandsruta, og kortere turer i området (geopoetisk vandring til Storjord, samt tur i Dypen).
-

Storvollen
- Mulighetsstudie jfr. veileder om innfallsporter
- Startpunkt: Hovedplakat, temaplakat om reindrift, Bredekrunden, friluftsliv generelt, telegrafruta
- En del fasiliteter finnes, men ansvaret må fordeles.

Storjord Saltdal
- Pågående arbeid med mulighetsstudier i forbindelse med Junkerdalsura naturreservat og Junkerdal nasjonalpark.
- Øke Storjord sin attraksjon og legge til rette for turistbesøk, slik at flere bruker Storjord som stoppested istedenfor avkjørsler langs E6 over Saltfjellet.
- Gi informasjon om verneområdene på utsiden av Nordland nasjonalparksenter for veifarende, som passerer når senteret er stengt.
- På sikt kan det være aktuelt å bygge et tårn – formålet er å komme over tretoppene, slik at man får en opplevelse av naturverdiene i området (Kjemåga, Solvågtind og Ølfjellet) rett ved E6, og gir en stoppeffekt som får besøkende inn på nasjonalparksenteret.

Røkland
- Ingenting fysiske tiltak i denne besøksstrategien. Utrede mulighetene for å etablere innfallsport i forbindelse med jernbane.

Russånes
- Startpunkt – hovedplakat

Inner-Russånes:
- Startpunkt – hovedplakat
- Temaplakat om Telegrafruta
- Forutsetter grunneiers tillatelse

Graddis fjellstue:
- Startpunkt: Hovedplakat. Informasjon om Nordlandsruta skal finnes på stedet. Dette sørger Nordlandsruta-prosjektet for.
- Allerede etablert infrastruktur.

Bolna
- Startpunkt: Hovedplakat og temaplakat om reindrift.

Blakkådalen
- Startpunkt: Hovedplakat

De uthevede startpunktene skal skiltes fra vei med brune nasjonalparkskilt. Det er og ønskelig at flere av startpunktene skal kunne nås med kollektivtrafikk. Det er et sterkt

ønske fra mange aktører å få gjenåpnet Bolna stasjon, som vil gi stor verdi for besøksforvaltninga på Saltfjellet. Hvis det blir aktuelt bør Bolna fremheves som startpunkt.

3.2.3 Besøkssenter nasjonalpark Nordland
Besøkssenteret er både informasjonspunkt om alle de fem nasjonalparkene i Midtre Nordland, og er et startpunkt for både Saltfjellet-Svartisen og Junkerdal nasjonalpark. Storjord og besøkssenter nasjonalpark Nordland skal utvikles i årene som kommer. Sommeren 2024 åpnet en ny helt ny nasjonalparkutstilling.

Det er etablert en satellitt for Besøkssenter nasjonalpark Nordland på Brestua ved Engenbreen. Det er satt av et eget rom i Brestua til dette formålet. Fokuset her vil bli mot den vestlige delen av nasjonalparken, og det marine verneområdet i Nordfjorden. Besøkssenter nasjonalpark Nordlands naturveiledere skal besøke satellitten på Brestua i løpet av sommerhalvåret.

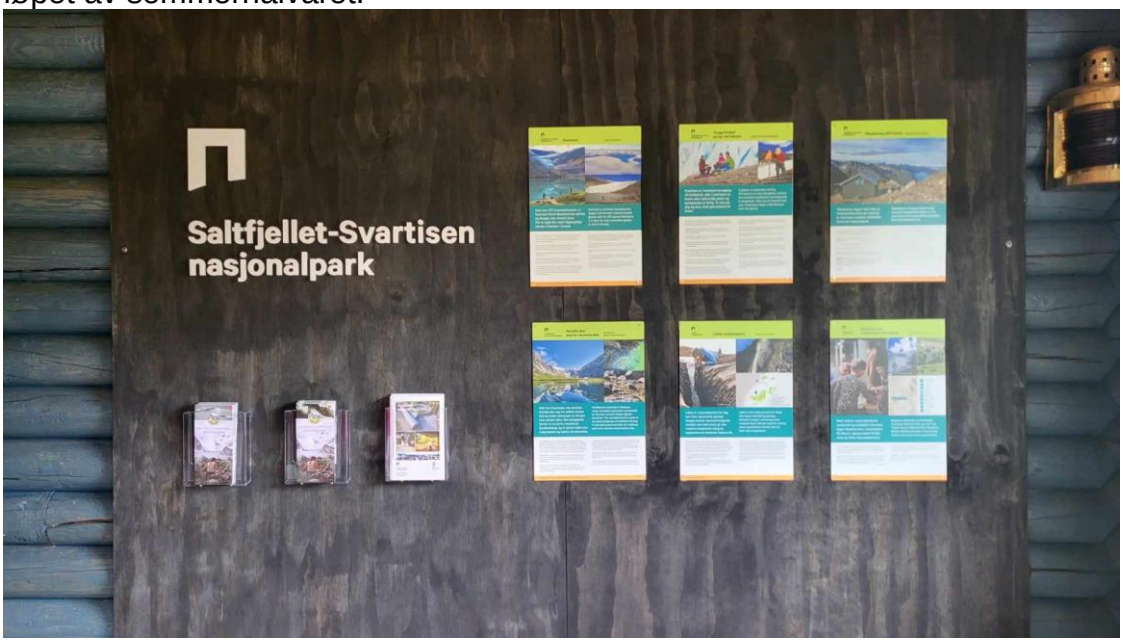

Figur 37 Satellitt Brestua. Her skal det inn en hovedplakat etter besøksstrategien er godkjent. Foreløpig temaplakater om; Svartisen, trygg ferdsel, Tåkeheimen, Nordfjorden, Besøkssenter nasjonalpark Nordland og Láhko. Foto: Espen Maruhn

Nasjonalparkforvalterne har bidratt aktivt i utforming av ny nasjonalparkutstilling og satellitt, og sørger for at informasjon og utforming blir i tråd med besøksstrategiarbeidet og målene som er satt.

I tillegg til de fysiske utstillingene jobber nasjonalparkforvalterne kontinuerlig med samarbeidsprosjekter sammen med besøkssenteret. Disse skal videreføres. Særlig viktig har nasjonalparkkonferansen «Velkommen Inn» vist seg å være, for å samle reiseliv, offentlige aktører, oppsyn, frivillige organisasjoner, grunneiere og nasjonalparkforvaltning. Denne konferansen skal fortsette.

3.2.4 Polarsirkelsenteret
Ved Polarsirkelsenteret kreves det prosess og handling for å nå hovedmålet med å sikre og ivareta verneverdiene og verneformålene på Saltfjellet, ved Polarsirkelsenteret. Høsten 2022 ble det arrangert en dugnad for å rive ned og rydde opp i vardebygginga.

Det vil også settes opp temaplakater som informerer om forbudet og hvorfor det ikke er tillatt. Det er også ønskelig å sette opp varsomhetsplakat om vardebygging. Dette gjennomføres uavhengig av besøksstrategien.

Figur 38 Tempelhøyden – før rydding. Foto: Inge Ingvaldsen

Figur 39 Tekst formet av stein – før og etter varderivedugnad. Foto: Inge Ingvaldsen

Siden midten av 90-tallet er det gjort flere ulike forsøk på å informere om vardebygging med skilt. Både forbudsskilt og informasjonsskilt. Informasjonen har fokusert på både landskapsverdier og kulturminner, uten at man kan se at dette har gitt noen nevneverdig effekt. For å forhindre at nye områder blir tatt i bruk, og at det brytes løs ny stein til varder, har Statskog Fjelltjenesten årlig gått over området og revet varder på slutten av turistsesongen. Informasjonen har vært malplassert på området, og det blir gjort et nytt forsøk med å rydde opp i alle vardene og sette temaplakater ved inngangen til vardeområdet.

Det er tydelig at disse mjuke tiltakene i form av informasjon og skilt ikke har fungert til nå. Det er dessuten vanskelig å nå ut med informasjon siden majoriteten av besøkende er internasjonale turister som kommer langveisfra. Polarsirkelsenteret har tilbudt seg å gå over området hver dag, og informere om forbudet.

Det har tidligere blitt sett på et samarbeidsprosjekt mellom flere aktører i området, om å forsøke å kanalisere turistene bort fra «vardeområdet» ovenfor Polarsirkelsenteret, og heller ta i bruk områdene mellom jernbane og E6. Nasjonalparksenteret har foreslått å lage en natursti på etablert grusvei, med muligheter for formidling, samtidig som at de gir besøkende en aktivitet i området somt kan erstatte trangen til å bygge varder. Som et prosjekt i besøksstrategien skal det jobbes videre med å se på hvordan polarsirkelen kan tilrettelegges på en måte, som gjør at man unngår den omfattende vardebygginga øst for Polarsirkelsenteret. Det er også et mål om at tiltakene skal bidra til å vekke nysgjerrigheten til de besøkende, og på den måten kanalisere flere gjester inn på Besøkssenter nasjonalpark Nordland.

I tillegg til de utfordringene som allerede må løses ved Polarsirkelsenteret, jobber nå BaneNor med å gjenåpne togstasjonen, som vil skape ytterliggere ferdselsutfordringer som må løses. Gjennom arbeidet med besøksstrategien har nasjonalparkstyret signalisert at man heller ønsker at Bolna skal gjennoppstå.

3.2.5 Vinterkanalisering

Verneområdene på Saltfjellet er populære gjennom hele året, men ulik bruk krever ulike områder. Vi mener at Nordlandsruta og Telegrafruta byr på fine opplevelser i alle sesonger, og at det derfor også vinterstid fokuseres på disse i denne besøksstrategiperioden, også vinterstid. Her er det ingen behov for tilrettelegging. Begge turløypene vil kunne bringe vinterbrukerne inn til for eksempel Søndre Bjøllåvatn.

I dag er vinterbruken av Saltfjellet lite kanalisert, men de fleste skigåerne benytter seg av det samme turløypenettet om vinteren som på sommeren. Med E6 over fjellet erfarer vi at turgåere har mulighet til å sette bilen ved en av de mange parkeringsplassene over fjellet, og gå ut derfra. Mengden vinterbrukere er derimot langt færre enn sommerbrukere, og at det derfor ikke utgjør noe stort problem på vinteren. Det er likevel populære fiskevann som ligger ved kjente fjellrevhi og i nærheten av viktige kalvingsområder, og man tror at lengre opphold på isen i verste fall kan forårsake mislykket yngling hos fjellrev.

På Beiarfjellet kjøres det opp 26 km med langrennsløype med tråkkemaskin. Halvparten av denne løypa er innenfor Gåsvatnan landskapsvernområde. Skiløypa på Beiarfjell har blitt et populært tilbud vinterstid, og man ser denne brukes, ikke bare av Beiarværinger, men folk fra hele regionen. Beiarn kommune har signalisert at de ønsker å bygge et servicebygg tilknyttet skiløypa på Beiarfjell. Dersom det kommer opp et servicebygg ved skiløypa blir dette et mye brukt utfartsområde på vinteren. I forbindelse med revisjon av verneforskriftene på Saltfjellet har også Beiarn kommune ønsket å utvide løypa til Tollådalen. Innspillet kom etter at ny forskrift var bestemt, og det kom en ny høring om å lage ei skiløype i nasjonalparken. Både Statsforvalteren i Nordland og Miljødirektoratet tilrådte å ikke åpne for dette, og forskrifta ble ikke endret.

Figur 40 Skitur på Beiarfjellet. Etter snøfall blir løypene fort borte. Foto: Inge Ingvaldsen

På Trollhauan i Saltdal tråkkes det opp løype inn mot Reinosthelleren og Gohøla med snøskuter. Det har vært et ønske fra kommunen å utvide denne ned mot Røkland slik at den kan kobles sammen med lysløypa og gi en rundtur tilbake til Trollhauan (Figur 41 Eksisterende løyper - rødt, omsøkte utvidelser – svart). Vi mener at det kan åpnes opp for å utvide løypa (må behandles i nasjonalparkstyret), men det bør gjøres en jobb i forkant. Aktuelle aktører: kommune, forvaltning, grunneier, reindrift må bli enige om hvor det skal merkes, og eventuelt hvordan det skal evalueres. I tillegg må informasjon, merking og tilgjengelighet, også utenfor verneområdet, forbedres betraktelig. Per i dag finnes det lite eller ingen informasjon om skiløypene i området, og det er lite forutsigbarhet i når løypene tråkkes. Med økt kvalitet på skiløypa fra Trollhauan gir dette, sammen med skiløypa på Beiarfjell, et godt skitilbud i og rundt Gåsvatnan landskapsvernområde. Disse løypetraseene bør også inngå i informasjonsmateriell om verneområdene på Saltfjellet. Slik at de får en kanaliserende effekt og kan bidra til å trekke folk bort fra mer sårbare områder.

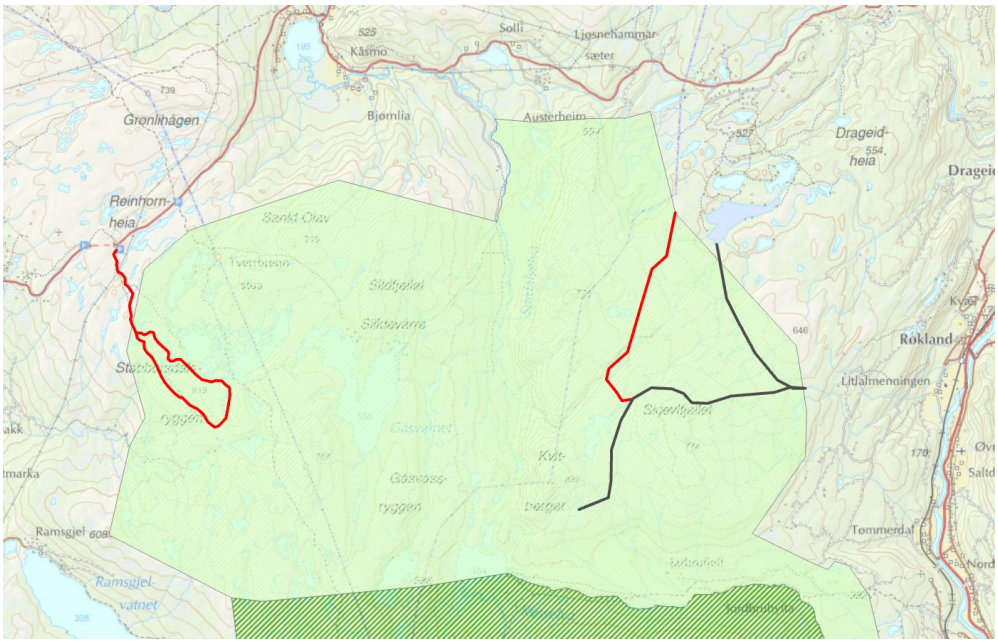

Figur 41 Eksisterende løyper - rødt, omsøkte utvidelser – svart. Rundturen i øst kan testes ut i en femårsperiode for å høste erfaringer. Vi ser ikke helt formålet med avstikkeren sørover, utover å ta i bruk enda større fjellområder.

Saltdal kommune har også, sammen med Lønsdal II hytteforening, spilt inn et ønske om å tråkke skiløyper mellom Lønsdal og Golan, samt Lønsdal og Kjemåvatn. Begge disse løypene er omsøkt, og avslått i påvente av besøksstrategien. Begge løypene vil gå ut fra et område med stor konsentrasjon av hytter, og et område som er relativt mye brukt fra før. Skiløypa til Golan vil i stor grad følge E6 og jernbane, og vil i liten grad påvirke verneverdiene i området. Reindrifta opplyser derimot at dette vil gjete reinen sørover til enden av gjerdet.

Hver for seg vil ikke oppkjøring av nye skitraseer påvirke verneverdier og forringe naturkvalitetene i områdene, men i sum vil alle de omsøkte skiløypene utgjøre forstyrrelser for vilt, særlig rein, som enkelte år vil ha krevende vintre. Besøksstrategien åpner for at man kan teste ut løypa til Kjemåvatnet som en prøveordning, men at dette må gjøres i tett samarbeid med reinbeitedistriktet. Det må avklares på forhånd hva som skal prøves ut, hvor lenge og hvordan det skal måles.

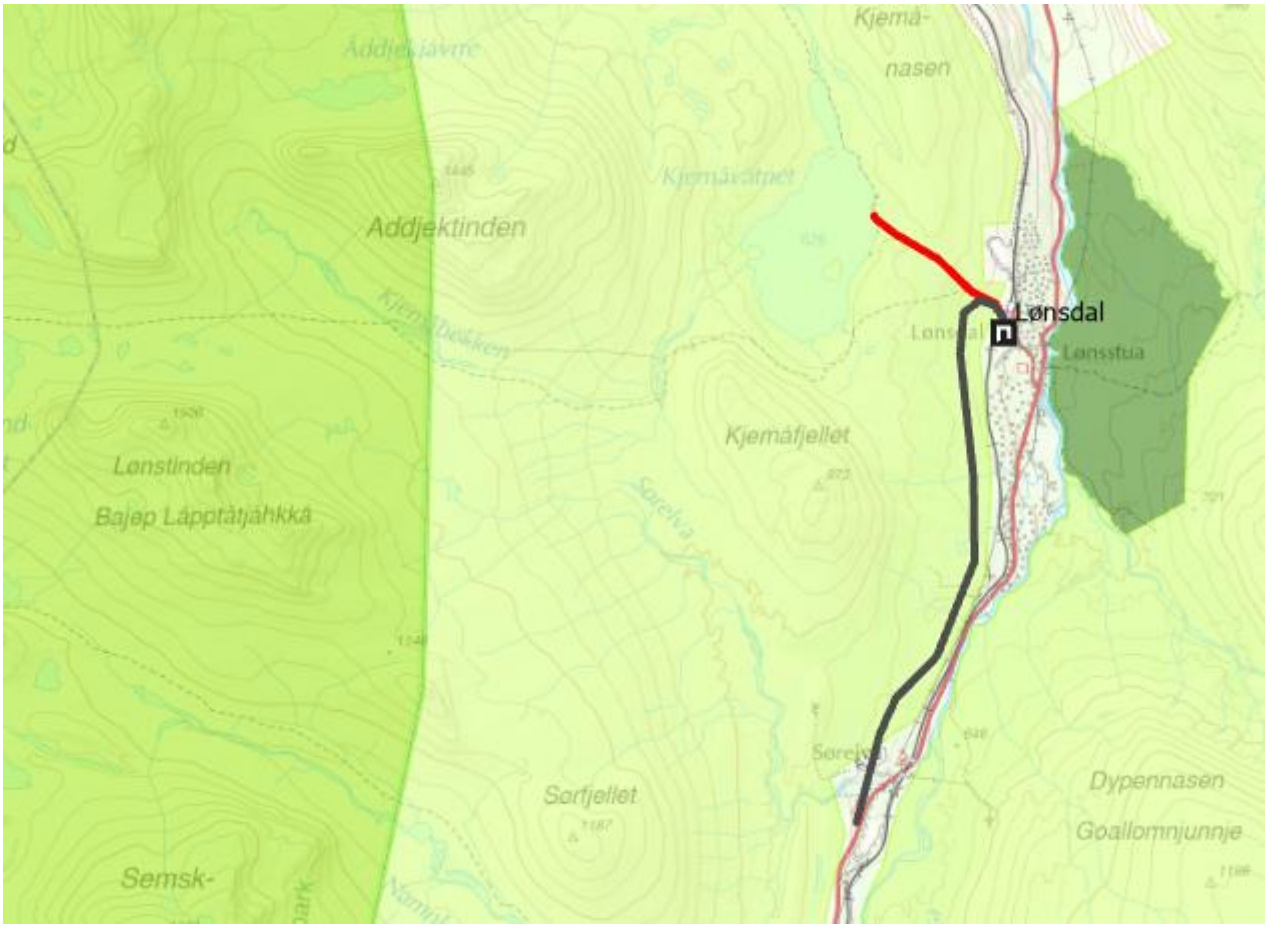

Figur 42 Omsøkte skiløyper i Lønsdal. Besøksstrategien åpner for at det gjennom en prøveordning kan åpnes for å preparere skiløype til Kjemåvatnet.

I øvrige deler av verneområdene på Saltfjellet vil det ikke være aktuelt å tråkke opp skiløyper, men det er mange topper som benyttes av frikjørere. Turgåere på fjellski går praktisk talt hvor de vil i de østlige delene. I Svartisen-området er det toppturer som er mest aktuelt, men også skiturer mellom Holmvatnet og Tåkeheimen.

Som et ledd i å lykkes med kanaliseringa fra Tollådalen til Nordre Bjøllåvatn foreslås det at man gjennomfører en prøveordning med merking av skiløypa, for å unngå at folk går innover Tollådalen på vårskiføre.

Bruk av hundespann kanaliseres til A-stiene (områder). I Saltfjellet landskapsvernområde betyr dette at det kun er lov å benytte hundespann på Nordlandsruta. Biotopvernet sier at ferdselsformer som ikke skjer til fots må ha særskilt tillatelse dersom dette kan forstyrre fjellrev eller påvirke dens livsbetingelser, innen biotopvernområdet for fjellrev. Vi vurderer vil falle innenfor dette, og at hundekjøring må behandles strengt frem til retningslinjer blir beskrevet i forvaltningsplan (eks. tidsbegrensning, områdebegrensning, antallsbegrensning, m.m.).

3.2.6 Reindrift

Verneområdene på Saltfjellet er helårsbeiter for tamrein. Saltfjellet reinbeitedistrikt ser store utfordringer med nasjonalparker, på grunn av økt tilrettelegging og flere turgåere. De største utfordringene er særlig vårturer som gjerne går inn mot reinens kalvingsland.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har på generelt grunnlag tatt kontakt med Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet om hvor vidt verneforskriftens hjemmel

til å regulere ferdsel, kan bvenyttes i kalvingsland. Klima- og miljødepartementet har i brev datert 7. mai 2024 svart: «Departementet utreder nå temaet og vil komme tilbake til forvaltningsmyndighetene med veiledning. Dette kan også omfatte veiledning om kanalisering av ferdsel. Vi vil tilby Sametinget konsultasjoner om veiledningsmateriale». På denne måten sørge for at reinen får ro i kalvingsperioden, som igjen gir en økt robusthet utover sommer, høst og ikke minst påfølgende vinter.

Dette kan igjen gi muligheter for økt tilrettelegging og kanalisering av besøkende i ytterkantene av området, samt langs Telegraf- og Nordlandsruta.

Innenfor skravert område i kartet under (figur 39) skal det ikke legges til rette for aktiviteter som kan medføre økt ferdsel mellom 15. april til 15. juni Området er på 718 km² og vil gi rein et stort område, mer eller mindre med fravær av mennesker, i den viktige kalvingsperioden.

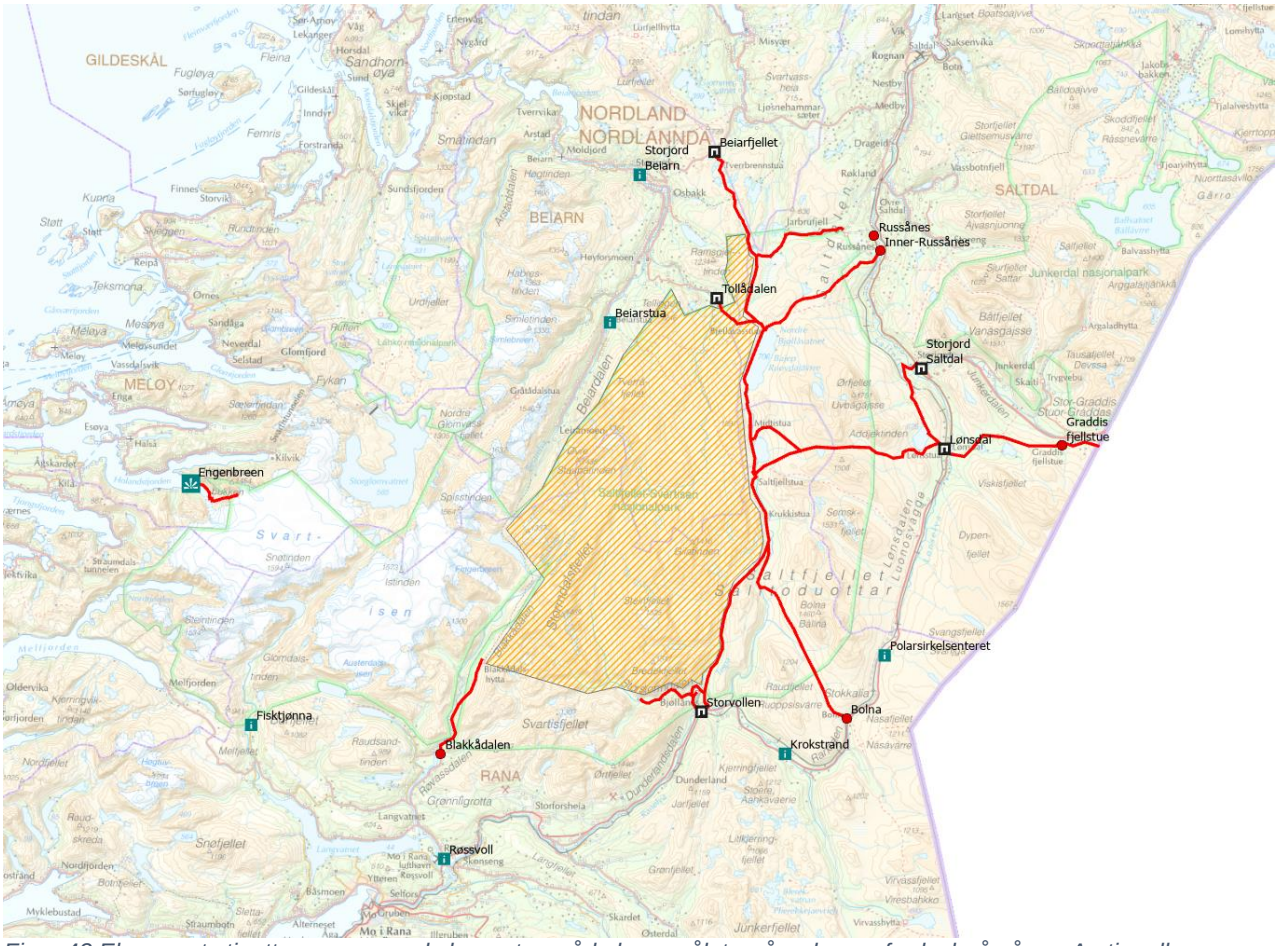

Figur 43 Eksponert stinett sammen med skravert område hvor målet er å redusere ferdsel på våren. A-sti mellom Tollådalen og Nordre Bjøllåvatn tilrettelegges for å kanalisere besøkende langs denne stien. Denne vil også vintermerkes, for å unngå at skigåere går sørover i Tollådalen på vårskiføret.

Reindrifta vil også få bedre driftsforhold dersom man lykkes med kanaliseringa som foreslått. Da vil flere folk oppholde seg i kategori A-stiene, mens relativt store fjellområder vil være ukjent for nye besøkende. Lokale brukere vil fremdeles kunne bruke eksisterende stier og parkeringsplasser, men ifølge reindrifta er det færre problemer knyttet til lokale brukere. De er mer kjent med reindrift og de hensyn som må tas i møte med rein.

3.2.6 Kommersiell bruk og reiseliv
Den kommersielle merkevaren for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark kan tas i bruk av lokale bedrifter som på sitt vis har tilknytting til nasjonalparken eller randsonen, men må høre hjemme i én av de ni kommunene i Midtre Nordland. Det forutsettes at de bedriftene som eventuelt bedriver aktiviteter i disse områdene har tett dialog med forvaltningsmyndighet. Organisert ferdsel som utgjør en mulig fare for å skade verneverdier må ha tillatelse. Besøksstrategien vil ikke trekke opp linjer for hva som regnes inn under dette, da det må forankres i en forvaltningsplan.

Nasjonalparkstyret skal fortsette å ta en del i nasjonalparkkonferansen «Velkommen inn» som er en viktig møteplass for reiselivsbedrifter, offentlige aktører og frivillige.

4. Tiltaksplan (kan endre seg til ferdig besøksstrategi)

Beskrivelse av tiltak	Pri	Finansiering	Samarbeidsaktører	Hvem gjennomfører?	Når?
Kartlegginger					
Sårbarhetskartlegging Nordlandsruta	1	Kartleggingsmidler	Konsulent	MNNPS	2025
Sårbarhetskartlegging Telegrafruta	1	Kartleggingsmidler	Konsulent	MNNPS	2025
Bevaringsmål stislitasje Telegrafruta	1	Tjenestekjøp	Statskog Fjelltjenesten	MNNPS	2025
Bevaringsmål stislitasje Nordlandsruta	1	Tjenestekjøp	Statskog Fjelltjenesten	MNNPS	2025
Overvåke Svartisen med timelaps	1	Tjenestekjøp	BNN/Meløy kommune	BNN	2024 →
Røkland som innfallsport	2	Egeninnsats	BOT, Røklandmiljøet, BaneNor?	MNNPS	2026
Kartlegge kategori B-stier	2	Egeninnsats	Turistforeningene, Fjelltjenesten	MNNPS	2026
Kartlegge muligheter for å regulere ferdsel i kalvingsland	2	Egeninnsats	Statsforvalteren i Nordland	MNNPS	Utført
Informasjon					
Opprette nettside	1	Driftsmidler	Nettrakett	MNNPS	2025
Lage informasjonsbrosjyre	1	Miljødirektoratet	Miljødirektoratet	MNNPS	2025
Samarbeid om informasjon om verneverdier – eget prosjekt med BOT	2	Tiltaksmidler	BOT	MNNPS	2025
Informasjonspunkter Polarsirkelsenteret, Krokstrand, Storjord (Beiarn), Beiarstua, Røssvoll, Engenbreen (Satellitt), Nordland nasjonalparksenter	1	Tiltaksmidler	BNN, kommuner, lokale foreninger. grunneiere	MNNPS/BNN	2024 →
Minnested Ministerhaugen	3	Tiltaksmidler	AZ, kommune, friluftsråd, Statskog	MNNPS/AZ	2026

Hovedplakater	1	Tiltaksmidler	BNN	Ses i sammenheng med informasjonspunkt-startpunkt	2025 →
Temaplakater	1	Tiltaksmidler	BNN	Ses i sammenheng med informasjonspunkt-startpunkt	2025 →
Grotteinformasjon	1	Tiltaksmidler	Statsforvalteren i Nordland		2025
Fysisk tilrettelegging					
Innfallsport – Utkikkspunkt Engenbreen	1	Tiltaksmidler	Styringsgruppe	MNNPS	Når Meløy har avklart parkering
Innfallsport – mulighetsstudie Lønsdal	1	Tiltaksmidler	Styringsgruppe	MNNPS	2025
Innfallsport – Mulighetsstudie Storvollen	1	Tiltaksmidler	Styringsgruppe	MNNPS	2025
Innfallsport – Mulighetsstudie Beiarfjellet	2	Tiltaksmidler	Styringsgruppe	MNNPS	2026
Innfallsport – Mulighetsstudie Storjord	1	Tiltaksmidler	Styringsgruppe	MNNPS	2025
Innfallsport – Mulighetsstudie Tollådalen	2	Tiltaksmidler	Styringsgruppe	MNNPS	2026
Enkle startpunkter Graddis fjellstue, Bolna, Blakkådalen, Russånes og Inner-Russånes	1	Tiltaksmidler	Kommuner, turistforeninger, Statskog	MNNPS	2025 →
Naturtsti Polarsirkelsenteret	2	Tiltaksmidler	BNN, Polarsirkelsenteret, kommuner, reiseliv, reindrift	MNNPS/BNN	2026
Merke sti til Tåkeheimen	1	Friluftsmidler/egeninnsats		BOT	2024
Utbedre stitilrettelegging Bredekrunden	2	Tiltaksmidler	Statskog/ Statskog Fjelltjenesten	MNNPS	2024 →
Sikre steinur mellom Tåkeheimen og Helgelandsbukken	3	Tiltaksmider	Statskog Fjelltjenesten	MNNPS	2025
Supplerende klopplegging på fremhevede stier	1	Tiltaksmidler, friluftsmidler, o.l.	Statskog Fjelltjenesten	MNNPS	2026 →
Prøveklopping i Tespdalen	2	Tiltaksmidler	MNNPS, Statskog Fjelltjenesten	DNT Rana og omegn	2024
Viewpoint Junkerdalsura	1	Tiltaksmidler	Styringsgruppe	MNNPS	2025
Lokale informasjonsplakater ved stien til Bredek	3	Tiltaksmidler	Grunneiere	MNNPS	2026
Flytte bålplass i Dypen naturreservat	1	Tiltaksmidler	Statskog Fjelltjenesten	MNNPS	2025

Strategiske tiltak					
Helhetlig kommunikasjonssystem for alle verneområdene i Midtre Nordland	2	Egeninnsats		MNNPS/BNN	2025
Arrangere Velkommen inn	2	Egeninnsats		MNNPS/BNN	2025

A = Administrativ, P =Politisk

BNN: Besøkssenter nasjonalpark Nordland

AZ: Adde Zettequist kunstgalleri

BOT: Bodø & omegn turistforening

Småbåtbrygge Nordfjorden kom inn som innspill under revisjon av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Verneområdene på Saltfjellet

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er landets nest største nasjonalpark. Sammen med Saltfjellet landskapsvernområde er et tverrsnitt av norsk natur vernet fra fjord og hav, til viddelandskap mot svenskegrensa. Saltfjellet er sammensatt av uttallige naturtyper, habitater, økosystemer, og er landets mest komplette naturvern. Alle kulturminnene i området forteller oss hvor viktig området har vært for samer og nordmenn.

Bilde 1 Skål for «Barnas nasjonalpark» (foto. Inge Ingvaldsen)

Kontaktinformasjon:

Telefon	75 54 79 81
E-post	sfnopost@statsforvalteren.no
Nettside:	http://nasjonalparkstyre.no/Midtre-Nordland/
Besøksadresse:	Nordland nasjonalparksenter, Storjord, Saltdal

Blakkådalen naturreservat

Dypen naturreservat

Semska-Stødi naturreservat

Gåsvatnan landskapsvernområde

Saltfjellet landskapsvernområde

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2017/1256-0

Saksbehandler: Paavo Pirttilehto

Dato: 14.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	17/2024	25.06.2024

Junkerdal nasjonalpark - Revidering av forvaltningsplan - Utkast til faglig godkjenning

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre tar utkast til forvaltningsplan til orientering, og oversender det til Miljødirektoratet for faglig godkjenning.

Bakgrunn

Etter forskrift om vern av Junkerdal nasjonalpark §5 skal det utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon osv. Miljødirektoratet skal godkjenne forvaltningsplanen.

En forvaltningsplan er en praktisk veileder som skal bidra til beslutninger og bruk som sikrer vernet. Forvaltningsplanen skal presisere og forklare bestemmelser i verneforskriften og fungere som en veileder for brukere. Innenfor rammen av verneforskriften, gir forvaltningsplanen retningslinjer for dispensasjonspraksis, fastsetter rutiner for saksbehandling etter verneforskriften, definerer mål for vernet og synliggjør aktuelle tiltak. Forvaltningsplaner har et langsiktig perspektiv og skal normalt virke i ti år.

Revisjon av forvaltningsplanen ble først startet i 2017, men ble utsatt til 2018 på grunn av mangel av arbeidsressurser. Prosjektet hadde deretter en ny oppstart i 2019. I 2020 bestemte nasjonalparkstyret at besøkkstrategi for Junkerdal nasjonalpark var en prioritert oppgave, og arbeidsressurser ble dermed konsentrert til det istedenfor rullering av forvaltningsplanen. Derfor ble revidering av forvaltningsplanen igjen utsatt. Mellom 2019 og 2024 har det vært utskifting av ansatte. Informasjon og dokumenter opparbeidet fra 2019 til 2024 er tatt hensyn til ved revideringsarbeidet.

Den 14.05.2024 hadde forvaltere arbeidsmøte med referansegruppa. På møtet ble det tatt en gjennomgang av retningslinjer for dispensasjonspraksis for tema som byggetiltak, motorferdsel, organisert ferdsel, bruk av drone, med mer, i tillegg til generelt innspill angående forvaltning av nasjonalparken.

Vurdering
Forvalter har ferdigstilt forvaltningsplanen i tråd med tilbakemeldingene fra innkomne innspill fra referansegruppa.

I samband med revideringsarbeidet er forvaltningsplanen overført til Forvaltningsplan på nett for verneområder (FPNV). FPNV er en løsning administrert av Miljødirektoratet hvor alle forvaltningsplaner skal ligge, som også gjør at alle forvaltningsplaner har samme struktur. Det er på grunn av denne strukturen en del av arbeidet har vært å tilpasse den forrige forvaltningsplanen til FPNV ved å komprimere tekst.

Det er satt nye retningslinjer for bruk av elsykler og drone, i tillegg til retningslinjer for friluftsaktiviteter som kiting og hundekjøring.

Det færre kartvedlegg i den reviderte forvaltningsplanen. Dette på grunn av at flere kartlag finnes digitalt på ulike nettsider hvor oppdatering av kartdata skjer fortere enn rullering av forvaltningsplaner, og allmenheten har fri tilgang til disse.

Forvalter vil understreke at det er mulig å justere forvaltningsplanen etter faglig godkjenning.

Konklusjon
Etter forvalters vurdering har nasjonalparkstyret et ferdigstilt dokument som kan sendes til faglig godkjenning hos Miljødirektoratet. Kunnskapsgrunnlaget er godt, og mål og strategiske valg er begrunnet og lokalt forankret.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter:

Vedlegg 1 - Friluftsliv
Vedlegg 2 - Snøskutertraseer
Vedlegg 3 - Hensynssoner for barmarkskjøring

Innledning

Om forvaltningsplanen

Etter forskrift om verneplan for Junkerdal nasjonalpark §5 skal det utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging og informasjon. Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene, og skal godkjennes av Miljødirektoratet.

Forvaltningsplanen skal presisere og forklare bestemmelser i verneforskriften og fungere som en veileder for brukere. Den gir retningslinjer for dispensasjonspraksis, fastsetter rutiner for saksbehandling etter verneforskriften, definerer mål for vernet og synliggjør aktuelle tiltak. Den kan imidlertid ikke åpne opp for tiltak utover rammene som verneformålet og verneforskriften setter eller innføre nye restriksjoner. Forvaltningsplaner har et langsiktig perspektiv og skal normalt virke i ti år.

Det er et mål at forvaltningsmyndigheten gjennom forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid mellom sentrale aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Forvaltningsplanen viser hvordan oppgaver og ansvar er fordelt mellom noen sentrale aktører i nasjonalparken i henhold til blant annet lover og regelverk.

Forvaltningsmyndighetens oppgave

Miljødirektoratet har med hjemmel i naturmangfoldloven § 62 annet ledd tredje punktum delegert myndigheten for forvaltning av Junkerdal nasjonalpark til Midtre Nordland nasjonalparkstyre, og fastsatt vedtekter for styrets utøvelse av myndighet.

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformål, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Naturmangfoldloven gjelder side om side med annet lovverk. Tiltak i verneområder må ha tillatelse etter både naturmangfoldloven og etter det regelverket tiltaket generelt reguleres etter. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Videre har forvaltningsmyndigheten ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Handlingsrommet til forvaltningsmyndigheten følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48. Forvaltningsmyndigheten har ikke myndighet til å fatte vedtak som går ut over bestemmelsene i verneforskriften.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. De rettslige rammene og muligheten for utøvelse av skjønn er de samme uavhengig av hvem som er forvaltningsmyndighet. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

Tilleggsopplysninger

Forvaltningsmyndigheten kan etablere et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken. Utvalget består av representanter fra ulike interessegrupper i området. Rådgivende utvalg skal

- fungere som et rådgivende utvalg for Midtre Nordland nasjonalparkstyre i saker som gjelder den faglige forvaltningen av alle verneområder nasjonalparkstyret er forvaltningsmyndighet for
- bidra med lokalkunnskap om områdene
- gi råd om hvordan samhandling mellom ulike brukerinteresser i områdene kan oppnås
- ha ett årlig møte internt i utvalget med forvalterne samt styreleder for nasjonalparkstyret, og ett årlig møte sammen med Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Områdefakta

Internasjonale forpliktelser

Internasjonale miljøavtaler er utviklet med hensyn til hvordan man best kan beskytte ville fauna, flora og naturlige habitater ved å forhindre eller håndtere menneskelig påvirkning på naturressurser. Norge har forpliktet seg som medlem i flere internasjonale miljøavtaler hvor verneområder er viktige bidrag til å gjennomføre disse avtalene i praksis.

IUCN

International Union for Conservation of Nature (IUCN) er en organisasjon dedikert til å bevare natur og fremme biologisk mangfold. IUCN jobber blant annet for å fremme implementering av globale standarder for arbeid med verneområder – som medlem av IUCN er Norge forpliktet til å sørge for riktig og effektiv forvaltning av verneområder. Et klassifiseringssystem brukes for å sammenligne arbeidet med verneområder mellom land; Junkerdal nasjonalpark tilhører kategori II, nasjonalparker.

Mer informasjon: IUCN

Bernkonvensjonen

Bernkonvensjonen er en internasjonal konvensjon som har som formål å verne om ville dyr og planter og deres levesteder gjennom samarbeid blant medlemslandene. Som et medlemsland av Bernkonvensjonen har Norge forpliktet seg til å ivareta et utvalg av naturtyper og arter som en del av et internasjonalt nettverk av viktige områder for biologisk mangfold. Junkerdal nasjonalpark er et av områdene som inngår i Emerald Network.

Mer informasjon: Emerald Network

Natur

Beskrivelse

Junkerdal nasjonalpark ligger i Saltdal og Fauske kommuner og omfatter fjellområdet mellom Sulitjelma i nord og Junkerdal i sør. Det store Balvatnet ligger midt i nasjonalparken selv om det er utenfor vernegrensen. Landskapet i den nordlige delen av nasjonalparken består av småkupert fjellvidde mellom høyere fjellmassiver mot Sverige i øst og mot Saltdalen i vest – Nordre Saulo er et markant fjell ved grensen til Sverige. Den sørlige delen av nasjonalparken består av høyreiste fjellmassiver delt opp av langstrakte U-daler med Solvågtind som et høyreist og karakteristisk fjell ved vernegrensen i sørvest. Vest i nasjonalparken er fjellandskapet tilbaketrukket med flere fjordvendte dalfører mot Saltdal. Junkerdal nasjonalpark er sammen med tilliggende fjellområder i Norge og Sverige et av Nordens største gjenværende villmarksområder.

Det meste av området tilhører lavalpin vegetasjonssone. Mellomalpin sone utgjør også en betydelig del av området, særlig i den sørlige delen av nasjonalparken. Området øst og nordøst fra Balvatnet er under overgangsseksjonen i bioklimatiske seksjoner, mens de resterende deler faller inn under svakt oseanisk seksjon. Skoggrensen ligger på omkring 600 moh, men kan i gunstige lokaliteter nå opp til 700 moh.

Naturtyper beskrivelse

I den nordlige delen av nasjonalparken er det lavalpin fjellhei, leside og tundra i veksling med våtmark og flere vann på stedvis kalkrik berggrunn. Nord for Balvatnet finnes det et bredt belte med kalkglimmerskifer mens i andre områder kommer det derimot inn større partier fattige bergarter, men fortsatt med innslag av rikere berggrunn. Et relativt markant skille i vegetasjonen sees ved berggrunnskillet. Det er flere steder med alpine våtmarker og stedvis sammenhengende større våtmarkssystemer i flate landskap. Andre steder er det tallrike små myrer i veksling med fastmarkssystemer, primært rabbe-, leside- og snøleievegetasjon med fragmentert vegetasjonsdekke. Det er en liten lokalitet med palsmyrer sør for Balvatn.

I den sørlige delen av nasjonalparken varierer dalførene fra høyvokst bjørkeskog til fjellbjørkeskog. Våtmark og større vierkjerr i sigevannsområder er vanlig over tregrensa. Krekling- og bærlyng dominerer på fattig berggrunn, mens artsrike høgstaude- og lågurtenger er vanlig på rikere substrat. I bratte fjellsider over tregrensa dominerer snaue vegetasjonstyper, både som sammenhengende plantedekker eller i mosaikk med bart fjell og blokkrik mark. I bunnen av små dalbotner er myr vanlig, både som rike og fattig utforminger.

I nordvendte hellinger og forsenkninger er det en del sent utsmeltede snøleier. Snøleiene har spredte forekomster i store deler av parken, men det er noen konsentrasjoner på nordsiden av høye fjelltopper, spesielt sør i parken og nord for Nordre Saulo. Mange snøleier av varierende utforming opptrer, fra moderate engsnøleier til museøre- og mosesnøleier.

Se dokumenter under kunnskapsgrunnlag samt Miljødirektoratets karttjeneste for mer detaljert informasjon om naturtyper i nasjonalparken.

Arter beskrivelse

Planteliv

Junkerdal nasjonalpark ligger i regnskygge i forhold til Svartisen, og har et forholdsvis varmt og tørt sommerklima. Klimaet og stedvis gunstig berggrunn gir grunnlag til rike vegetasjonstyper med svært høy verdi. Plantelivet i de østlige delene ble allerede i 1928 fredet som Junkerdalen-Balvatnet plantefredningsfelt. Verneområdet ble utvidet i 1935 og videre opphevet da nasjonalparken ble vedtatt i 2004.

I kunstige deler i Balvatnet området er det tett vegeterte og rike reinroseheier. Høy botanisk artsdiversitet og forekomst av sjeldne arter gjør at disse områdene har svært høy verdi. Dalfører sør i parken, spesielt Skaitidalen, har stedvis svært rik og frodig høgstaudebjørkeskog med høgstaude-enger. Feltsjiktet er frodig av flerårige urter på opptil et par meter høge. På tørrere partier er det blåbærbjørkeskog, mens lav- og lyngrik bjørkeskog vokser på mer opplendte rabber og grove avsetninger. Hyppige vekslinger mellom skogstypene og sigevannspåvirka grasmyr er vanlig. Flere områder i nasjonalparken er brukt til reinbeite og er derfor uten busksjikt.

Følgende områder er vurdert å være spesielt botanisk viktige:

- Rosna-Skoddefjellet-Dardi-Anna-Gjertrudsfjellet
- sørvest for Balddoaivi
- Avveluncohka-Skuortacohka
- Syrvatnet-Vassavaggi-Kong Oskar-Calbmebealli
- Skaitikasla
- Båtfjellet/Solvågtinden
- sørsida av Balvatnet
- sørsida av Stor Graddis
- Nord-Saulo og Båtskaret
- østsida av Balvatnet.

En rekke fjellplanter i Norge har sin utbredelsesgrense i Junkerdal nasjonalpark. Eksempelvis planter som grønlandsstarr og fjellsolblom, som vokser i nasjonalparken, kan man kun finne i Nord-Norge. Andre sjeldne planter i nasjonalparken er: fjellvalmue, lodnemyrklegg, fjellsolblom, svartbakkestjerne, fjellnøkleblom, høyfjellsklokke og sølvkattefot. Nordlig bergjunker er knyttet til kalkrike reinroseheier på fjellet og finnes kun i Junkerdal nasjonalpark og i en annen lokalitet i Nord-Norge.

Dyreliv

Det er gjort flere konkrete hekkefunn av fuglearter i nasjonalparken. Disse inkluder blant annet kongeørn, fjellvåk, dvergfalk og jaktfalk, i tillegg til våtmarksfugler som toppand, smålom og storlom fiskemåke og havelle. Det viktigste området for våtmarksfugl er Rosna-Fuglvatnet som består av elver og bekker samt større og mindre innsjøer og myrdrag, og har lenge vært ansett å ha et spesielt rikt fugleliv med nasjonal verdi. Øvre del av Storengdalen har regional og lokal verdi.

I Rosna-Fuglevatnområdet er det påvist et relativt stort antall arter krepsdyr, hvorav flere er sjeldne for Nordland. Det er stedvis svært godt fiske innenfor nasjonalparken. Fiskeartene er ørret og røye. De beste fiskevannene ligger i den nordlige delen, og har avløp til Balvatn-vassdraget, som er et rent ørretvassdrag.

Stein-, døgn- og vårfluefaunaen står i kontrast til dette med svært få og meget vanlige arter. De sommerfuglartene som er av spesiell interesse her er arter med nordlig utbredelse. Det er arter som kun finnes i Nord-Norge, og arter som har forekomster både i Nord-Norge og i fjellområdene i Sør-Norge. Dette kan sees som en parallell til fjellplantenes utbredelse. Følgende dagsommerfugler med nordlig utbredelse er registrerte innen nasjonalparken: polargulvinge, mjeltgulvinge, iduns rutevinge, polarblåvinge og polarsmyger. Følgende dagsommerfugler med utbredelse både i Nord-Norge og i fjellområdene i Sør-Norge er registrerte i nasjonalparken: tors perlemorvinge, Nornens ringvinge. Andre arter som er registrert er nattflyene båndfjellfly, grått fjellbakkefly og svartflekksmyger. Følgende områder er spesielt viktige for dagsommerfugler/nattfly:

- sør for Solvågvatnet/Båtfjellet
- mellom Rosna-Fuglevatnet og nordenden av Balvatnet
- rundt Juttar

Jerv og gaupe har fast tilhold i nasjonalparken. Fjellrev, bjørn og oter streifer regelmessig gjennom området.

Se dokumenter under kunnskapsgrunnlag samt Artsdatabankens karttjeneste for mer detaljert informasjon om arter i nasjonalparken.

Rødlistearter beskrivelse

Norsk rødliste for arter en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge. Rødlista er utarbeida av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter. I rødlista er artene kategorisert ut fra hvor trua de er: Kritisk trua (CR), sterkt trua (EN), sårbar (VU) og nært trua (NT).

Det er registrert mange rødlista arter i nasjonalparken, spesielt planter. Blant planter registrert på rødlista finner man: grønlandsstarr (EN), fjellvalmue (EN), nordlig bergjunker (VU), snøarve (VU), grynsildre (VU), issoleie (VU), høyfjellsklokke (NT) og sølvkattefot (VU). Blant fugler på rødlista finner man: jaktfalk (VU), bergand (EN) og lappspurv (EN). Sammen med verneområder over grensa i Sverige finnes det også en liten gruppe fjellrever (EN) i nasjonalparken.

Mer informasjon: Norsk rødliste for arter

Geologi beskrivelse

Berggrunnen i nasjonalparken er svært variabel og er utviklet under den kaledonske fjellkjededannelsen (ca. 430 til 380 millioner år siden). I den nordøstlige delen dominerer næringsrike bergarter. Dette er omdannede, sedimentære bergarter, overveiende skifere med innslag av kalkspat og marmor. Slike løse, mineralrike bergarter gir et rikt jordsmonn. Mot vest kommer det inn større partier fattige bergarter, men fortsatt med innslag av rikere berggrunn.

Berggrunnen består av Gaskadekket og Seve-Kølidekket dekkekomplekser. Dominerende bergarter innen Gaskadekkekomplekset er kalksilikatglimmerskifer og rustne glimmerskifer (stedvis med staurolitt), glimmergneis, men også mindre forekomster av grafittskifer. Dominerende bergarter innen Seve-Kølidekkekomplekset er glimmerskifer/fyllitt av forskjellige utforminger og dessuten mindre forekomster av sandsteiner, grafittskifer, marmor, grønnstein og mørk hornblendegneis (med amfibolitt). I tillegg til disse dekkebergartene finnes mindre forekomster av kaledonske dypbergarter som forgneiset granitt, kvartsdiorett (dioritt) og hornblendegabbro. Store arealer består av bart fjell eller det er kun et dekke av morenemateriale av varierende tykkelse.

Klimaendring

Noen effekter av klimaendringer er økende temperatur og endringer i nedbørsmønstre som kan påvirke sammensetning og utbredelse av arter. I gjennomsnitt varmes fjellområder opp dobbelt så raskt som resten av verden og skaper vilkår for visse arter til å utvide habitatet sitt til høyere i terrenget. Dette vil kunne føre til endringer i artssammensetningen på fjellet og kan være en trussel mot naturmangfoldet. Et varmere klima kan gi planter fra lavlandet et konkurransefortrinn mot alpine arter. Nye arter betyr nye interaksjoner med andre organismer som kan over tid føre til endringer i landskapet. For å bidra til at arter kan tilpasse seg klimaendringene, er det grunnleggende at vi sikrer robuste økosystemer, livskraftige bestander og reduserer andre negative påvirkninger. Over 50 prosent av truede plantearter som er påvirket av klimaendringer er knyttet til fjellet.

Noen naturtyper påvirkes negativt av klimaendringer. Et eksempel av en slik naturtype i nasjonalparken er palsmyr. Palsmyr er en særegen myrvariant som består av torvhauger med en frossen kjerne av permafrost. Økende temperatur og mer nedbør gjør at permafrosten tiner. I tillegg til at palsmyrer er viktige hekkeplasser for flere migrerende fuglearter, lagrer de store mengder karbon og har betydelig produksjon av insekter.

Klimaendringene virker sammen med andre faktorer, og den samlede belastningen avgjør hvor utsatt en art er. Dermed er det vanskelig å forutsi akkurat hvordan den lokale naturen vil påvirkes av klimaendringene i framtida. Klimaendringene kan ha konsekvenser for forvaltningen av Junkerdal nasjonalpark:

- Planter fra lavlandet får et konkurransefortrinn mot alpine arter.
- Nedising av vinterbeiter fører til økt beitepress i enkelte områder og utsetter overflater til erosjon.
- Overflater overbeitet av rein blir utsatt for erosjon.
- Nye insektangrep som gir store vegetasjonsskader.
- Økt nedbør og overflatevann gir utrasing og erosjon på stier.
- Økt temperatur på vinterstid fører til mindre snødekke og til mer slitasje på vegetasjonen på en årstid den er mest sårbar.

Annen negativ påvirkning

I den nordlige delen av nasjonalparken veksler naturtyper mellom våtmarks- og fastmarkssystemer. Våtmarkssystemer har dårligere bæreevne enn fastmark og flere overflatetyper har i tillegg dårlig regenereringsevne på grunn av meget kort vekstsesong. Overflatevann kan gjøre at skader forverres

på grunn av erosjon i hellende våtmarker. På grunn av avsmeltingen, er miljøet vannmettet store deler av sommeren, og jordsmonnet er ofte finkornet; slike overflater har svært dårlig bæreevne. På eksponerte steder, er rabbe-, leside- og snøleievegetasjon utsatt for slitasje, og stedvis har disse naturtyper mange sjeldne og rødlistede arter. Det er mulig å finne arealer med høy bæreevne innimellom de mer sårbare utformingene slik at en kan unngå å berøre sårbare overflater (Vedlegg 3).

Øst for Tjoarvi og Balvatn er det registrert flere områder med spor etter ferdsel med tunge kjøretøy som kan føre til drenering av våtmark. I tillegg er det flere partier uten vegetasjonsdekke øst for Tjoarvi; disse partiene er utsatt for erosjon. Dette er sannsynligvis et resultat av at den naturlige bevegelsesmønstre for tamrein er forstyrret av økt trafikk langs Ballvassveien. Den økte trafikken fører til at reinen ikke tørr å krysse veien, og dermed ikke bruker beiteområder på måten som er naturlig for det område. Dette har resultert til økt beitetrykk og «tramping» på disse partiene øst for Tjoarvi. I tillegg vil milde vintre føre til nedising av beiter i lavereliggende terreng mens høyereliggende og isfrie partier som for eksempel rabber, kan bli utsatt for slitasje gjennom økt beitetrykk fra reinen.

Stitraséen går i dag mellom Rosna og Fuglevatnet, og for ikke å forstyrre hekkende fugl anbefales det at ferdselen kanaliseres strengt akkurat i dette stipartiet om våren og sommeren. Det frarådes å plassere leirplasser og overnattingssteder her, og hunder bør holdes i bånd.

Per i dag er det relativt lav antall besøkende i nasjonalparken og turgåere bruker i all hovedsak eksisterende stier. Imidlertid er det viktig å fortsette med registrering av antall besøkere, spesielt fra Jakobsbakken og Balvassdemningen, på grunn av utviklingen i reiselivsnæringen i nærområdet.

Bruk og historikk

Eierstruktur

Statskog SF eier 97 prosent av grunnen i nasjonalparken. Den grunnen som er privat eid, ligger i Tjårrisdalen samt vestover, i kanten av Junkerdalen.

Verneprosess

I NOU 1986:13 Ny landsplan for nasjonalparker og Stortingets behandling av St.meld. nr. 62 (1991-92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge ble det klart at Junkerdal – Balvatn skulle utredes som ny nasjonalpark. Dette arbeidet ble startet opp våren 2000. Planområdet berørte Fauske og Saltdal kommuner, og var på 1247 km2. Av dette lå 1076 km2i Saltdal kommune. Grov avgrensing var Junkerdal i sør, svenskegrensa i øst, Langvatnet i nord og E6 i vest. Arbeidet med verneplanen ble noe ulikt organisert i de to kommunene. I Saltdal var arbeidet lagt opp til en partnerskapsmodell mellom Saltdal kommune og Fylkesmannen, hvor det ble lagt vekt på medvirkning. Her deltok grunneiere, brukere, næringsaktører, organisasjoner og offentlige etater aktivt i arbeidet. I Fauske kommune ble det opprettet et rådgivende utvalg, og arbeidet fulgte ordinær saksgang etter naturvernloven. Den 9. januar 2004 ble Junkerdal nasjonalpark opprettet. Det totale arealet som ble fredet var 682 km2, hvor 589 km2 ligger i Saltdal kommune og 93 km2 ligger Fauske kommune. Statsgrunn utgjør 97 % av arealet. Sammen med opprettelsen av Junkerdal nasjonalpark ble plantelivsfredningen for Junkerdal – Balvatn av 16. mai 1935 opphevet. Sammen

med verneplanen for Junkerdal nasjonalpark, ble kommunedelplan for østre Saltdal vedtatt; denne dekker nasjonalparken og randsonene.

Restriksjonsområder

Det er ingen områder med ferdselsforbud i nasjonalparken, men all motorferdsel er i utgangspunktet forbudt både på land, vann og i lufta under 300 meter; forbudet gjelder også elektrisk drevet kjøretøy som elsykler og droner. Organisert ferdsel i nasjonalparken er søknadspliktig. Bestemmelsene i verneforskriften er ikke til hinder for guidede fotturer i regi av turistforeninger, universiteter, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.

Av hensyn til reindrift og kalving, gis det ikke tillatelser til snøskuter etter 20. april i områdene rundt Dorro, Fuglvatnet, Rosna, Beret, Tjorris og Villumsvatnet.

Forvaltningen bygger på miljøtilstanden og bruken slik den er, og slik forvaltningsmyndigheten ønsker den for fremtiden i de ulike delene av nasjonalparken. Miljødirektoratet har anledning til å forby ferdsel i deler av nasjonalparken når dette anses nødvendig av hensyn til plante- og dyrelivet eller kulturminner. Hovedretningslinjen vil være at regulering av den allmenne ferdsel må gjøres i minst mulig grad, og utelukkende i den hensikt å sikre at særlig verdifulle naturkvaliteter eller kulturminner ikke ødelegges eller forringes.

Vernegrense

Nasjonalparken dekker et areal på 682 km2.

Brukshistorie

Junkerdal nasjonalpark er et område hvor det fra gammelt av har vært betydelig samisk bruk. Det har vært drevet reindrift i området fra 1500-1600 tallet, men det har foregått jakt og fangst lenge før det. Ut over 1800-tallet ble innlandsdalene i økende grad kolonisert av ikke-samiske som drev et «utmarksbasert jordbruk». Daler som for eksempel Storengdalen, Tjårrisdalen, Skaitidalen og Vassbotn var viktige områder for beite, fôrsanking og skogsdrift. I dag finner man høyløer og utmarksslåtter fra denne tiden inne i nasjonalparken. Argaladhytta i Skaitidalen, som i dag er en turistforeningshytte var opprinnelig bygget som en jakthytte av bygdefolket lengre ned i dalen.

Letingen etter mineralforekomster på begynnelsen av 1900-tallet har satt sine spor. Selv om det ikke har vært noen aktiv gruvedrift inne i nasjonalparken, finnes det flere spor etter prøvedrift etter drivverdige forekomster av svovelkis i nasjonalparken.

I dag er nasjonalparken i all hovedsak brukt til tradisjonelt friluftsliv som gåturer, jakt og fiske, i tillegg til reindrift. Utfart i forbindelse med private hytter er en del av dagens vanlige bruk.

Reindrift

Junkerdal nasjonalpark ligger i området som har i århundrer blitt brukt til grenseoverskridende samisk reindrift. I dag er det Balvatn reinbeitedistrikt som driver reindrift i nasjonalparken. Balvatn er fra gammelt av karakterisert som helårsbeitedistrikt, men som er avhengig av vinterbeiter i Sverige. Distriktet består av to siidaandeler; i distriktsplanen for 2018-2022 er det fastsatt et øvre reintall på 1000 dyr i vårflokk.

Reinbeitedistriktet har sommerbeiter fra Skoddefjellet og vestover som ligger på rundt 700 moh – området beskrives som en av de beste sommerbeiter i Nordland. Høstbeitene ligger under skoggrensen, og skogspartiet langs Balvasselva har blitt brukt som høstbeite. Kvalitet på vinterbeitene varierer mye fra år til år på grunn av temperatur og nedbør. Distriktet har derfor inngått avtale med Luokta-Mavas, en svensk sameby, der distriktet gis rett til vinterbeiter på svensk side. Samebyene Luokta-Mavas og Semisjaur-Njarg har rett til sommerbeite øst for Skaitidalen og Balvatnet. Økt nedbør og mildvær de siste årene har ført til nedising av vinterbeitene; reinen vil da spre seg over større områder på leting etter mat, og distriktet har utført tilleggsforing gjennom vinteren. Områdene rundt Fuglevatn, Rosna og Beritvatnet er benyttet som kalvingsområde. Utbygningen av hytter og større utfart i disse områdene forstyrrer reinen og har negative konsekvenser for driften. Derfor er det i dag avtalt mellom nasjonalparkstyret og Balvatn reinbeitedistrikt at snøskuterkjøring til hytter som ligger rundt områdene Dorro, Fuglvatnet, Rosna, Beret, Tjorris og Villumsvatnet er forbudt etter 20. april på grunn av kalvingen. Slakting er foretatt ved Balvatnet på høsten og da er Skoddefjellet benyttet som samlingsområde. Dette arbeidet er vanskeliggjort av småviltjegere og turfolk og resultatet er at reinen trekker vestover – helikopter er derfor ofte brukt for samling. I forbindelse med samling har reinbeitedistrikt avtalt med Statskog om forsinket åpning av jakt i dette området. Det er flere trekk- og flyttleier gjennom nasjonalparken.

Distriktet har tre gjeterhytter (Rosna, Litj-Rosna og Fisklausvatnet) og to faste gjerdeanlegg (Rosna og Daumannselva) i nasjonalparken. Beiteområdene som er brukt av svenske samebyene er avgrenset med reingjerde som følger Skaitidalen nord til sørenden av Balvatnet. I tillegg går det et reingjerde fra østsiden av Balvatnet over mot Ikesjaure i Sverige. Distriktet har fått tillatelse til oppføring av et nytt gjerdeanlegg i Salberg.

Mer informasjon: Distriktsplan for Balvatn reinbeitedistrikt og Reindriftens arealbrukskart

Friluftsliv

Nasjonalparken ligger sentralt til i Nordlands mest befolkningsrike region og er godt egnet for både en- og flerdagsturer. Bruken av området er i all hovedsak fotturer, skiturer, fiske og jakt. Nordlandsruta strekker seg fra Børgefjell i sør og Narvik og Ofoten i nord og utgjør hele 60 km i nasjonalparken fra nasjonalparkgrensa i Skaitidalen i sør og til Lomi i nord. Langs Nordlandsruta er det flere ubetjente DNT-hytter, og total er det seks ubetjente hytter i nasjonalparken. Den spesielle botanikken gjør også at mange botanisk interesserte oppsøker området. Forvaltningen av Junkerdal nasjonalparken skal stimulere til utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Nasjonalparken har hovedinnfallsporter i Storjord, Jakobsbakken og Skaiti. Nordland nasjonalparksenter ligger på Storjord og er et viktig stoppested for turister langs E6 og er derfor et senter for informasjons- og veiledningsarbeidet rettet mot alle nasjonalparker under nasjonalparkstyre. Storjord er et utfartssted for mange turer og friluftsliv; blant annet turen opp til Solvågtinden starter her. Det er i tillegg andre steder man kan komme inn til nasjonalparken langs en merket sti som ikke er tilrettelagte som innfallsporter. Disse er i Storengdalen, Vassbotn, Ballvassdemningen, Fagerlibukta ved Lomivatnet og to steder ved Dorro langs Nordlandsruta.

Det er i all hovedsak stier som kanaliserer fotturer. Bodø og Sulitjelma turistforeninger har et godt utviklet stinett som danner sammen ca. 105 kilometer sti innenfor nasjonalparken. Jakobsbakken er et utgangspunkt for en rekke turer og hovedferdselen går langs DNT-stien som går rett sørover mens en mindre brukt sti går til Vassbotn. Nord for Kjelvatnet og fra Daja turistsenter går det en merket sti

opp til Nordlandsruta og Tjalaneshytta. Lengre sør i nasjonalparken er stinettet knyttet til de ulike dalførene. Fra Skaiti har man valget om å gå Skaitidalen opp mot Balvanet eller inn Tjårrisdalen. Videre i Tjårrisdalen deler stien seg igjen inn til Rykkjedalen og til Leipibakken og i innerst i Storengdalen. For merkede stier er det bygd hengebruer over større elver. Turruter og foreningshytter er kartfestet i Vedlegg 1.

På Balvassdemningen har Statskog i samarbeid med forvaltningsmyndighet etablert et inforom i tilknytning til Statskogs naust ved Ballvatnet, utenfor nasjonalparken. Rommet er utstyrt med en elektronisk informasjonsportal, informasjonsplakater og brosjyrer. I tillegg fungerer inforommet som oppvarmet sikringsbu om vinteren. Nasjonalparkstyret bidrar økonomisk til drift av rommet.

Se vedlagt besøksstrategi for mer informasjon om friluftsliv.

Jakt og Fiske

Jakt, fangst og fiske som er i samsvar med viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven og forskrifter gitt i samsvar med disse er tillatt. Grunneier kan styre jakt, fangst og fisk på ulike arter, innenfor gjeldende regelverk, gjennom å regulere antall jakt- og fiskekort som selges og ved å sette kvoter.

Fiskemulighetene i og rundt Ballvatnet fører til stor aktivitet i dette området i sommerhalvåret. Særlig er Rosna og Fuglvatnet populære områder for fiske. Det er mulig å leie båter på Rosna. Det drives hovedsakelig jakt på småvilt i nasjonalparken. Skaiti, Argalad og områder rundt Balvatn og Solvåg-Båtfjellet er mye brukte områder for rypejakt. Det drives elgjakt i Tjårrisdalen på privat grunn innenfor nasjonalparken.

Forvaltningen av nasjonalparken skal sikre allmennheten muligheter for jakt og fiske for dagens og fremtidige generasjoner. Verneforskriften legger ikke restriksjoner på utøvelsen av jakt og fiske så lenge utøvelse skjer i samsvar med viltloven, innlandsfiskeloven og forskrifter gitt i medhold av disse. Statskog driver kultivering av fiskevann innenfor nasjonalparken, hovedsakelig i Balvatnområdet; arbeidet gjøres i henhold til vedtatt driftsplan.

Reiseliv

Det lokale reiselivet bruker nasjonalparken gjennom hele året. Sommeren er høysesong med størst belegg på overnatting samlet sett. På nordsiden, i nærheten av nasjonalparken finner man en rekke frilufts- og overnattingstilbud i Jakobsbakken og Sulitjelma. Sulitjelma som vinterdestinasjon er i stor utvikling og kommer sannsynligvis til å øke antallet av besøkere i nasjonalparken. På sørsiden ligger Nordland nasjonalparksenter, Saltdal turistsenter og Storjord hotell; Storjord er et mye brukt stoppested for veifarende og er dermed en innfallsport som kan brukes til å kanalisere besøkende til nasjonalparken. Lengre opp i selve Junkerdal finner man campingplassen Graddis fjellstue. Langs veien fra Storjord til Rognan finnes det flere campingplasser og overnattingsteder.

Junkerdal nasjonalpark skal kunne bidra til utvikling av og brukes i forbindelse med naturbasert reiseliv. Nasjonalparken skal forvaltes slik at den kan brukes i forbindelse med reiseliv også i fremtidige generasjoner, uten at det kommer i konflikt med naturverdier og andre næringsinteresser. Skal Junkerdal nasjonalpark bli brukt til friluftsliv i framtiden, må sporløs ferdsel være et nøkkelbegrep for utøving av friluftsliv. Det er svært viktig at brukerne av områdene i nasjonalparken gjør hva de kan for å forlate naturområdene i samme tilstand som da de kom.

Se vedlagt besøksstrategi for mer informasjon om reiseliv.

Forskning og undervisning

Vitenskapelige undersøkelser utført i nasjonalparken har i all hovedsak vært kartlegginger av naturmiljøet i forbindelse med arts- og naturtypekartlegging samt kartlegging av berggrunn. Dispensasjoner for vitenskapelige undersøkelser kan gis når det er nødvendig for forskning. Dette kan for eksempel være nødvendig i forbindelse med gjennomføringen av nasjonale naturovervåkningsprogram eller lignende. Forsknings- eller overvåkningsprogram skal alltid vurderes opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller ulemper dette medfører, og om undersøkelsene er forenlig med formålet for nasjonalparken. Forskning og undersøkelser som kan gjøres utenom hekke- og yngletiden skal utføres utenom dette tidsrommet. Alternative områder utenfor nasjonalparken skal vurderes.

Kulturminner

Det er hovedsakelig samiske kulturminner i nasjonalparken: spor etter teltboplasser, gammetufter, hellere, fangstinnretninger og ildsteder. Det finnes også andre kulturminner i nasjonalparken, blant annet gamle utmarksslåtter, fiske, fangst, hogst og spor etter prøveskjerping og boring i mineralforekomster. Man kan også finne nyere kulturminner som kan knyttes til jakt og fiske i nasjonalparken, deriblant gamle jaktbuer og båter. Ved sørenden av Fuglvatnet som bare skiller seg fra Ballvatnet med en tynn landstripe og noen høydemeter, ligger en trallebane for å dra over båter med; båttrekket er fortsatt i bruk og regnes for å være et kulturminne fra nyere tid. Argaladhytta i Skaitidalen, som i dag er en turistforeningshytte var opprinnelig bygget som en jakthytte av bygdefolket lengre ned i dalen. I nasjonalparken er alle kulturminner fredet.

Det legges opp til tett samarbeid mellom kulturminneseksjonene i Nordland fylkeskommune og Sametinget som er myndighetene når det gjelder forvaltning og behandling av saker knyttet til kulturminner innenfor nasjonalparkens grenser. Riksantikvaren vil bli trukket inn i særskilte tilfeller.

Se Riksantikvarens karttjeneste for kartfesting av kulturminner i nasjonalparken.

Bygg og Installasjoner

Det er i dag 19 privateide hytter/naust innenfor Junkerdal nasjonalpark. De fleste ligger i området ved Rosna, Fuglevatnet og Nenna. Turistforeningene Sulitjelma og Omegn turistforening (SOT) og Bodø og Omegn turistforening (BOT) har tre hytter innenfor Junkerdal nasjonalpark; Calaveshytta (SOT), Balvasshytta (SOT) og Argaladhytta (BOT). I tillegg ligger Trygvebu (BOT), Tjorvihytta (SOT), Nystadnesstua (BOT) og Storengstua (BOT) rett utenfor nasjonalparken. Sulitjelma Jeger og Fiskeforening har ei utleiehytte ved Fuglevatnet og et naust ved Sølvbakkvatnan, og Saltdal Jeger og Fiskeforening har et naust ved Solvågvatnet. Reindrifta tre gjeterhytter i nasjonalparken. Junkerdal nasjonalpark skal forvaltes slik at eksisterende byggverk kan benyttes som i dag, samtidig som etablering av nye byggverk unngås.

Det er åtte broer i nasjonalparken. Broene er bygget over

- Skaitielva, Raudvollen (Statskog)
- Arggalájjåhkå (Statskog)
- Hujtejåhkå (Bodø og omegn turistforening)
- Skaitielva, utløp Balvatn (Sulitjelma og omegn turistforening)
- Làggejåhkå (Sulitjelma og omegn turistforening)
- Rosnaelva (Sulitjelma og omegn turistforening)
- Valfarjåhkå (Sulitjelma og omegn turistforening)
- Tjåresjåhkå (Midtre Nordland nasjonalparkstyre).

Ansvarlig for vedlikehold er i parentes.

Motorferdsel

Motorferdsel innenfor Junkerdal nasjonalpark er forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter. Forbudet gjelder også elektrisk drevet kjøretøy som elsykler og droner. Motorferdselen i Junkerdal nasjonalpark er hovedsakelig knyttet til reindrift og transport av materialer og varer til hytter. Motorferdsel skal holdes på et minimum, og gjennom dette skal nasjonalparken være en kilde for stillhet og naturopplevelser. Derfor er bruken av motorkjøretøy strengere enn det som følger av motorferdselloven.

Forvaltning

Innledning

Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Junkerdal nasjonalpark. Nasjonalparkstyret består av en representant fra hver berørt kommune, representant fra berørt fylkeskommune og representanter oppnevnt av Sametinget. Sekretariat for nasjonalparkstyret er nasjonalparkforvaltere ansatt av Statsforvalteren i Nordland.

Saltdal og Fauske kommune er myndighet på de fleste andre lovverkene som kan få betydning i nasjonalparken, som plan- og bygningslov og motorferdsellov.

Miljødirektoratet er øverste fagmyndighet for miljøvernsaker i Norge og har hovedansvar for forvaltning av områder vernet etter naturmangfoldloven. Direktoratet avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde og har ansvar for veiledning i praktisering av verneforskriften. Direktoratet er klageinstans for vedtak som blir fattet av nasjonalparkstyret.

Klima- og miljødepartementet er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført og har overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturmangfoldloven.

Statens naturoppsyn er forvaltningas feltapparat. Statens naturoppsyn har ansvar for tilsyn i nasjonalparken og anmelder eller informerer dersom de kommer over lovbrudd. Forvaltningsmyndigheten har også et selvstendig ansvar for å reagere på lovbrudd.

Målet med forvaltningsplanen og tiltakene som iverksettes av forvaltninga er at verneverdiene blir ivaretatt. Det er få spor etter nyere tekniske inngrep i nasjonalparken og det er ønskelig å holde urørthetspreg i fremtida. Dette innebærer også kulturminner som skal gjennomgå en naturlig aldring. Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og

næringsutnyttelse og området skal kunne brukes til reindrift. Dette innebærer at forvaltningen vurderer mulige konsekvenser av aktiviteter og tiltak på reindrift der det er aktuelt. Behovet for streng forvaltning gjelder selv om det er noe tilrettelegging i området; det bør stilles strenge krav til en mest mulig landskapstilpasset videreføring av merker, skilter, bruer og klopper.

Videre i besøksstrategien har nasjonalparkstyret definert overordnede grep og handlinger som må tas for å nå disse målsetningene.

Tiltaksplan

ID_TILTAK	PRI	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILVV00000252_000000005	1	Innfallsport Jakobsbakken	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	08.03.2024		
ID_TILVV00000252_000000006	2	Utskifting av tavler og skilter	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	08.03.2024		
ID_TILVV00000252_000000003	3	Innfallsport Storjord	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	08.03.2024		
ID_TILVV00000252_000000004	4	Innfallsport Skaiti	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	08.03.2024		

Skjøtselsplan

Ikke behov for plan

Besøksforvaltning

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg

Forvaltningsutfordringer

Jakobsbakken-Daja-Risvatnet hyttefelt, og næringsvirksomhet i samband med dette er i utvikling, og kan medbringe mer utfart til området. Økt utfart kan føre til mer belastning for naturen og flere forstyrrelser for reindriften. Det er observert en del ulovlig motorferdsel nord for Balvatn i nasjonalparken.

De mest sårbare tider for reindrift er kalvingstid, vinterstid ved ugunstig beiteforhold og samling av rein. Kjerneområde for kalving er rundt Balvatnet mens områder i Skoddfjellet-Rosna-Daumannselva er viktige for samling. Det er viktig å fortsette med kanalisering av korte besøk bort ifra de viktige

områdene for reindriften til områder som tåler større belastning, og hvor det likevel er mulig å oppleve nasjonalparken fra. Et eksempel av dette er tilrettelegging av en innfallsport i Jakobsbakken.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven (lov 19.6.2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold) gjelder for all natur og alle myndigheter som forvalter natur, eller som treffer beslutninger med konsekvenser for natur. Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse er generell og overordnet med tanke på at loven omfatter både vern og bærekraftig bruk av naturen.

Målet er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser skal tas vare på for fremtiden. Bestemmelsen bygger videre på naturen som en grunnleggende forutsetning for menneskenes liv, helse, næringsvirksomhet, kultur og trivsel. Lovens formål er i samsvar med viktige internasjonale forpliktelser om å ivareta naturverdier, blant annet konvensjonen om biologisk mangfold og andre internasjonale avtaler.

Kapittel II i naturmangfoldloven gir alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk (blant annet forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter) som også gjelder innenfor nasjonalparken. I tillegg skal fem prinsipper (§§ 8 til 12) legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet jf. naturmangfoldloven § 7, og bruken av prinsippene skal være synlig i begrunnelser for offentlige beslutninger som berører naturmangfold. Dette gjelder for eksempel behandling av dispensasjonssøknader og vedtak av forvaltningsplan.

De fem prinsippene gjelder henholdsvis kunnskapsgrunnlaget (§8), føre-var-prinsippet (§9.), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), at tiltakshaver må dekke kostnadene ved miljøforringelse (§11.) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Etter naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges.

Forvaltningsplanen gir nærmere retningslinjer for aktiviteter som kan tillates i nasjonalparken innenfor de rammer som er satt av naturmangfoldloven og verneforskrift. Samlet belastning på nasjonalparken er et sentralt moment ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra verneforskrift. Utarbeiding av forvaltningsplan bidrar dermed til å ivareta prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Etter naturmangfoldloven § 11 skal kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet bæres av tiltakshaver. Verneforskrifta legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. I dispensasjoner vil det normalt settes vilkår for å hindre eller begrense skade på naturmangfold, og tiltakshaver vil måtte dekke eventuelle kostnader knyttet til det å oppfylle vilkårene.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige driftsmetoder, teknikk og lokalisering er blant annet relevant i forbindelse med behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes for å sikre verneverdiene. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som aktuelt blant annet i forbindelse med skjøtselstiltak. Prinsippet om beste lokalisering vurderes som relevant i forbindelse med blant annet behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes.

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskrifta § 4, jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77. Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskrifta i tre alternative tilfeller; dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller dersom hensynet til vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon.

Verneforskrift URL

https://lovdata.no/forskrift/2004-01-09-8

Sentrale føringer

I tillegg til dispensasjon etter de spesifikke dispensasjonsbestemmelsene i verneforskrifta kan forvaltningsmyndigheta gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. En slik dispensasjon kan gis enten hvis tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, hvis sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig eller hvis vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig. Bestemmelsene i § 48 skal bli brukt for tiltak som man ikke kunne forutse på vernetidspunktet eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. I praksis vil det som oftest være det første alternativet som blir vurdert. Dette er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsene i § 48 er en "kan-regel". Det betyr at selv om vilkårene for dispensasjon er oppfylt så er det ingen som har krav på dispensasjon.

For mer utfyllende informasjon, se Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrift, kapittel 7: https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M106/M106.pdf.

Forvaltningas adgang til skjøtselsarbeid Naturmangfoldloven § 47 gir generelle regler om forvaltningas adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Eksempel på skjøtselstiltak som kan foregå etter § 47 er tiltak for å opprettholde eller oppnå naturtilstanden som var formålet med vernet. I dette inngår også tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerne vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtsel som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring av naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i § 47. Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel i hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Ved behov for å passere eiendom utenfor verneområdet gir naturmangfoldloven § 72 adgang til dette. Eier og eventuelle andre rettighetshavere skal, hvis mulig, varsles om skjøtsel på forhånd. Eventuelle økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneier/rettighetshaver. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 krever avtale med grunneier.

Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje

1	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 punkt 1.2 bokstav a	**Vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring er ikke søknadspliktig**
			Med vedlikehold menes utskiftning av dårlige materialer, taktekking, etterisolering, montering av nye vindusruter med mer. Utbedring og vedlikehold av anlegg i reindriften faller også inn under denne bestemmelsen.
			
			• Innvendig ombygging regnes for å være vedlikehold
			• Elementer som byttes ut må være av tilsvarende utforming. For eksempel, et vindu ikke kan byttes ut med et dobbelt så stort vindu.
			• Tradisjonell byggeskikk under denne bestemmelsen betyr at:
			  • Taktekking skal utføres med materialer som gir en mørk og matt fargevirkning.
			  • Bygninger beises/males i mørke, matte farger.
			• Tiltak som innebærer fasadeendringer, utvendig ombygging eller utvidelser er søknadspliktig.

2	Reindrift	§ 3 punkt 1.2 bokstav b	**Midlertidige gjerder i reindrifta er ikke søknadspliktig** • Midlertidige gjerder skal oppsettes på snødekt mark. Disse skal fjernes etter bruk. • Permanente gjerder er søknadspliktig.
3	Bruer	§ 3 punkt 1.3 bokstav a	**Bygging av broer er søknadspliktig** • Vedlikehold av eksisterende broer er ikke søknadspliktig. Med vedlikehold menes utskifting av tilsvarende og allerede eksisterende elementer. • Tiltak som innebærer endringer i struktur eller ombygging er søknadspliktig. • Forvaltningsmyndigheten skal informeres før vedlikehold. • Nybygging av broer tillates kun i forbindelse med eksisterende stinett.
4	Klopplegging	§ 3 punkt 1.3 bokstav a	**Klopplegging er søknadspliktig** • Klopplegging tillates kun i forbindelse med eksisterende stinett (Vedlegg 1) og skal i all hovedsak skje når det er nødvendig som grep for å kanalisere ferdsel for å ivareta verneverdiene. • Før klopplegging, skal det gjøres en helhetlig vurdering av besøkstrykk, omfang av slitasje

			og muligheter for omlegging av sti til en mer egnet trase. • Vedlikehold av eksisterende klopper er ikke søknadspliktig. Med vedlikehold menes utskifting av tilsvarende og allerede eksisterende elementer. Forvaltningsmyndigheten skal informeres før vedlikehold.
5	Båtoppsett	§ 3 punkt 1.3 bokstav a	**Bygging av båtoppsett er søknadspliktig** • Det kan gis tillatelse til et felles båtoppsett ved vann med mange båter. Båtoppsett for enkelte båter er ikke tillatt. • Plassering av båtoppsett skal være der det er naturlig i forhold til adkomst. • Båtoppsettene skal være enkle og bestå av stokker/tverrbjelker som gjør at båtene kommer opp fra bakken. • Vedlikehold, som for eksempel utskifting av tilsvarende og allerede eksisterende elementer, er ikke søknadspliktig. • Ødelagte båter og båtvrak av plast, glassfiber og aluminium bør fjernes. Hjemmelagde metallbåter fra bergverkstiden som oppfattes som kulturminner skal få ligge.
6	Stier og skilting	§ 3 punkt 1.3 bokstav b	**Etablering av stier og oppsett av skilt er søknadspliktig.** • Omlegging av stier er søknadspliktig. Ved omlegging skal aktuelle turistforeninger inkluderes i arbeidet. • Vedlikehold av eksisterende stier (Vedlegg 1) er ikke søknadspliktig. Eksempler på vedlikehold er remerking av sti, bytte eller reparasjon av skilt, påfylling av nye masser og manuell rydding av kratt og vegetasjon for å hindre gjengroing av sti. • Forvaltningsmyndigheten skal informeres før vedlikehold. • Det kan gis tillatelse til skilting av naturverdier, kulturminner og eksisterende stinett i nasjonalparken. Informasjonstavler bør begrenses til innfallsporter. • Det kan etter søknad gis tillatelse for universelt utformede traséer.
7	Reindrift	§ 3	**Oppsetting av permanente gjerder og anlegg for husdyr og reindrift er søknadspliktig** • Permanente gjerder og anlegg må være forankret i godkjent distriktsplan.

			• Ved en tillatelse kan det settes vilkår for å ivareta verneverdier. For eksempel med hensyn til plassering, utforming og størrelse. • Bestemmelsen er i første rekke myntet på mindre anlegg som gjerder og sanketrøer. Husvære, slakteanlegg og lignende ligger ikke inne i dette. • Bruk av sand til smelting av snø langs reindriftsanlegg kan tillates etter søknad til anlegg som er forankret i godkjent distriktsplan. • Bruk av kalk til smelting av snø langs reindriftsanlegg er ikke tillatt. • Det kan etter søknad gis tillatelse til uttak av torv til hytter og gammer.
8	Annet	§ 3 punkt 1.3 bokstav d	**Prøveboring og etablering av luftesjakter i forbindelse med underjordisk drift av mineralforekomster er søknadspliktig** • Det kan gis tillatelse til dette kun nord for Balvatnet. • Uttakssted skal være utenfor verneområdet. • Det skal gjøres en helhetlig vurdering av forhold til andre brukerinteresser og naturverdier. • Tillatelse forutsettes at det ikke blir synlige inngrep. • Det kan gis tillatelse til luftesjakter i forbindelse med overføringstunnel mellom Balvatnet og Risvatnet (alternativt ned til Langvatnet).
9	Bygninger og andre installasjoner	§ 3 punkt 1.3 bokstav f og j	**Nybygging og gjenoppbygging av hytter og anlegg** • Nybygging av private hytter i Junkerdal nasjonalpark tillates ikke. Med nybygging menes etablering av nye bygninger, eller oppbygging av bygninger hvor den bærende konstruksjonen har forfalt/må skiftes ut. • Behov for hytter tilgjengelig for allmennheten er tildekt i nasjonalparken per 2024 (Vedlegg 1), og søknader vurderes dermed strengt. • Det gis ikke tillatelse til oppsetting av private byggverk/skydd, for eksempel gapahuker, gammer, skjelterskjåer eller sikringsbuer. • Gjenoppbygging av hytter som er ødelagt av brann eller naturskade er søknadspliktig. Ved gjenoppbygging skal den nye bygning være lik den gamle med hensyn til areal og størrelse. I tillegg gjelder retningslinjer gitt i § 3 tredje ledd bokstav f.

			• Flytting av hytter kan vurderes dersom det ikke er i konflikt med verneverdier og reindrift, og ellers har positive effekter i forhold til bruk, sikkerhet og motorferdsel. Flytting må godkjennes av grunneier.
10		§ 3 punkt 1.3 bokstav g	**Ombygging og utvidelse av bygninger og anlegg er søkndaspliktig** Ombygging: Endringer som medfører fasade- eller bruksendring. Utvidelse: Utvidelse av bygningsareal eller antall bygninger på ei hyttetomt. • Verneforskriften gir ikke hjemmel til å behandle byggverk uten festekontrakt. • Det vil ikke bli gitt tillatelse til ombygging og utvidelse av hytter der dette vurderes å komme i konflikt med verneverdiene. • Største samlet bygningsareal pr tomt er 80 m². I dette arealet inngår også uthus med maksimalt totalt bygningsareal på 25 m². • Uthuset kan ha anneksfunksjon; beboelsesdelen skal da ikke overstige 14 m2 • Bygningene skal ha saltak med takvinkel mellom 20 og 30 grader. • Største tillatte mur- eller pillarhøyde er 60 cm i flatt og skrått terreng. • Materialvalg bør følge det som er tradisjon for i området. Eksempelvis fasadekledning i trevirke. • Taktekking skal utføres med materialer som gir en mørk og matt fargevirkning. • Hytta beises/males i mørke, matte farger. • Eksisterende terreng og vegetasjon skal bevares i størst mulig grad • Statskog SFs festekontrakt kan ha ytterligere begrensinger/krav som skal legges til grunn.
11	Annet	§ 3	**Uttak av plantemateriale** Alt planteliv er i utgangspunktet totalfredet mot enhver form for skade og ødeleggelse, herunder også plukking, sanking og innsamling. Et overordnet mål er å ta vare på arter som er naturlig forekommende i området, og å unngå tilførsel og innslag av fremmed genmateriale. • Det er tillatt å plukke bær og matsopp. • Eventuell gran som spres inn i nasjonalparken kan tas ut uten nærmere restriksjoner. Det vil

			imidlertid ikke bli gitt tillatelse til for eksempel veibygging i forbindelse med dette. • Det kan etter søknad gis tillatelse til uttak av torv til hytter og gammer. • Bålbrenning er tillatt innenfor rammene av" Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn". Uttaket av trevirke til dette skal være kun kvist og greiner som ligger på bakken. Døde trær skal ikke bli brukt til bålved. • Skjæring av skohøy, uttak av ris til bruk i gammer, og uttak av plantemateriale (også vierbark til skinnberedning) til samisk husflid er tillatt. • Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til uttak av materiale (plantemateriale, stein m.m.) til husflid så lenge det ikke innebærer graving.
12	Generelle bestemmelser for jakt	§ 3 punkt 3.2	**Utøvelse av jakt og fiske** Jakt og fiske som er i samsvar med viltloven og innlandsfiskeloven og forskrifter gitt i medhold av disse er ikke søknadspliktig • Verneforskriften legger ikke restriksjoner på utøvelsen av jakt og fiske. • Rydding av skog eller elgposter til jakt er søknadspliktig.
13	Utsetting av fisk	§ 3 punkt 3.3 bokstav a	**Utsetting av fisk er søknadspliktig** Det kan være ønske om og behov for å kunne gjøre enkle tiltak for å bedre fisket i noen vann og vassdrag i nasjonalparken. Dette er bakgrunnen for forslaget om at det kan etter søknads gis tillatelse til utsetting av fisk fra stedegne stammer der dette er gjort tidligere. • Utsettingen skal være i tråd med langvarig kultiveringsplan godkjent av Nordland fylkeskommune eller annen gjeldende forvaltningsmyndighet for «Forskrift om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer for kultiveringsformål». • Forvaltningsmyndigheten skal gi flerårige tillatelser (4 år). • Det gis ikke tillatelse til utsetting av fisk i fisketomme vann.
14	Kalking av vann	§ 3 punkt 3.3 bokstav b	**Det er ikke behov for kalking innenfor Junkerdal nasjonalpark i og med at det er svært kalkrik berggrunn**

15	Restaurering og skjøtsel av kulturminner	§ 3 punkt 4.2	**Restaurering og skjøtsel av kulturminner er søknadspliktig** Nordland fylkeskommune v/ Kulturminner i Nordland, og Sametingets kultur- og miljøvernavdeling er kulturminnemyndigheter, og skal involveres i alt arbeid i tilknytning til kulturminner. • Det skal da gjøres en helhetlig vurdering i forhold til andre brukere/verneverdier og gevinsten av tiltaket.
16	Sykkel og el-sykkel	§ 3 punkt 5.1	**Det er ikke tillatt å benytte elsykkel** Motorferdselforbudet i nasjonalparken omfatter bruk av el-sykkel, på tross av at dette er tillatt i utmark ellers. • Det skilles mellom sykkel og el-sykkel. • Uorganisert bruk av sykkel er tillatt på eksisterende stier. • Tillatelse til bruk av elsykkel kan kun gis i etablerte stier og i helt særskilte tilfeller; eksempelvis til personer som har nedsatt funksjonsevne/funksjonshemming. • Organisert bruk av både sykkel og el-sykkel er søknadspliktig og begrenses til etablerte stier. Se retningslinjer under "Reiseliv" for mer informasjon om organisert ferdsel.
17	Ride- og kløvdyr - Organisert	§ 3 punkt 5.1	**Bruk av ride- og kløvdyr er ikke søknadspliktig** • Denne bestemmelsen forutsetter at aktivitet ikke skjer som en del av organisert ferdsel. Se retningslinjer under "Reiseliv" for mer informasjon om organisert ferdsel. • Bruk av hest i forbindelse med reindrift og husdyrhold er tillatt i hele området.
18	Ride- og kløvdyr – Uorganisert	§ 3 punkt 5.1	**Organisert bruk av ride- og kløvdyr er søknadspliktig** • Tillatelse kan gis for inntil 2 år om gangen. • Ferdselen bør mest mulig bruke eksisterende stier. • Effekten av ferdselen skal vurderes av oppsynet. Ved negative effekter skal tiltak og eventuelle ferdselsbegrensinger settes i verk. Se retningslinjer under "Reiseliv" for mer informasjon om organisert ferdsel.
19	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.1	**Motorferdsel er forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter.**

			• Elektrisk drevet kjøretøy som elsykler og droner er inkludert i denne bestemmelsen
20	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.2 bokstav a	**Motorferdsel ved militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannverns- og oppsynsoppgaver, samt skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten, er ikke søknadspliktig** Militær operativ virksomhet er unntatt fra reglene i den enkelte vernebestemmelse for naturvernområder i Norge. Militær operativ virksomhet omfatter i fredstid all militær virksomhet som er nødvendig for å planlegge, forberede og gjennomføre: • Overvåkning av land-, sjø- og luftterritoriet • Forsvarsplaner, herunder feltbefestninger, anlegg for installasjoner og stridsmidler • Beredskapstiltak, herunder utrykningsøvelser med militære styrker • Trene militære operasjoner i spesielle situasjoner, herunder søk og redningstjeneste • Forsvarsdepartementet har uttalt at vanlige øvelser ikke omfattes av ovenfornevnte unntak, men det forutsettes at der sivil virksomhet eller trafikk er tillatt kan tilsvarende militær virksomhet uten videre finne sted.
21	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.2 bokstav b	**Motorferdsel ved nødvendig uttransport av skadd/sykt bufe er ikke søknadspliktig** Etter dyrevelferdsloven er dyreeier forpliktet å sørge for passende behandling for syke eller skadde dyr. Det kan i tillegg være behov for å forhindre at syke eller skadde sauer som er mer utsatt for rovdyrangrep er på utmarksbeite. • Forvaltningsmyndigheten skal varsles på forhånd.
22	Motorferdsel	§ 6	**Motorferdsel på snødekt mark ved utøvelse av reindrift er ikke søknadspliktig** Forskriften skal også inneholde et unntak for bruk av snøskuter i forbindelse med reindrift. Dette punktet er ved en feiltakelse ikke blitt med i den endelige forskriften som ble vedtatt 09.01.04. Det vil bli foretatt en forskriftsendring for å rette opp dette, og frem til det er gjort vil det bli gitt en generell dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48.

23	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.2 bokstav c	**Bruk av beltekjøretøy på vinterføre og luftfartøy for nødvendig transport mellom Sulitjelma og Mavas er ikke søknadspliktig** • Tillatelse kan kun gis for de som har fast bostedsadresse i Mavas. • Kjøringen skal skje etter trasé fastlagt av forvaltningsmyndigheten etter drøfting med reindriften. • Traseen er i dag oppmerka, og krysser grensa i Metskidalen. Ovenfor Metskidalstjønnene går løypa rett vestover, til den treffer Balvatnet og dreier nordover. Ved usikker is brukes en alternativ trase som går over land på nordsiden av Balvatnet. • Ved all bruk av snøskuter og luftfartøy kreves tillatelse etter motorferdselsloven fra kommunen.
24	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.2 bokstav d	**Bruk av beltegående «elgtrekk» eller luftfartøy for uttransport av slakt av hjortevilt** • Elgtrekk forstås som et beltegående kjøretøy med ekstremt lavt marktrykk som setter minimale/ingen spor i terrenget. • Transport av felt hjortevilt med beltegående elgtrekk og luftfartøy krever tillatelse etter motorferdselloven, og søknad behandles av kommunen.
25	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.2 bokstav e	**Motorferdsel ved Forsvarets nødvendige lavtflyging i etablert lavtflygingssone er ikke søknadspliktig** • Forskriften gir åpning for forsvarets nødvendige lavtflyging, men det er i Kronprinsregentens resolusjon presisert at dette ikke skal medføre noen økt aktivitet i forhold til dagens situasjon. • Flyging skal holdes på et absolutt minimum, og grensen for lavtflyging er satt til 300 meter over bakken.
26	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.3 bokstav a	**Barmarkskjøring i reindrifta er søknadspliktig** • Bruk av barmarkskjøretøy må være forankret i godkjent distriktsplan. • Arealsortering skal ta hensyn til reindriftas behov mens de mest sårbare områdene skal skjermes. • I Hensynssoner (Vedlegg 3) skal barmarkskjøring utføres med ekstra forsiktighet.

			• Det kan ikke settes så strenge vilkår at dette går utover dyrevelferd eller alminnelig driftsutøvelse i reindriften. • Forvaltningsmyndigheten skal samarbeide med oppsyn i formulering av vilkår. • Ved bruk av barmarkskjøretøy skal det brukes kjøretøy som gir lite spor (breie dekk med lite luft). • Det gis tillatelser av en viss varighet. Effekter av kjøretøy på overflater skal bli evaluert før nye tillatelser. • Uttransport av syk og skadd rein er tillatt uten søknad. • Den svenske reindriftsnæringen kan etter søknad bli gitt tillatelse til drift og vedlikehold av gjerder og anlegg, og gjeting i området Dorro-Låmivatnet.
27	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.3 bokstav b	**Bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med husdyrhold og vedhogst er søknadspliktig** • Blant annet utkjøring av saltslikkestein. • Ved tillatelse til saltslikkesteinene ikke legges på steder med sårbar vegetasjon eller sjeldne planter. Samtidig er det ønskelig å variere plasseringen fra år til år for å unngå uheldig slitasje.
28	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.3 bokstav c	**Bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til egen hytte er søknadspliktig** • Tillatelse kan gis for én snøskuter og inntil seks turer per sesong. • Det gis ikke tillatelser for motorisert ferdsel under denne bestemmelsen uten festekontrakt. • Tillatelsen gjelder per hytte. Flere hytter med en festekontrakt skal behandles som en hytte. • Tillatelsen gjelder fra det er tilstrekkelig snø til at kjøring kan foregå uten å skade vegetasjonen i tidsrommet 07.00-23.00 fram til 1. mai. Langfredag og 1. påskedag skal være snøskuterfrie dager. • I områdene Dorro, Fuglvatnet, Rosna, Beret, Tjorris og Villumsvatnet skal det ikke kjøres etter 20. april, med hensyn til kalveperioden. • Det kan gis tillatelser opptil 4 år og ordningen med kjørebok skal videreføres. • Det åpnes ikke for snøskuterkjøring for frakt av privat utstyr til foreningshytter. Foreninger

			vil på lik linje med andre hytteeiere få tillatelse til innkjøring av nødvendige varer og materialer til hyttene. • Brukte snøskutertraseer er katfestet i Vedlegg 2. Det gis ikke tillatelse til noen form for kjøring på barmark. Ved spesielle tilfeller kan det gis tillatelse til bruk av helikopter, men varer og materialer skal fortrinnsvis fraktes inn på vinteren ved hjelp av snøskuter.
29	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.3 bokstav d	**Bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift er søknadspliktig** • Reindriften kan etter søknad gis tillatelse for bruk av helikopter i forbindelse med samling.
30	Motorferdsel	§ 6	**Motorferdsel ved utlegging av åte er søknadspliktig** Forvaltning av rovvilt skal være lik innenfor og utenfor verneområdene i Nordland. Lisensjakt på jerv er et prioritert tiltak i rovviltforvaltningen, og ved utlegging av åte vil det kunne oppstå behov for motorisert transport.
31	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.3 bokstav e og f	**Motorisert transport på vinterføre eller luftfartøy i forbindelse med mineralleting nord for Balvatnet er søknadspliktig** • Motorisert transport på bakken begrenses til vintersesongen • Kjøring skal foregå utenom perioder når naturen er spesielt sårbar • Kjøretraseer skal unngå sårbare lokaliteter • Kjøretraseer skal unngå perioder og lokaliteter med spesiell betydning for reindrifta.
32	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.3 bokstav g	**Bruk av motorbåt på vatn er søknadspliktig** • Motorbåt kan kun brukes på Fuglvatn, Stor-Rosna og Fiskelausvatnet. • Det kan gis tillatelse til bruk av motorbåt i forbindelse med næringsvirksomhet og transport av utstyr/materialer. • Det gis ikke tillatelse til bruk av motorbåt i forbindelse med fritidsbruk, eksempelvis jakt og fiske. Dette gjelder også bruk av elektrisk motor.
33	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.3 bokstav h	**Oppkjøring av Diamantløypa er søknadspliktig** • Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppkjøring av Diamantløypa til Daudvatnet etter dagens trase. Dette gjelder for

			preparering av skiløype med prepareringsmaskin i den delen av vinteren hvor det er mest utfart.
34	Motorferdsel	§ 6 punkt 6.3	**Bruk av drone er søknadspliktig** Det kan gis dispensasjon fra motorferdselforbudet til bruk av drone i forbindelse med beitenæring, tamreindrift, forvaltning og oppsynsvirksomhet, samt til drift av eksisterende kraftlinjer og anlegg, naturkartlegging, vitenskapelige undersøkelser o.l. Bruk av drone til de ovennevnte formål i Junkerdal nasjonalpark, er å anse som nyttig bruk og rammes ikke av forbudet mot unødvendig støy. Generelle vilkår for dispensasjon: • Bruk av droner må dersom det er mulig utøves utenom hekke- og yngletid i perioden 1.mars – 15. juli. Andre perioder vurderes konkret i forhold til om det gir forstyrrelser av dyrelivet. • Det forutsettes at ved bruk av droner så skal det tas særlig hensyn til reindriften slik at risiko for forstyrrelser unngås. Geografisk område skal begrenses på kart, sårbare områder skal unngås. • Reindrifta kan få dispensasjon for inntil 5 år om gangen. • For reindrifta kan det ved spesielle behov gis tillatelse i perioden 1. mars- 15. juli. • Søker er pliktig til å innhente nødvendige tillatelser fra grunneier og følge Luftfartstilsynets regler for bruk av droner. • Ved publisering av film og bilder skal det gå klart fram at det er gitt tillatelse fra nasjonalparkstyret. Det gis ikke dispensasjon til bruk av drone for følgende søkere eller formål: • Enkeltbedrift, arrangement/konkurranser, turdokumentasjon for grupper, private turer, filmer for sosiale media, underholdningsprogram, spillefilm og reklame.

35	Transport av båt	§ 6 punkt 6.3	**Transport av båt er søknadspliktig**
			
			• Båt skal transporteres kun med snøskuter.
			• Tillatelsen kan gis til:
			  • grunneier eller hytteeiere ved det aktuelle vannet.
			  • Frivillige organisasjoners utleiebåter.
			  • Kommersielle aktørers utleiebåter.

			• Grunneiers tillatelse skal innhentes ved opplag av båt.
36	Funksjonshemmede og motorferdsel	§ 6	**Transport av funksjonshemmede til/fra egen hytte er søknadspliktig** Transport av funksjonshemmede kan i særskilte tilfeller vurderes. Dette skal vurderes strengt, og det er viktig å skille mellom varig funksjonshemming og uførhet/sykdom som er en naturlig følge av alder. • Det gis ikke tillatelse til kjøring i nasjonalparken utenom til og fra egen hytte. Ved andre formål skal det brukes andre midler, for eksempel turistbedrifter med hundespann. • Ved søknad i forbindelse med transport av funksjonshemmede kreves legeerklæring som bekrefter at vedkommende ikke kan gå på ski, og vedlagte skjema skal fylles ut av lege (Skjema ligger vedlagt). Dokumentasjon på funksjonshemming gjennom parkeringsbevis kreves i tillegg. Søknaden skal behandles av kommunen og Midtre Nordland nasjonalparkstyre. • Ved denne kjøringen gjelder de samme vilkår som for annen kjøring til hyttene.
37	Persontransport	§ 6	**Persontransport er ikke tillatt, med unntak av funksjonshemmede** Se retningslinjer under "Funksjonshemmede og motorferdsel".
38	Røde kors hjelpekorps aktivitet	§ 6	**Motorferdsel i forbindelse med redningsvirksomhet er søknadspliktig** Røde Kors kan gis tillatelse til øvingskjøring. Kjentmannskjøring ansees som øvingskjøring i redningsvirksomhet. • Søknader sendt til forvaltningsmyndigheten skal være godkjent av politimyndighet. • Øvelser skal holdes i områder som er mest brukte og hvor det er mest sannsynlig at det blir redningsaksjoner. • Kjentmannskjøring skal meldes inn til Nordland politidistrikt i forkant av hver øvelse. • Reindriften skal kontaktes i forkant av kjøring. Områder med mye rein skal unngås. • Det gis ikke tillatelse til kjøring i kalvingsområdet etter 15. april

			• Kjøring skal skje på linje, i samme spor, og på en måte som begrenser forstyrrelsen for andre brukere i nasjonalparken • Det skal være tydelig for allmenheten at det er Røde Kors som kjører • Røde Kors skal holde regnskap på hvor mange skuterdager blir gjennomført.
39	Reiseliv og motorferdsel	§ 6	**Det gis ikke tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med turisme og reiseliv** Dette gjelder både i forbindelse med praktisk gjennomføring og bruk av motorisert kjøretøy til opplevelse av naturen.
40	Friluftsliv		**Kite- og vindseilaktivitet** • All kite- og vindseilaktivitet er søknadspliktig i nasjonalparken. Aktiviteten tillates ikke i perioden april-mai i kalvingsområdet for reindrifta. **Hundekjøring** • Uorganisert bruk av hundespann etter friluftslovens bestemmelser er tillatt på snødekt mark i hele nasjonalparken. • Bruk av vogn eller annet kjøretøy som trekkes av hund på barmark er søknadspliktig. **Telting** • Telt eller andre lignende innretninger som skal stå på samme sted i mer enn 5 døgn er søknadspliktig. Organiserte teltleirer er søknadspliktig; se retningslinjer under "Reiseliv".
41	Reiseliv		**Organisert ferdsel og arrangementer i nasjonalparken er søknadspliktig** Organisert ferdsel defineres som ferdsel der person, lag, skole, firma eller lignende planlegger og arrangerer turer der publikum kan meldes seg på. Eksempelvis alle jaktprøver, idrettsarrangementer, organiserte teltleir (5 eller flere telt) og hundeprøver. • Guidede fotturer i regi av turistforeninger, universiteter, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger er tillatt uten søknad. • Søppel skal tas med ut av området og ikke graves ned eller deponeres på annet vis. • Tillatelser gis per arrangement. Effekten av arrangementet skal vurderes av oppsynet. • Spor etter arrangementer som blir borte i løpet av en sesong er

			regnet som akseptable, mens langvarige spor vil påvirke negativt for fremtidige søknader.
			• Følgende områder er definert som spesielt viktige for reindriftsnæringen og skal tas hensyn til ved tillatelse:
			  • Kalvingsområdet i perioden 15. april til 1. juni.
			  • Sommerbeiteområdet i perioden 1. juli til 1. september.
			  • Samleområdet i perioden 1. september til reinen er samlet i gjerdet ved slakteriet ved Coarvi (seinest 20. september).
			• Forvaltningsmyndighet sette vilkår for å ivareta
			  • Områder med sårbar vegetasjon skal unngås på barmark.
			  • Områder med sårbart dyreliv skal unngås i yngle og hekkeperioder.

42	Annet	§ 3 punkt 5.3	**Skjøtselstiltak er søknadspliktig** Skjøtselstiltak kan være både reparasjon av skade i naturen som skyldes menneskelig aktivitet og arbeid for å opprettholde en naturtilstand. I tillegg kan det være arbeid for å vedlikeholde kulturmiljø og -landskap. • Planlegging og gjennomføring av skjøtselstiltak må skje i samarbeid mellom forvaltningsmyndighet, grunneiere og andre rettighetshavere. • Det er aktuelt at oppsynet tar ansvar for ulike skjøtselstiltak. • Skjøtselstiltak organisert av forvaltningsmyndighet, og motorisert ferdsel i samband med dette, er tillatt uten søknad.
43	Avfallshåndtering	§ 3 punkt 7	**Søppel og utedo** • Søppel skal tas med ut og ikke graves ned eller deponeres innenfor nasjonalparken. Dette gjelder for både friluftsliv og hytter. • Masser fra utedo kan deponeres på stedet.

Tilgrensende verneområder

I sørvest grenser nasjonalparken til Junkerdalsura naturreservat.

I øst grenser nasjonalparken til det svenske Natura 2000-området Sulitelma (SE0820334). Natura 2000 er EU sin tilnærming til Bernkonvensjonen, gjennom Arts- og Habitatdirektivet. Over tid vil det

være gunstig å arbeide for en felles forvaltning av truede arter og habitater som trenger grenseoverskridende tiltak eller kartlegging.

Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Geir Arneseen, Marcela Velasco Gómez og Kristin Sommerseth Johansen	2017	Sårbarhetsanalyse i Junkerdal nasjonalpark	Ecofact	https://www.ecofact.no/Ecofact%20rapport%20544%20S%C3%A5rbarhetsanalyse%20Junkerdalen%20nasjonalpark.pdf
Ingunn Vistnes, Christian Nellemann	2002	Bruks- og verneplan for Junkerdal/ Balvatn. Konsekvensutredning for reindriften.	Norsk institutt for naturforskning	https://www.nina.no/archive/nina/pppbasepdf/oppdragsmelding/763.pdf
Per K. Bjørklund, Marianne Iversen, Geir Helge Systad, Hans Tømmervik	2002	Kartlegging i samband med bruks og verneplan for Junkerdal/ Balvatn. Botaniske undersøkelser og vegetasjonskartlegging.	Norsk institutt for naturforskning	https://www.nasjonalparkstyre.no/uploads/files_midtre_nordland/Botaniske-undersokelser-og-vegtasjonskartlegging-2002.pdf
Hagen, D., Stokke, B.G, Vistad, O.I.,	2018	Sårbarhetsvurdering av utvalgte lokaliteter i Junkerdal nasjonalpark. Turruter	Norsk institutt for naturforskning	https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2497315

Rød-Eriksen, L. og Gundersen, V.		til Solvågtind, Skaitidalen og Balvatnet.		
Oskar Puschmann	2001	Kartlegging av landskap i samband med bruks- og verneplan for Junkerdal – Balvatn området.	Norsk institut for jord- og skogkartlegging	https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/bitstream/handle/11250/2559772/NIJOS-Rapport-2001-11.pdf?sequence=2&isAllowed=y
Abaz, A. H., Gaarder, G., Hessen, K., Nyjordet, S. M. G. & Svingen, K	2024	NiN Basiskartlegging av verneområder i Nordland fylke 2023	Miljøfaglig utredning	https://nedlasting.miljodirektoratet.no/NiN_Rapporter/BAS2023_MIFU_9NO5_rapp.pdf

Vedlegg

Filvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	13.03.2024	Funksjonshemmede og motorferdsel			97 Kb

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Kartvedlegg - Turruter og hytter

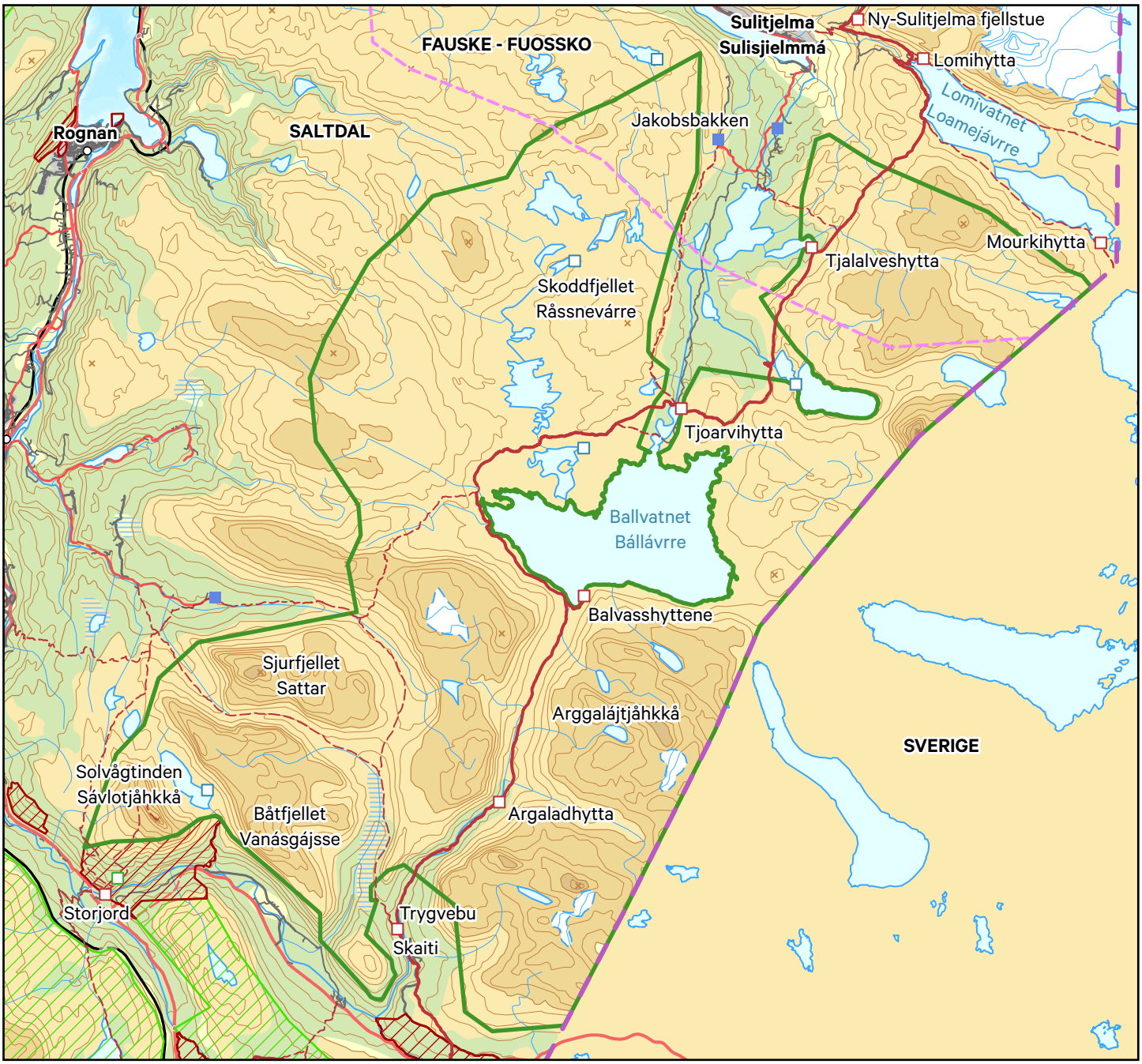

Tegnforklaring

- Junkerdal nasjonalpark
- Naturreservat
- Landskapsvernområde
- Nordlandsruta
- Andre merka turruter

Hytteeier

- DNT
- Statskog
- Jeger- og fiskerforening
- Andre organisasjoner

Kilometer
0 5 10

Koordinatsystem: EUREF89 UTM sone 33N
Målestokk: 1:250 000 i A4
Kartdato: 10.06.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Kartvedlegg - Snøskutertraséer

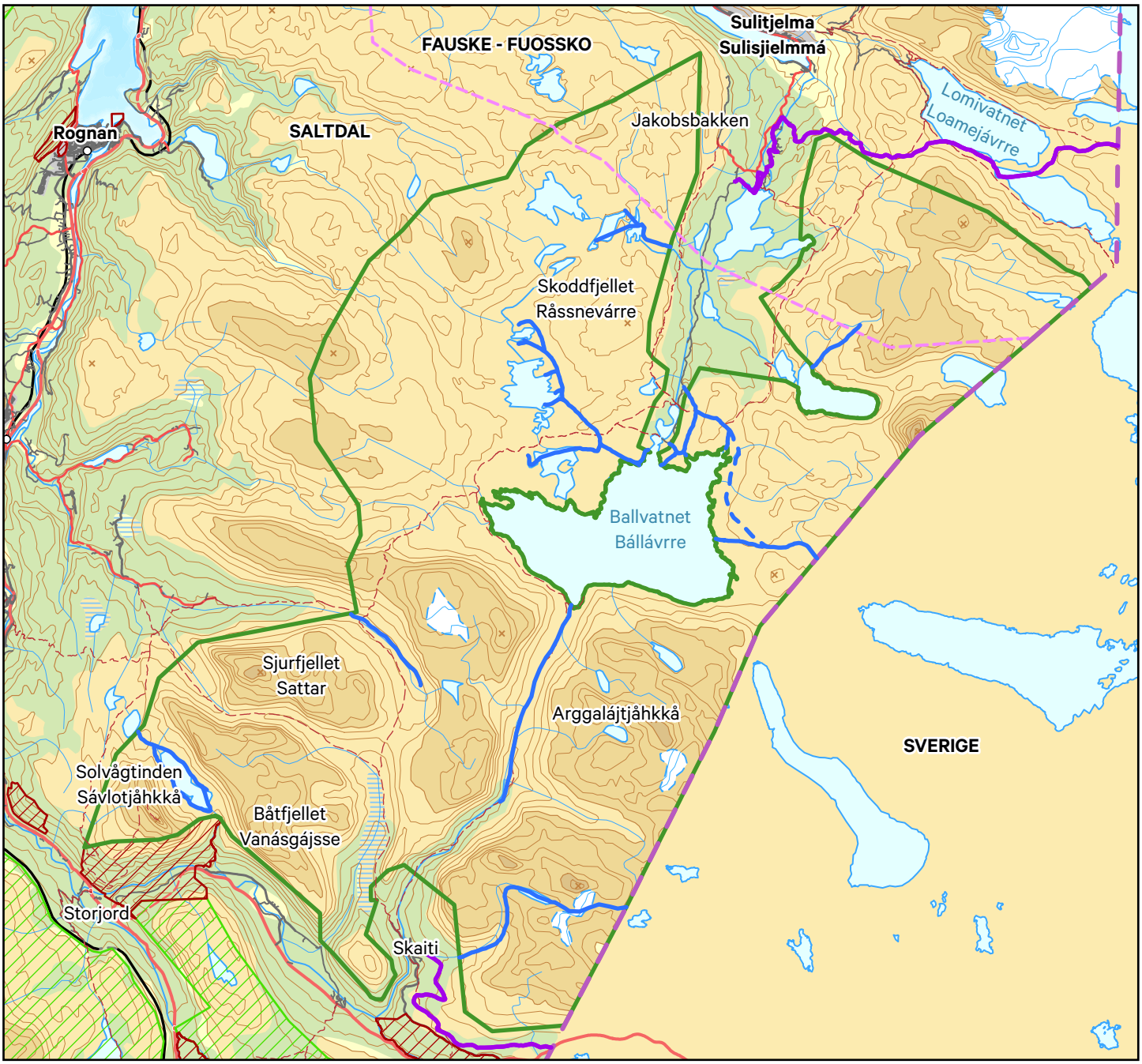

Tegnforklaring

- Junkerdal nasjonalpark
- Naturreservat
- Landskapsvernområde
- Snøscootertraséer
- Alternativ rute ved svak is
- Snoscooterløyper

Kilometer
0 5 10

Koordinatsystem: EUREF89 UTM sone 33N
Målestokk: 1:250 000 i A4
Kartdato: 10.06.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Kartvedlegg - Hensynssoner for barmarkskjøring

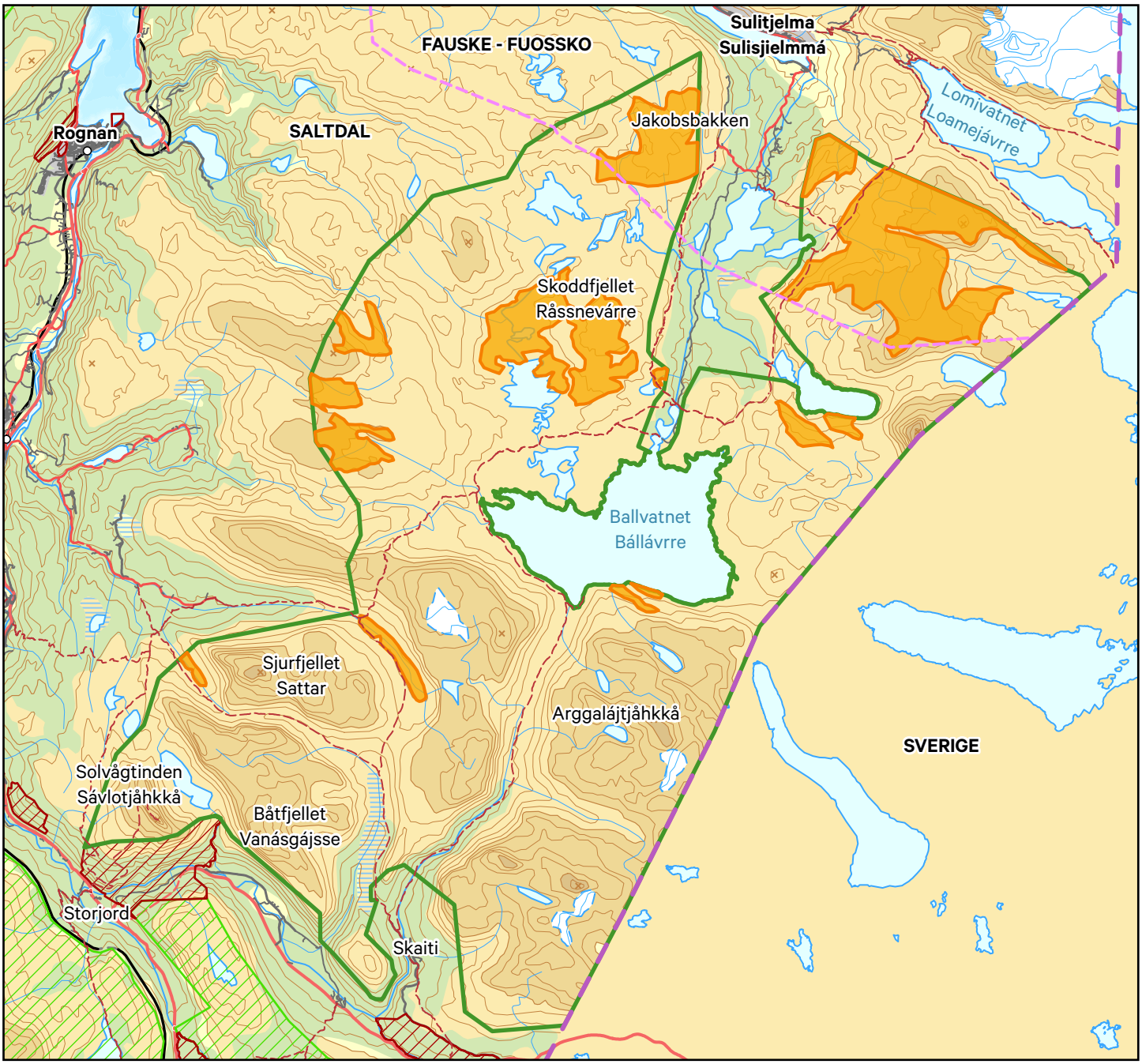

Tegnforklaring

- Junkerdal nasjonalpark
- Naturreservat
- Landskapsvernområde
- Henssynssoner

Kilometer
0 5 10

Koordinatsystem: EUREF89 UTM sone 33N
Målestokk: 1:250 000 i A4
Kartdato: 13.06.2024

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/4256-0

Saksbehandler: Erik Jonas Andersen

Dato: 14.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	18/2024	25.06.2024

Rago nasjonalpark - Vedtak om mulighetsstudie innfallsport Rago

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre går fremover med tiltaksplan i besøksstrategi for Rago nasjonalpark og bestiller mulighetsstudie basert på vedlagt prosjektbeskrivelse for oppgradering og utbedring av innfallsport Rago. Nasjonalparkstyret v/Kolbjørn Mathisen tar en aktiv rolle i befaringer ved behov.

Bakgrunn og vurdering

Alle nasjonalparker skal ha en godkjent besøksstrategi som skal legge til rette for, og styre, bruken i nasjonalparken slik at verneverdiene ivaretas, opplevelsen for de besøkende blir god og den lokale verdiskapingen blir størst mulig. I besøksstrategien for Rago nasjonalpark er det et mål om å oppgradere og utbedre innfallsportene til Rago slik at disse i større grad enn i dag kan ta imot og løse utfordringene knyttet til det høye antallet besøkende nasjonalparken opplever.

Miljødirektoratet har laget en veileder for hvordan arbeidet med innfallsporter skal utføres. Det skal etableres en styringsgruppe som sammen med forvalter skal være involvert i utarbeidelse av en prosjektplan for en mulighetsstudie og videre prosjektarbeid. I utarbeidelsen av prosjektplan for innfallsport Rago ble rådgivende lokalutvalg for Rago nasjonalpark satt som styringsgruppe, da lokalutvalget allerede har representanter som godt representerer forskjellige brukergrupper og interessenter i området.

Den vedlagte prosjektbeskrivelsen beskriver rammer, utfordringer og ønsker for mulighetsstudien. Nasjonalparkstyret har allerede fått finansiering til å jobbe med mulighetsstudier for innfallsporter til våre nasjonalparker, med en total pott på 700 000 kroner.

Da arbeidet med prosjektplan og beskrivelse av mulighetsstudie allerede er gjort, gjenstår kun positivt vedtak fra nasjonalparkstyret for å gå videre i prosessen. Det vil i

tiden fremover bli ressursknapphet i sekretariatet, der kun én av fem forvalterstillinger vil være bemannet. Nåværende intern prosjektleder (Erik Jonas Andersen) starter i annen stilling fra september 2024, men håper å få konkurransegrunnlaget for mulighetsstudiet ut på anbud slik at ekstern konsulent kan innhentes og påbegynne arbeidet med mulighetsstudiet før den tid. Når ekstern konsulent først har blitt innhentet vil det ikke være en spesielt arbeidskrevende prosess, før man eventuelt velger å videre med en forprosjektering. Forprosjektering kan utsettes til det er kapasitet til å ta prosjektet videre.

Det kommer til å bli 1-2 befaringer i området som omfattes av mulighetsstudien, og til dette foreslår sekretariatet at styremedlem og ordfører i Sørfold kommune Kolbjørn Mathisen tar en aktiv rolle hvis man ser at gjenværende forvalter ikke har kapasitet til å ta dette.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:
Besøksstrategi Rago nasjonalpark
Miljødirektoratets veileder M-417 | 2015 Innfallsporter

Rago
nasjonalpark

Prosjektplan

Innfallsport Rago nasjonalpark

Innhold

1. Innledning 3
2. Prosjektformål 5
2.1. Organisering og lokal medvirkning 5
3. Bakgrunn 6
3.1. Områdebeskrivelse og dagens situasjon 6
3.2. Områderegulering og planer 7
3.3 Besøksstrategi Rago nasjonalpark 9
4. Mulighetsstudie 9
5. Fremdriftsplan 11
6. Finansiering 11

1. Innledning

Rago nasjonalpark er en populær nasjonalpark å besøke, både for norske og internasjonale turister. Det finnes i dag finnes det to mye brukte innfallsporter til Rago nasjonalpark. Disse startpunktene er Litjsand og Lakshol, begge langs Nordfjordelva i Sørfold kommune. Startpunktene er hyppig brukt for turer inn til nasjonalparken, og opplever høye besøkstall spesielt i sommersesongen. Lakshol har tradisjonelt vært den mest brukte av startpunktene, men de siste årene ser man at Litjsand får flere og flere besøkende. Innfallsporten i Lakshol har parkering, HC-WC samt informasjonsplakat, mens Litjsand har en mindre parkering samt informasjonsplakat. Begge innfallsportene er veletablerte, men det er behov for oppgradering og videreutvikling av disse i takt med flere besøkende. Arbeidet med videre utvikling av innfallsportene er forankret i besøksstrategi for Rago nasjonalpark. Her er det et mål å utvikle innfallsportene videre, blant annet ved å utvide parkeringsmulighetene ved begge innfallsportene, samt å etablere et toalett og tilgang til strøm ved Litjsand.

Innfallsporten skal håndtere et bredt spekter av brukergrupper med ulike forventninger og behov – hele året. Ambisjonsnivået for innfallsporten er «startpunkt» etter Miljødirektoratets veileder M-417/2015 for etablering av innfallsporter til nasjonalparker. Merkevaren «Norges nasjonalparker» skal benyttes som visuell profil i prosjektet.

Figur 1: Startpunkt Lakshol. Sti opp mot Storskogvatn begynner ved skiltet til venstre i bildet, med toalett og informasjon til høyre. Eksisterende parkeringsplass ligger til høyre for toalettet.

Figur 2: Startpunkt Lakshol, fra feiring av Rago 50 år.

Hva er en innfallsport?

I Miljødirektoratets veileder «Innfallsporter» (M-417/2015) defineres en innfallsport som «*summen av utendørs tilrettelegging som møter og kanaliserer besøkende fram til en opplevelse av hele eller deler av verneområdet.*» En innfallsport kan ha en eller flere funksjoner, som gjerne kan deles inn i tre overordnede kategorier: *utkikkspunkt, startpunkt* og *informasjonspunkt*.

Innfallsportene skal ha høy kvalitet og skal være et like godt tilbud for besøkende som nøyer seg med kortere turer inn mot nasjonalparken eller som vil ta lenger turer inn i selve nasjonalparken. Å tilrettelegge for gode opplevelser ved en innfallsport er derfor viktig både for den besøkende, for forvaltningen og for lokalsamfunnene rundt verneområdene. Et besøk til en innfallsport skal gi en totalopplevelse av å være ønsket velkommen, gi påfyll av spennende kunnskap og historier, samt «en smak av nasjonalparken» uavhengig av ferdighetsnivå.

Et **startpunkt** har ifølge merkevarestrategien «som formål å være et tilbud for besøkende som skal legge ut på vandring i nasjonalparken.». Det skal ha parkering og informasjon rettet mot turgåeren. Det skal være tydelig merking fra startpunktet til merket stinett, parkeringsareal dimensjonert besøksgrunnlaget og slik at langtidsparkering for besøkende ikke skaper problemer for lokale brukere.

Figur 3: Startpunkt Litjsand, med biler på begge sider av veien og parkeringsplassen til venstre.

2. Prosjektformål

Prosjektets hovedmål er å se på de eksisterende innfallsportene mer i ett, og utrede muligheter for å skape bedre tilrettelegging for besøkende ved innfallsportene til Rago nasjonalpark, øke bevisstheten om nasjonalparkens naturverdier og fremme bærekraftig turisme. Konkrete mål inkluderer:

- Forbedre infrastrukturen med fokus på parkeringsplasser ved innfallsportene for å imøtekomme økt besøk. Dette inkluderer søppelhåndtering og hvordan dagens toalettsituasjon skal løses.
- Gjøre informasjon om nasjonalparken, brukerinteresser og turmuligheter oversiktlig og lett tilgjengelig for besøkende
- Øke kunnskapen om nasjonalparkens økologi og kulturhistorie blant besøkende.
- I større grad inkludere Straumen og Øyra Camping som deler av innfallsporten.

Prosjektet inkluderer hele prosessen fra mulighetsstudie til utforming av konkurransegrunnlag for anskaffelse av byggentreprenør. Mulighetsstudien skal utføres i samarbeid med en styringsgruppe bestående av medlemmer fra rådgivende lokalutvalg for Rago nasjonalpark, med representanter fra Statskog, Sørfold kommune, næringsliv, private interesser og andre lokale aktører.

2.1. Organisering og lokal medvirkning

Prosjektet ledes av en styringsgruppe bestående av rådgivende lokalutvalg for Rago nasjonalpark, med representanter fra nasjonalparkstyret, Sørfold kommune, Statskog, grunneiere og lokale og næringslivs-representanter i Sørfold kommune og rundt Rago nasjonalpark. Intern prosjektleder er representant fra sekretariatet i Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Intern prosjektleder tar inn ekstern kompetanse (landskapsarkitekt, prosjektering, kalkulering, faglige vurderinger, opprettelse av søknader og tegninger, med mer) gjennom anskaffet konsulent. Konsulenten stiller med egen prosjektleder («ekstern prosjektleder») for sin leveranse.

Større strategiske vedtak i prosessen skal fastslås av nasjonalparkstyret etter en innstilling fra styringsgruppen/intern prosjektleder. Til disse hører for eksempel:

- Vedtak om bestilling av mulighetsstudie.
- Vedtak om bestilling av for- og detaljprosjektering.

Prosjektering vil skje i rekkefølge mulighetsstudie, forprosjektering, detaljprosjektering og byggefase. Nasjonalparkstyret vil vedta om godtatte leveringer av oppdragsbeskrivelser til for- og detaljprosjektering, samt for anskaffelse av bygg, før neste fase vil kunne starte.

Konsulentens prosjektleder vil ta ansvar for samordning og fremdrift av prosjektet, inkludert for eksempel booking av møter med referansegrupper og dokumentasjon av møter. Konsulentens prosjektleder vil være med på enkelte styringsgruppemøter sammen med nasjonalparkstyrets prosjektleder.

3. Bakgrunn

3.1. Områdebeskrivelse og dagens situasjon

Rago nasjonalpark er kjent for sin ville og vakre natur, for besøkende fra Norge og ellers i Europa. Startpunktene Litjsand og Lakshol ligger omtrent to kilometer fra hverandre innerst i veien langs Nordfjordelva (se Figur 4). I tillegg er det et startpunkt i Megården/Lappelva, men denne er det et mål å ikke trekke turgåere til, da områdene innover i nasjonalparken herfra er svært sårbare. Ved Litjsand er det parkeringsplass for opptil 5 biler, gapahuk med bord og benk, samt utedo etablert av grunneierne, en informasjonstavle og skilting til nasjonalparken. Ved Lakshol er det plass til 10-15 biler, tilgjengelig toalett, rasteplass, søppelkasse med håndtering, informasjonstavle og skilting inn til nasjonalparken.

Rago nasjonalpark har vært en av Norges mest kjente og besøkte nasjonalparker av spesielt europeiske turister. Denne utviklingen startet allerede på 80-tallet da Rago fikk en sentral plass i Tsjekkiske reiseguider for Norge. I tillegg har den engelske «The Guardian» tatt med Rago på sin liste over Europas 10 beste nasjonalparker å besøke. Lakshol har historisk sett vært den mest brukte parkeringsplassen, da den er størst og er det vanligste startpunktet for Rago-runden. De siste årene har også Litjsand blitt mer populær, som et utgangspunkt for dagsturer opp til Litlverivassfossen. Man ser på besøkstallene til nasjonalparken at det kommer flere og flere reisende for hvert år, og dette er en utvikling som vil fortsette fremover.

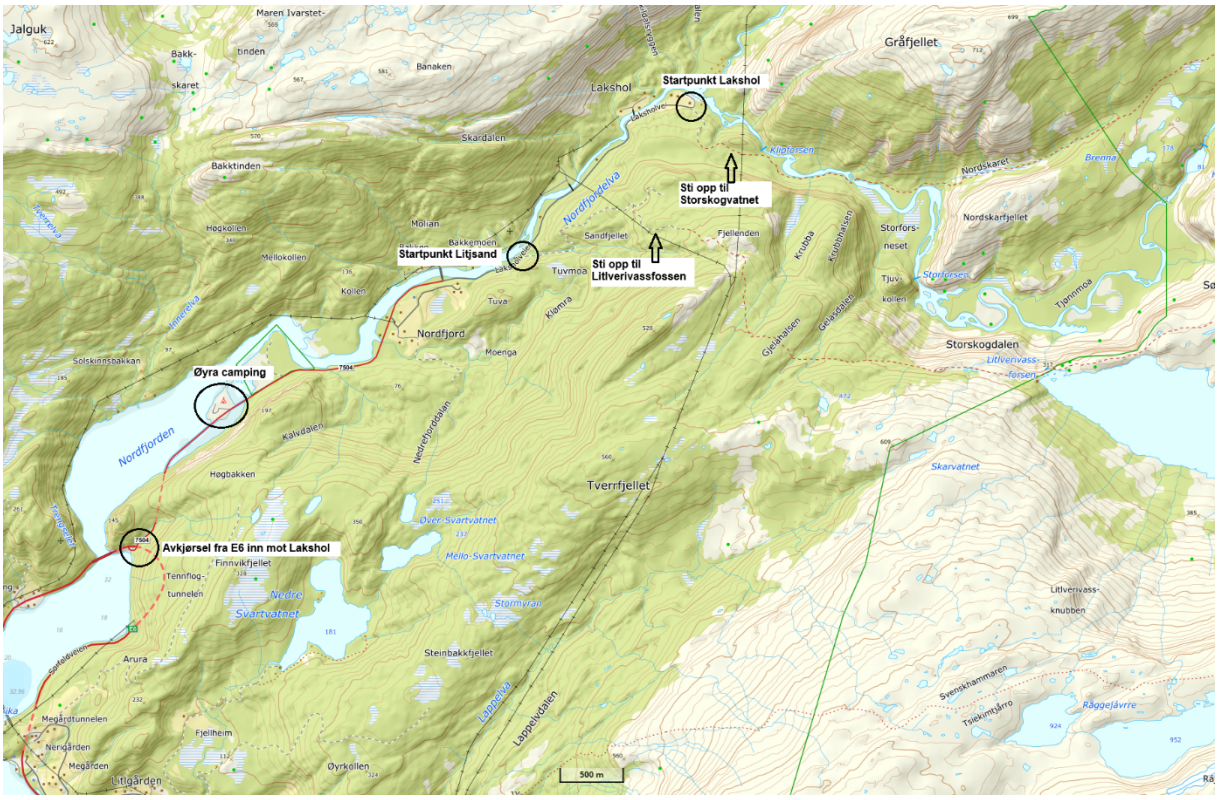

Figur 4: Oversiktsbilde over startpunktene Litjsand og Lakshol, samt Øyra camping, under innfallsport Rago.

3.2. Områderegulering og planer

Områdene rundt startpunkt Lakshol er regulert som LFNR-B områder, noe som kompliserer prosessen med videreutvikling av innfallsporten. Videre er det privat grunn og landbruksareal i Nordfjorden som blir berørt. For å kunne ta full bruk av områdene rundt de etablerte startpunktene, bør det lages en ny reguleringsplan for området. Det har blitt vurdert et par områder allerede av kommunen, men det er ikke gått videre med dette. Se Figur 5.

Ved startpunkt Litjsand er det planlagt en utvidelse av parkeringsplass, øst for veien cirka 50 meter lenger nord fra eksisterende parkeringsplass, se figur 6. Den nye parkeringsplassen er et samarbeidsprosjekt mellom grunneierne i området og Sørfold kommune, med grunneierne i bresjen. Det har blitt innhentet entreprenør, men selve arbeidet har ikke begynt enda.

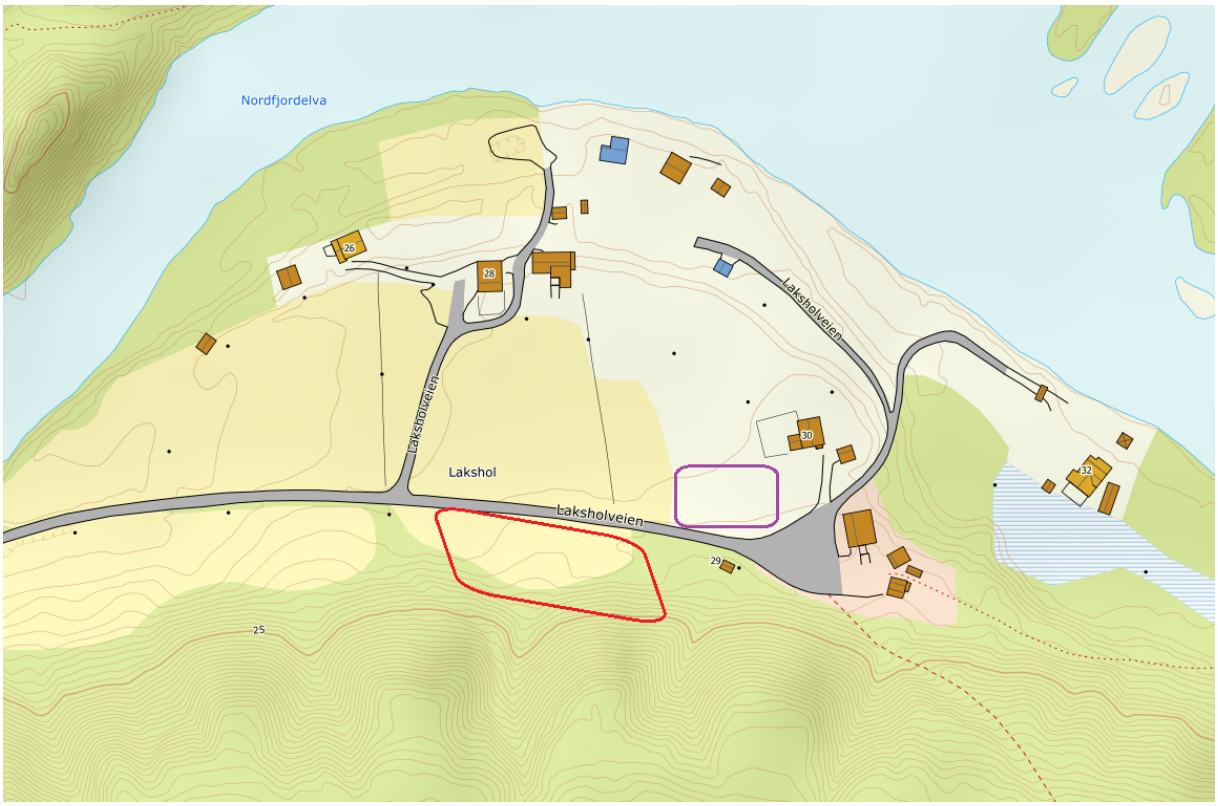

Figur 5: Oversiktskart over Lakshol, med to tidligere vurderte areal for parkering..

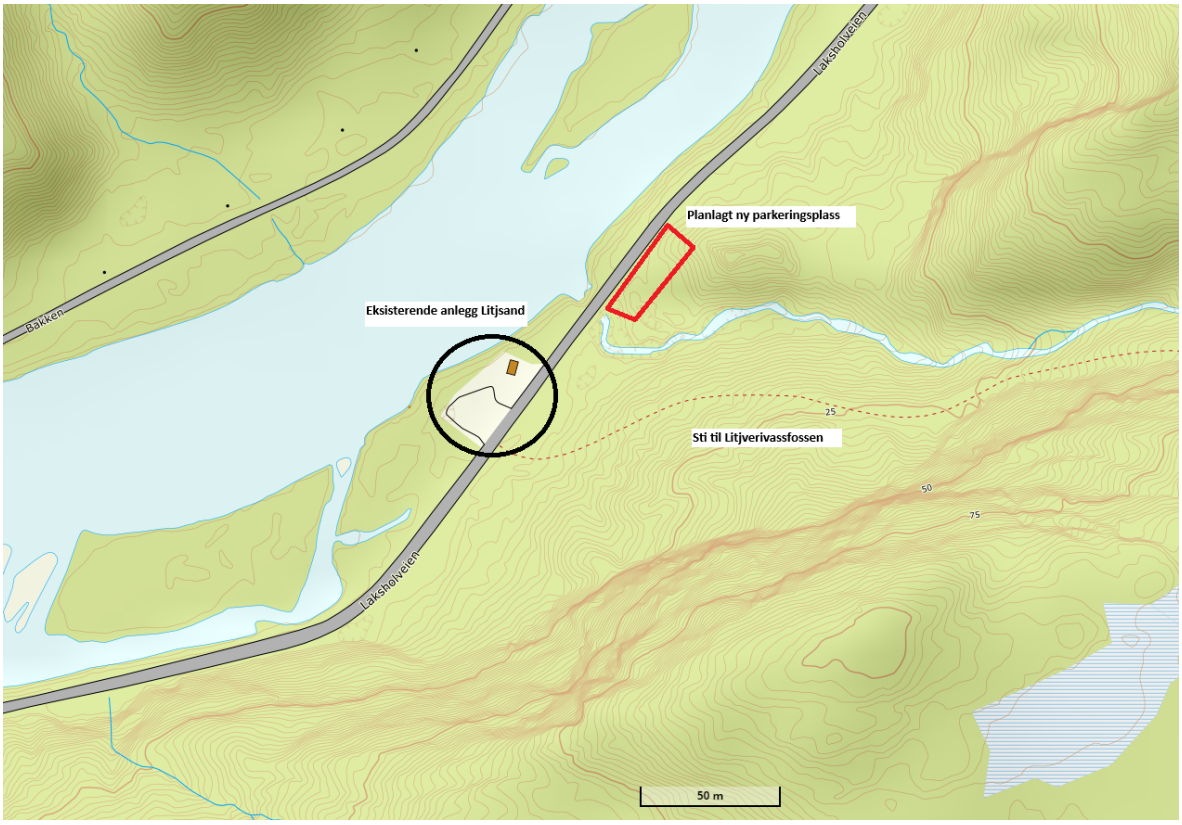

Figur 6: Eksisterende anlegg og omtrentlig plassering planlagt parkeringsplass ved Litjsand.

3.3 Besøksstrategi Rago nasjonalpark

Besøksstrategien for Rago nasjonalpark godkjent av Miljødirektoratet høsten 2019. Besøksstrategien skal være en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Den skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn etc.) som er nødvendige for å balansere verneverdier, besøkende og lokal verdiskaping i verneområdet, slik at en oppnår størst mulig nytte for alle tre interesser. Besøksstrategien skal:

- Bidra til å ivareta verneverdiene og øke forståelsen for vernet
- Bidra til gode opplevelser for de besøkende
- Bidra til lokal verdiskaping

Det er et mål i besøksstrategien å gi besøkende gode opplevelser gjennom god kvalitet på innfallsportene, informasjon og anlegg langs stinettet, samt å sikre at det høye besøkstallet i nasjonalparken ikke blir en belastning for nærmiljøet ved innfallsportene.

Figur 7: Låve ved Lakshol med skilting inn mot nasjonalparken.

4. Mulighetsstudie

Mulighetsstudiet skal omfatte strekningen langs fylkesvei 617 fra avkjøringen fra E6 etter Tennflågtunnelen til Lakshol. Hele strekningen regnes som «Innfallsport Rago». Allerede etablert informasjonspunkter langs fylkesvei 617, Øyra camping, bygninger og parkeringsplasser omfattes av mulighetsstudien.

Mulighetsstudien skal:

1. Skissere ulike løsninger for forbedring av parkerings- og rasteplasser ved startpunktene Litjsand og Lakshol. Skissere ulike løsninger for utforming av informasjon, uteanlegg, bygg, toalett og søppelhåndtering. Gjerne forslag som ser Lakshol og Litjsand i helhet som én innfallsport. Totalsum for bygning- og anleggskostnad skal ikke overskride 1 million NOK. Mulighetsstudien må vise hvordan dette kan bli:

    - Et universelt utformet sted for besøkende å parkere
    - Et sted å oppleve nærmiljø og nasjonalpark fra
    - Et kommunikasjonspunkt for å øke bevissthet for Rago nasjonalpark, formidle om nasjonalpark/verneverdier, kulturhistorie og annen relevant informasjon for området.
    - En rasteplass som også hensyntar lokalbefolkning og næringslivsaktører
    - Et sted som er enkelt og drifte og vedlikeholde gjennom året

2. Skissere hvordan Øyra camping i større grad bli en del av innfallsporten. Mulighetsstudien må vise hvordan dette kan bli:

    - Et attraktivt og interessant sted for besøkende å stoppe på vei til Rago nasjonalpark. Øyra camping skal være et sted hvor man i tillegg til å få informasjon om nasjonalparken kan få informasjon om andre tilbud i området.

Kvalitetskrav på mulighetsstudien

Mulighetsstudien har som formål å på en strukturert måte skissere alternativer og vurdere de opp mot hverandre. Mulighetsstudien skal ende opp i en oppdragsbeskrivelse for forprosjekt. Denne oppdragsbeskrivelse:

- Presentere 2-3 alternativer med redegjørelse for muligheter og begrensninger som danner grunnlag for beslutninger hos styringsgruppe og nasjonalparkstyret for eventuell videre forprosjektering
- Forslagene skal ta hensyn til lokalbefolkningens, grunneiers, næringslivsaktører og Sørfold kommunes ønsker for hvordan området skal brukes og utvikles
- Bidra til å nå målene som er satt i besøksstrategi for Rago nasjonalpark
- Visualisere og beskrive funksjoner i grovskisser med byggekonsept, materialbruk og kostnader i de ulike alternativene. Det finnes føringer for dette i kommunens arealplan.
- Forslagene skal vise hvordan de ulike alternativene har tatt hensyn til naturen, bærekraft, lokalbefolkning og byggeskikk i området og landskapstilpasning
- Skal følge felles merkevarestrategi for Norges nasjonalparker
- Skal konkretisere behov for formelle avklaringer, avtaler og/eller søknader som hvert alternativ innebærer, som kjøp/leie av grunn, planprosess iht. planloven, med mer

5. Fremdriftsplan

Aktivitet/tiltak	Periode	Ansvarlig
Utarbeide prosjektplan	Høst 2023-vår 2024	Styringsgruppe og Nasjonalparkforvalter
Politisk behandling av prosjektplan	Juni 2024	Nasjonalparkstyret
Innhente tilbud/anskaffelse av konsulent	Sommer 2024	Nasjonalparkforvalter
Oppstartsmøte med styringsgruppe og konsulent	Sommer 2024	Styringsgruppe, konsulent og nasjonalparkforvalter
Gjennomføre mulighetsstudie /utredningsarbeid/befaringer/møter med styringsgruppe	Høst 2024-vår 2025	Konsulent, styringsgruppe og nasjonalparkforvalter
Kvalitetssikring av mulighetsstudie	2025	Styringsgruppe og Miljødirektoratet
Politisk behandling og vedtak om fortsatt forprosjektering	-	Nasjonalparkstyret og eventuelt kommune
Forprosjektering	-	Nasjonalparkforvalter sørger for fremdrift, politisk behandling i nasjonalparkstyret, kommune og kvalitetssikring av miljødirektoratet
Detaljprosjektering – utarbeiding av byggetegninger og anbudsdokumenter	-	Nasjonalparkforvalter sørger for fremdrift, politisk behandling i nasjonalparkstyret, kommune og kvalitetssikring av miljødirektoratet
Søknad om midler til bygging, søknad om byggetillatelser etc.	-	Nasjonalparkforvalter/kommune
Anskaffelse av entreprenør	-	Nasjonalparkforvalter/kommune
Anleggsfase	-	Entreprenør
Innvielse	-	

6. Finansiering

Nasjonalparkstyret avsetter midler til gjennomføring av mulighetsstudiet i 2024. Videre finansiering vil være avhengig av at nasjonalparkstyret får tiltaksmidler til prosjektet fra Miljødirektoratet.

Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/4325-0

Saksbehandler: Marte Brekke

Dato: 07.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	19/2024	25.06.2024

Høringsuttalelse- felles handlingsplan for fjellrev for Norge, Sverige og Finland 2024-2028

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre sender sekretariatets forslag til høringsuttalelse til Miljødirektoratet.

Bakgrunn

Miljødirektoratet sendte forslag til felles handlingsplan for fjellrev for Norge, Sverige og Finland 2024-2028 på høring til Statsforvalteren i Nordland 13.05.24. I høringsbrevet ble det spesifisert at Statsforvalteren skulle videresende høringsbrevet til forvaltningsmyndighet for Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark. Høringsfristen er satt til 15.06.24. Midtre Nordland nasjonalparkstyre mottok ikke høringsbrevet før 04.06.24, og har bedt om utsatt høringsfrist, ettersom høringsforslaget må behandles i styret først.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter både Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Saltfjellet landskapsvernområde. Begge områdene er viktige for forvaltningen av den nordiske fjellrevpopulasjonen.

Det er et mål i Norge at ingen arter skal utryddes, og utviklingen til truede arter skal bedres. Bestanden av fjellrev er liten og fragmentert og det er behov for videre innsats for å øke bestanden. Med bakgrunn i dette foreslår den nye handlingsplanen blant annet å videreføre tiltak som støttefôring, avl og utsett av fjellrevvalper, samt uttak av rødrev. Handlingsplanen foreslår også videreføring av den årlige overvåkningen av utvikling i antall individer og antall ynglinger, for å måle effekten av tiltakene.

Handlingsplanen har både kortsiktige (2028) og langsiktige (2035) mål. For bestandsutvikling og ynglinger er målene:

- *Senest i år 2028 er det cirka 750 voksne individer og det fødes minst 200 kull i gode lemenår.*
- *Senest i år 2035 er det cirka 1000 voksne individer og det fødes minst 250 kull i gode lemenår.*

Planen kan leses i sin helhet her:
https://www.miljodirektoratet.no/hoeringer/2024/mai-2024/horing-pa-felles-handlingsplan-for-fjellrev-for-norge-sverige-og-finland-i-2024-2028/

Sekretariatets forslag til høringsuttalelse fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Miljødirektoratet har en rekke nasjonale og langvarige prosjekter på gang i våre verneområder. Eksempelvis arealrepresentativ naturovervåkning (ANO), overvåkningsprogram for smågnagere i fjell basert på kamerafeller, og fjellrevprosjekter i nasjonal fjellrevforvaltning. I dag legger Miljødirektoratet ansvaret på konsulenter for å søke ulike dispensasjoner for å kunne utføre oppdragene initiert av Miljødirektoratet i verneområder. Dette kan for eksempel dreie om dispensasjon til merking av overvåkningsflater, utplassering av fôringsstasjoner, feller eller temperaturloggere. Midtre Nordland nasjonalparkstyre mener dette skaper unødvendig byråkrati både for konsulenter og verneområdestyrer. Det fører også til tilfeller hvor det står en rekke ulovlige anlegg ute i verneområdene, som et resultat av at dispensasjoner har gått ut, og at det ikke sendes inn søknader om nye dispensasjoner.

Nasjonalparkstyret mener prosessene rundt slike nasjonale prosjekter kan gjøres mindre tungvinte og byråkratiske ved å se på andre løsninger, hvor verneområdeforvaltningen er mer delaktig gjennom for eksempel samarbeidsavtaler. På denne måten kan for eksempel ulike anlegg og innretninger bli en del av verneområdeforvaltingens skjøtselsoppgaver. Slike samarbeidsavtaler vil gi større fleksibilitet i prosjektene, mindre ulovlige anlegg i Miljødirektoratets eie i verneområdene, samt mindre bruk av ressurser til saksbehandling.

Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/3867-0

Saksbehandler: Johan Rova

Dato: 17.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	20/2024	25.06.2024

Visjon Storjord - Utvikling innfallsport Junkerdal Junkerdalsura Saltfjellet - stans av prosjekt

Forslag til vedtak

Sekretariatet foreslår nasjonalparkstyret å:

1. Stanse videre arbeid i det nåværende prosjektet Viewpoint Junkerdalsura.
2. Når sekretariatet på nytt er fullbemannet: konsentrere seg på arbeidet med «Visjon for Storjord», før det eventuell blir aktuell med nye besøksstrategier, studier eller prosjekteringer med utgangspunkt i visjonen.
3. Takke nåværende arkitekt for samarbeidet, og melde fra til dem at prosjektet er avbrutt.

Bakgrunn

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har siden 2021/2022 arbeidet med et «Viewpoint» tilknyttet Junkerdalsura naturreservat og nasjonalparksenteret på Storjord i Saltdal. I 2022-2024 har et arkitektbyrå vært tilknyttet for å ta frem en mulighetsstudie, som første ledd i prosessen. Mulighetsstudien ble levert i september 2023.

I desember 2023 vedtok nasjonalparkstyret å gå videre med forprosjektering av mindre deler av det som blitt foreslått i mulighetsstudien, i første hånd fokusert på området nærmest nasjonalparksenteret. Styret ga samtidig sekretariatet i oppgave å «samle samtlige relevante aktører og grunneiere på Storjord for å prøve finne en felles visjon for området på Storjord». Styret vedtok videre at «[v]isjonen skal kunne ligge til grunn for en langsiktig holdbar plan, som tillater gradvis utvikling av området over en periode på 10-15 år» og at den også bør diskutere mulighetene til finansiering gjennom tilgjengelige ressurser, mulige prosjektsamarbeid og spleiselag.

Høsten 2024 vil fire ut av fem nasjonalparkforvaltere til Midtre Nordland nasjonalparkstyre gå til ny jobb. På grunn av dette må det gjøres en prioritering av arbeidsoppgavene til sekretariatet.

Grunnlaget for avgjørelsen
Siden i april har det vært indikasjoner på at det vil bli utskifting på folk i sekretariatet i løpet av høsten 2024. På grunn av dette har sekretariatet valgt å vente litt med bestilling av forprosjektering av Viewpointet.

Sekretariatet vurderte også at det var lempelig å samle aktørene som er grunneiere eller i øvrig aktive på Storjord til et visjonsmøte *før* forprosjektering ble bestilt, da det var viktig å få avklart en del forutsetninger for bruket av det fysiske miljøet rundt sentrene. Det viste seg være vanskelig. Et første møte ble endelig mulig den 04. juni, men uten at Saltdal turistsenter hadde mulighet å bli med. Ved møtet deltok nasjonalparkstyret (sekretariatet), Saltdal kommune, Statskog og Nasjonalparksenteret. Ved møtet kom det opp en del saker, med relevans til utviklingen av innfallsporten på Storjord, for eksempel:

- *Området oppleves som en ikke trafikk-sikker «asfaltjungel» med truck-stop som viktigste attraksjon. Det må bli en endring på dette. Vi må få til en «hyggelig» plass å stoppe på og bli kvar på en stund.*
- *Det må fortsatt være fokus på å få besøkende å unngå å trekke seg inn mot de rasfarlige delene av Junkerdalsura.*
- *Turistsenteret har sagt fra om at de er interessert å bli med i de videre diskusjonene, men at de ikke hadde mulighet å engasjere seg før sommeren.*
- *Løsningen (visjonen) må sikre en god opplevelse av den vernede naturen, helst på en måte som får besøkende å ikke forstyrre rein i nærområdet, eller ved ferdsel over Saltfjellet. Viktig avlaste Saltfjellet fra besøkende, med hensyn til både rein og fjellrev.*
- *Det vil bli stor utskifting på folk i nasjonalparkstyrets sekretariat høsten 2024.*
- *Det finnes allerede et omfattende stinett på Storjord. Dette skal bli brukt.*
- *Statskog er grunneiere på Storjord.*
- *Statens vegvesen er også en viktig aktør, ikke minst i forbindelse med at ny E6 skal bygges. Prøv å få kontakt med prosjektlederen til E6-utbyggingen.*
- *Viktig gjøre HELE Storjord attraktiv og interessant – eksponere både turist- og nasjonalparksenteret, få god «trafikal logistikk».*
- *Det mangler sykkelstier videre mot syd og øst.*
- *Visjonen må ta høyde for et behov å kunne ta imot flere besøkende de dager det er høysesong. I dag mangler det kapasitet enkelte dager.*
- *Reguleringsplan for området eksisterer allerede – må tas hensyn til den!*
- *Saltdal kommune har vedtatt Storjord som «nasjonalparklandsby».*
- *Det finnes en rapport fra en tidligere studie. Utgå fra den! Statskog sender over kopi til øvrige.*
- *Storjord kan bli en innfallsport til hele Salten – ikke bare til Saltdal.*
- *Det mangler mulighet å leie bolig for ny eller midlertidig arbeidskraft på Storjord.*
- *Det finnes planer på hund-rasteplass. Hvis hunder blir rastet på Storjord minsker risiko for at besøkende stopper oppe på fjellet og slipper løs hund i reinbeiteland.*
- *Saltdal utvikling kan være en viktig deltaker i prosessen videre.*

I forbindelse med arbeidet med mulighetsstudien ble det åpenbart at den besøksstrategi som i 2019 ble tatt frem for Junkerdalsura naturreservat manglet en del utredninger om bland annet konsekvenser for reindrift og mulighetene til samarbeid mellom de forskjellige aktørene på Storjord.

I arbeidet med mulighetsstudien ble det også åpenbart at det finnes mye å vinne på å utvikle en «viewpoint» for ikke bare Junkerdalsura naturreservat, men for alle verneområdene rundt Storjord. Dette er, fra verneområdeforvaltningen sin side, en viktig ny innsikt som må vurderes grundig før det blir foreslått større investeringer. Mest sannsynlig må slike begrunnelser skje i forbindelse med revidering av besøksstrategier til verneområdene rundt Storjord.

Selv om anskaffelsen av konsulent (arkitekter) til «Viewpoint» omfattet hele prosessen fra mulighetsstudie til ferdig detaljprosjektering er den ved anskaffelsen vurderte kontraktsummen allerede med marginal forbrukt. Sannsynligvis vil det ta tid før det eventuell blir aktuell å gå videre, enten med ny mulighetsstudie eller andre liknende konsulenttjenester, og den nye oppgaven vil skille seg fra den som ble anskaffet til Viewpoint Junkerdalsura. Ikke minst kan det bli aktuelt med en annen bestiller-organisasjon, hvis flere parter kommer med i prosjektet. Det vil derfor være lempelig å avslutte det eksisterende samarbeidet med nåværende arkitekt.

Vurdering
Sekretariatet vurderer at det i løpet av våren 2024 blitt alt mer tydelig at:

- Det er viktig å *først* få til en felles visjon for utviklingen av Storjord, hvor samtlige aktører (grunneiere, kommune, turist- og besøkssenter, verneområdeforvaltning, veimyndigheter og reindrift) blir enig om hvordan de ser på framtiden for området, *før* det er relevant å gå videre med prosjekteringer på Storjord.
- Den mulighetsstudie som er blitt tatt frem, i kombinasjon med den rapport som blitt tatt frem i tidligere utviklingsprosjekt, er interessante for det videre arbeid. Men mest sannsynlig må en helt ny prosess startes fra grunn når visjonen er tatt frem.
- Det kan være nødvendig med en del avklaringer i kommunale planer og reviderte besøksstrategier til verneområdene før videre prosjektering blir aktuell.

Konklusjon
Sekretariatet foreslår nasjonalparkstyret å:

1. Stanse videre arbeid i det nåværende prosjektet Viewpoint Junkerdalsura.
2. Når sekretariatet på nytt er fullbemannet: konsentrere seg på arbeidet med «Visjon for Storjord», før det eventuell blir aktuell med nye besøksstrategier, studier eller prosjekteringer med utgangspunkt i visjonen.
3. Takke nåværende arkitekt for samarbeidet, og melde fra til dem at prosjektet er avbrutt.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2012/1976-0

Saksbehandler: Inge Sollund Ingvaldsen

Dato: 17.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	21/2024	25.06.2024

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Saltfjellet landskapsvernområde - Søknad om fornying av tillatelse og utsetting av nye fôringsstasjoner - Norsk institutt for naturforskning (NINA)

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre avslår søknaden fra Norsk institutt for naturforskning for utsetting av fôringsstasjoner i Saltfjellet landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Nasjonalparkstyret tar heller initiativ til at det utarbeides en felles samarbeidsavtale mellom partene Norsk institutt for naturforskning, Miljødirektoratet/Statens naturoppsyn, Statskog/Statskog fjelltjenesten og nasjonalparkstyret, der fjellrevarbeidet på Saltfjellet kommer inn under nasjonalparkstyrets forvaltnings- og skjøtselsoppdrag.

Bakgrunn

I brev datert 5. juni 2024 søker Norsk institutt for naturforskning om fornyelse av dispensasjoner for oppsett av fôrautomater i Saltfjellet. Se vedlagt søknad.

Grunnlaget for avgjørelsen

Nåværende forskrifter for Saltfjellet landskapsvernområde med biotopvern for fjellrev og Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ble vedtatt ved kongelig resolusjon 16. oktober 2020. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for begge disse verneområdene.

Vernebestemmelser for Saltfjellet landskapsvernområde
Formålet med Saltfjellet landskapsvernområde er å ta vare på et egenartet natur- og kulturlandskap av stor naturhistorisk, økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi.

Videre er formålet med forskriften å ta vare på

a. et stort høyfjellsområde med særlig stor kvartærgeologisk verdi i avsetninger dannet i slutten av siste istid
b. et identitetsskapende landskap preget av mange samiske og andre kulturminner
c. et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Gåsvatnan og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et stort, sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen og landskapet gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

I Saltfjellet landskapsvernområde er det forbudt å iverksette tiltak som alene eller sammen med andre kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Forbudet omfatter vegbygging, oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger. Fôringsstasjoner for fjellrev regnes som en midlertidig innretning. Nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til tiltak i forbindelse med forvaltning av artene.

Vernebestemmelser for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark
Formålet med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

a.et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige naturmangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper, landskap og geologi
b. variasjonsbredden av naturtyper og landskap med nord-sørgrensen for en rekke arter
c. et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev
d. et variert og storslått landskap
e. et av Norges største isbremassiver, Svartisen, med avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger
f. deler av kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster med, med Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
g. de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi
h. et referanseområde for å følge utviklingen i naturen.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget

Det er forbudt å iverksette virksomhet og tiltak som kan endre naturmiljøet. Forbudet omfatter oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, som blant annet fôringsstasjoner. Nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til tiltak i forbindelse med forvaltning av arter.

Vurdering
Fjellreven er en sterkt truet art i norsk natur. Dette er den sjeldneste pattedyrarten i verneområdene som forvaltes av Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Redningsarbeidet for fjellreven på Saltfjellet er en suksesshistorie. Fra 1-2 ynglinger fram til 2004 og 2005 til 3-5 og 5-10 (avhengig av smågnagere) etter at foringsprosjektene startet opp. Nå er Saltfjellet med omkringliggende fjellområder på svensk side Skandinavias største region med fjellrev. Samlet huset denne regionen 42 fjellrevkull i 2023.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter leveområdene til fjellreven på Saltfjellet. Sekretariatet mener at det er viktig å presisere at tiltakene skal fortsette, men vi mener at enkeltvedtak gir dårlige vilkår for eier av prosjektet og de som bidrar i å drifte det. Vår holdning til både dette prosjekt og et nylig omsøkt overvåkingsprosjektet på smågnagere, er at det vil være mer hensiktsmessig for både prosjektene og verneområdeforvaltingen å forankre de med samarbeidsavtaler istedenfor enkeltvedtak.

Sekretariatet er kjent med at NINA har utarbeidet godt fungerende maler for samarbeidsavtaler i forbindelse med forsknings- og kartleggingsprosjekter. I slike avtaler er det mulig å klargjøre de forskjellige partene sine forpliktelser og oppgaver, samt hvordan forendringer i prosjektet skal håndteres, samtidig som forvaltningsmyndigheten har nødvendig kontroll over hva som skjer i verneområdene. Vi vurderer at tilsvarende type avtale også vil være godt egnet i forbindelse med fjellrevforvaltningen. Se for øvrig sekretariatets forslag til høringsuttalelse på handlingsplan for fjellrev:

> Miljødirektoratet har en rekke nasjonale og langvarige prosjekter på gang i våre verneområder. Eksempelvis arealrepresentativ naturovervåkning (ANO), overvåkningsprogram for smågnagere i fjell basert på kamerafeller, og fjellrevprosjekter i nasjonal fjellrevforvaltning. I dag legger Miljødirektoratet ansvaret på konsulenter for å søke ulike dispensasjoner for å kunne utføre oppdragene initiert av Miljødirektoratet i verneområder. Dette kan for eksempel dreie om dispensasjon til merking av overvåkningsflater, utplassering av fôringsstasjoner, feller eller temperaturloggere. Midtre Nordland

nasjonalparkstyre mener dette skaper unødvendig byråkrati både for konsulenter og verneområdestyrer. Det fører også til tilfeller hvor det står en rekke ulovlige anlegg ute i verneområdene, som et resultat av at dispensasjoner har gått ut, og at det ikke sendes inn søknader om nye dispensasjoner.

Nasjonalparkstyret mener prosessene rundt slike nasjonale prosjekter kan gjøres mindre tungvinte og byråkratiske ved å se på andre løsninger, hvor verneområdeforvaltningen er mer delaktig gjennom for eksempel samarbeidsavtaler. På denne måten kan for eksempel ulike anlegg og innretninger bli en del av verneområdeforvaltingens skjøtselsoppgaver. Slike samarbeidsavtaler vil gi større fleksibilitet i prosjektene, mindre ulovlige anlegg i Miljødirektoratets eie i verneområdene, samt mindre bruk av ressurser til saksbehandling.

Vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12
NINA skriver i sin søknad at de ønsker 15 fôringsstasjoner, fem mer enn de som står ute i Saltfjellet i dag, i tilfelle fjellreven skulle utvide sin utbredelse i fjellområdet. Tillatelsen ønsker de skal vare 10 år, men forventer at prosjektene vil vare ytterliggere 10-15 år. Vi kan vanskelig beskrive kunnskapsgrunnlaget for 20-25 år fremover i tid, ikke minst da vi kan vente nevneverdige endringer i vegetasjon, dyreliv og ferdselsmønster på grunn av klimaendringer i den samme tidsperioden. Denne usikkerheten gjør at man etter naturmangfoldloven ikke kan gi så romslige tillatelser som NINA ønsker seg jfr. føre-var-prinsippene. Dette mener sekretariatet også taler i retning en samarbeidsavtale der man over tid har muligheten til å endre / justere fjellrevtiltakene ut fra aktuelle situasjoner på fjellet, uten at det setter i gang en ny søknadsrunde.

Det er også høyst uklart hvilken samlet belastning disse foringsstasjonene har for høyfjellsøkologien. Det er ingen tvil om at de har gitt positive effekter på fjellrevbestanden, men hvilken påvirkning de har på andre arter mener sekretariatet er mer usikker. Også her ser vi for oss at man med samarbeidsavtaler kan gjøre nødvendige endringer i prosjektet, uten at man må trekke tilbake søknader.

Konklusjon
Sekretariatet foreslår at søknaden avslås, og at man heller jobber frem samarbeidsavtaler rundt forvaltning av fjellrev og dens leveområder.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg:
1 Søknad om viderføring tiltak for fjellrev i Saltfjellet NINA.pdf

Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Saltfjellveien 2035, 8255 Røkland
sfnopost@statsforvalteren.no

Deres ref: 2012/1976
Vår ref: **475.1/2024**

Sted: Trondheim
Dato: 05.06.2024

Søknad om videreføring av støttefôringstiltakene for fjellrev

Viser til tidligere søknader og tildelte dispensasjoner (den siste med ref. 2012/1976), samt deres påminnelser på mail om behov for oppdatering av gitte dispensjoner. Vi søker herved om videreføring av støttefôringstiltakene for fjellrev i Saltfjellet Landskapsvernområde og Saltfjellet-Svartisen Nasjonalpark, knyttet arbeidet med å bevare fjellreven Norge. Oppdraget er som dere er kjent med finansiert av Miljødirektoratet, koordinert av oss ved Norsk institutt for naturforskning (NINA) og driftet av Statens Naturoppsyn (SNO) i samarbeid med Statskog-Fjelltjenesten.

Tiltakene på Saltfjellet i tidsperioden 2011-2023

Hovedtiltaket i dette fjellområdet er støttefôring, som har pågått siden 2006 (knyttet til utsetting av to valper fra avlsprogrammet). Siden det er det ikke satt ut fjellrev i denne delbestanden. Antall fôrautomater har økt jevnt fram til 2017 og det har siste fem år vært støttefôring ved ti hilokaliteter (**Tabell 1**). Det er ellers gjort sporadiske uttak av rødrev enkelte vintre, samt uttak av rødrevvalper og voksne på to hi i 2011.

***Tabell 1**. Oversikt over gjennomførte og pågående tiltak i Saltfjellet fra 2009–2023. Merk at utsatte valper står anført på året de er født, selv om de er satt ut vinter påfølgende år.*

Tiltak	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Fôring: antall lokaliteter	1	3	3	4	4	4	4	4	8	10	10	10	10	10	10
antall automater	1	3	3	6	6	6	6	6	10	11	10	10	10	10	10
Ekstraordinært uttak av rødrev (antall hi)			9 (2)	2					1	2	8				

Utviklingen i fjellrevbestanden i Saltfjellet 2009-2023

Fjellrevbestanden i Saltfjellet er overvåket siden tidlig på 90-tallet. Den var i flere år svært liten, med en til to ynglinger fram til 2004 og 2005, da det ble registrert fire ynglinger begge år. Etter 2011 tar bestanden seg opp, trolig knyttet til oppstart av støttefôring i området. Antall hi med vinteraktivitet har vært relativt stabilt de siste 9 årene (2015–2023), mens antall ynglinger har økt noe, fra 3–5, til 5–10 i år med mye smågnagere (**Figur 1**). Delbestanden ligger tett inntil Junkeren og utgjør sammen med Vindel-/Arjeplogsfjällen i Sverige og omkringliggende mindre fjellområder Skandinavias største region med fjellrev (**Figur 2**). Samlet huset denne regionen 42 fjellrevkull i 2023 (se Ulvund mfl. 2023 og Wallén mfl. 2023).

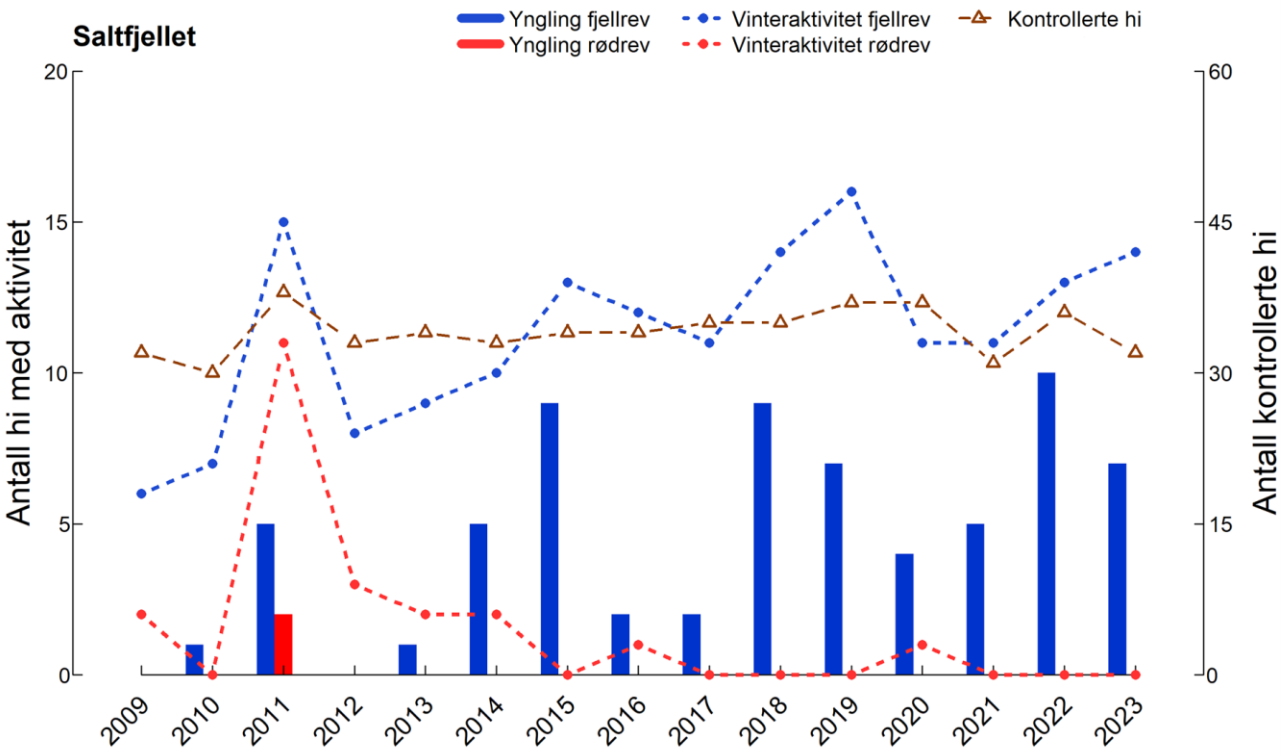

Figur 1. *Antall kontrollerte hi (høyre akse), antall hi med vinteraktivitet, antall ynglinger av fjellrev og rødrev, samt lokaliteter med utsetting av fjellrevvalper fra avlsprogrammet i Saltfjellet i perioden 2009–2023 (venstre akse). Merk at aktivitet av rødrev bare er aktivitet registrert ved kontroll av fjellrevhi. Data hentet fra Rovbase sammenstilt i Ulvund mfl. 2023.*

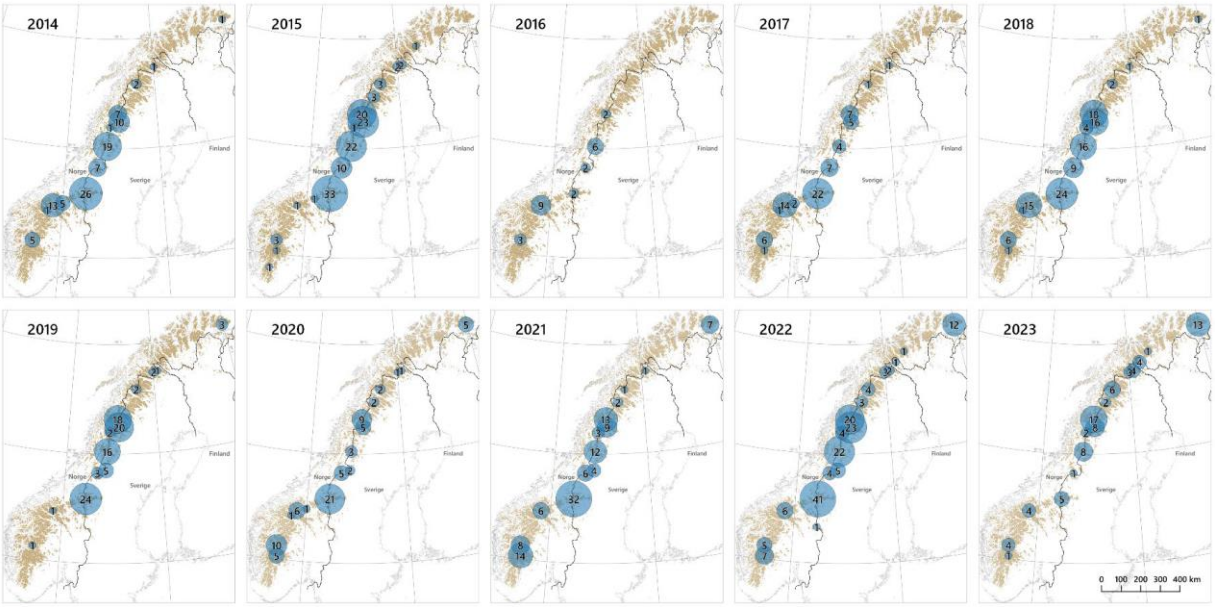

Figur 2*. Antall fjellrevkull i Norge, Sverige og Finland de siste 10 årene (2014–2023), se Wallén mfl. 2023*

På Saltfjellet registrerte vi 26 fjellrever fra 54 fungerende prøver vinteren 2022/2023. Treårssnittet for bestandsstørrelse er på 32 rever (27–43; 95% KI). Bestanden har ligget stabilt rundt 30 rever de siste fem årene. Analysene av pågående genflyt tyder på en viss immigrasjon fra Børgefjell, men ellers relativt begrenset genflyt. Det ble sommeren 2023 observert øremerkede svenske fjellrever på Saltfjellet, som viser at det er utveksling mot de østlige deler av denne mer eller mindre sammenhengende grensebestanden med Sverige.

Videreføring og eventuell utvidelse av tiltakene

Vi søker om videreføring av gitte dispensasjoner for oppføring av fôrautomater og støttefôring av fjellreven på Saltfjellet. Det er per nå oppført 10 fôrautomater på 10 hilokaliteter jf. **Tabell 1** (over). Posisjoner kan være justert noe ift. tidligere oversikt, da oppsynet har flyttet noen av fôrautomatene bort fra selve hilokalitetene for å redusere oppdagbarheten av hiene. Merk at posisjonene er unntatt offentlighet og framkommer derfor ikke her. Disse kan ettersendes hvis ønskelig, og er alltid tilgjengelig og oppdatert i vår database. Åtte av fôrautomatene er beskrevet i dispensasjon av 01.03.2017, 3 i Saltfjellet-Svartisen NP og 5 i Saltfjellet landskapsvernområde.

I mail til Geir Heggmo bekrefter Inge Sollund Ingvaldsen, 24.09.19 at dispensasjonen også dekker oppføring av de to nye fôrautomatene ved Fetterbakk i 2019. Ingvaldsen skriver videre med referanse til dispensasjonen: *«Slik dispensasjon er skrevet er det ikke satt noe tak på hvor mange fôrautomater som kan plasserer ut på de aktuelle lokalitetene. Egentlig er det ikke satt begrensninger i det hele tatt innenfor Saltfjellet landskapsvernområde eller Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, så fremt det gjøres i regi av Norsk institutt for naturforskning. Dette er en relativt åpen dispensasjon til å gjennomføre de tiltakene som må gjøres for «å berge fjellreven fra utryddelse i det aktuelle området, og for å bygge opp en levedyktig nasjonal bestand» (fra vurderinga i disp. av 1. mars 2017). I vurderinga står det videre: «Hvis dyr etablerer seg på nye lokaliteter innenfor verneområdene på Saltfjellet er det ønskelig å ha mulighet til å sette opp fôrautomater og registreringssystem ved disse lokalitetene, slik at det er mulighet til støttefôring til disse nyetableringene». Basert på vedtaket og de vilkårene som er satt kan fôrautomater settes opp i hele Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Saltfjellet landskapsvernområde i regi av NINA som prosjekteier og SNO/Statskog Fjelltjenesten som gjennomfører.*

Vi ønsker fortsatt å ha en relativt åpen mulighet til å oppføre nye fôrautomater dersom fjellreven skulle utvide sin utbredelse i fjellområdet, inntil totalt 15 fôrautomater. Eventuelle ny-oppføringer vil gjøres i samråd med nasjonalparkforvaltningen i forkant. SNO sørger ellers også for at det tas hensyn til reindrift både under oppfølging og eventuell ny-oppføring av fôrautomater.

Oppfølging av tiltakene

Bevaringstiltakene på fjellrev i Norge er finansiert av Miljødirektoratet. NINA har i oppdrag å koordinere tiltakene nasjonalt, sørge for alt utstyr, samt innhente nødvendige dispensasjoner, komme med råd for lokale tilpasninger av tiltakene og evaluere effekten av tiltakene. Fôrautomatene røktes av Statens Naturoppsyn i nært samarbeid med Statskog-Fjelltjenesten i Nordland, etter gjeldene instruks for oppfølging. Oppsynets ferdsel knyttet til fjellrevoppdraget er hjemlet i «Naturoppsynsloven». Litt avhengig av aktivitet ved fôrautomatene så er det oppfølging av automatene ca. annenhver måned gjennom hele året. Hundetørrfôret Troll benyttes i alle fôrautomatene, men fra og med vinteren 2024 prøver vi ut fersk-fôr fra Vom hundemat i de kaldeste vintermånedene i Saltfjellet og i Blåfjella-Hestkjølen i Trøndelag. Alle besøk ved fôrautomatene loggføres i Forlogg (https://www8.nina.no/Forlogg) slik at statistikk på oppfølging og fôrforbruk kan hentes ut og sammenstilles. Her kan det alltid også hentes ut en oversikt over det tekniske utstyret, samt deres eksakte UTM posisjoner mm.

Evaluering av tiltakene - viltkamera

For både å ha tilsyn med tiltaket, og for å dokumentere fjellrevens etablering og bruk av fôrautomatene, samt forekomst av andre arter (spesielt rødrev), eventuelt forekomst av øremerkede rever, har det vært ønskelig å flytte viltkamera som tidligere har vært montert på selve automaten ut på en påle framfor automaten. Vi har etter flere års erfaring kommet til at det er best å plassere kamera på ca. 5-10 meter avstand fra fôrautomaten, aller helst i tilknytning til en stein slik at det ikke blir så lett synlig. En slik plassering gir oss mer kunnskap om forekomst av andre (konkurrerende) arter i fjellområdet, så som rødrev, kongeørn og jerv. Det er også lettere å dokumentere forekomst av sykdommer eller skabb. Vi søker derfor om å flytte eksisterende kamera ut på stolper. Dette er i noen grad allerede gjort i flere fjellområder. Både fôrautomat og kamera er merket med bestandige stålskilt som forklarer hva dette er, QR kode til prosjektsider og kontaktinformasjon til SNO lokalt. Viltkameraene følges opp av oppsynet i tilknytning til oppfølging av fôrautomater og hikontroller knyttet til det nasjonale overvåkingsprogrammet for fjellrev. Dette skal altså ikke medføre mer ferdsel.

Formålet med å skifte ut til fersk-fôr vinterstid er å se om det kan påvirke kullstørrelsen. Det har vært en negativ trend i kullstørrelse hos fjellrev i flere fjellområdet, så også i Saltfjellet (se Ulvund mfl. 2023). Dette kan ha mange årsaker, som vi nå prøver å undersøke. For å få et presist mål på kullstørrelse er det derfor ønskelig å sette opp

viltkamera på hi med yngling av fjellrev for å få et mer eksakt estimat på kullstørrelse. Temporært kortvarig oppsett av viltkamera er allerede hjemlet i «Oppsynsloven» så lenge det er knyttet til overvåkingsoppdraget på fjellrev, slik det er i dette tilfelle, under forutsetning av at grunneier er underrettet. Dette til orientering. Det skal derfor ikke være nødvendig for NINA å søke om dispensasjon for oppsett av viltkamera på fjellrevhi.

Varighet

Vi søker om dispensasjoner for de tekniske installasjonene med en varighet på 10 år (2024 – 2033), basert på en forventning om at tiltakene må pågå ytterligere 10-15 år før fjellrevbestanden kan regnes som levedyktig uten tiltak. Det må legges til at denne tidshorisonten er høyst usikker, og foreløpig, beregnet ut fra den vekstraten vi hittil har sett i fjellrevbestanden. Det kan forventes en utflating av veksten slik vi ser konturene av i Saltfjellet. Samtidig kan det forventes en økning dersom tiltakene utvides, f.eks. med oppsett av flere fôrautomater.

Alle tekniske installasjoner fjernes ved opphør av tiltaket og eventuelt påvirkning av omgivelsene rundt tilbakeføres.

Informasjon

Ta kontakt om ytterlige opplysninger trengs for behandling av søknaden. Merk at det etter ønske fra Statskog sendes en samlet søknad til Statskog, region Nordland, for videreføring av samtlige tiltak for fjellreven i Nordland (Artfjellet, Junkeren, Saltfjellet). Dette for å lette saksbehandlingen.

Vi er ellers positive til å bidra til informasjon om prosjektet for nasjonalparkstyret eller Statskog-Fjelltjenesten om det skulle være ønskelig. Vi jobber blant annet med å utarbeide informasjonsmateriell knytt til aktuelle tiltak for å redusere forekomsten av rødrev i høyfjellet igjennom det nye Felles Fjellrev prosjektet (2024-2026) finansiert av Interreg Aurora, der Nordland også inngår. Vi vet at søppel/matrester/kadaver kan trekke rødreven opp i fjellet hvis det blir så mye av det at arten kan få fast tilhold. For å minimere denne type påvirkning kan det f.eks. være aktuelt å gå ut med oppfordring om å ikke etterlate matrester «utenfor hytteveggen», eller legge igjen småfisk ved isfiske på de høyereliggende vanna, aller helst i nært samarbeid med lokale aktører. Hør gjerne fra dere om det skulle være aktuelt.

Vennlig hilsen

Nina E. Eide
Seniorforsker
Norsk institutt for naturforskning - NINA
73 80 14 00 • 95 70 43 83 • **www.nina.no**

Kopi sendt til:

Miljødirektoratet	post@miljodir.no
Statens Naturoppsyn	thomas.johansen@miljodir.no
Statskog – Fjelltjenesten	tve@statskog.no

Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/4323-0

Saksbehandler: Inge Sollund Ingvaldsen

Dato: 17.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	22/2024	25.06.2024

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Oppsett av kameratuneller for overvåking av smågnagere - Norsk institutt for naturforskning (NINA)

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre avslår søknaden fra Norsk institutt for naturforskning for utsetting av kameratuneller i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Nasjonalparkstyret tar heller initiativ til at det utarbeides en felles samarbeidsavtale mellom partene Norsk institutt for naturforskning, Miljødirektoratet/Statens naturoppsyn, Statskog/Statskog fjelltjenesten og nasjonalparkstyret, der overvåkingsprogrammet på smågnagere på Saltfjellet kommer inn under nasjonalparkstyrets forvaltnings- og skjøtselsoppdrag, og kan koordineres sammen med samarbeidsprosjektet for fjellrevtiltak.

Bakgrunn

I søknad datert 3. juni 2024 søker Norsk institutt for naturforskning ved Eivind Flittie Kleiven om tillatelse til oppsett av kameratuneller for overvåking av smågnagere. Området de søker om dekker store deler av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, fra Raudfjellet i sør til Tverrådalen i nord. Det skal benyttes helikopter for befaring, og utfrakt av kameratuneller og utstyr. Se vedlegg.

Grunnlaget for avgjørelsen

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ble vernet ved kongelig resolusjon 16. oktober 2020. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken.

Vernebestemmelser for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark
Formålet med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

a.et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige naturmangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper, landskap og geologi
b. variasjonsbredden av naturtyper og landskap med nord-sørgrensen for en rekke arter
c. et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev
d. et variert og storslått landskap
e. et av Norges største isbremassiver, Svartisen, med avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger
f. deler av kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster med, med Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
g. de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi
h. et referanseområde for å følge utviklingen i naturen.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget

Det er forbudt å iverksette virksomhet og tiltak som kan endre naturmiljøet. Forbudet omfatter oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, som blant annet vil omfatte kameratuneller. Nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til tiltak i forbindelse med forvaltning av arter.

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt. Nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger.

Naturmangfoldloven §§8-12 er vurdert.

Vurdering
Overvåking av smågnagere på vil gi et nytting kunnskapsgrunnlag i forbindelse med forvaltning av de artene som lever på Saltfjellet.

NINA skriver at de ønsker å benytte seg av kamerafeller bestående av en ståltunell på 50cm x 17cm x 23cm med et viltkamera plassert i taket. Kameraet skal ha en

bevegelsessensor som tar bilde hver gang noe beveger seg gjennom tunnellen. På denne måten kan man kartlegge smågnagere uten å ta livet av dem (som i ei tradisjonell musefelle). Tunellen skal plasseres i en steinformasjon utenfor allfarvei, og vil derfor ikke påvirke landskapet i noen særlig grad.

Derimot skal det flys i et uspesifisert område av nasjonalparken, for å sette ut utstyr i første halvdel av september.

Det er ønskelig å knytte smågnagerovervåkingen tett opp mot overvåking og tiltak på fjellsrev, som gjør at dataene har høy relevans for forståelsen i lokale fjellrevbestander. Det er ønskelig å samkjøre dette arbeidet med tiltak på fjellrev, da Statens naturoppsyn får i ansvar å drifte kameraboksene (skifte minnekort og batteri) i forbindelse med oppfølging av fjellrevarbeidet.

Sekretariatet mener at det er viktig å presisere at det er ønskelig at Saltfjellet skal inngå i et nasjonalt overvåkingsprogram skal fortsette, men vi mener at enkeltvedtak gir dårlige vilkår for eier av prosjektet og de som bidrar i å drifte det. Vår holdning til både dette prosjektet og tiltakene på fjellrev, er at det vil være mer hensiktsmessig for både prosjektene og verneområdeforvaltingen å forankre de med samarbeidsavtaler istedenfor enkeltvedtak. Det skisserte området i søknaden samsvarer dårlig med hvor SNO har hovedtyngden av sine fjellrevoppdrag, og vi er usikre på hvor vidt SNO er involvert i planlegginga. Dette viser igjen behovet for å samarbeide bredere rundt overvåkinger og tiltak iverksatt av Miljødirektoratet.

Sekretariatet er kjent med at NINA har utarbeidet godt fungerende maler for samarbeidsavtaler i forbindelse med forsknings- og kartleggingsprosjekter. I slike avtaler er det mulig å klargjøre de forskjellige partene sine forpliktelser og oppgaver, samt hvordan forendringer i prosjektet skal håndteres, samtidig som forvaltningsmyndigheten har nødvendig kontroll over hva som skjer i verneområdene. Vi vurderer at tilsvarende type avtale også vil være godt egnet i forbindelse med fjellrevforvaltningen. Se for øvrig sekretariatets forslag til høringsuttalelse på handlingsplan for fjellrev:

> Miljødirektoratet har en rekke nasjonale og langvarige prosjekter på gang i våre verneområder. Eksempelvis arealrepresentativ naturovervåkning (ANO), overvåkningsprogram for smågnagere i fjell basert på kamerafeller, og fjellrevprosjekter i nasjonal fjellrevforvaltning. I dag legger Miljødirektoratet ansvaret på konsulenter for å søke ulike dispensasjoner for å kunne utføre oppdragene initiert av Miljødirektoratet i verneområder. Dette kan for eksempel dreie om dispensasjon til merking av overvåkningsflater, utplassering av fôringsstasjoner, feller eller temperaturloggere.
>
> Midtre Nordland nasjonalparkstyre mener dette skaper unødvendig byråkrati både for konsulenter og verneområdestyrer. Det fører også til tilfeller hvor det står en rekke ulovlige anlegg ute i verneområdene, som et resultat av at dispensasjoner har gått ut, og at det ikke sendes inn søknader om nye dispensasjoner.

Nasjonalparkstyret mener prosessene rundt slike nasjonale prosjekter kan gjøres mindre tungvinte og byråkratiske ved å se på andre løsninger, hvor verneområdeforvaltningen er mer delaktig gjennom for eksempel samarbeidsavtaler. På denne måten kan for eksempel ulike anlegg og innretninger bli en del av verneområdeforvaltingens skjøtselsoppgaver. Slike samarbeidsavtaler vil gi større fleksibilitet i prosjektene, mindre ulovlige anlegg i Miljødirektoratets eie i verneområdene, samt mindre bruk av ressurser til saksbehandling.

NINA søker om inntil ti år, men henviser til Miljødirektoratets ønske om at dette skal bli et varig overvåkingsprogram uten sluttdato.

Konklusjon
Sekretariatet innstill på å avslå søknaden fra NINA, og ber styret ta initativt til at dette kan løses gjennom samarbeidsavtaler mellom relevante parter.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

:

Nasjonalparkstyret for Saltfjellet-Svartisen Nasjonalpark
Nordland Nasjonalparksenter
Saltfjellvegen 2035,
8255 Røkland

Deres ref:
Vår ref: 475.1/2024
Sted: Tromsø
Dato: 3.6.24

Oppsett av kameratuneller for overvåking av smågnagere

På oppdrag fra Miljødirektoratet er NINA i gang med å etablere et nasjonalt overvåkingsprogram for smågnagere basert på kamerafeller. Bakgrunnen for dette er at smågnagerbestandene har stor innflytelse på hvordan vegetasjonen, rovdyrbestandene (bla. flere rødlistede arter) og mengden av småvilt utvikler seg. En plan for og detaljert beskrivelse av prosjektet finnes i NINA-rapport 2170 (Ny nasjonal smågnagerovervåking i fjell basert på kamerafeller: Forslag til innsamlingsdesign og dataprosessering).

Kamerafellene består av en ståltunell (50cm x 17cm x 23cm) med et viltkamera montert i taket (se figur 1). Kamera har en bevegelsessensor slik at det vil ta bilder hver gang noe beveger seg gjennom tunellen, men det tar også et bilde i døgnet for å bekrefte funksjonalitet og registrere klimatiske forhold (f.eks. temperatur og tilstedeværelse av snø/vann i boksen). Kamerafellene vil plasseres i naturlige løpeganger for smågnagere og vil ikke bruke noen form for åte. For å hindre at snø føyker inn i tunellen og dekker til linsa på kamera og for å stabilisere tunellen vil vi bygge en enkel steinformasjon rundt kameratunellen. Dette vil gjøres med stein fra umiddelbar nærhet til der kamerafellen etableres. Innsteiningen bidrar også til at kamerafellene blir lite synlige i terrenget. Kamerafellene står ute året rundt. De har god batterikapasitet slik at de bare trenger å besøkes en gang i året. Vi har hatt ute slike kamerafeller i Varangerhalvøya nasjonalpark siden 2014 og har ikke opplevd konflikter knyttet til disse installasjonene. På lokket til ståltunellen vil det stå et klistremerke med kort informasjon om prosjektet, QR-kode for lenke til prosjektsidene, samt kontaktopplysninger til SNO/Fjelltjenesten og prosjektleder ved NINA.

Figur 1: Til venstre kamerafeller med lokket åpent slik at man kan se kamera som er festet til taket. Målene på fella (altså hele boksen) er 50cm x 17cm x 23cm. Til høyre er kamerafella plassert ut i felt (fra Varangerhalvøya nasjonalpark), hvor steiner er plassert rundt den slik at den står stødig og ikke fylles av snø samtidig som den blir lite synlig i terrenget.

NINA hovedkontor: Postboks 5685 Torgarden, 7485 Trondheim. Besøksadresse: Høgskoleringen 9, 7034 Trondheim. Telefon: 73 80 14 00.
NINA Oslo: Sognsveien 68, 0855 Oslo. Telefon: 73 80 14 00
NINA Tromsø: Framsenteret, Postboks 6606 Langnes, 9296 Tromsø. Besøksadresse: Framsenteret, Hjalmar Johansens gate 14, 9007 Tromsø. Telefon: 77 75 04 00
NINA Lillehammer: Vormstuguvegen 40, 2624 Lillehammer. Telefon: 73 80 14 00
NINA Bergen: Thormøhlensgate 55, 5006 Bergen. Telefon: 73 80 14 00
NINA forskningsstasjon, Ims: Ryfylkeveien 980, 4308 Sandnes. Telefon: 73 80 14 00

Org.nr: NO 950 037 687 MVA

Samlet vil en overvåkingslokalitet bestå av 30 kamerafeller. Så langt det lar seg gjøre vil kamerafellen plasseres i 2 klynger, en klynge i lavalpin sone bestående av 18 kamera fordelt i habitatene lynghei, tuemark/myrkant og snøleier og en i mellomalpin sone bestående av 12 kamera fordelt på habitatene tuemark/myrkant og snøleier.

Overvåkingsprogrammet vil fokuseres i disse habitatene fordi de er de tre viktigste smågnagerhabitatene. Kamerafeller vil stå med 300-500 meters avstand, mens avstanden mellom klyngene vil være minst 3 kilometer. Totalt vil en klynge derfor spres ut over et areal på 5-10 km^2.

Figur 2 Bilder av innsteinede kamerafeller fra Varangerhalvøya nasjonalpark hvor disse har vært i drift siden 2014.

Kamerafellene har vist seg effektive for å fange opp hele smågnagersamfunnet, som i nordlige fjellområder stort sett består av gråsidemus, fjellmarkmus og lemen. I tillegg til smågnagerne fanger også kamerafellene opp de små mårdyr (røyskatt og snømus) og spissmus (se figur 3).

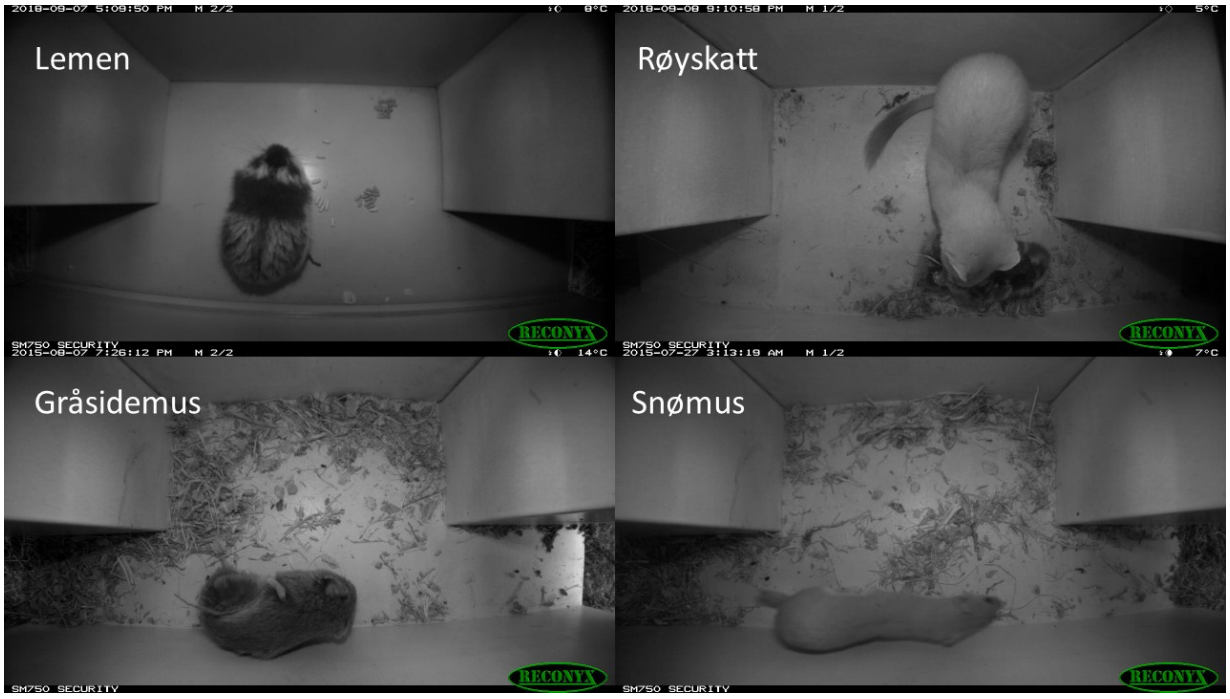

Figur 3: Eksempler på bilder tatt av kamerafella. Fella fanger opp hele småpattedyrsamfunnet, inkludert smågnagere, spissmus og små mårdyr (røyskatt og snømus).

Å lokalisere områder med egnede habitater er ikke enkelt ved bruk av fjernmåling eller flyfoto og kan derfor bare gjøres basert på feltbefaring. Vi ønsker derfor å befare et relativt stort område til fots (se markert felt i figur 4). Den nøyaktige plasseringen av kamerafellene er av stor betydning for

om de blir brukt av smågnagerne og kan heller ikke fastsettes uten feltbefaring. Derfor vil vi beregne noen dager til befaring før vi går i gang med selve oppsettet av kameraboksene. Før eller under disse dagene kan plassering diskuteres nærmer med nasjonalparkforvalter hvis dispensasjonen vil avhenge av nøyaktig plassering. Det er videre ønskelig å knytte smågnageroverv åkingen tett opp mot overvåkingen og tiltakene på fjellrev, som både gjør at dataene har høy relevans for å forstå bestandsutviklingen i lokale fjellrevbestander, sentralt også for evalueringen av tiltakene som gjøres for å berge arten. Samkjøring av selve arbeidet er også viktig, da SNO vil få ansvar for å drifte kameraboksene fra og med neste år.

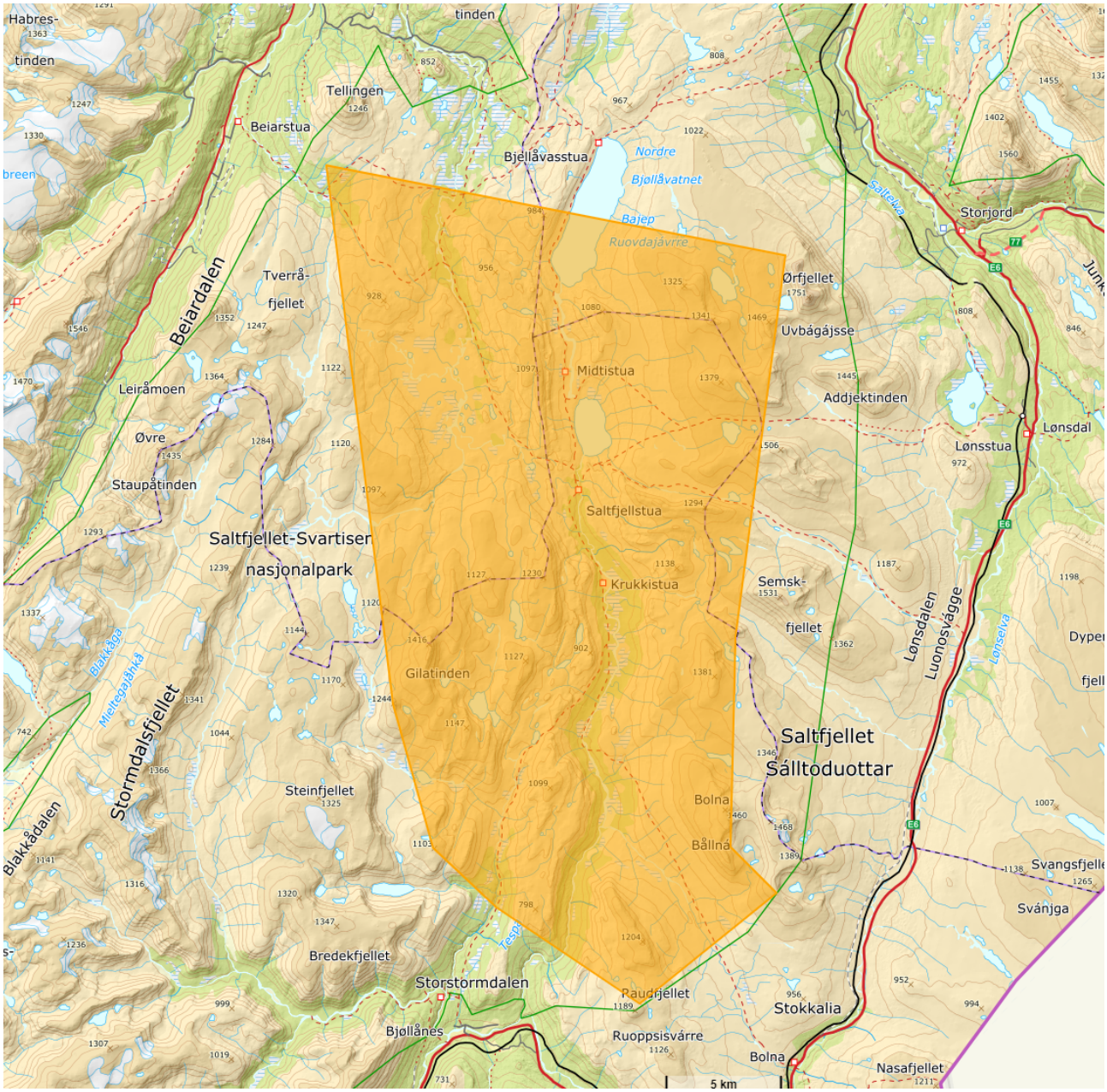

Figur 4 Det oransje feltet markere området vi ønsker å befare og eventuelt etablere overvåking, da som to klynger som hver dekker 5-10km².

På bakgrunn av ovenstående beskrivelse søker jeg om tillatelse til å etablere 30 kamerafeller for smågnagere i dette området. Posisjoner for kamerafellene kan oversendes i etterkant av feltarbeidet.

Helikopterlanding i forbindelse med etablering i felt

I forbindelse med etableringen av overvåkingsprogrammet må en del utstyr (kamera og tuneller) fraktes inn i fjellet. Vi søker derfor om tillatelse til å lande med helikopter for å sette av utstyr. Feltarbeidet ønskes

gjennomført i første halvdel av september i 2024. Utstyrsmengden tilsier at det kreves 2 landinger. Vi ønsker da å sette av utstyr i to separate klynger for å gjøre arbeidet mest mulig effektivt. Vi ønsker å bruke de første dagene av feltarbeidet til å befare området til fots, hvorpå nøyaktige landingspunkt kan fastsettes.

Vi søker med dette om tillatelse til to landing med helikopter i skravert område i Fig 4 mellom 1. og 15 september. Nøyaktige landingspunkter vil avklares med nasjonalparkforvalter.

Drift
SNO har fått i oppdrag å drifte smågnagerovervåkingen etter vårt oppsett av kamerafellene. Batteri og minnekort må skriftes ut bare en gang i året og vil bli gjort på ettersommeren i forbindelse med oppfølgingen av fjellrevarbeidet.

Varighet
Foreløpig har NINA finansiering til å etablere den nasjonale smågnagerovervåkingen gjennom en 3-årskontrakt (2023-2025), men målsetningen fra Miljødirektoratet er at dette skal være et varig overvåkingsprogram, og det er ikke satt noen sluttdato. Vi søker derfor om en varighet på 10 år for disse kameraene. Ved opphør av overvåking vil opprydding av alt utstyr organiseres og finansieres av Miljødirektoratet.

For utfyllende opplysninger ta kontakt med prosjektleder (tlf: 97657321, epost: eivind.kleiven@nina.no).

Vi søker også nødvendige tillatelser fra grunneier, som her er Statskog.

Med vennlig hilsen

Eivind Flittie Kleiven
prosjektleder

ST 23/2024 Eventuelt